Ilanngussaq 1: Ilinniarnertuunngorniarfimmi ilinnikkagassatut pilersaarutit

Ilinniartitsissutit tamarmik:

Tuniniaaneq A - 2022 3
Tuniniaaneq B - 2022 10
Issittumi teknologii B - 2022 16
Issittumi teknologii C - 2022 25
Assilialiorluni eqqumiitsuliorneq B - 2022 32
Assilialiorluni eqqumiitsuliorneq C - 2022 38
Uumassuseqartulerineq A - 2022 42
Uumassuseqartulerineq B - 2022 50
Uumassuseqartulerineq C - 2022 58
Danskisut A - 2022 64
Isiginnaartitsineq C - 2022 73
Tuluttut A - 2022 80
Tuluttut B - 2022 87
Tuluttut C - 2022 94
Inuussutissarsiutinik sammisaqarneq B - 2022 99
Inuussutissarsiorneq pillugu inatsisilerineq C - 2022 105
Inuussutissarsiornermi aningaasaqarneq C - 2022 110
Filosofi C - 2022 116
Aningaasalersuineq C - 2022 121
Franskisut aallarterlaanut B - 2022 126
Uumaatsulerineq A (Fysik) – 2022 131
Uumaatsulerineq (Fysik) B - 2022 139
Uumaatsulerineq (Fysik) C - 2022 146
Nunalerutit B - 2022 152
Nunalerutit C - 2022 160
Kalaallisut ilitsoqqussaralugu A - 2022 167
Oqaluttuarisaaneq A - 2022 179
Oqaluttuarisaaneq B - 2022 186
Timersorneq B - 2022 192
Timersorneq C - 2022 199
Paasissutissiisarnermi teknologi C - 2022 203
Nutaaliorneq B - 2022 208
Nutaaliorneq C - 2022 214
Nunat tamat akornanni aningaasaqarneq B - 2022 220
Kemi A – 2022 226
Kemi B - 2022 236
Kemi C - 2022 245
Kulturilerineq B - 2022 262

Kulturilerineq C - 2022....268
Niuerfinni attaveqaqatigiinneq C - 2022....272
Matematik A - 2022....278
Matematik B - 2022....287
Matematik C - 2022....296
Tusagassiuutilerineq B - 2022....303
Tusagassiuutilerineq C - 2022....310
Nipilersorneq A – 2022....317
Nipilersorneq B - 2022....325
Nipilersorneq C - 2022....333
Aaqqissuussaaneq C - 2022....338
Psykologi C - 2022....349
Upperisalerineq C - 2022....355
Inuiaqatigiilerineq A - 2022....361
Inuiaqatigiilerineq B - 2022....370
Inuiaqatigiilerineq C - 2022....377
Nalitsinni oqaluttuarisaaneq B - 2022....383
Science C - 2022....389
Spaniamiutut aallarterlaanut B - 2022....393
Nukinnik sunniisartunik qajannaassutsimillu ilinniarneq C – 2022....398
Ilinniarnermi periuseq C - 2022....403
Ilinniarnermi suliniut - 2022....407
Teknikkimik illinniartitsissut A – 2022....413
Tyskisut aallarterlaanut B - 2022....431
Tyskisut ingerlaqqittunut B - 2022....436
Suliffeqarfiit aningaasaqarnerat A - 2022....442
Suliffeqarfiit aningaasaqarnerat B - 2022....448

Tuniniaaneq A - 2022

1. Ilinniartitsissutip inissisimanera

Ilinniartitsissut periutsit, pisiniartarnermi pissusilersuutit, niuerfinnik nalilersuineq, niuerfinni attaveqaqatigiittarneq aamma tuniniaanermik aqutsineq pillugit ilisimasaqarfiulersarpoq. Ilinniartitsissumi nunami namminermi nunallu tamat akornanni aamma suliffeqarfiit niuerneq pillugu aalajangiisarnerannik sammineqartoqartarpoq. Ilinniartitsissummi ilisimatusarnermi periutsit atorneqartarput, tassunga ilanngullugit nalilersuineq, isumaliuteqarneq aamma periutsinik suliaqarneq. Ilinniartitsissummik suliaqarnermi nalinginnaasumik ilisimasariaqartut aamma ilinniagaqalernissamut piginnaasaqarneq inerisarneqassapput.

2. Ilinniartitsissummi siunertat

Ilisimasat piginnaasallu

Ilinniartitsinerup siunertaraa, ilinniartut nammineerlutik, nutaaliorlutik aamma tuniniaanermut atatillugu apeqqutit suliamut tunngasut ataqatigiissillugit sulisinnaassusiata inerisarnissaa.

Ilinniartut suliffeqarfiup nunami nunarsuarlu tamakkerlugu ineriartorneranik suliaqarnermikkut, tunngavilersuisinnaaneq, isumaliutersorneq aamma apeqqutit tunisinermi aningaasaqarnermut tunngasut piviusorpalaartunik saqqummiussisinnaanertik annertusissavaat kiisalu suliffeqarfiup nunarsuup sinneranut naleqqiullugu inissisimaneranik paasisaqassallutik.

Ilikkagaqartarnermi suliaqartarnermilu piginnaasat

Ilinniartut ilaatigut ingerlaqqilluni ilinniagaqarnermi tuniniaanermi aningaasaqarnermi ajornartorsiutinik ataatsimut isiginillutik sulisinnaassapput aammalu suliaqarfinni aalajangiinissanut tunngaviliinissaq siunertaralugu paasissutissanik naleqquttunik katersisinnaassallutik nalilersuisinnaassallutillu. Naggasiullugu ilinniartut tuniniaanermi aningaasaqarnermik atuagarsornermik periutsinillu aammalu paasissutissiisarnermi teknologimi atortunik naleqquttunik suliaqarsinnaassallutik. Nalinginnaasumik ilisimasariaqartunik ilisimasaqalernissaq siuarsarneqassaaq ilinniartut ilinniartitsissummi sammisassanut naleqqiullugu aamma ilinniartitsissutip ilinniaqqinnissamut suliffimmilu qaffakkiartornissamut periarfissarititai pillugit alapernaassusiisa pimoorussinerisalu nukittorsarnerisigut.

Inuttut inuillu akornanni attaveqaqatigiittarnermi piginnaasat

Ilinniartut kisimiillutik suleqatigiillutillu sulisinnaassapput. Ilinniartut aammattaaq sulinermi iluatsitsinissamut pingaaruteqartumik tunngavissatut inuttut annertuumik sunniuteqarsinnaanermik ilisimasaqarneq tunngavigalugu sulisinnaassapput, suleqatigiiaarluni suleqatinik suleqateqarsinnaassallutik aammalu sulisorisanik, qullersanik, pisisartunik pilersuisinillu suleqateqarsinnaassallutik.

Kulturikkut inuiaqatigiillu akornanni piginnaasat

Kalaallit Nunaanni nunarsuullu sinnerani inuiaqatigiinni immikkoortortakkaartoqarneranik anguniakkanillu immikkoortoqarneranik paasisimasaqarneq aammalu immikkoortut anguniakkallu immikkoortut eqqortut paasiniarnissaat tuniniaaviginissaallu suliffeqarfiit iluatsitsinissaannut apeqqutaalluinnarnerat tunngavigalugit sulisinnaassapput. Ilinniartut aammattaaq Kalaallit Nunaanni pingaartumillu nunani allanni tuniniaavinni suliffeqarfiit tunisaqartarnerisa inuiaqatigiinni naleqalersitsilernermut pingaaruteqarneranik paasinninneq tunngavigalugu sulisinnaassapput. Naggasiullugu ilinniartut allamiut kulturiinik eqqortunik paasisimasaqarneq tunngavigalugu sulisinnaassapput, tassunga illanngullugit allamiut kulturiannut tuniniaanermi pilerisaarinermilu pingaaruteqartumik tunngaviusoq iliuuseqartarnerup naleqqussarnissaa, ilinniartullu aamma allamiut kalaallit kulturiannut naleqqussarsinnaanermik ajornartorsiuteqarsinnaanerannik paasinnissinnaassallutik.

3. Ilikkagassatut anguniakkat imarisaalu

3.1 Ilikkagassatut anguniakkat

Ilinniartut Kalallit Nunaat nunallu tamat isiginiarlugit ukuninnga:

takutitsisinnaassappuyt:

a) Aningaasaqarnikkut eqqarsarsinnaassuseqarneq: ilinniartup aalajangersinnaassavaa, pissutsit suut suliffeqarfiup tuniniaaneranut pingaaruteqarnersut
b) Paasiumasanik suliaqarsinnaassuseq: ilinniartup tuniniaanermi unamminartut, suliffeqarfikkut aningaasaqarnikkut ineriartortuarnissaanut tunngasut, suussusilersinnaassavai, oqaasertalersorlugit suliaralugillu.
c) Ilusilersuisinnaassuseq: Ilinniartup tuniniaanermi aningaasaqarnikkut ilusiliussat atorsinnaassavai, ilusiliussallu tunngavii atorsinnaaffiilu nassuiarsinnaassallugit.
d) Aningaasaqarnikkut tunngavilersuilluni isumaliutersorsinnaaneq: Ilinniartoq aningaasaqarnikkut tunngavilersuilluni isumaliutersuummik suliaqarsinnaassaaq, tamatumunnga ilanngullugu ataqatigiiffinni aalajangersimasuni tuniniaanermi aningaasaqarnermut pissutsit assigiinngitsut imminnut ataqatigiinnerisa nassuiarsinnaanerat.
e) Paasissutissanik suliaqarsinnaassuseq: Ilinniartut suliffeqarfiup tuniniaanikkut atugarisai pillugit paasissutissat katersorsinnaassavaat, suliarisinnaassallugit saqqummiussinnaassallugillu, kiisalu ataqatigiiffimmut aalajangersimasumut tunngatillugit uppernassusiat naapertuunnerallu nalilersinnaassallugit.
f) Aningaasaqarnikkut attaveqaqatigiissinnaassuseq: Ilinniartut tuniniaanermi aningaasaqarnikkut pissutsit nassuiarsinnaallugillu paasissutissiissutigisinnaassavaat.
g) Atortutigut piginnaasaqarneq. IT-kut atortunik toqqaasinnaallunilu atuisinnaaneq aqqutigalugu.

3.2 Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit

Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit tassaapput:

a) Periutitsit: amerlassutsikkut pitsaassutsikkullu periutsit
b) Pissutsit siamasissut: avatangiisini pissutsit, Kalaallit Nunaanni nunanilu tamani
c) Atuagarsornikkut nunanut allanut attaveqartitsilerneq: tuniniaavinnik toqqaaneq, nunat allanut attaveqartitsilernermi periutsit kulturimilu pissutsit

d) Periusissianik pilersaarusiorneq: suliffeqarfiit iluanni pissutsit, unammilleqatigiinnermut, ineriartortitsinermut aamma saniatigut aningaasaliinernut periutsit
e) Ujartuinermi pissutsit: tuniniaaviit angussusat, tuniniaaviit immikkoortuinik immikkoortunillu anguniagassanik toqqaaneq, Kalaallit Nunaanni nunanilu tamani, aammalu atuisartunut tunisassiortunullu tuniniaanermi pisisarnermi pissusilersuutit pillugit atuagarsorneq
f) Neqerooruteqartarnermi pissutsit: tuniniaavinnik killiliineq, inuussutissarsiutit immikkoortuini pissutsit aamma unammilleqatigiinnermi inissisimaneq
g) Pilerisaarutinik katiterineq: nunami namminermi nunanilu tamani tunisassiat, akit, nassiussuineq, takoqqosaarineq aamma tuniniaanermik tuniniaaffinnilu suliniuteqarneq kiisalu pilerisaanermut pilersaarut

3.3 Ilassutitut ilinniakkat

Ilinniartut taamaallaat pingaarnertut ilinniakkat atorlugit ilikkagassatigut anguniakkat angusinnaassanngilaat. Ilassutitut ilinniakkat imatut toqqarneqassapput, taamaalilluni pingaarnertut ilinniakkat ilanngullugit ilikkagassatut anguniakkat angunissaannut tapersiissallutik. Ilassutitut ilinniakkanut ilaassapput tuniniaanermi aningaasaqarnermi atuagassat, tassaagajuttut aviisini allaaserisat, tv-mi aallakaatitat imaluunnit suliffeqarfiit nittartagaanni paasisutissat, taakkunanilu ilikkagassatut anguniakkanut tunngassuteqartitsisoqassaaq itisiliisoqarlunilu. Ilinniakkani tunngassuteqartitsisuni sapinngisamik Kalaallit nunaanni nunanilu tamani pissutsinut tunngassuteqartitsisoqassaaq.

4. Ilinniartitsinerup aaqqissuunneqarnera

4.1 Ilinniartitseriaatsimi periutsit

a) Ilinniartitsinerni ilinniartut ilinniakkani qaffasissusiat ilisimasaallu aallaavigineqassapput.
b) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsisut ilinniartullu akornani ilikkagaqartarnermi oqaloqatigiittarnerattut sapinngisamik isikkulerlugu.
c) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitseriaatsit assigiinngitsut paarlakaajaanneqassallutik.
d) Anguniartariaqarpoq, ilinniartitsissummi minnerpaamik ataasiarluni Problem Baseret Læringsforløb (PBL)-mik ingerlatsisoqarnissaa.
e) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut soqutigisaat pisariaqartitaallu isiginiarneqassallutik, taaamaalilluni ilinniartut ilinniartitsissutip pissanganartuuneranik, naleqquttuuneranik soqutiginartuuneranillu misigisaqarnissamut periarfissinneqassallutik.
f) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniagaqarnerup ingerlanneqarnerani sammisanilu ineriartortitsinermi ilinniartitsissut siuariarfiussalluni, tassa ilinniartitsissummi oqaatsit oqariartaatsillu ineriartorfiussallutik, taamaalilluni

ilinniartut namminneerlutik suliariaaseqarnissamik ajornakusoortunillu eqqarsartarnissamut piffissap ingerlanerani sungiusarneqassallutik.

g) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq inuiaqatigiinnut avatangiiserisanut annertunerpaamik attuumassuteqalersillugu.

Tuniniaanermi aningaasaqarnermi ajornartorsiutit erseqqissarneqassapput imminnut ataneri isiginiarlugit aammalu nunani tamani pissutsit tunngavigalugit ilinniartitsissummi atuagarsorneq ilanngullugu. Ajornartorsiutit isiginiarlugit ilinniartitsinermi tunngavik ilinniartitsinermik aaqqissuussinermi qitiusumik inissisimavoq. Taamatut ilinniartitsinermi ilinniartut ilinniartitsissummi alapernaannerat, malussarinnerat nutaaliorsinnaanerallu annertusarneqassaaq, ilinniartullu ilinniartitsissummi nammineersinnaanerat nalorninatillu iliuuseqarsinnaanerat annertusarneqassalluni. Ilinniartitsissummi ajornartorsiutit imatut ersersinneqassapput, inuit, suliffeqarfiit inuussutissarsiutinilu immikkoortut immikkoortillugit. Ilinniartitsissummi ilaapput ilinniartitsissummi tunngaviusumik periutsit, atugarsorneq iliuutsillu atorlugit nalilersuineq aammalu sumiiffinni qanigisani ajornartorsiutinut atassuteqartitsilluni.

4.2 Suleriaatsit

Ilinniartitsinermi suleriaatsit nikerartut ilinniartunillu suliaqalersitsisut atorneqassapput, tassuunakkut ilinniartut taksonomimi killiffiit assigiinngitsut iluanni apeqqutinik aaqqiissutaasinnaasunillu suliaqarnissamut periarfissaqaqqullugit. Suleriaatsinik atuinermi sapernassuseq annertusiartuaartinneqassaaq nammineersinnaalernissamut ilinnialernissamullu piareersarnissamut suleriaatsit sammitinneqarlutik. Ilinniartut pilersaarusiornermut peqataatinneqassapput, tamatumunnga ilanngullugit paasiumasat suleriaatsillu.

Ingerlatsinerit arlaqartut ingerlanneqassapput, ilinniartut ataqatigiiffiit piviusorpalaartut aallaavigalugit namminneq suliaqarlutik ajornartorsiutit suussusersiniarlugit, sulinermut tunngatillugu apeqqusiorlutik, apeqqutit akissutissarsillugit, aaqqiissutaasinnaasut saqqummiullugit namminerlu suliaq eqqarsaatersuutigalugu.

Aammattaaq ilinniartitsinermut ilaapput apeqqutit annikinnerusut killilikkat aamma pisuusaartitsinerit annikinnerusut ammanerusunik apeqqutitallit sungiusaatitut suliarinerat.

Nammineerluni sulineq, suleqatigiikkaanik klassinilu atuartitsineq paarlakaajaanneqassapput. Suleriaatsit assigiinngitsut ilinniartut tuniniaanermi aningaasaqarnermi ajornartorsiutinik nalilersuisinnaanerisa siuarsarnissaannut tapersiissapput. Piviusuni pisut sapinngisamik annertunerpaamik tunngavigalugit suliaqartoqartassaaq, suliffeqarfinnik suleqateqartoqassalluni aammalu suliffeqarfinnut pulaartoqartassalluni avataaneersunillu ilinniartitsisoqartassalluni.

Imminut atasumik minnerpaamik ataatsimik ilinniartitsinikkut ilinniartitsineq aaqqissuunneqassaaq, tassani suliffeqarfimmik ataatsimik suleqateqarneq aallaaviussalluni. Ilinniartitsinerup ingerlanneqarnerani ilinniartut tuniniaanermi aningaasaqarnermi

paasissutissanik suliffeqarfillu aallaavigalugu ajornartorsiutinik suliaqassapput. Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut ilinniartitsissummi piginnaasaminnik takutitsisinnaassusiat siuarsarneqarluni, piviusullu tunngavigalugit suliffeqarfiup ajornartorsiutaanik nalilersuisinnaanerat ineriartortinneqarluni.

Ilinniartitsineq aaqqissuunneqassaaq ilinniartut ilinniartitsissummi oqaatsinik siullertut oqaaseqarnerat oqaatsillu aappaattut oqaaseqarnerat isiginiarlugu.

Ilinniartitsissummi ilaavoq ilinniartitsissutip naammassinerani soraarummeernermi suliniuteqartoqarluni, tassani ilinniartitsissummi tiimit 15 %-iisa missaanni ilinniartitsisoqassalluni ilinniartitsissummilu ajornartorsiutit qitiusut imaralugit.

Ilinniartut suliniummut aallarniutitut suliniummik allaaserinnissapput. Suliniummik allaaserinninneq atuarfimmit akuerineqassaaq. Suliniut soraarummeernissamut tunngavittut atorneqarsinnaappat akuersisoqassaaq. Suliniummik nalunaarusiaq annerpaamik 15-inik nalinginnaasunik quppernerqassaaq. Suliniummi ilinniartoq apeqqutinik tuniniaanermut tunngasunik, nunanut tamanut erseqqissumik attuumassuteqartunik nammineerluni suliaqassaaq. Suliniut nalilersuinermik aalajangiinermillu imaqassaaq. Ilinniartut suliniut suleqatigiilluni suliniutitut suliarinissaa toqqarsinnaavaat. Taamaattoqarpat suleqatigiit marluk suliniut annertunerpaamik 25-nik nalinginnaasunik quppernilik tunniutissavaat. Suleqatigiit pingasut annertunerpaamik quppernerit nalinginnaasut 35-t tunniutissavaat, siumullu taamatut. Qupperneq nalinginnaasoq akunnequsiinerit ilanngullugit 2400-nik naqinneqarpoq.

Allattarissamik suliaq imatut pilersaarusiorneqassaaq ilinniartitsissutini allani allattarissanik suliani siuartuutaassalluni taakkununngalu atassuteqartitsisoqassalluni. Imarisaatigut annertussusaatigullu siuariartorneq suliarineqassaaq. Allattarissamik suliaq ilikkagassatut anguniakkat anguneqarnissaannut tapersiutaassaaq, tassunga ilanngullugu ilinniartitsissummi periutsit atuagarsornerlu atorlugit ilinniartitsissummi ajornartorsiutinik aaqqissuussamik ingerlatitseqqiisinnaassuseqarneq. Taamaaliornikkut ilinniartut atuagarsornikkut naatsorsueqqissaarinernik, allaaserisanik il.il. takunnissinnaanerup ilanngunneqarnissaanut piginnaasaqaleriartussapput. Taakku saniatigut immikkoortortakkaarlugit aaqqissuunnerup ilinniartitsissummilu pingaarnertut ilinniakkat ingerlanneqarnissaasa pingaaruteqassusiat aaqqissuussamik suliarineqassapput.

4.3 It

It aamma tusagassiissutit ilinniartitsinermi ilinniakkamut atatillugu sakkutut, ilinniartullu ilinniartitsissummik ilikkariartornerani ikorfartuutitut atorneqassapput. Ilinniartitsineq aqqutigalugu ilinniartup periarfissat digitaliusut assigiinngitsut atorsinnaanerat ineriartortissavaa, tamatumunnga ilanngullugit ataatsimoorfinni digitaliusuni allanik suleqateqarnerit.

Ilinniartitsinerup ilinniartup eqqarsaatigilluakkamik apersuusersuisumillu paasissutissanik toqqaasinnaanera, misissueqqissaarsinnaanera nalilersuisinnaaneralu inerisaaqataaffigissavaa. Kiisalu ilinniartitsineq ilinnniartup internet-imik attaveqariaatsinillu apersuusersuisumik atuisinnaalernissaanut tapertaassaaq.

4.4. Ilinniartitsissummi oqaatsit

Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut ilinniartitsissumi oqaatsinik aammalu ilinniartitsissummi oqariaatsinik paasinnittarnerat atuisarnerallu aaqqissuussamik ineriartortinneqarluni. Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsissutit siulianni oqaatsinik oqariaatsinillu ilinniartut piffissap ingerlanerani paasinnilluarsinnaatikkiartortillugit atuisinnaalluartikkiartortillugillu.

4.5 Ilinniartitsissutinut allanut atassuteqartitsineq

Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq piffissat ilaanni ilinniartitsissutit akornanni suliaqartoqartarluni ilinniartitsissutinilu ilisimasaqarfiulersunut sanilliutsitsilluni.

Ilinniartitsissut humanismimut ilinniartitsissutaasuni avammut kulturillu akimorlugit ajornartorsiutinik suliaqarsinnaanermut atassuteqarpoq. Ilinniartitsissut suliffeqarfiit avammut tuniniaasarneranni, periusissiani aamma nassiussassanik piareersaanermi aqutsinermilu pissutsit pillugit pingaartumillu inuussutissarsiutit pillugit politikkimi pissutsit, nunat tamat akornanni pissutsit inatsiseqarnermilu pissutsit pillugit ilinniartitsissutinut Nunat tamat akornanni aningaasaqarneq B aamma inuussutissarsiutit pillugit inatsisit B annertuumik atassuteqarpoq. Ilinniartitsissut oqaatsinik ilinniartitsissutinut annertuumik atassuteqarpoq, tassa ilinniartitsissummi oqariartuutit amerlasoorujussuit tuluttuujummata danskisuujullutillu, ilinniartitsissummilu oqariartaatsit oqaatsitut taaguutitullu kalaallit oqaasiini ilaanngimmata, tassani oqaatsinut taaguutinullu pisortatiguunngitsumik nassuiaatit taamaallaat nassaassaallutik.

Ilinniatitsineq aaqqissuunneqassaaq allaganngortitanik saqqummiinermilu periutsit ilinniartut tuniniaanermi aningaasaqarnermik suliaannut sungiusaataannullu pissusissamisoortumik sakkutut ilaatinneqarnissaat isiginiarlugu. Piviusunik suliaqarnermut ajornartorsiutinillu ammasunik sumiiffinnilu qanittuni suliaqarnermut atatillugu ilinniartut internetimut sapinngisamik isersinnaanissaat ilinniartullu paasissutissanik qitiusumik qarasaasiani nalunaarsuiffinni ujarlersinnaanissaat nassaarsinnaanissaallu isiginiarlugit ilinniartitsineq aaqqissuunneqassaaq.

5. Nalilersuineq

5.1 Ingerlaavartumik nalilersuisarneq

Inunnik ataasiakkaanik ilitsersuineq nalilersuinerlu aqqutigalugu ilinniarnerup ingerlanerani tamani ilinniartut ilinniartitsissummi killiffimminni qaffasissutsiminnik ineriartornerminnillu

ersarissumik paasisaqalissapput. Tassunga ilanngullugit sammisaqarnerit ilinniartitsissummi pissarsinermik inuit ataatsiakkaat ataatsimullu qisuariartarnerannik annertusaanerit. Nalilersuinermi ilinniartitsissummi anguniakkat tunngaviupput.

5.2 Misilitseriaaseq

Misilitsinnermut ilaapput allattariarsorluni soraarummeernermi suliniut, tak. imm. 4.2, aamma oqaluttariarsorluni misilitsinneq, soraarummeernermi suliniummik aallaaveqartoq.

Oqaluttariarsorluni soraarummeernermi allattariarsorluni suliaq aallaavigineqassaaq, ilinniartorlu ilinniartitsissutip pingaarnertut imarisaanut ilassutitullu imarisaanut sanilliussisinnaassaaq.

Piareersarnissamut piffissaliisoqassanngilaq, soraarummeernerlu soraarummeertumut ataatsimut minutsit 30-t missaannik sivisussuseqassalluni.

Suleqatigiiaarluni suliniutini soraarummeersitsissutigineqassapput ilinniartup nammineq aamma suleqataasut allat allassimasaat. Soraarummeerutissatut suliami erseqqissumik takuneqarsinnaassaaq, kiap suliniutip immikkoortui assigiinngitsut allassimanerai.

Suleqatigiiaarluni sulianik soraarummeersitsinermi qularnaarneqassaaq, ilinniartut soraarummeertinneqareersut suleqatiminnut suli soraarummiinngitsunut attaveqarsinnaannginnissaat.

5.3 Naliliinermi tunngaviit

Ilinniartup soraarummeernissaminut suliaanik oqaluttariarsorlunilu misilitsinneranik naliliineq, tassaavoq ilinniartup misilitsinnermini ilikkagssatut anguniakkanik qanoq annertutigisumik angusisimaneranik naliliineq. Soraarummeernermi suliap nalilernerani aammattaaq ilanngullugu nalilerneqassaaq ilinniartup suliniummik qanoq piginnittuutiginera. Suliaq immikkut karakteerilerneqassaaq oqaluttariarsorlunilu misilitsinneq immikkut karakteerilerneqassalluni. Karakterit tamarmik soraarummeernermut uppernarsaammi allanneqassapput.

Pinngitsoorani misilitsinnerit

Erseqqissarneqarpoq Tuniniaaneq A ilinniartitsissutitut ataatsitut makinneqassammat, ilinniartitsissummilu suliniummik soraarummeerneq, tak. ilikkagassatut pilersaarummi imm. 4.3, aamma ilinniartitsissummi oqaluttariarsorluni misilitsinneq pinngitsoorani misilitsiffiussaammata. Karakteerit immikkoortinneqassapput, taamaalillunilu Tuniniaaneq A-p nalaani soraarummeernermut uppernarsaammi karakteerit marluk ersissallutik.

Tuniniaaneq B - 2022

1. Ilinniartitsissutip inissisimanera
Ilinniartitsissut periutsit, pisiniartarnermi pissusilersuutit, niuerfinnik nalilersuineq, niuerfinni attaveqaqatigiittarneq aamma tuniniaanermik aqutsineq pillugit ilisimasaqarfiulersarpoq. Ilinniartitsissummi suliffeqarfiit pingaartumik Kalaallit Nunaanni avatangiisini pissutsit aamma suiffeqarfiit pilerisaanermi aalajangiisarnerat sammineqarpoq. Ilinniartitsissummi ilisimatusarnermi periutsit atorneqartarput, tassunga ilanngullugit nalilersuineq, isumaliuteqarneq aamma periutsinik suliaqarneq.

2. Ilinniartitsissummi siunertat
Ilisimasat piginnaasallu
Ilinniartut ilinniartitsissummi atuagarsornikkut periutsitigullu imatut ilisimasaqartigissapput aammalu suliffeqarfiit nunami namminermi nunanilu tamani ineriartornerat pillugu imatut ilisimasaqartigissapput tuniniaanermi aningaasaqarnermi ajornartorsiutinik tunngavilersuisinnaallutik, eqqarsaasersorsinnaallutik ingerlatitseqqiisinnaallutillu. Ilinniartut aammattaaq suliffeqarfiit nunarsuarmi ilisimanerannik ilisimasaqassapput paasinnissinnaallutillu.

Ilikkagaqartarnermi suliaqartarnermilu piginnaasat
Ilinniartut ilaatigut ingerlaqqilluni ilinniagaqarnermi tuniniaanermi aningaasaqarnermi ajornartorsiutinik ataatsimut isiginillutik sulisinnaassapput aammalu suliaqarfinni aalajangiinissanut tunngaviliinissaq siunertaralugu paasissutissanik naleqquttunik katersisinnaassallutik nalilersuisinnaassallutillu. Naggasiullugu ilinniartut tuniniaanermi aningaasaqarnermik atuagarsornermik periutsinillu aammalu paasissutissiisarnermi teknologimi atortunik naleqquttunik suliaqarsinnaassallutik.

Inuttut inuillu akornanni attaveqaqatigiittarnermi piginnaasat
Ilinniartut kisimiillutik suleqatigiillutillu sulisinnaassapput. Ilinniartut aammattaaq sulinermi iluatsitsinissamut pingaaruteqartumik tunngavissatut inuttut annertuumik sunniuteqarsinnaanermik ilisimasaqarneq tunngavigalugu sulisinnaassapput, suleqatigiiaarluni suleqatinik suleqateqarsinnaassallutik aammalu sulisorisanik, qullersanik, pisisartunik pilersuisinillu suleqateqarsinnaassallutik.

Kulturikkut inuiaqatigiillu akornanni piginnaasat
Kalaallit Nunaanni nunarsuullu sinnerani inuiaqatigiinni immikkoortortakkaartoqarneranik anguniakkanillu immikkoortoqarneranik paasisimasaqarneq aammalu immikkoortut anguniakkallu immikkoortut eqqortut paasiniarnissaat tuniniaaviginissaallu suliffeqarfiit iluatsitsinissaannut apeqqutaalluinnarnerat tunngavigalugit sulisinnaassapput. Ilinniartut aammattaaq Kalaallit Nunaanni pingaartumillu nunani allanni tuniniaavinni suliffeqarfiit

tunisaqartarnerisa inuiaqatigiinni naleqalersitsilernermut pingaaruteqarneranik paasinninneq tunngavigalugu sulisinnaassapput. Naggasiullugu ilinniartut allamiut kulturiinik eqqortunik paasisimasaqarneq tunngavigalugu sulisinnaassapput, tassunga illanngullugit allamiut kulturiannut tuniniaanermi pilerisaarinermilu pingaaruteqartumik tunngaviusoq iliuuseqartarnerup naleqqussarnissaa, ilinniartullu aamma allamiut kalaallit kulturiannut naleqqussarsinnaanermik ajornartorsiuteqarsinnaanerannik paasinnissinnaassallutik.

3. Ilikkagassatut anguniakkat imarisaalu

3.1 Ilikkagassatut anguniakkat

Ilinniartut Kalallit Nunaat nunallu tamat isiginiarlugit ukuninnga takutitsisinnaassapput:

a) Aningaasaqarnikkut eqqarsarsinnaassuseqarneq: ilinniartup aalajangersinnaassavaa, pissutsit suut suliffeqarfiup tuniniaaneranut pingaaruteqarnersut
b) Paasiumasanik suliaqarsinnaassuseq: ilinniartup tuniniaanermi unamminartut, suliffeqarfikkut aningaasaqarnikkut ineriartortuarnissaanut tunngasut, suussusilersinnaassavai, oqaasertalersorlugit suliaralugillu.
c) Ilusilersuisinnaassuseq: Ilinniartut tuniniaanermi aningaasaqarnikkut ilusiliussat atorsinnaassavaat, ilusiliussallu tunngavii atorsinnaaffiilu nassuiarsinnaassallugit.
d) Aningaasaqarnikkut tunngavilersuilluni isumaliutersorsinnaaneq: Ilinniartut aningaasaqarnikkut tunngavilersuilluni isumaliutersuummik suliaqarsinnaassapput, tamatumunnga ilanngullugu ataqatigiiffinni aalajangersimasuni tuniniaanermi aningaasaqarnermut pissutsit assigiinngitsut imminnut ataqatigiinnerisa nassuiarsinnaanerat.
e) Paasissutissanik suliaqarsinnaassuseq: Ilinniartut suliffeqarfiup tuniniaanikkut atugarisai pillugit paasissutissat katersorsinnaassavaat, suliarisinnaassallugit saqqummiussinnaassallugillu, kiisalu ataqatigiiffimmut aalajangersimasumut tunngatillugit uppernassusiat naapertuunnerallu nalilersinnaassallugit.
f) Aningaasaqarnikkut attaveqaqatigiissinnaassuseq: Ilinniartut tuniniaanermi aningaasaqarnikkut pissutsit nassuiarsinnaallugillu paasissutissiissutigisinnaassavaat.
g) Atortutigut piginnaasaqarneq IT-kut atortunik toqqaasinnaallunilu atuisinnaaneq aqqutigalugu.

3.2 Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit

Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit tassaapput:

a) Periutitsit: amerlassutsikkut pitsaassutsikkullu periutsit
b) Pissutsit siamasissut: avatangiisini pissutsit
c) Periusissianik pilersaarusiorneq: suliffeqarfiit iluanni pissutsit, tuniniaavinnik toqqaaneq periusissiornerlu
d) Ujartuinermi pissutsit: tuniniaaviit angissusaat, tuniniaaviit immikkoortuinik immikkoortunillu anguniagassanik toqqaaneq, atuisartunut tuniniaavinni pisisarnermi pissusilersuutit
e) Neqerooruteqartarnermi pissutsit: tuniniaavinnik killiliineq unammilleqatigiinnermilu inissisimaneq
f) Pilerisaarutinik katiterineq: tunisassiat, akit, nassiussuineq, takoqqosaarineq aamma tuniniaanermik tuniniaaffinnilu suliniuteqarneq kiisalu pilerisaanermut pilersaarut

3.3 Ilassutitut ilinniakkat

Ilinniartut taamaallaat pingaarnertut ilinniakkat atorlugit ilikkagassatigut anguniakkat angusinnaassanngilaat. Ilassutitut ilinniakkat imatut toqqarneqassapput, taamaalilluni pingaarnertut ilinniakkat ilanngullugit ilikkagassatut anguniakkat angunissaannut tapersiissallutik. Ilassutitut ilinniakkanut ilaassapput tuniniaanermi aningaasaqarnermi atuagassat, tassaagajuttut aviisini allaaserisat, tv-mi aallakaatitat imaluunnit suliffeqarfiit nittartagaanni paasisutissat, taakkunanilu ilikkagassatut anguniakkanut tunngassuteqartitsisoqassaaq itisiliisoqarlunilu. Ilassutitut ilinniakkani Kalaallit nunaanni nunanilu tamani pissutsinut ilaatigullu aamma nunat tamat akornanni pissutsinut tunngassuteqartitsisoqassaaq.

4. Ilinniartitsinerup aaqqissuunneqarnera

4.1 Ilinniartitseriaatsimi periutsit

a) Ilinniartitsinerni ilinniartut ilinniakkani qaffasissusiat ilisimasaallu aallaavigineqassapput.
b) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsisut ilinniartullu akornani ilikkagaqartarnermi oqaloqatigiittarnerattut sapinngisamik isikkulerlugu.
c) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitseriaatsit assigiinngitsut paarlakaajaanneqassallutik.
d) Anguniartariaqarpoq, ilinniartitsissummi minnerpaamik ataasiarluni Ajornartorsiut aallaavigalugu ilinniarnermik (Problem Baseret Læringsforløb - PBL) ingerlatsisoqarnissaa.
e) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut soqutigisaat pisariaqartitaallu isiginiarneqassallutik, taaamaalilluni ilinniartut ilinniartitsissutip pissanganartuuneranik, naleqquttuuneranik soqutiginartuuneranillu misigisaqarnissamut periarfissinneqassallutik.
f) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniagaqarnerup ingerlanneqarnerani sammisanilu ineriartortitsinermi ilinniartitsissut siuariarfiussalluni, tassa ilinniartitsissummi oqaatsit oqariartaatsillu ineriartorfiussallutik, taamaalilluni ilinniartut namminneerlutik suliariaaseqarnissamik ajornakusoortunillu eqqarsartarnissamut piffissap ingerlanerani sungiusarneqassallutik.
g) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq inuiaqatigiinnut avatangiiserisanut annertunerpaamik attuumassuteqalersillugu.

Tuniniaanermi aningaasaqarnermi ajornartorsiutit erseqqissarneqassapput imminnut ataneri isiginiarlugit aammalu nunani tamani pissutsit tunngavigalugit ilinniartitsissummi atuagarsorneq ilanngullugu. Piviusut isiginiarlugit ilinniartitsinermi tunngavik ilinniartitsinermik aaqqissuussinermi qitiusumik inissisimavoq. Taamatut ilinniartitsinermi ilinniartut ilinniartitsissummi alapernaannerat, malussarinnerat nutaaliorsinnaanerallu annertusarneqassaaq, ilinniartullu ilinniartitsissummi nammineersinnaanerat nalorninatillu

iliuuseqarsinnaanerat annertusarneqassalluni. Ilinniartitsissummi ajornartorsiutit imatut ersersinneqassapput, inuit, suliffeqarfiit inuussutissarsiutinilu immikkoortut immikkoortillugit. Ilinniartitsissummi ilaapput ilinniartitsissummi tunngaviusumik periutsit, atuagarsorneq iliuutsillu atorlugit nalilersuineq aammalu sumiiffinni qanigisani ajornartorsiutinut atassuteqartitsilluni.

4.2 Suleriaatsit

Ilinniartitsisut suleriaatsinik toqqaanermi allanngorartitsilluni siuariartuutaasunngorlugulu aaqqissuunneqassaaq. Nammineerluni sulineq, suleqatigiikkaanik klassinilu atuartitsineq paarlakaaajaanneqassapput. Suleriaatsit assigiinngitsut ilinniartut tuniniaanermi aningaasaqarnermi ajornartorsiutinik nalilersuisinnaanerisa siuarsarnissaannut tapersiissapput. Piviusuni pisut tunngavigalugit suliaqartoqartassaaq, suliffeqarfinnik suleqateqartoqassalluni aammalu suliffeqarfinnut pulaartoqartassalluni avataaneersunillu ilinniartitsisoqartassalluni.

Imminut atasumik minnerpaamik ataatsimik ilinniartitsinikkut ilinniartitsineq aaqqissuunneqassaaq, tassani suliffeqarfimmik ataatsimik suleqateqarneq aallaaviussalluni. Ilinniartitsinerup ingerlanneqarnerani ilinniartut tuniniaanermi aningaasaqarnermi paasissutissanik suliffeqarfillu aallaavigalugu ajornartorsiutinik suliaqassapput. Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut ilinniartitsissummi piginnaasaminnik takutitsisinnaassusiat siuarsarneqarluni, piviusullu tunngavigalugit suliffeqarfiup ajornartorsiutaanik nalilersuisinnaanerat ineriartortinneqarluni. Ilinniarnermi angusat misilitseriaatsimi b)-mi oqaluttariarsorluni soraarummeernermut atugassanngortinneqarsinnaalluni uppernarsarneqassaaq.

Ilinniartitsineq aaqqissuunneqassaaq ilinniartut ilinniartitsissummi oqaatsinik siullertut oqaaseqarnerat oqaatsillu aappaattut oqaaseqarnerat isiginiarlugu.

4.3 It

It aamma tusagassiissutit ilinniartitsinermi ilinniakkamut atatillugu sakkutut, ilinniartullu ilinniartitsissummik ilikkariartornerani ikorfartuutitut atorneqassapput. Ilinniartitsineq aqqutigalugu ilinniartup periarfissat digitaliusut assigiinngitsut atorsinnaanerat ineriartortissavaa, tamatumunnga ilanngullugit ataatsimoorfinni digitaliusuni allanik suleqateqarnerit.

Ilinniartitsinerup ilinniartup eqqarsaatigilluakkamik apersuusersuisumillu paasissutissanik toqqaasinnaanera, misissueqqissaarsinnaanera nalilersuisinnaaneralu inerisaaqataaffigissavaa. Kiisalu ilinniartitsineq ilinnniartup internet-imik attaveqariaatsinillu apersuusersuisumik atuisinnaalernissaanut tapertaassaaq.

4.4 Ilinniartitsissummi oqaatsit

Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut ilinniartitsissumi oqaatsinik aammalu ilinniartitsissummi oqariaatsinik paasinnittarnerat atuisarnerallu aaqqissuussamik ineriartortinneqarluni. Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsissutit siulianni oqaatsinik oqariaatsinillu ilinniartut piffissap ingerlanerani paasinnilluarsinnaatikkiartortillugit atuisinnaalluartikkiartortillugillu.

4.5 Ilinniartitsissutinut allanut atassuteqartitsineq

Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq piffissat ilaanni ilinniartitsissutit akornanni suliaqartoqartarluni ilinniartitsissutinilu ilisimasaqarfiulersunut sanilliutitsilluni.

Ilinniartitsissut nunat tamat akornanni kulturillu assigiinngitsut akornanni ajornatorsiutit pillugit aammalu inuussutissarsiutini politikkikkut pissutsit pillugit inatsiseqarnermilu immikkoortut pillugit ajornartorsiutit pillugit inulerinermik ilinniartitsissutinut atassuteqassaaq. Ilinniartitsissut oqaatsinik ilinniartitsissutinut annertuumik atassuteqarpoq, tassa ilinniartitsissummi oqariartuutit amerlasoorujussuit tuluttuujummata danskisuujullutillu, ilinniartitsissummilu oqariartaatsit oqaatsitut taaguutitullu kalaallit oqaasiini ilaanngimmata, tassani oqaatsinut taaguutinullu pisortatiguunngitsumik nassuiaatit taamaallaat nassaassaallutik. Pingaarnertut ilinnniartitsissutit ilassutitullu ilinniartitsissutit toqqarneqassapput suliarineqarlutillu, taamaalillunik suliffeqarfinni aningaasqarneq B-mut aamma piviusut tunngavigalugit inuussutissarsiutinik sammisaqarneq B –mut suliaqarfimmi atassuteqarnerannut annertusisitsinermut tapersiitillugu.

Ilinniatitsineq aaqqissuunneqassaaq allaganngortitanik saqqummiinermilu periutsit ilinniartut tuniniaanermi aningaasaqarnermik suliaannut sungiusaataannullu pissusissamisoortumik sakkutut ilaatinneqarnissaat isiginiarlugu. Piviusunik suliaqarnermut ajornartorsiutinillu ammasunik sumiiffinnilu qanittuni suliaqarnermut atatillugu ilinniartut internetimut sapinngisamik isersinnaanissaat ilinniartullu paasissutissanik qitiusumik qarasaasiani nalunaarsuiffinni ujarlersinnaanissaat nassaarsinnaanissaallu isiginiarlugit ilinniartitsineq aaqqissuunneqassaaq.

5. Nalilersuineq

5.1 Ingerlaavartumik nalilersuisarneq

Inunnik ataasiakkaanik ilitsersuineq nalilersuinerlu aqqutigalugu ilinniarnerup ingerlanerani tamani ilinniartut ilinniartitsissummi killiffimminni qaffasissutsiminnik ineriartornerminnillu ersarissumik paasisaqalissapput. Tassunga ilanngullugit sammisaqarnerit ilinniartitsissummi pissarsinermik inuit ataatsiakkaat ataatsimullu qisuariartarnerannik annertusaanerit. Nalilersuinermi ilinniartitsissummi anguniakkat tunngaviupput.

5.2. Misilitseriaatsit

Misilitseriaatsit marluk ataaniittut atuarfiup klassiinut ataasiakkaanut toqqassavai:

Misilitseriaaseq a
Suliaq piviusut tunngavigalugit suliassaq atorlugu suliassat ilisimaneqanngitsut tunngavigalugit quppernernik nalinginnaasunik (quppernermi naqinnerit 2400 akunnequsiussat ilanngullugit) marlunniit pingasunut apeqqutit sisamat missaat tassunga atasut ilanngullugit oqaluttariarsorluni misilitsinneq.

Minutsit 60-it missaanni piareersarnissamut piffissaqartitsisoqassaaq, soraarummeertumullu ataatsimut soraarummeerneq minutsit 30-t missaanni piffissaqartitsisoqassaaq.

Soraarummeertoqassaaq soraarummeertup apeqqutigineqartunik akissuteqarnera aallaavigalugu soraarummeertup soraarummeertitsisullu oqaloqatigiinnerisigut.

Misilitseriaaseq b
Ilinniartup ilaatigut ilinniarnermik imminut atasumik uppernarsaarnera tunngavigalugu, takuuk immikkoortoq 4.2, ilaatigullugullu suliassat ilisimaneqanngitsut tunngavigalugit quppernernik nalinginnaasunik (quppernermi naqinnerit 2400 akunnequsiussat ilanngullugit) marlunnik apeqqutit pingasut missaat tassunga atasut ilanngullugit oqaluttariarsorluni misilitsinneq.

Minutsit 60-it missaanni piareersarnissamut piffissaqartitsisoqassaaq, soraarummeertumullu ataatsimut soraarummeerneq minutsit 30-t missaanni piffissaqartitsisoqassaaq.

Soraarummeerneq immikkoortunut marlunnut avitaavoq. Immikkoortumi siullermi imminnut atasumik ilinniarnermik ingerlatsinermi soraarummeertoq suliffeqarfimmik suliaqarnerminik saqqummiissaaq soraarummeertitsisumit itisiliilluni apeqquteqartoqartarluni. Immikkoortup aappaani oqaaseqatigiit ilisimaneqanngitsut aallaavigineqassapput apeqqutit tassunga atasut ilanngullugit aammalu soraarummeertup soraarummeertitsisullu akornanni oqaloqatigiinnertut ingerlanneqassalluni. Piffissaq soraarummeerfik immikkoortunut taakkununnga marlunnut assigiimmik agguarneqassaaq.

5.3. Naliliinermi tunngaviit
Soraarummeertup ilikkagassatut anguniakkanik qanoq annertutigisumik malitsineranik nalilersuinikkut naliliisoqassaaq. Ataatsimut isiginnilluni naliliineq allaavigalugu karakteriliisoqassaaq.

Issittumi teknologii B - 2022

1. Ilinniartitsissutip inissisimanera
Ilinniartitsissut issittumi teknologi tassaavoq teknologimi aaqqiissutsit inuiaqatigiinnilu ajornartorsiutit imminnut atanerat. Ilinniartitsissummi teknologimi ineriartortitsinerup inuiaqatigiinnilu ineriartortitsinerup imminnut atanerinik nalilersuinerit ilanngunneqarput teknologimillu nalilersuisoqarluni. Ilinniartitsissummi sammineqarput tunisassianik ineriartortsinermi aammalu teknikkip, ilisimasat aaqqissuussaanerup tunisassiallu imminnut atanerat ilanngullugit inuiaqatigiinni ajornartorsiutit. Teknikkimik aamma pinngortitamik ilisimartusarnermik ilisimasat sannavimmi laboratoriamilu sulinernut ataqatigiissarneqarput.

Kaalaallit kulturiat aallaavigalugu teknologimik pilersitsinermik ilinniartitsissutip immikkoortui imaqarput, tassanilu teknologip inuiaqatigiillu ataqatigiinnerannik paasinninneq kiisalu suliamik ingerlatsinermi tamarmiusumi nalilersuineq immikkoortualunnillu ataatsimoortitsineq aqqutigalugu teknologi qanoq pilersinneqartarneranni paasinninneq aallaaviupput. Ilinniartitsissummi ajornartorsiutit tunngavigaluigit ilinniartitseriaaseq aqqutigalugu sulinermi aaqqiissutissanik nassaarniarneq atuagarsornermilu ajornartorsiutit suliarineqarput.

Ilinniartitsissut ilinniarnertuunngorniarfiup pisunut qanittuuneranut nalitsinnullu tunngassuteqarneranut peqataatitsivoq aammalu ilinniartitsissutit ilaat ilinniagaqarnermut ilisarnaammik pilersitsisinnaavoq. Ilinniartitsissumi periuseq tassaavoq sivisunerusumi suliniummi suliaqarnermi ajornartorsiutit tunngavigalugit ilikkagaqartarneq. Suliniutinik suliaqarnerit kinguneraat ilinniagaqarnermi ilinniartitsissutit ataasiakkaat ataqatigiissillugit atorneqarsinnaanerat, tassanilu suliamik ingerlatsinermik ilisimasat naleqquttumik ataqatigiissinneqarput.

2. Ilinniartitsissummi siunertat
Ilisimasat piginnaasallu
Ilinniartut teknologip ajornartorsiutinik pilersitsisarnerani teknologip ajornartorsiutinik aaqqissutaasarneranik aammalu inuiaqatigiinni teknologip kingunerinik isiginninniarluni teknologip ineriartortinneqarnerani ingerlatsisut soqutigisaqartullu peqataatinneqarnissaasa pisariaqassusianik ilisimasaqassapput. Ilinniartut tassunga atatillugu teknologinik assigiinngitsunik inuussutissarsiortini atorneqartartunik, isumassarsianik ineriartortitsinermik aamma tunisassianik ineriartortitsinermut atatillugu nutaaliorluni anguniagaqarlunilu sulianik ingerlatsisarnerit pingaaruteqassusiannik ilisimasaqassapput.

Ilikkagaqartarnermi sulinermilu piginnaasat
Ilinniakkap sammiviani ilinniartitsissutini assigiinngitsuni atuagarsornermi ilisimasat tunngavigalugit ilinniartut ajornartorsiutinik piviusunut qanittunik katitikkanillu nalilersuisinnaassapput. Ilinniartut sannavimmi laboratoriamilu pinngortitamik ilisimatusarnermi atuagarsorneq sulianillu ingerlatsineq ataqatigiissillugit sulisinnaassapput

aammalu pilersitsinermi suleriaatsinik tunngavigissallugu. Ilinniartut suliniummik takingaatsiartumik suliaqarnermi ajornartorsiutit tunngavigalugit ilikkagaqartarnermik misilittagaqalissapput, tassunga ilanngullugit ilinniarnermi sulinermilu periutsit ingerlaqqilluni ilinniagaqarnermut naleqquttut.

Inuttut inuillu akornanni attaveqaqatigiittarnermi piginnaasat
Ilinniartut pingaartumik ingerniøritut ilinniarnermi, teknikkimik, teknologimik aamma pinngortitamik ilisimatusarnermik ingerlaqqilluni ilinniagaqarnissamut piginnaasaqalissapput ilinniartullu atuagarsornermi ilikkakkatik ulluinnarni inooqataanermi atorsinnaassavaat.

Kulturikkut inuiaqatigiillu akornanni piginnaasat
Ilinniartut pinngortitamik ilisimatusarnerup, teknologip inuiaqatigiinnilu ineriartortitsinerup imminnut atanerannik ilisimasaqarneq tunngvigalugu inuiaqatigiinni pissutsinut atatillugu teknologimik ineriarortitsinermik isornartorsiuvillutik qisuariaateqarlutillu isummersinnaassapput.

3. Ilikkagassatut anguniakkat imarisaalu

3.1 Ilikkagassatut anguniakkat

Ilinniartut uku piginnaalissavaat:

a) inuiaqatigiinni ajornartorsiutinik nalilersuineq uppernarsaasiornerlu aamma tunisassianik kiisalu tunisassianik ajornartorsiutip aaqqinnissaanut tapersiisunik ineriartortsinermi aaqqiisussamik periutsit atorsinnaallugit,
b) misilittakkat tunngavigalugit ajornartorsiutip uppernarsaasiornissaanut misissuinermik ingerlatsineq,
c) misilittaanerit ilusilersornissaanut pinngortitamik ilisimatusarnermi periutsit atorlugit,
d) tunisassianik ineriartortitsinermut atatillugu isumassarsianik ineriartortitsinermut periutsit atorlugit,
e) tunisassianik ineriartortitsinermut atatillugu avatangiisit sunniutaannut pissutsit pingaarnerit sunniutaallu aammalu avatangiisit pillugit isumaliutersuutit nassuiarlugit,
f) ilinniarfimmi sannavinni laboratoriamilu tunisassianik illersorneqarsinnaasumik tunisassiornermi suliamik pitsaasumik ingerlatsinermi atortut periutsillu atornerat, isumannaallisaanermik peqqissutsimillu suliaqartarneq kiisalu tunisassiat pitsaasumik pitsaassusilinnik tunisassiornermi tunisassiat pitsaassusaannik nalilersuineq uppernarsaasiornerlu,
g) teknologimut atatillugu aamma tunisassianik ineriartortitsinermut tunisassiornermullu atatillugu pinngortitamik ilisimatusarnermi ilisimasat naleqquttut atorlugit nassuiarlugillu,
h) teknologimi ilisimasat qanoq pilersinneqartarnerat nassuiarlugu, tassunga ilanngullugit isummat atuagarsornerlu teknologimik ineriartortitsinermi tunngaviusut aamma teknologip inuiaqatigiinnut avatangiiserisanut atassuteqarnera,
i) teknologit toqqakkat oqaluttuarisaanermi ineriartortinneqarneranut nassuiarlugu,

j) ajornartorsiutit tunngavigalugit suliniuteqarnerni annertunerusuni nammineerluni allallu peqatigalugit sulineq aamma suliniuteqarnerup pilersaarusiorneranut, ingerlanneranut nalilersorneranullu periutsit atorlugit,
k) suliniuteqarneq allaganngorlugu, oqaluinnarluni takuneqarsinnaasunillu uppernarsaasorlugu saqqummiullugulu aamma
l) allattarissat oqaluttarissallu atorlugit ilisimasanik uppernartumik eqqortumik ingerlatitseqqiineq.

3.2 Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit

Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit tassaapput:

Atortut aamma suliareqqiinermi suleriaatsit

a) atortut toqqakkat, taakku atorneqarsinnaassusiat, pilersinneqarnerat pisunilu assigiinngitsuni atorneqarsinnaassusiat
b) atortut elektroniskit toqqakkat, taakku pilersinneqarnerat, sulisaaseq atorneqartarnerallu,
c) ataasiakkaani sulinerit, suleriaatsit, atortunut toqqakkanut atatillugu suliareqqiinermi katiterinermilu periutsit aamma
d) sannavinni laboratorianilu sulinermut atatillugu isumannaallisaaneq peqqissuserlu.

Teknologimik avatangiisinillu nalilersuineq

e) teknologi teknikkitut, ilisimasat, aaqqissuussaaneq tunisassiallu,
f) teknologimik ineriartortitsineq allanngoranngitsumik katiterillunilu ineriartortitsinertut,
g) teknologimik nalilersuineq kingunissaanik nalilersuinertut, tamanik nalilersuineq kinguneqartussamillu nalilersuineq,
h) nunarsuarmi, nunarsuup immikkoortuini sumiiffinnilu avatangiisinut sunniutinut pissutaasut sunniuttarnerilu aamma
i) avatangiisinik nalilersuineq, atortut tunisassiallu avatangiisinik sunniutaannik nalilersuineq.

Tunisassianik ineriartortitsineq

j) isumassarsianik ineriartortitsinermi periutsit,
k) tunisassianik aaqqissuussamik ineriartortitsineq, ingerlariaatsit pisariaqartitanik paasisaqarneq, pisariaqartitanik misissuineq, tunisassiornermi periutsit, tunisassianik ilusilersuineq aamma tunisassiornermik piareersaaneq ilanngullugit,
l) tunisassianik toqqakkanik ilusilersuinermut atatillugu ilusii atuuffiilu aamma
m) tunisassioriaatsit, ataasiakkaanik, tulleriaanik amerlasoorsuanngorlugillu tunisassiorneq.

Suliniuteqarnermi suleriaatsit

n) ajornartorsiummik oqaasertalersuineq,
o) paasissutissanik katersuinermi, toqqaanermi suliareqqiinermilu ajornartorsiummik oqaasertalersuineq uppernarsaasiornerlu,
p) paasissutissanik katersuinermi pitsaassutsikkut annertussutsikkullu periuseq,

q) suliniummik pilersaarusiorneq aamma
r) ilinniartut akornanni, ilinniartut ilitsuisullu akornanni aamma ilinniartut suleqatigiillu avataaneersut akornanni suleqatigiinnermi attaveqarnerit.

Uppernarsaasiorneq saqqummiinerlu

s) teknikkikkut titartakkat,
t) sulinermi titartakkat, diagrammit, flow-diagrammit, katiterinermut titartakkat atortunillu ataasiakkaanik allattuiffiit,
u) teknikkikkut nalunaarusiat isikkulersornerat,
v) suliniummik saqqummiinermut takutsitsinermi atortut
w) allattariarsorluni oqaluttariarsorlunilu ingerlatitseqqiineq aamma
x) pissarsiaqarfinnik atuineq nalunaarnerlu.

3.3 Ilassutitut ilinniakkat

Ilinniartut taamaallaat pingaarnertut ilinniakkat atorlugit ilikkagassatigut anguniakkat angusinnaassanngilaat. Ilassutitut ilinniakkat ilinniakkat pingaarnerit itisilissavaat taakkununngalu atassuteqartitsissallutik, suliniutinullu atatillugu sammisaqarfiit nutaat ilanngunneqarsinnaapput. Ilassutitut ilinniakkat tassaassapput ilinniakkat ajornartorsiummut toqqakkamut suliamullu toqqakkamut atassuteqartut. Ilassutitut ilinniakkat aamma ilinniakkap sammiviani ilinniartitsissutinik allanik suleqatigiissitsinissamut periarfissiissapput. Ilassutitut ilinniakkat pingaarnertut ilinniakkatulli Kalaallit Nunaannut nunallu tamat akornanni pissutsinut sapinngisamik atassuteqartinneqassapput.

4. Ilinniartitsinerup aaqqissuunneqarnera

4.1 Ilinniartitsinermik aaqqissuussineq

a) Ilinniartitsinerni ilinniartut ilinniakkani qaffasissusiat ilisimasaallu aallaavigineqassapput.
b) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsisut ilinniartullu akornanni ilikkagaqartarnermi oqaloqatigiittarnerattut sapinngisamik isikkulerlugu.
c) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitseriaatsit assigiinngitsut paarlakaajaanneqassallutik.
d) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut soqutigisaat pisariaqartitaallu isiginiarneqassallutik, taamaalilluni ilinniartut ilinniartitsissutip pissanganartuuneranik, naleqquttuuneranik soqutiginartuuneranillu misigisaqarnissamut periarfissinneqassallutik.
e) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniagaqarnerup ingerlanneqarnerani sammisanilu ineriartortitsinermi ilinniartitsissut siuariarfiussalluni, tassa ilinniartitsissummi oqaatsit oqariartaatsillu ineriartorfiussallutik, taamaalilluni ilinniartut namminneerlutik suleriaaseqarnissamik ajornakusoortunillu eqqarsartarnissamut piffissap ingerlanerani sungiusarneqassallutik.
f) ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq inuiaqatigiinnut avatangiiserisanut annertunerpaamik attuumassuteqalersillugu.

Ilinniartitsineq sivisunerusumi suliniummik ingerlatsilluni ajornartorsiutit tunngavigalugit ilikkagaqartarnertut aaqqissuunneqassaaq. Ilinniartitsissummi ilinniakkat ataatsimoortutut misigineqarnissaat pingaartinneqassaaq. Ilinniartitissummi ilinniakkanik suliaqarnermut atatillugu maannakkut piviusut tunngavigalugit suliat suliassallu imaluunniit suliniutit ilinniakkanut sammiveqartut ilaapput. Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitseriaatsit akornanni paarlakaajaartitsisoqarluni, tassani piffissami sivikinnerusartumik ilinniartitsisumit aqutamik ilinniartitsineq pisariaqassalluni, tassunga ilanngullugit suliniutinik saqqummiussanik, sannavimmik atuinermik il.il. saqqummiisoqartassalluni. Ilinniartitsisut aqutaannik ilinniartitsinerup ilaa ilisimatusarnermi nassuiaanernik paasinninnertut aaqqissuunneqarluarsinnaavoq, taamaalillluni suliniutinik suliaqarnerup aallartinngerinnerani tunngaviusumik pingaarnertut ilinniakkani immikkoortunik uppernarsaatinilu ilinniartut ilinniarnissaat qulakkeerneqassalluni.

Suliniutinik suliaqarnermi sannavinni laboratorianilu sulineq annertuumik ilaassaaq, aammalu atuagarsornerup sulianillu suliaqarnerup imminnut atanerat pingaartinneqassalluni. Suliniutinut aallaavittut ilinniartitsisoq suliniutinut siunnersuusiussaaq, tassani suliniutini ilikkagassatut anguniakkat ersissallutik. Inuiaqatigiinni ajornartorsiut aallaavigalugu ajornartorsiutit tunngavigalugit suliniutinut ajornartorsiutit aalajangersimasut atorlugit suliniutinik ingerlatsinermi siuariartortoqassaaq.

4.2 Suleriaatsit

Issittumi teknologi B tassaavoq suliniutit atorlugit ilinniartitsissut, tassani ilinniartut arlallit suleqartigiillutik sulissallutik, aammalu sannavimmi laboratoriamilu sulineq ilinniartitsinermut annertuumik ilaassalluni. Laboratoriani sannavinnilu isumannaallisaanermut piumasaqaatit ilinniartut ilisimassavaat sakkullu atornissaat ilisimassallugu.

Ilinniartitsineq nalinginnaasumik ukiup aappaata affaanut aaqqissuunneqassaaq, tassani ingerlatsinermi siullermi suliniutit ilikkagassanut tunngasut suliniutillu ajornartorsiutinut aalajangersimasunut tunngasut isiginiarneqassallutik, ingerlatsinerup aappaani ajornartorsiutit tunngavigalugit suliniutit ingerlanneqassapput, tassani maannakkut ilikkagassat pingaarnerit ilaat ataavartumik saqqummiunneqartassallutik. Suliniutinik suliaqarnermi ilaapput ajornartorsiutinik toqqakkanik nalilersuineq uppernarsaasiornerlu, tunisassianik ineriartortitsineq aamma tunisassianik suliaqavinnerit.

Suliniutini teknikkimi aamma pinngortitamik ilisimatusarnermi ilisimasat ilinniartut atussavaat, tunisassianik ineriartortitsinermut atatillugu avatangiisit pillugit isumaliutersuuteqartoqassalluni aammalu ineriartortitsinerup, tunisassiat inuiaqatigiillu imminnut atanerat paasissutissiissutigineqassalluni.

Taassuma saniatigut piffissani sivikitsuni (pikkorissarnerni) ilinniartitsissummi oqaluttuarisaanermut tunngasut ilinniartitsissutigineqartariaqarput.

Ilinniarnermik ingerlatsinermi tamani ilinniartut allattariarsorlutik sulinermi piginnaasatik ilisimasatillu uppernarsartassavaat. Allattariarsorluni sulineq imatut aaqqissuunneqassaaq, ilinniartitsissutini allani allattariarsorluni sulinermi siuariartortoqarluni taakkununngalu atassuteqartitsilluni. Allattariarsorneq ulluinnarni ilinniartitsinerup ilagaa ingerlaavartumik suleriaasiulluni, ilinniartut taamaalillutik allattariarsorneq isumaqarluartutut pisariaqartutullu misigissallugu. Allattariarsorneq nalunaarusiani annerusuni teknikkimik ilisimasanik, sulinermik uppernarsaasiornermillu ingerlatitseqqiinermut tapersiivoq (titartakkat, tabelit, takussutissiaagallartut, diagrammit il.il.). Allattariarsorluni sulinermi angusat, naleqqutsillugu, elektoniskimik saqqummiinermik taarserneqarsinnaavoq.

Ilinniartitsineq aaqqissuunneqassaaq ilinniartut assigiinngitsuunerat, ilinniariaasiat pisariaqartitaallu aallaavigalugit. Ilinniartut ilinniartitsissummi siullertut oqaasillit aappaattullu oqaasillut isiginiarneqassapput.

Ilinniartut naggasiullugu ilinniartitsissummi suliniummik misilitsinnissamut soraarummernissamut suliniummik immikkut suliaqassapput. Suliniut immikkut piffissami suliniuteqarnermi ingerlanneqassaaaq, ilinniartitsinerup nalinginnaasup avataani. Piffissami suliniuteqarfimmi ilinniartut suliniummi siornersorteqassapput.

Suliniutissatut siunnersuutit, qitiusumit suliakkiissitugineqartut oqaasertalersorneqassapput taamaalilluni ilikkagassatut anguniakkat ilanngunneqassallutik, inuiaqatigiinni ajornartorsiutit suut ilinniartut suliniummi aallaavigissaneraat, kiisalu suliniut ajornartorsiummillu aaqqiissut pillugu immikkut pissusaasinnaasut, piumasaqaataasinnaasut tunngavissaasinnaasullu paasissutissiissutigineqassapput. Siunnersuutit akornanni ilinniartut toqqaassapput.

Ilinniartut ataasiakkaarlutik imaluunniit ilinniartut sisamat tikillugit suliniummik allaaserinninnermik aallarnerneqassaaq, allaaserinninnerlu suliamik ingerlatsinermut qaffasissutsikkullu naleqquppat atuarfiullu sinaakkutaasa iluanni ingerlatsinermi ingerlatsilluarnermi ingerlanneqarsinnaappat ilinniarfimmit akuerineqassaaq.

Piffissami suliniuteqarfimmi sapaatip akunnerani kingullermi allanik nalinginnaasunik ilinniartitsisoqassanngilaq. Piffissaq suliniuteqarfik tassaavoq tiimit 45-t missaat sapaatillu akunnerini arfinillit missaanni ingerlanneqassalluni. Ilinniartut allattariarsorlutik nalunaarummik aammalu suliamik imaluunniit suliamik ingerlatsinermik piffissami ilinniarfiup soraarummeernissamut pilersaarusiaani ersittumi tunniussisapput. Nalunaarusiaq ilinniartitsissummi ukiumoortumik karakteriliinermut tungavinnut ilaassaaq.

4.3 It

It teknologiimik suliniutini atorneqassaaq, tamanna naapertuuttuutillugu tigussaasutigullu ajornartinnagu, tamatumunnga ilanngullugit paasissutissanik ujarlerneq, naliliineq atuinerlu.

Ilinniartut digitaalimik piginnaasaat paasissutissanik katersinermi, naatsorsuinermi, nalunaarusianik allannermi, uppernarsaasersuinermi saqqummiinermilu it-mik atuineq aqqutigalugu patajaallisarneqassapput. It-mik atuineq suliniummik suliaqarnermi pissusissamisuuginnartumik ilaatinneqassaaq.

4.4 Ilinniartitsissummi oqaatsit

Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut ilinniartitsissummi oqaatsinik atuinerat ilinniartitsissummilu taaguutinik paasinninnerat atuinerallu aaqqissuussamik ineriartortillugu. Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut ilinniartitsissummi taassuma siuliani oqaatsinik taaguutinillu paasinnissinnaaleriartortillugit.

4.5 Ilinniartitsissutinut allanut atassuteqartitsineq

Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsissutini arlalinni piffissap ilaani sulisoqartarluni ilinniartitsissutinilu allani ilisimasaqarfinnut sanilliussilluni. Issittumi teknologimi B-mi suliniutinut atatillugu ilinniartitsissutini allani ilnniartitsinermi ilinniartut ilisimasaat atorneqassapput, taamaalilluni ilinniartitsissummi suliamik ingerlatsinermi itisiliinissaq taperserneqassalluni. Issittumi teknologi B ilinniartitsissutinut danskisut aamma pinngortitamk ilimatusarneq suleqatigiissitsinermi ilaavoq, tassani ilinniartitsissut ilisimasanut periutsinullu issittumi teknologimi B-mi suliniutinut atatillugu ilinniartut atorsinnaasaannut tapersiissalluni. Ilinniartitsissutinik allanik suleqatigiissitsineq, tassunga pingaartumik ilinniartitsissummik pinngortitamik ilisimatusarneq, annertuumik pingaartinneqassaaq. Pingaarnertut ilikkagassanik saniatigullu ilikkagassanik piviusunngortitsinermi toqqaaneq suliarinnernillu suliamik ingerlatsinermi ataqatigiinnermut annertusaanermik tapersiissaaq.

5. Nalilersuineq

5.1 Ingerlaavartumik nalilersuineq

Ingerlaavartumik nalilersuisarneq suliamik ingerlatsinermi piginnaasanik suleriaatsinillu atorneqartunik atuisinnaassuseqarnermik erseqqarissumik takutitsissaaq. Nalilersuineq ingerlanneqassaaq, ilinniartut taamaalillutik ilinniartitsissummi killiffimmik ingerlaavartumik paasisaqartillugit. Nalilersuineq ingerlanneqassaaq ilinniartitsissummi ilikkagassatut anguniakkat anguniakkallu suliniuteqarnermik suliaqarnerup aallartinnerani ilinniartitsisup aalajangersagai kiisalu ilinniartup ilinniagaqarnermini nammineq anguniagai tunngavigalugit.

5.2 Misilitseriaatsit

Immikkoortumi 4.2-mi allaaserineqartutut suliniummik misilitsinneq tunngavigalugu ilinniartut soraarummeernissamut suliniutaat.

Misilitsinneq tassaavoq ilinniartup allaganngorlugu nalunaarusiaa, ilinniartup suliaa suliamik ingerlatsineq ataaseq ilanngullugit oqaluttariarsorluni misilitsinneq ilanngullugu.

Oqaluttariarsorluni misilitsinnginnermi nalunaarusiap assilinera ilinniarfiup censorimut nassiutissavaa. Ajornartorsiutit suut soraarummeertup itisilissanerai pillugit oqaluttariarsorluni misilitsinnginnermi soraarummeertitsisoq censorilu oqaloqatigiissutigissavaat.

Piareersarnissamut piffissaliisoqassanngilaq, piffissarlu soraarummeerfik soraarummeertumut ataatsimut minutsit 30-t missaanissaaq.

Oqaluttariarsorluni misilitsinneq tassaavoq soraarummeertup suliniumminik ilisarititsinera saqqummiineralu, soraarummeertitsisumit itisiliilluni apeqqutinik ilallugu. Suliniut aallaavigalugu oqaluttariarsorluni misilitsinneq aamma imaqarpoq itisiliilluni oqaloqatigiinnermik, taannalu imaqarpoq ilinniartitsissummi pingaarnertut ilinniakkat ilassutitullu ilinniakkat tamarmiusut iluanni sammisat naleqquttut. Ilinniartup suliniummik ilisarititsinera saqqummiineralu piffissap soraarummeerfiusup annertunerpaamik affaanik sivisussuseqassaaq.

5.3 Naliliinermi tunngaviit

Soraarummeertup ukuninnga piginnaasaqartiginera tamanut tunngasumik pingaartinneqassaaq:

Nalunaarusiaq

a) uppernarsaatit attaveqarnerillu nalilernerat, tassungalu ilanngullugit paasiuminartuunerat, imminnut atanerat, pissarsivinnik innersuussinerit teknikkikkullu uppernarsaatit,
b) suliniummi ajornartorsiutinik uppernarsaasiorneq suliareqqiinerlu,
c) piumasaqaatinut aalajangerneqartunut toqqakkanullu suliamik ingerlatsinermi tunngavilersukkat,
d) sulianik ineriartortitsinermi suliamik ingerlatsinerup, suliap inuiaqatigiillu akornanni ataqatigiissitsineq, tassunga ilanngullugit avatangiisit pillugit isumaliutersuutit,
e) ilinniakkat sammiviani ilinniartitsissutini allani ilisimasanik naleqquttunik ilanngussineq aamma
f) suliniummik pilersaarusiorneq nalilersuinerlu.

Suliaq

a) saqqummiinermi peqqissaarneq suliamillu ingerlatsinermik piginnaasaqarneq,
b) piumasaqaatitut aalajangikkanut tunngatillugu isumassarsiaq, immikkuullarissuuneq pitsaassuserlu.

Oqaluttariarsorluni misilitsinneq

a) suliniummik oqaluttariarsorluni ilisarititsineq
b) aaqqiissutit toqqarneqartut pillugit nassuiaaneq,
c) suliniummi atuagarsornermik suliamillu ingerlatsinermik ataqatigiissaarisinnaassuseq

d) suliniutip imarisaanut tunngatillugu piginnittuunermik ilinniartup takutitsinera aamma
e) itisiliilluni ilassutitullu apeqqutinut akissuteqarneq.

Suliniut pillugu nalunaarusiamik ingerlanneqavissuni angusat tassunga ilaasut ilanngullugit oqaluttariarsorlunilu misilitsinnermi soraarummeertup angusaqarneranik ataatsimut naliliineq tunngavigalugu karakteriliisoqassaaq.

Issittumi teknologii C - 2022

1. Ilinniartitsissutip inissisimanera
Ilinniartitsissut issittumi teknologi tassaavoq teknologimi aaqqiissutit inuiaqatigiinnilu ajornartorsiutit imminnut atanerat. Ilinniartitsissummi teknologimi ineriartortitsinerup inuiaqatigiinnilu ineriartortitsinerup imminnut atanerinik nalilersuinerit ilanngunneqarput teknologimillu nalilersuisoqarluni. Ilinniartitsissummi sammineqarput tunisassianik ineriartortsinermi aammalu teknikkip, ilisimasat aaqqissuussaanerup tunisassiallu imminnut atanerat ilanngullugit inuiaqatigiinni ajornartorsiutit. Teknikkimik aamma pinngortitamik ilisimatusarnermik ilisimasat sannavimmi laboratoriamilu sulinernut ataqatigiissarneqarput.

Kalaallit kulturiat aallaavigalugu teknologimik pilersitsinermik ilinniartitsissutip immikkoortui imaqarput, tassanilu teknologip inuiaqatigiillu ataqatigiinnerannik paasinninneq kiisalu suliamik ingerlatsinermi tamarmiusumi nalilersuineq immikkoortualunnillu ataatsimoortitsineq aqqutigalugu teknologi qanoq pilersinneqartarnerannik paasinninneq aallaaviupput. Ilinniartitsissummi ajornartorsiutit tunngavigalugit ilinniartitseriaaseq aqqutigalugu sulinermi aaqqiissutissanik nassaarniarneq atuagarsornermilu ajornartorsiutit suliarineqarput.

Ilinniartitsissut ilinniarnertuunngorniarfiup pisunut qanittuuneranut nalitsinnullu tunngassuteqarneranut peqataatitsivoq aammalu ilinniartitsissutit ilaat ilinniagaqarnermut ilisarnaammik pilersitsisinnaavoq. Ilinniartitsissumi periuseq tassaavoq sivisunerusumi suliniummi suliaqarnermi ajornartorsiutit tunngavigalugit ilikkagaqartarneq. Suliniutinik suliaqarnerit kinguneraat ilinniagaqarnermi ilinniartitsissutit ataasiakkaat ataqatigiissillugit atorneqarsinnaanerat, tassanilu suliamik ingerlatsinermik ilisimasat naleqquttumik ataqatigiissinneqarput.

2. Ilinniartitsissummi siunertat
Ilisimasat piginnaasallu
Ilinniartut teknologip ajornartorsiutinik pilersitsisarnerani teknologip ajornartorsiutinik aaqqiissutaasarneranik aammalu inuiaqatigiinni teknologip kingunerinik isiginninniarluni teknologip ineriartortinneqarnerani ingerlatsisut soqutigisaqartullu peqataatinneqarnissaasa pisariaqassusianik ilisimasaqassapput. Ilinniartut tassunga atatillugu teknologinik assigiinngitsunik inuussutissarsiutini atorneqartartunik, isumassarsianik ineriartortitsinermik aamma tunisassianik ineriartortitsinermut atatillugu nutaaliorluni anguniagaqarlunilu sulianik ingerlatsisarnerit pingaaruteqassusiannik ilisimasaqassapput.

Ilikkagaqartarnermi sulinermilu piginnaasat
Ilinniakkap sammiviani ilinniartitsissutini assigiinngitsuni atuagarsornermi ilisimasat tunngavigalugit ilinniartut ajornartorsiutinik piviusunut qanittunik katitikkanillu nalilersuisinnassapput, aammalu ilinniartut sannavimmi laboratoriamilu pinngortitamik ilisimatusarnermi atuagarsorneq sulianillu ingerlatsineq ataqatigiissillugit sulisinnaassapput

aammalu pilersitsinermi suleriaatsinik tunngavigissallugu. Ilinniartut suliniummik takingaatsiartumik suliaqarnermi ajornartorsiutit tunngavigaluit ilikkagaqartarnermik misilittagaqalissapput, tassunga ilanngullugit ilinniarnermi sulinermilu periutsit ingerlaqqilluni ilinniagaqarnermut naleqquttut.

Inuttut inuillu akornanni attaveqaqatigiittarnermi piginnaasat
Ilinniartut pingaartumik ingerniøritut ilinniarnermi, teknikkimik, teknologimik aamma pinngortitamik ilisimatusarnermik ingerlaqqilluni ilinniagaqarnissamut piginnaasaqalissapput.

Kulturikkut inuiaqatigiillu akornanni piginnaasat
Ilinniartut pinngortitamik ilisimatusarnerup, teknologip inuiaqatigiinnilu ineriartortitsinerup imminnut atanerannik ilisimasaqarneq tunngavigalugu inuiaqatigiinni pissutsinut atatillugu teknologimik ineriartortitsinermik isornartorsiuvillutik qisuariaateqarlutillu isummersinnaassapput.

3. Ilikkagassatut anguniakkat imarisaalu

3.1 Ilikkagassatut anguniakkat

Ilinniartut uku piginnaalissavaat:

a) inuiaqatigiinni ajornartorsiutinik nalilersuineq uppernarsaasiornerlu aamma tunisassianik kiisalu tunisassianik ajornartorsiutip aaqqinnissaanut tapersiisunik ineriartortsinermi aaqqiisussamik periutsit atorsinnaallugit,
b) nutaaliorluni sulinermik ingerlatsinermik suliaqarneq aamma tunisassianik ineriartortitsinermut atatillugu isumassarsianik ineriartortitsinermi periutsit,
c) ilinniarfimmi sannavinni laboratorianilu suliamik tunisassianik illersorneqarsinnaasumik tunisassiornermi suliamik pitsaasumik ingerlatsinermi atortut periutsillu atornerat, isumannaallisaanermik peqqissutsimillu suliaqartarneq,
d) sulianik pitsaasumik pitsaassuseqartunik suliaqarneq nalilersuinerlu aamma suliat pitsaassusaannik uppernarsaasiorneq,
e) Kalaallit Nunaanni Issittumilu kiisalu nunarsuarmi inuiaqatigiinni avatangiisiusuni teknologip imminut ataneranik nassuiaaneq,
f) Kalaallit Nunaanni Issittumilu teknologit ilusilersuinerillu toqqakkat oqaluttuarisaanermi ineriartortinneqarnerannik nassuiaaneq,
g) misilitakkat tunngavigalugit misissuinernik annikinnerusunik ingerlatsineq
h) ajornartorsiutit tunngavigalugit suliniuteqarnerni annertunerusuni nammineerluni allallu peqatigalugit sulineq aamma suliniuteqarnerup pilersaarusiorneranut, ingerlanneranut nalilersorneranullu periutsit atorlugit,
i) suliniuteqarneq allaganngorlugu, oqaluinnarluni takuneqarsinnaasunillu uppernarsaasorlugu saqqummiullugulu aamma,
j) allattarissat oqaluttarissallu atorlugit ilisimasanik ingerlatitseqqiineq.

3.2 Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit

Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit tassaapput:

Atortut aamma suliareqqiinermi suleriaatsit

a) atortut toqqakkat, taakku atorneqarsinnaassusiat, pilersinneqarnerat pisunilu assigiinngitsuni atorneqarsinnaassusiat,
b) ataasiakkaani sulinerit, suleriaatsit, atortunut toqqakkanut atatillugu suliareqqiinermi katiterinermilu periutsit aamma
c) sannavinni laboratorianilu sulinermut atatillugu isumannaallisaaneq peqqissuserlu.

Isumassarsianik tunisassianik ineriartortitsineq

a) isumassarsianik ineriartortitsinermi nutaaliorluni suliamik ingerlatsinerit periutsillu,
b) tunisassianik aaqqissuussamik ineriartortitsineq, ingerlariaatsit pisariaqartitanik paasisaqarneq, pisariaqartitanik misissuineq, tunisassiornermi periutsit, tunisassianik ilusilersuineq aamma tunisassiornermik piareersaaneq ilanngullugit aamma
c) tunisassianik toqqakkanik ilusilersuinermut atatillugu ilusii atuuffiilu.

Teknologimik paasinninneq:

a) teknologi teknikkitut, ilisimasat, aaqqissuussaaneq tunisassiallu,
b) teknologimik ineriartortitsineq katiterilluni ineriartortitsinertut,
c) nunarsuarmi, nunarsuup immikkoortuini sumiiffinnilu avatangiisinut sunniutinut pissutaasut sunniuttarnerilu aamma,
d) atortut tunisassiallu avatangiisinik sunniutaannik nalilersuineq.

Uppernarsaasiorneq saqqummiinerlu

a) sulinermi titartakkat, diagrammit, flow-diagrammit, katiterinermut titartakkat atortunillu ataasiakkaanik allattuiffiit,
b) teknikkikkut nalunaarusiat isikkulersornerat,
c) suliniummik saqqummiinermut takutsitsinermi atortut,
d) allattariarsorluni oqaluttariarsorlunilu ingerlatitseqqiineq aamma
e) pissarsiaqarfinnik atuineq nalunaarnerlu.

3.3 Ilassutitut ilinniakkat

Ilinniartut taamaallaat pingaarnertut ilinniakkat atorlugit ilikkagassatigut anguniakkat angusinnaassanngilaat. Ilassutitut ilinniakkat ilinniakkat pingaarnerit itisilissavaat taakkununngalu atassuteqartitsissallutik, suliniutinullu atatillugu sammisaqarfiit nutaat ilanngunneqarsinnaapput. Ilaassutitut ilinniakkat tassaassapput ilinniakkat ajornartorsiummut toqqakkamut suliamullu toqqakkamut atassuteqartut. Ilassutitut ilinniakkat aamma ilinniakkap sammiviani ilinniartitsissutinik allanik suleqatigiissitsinissamut periarfissiissapput. Ilassutitut ilinniakkat pingaarnertut ilinniakkatulli Kalaallit Nunaannut nunallu tamat akornanni pissutsinut sapinngisamik atassuteqartinneqassapput.

4. Ilinniartitsinerup aaqqissuunneqarnera

4.1 Ilinniartitsinermik aaqqissuussineq

a) Ilinniartitsinerni ilinniartut ilinniakkani qaffasissusiat ilisimasaallu aallaavigineqassapput.

b) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsisut ilinniartullu akornanni ilikkagaqartarnermi oqaloqatigiittarnerattut sapinngisamik isikkulerlugu.
c) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitseriaatsit assigiinngitsut paarlakaajaanneqassallutik.
d) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut soqutigisaat pisariaqartitaallu isiginiarneqassallutik, taamaalilluni ilinniartut ilinniartitsissutip pissanganartuuneranik, naleqquttuuneranik soqutiginartuuneranillu misigisaqarnissamut periarfissinneqassallutik.
e) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniagaqarnerup ingerlanneqarnerani sammisanilu ineriartortitsinermi ilinniartitsissut siuariarfiussalluni, tassa ilinniartitsissummi oqaatsit oqariartaatsillu ineriartorfiussallutik, taamaalilluni ilinniartut namminneerlutik suliaqariaaseqarnissamik ajornakusoortunillu eqqarsartarnissamut piffissap ingerlanerani sungiusarneqassallutik.
f) ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq inuiaqatigiinnut avatangiiserisanut annertunerpaamik attuumassuteqalersillugu.

Ilinniartitsineq sivisunerusumi suliniummik ingerlatsilluni ajornartorsiutit tunngavigalugit ilikkagaqartarnertut aaqqissuunneqassaaq. Ilinniartitsissummi ilinniakkat ataatsimoortutut misigineqarnissaat pingaartinneqassaaq. Ilinniartitissummi ilinniakkanik suliaqarnermut atatillugu maannakkut piviusut tunngavigalugit suliat suliassallu imaluunniit suliniutit ilinniakkanut sammiveqartut ilaapput. Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitseriaatsit akornanni paarlakaajaatsitsisoqarluni, tassani piffissami sivikinnerusartumik ilinniartitsisumit aqutamik ilinniartitsineq pisariaqassalluni, tassunga ilanngullugit suliniutinik saqqummiussanik, sannavimmik atuinermik il.il. saqqummiisoqartassalluni. Ilinniartitsisut aqutaannik ilinniartitsinerup ilaa ilisimatusarnermi nassuiaanernik paasinninnertut aaqqissuunneqarluarsinnaavoq, taamaalillluni suliniutinik suliaqarnerup aallartinngerinnerani tunngaviusumik pingaarnertut ilinniakkani immikkoortunik uppernarsaatinilu ilinniartut ilinniarnissaat qulakkeerneqassalluni.

Suliniutinik suliaqarnermi sannavinni laboratorianilu sulineq annertuumik ilaassaaq, aammalu atuagarsornerup sulianillu suliaqarnerup imminnut atanerat pingaartinneqassalluni. Suliniutinut aallaavittut ilinniartitsisoq suliniutinut siunnersuusiussaaq, tassani suliniutini ilikkagassatut anguniakkat ersissallutik. Inuiaqatigiinni ajornartorsiut aallaavigalugu ajornartorsiutit tunngavigalugit suliniutinut ajornartorsiutit aalajangersimasut atorlugit suliniutinik ingerlatsinermi siuariartortoqassaaq.

4.2 Suleriaatsit

Issittumi teknologi C tassaavoq suliniutit atorlugit ilinniartitsissut, tassani ilinniartut arlallit suleqatigiillutik sulisinnaapput. Sannavimmi laboratoriamilu sulineq ilinniartitsinermut annertuumik ilaassalluni. Laboratoriani sannavinnilu isumannaallisaanermut piumasaqaatit ilinniartut ilisimassavaat sakkullu atornissaat ilisimassallugu.

Ilinniartitsineq suliniutinik sivikitsumik suliaqarnertut aaqqissuunneqassaaq, tassani ilaallutik ajornartorsiutit, tunisassianik ineriartortitsineq suliniutinillu suliaqavinneq pillugit nassuiaaneq. Suliniutini teknikkimi aamma pinngortitamik ilisimatusarnermi ilisimasat ilinniartut atussavaat, tunisassianik ineriartortitsinermut atatillugu avatangiisit pillugit isumaliutersuuteqartoqassalluni aammalu ineriartortitserup, tunisassiat inuiaqatigiillu imminnut atanerat paasissutissiissutigineqassalluni. Ilinniarnermik ingerlatsinermi tamani ilinniartut allattariarsorlutik sulinermi piginnaasatik ilisimasatillu uppernarsartassavaat. Allattariarsorluni sulineq imatut aaqqissuunneqassaaq, ilinniartitsissutini allani allattariarsorluni sulinermi siuariartortoqarluni taakkununngalu atassuteqartitsilluni.

Ilinniartitsineq aaqqissuunneqassaaq ilinniartut assigiinngitsuunerat, ilinniariaasiat pisariaqartitaallu aallaavigalugit. Ilinniartut ilinniartitsissummi siullertut oqaasillit aappaattullu oqaasillut isiginiarneqassapput.

Allattariarsorneq ulluinnarni ilinniartitsinerup annikinnerusumik ilagaa ingerlaavartumik suleriaasiulluni, ilinniartut taamaalillutik allattariarsorneq isumaqarluartutut pisariaqartutullu misigissallugu. Allattariarsorneq nalunaarusiani annerusuni teknikkimik ilisimasanik, sulinermik uppernarsaasiornermillu ingerlatitseqqiinermut tapersiisvoq (titartakkat, tabelit, takussutissiaagallartut, diagrammit il.il.). Allattariarsorluni sulinermi angusat, naleqqutsillugu, elektoniskimik saqqummiinermik taarserneqarsinnaavoq.

Suliniutinut ataasiakkaanut atatillugu ilinniartitsisoq aaqqissuussillunilu killiliissaaq, ilinniartut sulianik naapertuuttunik portfoliomut katersuisillugit. Tamatumunnga ilanngullugu uppernarsaaserneqassaaq ilinniartut ilikkagassatut anguniagassat, suliniutini ataasiakkaani qitiutinneqartut, qanoq annertutigisumik angusimaneraat.

Ilinniartitsinerup ilai ataasiakkaat iluaqutaasumik ilinniartitsisumit aqutaasinnaapput deduktiviusumik pissuseqarluni, allattarfissuakkut ilinniartitsineq aqqutigalugu qularnaarneqaqqullugu ilinniartitsissutip imarisassai pingaarnerit ilinniartunit ilikkarneqarnissaat, assersuutigalugu uppernarsaasersuineq.

Ilinniartitsissummi misilitsinnermi ilinniarfiup najoqqutassiai malillugit mappimi uppernarsaasiornermi atortut toqqakkat tunngavigalugit ilinniartoq katiterissaaq. Misiliutinik mappip annertussusiata imarisaatalu ilinniartup ilinniartitsissummi anguniakkanik qanoq angusaqartigineranut uppernarsaataassapput. Ilinniartup misiliutinik mappia taassuma saniatigut atortunik toqqakkanik naatsumik ilisarititsissutaavoq kiisalu ilinniartitsissummi anguniakkat tunngavigalugit toqqaanermut tunngavilersuutaalluni. Ilinniartut misiliutinik mappiannik piffissaq tunniussivissaq nalinginnaasumik tassaavoq piffissap soraarummeerfiusup aallartinnissaa sioqqullugu kingusinnerpaamik sapaatip akunnera ataaseq.

4.3 It

It teknologiimik suliniutini atorneqassaaq, tamanna naapertuuttuutillugu tigussaasutigullu ajornartinnagu, tamatumunnga ilanngullugit paasissutissanik ujarlerneq, naliliineq atuinerlu. Ilinniartut digitaalimik piginnaasaat paasissutissanik katersinermi, naatsorsuinermi, nalunaarusianik allannermi, uppernarsaasersuinermi saqqummiinermilu it-mik atuineq aqqutigalugu patajaallisarneqassapput. It-mik atuineq suliniummik suliaqarnermi pissusissamisuuginnartumik ilaatinneqassaaq.

4.4 Ilinniartitsissummi oqaatsit

Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut ilinniartitsissummi oqaatsinik atuinerat ilinniartitissummilu taaguutinik paasinninnerat atuinerallu aaqqissuussamik ineriartortillugu. Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut ilinniartitsissummi taassuma siuliani oqaatsinik taaguutinillu paasinnissinnaaleriartortillugit.

4.5 Ilinniartitsissutinut allanut atassuteqartitsineq

Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsissutini arlalinni piffissap ilaani sulisoqartarluni ilinniartitsissutinilu allani ilisimasaqarfinnut sanilliussilluni. Issittumi teknologi C ilinniartitsissutinut danskisut aamma pinngortitamik ilimatusarneq suleqatigiissitsinermi ilaavoq, tassani ilinniartitsissut ilisimasanut periutsinullu issittumi teknologimi B-mi suliniutinut atatillugu ilinniartut atorsinnaasaannut tapersiissalluni. Ilinniartitsissutinik allanik suleqatigiissitsineq, tassunga pingaartumik ilinniartitsissummik pingortitamik ilisimatusarneq, annertuumik pingaartinneqassaaq. Pingaarnertut ilikkagassanik saniatigullu ilikkagassanik piviusunngortitsinermi toqqaaneq suliarinnernillu suliamik ingerlatsinermi ataqatigiinnermut annertusaanermik tapersiissaaq.

5. Nalilersuineq

5.1 Ingerlaavartumik nalilersuineq

Ingerlaavartumik nalilersuisarneq suliamik ingerlatsinermi piginnaasanik suleriaatsinillu atorneqartunik atuisinnaassuseqarnermik erseqqarissumik takutitsissaaq. Nalilersuineq ingerlanneqassaaq, ilinniartut taamaalillutik ilinniartitsissummi killiffimmik ingerlaavartumik paasisaqartillugit. Nalilersuineq ingerlanneqassaaq ilinniartitsissummi ilikkagassatut anguniakkat anguniakkallu suliniuteqarnermik suliaqarnerup aallartinnerani ilinniartitsisup aalajangersagai kiisalu ilinniartup ilinniagaqarnermini nammineq anguniagai tunngavigalugit.

5.2 Misilitseriaatsit

Immikkoortumi 4.2-mi allaaserineqartutut ilinniartut suliaat toqqakkat tunngavigalugit aamma soraarummeertut misiliutinik mappiat tunngavigalugu suliniummik misilitsinneq.

Misilitsinermi ilaapput ilinniartut misiliutinik mappiat, ilinniartut suliaat oqaluttariarsorlunilu misilitsinneq tassunga atasoq.

Oqaluttariarsorluni misilitinnginnermi soraarummeertut misiliutinik mappiata imaanik ilisarititsinerit tunngavilersuutillu ilinniarfiup censorimut nassiutissavai. Ajornartorsiutit suut soraarummeertup itisilissanerai pillugit oqaluttariarsorluni misilitsinnginnermi soraarummeertitsisoq censorilu oqaloqatigiissutigissavaat.

Piffissaq misilitsiffik tassaavoq minutsit 24-t missaat. Piareersarnissamut piffissaliisoqassanngilaq. Soraarummeersitsinermi soraarummeertup misiliutinik mappimik ilisarititsinera saqqummiineralu aallaavigineqassapput. Soraarummeersitsineq misiliutinik mappi ilinniartitsissummilu anguniakkat aallaavigalugit soraarummeertup soraarummeertitsisullu itisiliillutik oqaloqatigiinnerattut tamassuma kingorna ingerlanneqassaaq.

5.3 Naliliinermi tunngaviit

Soraarummeertup ukuninnga piginnaasaqartiginera pingaartinneqassaaq:

a) ilikkagassatut anguniakkanut sanilliullugu misiliutinik mappimi sulianik toqqakkanik ataasiakkaanik nassuiaaneq,
b) ilinniartitsissummi atuagarsorluni sulinermilu ajornartorsiutinik ilisimasaqarneq paasinninnerlu,
c) pissutsini annertunerusuni ilisimasanik suliamut atassuteqartitsineq,
d) saqqummiinermik aaqqissuussineq aammalu ajornartorsiutinut aamma itisiliilluni annertunerusumillu apeqqutinut tunngatillugu ataatsimut isiginnissinnaaneq aamma
e) sulianut saqqummiunneqartunut atatillugu isumassarsiaq, immikkuullarissuuneq, peqqissaarneq suliamillu ingerlatsilluarsinnaassuseqarneq.

Soraarummeertup saqqummiussineranik ataatsimut naliliineq aallaavigalugu karakteriliisoqassaaq.

Assilialiorluni eqqumiitsuliorneq B - 2022

1. Ilinniartitsissutip inissimanera
Ilinniartitsissummi assilialiorluni eqqumiitsuliorneq eqqumiitsuliornermi assilissat pineqarput, tassa qalipakkat, qiperukkat, ilusilersuisarneq, eqqumiitsuliat ikkorsortukkat il.il. Ilinniartitsissummi assilialiorluni eqqumiitsuliorluni sulineq paasisaqarfiusarpoq, ilinniartitsissummilu suliaqarnerit atuagarsornerlu ilaapput. Isigisanik misigisaqarnermik piffissaq, Kalaallit Nunaanni nunanilu tamani kulturi inuillu ataasiakkaat apeqqutaanerat misissorneqartarpoq, ilusilersuinermut, nalilersuinermut nassuiaasiornermullu tunngatillugu. Assilialioriaatsit assigiinngitsut suliarineqartarput, ilinniartitsissumilu pilersitsilersarnermik isigisanillu misigisaqartarnermik ilinniartut tunngavissinneqartarput.

2. Ilinniartitsissummi siunertat
Ilisimasat piginnaasallu
Assilialiorluni eqqumiitsuliornermik ilinniartut imatut ilisimasaqartigissapput imatullu piginnaasaqartigissapput atortut eqqumiitsuliorluni pilersitsinermi ilaasut ilisimassallugit. Ilinniartut atortut isigisat nalilersorsinnaassavaat nassuiaasiorlugillu. Ilinniartut ilinniartitsissummi taaguutit tunngaviusumillu isummat imarsiaa atorsinnaassavaat aammalu piffissani ilusilersuisarnerit toqqakkat ilisimassallugit.

Ilikkagaqartarnermi sulinermilu piginnaasat
Ilinniartut namminneq allallu assilialiaannik nalilersuineq ilanngullugu takusassiornermi periutsit periusissiallu assigiinngitsut ilinniartitsissummik suliaqarnermi toqqarsinnaassavaat. Ilinniartut suliaqarfimmi suliassanik namminersorlutik sulisinnaassapput.

Inuttut inuillu akornanni attaveqaqatigiittarnermi piginnaasat
Ilinniartut takusani oqaasertat pillugit oqaloqatiginnissinnaassapput, takusani oqaasertat atorlugit oqaloqateqarsinnaassallutik, namminneq takutitseriaatsititik qisuariarfigisinnaassalugit aammalu inuit ataasiakkaat eqqumiitsulianik misigisaat nalilersuisarnerisalu assigiinngissutaat nassuiarsinnaassallugit.

Kulturikkut inuiaqatigiillu akornanni piginnaasat
Ilinniartut nalinginnaasumik perorsaasuunerat tunngavigalugu eqqumiitsuliat inuiaqatigiinni inissisimanerat nassuiarsinnaassavaat.

3. Ilikkagassatut anguniakkat imarisaalu
3.1 Ilikkagassatut anguniakkat
Ilinniartut uku piginnaalissavaat:

a) assilialiorluni eqqumiitsuliornermi tunngaviusumik taaguutit taakkulu isumaat pillugit assigiinngiiaartumik atuineq ilisimasaqarnerlu nalorninatik takutissinnaassavaat, tassunga ilanngullugit atortut, qalipaatit, ilusilersuinerillu,

b) piffissani assigiinngitsuni oqaluttuarisaanermi eqqumiitsuliornerit naleqquttut nassuiarsinnaassallugit,
c) titartaanermi qalipaanermilu eqqumiitsuliornernilu allani takutsitseriaatsini sulinermi teknikkit assigiinngitsut atorsinnaassallugit
d) assilissat assigiinngiiaartut nalilersorsinnaassallugit aamma
e) eqqumiitsuliorluni assilialiornermi sammisat isummerfigisinnaassaallugit taakkulu qisuariarfigisinnaassallugit.

3.2 Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit

Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit ukuupput:

a) toqqissumi assilialiorluni, qiperuilluni, ilusilersuilluni ikkussortakkanillu eqqumiitsuliorluni allanilluunniit nassuiarluakkanik eqqumiitsuliornermi sammisanik suliaqarluni suliaqavilluni atuagarsorlunilu sulineq
b) Kalaallit Nunaanni eqqumiitsuliornerup ineriartornera pisut pingaarutillit, tassunga ilanngullugit ukiuni kingullerni 10-15-ini eqqumiitsuliornerit,
c) Issittumi kulturini allani eqqumiitsuliat toqqakkat,
d) 1750-ip siorna kingornalu nunani tamani eqqumiitsuliat toqqakkat, ukiunilu kingullerni 10-15-ini eqqumiitsuliat,
e) Nalilersuilluni isiginneriaatsini pingasuusuni ukunani marluk: ilusilersuinermik nalilersuineq, isumaanik nalilersuineq aamma inuit attaveqaqatigiittarnerat tunngavigalugu nalilersuineq aamma
f) Atueqqinnermi periusissiani assigiinngitsuni minnerpaamik marluk atorlugit suliaqavilluni atuagarsorlunilu sulineq, periutsillu taakku tunngaviinik isumaliuteqarnerit.

3.3 Ilassutitut ilinniakkat

Ilassutitut ilinniakkani pingaarnertut ilinniakkat suliaqarfiilluunniit nutaanik ilanngutsitsisut imatut itisilerneqassapput atassuteqartinneqalerlutillu, ilinnniartitsissummi oqaluttuarisaanermi, maannakkut inuiaqatigiinnilu pisut erseqqissarneqarlutik. Ilassutitut ilinniakkani ilassutitut eqqumiitsuliat, suliat atugassanngortinneqartut, saqqummersitsinernut pulaarnerit, oqaluttuarisaanermi ilusilersuinermik takuniaalluni illoqarfimmi angalaarnerit, eqqumiitsuliat pillugit filmit, eqqumiitsuliortunut pulaarnerit il.il. ilanngunneqassapput. Ilassutitut ilinniakkat pingaarnertut ilinniakkatulli Kalaallit Nunaanni nunanilu tamani pissutsinut sapinngisamik annertunerpaamik atassuteqartinneqassapput.

4. Ilinniartitsinerup aaqqissuunneqarnera

4.1 Ilinniartitseriaatsimi periutsit

a) Ilinniartitsinerni ilinniartut ilinniakkani qaffasissusiat ilisimasaallu aallaavigineqassapput.
b) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsisut ilinniartullu akornanni ilikkagaqartarnermi oqaloqatigiittarnerattut sapinngisamik isikkulerlugu.

c) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitseriaatsit assigiinngitsut paarlakaajaanneqassallutik.
d) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut soqutigisaat pisariaqartitaallu isiginiarneqassallutik, taamaalilluni ilinniartut ilinniartitsissutip pissanganartuuneranik, naleqquttuuneranik soqutiginartuuneranillu misigisaqarnissamut periarfissinneqassallutik.
e) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniagaqarnerup ingerlanneqarnerani sammisanilu ineriartortitsinermi ilinniartitsissut siuariarfiussalluni, tassa ilinniartitsissummi oqaatsit oqariartaatsillu ineriartorfiussallutik, taamaalilluni ilinniartut namminneerlutik suliariaaseqarnissamik ajornakusoortunillu eqqarsartarnissamut piffissap ingerlanerani sungiusarneqassallutik.
f) ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq inuiaqatigiinnut avatangiiserisanut annertunerpaamik attuumassuteqalersillugu.

Ilinniartitsineq aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsisup aqutsineraniit namminersorluni sulinermut nuukkiartorneqarluni. Ilinniartut ilinniartitsinermi eqqumiitsuliornermi isiginniariaatsit assigiinngitsut pillugit nammineerlutik apeqquteqarnissamut kajumissaarneqassapput. Ilinniartut ilinniartitsissummi taaguutinik atuinissamut ilinniartitsissummilu sammisat pillugit oqaluttariarsorluni oqaaseqarnissamut kajumissaarneqassapput. Ilinniartitsinermi sulinermi immikkoortut atuagarsornermut naleqquttumut tulluussarneqassapput ataqatigiissarneqarlutillu, taamaalilluni atuagarsornermi sulinermilu sammisani ajornartorsiutit immikkut tamarmik misissorneqassallutik. Sulianik suliaqarneq tassaaneruvoq ilikkagassatut anguniakkat anguneqarnissaannut atorneqartussaq.

4.2 Suleriaatsit

Ilinniartitsissummi suleriaatsini klassini atuartitsinerup, sivikitsumik pikkorissarnerup piffissallu suliniuteqarfiit akornanni nikerartinneqassaaq, taakkunani ilinniartut ataasiakkaarlutik suleqatigiiaarlutilluunniit sulissallutik. Klassini ilinniartitsinermi pikkorissarnernilu ilinniartut atuagarsornikkut sulinikkullu sakkussaqartinneqalissapput, taakkulu suliniutinik aalajangersimasunik suliaqarnermi atorsinnaassavaat. Assilissat ajornanngitsut atorlugit attaveqaqatigiittarneq atuagarsornermilu immikkoortut takutitassiarineri atorlugit sulisoqassaaq. Ilinniartitseriaatsit ilinniartunut suliaqarfimmi oqaatsinik, qisuariartarnermik isigisanillu eqqarsaateqarsinnaassutsimik ineriartortitsisut isiginiarneqassapput.

Ilinniartut suliaat sapinngisamik annertunerusutigut inip ilinniarfiusup avataani ataavartumik saqqummiunneqartassapput.

Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut ilinniartitsinermi oqaatsinik siullertut oqaasillit aappaattullu oqaasillit isiginiarneqarlutik.

Suleriaatsinut tamanut assigiissutaavoq sulineq suliakkiissutinillu sulinerit, tassa paasiniaaneq, toqqaaneq, toqqagassanik toqqaanngiinnarneq angusallu, pooqattamut tamamik katersorneqartussaanerat. Assilissat atuakkallu aamma pooqattamut katersorneqassapput, ilaatigut tassaassallutik soraarummeertut namminneq suliaat, ilaatigullu assilissat assilianillu ilaarsinerit allat suliaat. Ilinniartut namminneq pooqattaq aaqqissuutissavaat, taamaalilluni atuagarsornermi suliaqarnermilu ajornartorsiutit oqaasertalersornerat, paasiniaanermi atortut suliakkiissutillu suliarinikuusat ilaatigut ilinniartitsissummi ingerlaavartumik nalilersuisarnermut misilitsittarnernullu atugassatut erseqqarissumik takutinneqassallutik.

Piffissap ilinniartitsiviusup naammassiartulernerani ilinniartitsinermit tamarmiusumit akunnerit ilinniartitsiviit 20-30-t namminersorluni ataasiakkaarluni suliniutinut atorneqassapput, tassani ilinniartut ajornartorsiut sammisat ilinniartitsinermi sammineqarsimasumit aallaaveqartoq tunngavigalugu sulissallutik. Suliniutip inernera ilaatigut ilinniartitsissummi misilitsinnermi atugassatut uppernarsarneqassaaq.

4.3 It

It ilinniartitsinermi atorneqassaaq ujarlernermut, pilersitsinermut, misiligaanermut, toqqorsinermut, paasissutissiinermut, attaveqatigiinnermut siammaassinermullu. Tusagassiissutinik digitaliusunik suliaqarnermi siunertaavoq ilinniartut tassaalersinnissaat innuttaasut eqqarsaatiginnittut, piginnaasaqarluartut akisussaasullu.

4.4 Ilinniartitsissummi oqaatsit

Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut ilinniartitsissumi oqaatsinik aammalu ilinniartitsissummi oqariaatsinik paasinnittarnerat atuisarnerallu aaqqissuussamik ineriartortinneqarluni. Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsissutit siulianni oqaatsinik oqariaatsinillu ilinniartut piffissap ingerlanerani paasinnilluarsinnaatikkiartortillugit atuisinnaalluartikkiartortillugillu.

4.5 Ilinniartitsissutinut allanut atassuteqartitsineq

Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq piffissat ilaanni ilinniartitsissutit akornanni suliaqartoqartarluni ilinniartitsissutinilu ilisimasaqarfiulersunut sanilliussitsilluni. Nipilersornermi ilinniartut assilissanik nipilersortunik videoliornermi atugassanik suliaqarsinnaapput. Oqaatsinik ilinniartitsissutini ilinniartut oqaasertaq toqqagaq takussutissiorsinnaavaat.

5. Nalilersuineq

5.1 Ingerlaavartumik nalilersuisarneq

Ilinniartut suliaat, siuariartornerat imminnullu nalilernerat pooqattami uppernarsarneqassaaq. Pooqattaq aallaavigalugu suliakkiutigineqartunut tunngatillugu ilinniartut suliaat ataavartumik nalilersorneqassapput. Atuartup pooqattani aaqqissuutissavaa, taamaalilluni atuagarsornermi sulinermilu ajornartorsiutit, paasiniaanermi atortut suliakkiissutinilu suliat erseqqarissumik

takutinneqassallutik. Atuagarsornerup pingaartumillu suliassanik sulinerup aaqqissuunnerani ilinniartut sorpianik ilisimagassaqartoqarneranik paasitinneqassapput. Ilinniartitsinerup ingerlanneqarnera aallaavigalugu ilinniartut suleriaasii suliaallu ilinniartitsisut ilinniartullu ataatsimut nalilersussavaat.

5.2 Misilitseriaatsit
Oqaluttariarsorluni misilitsittoqassaaq, atuarfillu klassinut ataasiakkaanut misilitseriaatsinit ataaniittunit toqqaassaaq:

Misilitseriaaseq a
Suliakkiissut suliaqarfimmi immikkoortunik pingaarnernik imalik tunngavigalugu oqaluttariarsorluni misilitsinneq.

Soraarummeertup suliamik nivinngaanissaa ilanngullugu piareersarnissamut minutsit 60-it missaani piffissaliisoqassaaq, piffissarlu soraarummeerfik soraarummeertumut ataatsimut 30 minutsit missaaniissaaq.

Soraarummeertitsinermi apeqqutit ataasiakkaat soraarummeertup pooqattaanit assersuutit atorlugit akineqassapput, takuuk immikkoortoq 4.2. Soraarummeerneq marloqiusaavoq. Immikkoortumi siullermi pooqattap imaa aallaavigalugu soraarummeertitsinermi apeqqutit soraarummeertup akissavai. Akissuteqarneq malitsigisaanik oqaloqatigiinnikkut itisilerneqassaaq. Immikkoortup aappaani soraarummeertup namminersuutigalugu suliniutini saqqummiutissavaa. Saqqummiineq itisiliilluni oqaloqatigiinnermik malitsineqartinneqassaaq. Piffissaq soraarummeerfik immikkoortunut taakkununnga marlunnut assigiimmik avinneqassaaq. Pooqattamiittut tamarmik soraarummeernermi ilanngunneqarsinnaapput.

Misilitseriaaseq b
Soraarummeertup pooqattagaaniittut aallaavigalugit soraarummeertut ataasiakkaat suliaat tunngavigalugit oqaluttariarsorluni misilitsinneq. Sammisaq soraarummeertup toqqagaa soraarummeertitsisullu akuerisaa tunngavigalugu suliassaq soraarummeertitsisup isikkulersussavaa.

Piffissaq soraarummeerfik soraarummeertumut ataatsimut minutsit 30-t missaaniippoq. Suliassami akissusiornissamut piareersarnissamut tiimit 24-t missaanni piffissaliisoqassaaq, tiiminilli 24-nit sivikinnerunngitsumik. Piffissap piareersarfissap immikkoortua kingulleq soraarummeertup suliaanik nivinngaanermut atorneqassaaq.

Soraarummeerneq marloqiusaavoq. Immikkoortumi siullermi pooqattap imarisaa aallaavigalugu suliakkiissummi akissut soraarummeertup nassiuassavaa. Nassuiaaneq taassuma kingorna oqaloqatigiinnikkut itisilerneqassaaq. Immikkoortuata aappaanni soraarummeertup namminersuutigalugu suliniutaa saqqummiunneqassaaq. Saqqummiinerup

kingorna itisiliilluni oqaloqatigiittoqassaaq. Piffissaq soraarummeerfik immikkoortunut taakkununnga marlunnut assigiimmik avinneqassaaq. Pooqattap imarisai tamarmik soraarummeernermi ilannguneqarsinnaapput.

Nammineerlutik ilinniartut
Nammineerlutik ilinniartut pooqattaq ilinniartitsissummi ilikkagassatut anguniakkanut imarisaanullu tunngatillugu naleqquttoq suliarissavaat. Pooqattaq ilinniartut namminneq suliaannik, suliareqqitanik allallu suleqatigalugit sulianik atuakkanillu naleqquttunik imaqassaaq. Pooqattap imaa soraarummeertup ilikkagassatut anguniakkanik angusisimeranik takussutissiatut atorneqassaaq. Namminneq ilinniartut misilitseriaaseq a atorlugu soraarummiissapput.

5.3 Naliliinermi tunngaviit
Nalilersuinermi soraarummeertup ilinniartitsissummi ilikkagassatut anguniakkanik qanoq annertutigisumik angusisimanera nalilerneqassaaq. Ataatsimut nalilersuineq tunngavigalugu karakteriliisoqassaaq.

Assilialiorluni eqqumiitsuliorneq C - 2022

1. Ilinniartitsissutip inissimanera
Ilinniartitsissummi assilialiorluni eqqumiitsuliorneq eqqumiitsuliornermi assilissat pineqarput, tassa qalipakkat, qiperukkat, ilusilersuisarneq, eqqumiitsuliat ikkorsortukkat il.il.
Ilinniartitsissummi assilialiorluni eqqumiitsuliorluni sulineq paasisaqarfiusarpoq, ilinniartitsissummilu suliaqarnerit atuagarsornerlu ilaapput. Isigisanik misigisaqarnermik piffissaq, Kalaallit Nunaanni nunanilu tamani kulturi inuillu ataasiakkaat apeqqutaanerat misissorneqartarpoq, ilusilersuinermut, nalilersuinermut nassuiaasiornermullu tunngatillugu. Assilialioriaatsit assigiinngitsut suliarineqartarput, ilinniartitsissumilu pilersitsilersarnermik isigisanillu misigisaqartarnermik ilinniartut tunngavissinneqartarput.

2. Ilinniartitsissummi siunertat
Ilisimasat piginnaasallu
Assilialiorluni eqqumiitsuliornermik ilinniartut imatut ilisimasaqartigissapput imatullu piginnaasaqartigissapput atortut eqqumiitsuliorluni pilersitsinermi ilaasut ilisimassallugit. Ilinniartut atortut isigisat tunngaviusumik nalilersorsinnaassavaat nassuiaasiorlugillu. Ilinniartut ilinniartitsissummi taaguutit tunngaviusumillu isummat imarisaa atorsinnaassavaat aammalu piffissani ilusilersuisarnerit toqqakkat ilisimassallugit.

Ilikkagaqartarnermi sulinermilu piginnaasat
Ilinniartut suliaqarfimmi suliassat namminersorlutik suliarisinnaassavaat, takusallu pillugit oqaatsit oqaatigisinnaassalugit taakkulu pillugit qisuariaateqarsinnaassallutik.

Inuttut inuillu akornanni attaveqaqatigiittarnermi piginnaasat
Ilinniartut namminneq takusaminni oqaatsitik atorlugit attaveqarsinnaassapput, namminnerlu oqariartaatsitik qisuariarfigisinnaassallugit. Ilinniartut eqqumiitsuliat pillugit namminneq misigisatik nalilersuinerlu immikkoortissinnaasavaat.

Kulturikkut inuiaqatigiillu akornanni piginnaasat
Ilinniartut tunngaviusumik nalinginnaasumik perorsaasuunerat tunngavigalugu eqqumiitsuliat inuiaqatigiinni inissisimanerat nassuiarsinnaassavaat.

3. Ilikkagassatut anguniakkat imarisaalu
3.1 Ilikkagassatut anguniakkat
Ilinniartut uku piginnaalissavaat:

a) assilialiorluni eqqumiitsuliornermi tunngaviusumik taaguutit taakkulu isumaat pillugit atuineq ilisimasaqarnerlu takutissinnaassavaat, tassunga ilanngullugit atortut, qalipaatit, ilusilersuinerillu,

b) piffissani assigiinngitsuni oqaluttuarisaanermi eqqumiitsuliornerit naleqquttut atorsinnaassallugit,
c) titartaanermi qalipaanermilu eqqumiitsuliornernilu allani takutitseriaatsini sulinermi teknikkit assigiinngitsut atorsinnaassallugit
d) assilissat assigiinngiiaartut nalilersorsinnaassallugit aamma
e) eqqumiitsuliorluni assilialiornermi sammisat isummerfigisinnaassaallugit taakkulu qisuariarfigisinnaassallugit.

3.2 Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit

Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit ukuupput:

a) toqqissumi assilialiorluni, qiperuilluni, ilusilersuilluni ikkussortakkanillu eqqumiitsuliorluni allanilluunniit nassuiarluakkanik eqqumiitsuliornermi sammisanik suliaqarluni suliaqavilluni atuagarsorlunilu sulineq
b) Kalaallit Nunaanni eqqumiitsuliornerup ineriartornera pisut pingaarutillit,
c) 1750-ip siorna kingornalu eqqumiitsuliat toqqakkat, ukiunilu kingullerni 10-15-ini eqqumiitsuliat,
d) Nalilersuilluni isiginneriaatsini pingasuusuni ukunani marluk: ilusilersuinermik nalilersuineq, isumaanik nalilersuineq aamma inuit attaveqaqatigiittarnerat tunngavigalugu nalilersuineq aamma
e) Atueqqinnermi periusissiani assigiinngitsuni minnerpaamik marluk atorlugit suliaqavilluni atuagarsorlunilu sulineq, periutsillu taakku tunngaviinik isumaliuteqarnerit.

3.3 Ilassutitut ilinniakkat

Ilassutitut ilinniakkani pingaarnertut ilinniakkat suliaqarfiilluunniit nutaanik ilassutitut imatut itisilerneqassapput atassuteqartinneqalerlutillu, ilinniartitsissummi oqaluttuarisaanermi, maannakkut inuiaqatigiinnilu pisut erseqqissarneqarlutik. Ilassutitut ilinniakkani ilassutitut eqqumiitsuliat, suliat atugassanngortinneqartut, saqqummersitsinernut pulaarnerit, oqaluttuarisaanermi ilusilersuinermik takuniaalluni illoqarfimmi angalaarnerit il.il. ilanngunneqassapput. Ilassutitut ilinniakkat pingaarnertut ilinniakkatulli Kalaallit Nunaanni nunanilu tamani pissutsinut sapinngisamik annertunerpaamik atassuteqartinneqassapput.

4. Aaqqissuussineq

4.1 Ilinniartitseriaatsimi periutsit

a) Ilinniartitsinerni ilinniartut ilinniakkani qaffasissusiat ilisimasaallu aallaavigineqassapput.
b) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsisut ilinniartullu akornanni ilikkagaqartarnermi oqaloqatigiittarnerattut sapinngisamik isikkulerlugu.
c) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitseriaatsit assigiinngitsut paarlakaajaanneqassallutik.

d) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut soqutigisaat pisariaqartitaallu isiginiarneqassallutik, taamaalilluni ilinniartut ilinniartitsissutip pissanganartuuneranik, naleqquttuuneranik soqutiginartuuneranillu misigisaqarnissamut periarfissinneqassallutik.
e) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniagaqarnerup ingerlanneqarnerani sammisanilu ineriartortitsinermi ilinniartitsissut siuariarfiussalluni, tassa ilinniartitsissummi oqaatsit oqariartaatsillu ineriartorfiussallutik, taamaalilluni ilinniartut namminneerlutik suleriaaseqarnissamik ajornakusoortunillu eqqarsartarnissamut piffissap ingerlanerani sungiusarneqassallutik.
f) ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq inuiaqatigiinnut avatangiiserisanut annertunerpaamik attuumassuteqalersillugu.

Ilinniartitsineq aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsisup aqutsineraniit namminersorluni sulinermut nuukkiartorneqarluni. Ilinniartut ilinniartitsinermi eqqumiitsuliornermi isiginneriaatsit assigiinngitsut pillugit nammineerlutik apeqquteqarnissamut kajumissaarneqassapput. Ilinniartut ilinniartitsissummi taaguutinik atuinissamut ilinniartitsissummilu sammisat pillugit oqaluttariarsorluni oqaaseqarnissamut kajumissaarneqassapput. Ilinniartitsinermi sulinermi immikkoortut atuagarsornermut naleqquttumut tulluussarneqassapput ataqatigiissarneqarlutillu, taamaalilluni atuagarsornermi sulinermilu sammisani ajornartorsiutit immikkut tamarmik misissorneqassallutik. Sulianik suliaqarneq tassaaneruvoq ilikkagassatut anguniakkat anguneqarnissaannut atorneqartussaq.

4.2 Suleriaatsit

Ilinniartitsissummi suleriaatsini klassimi ilinniartitsinerup suliassanillu suliaqarnerup akornanni nikerartinneqassaaq. Atassuteqaqatigiittarnermi assilissat ajornanngitsut aammalu atuagarsornermi immikkoortunik takussutissiineq suliarineqassapput. Ilinniartitseriaatsini ilinniartut ilinniartitsissummi oqaatsini, qisuariaateqartarnermi takusanillu eqqarsariarsinnaassusaat ineriartortinneqassapput.

Suleriaatsinut tamanut assigiissutaavoq sulineq suliakkiissutinillu sulinerit, tassa paasiniaaneq, toqqaaneq, toqqagassanik toqqaanngiinnarneq angusallu, pooqattamut tamarmik katersorneqartussaanerat. Assilissat atuakkallu aamma pooqattamut katersorneqassapput.

Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut ilinniartitsinermi oqaatsinik siullertut oqaasillit aappaattullu oqaasillit isiginiarneqarlutik.

Ilinniartut suliaat sapinngisamik annertunerusutigut inip ilinniarfiusup avataani ataavartumik saqqummiunneqartassapput.

4.3 It

It ilinniartitsinermi atorneqassaaq ujarlernermut, pilersitsinermut, misiligaanermut, toqqorsinermut, paasissutissiinermut, attaveqatigiinnermut siammaassinermullu. Tusagassiissutinik digitaliusunik suliaqarnermi siunertaavoq ilinniartut tassaalersinnissaat innuttaasut eqqarsaatiginnittut, piginnasaqarluartut akisussaasullu.

4.4 Ilinniartitsissummi oqaatsit

Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut ilinniartitsissummi oqaatsinik aammalu ilinniartitsissummi oqariaatsinik paasinnittarnerat atuisarnerallu aaqqissuussamik ineriartortinneqarluni. Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsissutit siulianni oqaatsinik oqariaatsinillu ilinniartut piffissap ingerlanerani paasinnilluarsinnaatikkiartortillugit atuisinnaalluartikkiartortillugillu.

4.5 Ilinniartitsissutinut allanut atassuteqartitsineq

Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq piffissat ilaanni ilinniartitsissutit akornanni suliaqartoqartarluni ilinniartitsissutinilu ilisimasaqarfiulersunut sanilliutitsilluni. Nipilersornermi ilinniartut assilissanik nipilersortunik videoliornermi atugassanik suliaqarsinnaapput. Oqaatsinik ilinniartitsissutini ilinniartut oqaasertaq toqqagaq takussutissiorsinnaavaat.

5. Nalilersuineq

5.1 Ingerlaavartumik nalilersuisarneq

Ilinniartut suliaat, siuariartornerat imminnullu nalilernerat pooqattami uppernarsarneqassaaq. Pooqattaq aallaavigalugu suliakkiutigineqartunut tunngatillugu ilinniartut suliaat ataavartumik nalilersorneqassapput. Ilinniartup pooqattani aaqqissuutissavaa, taamaalilluni atuagarsornermi sulinermilu ajornartorsiutit, paasiniaanermi atortut suliakkiissutinilu suliat erseqqarissumik takutinneqassallutik. Atuagarsornerup pingaartumillu suliassanik sulinerup aaqqissuunnerani ilinniartut killiffiannik sorpianillu ilisimagassaqartoqarneranik paasitinneqassapput. Ilinniartitsinerup ingerlanneqarnera aallaavigalugu ilinniartut suleriaasii suliaallu ilinniartitsisut ilinniartullu ataatsimut nalilersussavaat.

5.2 Misilitseriaatsit

Assilissanik eqqumiitsuliornermi qaffasissutsimi C-mi soraarummeertoqassanngilaq.

Uumassuseqartulerineq A - 2022

1. Ilinniartitsissutip inissisimanera

Biologi uumassusilinnik aamma uumassusillit avatangiisillu imminnut atanerannik ilinniarneruvoq. Biologimi suliarineqartarput piginnaasaat, ataqatigiiffii ingerlaatsillu uumassuseqartunut tamanut ilisarnaqutaasut.

Biologi pinngortitamik ilisimatusarnermik ilinniartitsissutaavoq, laboratoriami pinngortitamilu misileraalluni suleriaatsit pingaartinneqarlutik. Ilinniartitsissut pinngortitap nuannaarutigalugu, tupigalugu ataqqillugulu misiginissaanut tunngavissiivoq. Biologiimi ilisimasat susassaqarfinni assigiinngitsuni atorneqartarput, soorlu bioteknologii atorlugu tunisassiornermi, peqqissutsimik ilisimatusarnermi avatangiisinillu illersuiniarnermi. Biologi uumassuseqartunik ilisimatusarnermi nutaaliami bioteknologiimilu ineriartornermik sunnersimaneqarpoq.

2. Siunertaq

Ilisimasat piginnaasallu

Ilinniartut biologimik imatut ilisimasaqartigissapput biologimilu suleriaatsinik paasisimasaqartigissallutik imminnut uumassusilinnullu allanut akisussaanerat ineriartussalluni.

Ilikkagaqartarnermi sulinermilu piginnaasat

Ilinniartut misileraalluni laboratoriami pinngortitamilu sulinermik isornartorsiuisinnaallunilu paasissutissanik atuakkanillu ujarlernermik suliaqassapput. Suliassanut ilaapput paasissutissanik suliaqarneq, nalunaarusiorneq allanillu allattarissatigut oqaluttarissatigut ingerlatitseqqiineq. Ilinniartut aammattaaq Kalaallit Nunaanni nunarsuarmilu ajornartorsiutinut tunngatillugu suliaqarfimmi ajornartorsiutinik oqaasertaliisinnaassapput, tunngavilersuisinnaallutik atassuteqartitsillutillu. Ilinniartut ingerlaqqilluni ilinniagaqarnissamut piareersaatitut suliaqarfimmi itisiliissapput.

Inuttut inuillu akornanni attaveqaqatigiittarnermi piginnaasat

Ilinniartut namminneq ilikkagaqartarnertik ilinniartitsissummut naleqquttoq ilisimassavaat ingerlassinnaallugulu.

Ilinniartut sulinermi ilinniagaqarnermilu namminiissapput ilinniartullu suleqatigiinni suleqateqarsinnaassapput. Ilinniartut ilinniaqqinnissamut suliffimmilu qaffakkiartornissamut ilinniartitsissutip siunissami periarfissarititaanik paasisaqassapput.

Kulturikkut inuiaqatigiillu akornanni piginnaasat

Ilinniartut uumassusillit assigiinngiiaarnerisa, imminut nappassinnaasumik ineriartornerup avatangiisinillu illersuinerup pingaaruteqassusiisa paasinissaanut suliaqarfimmi tunuliaquteqassapput. Ilinniartut aammattaaq peqqissutsimi, avatangiisini bioteknologimilu biologimik ilisimasaqarnermik isummernissamut suliaqarfimmi tunuliaquteqassapput biologimilu ajornartorsiutit kulturimut inuiaqatigiinnullu atassuteqartissinnaassallugit.

3. Ilikkagassatut anguniakkat imarisaalu

3.1 Ilikkagassatut anguniakkat

Ilinniartut ukuninnga piginnaasaqassapput:

a) biologimi oqaariaatsit, biologimi oqaatsit atorneqartut, malinnaanikkut paasisat allaaserinissaannut nassuiarnissaannullu aamma bilogimi apeqqutit ajornannginnerusut misissoqqissaarnissaannut atatillugu saqqummiinerit ilutsillu naapertuuttut,
b) laboratoriami aamma asimi misiligaanerit misissuinerillu aaqqissuullugillu ingerlannissaat, atortunik biologiskiusunik suliaqarnermi isumannaallisaaneq ulorianarsinnaasullu mianeralugit.
c) Kvalitativimik kvantitativimillu misileraanermi misissuinermilu paasissutissarsiat suliarinissaat, aamma misileraalluni sulianik siunertamut naapertuuttumik uppernarsaasersuineq,
d) Matematikkikkut saqqummeeriaastsit naapertuuttut, ilusiliat aamma naatsorsuinermut, allaaserinninnermut misissueqqissaarnermullu periutsit ajornannginnerusut atornissaat,
e) misileraalluni misissuillunilu sulianit paasissutissat misissoqqissaarlugillu apersuusersuisumik oqallisigisinnaanerat, suliaqarfimmit ilisimasat, kukkuffiusinnaasut, nalorninartut bilogiskimillu nikerarfiusartut ilanngullugit.
f) Sakkut digitaliusut naapertuuttut atornissaat, tamatumunnga ilanngullugit matematiskiusut, ilinniartitsissummut tigussaasumik atatillugit.
g) Tunngavissanit assigiinngitsunit allaaserisanik paasissutissanillu katersineq, naliliineq atuinerlu,
h) biologimik suliaqarfimmi sammisat pillugit oqaluttariarsorlutik allattariarsorlutillu oqaasertalersuisinnaaneq, suliaqarfimmullu atatillugu ataqatigiissumik nassuiaasinnaaneq,
i) susassaqarfiup immikkoortuisa assigiinngitsut akornanni ataqatigiiffiit paasinerannik takutitsineq
j) ilinniartitsissutip suussusianik periusaanillu ilisimasaqarnermik takutitsineq,
k) inuiaqatigiinnut, teknologiimut, avatangiisinut pissuserissaarnermullu atatillugu apeqqutini biologimut tunngasunik imaqartuni ilinniartitsissummi ilisimasat periutsillu nalilersuinermut sanilliussinermullu atornissaat aamma aaqqiissutaasinnaasut inerisarlugillu nalilernissaat aamma
l) ilinniartitsissutit allat akuutillugit ajornartorsiutinik suliaqarsinnaaneq.

3.2 Ilinniartitsissup imarisai pingaarnerit

Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit aaqqissuussinerni qaffasissutsini tamani aaqqissuussaanerit ingerlatinerillu aamma uumassusillit annertuumik oqimaaqatigiissitsinermik attatitsiinnarnerisa imminnut atassuteqarnernik qulliunerusumik tunngaveqarput.

Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit makkuupput:

a) cellebiologi: cellit cellenik pro- aamma eucaryote-usunik sananeqaataat aamma membranprocessit
b) tappiorannartuleraluni biologi: alliartortarnerat alliartortarnerannullu sunniuttartut, aseruuttoortarneq akiuussutissaqalersarnerlu (resistens)
c) virusit: sannaat amerliartortarnerallu
d) makromolekylit: sannaat aamma carbohydratit, lipidit aamma nucleinsyrit sunniutaat proteinillu ilusaat, immikkut pisinnaasaat atuuffiilu
e) enzymit: enzymit pingaarnernut immikkoortitertarneri aamma enzymit ingerlaalernerinik sunniisartut
f) biokemiske processer: fotosyntesip processii qulliunerusumik pisartut, anersaartorneq aamma qappiorneq, tamatumunnga ilanngullugit carbohydratit akunniliussamik inuussutissanik suliarinnittarnerat
g) genetik aamma molekylærbiologi: kingornutaqartarnermi tunngaviit, genregulering, replikation, proteinsyntese, mutation, mitose, meiose genteknologi aamma bioinformatik
h) ineriartornerup biologiia (evolutionsbiologi): uumassuseqartut nikerarnerat, pinngortitap toqqartuisarnera aamma artit pinngortarnerat
i) fysiologi: timimi atortut takussutissiarinerat, anersaartornermi atortut, aap kaajalukaarnera, nukiit, sulinermi fysiologi, timip akiuussutissai, sianiutit, hormonitigut naleqqussaaneq aamma kinguaassiorneq
j) uumassusillit amerlassusiannut tunngatillugu biologi: ineriartornermut ilusiliat, populationsgenetik aamma Hardy-Weinberg-loven
k) pinngortitami pissuseqatigiinneq (økologi): artit akornanni ataqatigiinneq aamma artit avatangiisaasalu ataqatigiinnerat, nukissat ingerlaartarnerat, kaajalukaarnerit C, N aamma P, økotoksikologi aamma biodiversitet
l) misileraalluni periutsit: celle-nik ineriartortitsineq, transformation, PCR, elektroforese, DNA-sekventering, ELISA, spektrofotometri, sulinermi fysiologiimi uuttueriaatsit, uumassusillit amerlassusiinik aalajangiinerit aamma amerlanerpaaffiinik ilanngaatassallu ilanngaallugit amerliartussusiinik aalajangiinerit.

3.3 Ilassutitut ilinniagassat

Ilinniartut taamaallaat ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit aqqutigalugit ilikkagassatigut anguniakkat angusinnaassanngilaat. Ilassutitut ilinniagassanut ilaapput makku iluanni apeqqutit:

a) peqqissuseq, nappaatit nakorsaatillu biologiskimik tunisassiorneq
b) bioteknologii

c) ataavartitsineq
d) avatangiisinik illersuineq
e) biologiimi databasit aamma big data
f) bioetik
g) biologii ilisimatusaatitut

Atuartut ulluinnarisaannit, maannakkorpiaq oqallinnermit aamma najukkami nunarsuullu sinnerani isiginneriaatsinit assersuutit maannakkorpiaq soqutiginaatillit ilaatinneqassapput. Ilassutitut ilinniagassat ilaat ilinniartut suleqatigalugit toqqarneqassapput. Atortussat tuluttuut ilaatinneqassapput.

4. Ilinniartitsinerup aaqqissuunneqarnera

4.1 Ilinniartitseriaatsimi periutsit

a) Ilinniartitsinerni ilinniartut ilinniakkani qaffasissusiat ilisimasaallu aallaavigineqassapput.
b) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsisut ilinniartullu akornani ilikkagaqartarnermi oqaloqatigiittarnerattut sapinngisamik isikkulerlugu.
c) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitseriaatsit assigiinngitsut paarlakaajaanneqassallutik.
d) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut soqutigisaat pisariaqartitaallu isiginiarneqassallutik, taaamaalilluni ilinniartut ilinniartitsissutip pissanganartuuneranik, naleqquttuuneranik soqutiginartuuneranillu misigisaqarnissamut periarfissinneqassallutik.
e) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniagaqarnerup ingerlanneqarnerani sammisanilu ineriartortitsinermi ilinniartitsissut siuariarfiussalluni, tassa ilinniartitsissummi oqaatsit oqariartaatsillu ineriartorfiussallutik, taamaalilluni ilinniartut namminneerlutik suleriaaseqarnissamik ajornakusoortunillu eqqarsartarnissamut piffissap ingerlanerani sungiusarneqassallutik.
f) ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq inuiaqatigiinnut avatangiiserisanut annertunerpaamik attuumassuteqalersillugu.
g) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq misileraalluni sulineq atuagarsornermut ilanngunneqarluni, taamaalilluni pinngortitamik ilisimatusarnermi sakkunik periutsinillu suliaqarnermi ilinniartut suliaqarnerat nutaaliorsinnaassusiallu siuarsarneqassalluni. Aammattaaq immikkoortut atorneqarsinnaasut annertunerpaamik ilanngunneqassapput.

4.2. Suleriaatsit

Ilinniartitsineq aaqqissuunneqassaaq makku ilaatillugit:

a) Suleriaatsit kisimiiffiusut suleqatigiiffiusullu
b) Suliamut tunngasunik atuarneq, ilanngutassianik atuarneq aamma apersuusersuilluni paasissutissanik ujarlerneq

c) Oqalulluni saqqummiineq saqqummiussap ilusaa, suliamut tunngasutigut nassuiaanerit, tunngavilersuinerit suliamullu tunngatillugu oqaatsit
d) Aaqqiissutissanik inerisaalluni suliat
e) Avammut sammisunik ingerlatsineq imaluunniit avataani suleqatigisartakkanik suleqateqarneq, ilinniartitsissutip atuuffiinut sulinermilu qaffakkiartorsinnaanermut assersuutitut.
f)

Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut ilinniartitsinermi oqaatsinik siullertut oqaasillit aappaattullu oqaasillit isiginiarneqarlutik.

Misileraalluni suliaqarneq
Ilinniartut namminneerlutik misileraallutik sulinerat piffissap ilinniartitsissummut atorneqartup 20 %-iata missaanissaaq. Misileraalluni suliaqarneq:

- Ilinniartitsinermi qitiusumik inissisimavpoq
- Atituumik nikerartumillu toqqarneqassaaq, laboratooriami asimilu sulinerit ilaatillugit aamma misileraalluni suliat kvantitaviusut aamma kvalitativiusut
- Ilaassapput ilinniartitsissummi ajornartorsiutit aamma ilinniartitsissutip avataani aallaaveqarluni ilinniartitsissummi periutsit ajornartorsiutinik misissuinermut atornissaat
- Ilinniartitsisumit aqutaasumik aamma nammineernerulluni misileraalluni suliatut aaqqissuunneqassapput.

Misileraalluni suliaqarnermut tapertaliussinnaapput suliat ilisimasanik tunngavillit allat, assersuutigalugu ilinniartut databasinit paasissutissanik aallerfigisaat, suliallu allat misileraanertut ilusillit, soorlu qarasaasiakkut misileraanerit. Taamattoq tamanna piffissamut misileraalluni suliassanut immikkoortitanut ilaanngilaq.

Allattariarsorluni suliat
Bilogi A-mi allattariarsornermut ilaapput ilinniartitsissummi allattariarsorluni suliassat assigiinngitsut ilikkariartornissamik suliamullu tunngatillugu saqqummiinissamik siunertaqartut. Allattariarsorluni sulinermut ilaatigut makku ilaapput:

- Misileraalluni sulinermut tunngatillugu journalit nalunaarusiallu
- Suliakkiissutit assigiinngitsut, ilaatigut ilinniartitsissummi immikkoortunik sungiusarnissamik ilinniartitsissutinullu allanut atassusiinissamik siunertaqartut
- Suliakkiissutinik suliaqarneq, allattariarsorluni misilitsinnermi piumasaqaataasunik erseqqissaassutaasoq
- Suliat allat, soorlu saqqummiinerit, allagartarsuit videollu.

Biologi A-mi allattariarsorluni sulinerup ilinniartut biologiimi apeqqutit paasiniagassat itisilernissaannut periarfississavai, ilinniartitsissumilu ilisimasat, eqqarsariaatsit, suleriaatsit attaveqariaatsillu pissarsiarinissaat patajaallisassallugu.

Allattariarsorluni sulineq aaqqissuunneqassaaq, ilinniartitsissummi allattariarsorneq ilinniartitsissutinilu allani allattariarsorluni sulinermut ataqatigiissuseq

siumukarfiusussanngorlugit, ilinniartut ataasiakkaat allattariarsornikkut piginnaasaqarnerannut ineriartuutaasumik.

4.3 It
Sakkut digitaliusut ilinniartitsinermut akuullutik ilaatinneqassapput, ilaatigut saqqummiinermut, attaveqatigiinnermut, paasissutissanik katersinermut, paasissutissanik suliarinninnermut, ilusilersuinermut, takussutissiinermut, bioinformatikkimut aamma paasissutissanik ujarlernermut. Aammattaaq sakkut digitaliusut allattariarsorluni misilitsinnissap sungiusarnissaanut suleqatigiillunilu allannermut ilaatinneqassapput.

4.4 Ilinniartitsissummi oqaatsit
Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut ilinniartitsissumi oqaatsinik aammalu ilinniartitsissummi oqariaatsinik paasinnittarnerat atuisarnerallu aaqqissuussamik ineriartortinneqarluni. Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsissutit siulianni oqaatsinik oqariaatsinillu ilinniartut piffissap ingerlanerani paasinnilluarsinnaatikkiartortillugit atuisinnaalluartikkiartortillugillu.

4.4 Ilinniartitsissutinut allanut atassuteqartitsineq
Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq piffissat ilaanni ilinniartitsissutit akornanni suliaqartoqartarluni ilinniartitsissutinilu ilisimasaqarfiulersunut sanilliutitsilluni. Ilinniartitsissummi pingaarnertut ilinniakkat annertunerusumik itisilernissaat atassuteqartinneqarnissaallu siunertaralugu ilinniartitsissutit allat akornanni ataatsimik arlalinnilluunniit suleqateqarluni minnerpaamik ataatsimik suliniummik suliaqartoqassaaq. Piffissap suliniuteqarfiup kingorna suliniummi ilinniartitsissutinut ataatsimoorutaasumik uppernarsaat tunniunneqassaaq.

5. Nalilersuineq
5.1 Ingerlaavartumik nalilersuisarneq
Ilinniartut ilinniagaqarnermi pissarsiaat akuttunngitsumik nalilersorneqartassapput, taamaalilluni ilinniartut ataasiakkaat killiffitsik ilisimalissallugu, taamaalilluni ilinniartut ataasiakkaat ilikkagassatut anguniakkanik angusinissaat ilinniartitsissummillu aaqqiinissaq siunertaralugit ilinniartut ataasiakkaat siumut isigaluni ilitsersorneqartassallutik.

5.2. Misilitseriaatsit
Qitiusumit aalajangikkamik allattariarsorluni misilitsittoqassaaq aamma oqaluttariarsorluni misilitsittoqassaaq.

Allattariarsorluni misilitsinneq
Qitiusumit aalajangikkamik allattariarsorluni misilitsittoqassaaq, ilikkagassat pingaarnerit imm. 3.2-mi taaneqartut ajornartorsiutillit taakkununnga tunngasut iluannit suliassiissutaasunik.
Misilitsinneq nalunaaquttap-akunnerinik tallimanik sivisussuseqarpoq.

Oqaluttariarsorluni misilitsinneq
Soraarummeersitsisup suliassatut suliai tunngavigalugit oqaluttariarsorluni misilitsittoqassaaq. Suliakkiissutip imarissavaa qulequtaq aamma oqaasertaliussat erseqqissaassutaasut naatsut kiisalu ilanngussat assitaliussatut, misileraarnermit paasissutissatut assigisaattullu iluseqartut, aamma misileraalluni sulineq allatulluunniit suliat ilisimasanik tunngavillit ilinniartitsinermeersut ilaatissallugit. Ilanngussat suliamut tunngasutigut itisiliinissamut sanilliussinissamullu aallaviusinnaassapput sulinermi periutsit, ilikkagassat pingaarnerit ilassutaasumillu ilikkagassat ilaatinnerisigut. Ilanngussat annertussuseqassapput, atortut tamarmik soraarummeersitsinermi ilaatinneqarnissaat ilimagineqarsinnaalluni, annersaallu ilinniartitsinermiit ilisimaneqareertuussaanatik.

Suliakkiissutit misilitsinnermut tunngaviussat, ataatsimut katillutik pingaarnertigut ilikkagassatut anguniagassat, ilikkagassat pingaarnerit ilassutaasumillu ilikkagassat matussusissavaat. Suliakkiissutit ataasiakkaat holdimi ataatsimi annerpaamik marloriarluni atorneqarsinnaapput. Ilanngussat soraarummeersitsisup toqqaanera naapertorlugu suliakkiissutini assigiinngitsuni atoqqinneqarsinnaapput. Suliakkiissutit ilanngussatut atortussanik ilaqanngitsut misilitsinnginnermi soraarummeertussanit ilisimaneqassapput.

Piffissaq soraarummeerfiusoq minutsit 30-t missaanni sivisussuseqassaaq. Minutsit 60-it missaanni piareersarnissamut piffissaliisoqassaaq. Ilanngussatut atortussat suliakkiissummut makinneqartumut attuumassuteqartut piffissap piareersarfissap aallartinnerani tunniunneqassapput. Soraarummeersitsineq aallarnerlugu soraarummeertoq saqqummiissaaq ilanngussatut atortut aallaavigalugit, tamannalu minutsit qulit angullugit sivisussuseqassaaq. Tamatuma kingorna soraarummeersitsineq soraarummeertup soraarummeersitsisullu akornanni oqaloqatigiinnertut ingerlanneqassaaq, ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit ilassutitullu ilinniagassat naapertuuttut ilaatinneqarfigisaannik.

5.3. Naliliinermi tunngaviit
Nalilersuinermi soraarummeertup ilinniartitsissummi ilikkagassatut anguniakkanik, imm. 3.1-imi taagorneqarnerat naapertorlugu, qanoq annertutigisumik angusisimanera nalilerneqassaaq.

Allattariarsorluni misilitsinnermi
Allattariarsorluni misilitsinnermi soraarummeertup ukuninnga piginnaasai pingaartinneqassapput:

- Suliamut tunngatillugu oqariaatsit aamma suliami oqaatsit atorneqarnerat aamma allaaserinninnermut, nassuiaanermut misissueqqissaarnermullu saqqummiinerit ilusiliallu naapertuuttut atorneqarnerat
- Biologiimi sammisassat pillugit ilusilersorluakkamik oqaasertalersuineq, suliamut tunngatillugu ilisimasat naapertuuttut ilaatinnerat aamma suliamut tunngasunik ataqatigiissumik nassuiaaneq
- Misileraalluni sulianik aaqqissuunnerinilu nalilersuineq
- Misileraanernit misissuinernillu kvantitaviusunit kvalitativiusunillu paasissutissanik saqqummillunilu naliliineq ilusiliussat, naatsorsuinerit saqqummiinerillu naapertuuttut atorlugit

- Paasissutissanik misileraanermillu inerniliussanik misissueqqissaarneq oqallisiginninnernullu, suliamut tunngatillugu ilisimasat naapertuuttut ilaatillugit
- Sakkunik digitaliusunik naapertuuttunik suliamullu naapertuuttunik siunertamut naapertuuttumik atuineq.

Soraarummeertup saqqummiussineranik ataatsimut nalilersuineq tunngavigalugu karakteeriliisoqassaaq.

Oqaluttariarsorluni misilitsinnermi
Oqaluttariarsorluni misilitsinnermi soraarummeertut makkunuuna piginnaasai pingaartinneqassapput:

- Ilinniartitsissummi ilisimasat naapertuuttut atornerat, suliamut tunngatillugu oqariaatsit aamma ilanngussani paasiumasat allaaserinissaannut, nassuiarnissaannut misissoqqissaarnissaannullu suliamut atatillugu oqaatsinik atuineq
- paasissutissanik misileraallunilu sulianik aaqqissuunnerinillu apeqqusiineq naliliinerlu
- Paasissutissanik misileraallunilu angusanik misissueqqissaarneq apersuusersuinerlu suliamut atatillugu ilisimasat naapertuuttut ilaatillugit
- Suliamut atatillugu ataqatigiissunik nassuiaanerit tunngavilersuinerillu, kiisalu suliamut atatilugu oqaloqateqarsinnaaneq
- Ilinniartitsissutip immikkoortuisa assigiinngitsut paasinerannik takutitsineq
- Inuiaqatigiinnut, teknologiimut, avatangiisinut imaluunniit pissuserissaarnissakkut ajornartorsiutinut tunngasunut sanilliussisinnaaneq.

Soraarummeertup oqaluttariarsorluni saqqummiussineranik ataatsimut nalilersuineq tunngavigalugu ataatsimik karakteerilerneqassaaq.

5.4. Namminneq ilinniartut
Namminneq ilinniartut allattariarsorlutik oqaluttariarsorlutillu misilitsissapput. Nammineerluni ilinniartoq misilitsissinnaassaguni biologi A-mi laboratoriami pikkorissarneq naammassisimassavaa, ilinniarfimmit pikkorissarfimminit uppernarsaasigaasumik. Nammineerluni ilinniartup, assersuutigalugu nalunaarusiat ullorsiutilluunniit aqqutigalugit, uppernarsarsinnaappagu siusinnerusukkut biologiimik ilinniarnermini, killiffiup misileraalluni suliaqarnissamik piumasaqaataasa nalinginik, misileraalluni sulianik ingerlatsisimalluni, nammineerluni ilinniartoq misilitsinnissamut innersuunneqarsinnaavoq, laboratoriami pikkorissarneq ingerlateqqaanngikkaluarlugu. Misileraalluni siornatigut suliaasimasut, nalinginnaasumik ilinniartitsinermi misileraalluni suliat assigalugit, misilitsinnermi tunngavissanut ilaassapput. Ilinniarfiup misilitsiffiussap pisortaata aalajangissavaa, misileraalluni siusinnerusukkut suliaasimasut, nammineerluni ilinniartup misilitsinnissaanut naammaginartumik tunngaviussatut isigineqarsinnaanersut.

Uumassuseqartulerineq B - 2022

1. Ilinniartitsissutip inissisimanera

Biologi uumassusilinnik aamma uumassusilli avatangiisillu imminnut atanerannik ilinniarneruvoq. Biologi pinngartitamik ilisimatusarnermik ilinniartitsissutaavoq, laboratoriami pinngortitamilu misileraalluni suleriaatsit pingaartinneqarlutik. Ilinniarnertunngorniarfimmi biologi qaffasissuseq B-iusoq ilinniartitsissutaavoq suliaqarfimmi itisilerineq pingaartillugu, ilinniartitsissullu biologimi nutaaliami uumassusilinnillu misissuutinik ilisimatusarnermi ineriartornermik sunnersimaneqarpoq, tassani inuunerup pinngortarnera ineriartorneralu inuunerullu ingerlasarnera sammineqartarluni, molekyliniit nunarsuaq tamakkerlugu. Ilinniartitsissummi pinngortitami misissuisarneq misileraanerlu suliarineqartarput, taakkulu pinngortitamiittut imminnut atanerannik paasisaqartitsisarput inuit ingerlatsinerisa sunniutaannik imminullu nammassinnaasumik ineriartortitsinermi tunngavinnik paasinnissamut tapersiisarlutik. Biologi inuit uumassusilittut inuiaqatigiinnilu innuttaanermik imminnut paasinissaannut tapersiisarpoq, suliaqarfimmilu akisussaassuqartumik ineriartornissamut, isummernissamut namminerlu peqqissusermut inuiaqatigiinnilu maannakkut pissutsinik uumassuseqartut pillugit imalinnik iliuuseqarnissamut tunngaviliisarluni.

2. Siunertaq

Ilisimasat piginnaasallu

Ilinniartut biologimik imatut ilisimasaqartigissapput biologimilu suleriaatsinik paasisimasaqartigissallutik imminnut uumassusilinnullu allanut akisussaanerat ineriartussalluni.

Ilikkagaqartarnermi sulinermilu piginnaasat

Ilinniartut misileraalluni laboratoriami pinngortitamilu sulinermik isornartorsiuisinnaallunilu paasissutissanik atuakkanillu ujarlernermik suliaqassapput. Suliassanut ilaapput paasissutissanik suliaqarneq, nalunaarusiorneq allanillu allattarissatigut oqaluttarissatigut ingerlatitseqqiineq. Ilinniartut aammattaaq Kalaallit Nunaanni nunarsuarmilu ajornartorsiutinut tunngatillugu suliaqarfimmi ajornartorsiutinik oqaasertaliisinnaassapput, tunngavilersuisinnaallutik atassuteqartitsillutillu. Ilinniartut ingerlaqqilluni ilinniagaqarnissamut piareersaatitut suliaqarfimmi itisiliissapput.

Inuttut inuillu akornanni attaveqaqatigiittarnermi piginnaasat

Ilinniartut namminneq ilikkagaqartarnertik ilinniartitsissummut naleqquttoq ilisimassavaat ingerlassinnaallugulu. Ilinniartut sulinermi ilinniagaqarnermilu namminiissapput ilinniartullu suleqatigiinni suleqateqarsinnaassapput.

Kulturikkut inuiaqatigiillu akornanni piginnaasat

Ilinniartut uumassusillit assigiinngiiaarnerisa, imminut nappassinnaasumik inertornerup avatangiisinillu illersuinerup pingaaruteqassusiisa paasinissaanut suliaqarfimmi tunuliaquteqassapput. Ilinniartut aammattaaq peqqissutsimi, avatangiisini bioteknologimilu biologimik ilisimasaqarnermik isummernissamut suliaqarfimmi tunuliaquteqassapput biologimilu ajornartorsiutit kulturimut inuiaqatigiinnullu atassuteqartissinnaassallugit.

3. Ilikkagassatut anguniakkat imarisaalu

3.1 Ilikkagassatut anguniakkat

Ilinniartut ukuninnga piginnaasaqassapput:

a) biologimi oqaariaatsit, biologimi oqaatsit atorneqartut, malinnaanikkut paasisat allaaserinissaannut nassuiarnissaannullu aamma bilogimi apeqqutit ajornannginnerusut misissoqqissaarnissaannut atatillugu saqqummiinerit ilutsillu naapertuuttut,
b) laboratoriami aamma asimi misiligaanerit misissuinerillu aaqqissuullugillu ingerlannissaat, atortunik biologiskiusunik suliaqarnermi isumannaallisaaneq ulorianarsinnaasullu mianeralugit.
c) Kvalitativimik kvantitativimillu misileraanermi misissuinermilu paasissutissarsiat suliarinissaat, aamma misileraalluni sulianik siunertamut naapertuuttumik uppernarsaasersuineq,
d) Matematikkikkut saqqummeeriaastsit naapertuuttut, ilusiliat aamma naatsorsuinermut, allaaserinninnermut misissueqqissaarnermullu periutsit ajornannginnerusut atornissaat,
e) misileraalluni misissuillunilu sulianit paasissutissat misissoqqissaarlugillu apersuusersuisumik oqallisigisinnaanerat, suliaqarfimmit ilisimasat, kukkuffiusinnaasut, nalorninartut bilogiskimillu nikerarfiusartut ilanngullugit.
f) Sakkut digitaliusut naapertuuttut atornissaat, tamatumunnga ilanngullugit matematiskiusut, ilinniartitsissummut tigussaasumik atatillugit.
g) Tunngavissanit assigiinngitsunit allaaserisanik paasissutissanillu katersineq, naliliineq atuinerlu,
h) biologimik suliaqarfimmi sammisat pillugit oqaluttariarsorlutik allattariarsorlutillu oqaasertalersuisinnaaneq, suliaqarfimmullu atatillugu ataqatigiissumik nassuiaasinnaaneq,
i) susassaqarfiup immikkoortuisa assigiinngitsut akornanni ataqatigiiffiit paasinerannik takutitsineq
j) ilinniartitsissutip suussusianik periusaanillu ilisimasaqarnermik takutitsineq,
k) inuiaqatigiinnut, teknologiimut, avatangiisinut pissuserissaarnermullu atatillugu apeqqutini biologimut tunngasunik imaqartuni ilinniartitsissummi ilisimasat
l) periutsit nalilersuinermut sanilliussinermullu atornissaat aamma aaqqiissutaasinnaasut inerisarlugillu nalilernissaat.

3.2 Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit

Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit aaqqissuussinerni qaffasissutsini tamani aaqqissuussaanerit ingerlatinerillu aamma uumassusillit annertuumik oqimaaqatigiissitsinermik attatitsiinnarnerisa imminnut atassuteqarnernik qulliunerusumik tunngaveqarput. Pinngortitamik ilisimatusarnermi periutsit bilogiimi periutsit pingaartinneqarfigisaat pingaartuuvoq ilinniartitsissutillu imarisaanut pingaarnerut ilaalluni. Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit makkuupput:

a) cellebiologi: cellit pro- amma eukaryotetigut sananeqaasii, cellit eucaryotiusut aamma membranprocessit,
b) mikrobiologi: kulhydratit, orsut proteinit aamma nukleinsyrit sananeqaasii uumassusilinnullu pingaarutaat,
c) virus: sannaat amerliartortarnerallu
d) makromolekyler: carbohydratit, lipidit, proteinit aamma nucleinsyrit sannaat biologiimilu atuuffii,
e) enzymit: saneqaataat, atuuffii aamma enzymit ingerlaalersarnerinik sunniisartut,
f) biokemiske processer: fotosyntese, anersaartorneq aamma qappiorneq,
g) genetik aamma molekylærbiologi: kingornussisarnermi tunngaviit, replication, proteinsyntese, mutation, mitose, meiose aamma genteknologi,
h) evolotionsbiologi: uumassuseqartut nikerarnerat aamma pinngortitami toqqartuisarneq,
i) fysiologi: timip atortuisa takussutissiarinerat, anersaartuutit, aap kaajalukaarnera, sianiuteqarfiit, hormonitigut naleqqussaaneq kinguaassiornerlu
j) pinngortitami pissuseqatigiinneq (økologi): artit akornanni ataqatigiinneq aamma artit avatangiisaasalu ataqatigiinnerat, nukissat ingerlaartarnerat, kaajalukaarnerit C, N aamma P, økotoksikologi aamma biodiversitet

3.3 Ilassutitut ilinniakkat

Ilinniartut taamaallaat pingaarnertut ilinniakkat atorlugit ilikkagassatigut anguniakkat angusinnaassanngilaat. Ilassutitut ilinniakkat ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit itisilerlugillu sanilliuppaat, aammali qulequttanik nutaanik ilaqarsinnaallutik. Ilaasutitut ilinniakkat ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit peqatigalugit, apeqqutinik qulequttanillu itisiliiffiussapput, biologii pingaartinneqarluni, toqqarneqassallutillu makku ilaatinneqarsinnaanngorlugit:

a) peqqissuseq, nerisat inuussutissallu ilanngullugit
b) nappaatit nakorsaatillu
c) biologiskimik pilersitsineq
d) bioteknologii
e) avatangiisinik illersuineq, tamatumunnga ilanngullugu nunarsuup kissakkiartornera
f) nungusaataanngitsumik pinngortitamik atuineq, Kalaallit Nunaanni pissutsit immikkut pingaartillugit.
g) bioetik.

Ilinniartut ulluinnarisaannut, mannakkorpiaq oqallinnermit assersuutinik aamma najukkami nunarsuarlu tamakkerlugu isiginneriaatsinik ilaatitsisoqassaaq. Ilassutitut ilinniakkat ilaat ilinniartut peqataatillugit toqqarneqassapput. Atortussiat tuluttuut ajornanngippallu oqaatsit allat atorlugit atortussiat ilaatinneqassapput.

4. Ilinniartitsinerup aaqqissuunneqarnera

4.1 Ilinniartitseriaatsimi periutsit

a) Ilinniartitsinerni ilinniartut ilinniakkani qaffasissusiat ilisimasaallu aallaavigineqassapput.
b) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsisut ilinniartullu akornani ilikkagaqartarnermi oqaloqatigiittarnerattut sapinngisamik isikkulerlugu.
c) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitseriaatsit assigiinngitsut paarlakaajaanneqassallutik.
d) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut soqutigisaat pisariaqartitaallu isiginiarneqassallutik, taaamaalilluni ilinniartut ilinniartitsissutip pissanganartuuneranik, naleqquttuuneranik soqutiginartuuneranillu misigisaqarnissamut periarfissinneqassallutik.
e) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniagaqarnerup ingerlanneqarnerani sammisanilu ineriartortitsinermi ilinniartitsissut siuariarfiussalluni, tassa ilinniartitsissummi oqaatsit oqariartaatsillu ineriartorfiussallutik, taamaalilluni ilinniartut namminneerlutik suliariaaseqarnissamik ajornakusoortunillu eqqarsartarnissamut piffissap ingerlanerani sungiusarneqassallutik.
f) ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq inuiaqatigiinnut avatangiiserisanut annertunerpaamik attuumassuteqalersillugu.
g) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq misileraalluni sulineq atuagasornermut ilanngunneqarluni, taamaalilluni pinngortitamik ilisimatusarnermi sakkunik periutsinillu suliaqarnermi ilinniartut suliaqarnerat nutaaliorsinnaassusiallu siuarsarneqassalluni. Aammattaaq immikkoortut atorneqarsinnaasut annertunerpaamik ilanngunneqassapput.

4.2 Suleriaatsit

Suleriaatsit assigiinngitsut nammineerluni ilinniagaqalernissamullu piareersaataasumik sammiveqarlutik ingerlatsinertut ajornarsiartuaartut paarlakaanneqassapput. Ilinniartut oqalullutik saqqummiisinnaanerat annertusarneqassaaq oqallinnerit, ilinniartut saqqummiineri assigisaallu aqqutigalugit. Suleriaatsinik toqqaanermi ilinniartut kisimiillutik ataatsimoorlutillu suleriaaseqarnermik misilittagaqalernissaat anguniarneqassaaq, tamatumunnga ilanngullugit aalajangersimasunik qulequtsiilluni sulinerit, aamma ilinniartut assigiinngissusii, ilikkariaasii pisariaqartitaallu mianerineqassapput. Atuisinnaanermut sammisut ingerlatsinermi tamarmi pingaartinneqassapput. Ingerlassat avammut sammisut ilinniartitsinermut ilaassapput, tamanna ajornartinnagu.

Ilinniartitsineq aaqqissuunneqassaaq, ilinniartut ilinniartitsinermi oqaatsinik siullertut aappaattullu oqaasillit tamaasa mianeralugit.

Ilinniartitsissutip ilinniagassartaanik suliaqarnermi pingaarnertut aaqqissugaanermi killiffinni tamani ilutsit aamma atuuffiit ataqatigiinnerat tunngavigineqassaaq aamma uumassuseqartut oqimaaqatigiissutsimik ingerlaavartumik ataavartitsisarnerat. Pinngortitalerinermik ilisimatusarnermi periuseq suliarineqasaaq, biologiimi periutsit pingaartillugit, ilinniagassat pingaarutilimmik ilaattut ilaatinneqarluni.

Misileraalluni sulineq
Ilinniartut misileraallutik sulinerat piffissap ilinniartitsissummi ilinniartitsinermut atorneqartup 25%-iata missaaniissaaq. Misileraalluni sulineq:

- Ilinniartitsinermi qitiutinneqarpoq
- Atituumik nikerartumillu toqqarneqartassaaq, laboratoriami sulineq asimi misissuinerit aamma kvalitativimik kvantitativimillu misileraalluni sulinerit ilaatineqassapput
- Ilinniartitsissummi ajornartorsiutit aamma periutsit ilinniartitsissutip avataani ajornartorsiutinik misissuinissamut atornissaat ilaassapput
- ilinniartitsisumit aqutatut aamm nammineerfiunerusumik misileraalluni sulinertut aaqqissuunneqassaaq.

Misileraalluni sulineq tapertaqartinneqarsinnaavoq misilittakkanik tunngavilinnik suliaqarnermik, assersuutigalugu ilinniartut databasinit paasissutissanik ujarlertillugit, allatulluunniit misileraanertut ilusilinnik suliaqartillugit, soorlu qarasaasiakkut misileraanernik. Taamaattoq tamanna misileraalluni sulinissamut piffissaliussamut ilaanngilaq.

Allattariarsorluni sulineq
Allattariarsorluni sulineq ilikkariartornerup ilagaa pingaarutilik, ilaatigullu immikkoortut makkua ilaatinneqassallutik:

- misileraalluni asimilu suliat pillugit journalit,
- journalit tunngavigalugit nalunaarusiat,
- ilaatigut suliniutinik suliaqarluni tigussaasumik suliat aamma
- suliat allatut ilusillit, soorlu saqqummiinerit, allagartarsuit aamma video-t.

4.3. It
Sakkut digitaliusut ilinniartitsinermut akuullutik ilaatinneqassapput, ilaatigut saqqummiinermut, attaveqatigiinnermut, paasissutissanik katersinermut, paasissutissanik suliarinninnermut, ilusilersuinermut, takussutissiinermut, databasinik atuinermut aamma apersuusersuilluni paasissutissanik ujarlernermut aamma ataatsimoorluni allataqarnermut.

4.4 Ilinniartitsissummi oqaatsit

Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut ilinniartitsissumi oqaatsinik aammalu ilinniartitsissummi oqariaatsinik paasinnittarnerat atuisarnerallu aaqqissuussamik ineriartortinneqarluni. Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsissutit siulianni oqaatsinik oqariaatsinillu ilinniartut piffissap ingerlanerani paasinnilluarsinnaatikkiartortillugit atuisinnaalluartikkiartortillugillu.

4.5 Ilinniartitsissutinut allanut atassuteqartitsineq

Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq piffissat ilaanni ilinniartitsissutit akornanni suliaqartoqartarluni ilinniartitsissutinilu ilisimasaqarfiulersunut sanilliutitsilluni. Ilinniartitsissummi pingaarnertut ilinniakkat annertunerusumik itisilernissaat atassuteqartinneqarnissaallu siunertaralugu ilinniartitsissutit allat akornanni ataatsimik arlalinnilluunniit suleqateqarluni minnerpaamik ataatsimik suliniummik suliaqartoqassaaq. Piffissap suliniuteqarfiup kingorna suliniummi ilinniartitsissutinut ataatsimoorutaasumik uppernarsaat tunniunneqassaaq.

5. Nalilersuineq

5.1 Ingerlaavartumik nalilersuisarneq

Ilinniartut ilinniagaqarnermi pissarsiaat akuttunngitsumik nalilersorneqartassapput, taamaalilluni ilinniartut ataasiakkaat killiffitsinik ilisimalissallugu, taamaalilluni ilinniartut ataasiakkaat ilikkagassatut anguniakkanik angusinissaat ilinniartitsissummillu aaqqiinissaq siunertaralugit ilinniartut ataasiakkaat siumut isigaluni ilitsersorneqartassallutik.

5.2 Misilitseriaatsit

Atuarfiit klassinut ataasiakkaanut militsineriaatsini marlunni ataaseq toqqassavaat:

Misilitseriaaseq a

Soraarummeersitsisup suliassatut suliai tunngavigalugit oqaluttariarsorluni misilitsittoqassaaq. Suliassaq qulequtserneqassaaq naatsumillu nassuiaateqassalluni kiisalu ilusiliussanut, misileraanermi paasissutissanut assigisaanullu tunngasunik ilanngussaqassalluni. Ilanngussat suliamut tunngasutigut itisiliinissamut sanilliussinissamullu aallaviusinnaassapput sulinermi periutsit, ilikkagassat pingaarnerit ilassutaasumillu ilikkagassat ilaatinnerisigut. Ilanngussat annertussuseqassapput, atortut tamarmik soraarummeersitsinermi ilaatinneqarnissaat ilimagineqarsinnaalluni, annersaallu ilinniartitsinermiit ilisimaneqareertuussaanatik.

Suliassaq qulequttamik imalik erseqqissaalluni apeqqutit tassunga atasut ilanngussallu tunngavigalugit oqaluttariarsorluni misilitsittoqassaaq. Suliassant ataasiakkaanut ilangussat siumut ilisimaqartut ilisimaneqanngitsullu nalinginnaasumik ilanngunneqassapput. Misileraalluni sulineq suliniutillu suliassani sapinnngisamik amerlanerpaani ilaatinneqassapput.

Misilitsinneq minutsini 30-ni sivisussuseqarpoq. Piareersarnissamut minutsit 60-it missaanni piffissaliisoqassaaq. Ilanngussatut atortussat suliakkiissummut makinneqartumut attuumassuteqartut piffissap piareersarfissap aallartinnerani tunniunneqassapput. Soraarummeersitsineq aallarnerlugu soraarummeertoq suliassamut akissutissanik saqqummiissaaq, tamannalu minutsit qulit angullugit sivisussuseqassaaq. Tamatuma kingorna soraarummeersitsineq soraarummeertup soraarummeersitsisullu akornanni oqaloqatigiinnertut ingerlanneqassaaq, ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit ilassutitullu ilinniagassat naapertuuttut ilaatinneqarfigisaannik.

Misilitseriaaseq b
Suliassaq ilanngussanik arlalinnik sammisanut suliarineqarnikumut atasunik imaqartussaq tunngavigalugu oqaasertariarsorluni misilitsittoqassaaq.

Ilinniartut ataasiakkaat ulloq misilitsiffissaq sioqqullugu suliassamik tunineqassapput, piareersarnissamullu tiimi 24-it missaanni piffiliisoqassaaq, kisiannili tiiminik 24-nik sivikinnerunngitswumik. Piffissaq soraarummeerfik minutsit 30-t missaanni sivisussuseqassaaq.

Piffissami piareersarfimmi soraarummeertut misilitsinnermut atugassamik eqikkaalluni takussutissiamik suliaqassapput. Piffissaq soraarummeerfik minutsit 30-nik sivisussuseqarpoq. Soraarummeertitsinermi soraarummeertut eqikkaalluni takussutissiamik saqqummiinerat saqqummiussaallu aallaavigineqassapput.

5.3 Naliliinermi tunngaviit
Nalilersuinermi soraarummeertup ilinniartitsissummi ilikkagassatut anguniakkanik qanoq annertutigisumik angusisimanera nalilerneqassaaq. Soraarummeertup ukuninnga piginnaasai pingaartinneqassapput:

a) biologimi taaguutinik atuinermi eqqortumik erseqqarissumillu atuinera,
b) biologimi ilinniakkanik aaqqissuinera ingerlatitseqqiineralu,
c) misileraalluni sulinermi periutsinik angusanillu ilanngussinera,
d) uumassusillit pillugit paasissutissanik nalilersuinera,
e) suliaqarfimmi paasisimasaqarnermik takutitsinera,
f) ajornartorsiutini aalajangersimasuni suliaqarfimmi immikkoortunik ilanngussinera,
g) ajornartorsiutinut ilisimaneqartunut tunngatillugu ilisimaneqanngitsunik ilanngussinera,
h) uumassusillit pillugit ilisimasaminik atassuteqartitsinera uumassusissillu pillugit ajornartorsiutit pillugit isummernera.

Soraarummeertup saqqummiussineranik ataatsimut nalilersuineq tunngavigalugu karakteriliisoqassaaq.

5.4. Imminut ilinniartittarneq

Nammineerluni ilinniartoq misilitsissinnaassaguni biologi A-mi laboratoriami pikkorissarneq naammassisimassavaa, ilinniarfimmit pikkorissarfimminit uppernarsaasigaasumik. Nammineerluni ilinniartup, assersuutigalugu nalunaarusiat ullorsiutilluunniit aqqutigalugit, uppernarsarsinnaappagu siusinnerusukkut biologiimik ilinniarnermini, killiffiup misileraalluni suliaqarnissamik piumasaqaataasa nalinginik, misileraalluni sulianik ingerlatsisimalluni, nammineerluni ilinniartoq misilitsinnissamut innersuunneqarsinnaavoq, laboratoriami pikkorissarneq ingerlateqqaanngikkaluarlugu. Misileraalluni siornatigut suliaasimasut, nalinginnaasumik ilinniartitsinermi misileraalluni suliat assigalugit, misilitsinnermi tunngavissanut ilaassapput. Ilinniarfiup misilitsiffiussap pisortaata aalajangissavaa, misileraalluni siusinnerusukkut suliaasimasut, nammineerluni ilinniartup misilitsinnissaanut naammaginartumik tunngaviussatut isigineqarsinnaanersut.

Uumassuseqartulerineq C - 2022

1. Ilinniartitsissutip inissisimanera

Biologi uumassusilinnik aamma uumassusilli avatangiisillu imminnut atanerannik ilinniarneruvoq. Biologi pinngartitamik ilisimatusarnermik ilinniartitsissutaavoq, laboratoriami pinngortitamilu misileraalluni suleriaatsit pingaartinneqarlutik. Ilinniarnertunngorniarfimmi biologi qaffasissuseq B-iusoq ilinniartitsissutaavoq suliaqarfimmi itisilerineq pingaartillugu, ilinniartitsissullu biologimi nutaaliami uumassusilinnillu misissuutinik ilisimatusarnermi ineriartornermik sunnersimaneqarpoq, tassani inuunerup pinngortarnera ineriartorneralu inuunerullu ingerlasarnera sammineqartarluni, molekyliniit nunarsuaq tamakkerlugu. Ilinniartitsissummi pinngortitami misissuisarneq misileraanerlu suliarineqartarput, taakkulu pinngortitamiittut imminnut atanerannik paasisaqartitsisarput inuit ingerlatsinerisa sunniutaannik imminullu nammassinnaasumik ineriartortitsinermi tunngavinnik paasinnissamut tapersiisarlutik. Biologi inuit uumassusilittut inuiaqatigiinnilu innuttaanermik imminnut paasinissaannut tapersiisarpoq, suliaqarfimmilu akisussaassuqartumik ineriartornissamut, isummernissamut namminerlu peqqissusermut inuiaqatigiinnilu maannakkut pissutsinik uumassuseqartut pillugit imalinnik iliuuseqarnissamut tunngaviliisarluni.

2. Ilinniartitsissummi siunertat

Ilisimasat piginnaasallu

Uumassusillit pillugit apeqqutit ilinniagaqarnermi piginnaasanut nalinginnaasumillu perorsaanermut pingaaruteqartut pillugit ilinniartut isummersiinnaassapput. Uumassusillit imminnut atassuteqarnerisa imminnut Kalaallit Nunaanni nunarsuarmilu inuiaqatigiinnut pingaarutillit pillugit ilisimasaqassapput.

Ilikkagaqartarnermi sulinermilu piginnaasat

Ilinniartut pinngartitami uumassusilli pillugit paasissutissanik aaqqissuussamik katersisinnaassapput, suliarinnissiissallutk ingerlatitseqqiisinnaassallutillu. Ilinniartut uumassusilinnik ilisimatusarneq aamma Kalaallit Nunaanni nunanilu tamani inuiaqatigiinni atorneqartarnera pillugit isornartorsiuillutik tunngavissaqarlutillu isummersinnaassapput.

Inuttut inuillu akornanni attaveqaqatigiittarnermi piginnaasat

Ilinniartut namminneq ilikkagaqartarnertik ilinniartitsissummut naleqquttoq ilisimassavaat ingerlassinnaallugulu. Ilinniartut sulinermi ilinniagaqarnermilu namminiissapput suleqatigiinnilu suleqateqarsinnaassallutik.

Kulturikkut inuiaqatigiillu akornanni piginnaasat

Ilinniartut biologimi eqqarsartariaaseq periutsillu atorsinnaassavaat, taamaalillunik Kalaallit Nunaanni nunarsuarmilu pinngortitamut tunngatillugu illersorneqarsinnaasumik iliuuseqarsinnaassallutik. Aammattaaq maannakkut inuusuttut kulturianni inuit ataasiakkaat

inissisimanerannut tunngatillugu aammalu ileqqorissaanermi inuiaqatigiinnillu pissutsini uumassusillit pillugit maannakkut ajornartorsiutinut tunngatillugu assigiinngiiaartumik illersorneqarsinnaasumillu isummersinnaassallutik.

3. Ilikkagassatut anguniakkat imarisaalu

3.1 Ilikkagassatut anguniakkat

Ilinniartut uku piginnaalissavaat:

a) suliamut atatsillugu oqariaatsinik oqaatsinillu atuineq, saqqummiinerit naapertuuttut aamma malinnaavigalugit paasisat allaaserinissaannut ilutsit nassuiaatillu aamma biologiimi apeqqutit ajornannginnerusut
b) laboratoriami asimilu misileraanerit misissuinerillu sapernannginnerusut ingerlannissaat, isumannaallisaaneq mianeralugu
c) misileraanernit misissuinernillu kvalitativiusunit kvantitaviusunillu paasissutissat suliarinerat aamma misileraalluni suliat siunertamut naapertuuttumik uppernarsaasersornerat
d) matematik atorlugu saqqummiinerit, ilutsit aamma naatsorsuinermut sapernanngitsut periutsit, allaaserinninnerit misissueqqissaarnerillu
e) misileraanernit misissuinernillu paasissutissanik oqallisiginninneq suliamut atatillugu ilisimasat, kukkuffiusinnaasut nalorninartullu ilaatillugit
f) sakkut digitaliusut naapertuuttut atornissaat, tamatumunnga ilanngullugit matematikkimut tunngasut, suliamut erseqqissumik tunngasutigut
g) tunngavissanit assigiinngitsunit paasissutissanik biologiimi suliamut tunngasunik immikkoorsisinnaaneq atuisinnaanerlu
h) qulequttat biologiimut tunngasut pillugit oqaluinnarluni allallunilu oqaasiliorsinnaaneq aamma ataqatigiissunik suliamut tunngasunik nassuiaasinnaaneq
i) ilinniartitsissutip immikkoortuisa ataasiakkaat assigiinngitsut imminnut ataqatigiinnerinik paasinninnermik takutitsineq
j) ilinniartitsissutip suussusianik periusaanillu ilisimasaqarnermik takutitsineq
k) apeqqutinut inuiaqatigiinnut, teknologiimut, avatangiisinut pissuserissaarnissamullu biologiimut tunngasunik imalinnut atatillugu ilinniartitsissutip ilisimasaqarfiinik periusiinillu atuisinnaaneq aaqqiissutissanillu inerisaallunilu naliliisinnaaneq
l) periutsit nalilersuinermut sanilliussinermullu atornissaat aamma aaqqiissutaasinnaasut inerisarlugillu nalilernissaat.

3.2 Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit

Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit aqqutigalugit ilinniartut ilinniartitsissummik itisilerissapput, ilisimasaqalerlutik pisinnaasaqalerlutillu. Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit pingaarnertut tunngavigivaat biologiskimik paasissutissat, ilutsit atuuffiillu aaqqissuussaaffiit killiffiini tamani ataqatigiinneri aamma uumassusillit alliartortarnerat oqimaaqatigiissutsimillu ingerlaavartumik attassinerat. Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit ukuupput:

a) cellebiologi: cellit pro- aamma eukaryotetigut sananeqaasii, cellit eucaryotiusut aamma membranprocessit
b) mikrobiologi: ineriartortarneq ineriartortarnermullu pingaarutillit
c) makromolekylit: carbohydratit, lipidit, proteinit aamma DNA-p sannaat biologiimilu atuuffii,
d) enzymit: pingaarnertut sannaat atuuffiilu
e) biokemiskimik processit: fotosyntese, anersaartorneq aamma qappiorneq
f) genetik aamma molekylærbiologi: kingornussisarnermi tunngaviit, det centrale dogme aamma mutation
g) evolutionsbiologi: evlotionimi pisartut assersuusiornerat
h) fysiologi: timip atortuisa takussutissiarinerat, timip atortuisa immikkut toqqakkap sannai atuuffiilu, kinguaassiorneq, naartusarneq aamma nappaatit kinguaassiuutitigut tunillaattartut aamma hormonitigut naleqqussaaneq.
i) pinngortitami pissuseqatigiinneq (økologi): artit akornanni ataqatigiinneq aamma artit avatangiisaasalu ataqatigiinnerat, nukissat ingerlaartarnerat, kaajalukaarnerit C, aamma biodiversitet

3.3 Ilassutitut ilinniakkat

Ilinniartut taamaallaat pingaarnertut ilinniakkat atorlugit ilikkagassatigut anguniakkat angusinnaassanngilaat. Ilassutitut ilinniakkat ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit itisilerlugillu sanilliuppaat, aammali qulequttanik nutaanik ilaqarsinnaallutik. Ilassutitut ilinniakkat ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit peqatigalugit, apeqqutinik qulequttanillu itisiliiffiussapput, biologii pingaartinneqarluni, toqqarneqassallutillu makku ilaatinneqarsinnaanngorlugit:

a) peqqissuseq, nerisat inuussutissallu ilanngullugit
b) nappaatit nakorsaatillu
c) bioteknologii
d) avatangiisinik illersuineq, tamatumunnga ilanngullugu nunarsuup kissakkiartornera
e) nungusaataanngitsumik pinngortitamik atuineq, Kalaallit Nunaanni pissutsit immikkut pingaartillugit.

Ilinniartut ulluinnarisaannut, mannakkorpiaq oqallinnermit assersuutinik aamma najukkami nunarsuarlu tamakkerlugu isiginneriaatsinik ilaatitsisoqassaaq.

Atortussiat tuluttuut ajornanngippallu oqaatsit allat atorlugit atortussiat ilaatinneqassapput.

4. Ilinniartitsinerup aaqqissuunneqarnera

4.1 Ilinniartitseriaatsimi periutsit

a) Ilinniartitsinerni ilinniartut ilinniakkani qaffasissusiat ilisimasaallu aallaavigineqassapput.
b) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsisut ilinniartullu akornani ilikkagaqartarnermi oqaloqatigiittarnerattut sapinngisamik isikkulerlugu.

c) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitseriaatsit assigiinngitsut paarlakaajaanneqassallutik.
d) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut soqutigisaat pisariaqartitaallu isiginiarneqassallutik, taaamaalilluni ilinniartut ilinniartitsissutip pissanganartuuneranik, naleqquttuuneranik soqutiginartuuneranillu misigisaqarnissamut periarfissinneqassallutik.
e) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniagaqarnerup ingerlanneqarnerani sammisanilu ineriartortitsinermi ilinniartitsissut siuariarfiussalluni, tassa ilinniartitsissummi oqaatsit oqariartaatsillu ineriartorfiussallutik, taamaalilluni ilinniartut namminneerlutik suliariaaseqarnissamik ajornakusoortunillu eqqarsartarnissamut piffissap ingerlanerani sungiusarneqassallutik.
f) ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq inuiaqatigiinnut avatangiiserisanut annertunerpaamik attuumassuteqalersillugu.
g) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq misileraalluni sulineq atuagasornermut ilanngunneqarluni, taamaalilluni pinngortitamik ilisimatusarnermi sakkunik periutsinillu suliaqarnermi ilinniartut suliaqarnerat nutaaliorsinnaassusiallu siuarsarneqassalluni. Aammattaaq immikkoortut atorneqarsinnaasut annertunerpaamik ilanngunneqassapput.

4.2 Suleriaatsit

Suleriaatsit assigiinngitsut ilinniartitsinermi ingerlassaniit aalajangersimanerusuniit nammineernerulluni sulinermut ingerlaartoqartussanngorlugu paarlakaanneqassapput. Suleriaatsinik toqqaanermi ilinniartut kisimiillutik ataatsimoorlutillu suleriaaseqarnermik misilittagaqalernissaat anguniarneqassaaq, aamma ilinniartut assigiinngissusii, ilikkariaasii pisariaqartitaallu mianerineqassapput.

Ilinniartitsineq aaqqissuunneqassaaq, ilinniartut ilinniartitsinermi oqaatsiniik siullertut aappaattullu oqaasillit tamaasa mianeralugit.

Misileraalluni sulineq

Ilinniartut misileraallutik sulinerat piffissap ilinniartitsissummi ilinniartitsinermut atorneqartup 25%-iata missaaniissaaq. Misileraalluni sulineq:

- Ilinniartitsinermi qitiutinneqarpoq
- Atituumik nikerartumillu toqqarneqartassaaq, laboratoriami sulineq asimi misissuinerit aammaa kvalitativimik kvantitativimillu misileraalluni sulinerit ilaatineqassapput.

Misileraalluni sulineq tapertaqartinneqarsinnaavoq misilittakkanik tunngavilinnik suliaqarnermik, assersuutigalugu ilinniartut databasinit paasissutissanik ujarlertillugit, allatulluunniit misileraanertut ilusilinnik suliaqartillugit, soorlu qarasaasiakkut misileraanernik. Taamaattoq tamanna misileraalluni sulinissamut piffissaliussamut ilaanngilaq.

Allattariarsorluni sulineq
Biologiimi allattariarsorluni sulinerup ilinniartitsissummi ilisimasat pissarsiarinissaat annertusussavaa, ilaatigullu immikkoortunik makkunannga imaqarluni:

- Misileraalluni sulianit asimilu misissuinernit journalit nalunaarusiallu,
- suliniutinik suliaqarluni tigussaasumik suliat aamma
- suliat allatut ilusillit, soorlu saqqummiinerit, allagartarsuit aamma video-t.

4.3. It
Sakkut digitaliusut ilinniartitsinermut akuullutik ilaatinneqassapput, ilaatigut paasissutissanik katersineq, paasissutissanik suliarinninneq, takussutissiineq aamma allalluni oqalullunilu saqqummiineq.

4.4 Ilinniartitsissummi oqaatsit
Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut ilinniartitsissumi oqaatsinik aammalu ilinniartitsissummi oqariaatsinik paasinnittarnerat atuisarnerallu aaqqissuussamik ineriartortinneqarluni. Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsissutit siulianni oqaatsinik oqariaatsinillu ilinniartut piffissap ingerlanerani paasinnilluarsinnaatikkiartortillugit atuisinnaalluartikkiartortillugillu.

4.5 Ilinniartitsissutinut allanut atassuteqartitsineq
Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq piffissat ilaanni ilinniartitsissutit akornanni suliaqartoqartarluni ilinniartitsissutinilu ilisimasaqarfiulersunut sanilliutitsilluni. Ilinniartitsissummi pingaarnertut ilinniakkat annertunerusumik itisilernissaat atassuteqartinneqarnissaallu siunertaralugu ilinniartitsissutit allat akornanni ataatsimik arlalinnilluunniit suleqateqarluni minnerpaamik ataatsimik suliniummik suliaqartoqassaaq. Piffissap suliniuteqarfiup kingorna suliniummi ilinniartitsissutinut ataatsimoorutaasumik uppernarsaat tunniunneqassaaq.

5. Nalilersuineq
5.1 Ingerlaavartumik nalilersuisarneq
Ilinniartut ilinniagaqarnermi pissarsiaat akuttunngitsumik nalilersorneqartassapput, taamaalilluni ilinniartut ataasiakkaat killiffitsinik ilisimalissallugu, taamaalilluni ilinniartut ataasiakkaat ilikkagassatut anguniakkanik angusinissaat ilinniartitsissummillu aaqqiinissaq siunertaralugit ilinniartut ataasiakkaat siumut isigaluni ilitsersorneqartassallutik.

5.2 Misilitseriaaseq
Soraarummeersitsisup suliassatut suliai tunngavigalugit oqaluttariarsorluni misilitsittoqassaaq. Suliassaq qulequtaqassaaq naatsumik erseqqissaateqassalluni kiisalu ilulisianik, misileraanermi paasissutissanik assigisaanilluunniit ilanngussisoqassalluni. Ilanngussat suliamut tunngasutigut itisiliinissamut sanilliussinissamullu aallaviusinnaassapput sulinermi periutsit, ilikkagassat pingaarnerit ilassutaasumillu ilikkagassat ilaatinnerisigut. Ilanngussat

annertussuseqassapput, atortut tamarmik soraarummeersitsinermi ilaatinneqarnissaat ilimagineqarsinnaalluni, annersaallu ilinniartitsinermiit ilisimaneqareertussaanatik.

Suliakkiissutit misilitsinnermut tunngaviusussat, ataatsimut katillutik pingaarnertigut ilikkagassatut anguniagassat, ilikkagassat pingaarnerit ilassutaasumillu ilikkagassat matussusissavaat. Suliakkiissutit ataasiakkaat holdimi ataatsimi annerpaamik marloriarluni atorneqarsinnaapput. Ilanngussat soraarummeersitsisup toqqaanera naapertorlugu suliakkiissutini assigiinngitsuni atoqqinneqarsinnaapput. Suliakkiissutit ilanngussatut atortussanik ilaqanngitsut misilitsinnginnermi soraarummeertussanit ilisimaneqassapput.

Misilitsinneq minutsini 30-ni sivisussuseqassaaq. Piareersarnissamut minutsit 60-it missaanni piffissaliisoqassaaq. Ilanngussatut atortussat suliakkiissummut makinneqartumut attuumassuteqartut piffissap piareersarfissap aallartinnerani tunniunneqassapput. Soraarummeersitsineq aallarnerlugu soraarummeertoq suliassamut akissutissanik saqqummiissaaq, tamannalu minutsit qulit angullugit sivisussuseqassaaq. Tamatuma kingorna soraarummeersitsineq soraarummeertup soraarummeersitsisullu akornanni oqaloqatigiinnertut ingerlanneqassaaq, ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit ilassutitullu ilinniagassat naapertuuttut ilaatinneqarfigisaannik.

5.3 Naliliinermi tunngaviit

Soraarummeertut ilikkagaqartarnermi anguniakkanik qanoq annertutigisumik angusaqartiginerannik nalilersuinikkut naliliisoqassaaq.

5.4 Nammineerlutik atuartut

Nammineerluni ilinniartoq misilitsissinnaassaguni biologi C-mi laboratoriami pikkorissarneq naammassisimassavaa, ilinniarfimmit pikkorissarfimminit uppernarsaasigaasumik. Nammineerluni ilinniartup, assersuutigalugu nalunaarusiat ullorsiutilluunniit aqqutigalugit, uppernarsarsinnaappagu siusinnerusukkut biologiimik ilinniarnermini, killiffiup misileraalluni suliaqarnissamik piumasaqaataasa nalinginik, misileraalluni sulianik ingerlatsisimalluni, nammineerluni ilinniartoq misilitsinnissamut innersuunneqarsinnaavoq, laboratoriami pikkorissarneq ingerlateqqaanngikkaluarlugu. Misileraalluni siornatigut suliaasimasut, nalinginnaasumik ilinniartitsinermi misileraalluni suliat assigalugit, misilitsinnermi tunngavissanut ilaassapput. Ilinniarfiup misilitsiffiussap pisortaata aalajangissavaa, misileraalluni siusinnerusukkut suliaasimasut, nammineerluni ilinniartup misilitsinnissaanut naammaginartumik tunngaviussatut isigineqarsinnaanersut.

Danskisut A - 2022

1. Ilinniartitsissutip inissisimanera
Danskisoorneq piginnaasassanik ilinniartitsissutaavoq, kulturikkut ilinniartitsissutaalluni aammalu ilisimasassanik ilinniartitsissutaalluni, tassanilu oqaatsit allattarissallu suliarineqartarput. Allatanik atuarnermi sukumiisumik misigisaqartoqalersarpoq, nalilersuisoqartarluni imminnullu atanerannik nassuiaasiortoqartarluni. Ilisarnaataavoq oqaatsinik allassimasunillu nalilersuinerit ilinniartitsissummi ilikkagaqartarnermut naammassisaqartarnermullu qanimut atassuteqartitsisarnerat.

Danskisoorneq oqaatsinik ilinniartitsissutit akornanni ilinniarnertuunngorniarfimmi immikkut inissisimavoq, ilaatigut meeqqat atuarfianni inissimanera tunngavigalugu, ilaatigullu ilinniarnertuunngorniarfimmi ilinniarnerup ilaatigut danskisut ingerlanneqartarnera tunngavigalugu, naggasiullugulu ilinniartut ingerlaqqillutik ilinniagaqarneranni danskit oqaasiisa qitiusumik inissisimanerat tunngavigalugu. Ilinniartitsissut taamaalilluni ilitsoqqussaralugu oqaatsit nunallu allamiut oqaasiisa akornanni inissimavoq.

2. Ilinniartitsissummi siunertat
Ilisimasat piginnaasallu
Danskit oqaasii ilinniartut oqaluttariarsorlutik allattariarsorlutillu atorsinnaassavaat, ilaatigut ingerlaqqilluni ilinniagaqarnissaminnut piareersaatitut. Oqaatsinik, atuakkianik tusagassiuutinillu suliaqarnermi ilinniartut nalilersuisinnaanerat, nassuiaasiorsinnaanerat isornartorsiuillutillu qisuariarsinnaanerat annertusarneqartassaaq.

Ilikkagaqartarnermi suliaqartarnermilu piginnaasat
Ilinniartut ilisimasaminnik isummaminnillu allattarissatigut oqaluttarissatigullu oqaaseqarnermi aammalu ilikkagaqartarnerminnik aaqqissuussamik ingerlatsisarnerminnut nalilersuisarnermullu danskit oqaasii atorsinnaassavaat. Taassuma saniatigut ilinniartut ilisimasaqalernermut, ataasiakkaarlutik ataatsimoorlutillu ilikkagaqartarnermut, nalunaarusianik allagaqartarnermut, suliniutinik suliaqartarnermut, atuarnermi periutsinut, paasissutissalerinernut aammalu saqqummeeriaatsinut assigiinngisitaartunut atugassanik ilinniagaqarnerminni piginnaasaqalissapput.

Inuttut inuillu akornanni attaveqaqatigiittarnermi piginnaasat
Ilinniartut isornartorsiuisarnermik-nalilersuisarnermik piginnaasaqassapput, kusanartulerinermillu ilisimasaqassallutik. Danskit oqaasiinik ilinniartitsissut ilinniartut imminnut avatangiisiminnullu paasinnittarnerisa ineriartortinneqarneranut tapersiissaaq, taamaalillunilu inuttut kinaassutsip ineriartortinneranut inunnillu attaveqartarnermi tunngaviussalluni.

Kulturikkut inuiaqatigiillu akornanni piginnaasat

Ilinniartut kulturimik inuiaqatigiinnillu paasinnissapput aammalu avatangiisinik assigiinngiiaartunik paasinnittarnermi oqaloqateqartarnerup pingaaruteqassusianik isornartorsiuillunilu oqaloqateqartarnermik paasisaqarfiusumik piginnaasaqassapput. Ilinniartut isornartorsiuisinnaanerisa-nalilersuisinnaanerisa oqariartaasiisalu annertusarneqarnerat Kalaallit Nunaanni inuiaqatigiinnik nutaaliaasunik kikkullu tamat oqartussaaqataaffigisaannik paasinninnissamut iliuuseqartarnissamullu periarfissaasa siuarsarnissaannut tapersiissapput.

3. Ilikkagassatut anguniakkat imarisaalu

3.1 Ilikkagassatut anguniakkat

Ilinniartup ukuninnga piginnaasaqalissaaq:

a) danskit oqaasiinik nalorninatik assigiinngiiaartumillu piginnaasaqarnertik takutillugu, tassunga ilanngullugit danskisut ilisarineqarsinnaasumik oqalussinnaassallutik aammalu oqaatsit eqqortumik atorneqartarneranni allattariarsorlutik tunngaviit pingaarnerit piginnaasaqarfigissallugit,
b) allattariarsorluni saqqummeeriaatsit assigiinngitsut piginnaasaqarfigisallugit aammalu allattariarsorlutik eqqarsaasersorsinnaassallutik ingerlatitseqqiisinnaallutillu,
c) oqaatsit sannaasa, atorneqartarnerisa atuuffiissalu pissusaannik nalilersuisinnaassuseqarnertik takutissinnaallugu,
d) oqaasiliortarnerup oqaatsinik atuisarnerup atuuffiinillu nalilersuisinnaanermik piginnaasatik takussinnaassallugit,
e) malinnaallutik paasinnillutillu tusarnaarsinnaassallutik,
f) oqaaseqatigiit imminnut atasut pissarsiaqarfigalugit takinerusunik atuarsinnaassallutik aammalu sukumiisumik itisiliillunilu atuariaatsit assigiinngitsut atorsinnaassallugit,
g) oqaaseqatigiinnik misissuilluni, nassuiaasiorluni nalilersuillunilu oqaaseqatigiinnik nalilersuinermi oqariartaatsinik misissuisinnaassallutik,
h) allassimasunik atuarnermi oqaatsinik paasinnissinnaanerup ilanngunneqarnissaanik piginnaasaqarnertik takutissinnaassallugu,
i) oqaluttuarisaanermi maannakkullu pisunik danskit atuakkiaannik kulturiannillu ilisimasaqarnertik takutissinnaassallugu,
j) tusagassiuutit suliaannik nalilersuisinnaassallutik, nassuiaasiorsinnaassallutik imminnullu atanerannik takutitsisinnaassallutik, aamma
k) ilinniartitsissut isiginiarlugu skærmimi oqaaseqatigiinni paasissutissanik paasisassarsiorsinnaassallutik toqqaasinnaassallutillu.

3.2 Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit

Ilinniartitsissutit imarisaat pingaarnerit tassaapput oqaatsitigut, atuagassiaqarnikkut tusagassiuutinilu imaritinneqartut, taakkulu missingerlugu annertussuseqassapput 5:3:2-mik. Imarisaasa immikkoortui taakku pingasut ilinniartitsinermi imminnut qanimut atassuteqarput.

Oqaatsitigut imarisai

Ilinniarneqartussat tassaapput immikkoortuni ukunani oqaatsit atorlugit oqaatiginnissinnaaneq, oqaatsinik ilisimasaqarneq oqaatsinillu paasinninneq:

a) danskit oqaasii, Kalaallit Nunaannilu immikkut inissisimanerat,
b) oqaatsinik atorsinnaasanik, oqaasilerinerup oqaatsillu atorneqartarnerannik nalilersuineq,
c) oqaatsinik nalilersueriaatsinik teknikkit aammalu oqaaseqatigiinnik nalilersuinermut atatillugu oqaatsinik paasinninneq,
d) oqallorinnermik nalilersuineq aamma tunngavilersuisarnermik nalilersuineq aamma
e) oqaluttarissatigut allattarissatigullu oqaaseqarsinnaaneq.

Atuagassiaqarnikkut ilinniakkat imarisaat

Ukiuni kingullerni 1000-ini piffissani toqqakkani pingaartumik oqaluttualiani oqaasertat arlallit suliarineqassapput. Oqaasertat tassaassapput danskit oqaasiini oqaasertat, kalaallit atuakkiaanni nunarsuarmilu oqaluttualiani oqaasertanik nutsikkanik ilallugit. Ilinniagassat imarisaannut ilaassapput:

f) Oqaasertat 1700-p siornaneersut. Oqaasertat qaammarsagaanerup nalaaneersut romantikkillu nalaaneersut. 1870-imiit ullutsinnut oqaasertat toqqakkat oqaluttuarisaanermi assigiinngiiaartut oqaluttuariaatsillu assigiinngiiaartut, tassunga ilanngullugit oqaasertat piviusorsiortut nutaaliallu. Atuakkiani, isiginnaartitsissutini, oqaluttuaaqqani, taalliani allaatigisanilu isumaliutersuutini minnerpaamik atuakkiat sisamat, taakkunannga atuakkiaq 1900-p siornaneersoq minnerpaamik ataaseq. Atuakkani oqaasertanik suliaqarnermi atuakkiaq ataaseq oqaatsinik ilinniarnermut atatillugu atuarneqassaaq. Atuakkiat marluk ilinniartitsissummi ilinniarnermut atatillugu ilinniartut immikkut tamarmik atuarsinnaavaat. Ilinniartut atuakkat taakku atorlugit suliaqarnertik oqaluttariarsorlutik allattariarsorlutilluunniit uppernarsassavaat.
g) Oqaasertanik nalilersueriaatsit assigiinngitsut. Oqaasertani kulturikkut oqaluttuarisaanermilu sunniutit ilaassapput, tassunga ilanngullugit ullutsinni nalinginnaaleriartortut. Oqaasertani ilinniartut suliarisaanni kalaallit danskillu misilittakkatigut assigiissutaat assigiinngissutaallu.

Tusagassiuutini kulturikkut ilinniakkat imarisaat

Tusagassiuutini kulturikkut ilinniakkat imarisaanni tusagassiuutini elektoniskinngorlugillu oqaasertat sammineqassapput, tassunga ilanngullugit aviisini, raadiumi, tv-mi filmini, nittartakkani aamma katiterilluni tusagassiuutit. Ilinniakkat imarisaanni ilaassapput:

h) nutaarsiassani oqaasertat
i) pisimasuiit tunngavigalugit tusagassiornermi oqaasertat,
j) piviusuusaartitsinermi oqaasertat,
k) takuneqarsinnaasumik oqariartaatsit aamma
l) tusagassiat atorlugit atuakkiaq ataaseq.

3.3 Ilassutitut ilinniakkat

Ilinniartut taamaallaat pingaarnertut ilinniakkat atorlugit ilikkagassatigut anguniakkat angusinnaassanngilaat. Ilassutitut ilinniakkani pingaarnertut ilinniakkat takussutissinneqassapput itisilerneqarlutillu, pingaartumillu ilinniagaqarnerup Kalaallit Nunaanniittuunerata malunnartinneqarnissaa isiginiarneqassalluni.

Ilassummik ilinniakkat ilinniartitsissummi tiimit 15 pct. missaaniissapput.

Ilassummik ilinniakkani piffissat, sammisat ilinniakkanilu oqaasertat aalajangersimasut ilaasinnaapput, tassunga ilanngullugit:

a) oqaluttuarisaanermi piffissani atuakkioriaatsiniluunniit oqaasertat,
b) teknologimi oqaasertat, teknologimik ilikkagaqarnertarnermut tunngassuteqartut aamma
c) niuinermi aningaasaqarnermilu oqaasertat, niuernermik ilikkagaqartarnermut tunngassuteqartut.

4. Ilinniartitsinerup aaqqissuunneqarnera

4.1 Ilinniartitseriaatsimi periutsit

a) Ilinniartitsinerni ilinniartut ilinniakkani qaffasissusiat ilisimasaallu aallaavigineqassapput.
b) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsisut ilinniartullu akornani ilikkagaqartarnermi oqaloqatigiittarnerattut sapinngisamik isikkulerlugu.
c) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitseriaatsit assigiinngitsut paarlakaajaanneqassallutik.
d) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut soqutigisaat pisariaqartitaallu isiginiarneqassallutik, taaamaalilluni ilinniartut ilinniartitsissutip pissanganartuuneranik, naleqquttuuneranik soqutiginartuuneranillu misigisaqarnissamut periarfissinneqassallutik.
e) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniagaqarnerup ingerlanneqarnerani sammisanilu ineriartortitsinermi ilinniartitsissut siuariarfiussalluni, tassa ilinniartitsissummi oqaatsit oqariartaatsillu ineriartorfiussallutik, taamaalilluni ilinniartut namminneerlutik suliariaaseqarnissamik ajornakusoortunillu eqqarsartarnissamut piffissap ingerlanerani sungiusarneqassallutik.
f) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq inuiaqatigiinnut avatangiiserisanut annertunerpaamik attuumassuteqalersillugu.

Ilinniartitsissummi piginnaasat imminnut atassuteqalersillugit ilinniartitsinermi ilaapput. Taamaalilluni oqaatsinik suliaqarneq oqaasertanik atuarnermut ilaavoq, tassa oqaatsit sannai atuuffiilu assigiinngiiaartumik uppernarsaaserlugillu nalilersuinermi, nassuiaasiornermi attuumassuteqartitsinermilu tunngaviullutik. Oqaatsit atorsinnaasat ilinniartitsissummi qitiusumik inissisimapput.

4.2 Suleriaatsit

Suleriaatsit assigiinngitsut arlallit ilinniartut piginnaasaasa pisariaqartitaasalu assigiinngissutaattut paasineqartunut, ilinniartitsissummi anguniakkanut sammisassatullu toqqarneqartunut naleqqussarlugit danskisut ilinniartitsissummi ilaapput. Danskisut ilinniarnermi suleriaatsit klassini oqaloqatigiinnerniit suleqatigiikkaarluni suliaqarnermut, suleqatigiit saqqummiinerannut, ilinniartut ataasiakkaarlutik saqqummiinerannut, sivisunerusumik nammineerluni ilitsersorneqarluni qarasaasiat atorlugit suliniummik suliaqarnermut assigiinngiiaarput. Suleriaatsit pisuni tamani nammineq toqqakkamik siuariartortitsinermut atorneqassapput, aammalu ilinniartut ilinniartitsisullu inissimaneranni assigiinngitsunik piumasaqaatitaqarlutik. Ilinniartut ilinniartitsissummi oqaatsitigut, qisuariatarnerisa ajornakusoortunillu eqqarsarsinnaanerisa ineriartortinnissaat isiginiarlugu ilinniartitseriaatsit isiginiarneqassapput. Ilinniartut ilinniartitsinermi oqaatsitut siullertut oqaaseqartut ilinniartitsinermilu oqaatsit aappaattut oqaaseqartut isiginiarlugit ilinniartitsineq aaqqissuunneqassaaq.

Oqaatsitigut sammisat, atuakkanik sammisat, tusagassiornermi kulturikkut sammisat allattariarsorlunilu suliat ilinniartitsinermi ilanngunniarneqassapput, aammalu oqaasertat atuakkiortarnermi oqaluttuarisaanermut atatillugit inissinneqassallutik. Atuakkianik ilinniagaqarnermi atuakkani ataaseq oqaatsinik ilinniarnermut atatillugu atuarneqassaaq. Atuakkiat marluk ilinniartitsissummi ilinniarnermut atatillugu ilinniartut immikkut tamarmik atuassavaat. Ilinniartut atuakkat taakku atorlugit suliaqarnertik oqaluttariarsorlutik allattariarsorlutilluunniit uppernarsassavaat.

Allattariarsorluni sulineq

Allattariarsorluni sulinermi allattariarsornermik sungiusaatit annikinnerit ilaapput, tassani piginnaasat immikkoortuinik allattariarsukkanillu killilikkanik sungiusartoqartarluni. Aammattaaq suliassat annertunerit allanneqassapput, tassani ilinniartut oqaasertanik sammisanilluunniit nalilersuisarneq, oqallittarneq misissuisarnerlu isummerfigalugit imminnut atasunik saqqummissaallutik.

Allattariarsorluni suliaqarnermi pingaartinneqassapput, ilaatigut ilinniartut inuttut oqariartuuteqarsinnaanerisa inerisarnissaat pilersitsiffiusumik allalluni sungiusaatit aqqutigalugit ilaatigullu ilinniartut ilinniagaqalernissaminnut piareersarnerminni pisinnaasaasa inerisarnissaat suliamut atatillugu ilisimatusartutut allanneq aqqutigalugu.

Allattariarsorluni suliat aaqqissuunnerannut 1., 2. aamma 3. g-p ingerlanerani ilaassapput ingerlatsinerit ilinniartut oqariartuuteqarsinnaanerannik qitiutitsisut. Ingerlatsinerit aaqqissuunneqassapput allattariarsornermik oqaluttariarsornermillu suliat ilinniartitsinermut akuutillugit. Pingaartinneqassaaq ilinniartitsissummut tunngatillugu ilitsersuinerup suliat ingerlannerinut ilaatinneqarnissaa.

Semesterit aappaanni suliniut allanneqassaaq, allattariarsorlunilu suliaqarnertarnermik ilinniagaqarneq aaqqissuunneqassalluni, tassani ilinniartut tunngaviusumik allattariarsornerup pingaaruteqassusiani suliallu naammassinerani tunngaviusumik isummat imarisaannik periutsinillu suliaqassallutik. Ukiut aappaanni minnerpaamik suliniut ataaseq allanneqassaaq. Ukiut pingajuanni suliniut allanneqassaaq.

2. aamma 3. g-p ingerlanerani ilinniartut suliakkeeriaatsit assigiinngitsut, inaarutaasumik allattariarsorlutik misilitsinnerminni naammattoorsinnaasatik sungiusassavaat.

4.3 It

Danskit oqaasiinik ilinniartitsissut ilinniartut digitaliusumik pissuserissaarnissaannut tapertaassaaq, ullut tamaasa ilinniartitsinermi misissoqqissaagassat digitaliusut suliarinerisigut, internet-illu ilisimasaqarfittut digitaliusumillu ataatsimoorfittut atorneratigut.

- It allannermik ilinniartitsinermut ilaassaaq aamma oqaluttariarsorluni saqqummiussani saqqummiinermut tapersiissutitut.
- Ilinniartut tusagassiissutit digitaliusut taakkulu atorsinnaaneri apersuusersuisumik misissueqqissaartumillu pissuseqarfiginissaat ilinniassavaat, tamatumunnga ilanngullugu eqqarsaatigilluakkamik paasissutissanik ujarlerneq.
- Suliat digitaliusut misissoqqissaarneri pilersinnerilu suliarineqassapput.
- Suliat digitaliusut misissoqqissaarnerinit allalluni saqqummiinerit suliarineqassapput.

4.4 Ilinniartitsissummi oqaatsit

Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut ilinniartitsissumi oqaatsinik aammalu ilinniartitsissummi oqariaatsinik paasinnittarnerat atuisarnerallu aaqqissuussamik ineriartortinneqarluni. Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsissutit siulianni oqaatsinik oqariaatsinillu ilinniartut piffissap ingerlanerani paasinnilluarsinnaatikkiartortillugit atuisinnaalluartikkiartortillugillu.

4.5 Ilinniartitsissutinut allanut atassuteqartitsineq

Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq piffissat ilaanni ilinniartitsissutit akornanni suliaqartoqartarluni ilinniartitsissutinilu ilisimasaqarfiulersunut sanilliutitsilluni. Danskit oqaasiinik ilinniarnermi taamaalilluni ilinniartitsissutit ilisarnaataannik allattariarsornermi oqaluinnarnermilu paasisitsisarnermi, aaqqissuunneqarneranni imarisaannilu ilinniartitsissutit tamarmik atorneqarsinnaapput. Pingaartumik uku ilaasinnaapput:

a) ilinniagaqarnermi ilinniartitsissutit akornanni allattariarsornermik ilinniarneq, tassunga ilanngullugu suliniummik allaaserinninneq, aamma
b) ilinniartitsissutit akornanni oqaluttariarsorluni paasisitsisarnermik ilinniarneq.

Inulerineq pissutsillu immikkuullarissut pillugit ilinniartitsissutit allat ilinniartitsissummi ilannguneqarsinnaapput. Oqaatsinik allanik ilinniartitsinermi ataatsimut oqariaatsit aammalu

ilinniakkani oqaluinnarneq allatallu ilanngunneqarsinnaapput. Danskit oqaasiinik ilinniarnermi pingaartumik kalaallisut oqaasertanik nalilersuineq nalunngisanillu oqaluttuarisaaneq ilanngunneqarsinnaapput. Ilinniarnerup ingerlanerani tiimit 30-t faginik akimuilluni ingerlatsinernut atorneqassapput, tassani ilinniartitsissutini danskisut kalaallisullu ilinniartitsinerit ataatsimoortinneqassallutik.

5. Nalilersuineq

5.1 Ingerlaavartumik nalilersuisarneq

Ilinniartut ilinniartitsissutini killiffii tunngaviusumik ilinniarnerup aallartinnerani misissuineq atorlugu nalilersorneqassapput, ilinniarnerullu ingerlanerani misilitsinnernik malitseqartinneqassalluni. Aammattaaq ilikkagassatut anguniakkat anguneqarnerat taassumalu kingorna suliassat aalajangersarnissaat pillugu ilinniartitsisut ilinniartullu ilisimasaqalernissaat siunertaralugu ilinniarnerup ingerlanerani ataavartumik nalilersuisoqartassaaq.

5.2 Misilitseriaatsit

Ataasiarluni allattariarsorlunni misilitsittoqassaaq ataasiarlunilu oqaluttariarsorluni misilitsittoqassalluni.

Allattariarsorluni misilitsinneq

Misilitsinneq 6 tiiminik sivisussuseqarpoq. Siulleq 1½ tiimi suleqatigiikkaarluni ingerlanneqassaaq eqqaamasassanillu allattuisoqarsinnaalluni. Taassuma kingorna soraarummeertut ataasiakkaarlutik suliat allaganngorlugit ataqatigiissillugit saqqummiutissavaat. Soraarummeertup allakkat assillu tunngavigalugit suliassat aalajangersimasumik amerlassusillit akornanni toqqaassaaq.

Oqaluttariarsorluni misilitsinneq

Ilinniartut ataasiakkaat misilitseriaatsit assigiinngitsut marluk akornanni toqqaassapput. Ilinniartut misilitseriaatsimik toqqaanerat ukiumi atuarfiusumi soraarummeerfiusumi 1. december nallertinnagu aalajangerneqassaaq.

Misilitseriaaseq a

Atortut soraarummeertut ilisimanngisaat suliassani aallaavigineqassapput. Oqaasertat atuakkiortoq ukiorlu saqqummiivik pillugit paasissutissanik oqaatsinullu nassuiaatinik imaqassapput ilaannakunngorlugillu naatsumik eqikkaanernik imaqarsinnaallutik. Suliassap oqaasertaanut tunngatillugu apeqquteqartoqassaaq. Apeqqutit oqaasertat atorneqartut isiginiarlugit apeqqutit immikkoortuinik aalajangersimasunik ataatsimik arlalinnilluunniit imaqassapput. Suliassat annertussusaat quppernerit nalinginaassut 4 akunnequsiinerit ilanngullugit 2400-nik naqinnertallit qaangissanngilaat imaluunniit oqaasertat takutitat oqaasertanik naqitanik malitseqartinneqartut 8 minutsit sinnernagit imaqassapput. Apeqqutit taakkununnga atasut imarisamikkut assigiinngippata oqaasertat atoqqinneqarsinnaapput.

Piareersarnermut 60 minutsit missaanni atugassiisoqassaaq, soraarummeertumullu ataatsimut soraarummeerneq 30 minutsit missaaniissalluni.

Ilinniartup saqqummiussaa tunngavigalugu misilitsinneq ingerlanneqassaaq, taassumalu kingorna suliassaq makitaq pillugu ilinniartitsissut pillugu oqaloqatigiinnertut soraarummeerneq ingerlateqqinneqassalluni. Oqaloqatigiinneq ilinniartitsissummi atuarnikuusanut allanut tunngatinneqassaaq. Misilitsinnermi piareersarnermi allattukkat taamaallaat atorneqarsinnaapput. Soraarummeertup soraarummeernerup ilaatut oqaasertat danskisoortut naatsut atuassavai.

Misilitseriaaseq b
Atortut soraarummeertut ilisimanngisaat suliassani aallaavigineqassapput. Oqaasertat atuakkiortoq ukiorlu saqqummiivik pillugit paasissutissanik oqaatsinullu nassuiaatinik imaqassapput ilaannakunngorlugillu naatsumik eqikkaanernik imaqarsinnaallutik. Suliassap oqaasertaanut tunngatillugu apeqquteqartoqassaaq. Apeqqutit oqaasertat atorneqartut oqaatsitigut isiginiarlugit apeqqutit immikkoortuinik aalajangersimasunik ataatsimik arlalinnilluunniit imaqassapput. Suliassat annertussusaat quppernerit nalinginaassut 8 akunnequsiinerit ilanngullugit 2400-nik naqinnertallit qaangissanngilaat imaluunniit oqaasertat takutitat oqaasertanik naqitanik malitseqartinneqartut 15 minutsit sinnernagit imaqassapput. Apeqqutit taakkununnga atasut imarisamikkut assigiinngippata oqaasertat atoqqinneqarsinnaapput.

Ilinniartut tamarmik suliassartik ulloq sioqqullugu tigussavaat, piffissarlu piareersarfik 24 tiimit missaaniilluni, kisiannili 24 tiiminit sivikinnerusussanani. Piffissaq soraarummeerfik 30 minutsiuvoq.

Ilinniartup saqqummiussaa tunngavigalugu misilitsinneq ingerlanneqassaaq, taassumalu kingorna apeqqut makitaq pillugu ilinniartitsissut pillugu oqaloqatigiinnertut soraarummeerneq ingerlateqqinneqassalluni. Oqaloqatigiinneq ilinniartitsissummi atuarnikuusanut allanut tunngatinneqassaaq. Misilitsinnermi piareersarnermi allattukkat taamaallaat atorneqarsinnaapput. Soraarummeertup soraarummeernerup ilaatut oqaasertat danskisoortut naatsut atuassavai.

5.3 Naliliinermi tunngaviit
Allattariarsorluni misilitsinnermik nalilersinermi soraarummeertup ukuninnga piginnaasai pingaartinneqassapput:

a) Oqaatsit atorlugit saqqummiineq,
b) sammisamik suliaqarneq aamma
c) danskisut ilinniartitsissummi ilinniartitsissummilu periutsinik tunngaviusumik atuisinnaassuseqarneq.

Oqaluttarissanik misilitsinnermik nalilersuinermi soraarummeertup ukuninnga piginnaasai pingaartinneqassapput:

a) danskisut assigiinngisitaartunik paasinartumillu oqaatiginnissinnaassuseqarneq, tassunga ilanngullugit oqaatsit atorsinnaasat aamma eqqarsaatsinillu tigussaasumit avissaartitsisinnaassuseqarneq,
b) oqaatsinik paasinnissaassuseqarneq,
c) oqaasertaanik immikkuualuttukkaarlugit paasinninneq aamma oqaasertani pingaarnernik saqqummiussinnaassuseqarneq,
d) ilinniartitsissummi tunngaviusumik periutsinik atuisinnaassuseqarneq, tassunga ilanngullugit nalilersuineq nassuiaasiornerlu,
e) oqaasertat namminneq avataaniittunik oqaasertaanik ataatsimoortitsisinnaassuseqarneq, aamma
f) oqariartuummik tunniusimalluni ersarissumillu saqqummiussisinnaassuseqarneq.

Misilitsinnerni tamani soraarummeertup naammassisai ataatsimut nalilersorlugit karakteeriliisoqartassaaq.

Isiginnaartitsineq C - 2022

1. Ilinniartitsissutip inissisimanera
Isiginnaartitsinermi sammineqarpoq isiginnaartitsineq isiginnaartitsissummillu ilusilersuinertut eqqumiitsuliornermi aaqqissuussaanernik pilersitsinissaq paasinninnissarlu aammalu siunertat tunngaviusut paasinissaat. Ilinniartitsissummi Kalaallit Nunaanni qangali pissusiusartut isiginnaartitsinermilu atorneqartartut suliarineqartarput, tassunnga ilanngullugit timeq, nipi ussersortarnerlu. Ilinniartitsissut oqaatsinik aporfiit nunallu killeqarfii akimorlugit nunarsuarmik ilinniartut paasinninnissaannut tapersiivoq.

2. Ilinniartitsissummi siunertat
Ilisimasat piginnaasallu
Ilinniartut isiginnaartitsinermik imatut ilisimasaqartigissapput misilittagaqartigalutillu isiginnaartitsinerit takutitsinerillu tassunga assingusut nalilersorsinnaallugit nalilersorsinnaassallugillu. Tassunga atatillugu pinnguarnerup, eqqarsaasersortarnerup piareersaqqaarani saqqummiussisarnerup pisimasuusaartitsillunilu isiginnaartitsinerup paasinissaannut ilinniartut tunuliaqutaqassapput. Ilinniartitsissummi sungiusartoqartarpoq, ilinniartut taamaalillutik nipertik oqaatsitillu aamma timimik ilusaagut takussutissat, timip takutitsinera timiminnillu paasinninnerat ineriartortinneqassalluni.

Ilikkagaqartarnermi sulinermilu piginnaasat
Ilinniartut isiginnaartitsisarnermik isiginnaartitsivinnilu sulinissamut tunngavissaqassapput. Ilinniartut ilinniartitsissummi atugarsornikkut oqaluttarisaanermilu tunngaviit pillugit atuagarsorlutik ilisimasaqalissapput.

Inuttut inuillu akornanni attaveqaqatigiittarnermi piginnaasat
Ilinniartut pisuni aalajangersimasuni isiginnaartitsivinni atortunik allanik suleqatigiillutik atuisinnaassapput, tassunga ilanngullugu isiginnaartunut. Ilinniartut nipertik oqaatsillu atorlugit sulisinnaassapput, taamaalillutik ataasiakkaarlutik inuillu akornanni iliuuseqarsinnaanermut assigiinngiiartumillu attaveqaqatigiissinnaassusermut ingerlatitseqqiissinnaasutsimullu periarfissatik annertusassallugit. Ilinniartitsissut ilinniartut nammineersinnaassusiisa, akisussaaffeqarnerisa pileraarusiorsinnaassusiisalu ineriartortinneqarnissaanut tapersiissaaq.

Kulturikkut inuiaqatigiillu akornanni piginnaasat
Ilinniartut oqaluttuarisaanermut, inuiaqatigiinnut kulturimullu tunngatillugu isiginnaagassiornermik isiginnissaassuseqassapput aammalu Kalaallit Nunaanni inuiaqatigiinni nunarsuullu sinnerani namminneq inissisimanertik nalilersorsinnaassallugu.

3. Ilikkagassatut anguniakkat imarisaalu
3.1 Ilikkagassatut anguniakkat

Ilinniartut isiginnaartitsivinni takutitsinerni isiginnaartitsissutinillu aalajangersimasumik qulliunerusumik pilersitsisinnaassapput paasinnissinnaassallutillu. Suliaqarnermi ilinniartut ukuninnga piginnaasaqassapput:

a) timip ilusaagut takussutissat, timip takutitsinera timimillu paasinninneq pillugit ilisimasat takusinnaassavaat,
b) nipi oqaatsillu oqaatiginerat naleqquttumik atorlugit,
c) eqqarsaasersornermik sungiusarnermik, piareersaqqaarani isiginnaartitsinermik aammalu pisuusaartitsilluni isiginnaatitsinermik ingerlatsillutik peqataallutik,
d) oqaatsinik assilissanillu pissaqanartunngortitsineq,
e) allat peqatigalugit anguniagaqarluni, nutaaliorluni namminersuutigalugulu sulineq, taamaalillutik anguniakkanut nassuiarneqarnikunut isiginnaartitsinernik aalajangersimasunik pilersitsisinnaallutik aamma
f) isiginnaartitsivinni sulineq pillugu ilisimasatik takutillugit, tassa isiginnaartitsinermi teknikki, isiginnaartitsivimmik aaqqissuussineq, qaammaqqutinik ikkussuineq, nipilerineq, kiinnap qalipannissaa, atisat atortullu.

Atugarsornermi ilinniartut ukuninnga piginnaasaqassapput:

g) isiginnaartitsinermi isiginnaartitsivinnilu taaguutinik pingaaruteqartumik paasinninneq atuinerlu,
h) isiginnaartitsissutip imarisaanik ilusiligaaneranillu (isiginnaartitsinermik nalilersuinermik) pingaaruteqartunik saqqummiussineq,
i) pisumi aalajangersimasumi oqaasertat isiginnaartitsivimmi piviusunngortinnissaannut periarfissanik (pivisunngortitsinermik nalilersuineq) siunnersuuteqarneq,
j) isiginnaartitsisup pingaarnersiorneranik saqqummiineq aamma takutsitsiviusartunut allanut tunngatillugu isinnaartitsisarnerup immmikkuullarissuuneranik (isiginnaartitsinermik nalilersuineq) allaaserinninneq aamma
k) *inuit europamiullu* isiginnaagassiaannik atortuinilu aalajangersimasunik oqaluttuarisaanermut, kulturimut atuagarsornermullu annertunerusumut tunngasunngortitsineq (atassuteqartitsineq)

3.2. Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit

Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit tassaapput:

a) isumassarsiamik ineriartortitsinermi piviusunngortitsinermilu tunngaviusumik tunngaviit
b) isiginnaartitsisarnerup oqaluttuarisaanerani piffissanik marlunnik suliaqarneq,
c) timeq atorlugu takutitsinermi, oqaloqatigiinnerni, najoqqutaqarani isiginnaartitsinermi piviusuussaartitsillunilu isiginnaartitsinermi tunngaviusumik taaguutinik suliaqarneq aamma
d) isiginnaartitsissumik imaluunniiit oqaasertat atorlugit atornagilluunniit pilersitsinermi tunngaviusumik tunngavinnik suliaqarneq.

3.3. Ilassutaasumik ilinniakkat

Ilassutaasumik ilinniakkat pingaarnertut ilinniakkanik itisiliissapput atassuteqartitsillutillu suliaqarfimmilu immikkoortut nutaat ilanngunneqassallutik, tassunga ilanngullugu ilinniartitsissutit allat suleqatigiissutiginerannut atatillugu. Ilassutaasumik ilinniakkat ilinniakkat pingaarnertulli Kalaallit Nunaanni nunanilu tamani pissutsinut sapinngisamik annertunerpaamik atassuteqartitsisoqassaaq.

4. Ilinniartitsinerup aaqqissuunneqarnera

4.1 Ilinniartitseriaatsimi periutsit

a) Ilinniartitsinerni ilinniartut ilinniakkani qaffasissusiat ilisimasaallu aallaavigineqassapput.
b) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsisut ilinniartullu akornani ilikkagaqartarnermi oqaloqatigiittarnerattut sapinngisamik isikkulerlugu.
c) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitseriaatsit assigiinngitsut paarlakaajaanneqassallutik.
d) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut soqutigisaat pisariaqartitaallu isiginiarneqassallutik, taaamaalilluni ilinniartut ilinniartitsissutip pissanganartuuneranik, naleqquttuuneranik soqutiginartuuneranillu misigisaqarnissamut periarfissinneqassallutik.
e) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniagaqarnerup ingerlanneqarnerani sammisanilu ineriartortitsinermi ilinniartitsissut siuariarfiussalluni, tassa ilinniartitsissummi oqaatsit oqariartaatsillu ineriartorfiussallutik, taamaalilluni ilinniartut namminneerlutik suliariaaseqarnissamik ajornakusoortunillu eqqarsartarnissamut piffissap ingerlanerani sungiusarneqassallutik.
f) ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq inuiaqatigiinnut avatangiiserisanut annertunerpaamik attuumassuteqalersillugu.

Ilinniartut isiginnaartitsinermi misilittakkanik ilisimasanillu oqaatiginngisamminnik pigeriikkaminnik paasisinneqassapput. Taamaalilluni suleqatigiinni isumalluutit ilinniartitsinermi ataatsimut pilersaarusiornermut ilaassapput, taamaalillunilu ilinniartut ataasiakkaat suliaqarfimmi soqutigisaat aalajangersimasut isiginiarneqassallutik. Ilinniartsinerup ingerlanneqarnerani tamani suliaqarluni-misiligaalluni aamma atuagarsorluni-nalilersuilluni sulinerit imminnut atassuteqarput. Isiginnaartitsinermi qitiusut tassaapput pilersitsineq paasinninnerlu.

4.2. Suleriaatsit

Suleriaatsit ilinniartitsisut ilinniartullu suleqatigiillutik toqqassavaat. Suleriaatsini pisuni tamani allanngorartitsinermik siuariartornermillu periuseq tunngaviussaaq, taamaalilluni assigiinngiiaartumik aaqqissuunneqassalluni: Holdikkaarlugit ilinniartitsineq, ataasiakkaarluni sulineq, marlukkaarluni, suleqatigiiaarluni suliniutinillu suliaqarneq. Suleqatigiikkaarluni

ataatsimut pilersaarusiornermi suliassanillu suliassarfinnillu ataasiakkaanut agguaassinermi inuit ataasiakkaat ataatsimoortitsinermut pingaaruteqarnerat tunngavilerneqassaaq.

Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut ilinniartitsinermi oqaatsinik siullertut oqaasillit ilinniartullu aappaattut oqaasillit tassunga peqatigitillugu isiginiarneqassallutik.

Nipilersoqatigiinni periutsit atorlugit ilinniartitsissummi suleriaaseqarnissamut suliniutit annikitsut naleqqupput. Suleriaatsit allat tassaasinnaapput maannakkut sammineqartut pillugit ilinniartut ilinniartitsisullu naatsumik saqqummiinerat, sivikitsumik sungiusarnerit, klassini ilinniartitsinermi suleriaatsinik taaguutinillu saqqummiussineq.

Ilinniartitsinerup ingerlanerani siuariartitsisoqassaaq, taamaalilluni ukiup aallartinnerani isiginnaartitsinermut inimi isiginnaartoqarani ilinniartut imminnut isiginnaaqatigiittarnerat atorlugu annertunerusumik sulilluni. Kingusinnerusukkut suliniutit annikitsuararsuit ingerlanneqassapput, taakkulu klassinut allanut isiginnaartunulluunniit allanut misiliutigineqassapput isiginnaartitsissutigineqarlutillu.

Isiginnaartitsinermik nalilersuinermut atatillugu qiperukkanik assilissanik, filminik, tv-mik video atorlugu immiussanik paasiniaaneq ilaasinnaavoq.

Suliniummik suliaqarnermi ilinniartut ataasiakkaarluk imaluunnit inuit tallimat tikillugit suleqatigiiaarlutik atuarfiup iluani imaluunniit isiginnaartunut amerlanernut minnerusumik isiginnaagassiussapput. Minnerpaamik marloriarluni isiginnaartunut isiginnaartitsiniartoqassaaq, taamaalilluni isiginnaartut qisuariarnerat pillugu sanilliussilluni isumaliuteqarnissamut tunngavissaqassalluni. Isiginniaartitsinermi suliniummik suliaqarneq pingaarnerusumik isiginnaagassiorneruvoq. Isiginnaartitsinermik ilinniartut isiginnaagassanik ineriartortitsineq isumassarsiallu piviusunngortinnissaanik ilinniassapput. Ilinniartitsinerup naammassinissaanut atatillugu soraarummernermut suliniut suliarineqassaaq.

Allattuiffimmik suliniummik suliaqarnermut tunngasumik suliaqartoqassaaq, taamaalilluni suleqatigiinni peqataasut allattuiffimmut allagaqartarnissaq paarlakaajaallutik akisussaaffigissallugu. Allattuivik elektroniskiussaaq ilinniartitsissumilu isumasi isumasioqatigiiffimmiissalluni assigisaaniilluniluunniit. Allattuivik suleqatigiit aqutsineranni atortuuvoq qisuariaatsinillu katersuinermi atortuulluni.

Ilinniartut ataasiakkaat ingerlatsinermi pooqattamik suliaqarnissamik akisussaaffeqarput, tassanilu atortunik suliaqarneq ingerlaavartumik uppernarsaasiorneqassaaq, suliaq pillugu isumaliutersuuteqartoqassalluni, nammineq sulianik ilinniartitsinermillu ingerlaavartumik nalilersuiffiussaluni. Ilinniartitsissummi soraarummeernermut atugassatut saqqummiinissamut pooqattap suliarinissaa siunertaralugu ilinniartut suliat pillugit pooqattartik ataasiakkaarlutik

namminneq nutartertassavaat. Saqqummiussinermut atatillugu pooqattami ukiup ingerlanerani suliat pitsaanerit toqqarneqassapput, imaalilluguli immikkoortut pingaarnerit ilinniartut suliarisaat ilaassallutik.

Saqqummiussassanik pooqattaq atortunik soraarummeernermi suliniutinik naleqquttunik imaqassaaq. Tassani ersissaaq ilinniartut ilikkagassatut anguniakkat qanoq iliorlutik anguneraat. Pooqattamik suliaqarneq ilinniartitsissutip allattariarsornani allatalli tunngavigalugit soraammeerfiunissaa siunertaralugu isikkulersorneqassaaq piffissamillu atuinermik kinguneqassalluni ilinniartitsissutillu eqqumiitsuliornermik ilinniartitsissutaanerat naleqqussarneqassalluni.

4.3 It

Paasissutissanik ujarlernermut, eqikkaalluni takussutissianik isiginnaartitsissutissanillu suliaqarnermut, allattuivimmut pooqattamullu atatillugu IT atorneqassaaq. IT aamma isiginnaartitsivimmik isikkulersuinermi digitalimik teknikkini atorneqarsinnaavoq, tassunga ilanngullugit isiginnaaritsiviup isikkussaanik missingiinerit, qaammaqqutit nipillu.

4.4. Ilinniartitsissummi oqaatsit

Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut ilinniartitsissummi oqaatsinik aammalu ilinniartitsissummi oqariaatsinik paasinnittarnerat atuisarnerallu aaqqissuussamik ineriartortinneqarluni. Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsissutit siulianni oqaatsinik oqariaatsinillu ilinniartut piffissap ingerlanerani paasinnilluarsinnaatikkiartortillugit atuisinnaalluartikkiartortillugillu.

4.4. Ilinniartitsissutinut allanut atassuteqartitsineq

Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq piffissat ilaanni suliaqarfinni assigiinngitsuni suliaqartoqartarluni ilinniartitsissutinilu allani ilisimasaqarfinnut sanilliussisoqartarluni. Ilinniartitsissutinik allanik suleqatigiissitsinermi misilittakkat, suleriaatsit taaguutillu isiginnaartitsinermik ilinniartitsinermi qitiusut atorneqasssapput.

5. Nalilersuineq

5.1 Ingerlaavartumik nalilersuisarneq

Ilinniartitsinermi ingerlatassatut pilersaarutit ataasiakkaat naammassinerisa kingorna ilinniartitsinermik ilinniartunillu nalilersuisoqartarpoq. Ilinniartut ataasiakkaat suliaqarfimmi killiffimminni qaffasissutsiminnik ineriartornermillu ersarissumik paasisinneqassapput, tassunga ilanngullugit sanngiiffiit nukittuffiillu. Ilinniartut ingerlatsineq pillugu pooqattaat nalilersuinermi tunngavii ilagaat. Ilinniartut aamma saqqummiinernik qisuariaqatigiittarnikkut takutitsinermik nalilersueqatigiittarput. Suliniummik suliaqarneq sukumiisumik nalilersorneqassaaq, suliaqarneq aammalu qisuariaatit suleqatigiit ataatsimut allattuivimmi allassimasaat pillugit.

5.2. Misilitseriaaseq

Marlunnik immikkoortortaqartumik oqaluttariarsorluni misilitsittoqassaaq, soraarummeertumut ataatsimut katillugit minutsit 30-t missaannik sivisussuseqartumik. Piffissaq agguaanneqassaaq, immikkoortut tamarmik minutsit 15-it missaannik sivisussuseqartillugit.

Immikkoortumi siullermi tigussaasumik suliaqarfiusumi ilinniartup isumassarsiamik soraarummeernermi suliniummik, tak. imm. 4.2, aamma soraarummeertup (tut) soraarummeersitsisullu akornanni oqaloqatigiinnermik tunngaveqartumik, qanoq inerisaallunilu piviusunngortitsisinnaatiginera (t) takutinneqassaaq. Misilitsinnerup immikkoortuanut tassunga ilaapput eqimattakkaarluni kisimiilluniluunniit inaarutaasumik suliniummik (suliniutip ilaanik) saqqummiineq. Eqimattat soraarummeertunik tallimat angullugit inuttaqarsinnaapput. Saqqummiineq minutsinik 4 – 6-nik sivisussuseqassaaq, eqimattani peqataasut amerlassusaannik amerlisarlugit. Saqqummiinermi soraarummeertut ataasiakkaanik ikiorteqarsinnaapput, suliniut soraarummeersitsisup naliliisumullu ersarissumik saqqummiunneqassappat. Ikiortaasut oqaloqatigiinnermut peqataassanngillat misilitsinnermilu nalilerneqassanatik.

Misilitsinnerup immikkoortuata aappaa kisimiilluni, oqaluttariarsorluni misilitsinneruvoq piareersarnissamut piffissaligaanngitsoq. Misilitsinnerup immikkoortuani tassani ilinniartut soraarummeernermut suliniummik paasinnissimanera taassumanngalu annertunerusumut sanilliussisinnaanera takutinneqassapput. Misilitsinnerup immikkoortuata taassuma aallartinnerani soraarummeertussaq apeqqummik, ilinniartitsissutip imarisaanut pingaarnerit iluaneersumik, makitsissaaq. Apeqqut aallaavigalugu ilinniartitsissummut tunngasumik oqaloqatigiinneq ingerlanneqassaaq, soraarummeertup soraarummeersitsisullu akornanni, soraarummeertup portfolia ilaatillugu. Apeqqutit ataasiakkaat holdimi ataatsimi annerpaamik pingasoriarlutik atorneqarsinnaapput. Soraarummeertut ataasiakkaat immikkoortut marluusut ullormi ataatsimi naammassissavaat.

Soraarummeersitsisussap misilitsissutissat naliliisussamut misilitsinneq sapaatip-akunneranik sioqqullugu nassiutissavai.

5.3. Naliliinermi tunngaviit

Naliliinermi soraarummeertut saqqummiussinerminni ilikkagassatut anguniakkanik qanoq annertigisumik angusaqarnerat nalilerneqassaaq.

Suliat pillugit misilitsinnerup immikkoortuani siullermi naliliinermi pisutsit uku ilaatinneqassapput:

a) Soraarummeertup anguniakkanut attaveqarsinnaassusia
b) Soraarummeertup tamanut isiginnissinnaassusaa suliniutillu immikkuualuttortaanut paasinnissinnaassusaa

c) Soraarummeertup oqaloqatigiinnermi suliniummi nutaanik pilersitsisinnaanera
d) Suliniutip assigiinngiiarnera ajornassusaatalu annertussusia
e) Suliarinninnerup annertussusia

Suliat pillugit misilitsinnerup immikkoortuata aappaani naliliinermi pisutsit uku ilaatinneqassapput:

f) Soraarummeertup suliniummik ataatsimut isiginninnera immikkoortunillu paasinninnera
g) Soraarummeertup atuagarsornernut oqaluttuarisaanermullu naleqquttunut qisuariarsinnaassusia attuumassuteqartitsisinnaassusialu

Saqqummiinermut tamarmiusut inunnut ataasiakkaanut karakteriliisoqassaaq.

Tuluttut A - 2022

1. Ilinniartitsissutip inissisimanera
Tuluttoorneq piginnaasassanik ilinniartitsissutaavoq, ilisimasassanik ilinniartitsissutaavoq kulturikkut ilinniartitsissutaavoq attaveqartarnermillu ilinniartitsissutaalluni, tassanilu najukkami nunarsuarmullu isiginnilluni oqaatsinik, kultureqarnermik inuiaqatigiinnilu pissutsinik suliaqarfiulluni. Ilinniartitsissummi aallaaviuvoq allannermik paasinneriaaseq annertusisaq, ilaatinneqarlutillu tuluit oqaasiinik oqalulluni allalluni atuineq aamma ilinniartitsissutip sammisai pillugit teoretiskimik ilisimasaqarneq.

1.2 Ilinniartitsissummi siunertat
Ilisimasat piginnaasallu
Ilinniartut tuluit oqaasiinik imatut ilisimasaqartigissapput oqaatsinillu imatut piginnaasaqatigissallutik tuluttut allattarissatigut oqaluttarissatigullu ajornaquteqanngitsumik attaveqarsinnaassallutik. Ilinniartut tassunga atatillugu Tuluit Nunaanni, Amerikami sumiiffinnilu tuluttut oqaaseqarfiusuni allani inuiaqatigiinni pissutsit kulturillu pillugit ilisimasaqassallutik.

Ilikkagaqartarnermi sulinermilu piginnaasat
Ilinniartut oqaatsinik ilikkagaqartarnermi periusissiat naleqquttut atorsinnaassavaat aammalu ilinniartitsissumi suliassat assigiinngitsut suliarisinnaassallugit, taamaalillutik oqaatsitigut kulturikkullu ilisimasatik, oqaatsit pillugit paasinnittarnertik taamaalillutillu ilinniagaqarnermi piginnaasatik tamanut tunngasut ineriartortissallugit.

Inuttut inuillu akornanni attaveqaqatigiittarnermi piginnaasat
Ilinniartut tuluit oqaasiinik inuttut inuillu akornanni attaveqaqatigiittarnermi atuisinnaassapput, aammalu oqaatsit atorneranni qisuariaateqarsinnaassallutik ilaatigut taamaalillutik namminneq kinaassutsiminnik paasinnittarnertik ineriartortissallugu.

Kulturikkut inuiaqatigiillu akornanni piginnaasat
Kulturit akornanni attaveqartarnermi tuluit oqaasii ilinniartut atorsinnaassavaat, ilaatigut taamaalillutik namminneq kulturikkut tunngavimminnik paasinnittarnertik ineriartortissallugu. Ilinniartut ilinniatsissummi ilisimasatik Kalaallit Nunaanni pissutsinut sanilliussinnaassavaat aammalu nunarsuarmi qanilliartorfiusumi paasisassarsiornermi iliuuseqartarnermilu oqaatsit atorsinnaassalluguit.

3. Ilikkagassatut anguniakkat imarisaalu
3.1. Ilikkagassatut anguniakkat
Ilinniartut ukuninnga piginnaasaqassapput:

Oqaatsinik piginnaasaqarneq:

a) nunat immikkoortuinit assigiinngitsut sammisat nalinginnaasut suliamullu tunngasut assigiinngitsunillu ilusillit pillugit tuluttut nalunakannersunik oqaluttarissatigut allattarissatigullu paasinnissinnaassallutik,
b) oqaatsinik piginnaasat allanngorartumik atorsinnaassallugit, tassanilu sammisat nalinginnaasut sulianullu tunngasut pillugit oqaloqatigiinnermi oqallinnermilu ajornartorsiuteqaratik peqataasinnaassallutik,
c) attaveqarnermi inissisimaneq paasillugu suliani pissutsit ajornakusoortut pillugit tuluttut oqallorilluni eqqortumillu aaqqissuulluakkamik takisuumik oqaluttarissatigut allattarissatigullu saqqummiisinnaassallutik,

Oqaatsit, allatat kulturilu

d) tuluttut oqaasertat assigiinngiiaartut imarisaannik, isummanik oqaatsinillu atuinerit assigiinngissutaannik nassuiaasinnaassallutik,
e) ilinniartitsissummi oqaatsit atorneqartartut atorlugit sammisat nalinginnaasut suliamullu tunngasut pillugit oqaasertanik nutaanik pisoqaanernillu assigiinngitsunik nalilersuisinnaallutik nassuiaasinnaallutillu,
f) inuiaqatigiinnut, kultureqarnermut, oqaluttuarisaanermut sulianilu tunngasunut tunngatillugu oqaasertat ataasiakkaat attuumassuteqartilersinnaassallugit,
g) kusanartuliorneq tunngavigalugu oqariaatsit assigiinngitsut qisuariarfigisinnaassallugit,
h) maannakkut oqaluttuarisaanermilu pissutsit nalilersornissaannut attuumassuteqartilernissaannullu Tuluit Nunaanni, USA-mi sumiiffinnilu allani tuluttut oqaluffiusuni oqaluttuarisaanikkut, kultureqarnikkut inuiaqatigiinnilu pissutsit pillugit tunngaviusumik ilisimasat atorsinnaassallugit,
i) oqaatsinik nalilersuinermi, oqaasertanik paasinninnermi ingerlatitseqqiisarnermilu atugassanik tuluit oqaasiisa sannai oqaasilerinerlu pillugit tunngaviusumik ilisimasat atorsinnaassallugit aamma
j) tuluit oqaasiinik ilinniakkanik annertunerusunik paasiniaasinnaassallutik aammalu atortorissaarutit, quppersakkat paasissutissanillu pissarsivissat naleqquttut atorsinnaassallugit.

3.2. Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit

Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit tassaapput:

a) tuluit oqaasiini oqaasilerineq, tassunga ilanngullugit oqaaseqatigiilerineq, taaguineq, allattaatsit naqinnerillu,
b) oqaatsit atorsinnaasat, oqaatsinik pilersitsineq aamma oqariaatsit assersuummik imallit
c) oqaasertaliortarneq oqaasertaliallu imminnut atanerat,
d) nalinginnaasunut sulianullu atatillugu attaveqaqatigeeriaatsit attaveqaqatigiittarnernilu periusissiat,
e) oqaasertat isummaasa imarisaannik nalilersuineq,
f) piffissani assigiinngitsuni atuakkiat oqaasertai assigiinngiiaartut amerlasuut,

g) atuakkiat atuakkiaanngitsullu nutaarerit oqaasertai assigiinngiiaartut amerlasuut,
h) Tuluit Nunaanni USA-milu oqaluttuarisaanermi, kulturikkut inuiaqatigiinnilu pissutsit pingaaruteqartut aamma
i) nunarsuarmi tuluttut oqaluffiusuni oqaluttuarisaanermi maannakkullu pissutsit.

Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit tassaapput tuluttut allat piviusut, suliareqqinneqanngitsut, ikittuinnaat eqqaassanngikkaanni, ilinniartitsissutip kulturimut tunngasortaanik aallaaveqartussat imaluunniit taakkununnga atassuserneqarsinnaasut.

3.3 Ilassutitut ilinniakkat

Ilinniartut taamaallaat pingaarnertut ilinniakkat atorlugit ilikkagassatigut anguniakkat angusinnaassanngilaat.

Ilassutitut ilinniakkani pingaarnertut ilinniakkat takussutissinneqassapput itisilerneqarlutillu ilinniartitsissumilu anguniakkat naapertorlugit ilinniartut ilinniakkani paasisaat annertusineqassalluni. Ilassutitut ilinniakkani ilaapput oqaasertat oqariartaatsillu allat tuluttut oqaaseqarfiusunit tuluttullu ilinniakkani ilinniartitsissutinit allanit aallaaveqartut. Tuluttut oqaasertat atuakkiortunit tuluttut oqaaseqanngitsunit allanneqarnikutilaatigut ilaapput. Aammattaaq ilassutitut ilinniakkani pingaarnertut ilinniakkat atorlugit Kalaallit Nunaanni nunallu tamat akornanni pissutsinik sapinngisamik annertunerpaamik takussutitsisiisinnaassallutik.

Ilassutitut ilinniakkanik toqqaanermi ilinniakkap sammiviatut toqqagaq annertuumik apeqqutaassaaq. Ilinniakkat sammivianni niuernermi tuluttut ilinniartitsinermi niuernermik annertuumik ilassuteqassapput, tassungalu peqatigitillugu atuakkiat inuiaqatigiillu pillugit sammisat isiginiarneqassallutik. Ilinniakkat sammivianni teknologiimi ilassutitut ilinniakkat tekniki pinngortitamillu ilisimatusarneq pillugu sammisanut attuumassuteqassapput, ilinniartut taamaalillutik teknologiimi pinngortitamillu ilisimatusarnermi taaguutinik pilersitseriaatsinillu paasisaqassallutik.

4 Ilinniartitsinerup aaqqissuunneqarnera

4.1 Ilinniartitseriiatsimi periutsit

a) Ilinniartitsinerni ilinniartut ilinniakkani qaffasissusiat ilisimasaallu aallaavigineqassapput.
b) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsisut ilinniartullu akornani ilikkagaqartarnermi oqaloqatigiittarnerattut sapinngisamik isikkulerlugu.
c) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitseriaatsit assigiinngitsut paarlakaajaanneqassallutik.
d) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut soqutigisaat pisariaqartitaallu isiginiarneqassallutik, taaamaalilluni ilinniartut ilinniartitsissutip

pissanganartuuneranik, naleqquttuuneranik soqutiginartuuneranillu misigisaqarnissamut periarfissinneqassallutik.

e) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniagaqarnerup ingerlanneqarnerini ataasiakkaani sammisanilu ineriartortitsinermi ilinniartitsissut siuariarfiussalluni, tassa ilinniartitsissummi oqaatsit oqariartaatsillu ineriartorfiussallutik, taamaalilluni ilinniartut namminneerlutik suliariaaseqarnissamik ajornakusoortunillu eqqarsartarnissamut piffissap ingerlanerani sungiusarneqassallutik.
f) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq inuiaqatigiinnut avatangiiserisanut annertunerpaamik attuumassuteqalersillugu.

Oqaatsit, oqaasertat kulturilu sulinermi ataatsimoortinneqassapput, taamaalilluni ilinniartut oqariartaatsit, ilinniakkat attaveqaqatigiinnerullu akornanni erseqqarissumik atassuteqartitsisoqarneranik misigisaqassallutik. Tusarnaartarneq, atuartarneq attaveqaqatigiittarnerlu suliarineqassapput, ilinniartullu ataasiakkaat allattarissatigut oqaluttarissatigullu oqaatsitigut ineriartornerat oqaasiliortarnerallu salliutinneqassallutik. Sulinermi oqaatsit tassaapput tuluttut oqaatsit.

4.2 Suleriaatsit

Ilinniartitsissummik suliaqarnermi ilinniartitsissummi pingaarnertut ilinniakkat ilassutitullu ilinniakkat aallaavigalugit sammisanut arfineq marlunniit qulinut aaqqissuunneqassaaq. Pingaarnertut ilinniakkanik suliaqarnermi oqaasertat atuakkianeersut atuakkianeersuunngitsullu suliareqqaarneqarsimassanngillat Tuluillu Nunaanneersuussallutik. Holdini killiffimminni qaffassaasuni (B-miit A-mut) killiffik A aaqqissuunneqassaaq, ilikkagassat annertussusaat itisilerinissarlu piviusunngortikkumallugit minnerpaamik qulequttat tallimat ilaatinneqassapput.

Ilinniartitsissummi sulineq periutsillu atorneqartut assigiinngiiaartinneqassapput toqqarneqarlutillu, taamaalilluni ilikkagaqartarnermi anguniakkat taperserneqassallutik. Suleriaatsimik toqqaaneq pisuni tamani assigiinngiiaartitsinermik siuariartortitsinermillu periutsimik tunngaveqassaaq.Taamaammat ilinniartitsineq suleriaatsillu ilinniartitsisunit aqunneqarnerusut taarseriartuaarneqassapput ilinniartitsinermik suleriaatsinillu ilinniartunik nammineertitsinerusunik oqartussaaqataatitsinerusunik akisussaaqataatitsinerusunullu..

Ilinniartitseriaaseq ilinniakkat imarisaannut tunngatillugu assigiinngiiaartinneqassaaq, ilikkagassatullu anguniakkanut naleqqussarneqassalluni, taamaalilluni atuagarsorluni, sulilluni misileraallunilu sulineq isiginiarneqassallutik. Ilinniartut assigiinngiiaarnerat, ilikkaraqariaasiat pisariaqartitaallu annertuumik isiginiarneqassapput, ilinniartitseriaatsillu ilinniartut oqaatsinik ilinniarnerannik, qisuariartarnerannik ajornakusoortunillu eqqarsaasinnaanerannik siuariartortitsisut isiginiarneqassallutik.

Ilinniartitsissummi allattariarsorluni sulineq imatut aaqqissuunneqassaaq oqaasertanik sammisanillu sulinermut tapersiutaassalluni oqaatsinillu ilikkagaqartarnermut tapersiutaassalluni. Allattariarsorluni sulineq immikkut suliatut aamma ilanngunneqassaaq imatullu aaqqissuunneqassalluni ilinniartut tuluit oqaasiinik nammineerlutik saqqummiisinnaanerat aammalu tuluttut ersarissumik, assigiinngiiaartumik eqqortumillu oqalussinnaanerat siuariartortinneqassallutik. Allattariarsorluni saqqummiisinnaanermik ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq, ilinniartut naliliiffigineqarlutik nalunaarfigineqarnertik tunngavigalugu namminneq allataminnik naqqissuisinnaanissaannik sungiusarneqarlutik. Ilinniartitsinermi allalluni sulinerup ingerlasarnera, allariaatsit siunertamut naapertuuttut ilanngullugit, aamma suliaq naammassisaq taassumalu pitsaassusai suliarineqassapput. Allalluni suliat ilinniartumut naliliissummik kalerriutigineqarneranni, ilinniartup qanoq pitsannguisinnaaneranut erseqqissumik innersuussuteqartoqartassaaq.

4.3 It

Ilinniartut aallaqqaataaniilli it atorlugu suleriaatsinik ilinniartinneqassapput. It ilinniartitsinermut ilaavoq, aamma allalluni oqaluttariarsorlunilu attaveqatigiinnermut paasissutissiinermullu, paasissutissanik ujarlernermut aamma oqaatsitigut pisinnaasat inerisarnerannut misilerarnerannullu ikorfartuutitut atorneqassalluni. Oqaatsinik suliaqarnerup, It-p aamma suleriaatsit aaqqissuunnerat imminnut ataqatigiinnerat ataatsimoortutut isigineqassaaq.

Ilinniartut atortussanik ilinniartitsissummut naapertuuttunik apersuusersuisumik ujarlernermik, immikkoortiterinermik toqqaanissamik paasissutissiinissamillu pisinnaasaat inerisarneqassaaq. Ilinniartut tusagassiissutit digitaliusut attaveqatigiinnermut pingaaruteqassusiat ilisimasaqarfigilissavaat, tassuunakkut nunarsuaq tamakkerlugu aamma digitaliusumik ataatsimooqatigiiffinnut akisussaassuseqarlutik, apersuusersuillutik pissuserissaarnissamillu mianerinnillutik peqataasinnaaleqqullugit

4.4 Ilinniartitsissummi oqaatsit

Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut ilinniartitsissumi oqaatsinik aammalu ilinniartitsissummi oqariaatsinik paasinnittarnerat atuisarnerallu aaqqissuussamik ineriartortinneqarluni. Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsissutit siulianni oqaatsinik oqariaatsinillu ilinniartut piffissap ingerlanerani paasinnilluarsinnaatikkiartortillugit atuisinnaalluartikkiartortillugillu.

4.5. Ilinniartitsissutinut allanut atassuteqartitsineq

Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq piffissat ilaanni ilinniartitsissutit akornanni suliaqartoqartarluni ilinniartitsissutinilu ilisimasaqarfiulersunut sanilliutitsilluni. Ilinniartut tuluttut ilinniakkat ilaannik pissarsisarnermikkut ingerlatitseqqiisarnermikkullu oqaatsinik oqaluttariarsorluni allattariarsorlunilu atuisinnaaneq attuumassuteqarnermi tassani annertusassavaat. Tuluttoorneq ilinniartitsissummi ilinniakkat pingaarnerit ilassummillu

ilinniakkat aallaavigalugit ilinniartitsissummi ilianniakkat imarisaannik atussuteqartitsinermi suliarineqartussanik takussutissiinissamut paasinarsaanissamullu tapersiissaaq.

5. Nalilersuineq

5.1. Ingerlaavartumik nalilersuisarneq

Ilinniartut iliartitsissutini killiffii aallaqqaasiullugu misissuineq atorlugu nalersorneqassapput, ilinniarnerullu ingerlanerani misilitsinnernik malitseqartinneqassalluni. Sammisat ataasiakkaat naammassereerneranni nalilersuisoqartassaaq, taamaalilluni ilinniartut ataasiakkaat ilinniartitsissutini killiffiup qaffasissusianik ineriartornermillu ersarissumik paasisaqassallutik, taamaalillunilu ilinniartitsinermi pissarsiat ataasiakkaarluni ataatsimullu qisuariaateqarnikkut annertusarneqassallutik. Ilinniartut ilinniartitsissummi ineriartornermik naliliinissamut sakkussaqarniassammata aammattaaq imminut nalilersorniarluni misilitsittoqartassaaq. Nalilersuinermi ilikkagassatut anguniakkat tunngaviussapput.

5.2. Misilitseriaatsit

Allattariarsorluni oqaluttariarsorlunilu misilitsittoqartassaaq.

Allattariarsorluni misilitsinneq

Allattariarsorluni militsinnernut tunngaviit marlunnut avinneqarput, tassanilu suliassat qitiusumiit suliakkiissutigineqartassapput. Suliassat tamarmik misilitsinnerup aallartinnerani tunniunneqassapput. Misilitsinneq 5 tiiminik siviusussuseqarpoq.

Suliassat immikkoortuanni siullermi atortut ikiuutit atorneqassanngillat. 1 tiimip qaangiunnerani suliassat immikkoortuanni siullermi akissutit katersorneqassapput.

Suliassat immikkoortuisa aappaanni ilinniartut toqqarsinnaavaat eqimattakkaarlutik kisimiillutilluunniit piareersarniarnerlutik. Eqimattakkaarluni piareersarnermi suliassat oqallisigineqassapput, allattuisoqarsinnaavorlu. Tamatuma kingorna soraarummeertussat suliassaq ataasiakkaarlutik akisassavaat ataqatigiissumik allallutik saqqummiinermikkut.

Oqaluttariarsorluni misilitsinneq

Klassini ataasiakkaani militseriaatsit marluk ataaniittut akornanni ilinniarfiit toqqaassapput:

Misilitseriaaseq a

Oqaluttariarsorluni misilitsinnermi oqaasertat ilisimaneqartut atorlugit suliassat ilinniartut quleqautaasa ilaannut ataatsimut sammisamikkut attaveqartut tunngaviussapput. Misilitsinnermi atortussat, annertussuseqassapput quppernernik nalinginnaasunik 3-4-nik imaluunniit immiussatut tusarnaarneqartutut 9-12- minutsinik sivisussuseqartutut taakkuluunniit akuleriisinnerisut. Misilitsinnermi ilaapput saqqummiineq, oqaloqatigiinneq, oqaaseqatigiinnik paasinninneq atassuteqartitsinerlu.

Piareersarnissamut 60 minutsit missaanni piffissaliisoqassaaq, soraarummeertumullu ataatsimut soraarummeerneq 30 minutsit missaanni sivisussusseqassaaq.

Misilitseriaaseq b
Oqaluttariarsorluni misilitsinnermi oqaasertat ilisimaneqatsit atorlugit suliassat tunngaviussapput, annertussuseqassallutillu sammisanut ilinniarsimasanut ataatsimut atasut atorlugit quppernerit nalinginnaasut 10-15 missaanni. Misilitsinnermi ilaapput saqqummiineq, oqaloqatigiinneq, oqaaseqatigiinnik paasinninneq atassuteqartitsinerlu.

Piareersarnissamut 24 tiimit missaanni piffissaliisoqassaaq 24 tiiminilli sivikinnerunngitsumik, soraarummeertumullu ataatsimut soraarummeerneq 30 minutsit missaanni sivisussusseqassaaq.

Qupperneq nalinginnaasoq allaatigisanut tunngatillugu tassaavoq qupperneq naqinnernik akunnequsikkanik 2400-nik imaqartoq, taallanut dramamullu tunngatillugu titarnerit 30-t, elektroniskimik tusagassiissutitigut atortunut tunngatillugu minutsit pingasut.

Qulequttat misilitsinnermut tunngavissanut ilaasut, ataatsimoorlutik ilinniartitsissummi ilikkagassatut anguniagassat matussusissavaat.

5.3 Naliliinermi tunngaviit
Soraarummeertut suliaqarnerminni ilikkagassatut siunertanik qanoq malinnitsiginersut nalilersuinermi nalilerneqassaaq.

Allattarissanik misilitsinnermi soraarummeertup tuluit oqaasiinik atuisinnaanerani, suliakkiissutigineqartunik paasinnissinnaanera tuluttullu allattariarsorluni saqquummiinermi piginnaasai pingaartinneqassapput. Akissut tamarmiusummik ataatsimut naliliinikkut karakteriliisoqassaaq.

Oqaluttariarsorluni misilitsinnermi soraarummeertup kukkuneqanngitsumik eqqortumillu tuluttoorsinnaanera, nalilersuisinnnaanera, oqaaseqatigiinnik siumut ilisimanngisanik nassuiaasiorsinnaanera atassuteqaateqartitsisinnaaneralu aammalu sammisami ilinniakkamik suliaqarnermi ilisimaligai pingaartinneqassapput. Aammattaaq nammineq isummaminik tunngavilersuutiminillu ingerlatitseqqiisinnaanera pingaartinneqassaaq. Soraarummeertup saqqummiineranik ataatsimut nalilersuineq tunngavigalugu karakteriliisoqassaaq.

Tuluttut B - 2022

1. Ilinniartitsissutip inissisimanera
Tuluttoorneq piginnaasassanik ilinniartitsissutaavoq, ilisimasassanik ilinniartitsissutaavoq kulturikkut ilinniartitsissutaavoq attaveqartarnermillu ilinniartitsissutaalluni, tassanilu najukkami nunarsuarmullu isiginnilluni oqaatsinik, kultureqarnermik inuiaqatigiinnilu pissutsinik suliaqarfiulluni. Ilinniartitsissummi aallaaviuvoq allannermik paasinneriaaseq annertusisaq, ilaatinneqarlutillu tuluit oqaasiinik oqalulluni allalluni atuineq aamma ilinniartitsissutip sammisai pillugit teoretiskimik ilisimasaqarneq.

2. Ilinniartitsissummi siunertat
Ilisimasat piginnaasallu
Ilinniartut tuluit oqaasiinik imatut ilisimasaqartigissapput oqaatsinillu imatut piginnaasaqatigissallutik tuluttut allattarissatigut oqaluttarissatigullu kukkuneqarpianngitsumik attaveqarsinnaassallutik. Ilinniartut tassunga atatillugu Tuluit Nunaanni, Amerikami sumiiffinnilu tuluttut oqaaseqarfiusuni allani inuiaqatigiinni pissutsit kulturillu pillugit ilisimasaqassallutik.

Ilikkagaqartarnermi sulinermilu piginnaasat
Ilinniartut oqaatsinik ilikkagaqartarnermi periusissiat naleqquttut atorsinnaassavaat aammalu ilinniartitsissumi suliassat assigiinngitsut suliarisinnaassallugit, taamaalillutik oqaatsitigut kulturikkullu ilisimasatik, oqaatsit pillugit paasinnittarnertik taamaalillutillu ilinniagaqarnermi piginnaasatik tamanut tunngasut ineriartortissallugit.

Inuttut inuillu akornanni attaveqaqatigiittarnermi piginnaasat
Ilinniartut tuluit oqaasiinik inuttut inuillu akornanni attaveqaqatigiittarnermi atuisinnaassapput, aammalu oqaatsit atorneranni annertunerusutigut qisuariaateqarsinnaassallutik ilaatigut taamaalillutik namminneq kinaassutsiminnik paasinnittarnertik ineriartortissallugu.

Kulturikkut inuiaqatigiillu akornanni piginnaasat
Ilinniartut tuluit oqaasii eqqukannersumik atorsinnaassavaat, taamaalillutik kulturit akornanni attaveqaqarsinnaassallutik, ilaatigut taamaalillutik namminneq kulturikkut tunngavimminnik paasinnittarnertik ineriartortissallugu. Ilinniartut ilinniatsissummi ilisimasatik Kalaallit Nunaanni pissutsinut sanilliussinnaassavaat aammalu nunarsuarmi qanilliartorfiusumi paasisassarsiornermi iliuuseqartarnermilu oqaatsit atorsinnaassalluguit.

3. Ilikkagassatut anguniakkat imarisaalu
3.1 Ilikkagassatut anguniakkat
Ilinniartut ukuninnga piginnaasaqassapput:

Oqaatsinik piginnaasaqarneq:

a. tuluttut oqaasivinnik assigiinngiiaartunik allattarissatigut oqaluttarissatigullu paasinnissinnaassallutik,
b. oqaatsinik piginnaasat allanngorartumik atorsinnaassallugit, tassanilu tullut oqaloqatigiinnerni oqallinnernilu peqataasinnaassallutik,
c. attaveqarnermi inissisimaneq paasillugu suliani pissutsit pillugit tuluttut kukkuneqarpianngitsumik eqqukannersumillu imminut atasumik aaqqissuulluakkamik oqaluttarissatigut allattarissatigullu saqqummiisinnaassallutik,

Oqaatsit, allatat kulturilu

d. tuluttut oqaasertat assigiinngiiaartut imarisaannik isummanillu nassuiaasinnaassallutik,
e. inuiaqatigiinnut, kultureqarnermut, oqaluttuarisaanermut sulianilu tunngasunut tunngatillugu oqaasertat ataasiakkaat attuumassuteqartilersinnaassallugit,
f. maannakkut oqaluttuarisaanermilu pissutsit nalilersornissaannut attuumassuteqartilernissaannullu Tuluit Nunaanni, USA-mi sumiiffinnilu allani tuluttut oqaluffiusuni oqaluttuarisaanikkut, kultureqarnikkut inuiaqatigiinnilu pissutsit pillugit tunngaviusumik ilisimasat atorsinnaassallugit,
g. ilinniartitsissummi oqariartaatsit atorlugit sammisat nalinginnaasut ilinniartitsissummulu tunngasut pillugit oqaaseqaatigiit assigiinngitsut nalilersorsinnaassallugit nassuiarsinnaassallugillu,
h. tuluttut ilinniakkani annertunerusuni paasisaqarsinnaasallutik aamma
i. atortorissaarutit, quppersakkat paasissutissanillu pissarsivissat naleqquttut atorsinnaassallugit

3.2 Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit

Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit tassaapput:

a) tuluit oqaasiini oqaasilerineq, tassunga ilanngullugit oqaaseqatigiilerineq, taaguineq, allattaatsit naqinnerillu,
b) oqaatsit atorsinnaasat, oqaatsinik pilersitsineq aamma oqariaatsit assersuummik imallit
c) oqaasertaliortarneq oqaasertaliallu imminnut atanerat,
d) nalinginnaasunut sulianullu atatillugu attaveqaqatigeeriaatsit attaveqaqatigiittarnernilu periusissiat,
e) oqaasertat isummaasa imarisaannik nalilersuineq,
f) oqaasertat atuakkiornermi immikkoortuni pingaarnerni atuakkiortut tuluttut oqaasillit atuakkiorneranni oqaasertat toqqakkat,
g) oqaasertat atuakkianiinngitsut nutaanerusut toqqakkat,
h) Tuluit Nunaanni USA-milu oqaluttuarisaanermi, kulturikkut inuiaqatigiinnilu pissutsit pingaaruteqartut aamma
i) sumiiffinni allani tuluttut oqaluffiusuni oqaluttuarisaanermi maannakkullu pissutsit.

Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit tassaapput tuluttut allat piviusut, suliareqqinneqanngitsut, ikittuinnaat eqqaassanngikkaanni, ilinniartitsissutip kulturimut tunngasortaanik aallaveqartussat imaluunniit taakkununnga atassuserneqarsinnaasut.

3.3 Ilassutitut ilinniakkat

Ilinniartut taamaallaat pingaarnertut ilinniakkat atorlugit ilikkagassatigut anguniakkat angusinnaassanngilaat.

Ilassutitut ilinniakkani pingaarnertut ilinniakkat takussutissiorneqassapput itisilerneqarlutillu ilinniartitsissumilu anguniakkat naapertorlugit ilinniartut ilinniakkani paasisaat annertusineqassalluni. Ilassutitut ilinniakkani ilaapput oqaasertat oqariartaatsillu allat tuluttut oqaaseqarfiusunit tuluttullu ilinniakkani ilinniartitsissutinit allanit aallaaveqartut. Tuluttut oqaasertat atuakkiortunit tuluttut oqaaseqanngitsunit allanneqarnikut ilaatigut ilaapput. Aammattaaq ilassutitut ilinniakkani pingaarnertut ilinniakkat atorlugit Kalaallit Nunaanni nunallu tamat akornanni pissutsinik sapinngisamik annertunerpaamik takussutitsisiisinnaassallutik.

Ilassutitut ilinniakkanik toqqaanermi ilinniakkap sammiviatut toqqagaq annertuumik apeqqutaassaaq. Ilinniakkat sammivianni niuernermi tuluttut ilinniartitsinermi niuernermik annertuumik ilassuteqassapput, tassungalu peqatigitillugu atuakkiat inuiaqatigiillu pillugit sammisat isiginiarneqassallutik. Ilinniakkat sammivianni teknologiimi ilassutitut ilinniakkat tekniki pinngortitamillu ilisimatusarneq pillugu sammisanut attuumassuteqassapput, ilinniartut taamaalillutik teknologiimi pinngortitamillu ilisimatusarnermi taaguutinik pilersitseriaatsinillu paasisaqassallutik.

4. Ilinniartitsinerup aaqqissuunneqarnera

4.1. Ilinniartitseriiatsimi periutsit

a) Ilinniartitsinerni ilinniartut ilinniakkani qaffasissusiat ilisimasaallu aallaavigineqassapput.
b) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsisut ilinniartullu akornani ilikkagaqartarnermi oqaloqatigiittarnerattut sapinngisamik isikkulerlugu.
c) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitseriaatsit assigiinngitsut paarlakaajaanneqassallutik.
d) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut soqutigisaat pisariaqartitaallu isiginiarneqassallutik, taaamaalilluni ilinniartut ilinniartitsissutip pissanganartuuneranik, naleqquttuuneranik soqutiginartuuneranillu misigisaqarnissamut periarfissinneqassallutik.
e) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniagaqarnerup ingerlanneqarnerini ataasiakkaani sammisanilu ineriartortitsinermi ilinniartitsissut siuariarfiussalluni, tassa ilinniartitsissummi oqaatsit oqariartaatsillu ineriartorfiussallutik, taamaalilluni

ilinniartut namminneerlutik suliariaaseqarnissamik ajornakusoortunillu eqqarsartarnissamut piffissap ingerlanerani sungiusarneqassallutik.

f) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq inuiaqatigiinnut avatangiiserisanut annertunerpaamik attuumassuteqalersillugu.

Oqaatsit, oqaasertat kulturilu sulinermi ataatsimoortinneqassapput, taamaalilluni ilinniartut oqariartaatsit, ilinniakkat attaveqaqatigiinnerullu akornanni erseqqarissumik atassuteqartitsisoqarneranik misigisaqassallutik. Tusarnaartarneq, atuartarneq attaveqaqatigiittarnerlu suliarineqassapput, ilinniartullu ataasiakkaat allattarissatigut oqaluttarissatigullu oqaatsitigut ineriartornerat oqaasiliortarnerallu salliutinneqassallutik. Sulinermi oqaatsit tassaanerussapput tuluttut oqaatsit.

4.2. Suleriaatsit

Ilinniartitsissummik suliaqarnermi ilinniartitsissummi pingaarnertut ilinniakkat ilassutitullu ilinniakkat aallaavigalugit sammisanut tallimaniit arfineq-marlunnut aaqqissuunneqassaaq. Pingaarnertut ilinniakkanik suliaqarnermi oqaasertat atuakkianeersut atuakkianeersuunngitsullu annerusumik tassaassapput suliareqqaarneqarsimanngitsut tuluillu oqaasivii atorlugit suliaassallutik. Holdini killiffimminni qaffassaasuni (C-miit B-mut) killiffik B aaqqissuunneqassaaq, ilikkagassat annertussusaat itisilerinissarlu piviusnngortikkumallugit minnerpaamik qulequttat tallimat ilaatinneqassapput.

Ilinniartitsissummi sulineq periutsillu atorneqartut assigiinngiiaartinneqassapput toqqarneqarlutillu, taamaalilluni ilikkagaqartarnermi anguniakkat taperserneqassallutik. Suleriaatsimik toqqaaneq pisuni tamani assigiinngiiaartitsinermik siuariartortitsinermillu periutsimik tunngaveqassaaq. Taamaammat ilinniartitsineq suleriaatsillu ilinniartitsisunit aqunneqarnerusut taarseriartuaarneqassapput ilinniartitsinermik suleriaatsinillu ilinniartunik nammineertitsinerusunik oqartussaaqataatitsinerusunik akisussaaqataatitsinerusunullu. Ilinniartitseriaaseq ilinniakkat imarisaannut tunngatillugu assigiinngiiaartinneqassaaq, ilikkagassatullu anguniakkanut naleqqussarneqassalluni, taamaalilluni atuagarsorluni, sulilluni misileraallunilu sulineq isiginiarneqassallutik. Ilinniartut assigiinngiiaarnerat, ilikkariaasiat pisariaqartitaallu annertuumik isiginiarneqassapput, ilinniartitseriaatsillu ilinniartut oqaatsinik ilinniarnerannik, qisuariartarnerannik ajornakusoortunillu eqqarsarsinnaanerannik siuariartortitsisut isiginiarneqassallutik.

Allattariarsorluni sulineq aaqqissuunneqassaaq, allatanik qulequttanillu sulianut aamma oqaatsinik ilikkariartornermut tapertaalluni. Allattariarsorluni sulineq immikkut sammisassatut ilaassaaq aaqqissuunneqassallunilu ilinniartup tuluit oqaasiisa aaqqissugaanerannik pisinnaasaqalersillugu allalluni saqqummiinermigut, kiisalu erseqqissumik nikerarluartumillu tuluttut eqqortumik oqalussinnaanngorlugu. Allattariarsorluni saqqummiisinnaanermik ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq, ilinniartut naliliiffigineqarlutik nalunaarfigineqarnertik tunngavigalugu namminneq

allataminnik naqqissuisinnaanissaannik sungiusarneqarlutik. Ilinniartitsinermi allalluni sulinerup ingerlasarnera, allariaatsit siunertamut naaperuttut ilanngullugit, aamma suliaq naammassisaq taassumalu pitsaassusai suliarineqassapput. Allalluni suliat ilinniartumut naliliissummik kalerriutigineqarneranni, ilinniartup qanoq pitsannguisinnaaneranut erseqqissumik innersuussuteqartoqartassaaq.

4.3 IT

Ilinniartut aallaqqaataaniilli it atorlugu suleriaatsinik ilinniartinneqassapput. It ilinniartitsinermut ilaavoq, aamma allalluni oqaluttariarsorlunilu attaveqatigiinnermut paasissutissiinermullu, paasissutissanik ujarlernermut aamma oqaatsitigut pisinnaasat inerisarnerannut misilerarnerannullu ikorfartuutitut atorneqassalluni. Oqaatsinik suliaqarnerup, It-p aamma suleriaatsit aaqqissuunnerat imminnut ataqatigiinnerat ataatsimoortutut isigineqassaaq.

Ilinniartut atortussanik ilinniartitsissummut naapertuuttunik apersuusersuisumik ujarlernermik, immikkoortiterinermik toqqaanissamik paasissutissiinissamillu pisinnaasaat inerisarneqassaaq. Ilinniartut tusagassiissutit digitaliusut attaveqatigiinnermut pingaaruteqassusiat ilisimasaqarfigilissavaat, tassuunakkut nunarsuaq tamakkerlugu aamma digitaliusumik ataatsimooqatigiiffinnut akisussaassuseqarlutik, apersuusersuillutik pissuserissaarnissamillu mianerinnillutik peqataasinnaaleqqullugit

4.4 Ilinniartitsissummi oqaatsit

Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut ilinniartitsissumi oqaatsinik aammalu ilinniartitsissummi oqariaatsinik paasinnittarnerat atuisarnerallu aaqqissuussamik ineriartortinneqarluni. Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsissutit siulianni oqaatsinik oqariaatsinillu ilinniartut piffissap ingerlanerani paasinnilluarsinnaatikkiartortillugit atuisinnaalluartikkiartortillugillu.

4.5 Ilinniartitsissutinut allanut atassuteqartitsineq

Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq piffissat ilaanni ilinniartitsissutit akornanni suliaqartoqartarluni ilinniartitsissutinilu ilisimasaqarfiulersunut sanilliutitsilluni. Ilinniartut tuluttut ilinniakkat ilaannik pissarsisarnermikkut ingerlatitseqqiisarnermikkullu oqaatsinik oqaluttariarsorluni allattariarsorlunilu atuisinnaaneq attuumassuteqarnermi tassani annertusassavaat. Tuluttoorneq ilinniartitsissummi ilinniakkat pingaarnerit ilassummillu ilinniakkat aallaavigalugit ilinniartitsissummi ilianniakkat imarisaannik atussuteqartitsinermi suliarineqartussanik takussutissiinissamut paasinarsaanissamullu tapersiissaaq.

5. Nalilersuineq

5.1 Ingerlaavartumik nalilersuisarneq

Ilinniartut ilinniartitsissutini killiffii aallaqqaasiullugu misissuineq atorlugu nalersorneqassapput, ilinniarnerullu ingerlanerani misilitsinnernik malitseqartinneqassalluni.

Sammisat ataasiakkaat naammassereerneranni nalilersuisoqartassaaq, taamaalilluni ilinniartut ataasiakkaat ilinniartitsissutini killiffiup qaffasissusianik ineriartornermillu ersarissumik paasisaqassallutik, taamaalillunilu ilinniartitsinermi pissarsiat ataasiakkaarluni ataatsimullu qisuariaateqarnikkut annertusarneqassallutik. Ilinniartut ilinniartitsissummi ineriartornermik naliliinissamut sakkussaqarniassammata aammattaaq imminut nalilersorniarluni misilitsittoqartassaaq. Nalilersuinermi ilikkagassatut anguniakkat tunngaviussapput.

5.2 Mislitseriaatsit
Allattariarsorluni oqaluttariarsorlunilu misilitsittoqartassaaq.

Allattariarsorluni misilitsinneq
Allattariarsorluni misilitsinnernut tunngaviit marlunnut avinneqarput, tassanilu suliassat qitiusumiit suliakkiissutigineqartassapput. Suliassat tamarmik misilitsinnerup aallartinnerani tunniunneqassapput. Misilitsinneq 6 tiiminik sivisussuseqarpoq.

Suliassat immikkoortuanni siullermi atortut ikiuutit atorneqassanngillat. 1 tiimip qaangiunnerani suliassat immikkoortuanni siullermi akissutit katersorneqassapput.

Suliassat immikkoortuisa aappaanni ilinniartut toqqarsinnaavaat eqimattakkaarlutik kisimiillutilluunniit piareersarniarnerlutik. Eqimattakkaarluni piareersarnermi suliassat oqallisigineqassapput, allattuisoqarsinnaavorlu. Tamatuma kingorna soraarummeertussat suliassaq ataasiakkaarlutik akisassavaat ataqatigiissumik allallutik saqqummiinermikkut.

Oqaluttariarsorluni misilitsinneq
Klassini ataasiakkaani militseriaatsit marluk ataaniittut akornanni ilinniarfiit toqqaassapput:

Misilitseriaaseq a
Oqaluttariarsorluni misilitsinnermi oqaasertat ilisimaneqanngitsut atorlugit suliassat ilinniartut qulequtaasa ilaannut ataatsimut sammisamikkut attaveqartut tunngaviussapput. Misilitsinnermi atortussat, annertussuseqassapput quppernernik nalinginnaasunik 2-3-nik imaluunniit immiussatut tusarnaarneqartutut 6-9 minutsinik sivisussuseqartutut taakkuluunniit akuleriisinnerisut. Misilitsinnermi ilaapput saqqummiineq, oqaloqatigiinneq, oqaaseqatigiinnik paasinninneq atassuteqartitsinerlu.

Piareersarnissamut 60 minutsit missaanni piffissaliisoqassaaq, soraarummeertumullu ataatsimut soraarummeerneq 30 minutsit missaanni sivisussusseqassaaq.

Misilitseriaaseq b
Oqaluttariarsorluni misilitsinnermi oqaasertat ilisimaneqangitsit atorlugit suliassat tunngaviussapput, annertussuseqassallutillu sammisanut ilinniarsimasanut ataatsimut atasut

atorlugit quppernerit nalinginnaasut 5-8 missaanni. Misilitsinnermi ilaapput saqqummiineq, oqaloqatigiinneq, oqaaseqatigiinnik paasinninneq atassuteqartitsinerlu.

Piareersarnissamut 24 tiimit missaanni piffissaliisoqassaaq 24 tiiminilli sivikinnerunngitsumik, soraarummeertumullu ataatsimut soraarummeerneq 30 minutsit missaanni sivisussusseqassaaq.

Qupperneq nalinginnaasoq allaatigisanut tunngatillugu tassaavoq qupperneq naqinnernik akunnequsikkanik 2400-nik imaqartoq, taallanut dramamullu tunngatillugu titarnerit 30-t, elektroniskimik tusagassiissutitigut atortunut tunngatillugu minutsit pingasut.

Qulequttat misilitsinnermut tunngavissanut ilaasut, ataatsimoorlutik ilinniartitsissummi ilikkagassatut anguniagassat matussusissavaat.

5.3 Naliliinermi tunngaviit

Soraarummeertut suliaqarnerminni ilikkagassatut siunertanik qanoq malinnitsiginersut nalilersuinermi nalilerneqassaaq.

Allattarissanik misilitsinnermi soraarummeertup tuluit oqaasiinik atuisinnaanerani, suliakkiissutigineqartunik paasinnissinnaanera tuluttullu allattariarsorluni saqquummiinermi piginnaasai pingaartinneqassapput. Akissut tamarmiusummik ataatsimut naliliinikkut karakteriliisoqassaaq, imaalilluguli suliakkiissut siullq 1/5-ilik naleqartinneqassallutik militsinnermilu immikkoortup aappa 4/5-imik naleqartinneqassalluni.

Oqaluttariarsorluni misilitsinnermi soraarummeertup kukkuneqanngitsumik eqqornerusumillu tuluttoorsinnaanera, nalilersuisinnnaanera, oqaaseqatigiinnik siumut ilisimanngisanik nassuiaasiorsinnaanera atassuteqaateqartitsisinnaaneralu aammalu sammisami ilinniakkamik suliaqarnermi ilisimaligai pingaartinneqassapput. Aammattaaq nammineq isummaminik tunngavilersuutiminillu ingerlatitseqqiisinnaanera pingaartinneqassaaq. Soraarummeertup saqqummiineranik ataatsimut nalilersuineq tunngavigalugu karakteriliisoqassaaq.

Tuluttut C - 2022

1. Ilinniartitsissutip inissisimanera
Tuluttoorneq piginnaasassanik ilinniartitsissutaavoq, ilisimasassanik ilinniartitsissutaavoq kulturikkut ilinniartitsissutaavoq attaveqartarnermillu ilinniartitsissutaalluni, tassanilu najukkami nunarsuarmullu isiginnilluni oqaatsinik, kultureqarnermik inuiaqatigiinnilu pissutsinik suliaqarfiulluni. Ilinniartitsissummi aallaaviuvoq allannermik paasinneriaaseq annertusisaq, ilaatinneqarlutillu tuluit oqaasiinik oqalulluni allalluni atuineq aamma oqaatsit sannaannik oqaasilerinermillu tunngaviusumik suliaqarneq.

2. Ilinniartitsissummi siunertat
Ilisimasat piginnaasallu
Ilinniartut tuluit oqaasiinik imatut ilisimasaqartigissapput oqaatsinillu imatut piginnaasaqatigissallutik tuluttut tunngaviusumik attaveqarsinnaassallutik. Ilinniartut tassunga atatillugu Tuluit Nunaanni, Amerikami sumiiffinnilu tuluttut oqaaseqarfiusuni allani inuiaqatigiinni pissutsit kulturillu pillugit ilaatigut ilisimasaqassallutik.

Ilikkagaqartarnermi sulinermilu piginnaasat
Ilinniartut oqaatsinik ilikkagaqartarnermi periusissiat naleqquttut atorsinnaassavaat aammalu ilinniartitsissumi suliassat assigiinngitsut suliarisinnaassallugit, taamaalillutik oqaatsitigut kulturikkullu ilisimasatik, oqaatsit pillugit paasinnittarnertik taamaalillutillu ilinniagaqarnermi piginnaasatik tamanut tunngasut ineriartortissallugit.

Inuttut inuillu akornanni attaveqaqatigiittarnermi piginnaasat
Ilinniartut tuluit oqaasiinik inuttut inuillu akornanni attaveqaqatigiittarnermi tunngaviusumik atuisinnaassapput, aammalu oqaatsit atorneranni annertunerusutigut qisuariaateqarsinnaassallutik ilaatigut taamaalillutik namminneq kinaassutsiminnik paasinnittarnertik ineriartortissallugu.

Kulturikkut inuiaqatigiillu akornanni piginnaasat
Ilinniartut tuluit oqaasii ilaatigut atorsinnaassavaat, taamaalillutik kulturit akornanni attaveqaqarsinnaassallutik, ilaatigut taamaalillutik namminneq kulturikkut tunngavimminnik paasinnittarnertik ineriartortissallugu. Ilinniartut ilinniatsissummi ilisimasatik Kalaallit Nunaanni pissutsinut sanilliussinnaassavaat aammalu nunarsuarmi qanilliartorfiusumi paasisassarsiornermi iliuuseqartarnermilu oqaatsit atorsinnaassalluguit.

3. Ilikkagassatut anguniakkat imarisaalu
3.1 Ilikkagassatut anguniakkat
Ilinniartut ukuninnga piginnaasaqassapput:

Oqaatsinik piginnaasaqarneq:

a) Sammisat nalinginnaasut pillugit nunat immikkoortuinit assigiinngitsuneersunik allariaatsinillu assigiinngitsunik tuluttut allattarissanik oqaluttarissanillu paasinnissinnaassalutik
b) tuluttut oqaasertat paasinartumik atuarsinnaassallugit,
c) oqaatsit atorsinnaassallugit, tassanilu tulluttut oqaloqatigiinnerni peqataasinnaassallutik,

Oqaatsit, allatat kulturilu

d) sammisaq ilisimasaq pillugu tuluttut oqaluttariarsornermi allattariarsormili imminut atasumik saqqummiisinnaassallutik,
e) tuluttut oqaasertat assigiinngiiaartut imarisaannik isummanillu nassuiaasinnaassallutik,
f) pissutsinut annertunerusunut tunngatillugu oqaaseqatigiit ataasiakkaat inissisimanerat nassuiarsinnaassallugu,
g) nammineq isummat tunngavilersuutillu tuluttut oqaatigisinnaassallugit aamma
h) atortorissaarutit quppersakkat naleqquttut atorsinnaassallugit.

3.2. Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit

Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit tassaapput:

a) tuluit oqaasiini tunngaviusumik oqaasilerineq, taaguineq, allattaatsit naqinnerillu,
b) ordborgit atornissaat, tassunga ilanngullugit oqaatsit taasarneri oqaatsillu atorsinnaasat,
c) pissutsini nalinginnaasuni attaveqaqatigiinnermut periutsit,
d) oqaasertat isummaasa imarisaannik nalilersuineq,
e) atuakkini atuakkianiinngitsunilu oqaasertat nutaanerit assigiinngiiaartut,
f) Tuluit Nunaanni USA-milu inuiaqatigiinni pissutsit aamma
g) sumiiffinni tuluttut oqaluffiusuni allani maannakkut pissutsit.

Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit tassaapput tuluttut allatat piviusut, suliareqqinneqanngitsut, ikittuinnaat eqqaassanngikkaanni, ilinniartitsissutip kulturimut tunngasortaanik aallaveqartussat imaluunniit taakkununnga atassuserneqarsinnaasut.

3.3 Ilassutitut ilinniakkat

Ilinniartut taamaallaat pingaarnertut ilinniakkat atorlugit ilikkagassatigut anguniakkat angusinnaassanngilaat.

Ilassutitut ilinniakkani pingaarnertut ilinniakkat takussutissinneqassapput itisilerneqarlutillu ilinniartitsissumilu anguniakkat naapertorlugit ilinniartut ilinniakkani paasisaat annertusineqassalluni. Ilassutitut ilinniakkani ilaapput oqaasertat oqariartaatsillu allat tuluttut oqaaseqarfiusunit tuluttullu ilinniakkani ilinniartitsissutinit allanit aallaaveqartut. Tuluttut oqaasertat atuakkiortunit tuluttut oqaaseqanngitsunit allanneqarnikutilaatigut ilaapput. Aammattaaq ilassutitut ilinniakkani pingaarnertut ilinniakkat atorlugit Kalaallit Nunaanni

nunallu tamat akornanni pissutsinik sapinngisamik annertunerpaamik takussutitsisiisinnaassallutik.

Ilassutitut ilinniakkanik toqqaanermi ilinniakkap sammiviatut toqqagaq annertuumik apeqqutaassaaq. Ilinniakkat sammivianni niuernermi tuluttut ilinniartitsinermi niuernermik annertuumik ilassuteqassapput, tassungalu peqatigitillugu atuakkiat inuiaqatigiillu pillugit sammisat isiginiarneqassallutik. Ilinniakkat sammivianni teknikimi ilassutitut ilinniakkat tekniki pinngortitamillu ilisimatusarneq pillugu sammisanut attuumassuteqassapput, ilinniartut taamaalillutik teknologiimik pinngortitamillu ilisimatusarnermi taaguutinik saqqummeeriaatsinillu paasisaqassallutik.

4. Aaqqissuussineq

4.1. Ilinniartitseriiatsimi periutsit

a) Ilinniartitsinerni ilinniartut ilinniakkani qaffasissusiat ilisimasaallu aallaavigineqassapput.
b) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsisut ilinniartullu akornani ilikkagaqartarnermi oqaloqatigiittarnerattut sapinngisamik isikkulerlugu.
c) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitseriaatsit assigiinngitsut paarlakaajaanneqassallutik.
d) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut soqutigisaat pisariaqartitaallu isiginiarneqassallutik, taaamaalilluni ilinniartut ilinniartitsissutip pissanganartuuneranik, naleqquttuuneranik soqutiginartuuneranillu misigisaqarnissamut periarfissinneqassallutik.
e) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniagaqarnerup ingerlanneqarnerini ataasiakkaani sammisanilu ineriartortitsinermi ilinniartitsissut siuariarfiussalluni, tassa ilinniartitsissummi oqaatsit oqariartaatsillu ineriartorfiussallutik, taamaalilluni ilinniartut namminneerlutik suliariaaseqarnissamik ajornakusoortunillu eqqarsartarnissamut piffissap ingerlanerani sungiusarneqassallutik.
f) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq inuiaqatigiinnut avatangiiserisanut annertunerpaamik attuumassuteqalersillugu.

Oqaatsinik, oqaasertanillu suliaqarnermi ataatsimoortitsisoqassaaq, taamaalilluni ilinniartut oqariartaatsit, ilinniakkat attaveqaqatigiinnerullu akornanni erseqqarissumik atassuteqartitsisoqarneranik misigisaqassallutik. Tusarnaartarneq, atuartarneq attaveqaqatigiittarnerlu suliarineqassapput, ilinniartullu ataasiakkaat allattarissatigut oqaluttarissatigullu oqaatsitigut ineriartornerat oqaasiliortarnerallu salliutinneqassallutik. Kisiannili oqaluttariarsorneq pingaartinneqassaaq. Ilinniartitsinermi ilinniakkani siuariartorneq tamatigut naleqqussarneqartassaaq, ilinniartut taamaalillutik ilinniagassanik toqqaanermi annertunerusumik piumasaqaateqarfigineqartassallutik ajornakusoornerusunillu ilinniartassallutik. Sulinermi oqaatsit salliutillugu tassaapput tuluit oqaasii.

4.2. Suleriaatsit

Ilinniartitsissummik suliaqarnermi ilinniartitsissummi pingaarnertut ilinniakkat ilassutitullu ilinniakkat aallaavigalugit sammisanut 4-5-inut aaqqissuunneqassaaq. Pingaarnertut ilinniakkanik suliaqarnermi oqaasertat atuakkianeersut atuakkianeersuunngitsullu annerusumik suliareqqaarneqarsimassanngitsuussallutik Tuluillu Nunaanneersuussallutik.

Ilinniartitsissummi sulineq periutsillu atorneqartut assigiinngiiaartinneqassapput toqqarneqarlutillu, taamaalilluni ilikkagaqartarnermi anguniakkat taperserneqassallutik. Suleriaatsimik toqqaaneq pisuni tamani assigiinngiiaartitsinermik siuariartortitsinermillu periutsimik tunngaveqassaaq. Taamaammat ilinniartitsineq suleriaatsillu ilinniartitsisunit aqunneqarnerusut taarseriartuaarneqassapput ilinniartitsinermik suleriaatsinillu ilinniartunik nammineertitsinerusunik oqartussaaqataatitsinerusunik akisussaaqataatitsinerusunullu.

Ilinniartitseriaaseq ilinniakkat imarisaannut tunngatillugu assigiinngiiaartinneqassaaq, ilikkagassatullu anguniakkanut naleqqussarneqassalluni, taamaalilluni atuagarsorluni, sulilluni misileraallunilu sulineq isiginiarneqassallutik. Ilinniartut assigiinngiiaarnerat, ilikkaraqariaasiat pisariaqartitaallu annertuumik isiginiarneqassapput, ilinniartitseriaatsillu ilinniartut oqaatsinik ilinniarnerannik, qisuariartarnerannik ajornakusoortunillu eqqarsaasinnaanerannik siuariartortitsisut isiginiarneqassallutik.

Ilinniartitsissummi allattariarsorluni sulineq imatut aaqqissuunneqassaaq oqaasertanik sammisanillu sulinermut tapersiutaassalluni oqaatsinillu ilikkagaqartarnermut tapersiutaassalluni.

4.3 IT

Ilinniartut aallaqqaataaniilli it atorlugu suleriaatsinik ilinniartinneqassapput. It ilinniartitsinermut ilaavoq, aamma allalluni oqaluttariarsorlunilu attaveqatigiinnermut paasissutissiinermullu, paasissutissanik ujarlernermut aamma oqaatsitigut pisinnaasat inerisarnerannut misilerarnerannullu ikorfartuutitut atorneqassalluni. Oqaatsinik suliaqarnerup, It-p aamma suleriaatsit aaqqissuunnerat imminnut ataqatigiinnerat ataatsimoortutut isigineqassaaq.

Ilinniartut atortussanik ilinniartitsissummut naapertuuttunik apersuusersuisumik ujarlernermik, immikkoortiterinermik toqqaanissamik paasissutissiinissamillu pisinnaasaat inerisarneqassaaq. Ilinniartut tusagassiissutit digitaliusut attaveqatigiinnermut pingaaruteqassusiat ilisimasaqarfigilissavaat, tassuunakkut nunarsuaq tamakkerlugu aamma digitaliusumik ataatsimooqatigiiffinnut akisussaassuseqarlutik, apersuusersuillutik pissuserissaarnissamillu mianerinnillutik peqataasinnaaleqqullugit

4.4 Ilinniartitsissummi oqaatsit

Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut ilinniartitsissumi oqaatsinik aammalu ilinniartitsissummi oqariaatsinik paasinnittarnerat atuisarnerallu aaqqissuussamik

ineriartortinneqarluni. Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsissutit siulianni oqaatsinik oqariaatsinillu ilinniartut piffissap ingerlanerani paasinnilluarsinnaatikkiartortillugit atuisinnaalluartikkiartortillugillu.

4.5 Ilinniartitsissutinut allanut atassuteqartitsineq

Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq piffissat ilaanni ilinniartitsissutit akornanni suliaqartoqartarluni ilinniartitsissutinilu ilisimasaqarfiulersunut sanilliutitsilluni. Ilinniartut tuluttut ilinniartitsissutit allat ilaannik pissarsisarnermikkut ingerlatitseqqiisarnermikkullu oqaatsinik oqaluttariarsorluni allattariarsorlunilu atuisinnaaneq attuumassuteqarnermi tassani annertusassavaat.

5. Nalilersuineq

5.1 Ingerlaavartumik nalilersuisarneq

Ilinniartut ataasiakkaat qaffasissusiat siuariartornerallu paasiniarlugu aallartinnermi ukiullu ingerlanerani misissuinikkut ataasiakkaanilu misilitsinnikkullu nalilersuisoqartassaaq. Ilinniartut ilinniartitsissummi ineriartornermik naliliinissamut sakkussaqarniassammata aammattaaq imminut nalilersorniarluni misilitsittoqartassaaq.

5.2. Misilitseriaatsit

Oqaasertani suliassat ilisimaneqanngitsut suliareqqaarnikuunngitsullu sammisani ilinniarsimasani ataatsimi iminnut atasut tunngavigalugit oqaluttariarsorluni misilitsittoqassaaq. Misilitsinnermi atortussat quppernernik nalinginnaasunik 1-2-nik imaluunniit 3-6 minutsinni immiussatut tusarnaarneqartutut taakkuluunniit akuleriisinnerisut annertussuseqassapput. Misilitsinnermi ilaapput saqqummiineq, oqaloqatigiinneq, oqaaseqatigiinnik paasinninneq atassuteqartitsinerlu.

Piareersarnissamut 48 minutsit missaanni piffissaliisoqassaaq, soraarummeertumullu ataatsimut soraarummeerneq 24 minutsit missaanni sivisussusseqassaaq.

Qupperneq nalinginnaasoq allaatigisanut tunngatillugu tassaavoq qupperneq naqinnernik akunnequsikkanik 2400-nik imaqartoq, taallanut dramamullu tunngatillugu titarnerit 30-t, elektroniskimik tusagassiissutitigut atortunut tunngatillugu minutsit pingasut.

Qulequttat misilitsinnermut tunngavissanut ilaasut, ataatsimoorlutik ilinniartitsissummi ilikkagassatut anguniagassat matussusissavaat.

5.3 Naliliinermi tunngaviit

Soraarummeertut suliaqarnerminni ilikkagassatut siunertanik qanoq malinnitsiginersut nalilersuinermi nalilerneqassaaq. Oqaasertanik siumut ilisimaneqanngitsunik soraarummeertup saqqummiisinnaanera atassuteqartitsisinnaaeralu aammalu sammisamik ilinniarnermi ilisimalikkanik atuisinnaanera pingaartinneqassapput. Soraarummeertup saqqummiineranik ataatsimut nalilersuineq tunngavigalugu karakteriliisoqassaaq.

Inuussutissarsiutinik sammisaqarneq B - 2022

1. Inussutissarsiutinik sammisaqarnerup inissisimanera
Inuussutissarsiutinik sammisaqarneq ilinniakkat sammivinni niuernermut tunngasuni pinngitsoorani suliniummik suliaqarfiuvoq. Inuussutissarsiutinik sammisaqarnermi ilinniakkatigut imarisaasunut aallaaviupput ilinniartut ilinniartitsissutinit tuniniaanermit aamma suliffeqarfinni aningaasaqarnermit ilisimasaat piginnaasaallu, ilisimasanik piginnaasanillu ilinniartut niunernermut ilinniakkat sammiviini ilinniartitsissutini allani ilinniartitsinermit pissarsiarisimasaannik tapertaqartillugit. Suliniut tassaavoq ilinniakkat sammivianni ilinniartitsissutit akornanni suleqatigiissitsineq, pingaartumik suliffeqarfiit aningaasaqarnerat aamma tuniniaaneq. Inuussutissarsiutinik sammisaqarnermi suliffeqarfimmi ataatsimi sumiiffimmi ajornartorsiutit suliarineqartarput.

2. Sammisaqarnerup siunertaa
Ilisimasat piginnaasallu
Suliffeqarfiup nunami namminermi nunallu tamat akornanni ineriartorneranik ilinniartut imatut ilisimasaqartigissapput suliffeqarfiup ajornartorsiutaanut tunngatillugu suliat pillugit tunngavilersuisinnaassallutik, isumaliutersuuteqarsinnaassallutik ingerlatitseqqiisinnaassallutillu. Tassunga atatillugu ilinniartut suliffeqarfiup nunarsuarmi inisisimasaqarneranik paasinninertik tunngavigalugu sulisinnaassapput.

Ilikkagaqartarnermi suliaqartarnermilu piginnaasat
Ilinniartut ajornartorsiutinik tigussaasunik sulisinnaassapput, ilinniartitsissutinit suliffeqarfiit aningaasaqarnerannit aamma tuniniaanermit ilisimasatik takutissinnaassallugit. Aaqqiissutissatut siunnersuutinik suliffeqarfinnut kingunerisinnaasaat misissoqqissaarlugillu nalilersinnaassavaat, taamatullu siunnersuutimik sunniutaat suliffeqarfiup ineriartoqqittuarnissaanut sanilliussinnaassallugit. Tassunga ilanngullugu suliffeqarfinni aalajangiinissamut tunngavissiinissaq siunertaralugu paasissutissat naleqqutut katersorsinnaassavaat nalilersorsinnaassallugillu.

Inuttut inuillu akornanni attaveqaqatigiittarnermi piginnaasat
Ilinniartut suliffeqarfinni ajornartorsiutinik nammineerlutik tamanillu isiginnillutik aammalu suleqatigiikkaarlutik sulisinnaassapput, taamaalillutik suliffeqarfinni siunissaminnut atatillugu inuttut piginnaasaqalerniassagamik.

Kulturikkut inuiaqatigiillu akornanni piginnaasat
Ilinniartut suliffeqarfinni annertuumik kaaviiaartitaqarnissamik aningaasatigullu annertuumik sinneqartooruteqarnissamik pisariaqartitsisuni suliffeqarfinni immikkut kulturimik annertunerusumik ilisimasaqarneq tunngavigalugu sulisinnaassapput. Ilinniartut aamma suliffeqarfiit namminersortut inuiaqatigiillu sinnerisa akornanni paaseqatigiinneq aallaavigalugu sulisinnaassapput.

3. Ilikkagassatut anguniakkat imarisaalu

3.1 Ilikkagassatut anguniakkat

Ilinniartut ukuninnga piginnaasaqassapput:

a) ilinniartitsissutini sammisaqarfimmut atasuni tunngaviusumik taaguutit, ilinniakkat pingaarnerit, periutsit teknikkillu atorsinnaassavaat,
b) ilutsit assigiinngitsut naapertuuttut atorsinnaassallugit aamma ilutsit tunngavii piginnaasaallu nassuiarsinnaassallugit
c) aaqqiissutissat toqqakkat taakkulu kingunerisassaat tunngavilersorsinnaassallugit
d) sammisani ajornartorsiutit paasineqartut periutsit ilinniartitsissutinilu sammisamut ilaasuni periutsit ilanngunnerisigut nalilersorsinnaassavaat,
e) sammisami ajornartorsiutit tamannalu pillugu namminneq isummatik qisuariarfigisinnaassavaat,
f) suliaqarfiit assigiinngitsut tamanillu isiginninneq aallaavigalugit paasinninnertik takutissinnaassavaat,
g) suliffeqarfiup ilumini avataanilu inissisimanerani pisumut ataatsimut arlalillunnuulluunnit atatillugu ajornartorsiutit pingaarnerit paasisinnaassavaat,
h) sammisami ajornartorsiutit pingaarnerit pillugit aaqqiissutissatut tunngavilersukkamik siunnersuusiorsinnaassapput, tassunga ilanngullugit siunnersuutit atuutilersinneranni ajornartorsiutinik nalilersuisinnaassallutik aamma
i) aaqqiissutissat pineqartut nassuiarsinnaallugillu saqqummiussinnaassallugit
j) paasissutissanik sammisamut ilaasuni katersinermut, suliarinninnermut saqqummiinermullu atatillugu paasititsiniaanermi teknologimi atortut naleqquttut atorsinnaassavaat.

3.2 Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit

Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit tassaapput inuussutissarsiutinik sammisami immikkoortut ilinniartitsissutini suliffeqarfiit aningaasaqarnerat aamma tuniniaaneq imarisai pingaarnerit sammisamut aalajangersimasumut tunngatillugu naleqqutut.

3.3 Ilassutitut ilinniakkat

Ilinniartut taamaallaat pingaarnertut ilinniakkat atorlugit ilikkagassatigut anguniakkat angusinnaassanngilaat.

Ilassutitut ilinniakkat tassaapput ilinniartitsissutini inuussutissarsiutinik sammisaqarnermi ilaasuni ilinniakkat. Pingaartut ilinniakkatulli ilassutitut ilinniakkani Kalaallit Nunaanni nunanilu tamani pissutsinut sapinngisamik atassuteqartitsisoqassaaq.

4. Ilinniartitsinerup aaqqissuunneqarnera

4.1 Ilinniartitseriaatsimi periutsit

a) Ilinniartitsinerni ilinniartut ilinniakkani qaffasissusiat ilisimasaallu aallaavigineqassapput.
b) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsisut ilinniartullu akornani ilikkagaqartarnermi oqaloqatigiittarnerattut sapinngisamik isikkulerlugu.
c) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitseriaatsit assigiinngitsut paarlakaajaanneqassallutik.
d) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut soqutigisaat pisariaqartitaallu isiginiarneqassallutik, taaamaalilluni ilinniartut ilinniartitsissutip pissanganartuuneranik, naleqquttuuneranik soqutiginartuuneranillu misigisaqarnissamut periarfissinneqassallutik.
e) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniagaqarnerup ingerlanneqarnerani sammisanilu ineriartortitsinermi ilinniartitsissut siuariarfiussalluni, tassa ilinniartitsissummi oqaatsit oqariartaatsillu ineriartorfiussallutik, taamaalilluni ilinniartut namminneerlutik suliariaaseqarnissamik ajornakusoortunillu eqqarsartarnissamut piffissap ingerlanerani sungiusarneqassallutik.
f) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq inuiaqatigiinnut avatangiiserisanut annertunerpaamik attuumassuteqalersillugu.

Paasissutissanik pigeriikkanik aallaaveqarluni ilinniartitsineq inuussutissarsiutinik sammisaqarnermi qitiuvoq. Ilinniartut suliniutip angusaasullu pilersaarusiorneranni, ingerlanneranni nalilernerannilu annertuumik namminersorlutik sulissapput. Teoriinik aallaaveqarluni paasissutissanillu katerseqqaarluni misissuilluni ilinniartitseriaaseq taamaallaat ingerlatsinerni immikkut anguniagalinni atorneqartassaaq, inuussutissarsiutinik sammisaqarnerup anguniagaanik, sinaakkutaanik periusaanillu ingerlatitseqqiinnissaq qitiutinneqartillugu.

4.2. Suleriaatsit

Ilinniartitsinermi ilinniartitsissutit suliffeqarfiit aningaasaqarnerat aamma tuniniaaneq aallaavigineqassapput. Ilinniartitsissutini allani ilisimasat periutsillu ajornartorsiut pineqartoq apeqqutaatillugu ilanngunneqarsinnaapput. Ilinniartitsineq inuussutissarsiutini naqittuniittuni pissutit imaluunniit pisuusaartitsinerit imaluunniit suliffeqarfiit atuuttut aallaavigalugit aaqqissuunneqassaaq. Ilinniartitsineq aalajangersimasunik imminnut atasutut ilinniartitsinertut ingerlanneqassaaq, immaqalu suliffeqarfiit aalajangersimasut suleqatigalugit ingerlanneqarsinnaalluni.

Piviusut tunngavigalugit suliffeqarfiit iluanni paasissutissanik ilinniartut isornartorsiusinnaassusiat qisuariarsinnaassusiallu ammalu ilinniartitsissutini allani periutsinut atorneqartunut atassuteqartitsilluni ilinniartitsissutini taakkuni periusaarajuttut pillugit ilinniartut qisuariarsinnaassusiat ineriartortinneqassapput. Pingaartumik ilinniartitsissutini tuniniaaneq aamma suliffeqarfiit aningaasaqarnerat ilisimasat suliaqarfinnilu periutsit atorneqassapput.

Suliffeqarfik ataaseq arlallilluunniit pillugit suliffeqarfiit iluanni avataanilu paasissutissanik ilinniartut katersisinnaassusiat nalilersuisinnaassusiallu aaqqissuussamik suliaqarfillu tunngavigalugu ineriartortinneqassapput. Suliffeqarfiit iluatsitsinissamut tunngavii ajutoorfigeriaannaat unammilligassallu paasiniarnissaat siunertaralugu paasissutissat katersorneqassapput. Tamanna tunngavigalugu allatut iliuusaasinnnaasut suliarineqassapput.

Avatangiisini periutsit ilinniartut sapinngisamik ilanngussinnaassavaat, taamaalillutik ajornartorsiutit suliffeqarfinni ataasiakkaani nassaarisatik atassuteqartissinnaallugit isummerfigisinnaallugillu, suliffeqarfinni ajornartorsiutinut immikkuullarissunut imaluunniit ajornartorsiutit suliffeqarfiit avatangiiseersuunerannut sanilliullugu, taamaalilluni suliffeqarfiit ataasiakkat ajornartorsiutaat kisimik pineqanngillat, kisiannili aamma inuussutissarsiutit immikkoortuini nunami namminermi imaluunniit nunat tamat akornanni ajortorsiutit.

Ilinniartitsineq sammisaqarneq tunngavigalugu ilinniartitsinertut ingerlanneqassaaq, tassani ilinniartut suleqatigiikkaarlutik alloriarnerit uku suliarissallugit: paasissutissanik katersineq, ajornartorsiutinik paasiniaaneq, nalilersuineq aaqqiissutissanillu suliaqarneq. Sammisanik ataasiakkaanik suliaqarnermut atatillugu marlunnik-pingasunik naliginnaasumik quppernilimmik (qupperneq ataaseq tassaalluni naqinnerit 2400-t, akunnuqusiinerit ilanngullugit) ilanngussat ilanngullugit katitikkanik takussutissianik ilinniartut nalinginnaasumik suliaqartassapput, tassunga ilanngullugit paasissutissat katersat aamma saqqummiussassatut suliarisat.

Ilinniartut assigiinngiiaarnerat, taakku ilinniariaasiat pisariaqartitaallu annertuumik isiginiarneqassapput aammalu ilinniartitseriaatsit ilinniartitsissummi oqaatsinik, qisuariartarnernik ajornakusoortunillu eqqarsarsinnaassuseqarnermik ilinniartunut ineriartuutaasut isiginiarneqassapput. Ilinniartitsineq aaqqissuunneqassaaq ilinniartut ilinniartitsissummi oqaatsinik siullertut oqaaseqarnerat oqaatsillu aappaattut oqaaseqarnerat isiginiarlugu.

Paasissutissiisarnermi teknologikut atortut sapinngisamik ingerlaavartumik atorneqassapput aammalu paasissutissiisarnermi teknologimi ilisimasat ilanngunneqassallutik.

4.3 IT

It-mi atortut tusagassiissutillu naapertuuttut ilinniartitsinermi atorneqassapput, suliamut tunngatillugu sakkutut ilinniartullu ilinniartitsissummmi ilikkariartornissaannut ikorfartuutitut. Ilinniartitsineq aqqutigalugu ilinniartut periarfissat digitaliusut siamasissut atornissaat inerisassavaat, tamatumunnga ilanngullugu ataatsimooqatigiiffinni digitaliusuni allanik suleqateqarneq.

Ilinniartitsineq ilinniartut digitaliusumik ineriartornissaannut peqataassaaq, tamatumunnga ilanngullugit paasissutissanik toqqaasinnaaneq, misissueqqissaarsinnaaneq naliliisinnaanerlu. Kiisalu ilinniartitsineq aamma ilinniartut internetikkut teknologii attaveqariaatsillu pillugit apersuusersuisumik pissuseqarfiginerisa inerisaanissaannut peqataassaaq.

4.4. Ilinniartitsissummi oqaatsit

Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut ilinniartitsissumi oqaatsinik aammalu ilinniartitsissummi oqariaatsinik paasinnittarnerat atuisarnerallu aaqqissuussamik ineriartortinneqarluni. Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsissutit siulianni oqaatsinik oqariaatsinillu ilinniartut piffissap ingerlanerani paasinnilluarsinnaatikkiartortillugit atuisinnaalluartikkiartortillugillu.

4.5. Ilinniartitsissutinut allanut atassuteqartitsineq

Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsisuni allani ilisimasaqarfinnut piffissat ilaanni sanniullisisarluni.

5. Nalilersuineq

5.1 Ingerlaavartumik nalilersuisarneq

Ilinniartut ilinniartitsinermik pissarsiaat akuttunngitsumik nalilersorneqartassapput, taamaalilluni ilinniartut ataasiakkaat killiffitsik ilisimaniassammassuk aammalu ilikkagassatut anguniakkat anguniarneranni ilinniartitsinerullu aaqqiivigineqarnissaani ilinniartut ataasiakkaat anguniagaqarluni ilitsersornissaannut tunngavissaqassalluni.

5.2 Misilitseriaatsit

Soraarummeerneq sammisassaq, qitiusumik tunngaveqarluni saqqummiussaq aallaavigalugu oqaluttariarsorluni soraarummeerneruvoq. Ilinniartut eqimattakkaarlutik ullut pingasut atorlugit ajornartorsiutit sammisassap saqqummiussaasa aaqqiiviginissaannut siunnersuusiussapput. Aaaqqiissutissatut siunnersuutit eqikkaanertut annerpaamik quppernernik nalinginnaasunik pingasunik annertussusilimmik iluseqartillugit saqqummiunneqassapput (quppernerup nalinginnaasup ataatsip assingai naqinnerit 2400-t, akunnequsiinerit ilanngullugit), ilanngussanillu ilaqartillugit. Saqqummiineq tusagassiissutit allat atorlugit saqqummiunneqarsinnaapput.

Oqaluttariarsorluni soraarummeernissaq sioqqulluarlugu eqikkaanerit naliliisussamut nassiunneqassapput.

Oqaluttariarsorluni misilitsinnissamut piareersarnissamut piffissaliisoqassanngilaq. Soraarummeernermi eqimattat ataatsimoorlutik namminneq toqqakkaminnik saqummeeqqaassapput, sammisamik aallaaveqartumik, tamatumalu kingorna soraarummeertut ataasiakkaarlutik sammisamik aallaaveqartumik namminneq toqqakkaminnik saqqummiissallutik. Ataasiakkaarluni saqqummeereernerup kingorna eqikkaaneq taassungalu ilanngussat aallaavigalugit soraaummeersitsisoqassaaq.

Soraarummeernermut matumunnga atatillugu iliuusissat piareersimaneqassapput, soraarummeertut ataasiakkaarlutik soraarummeereersut, eqimattani ilaminnik suli ataasiakkaarlutik soraarummiinngitsunik attaveqarsinnaaqqunagit.

Atortoriniakkat soraarummeertussap qulequttamik namminneq toqqakkaminik il.il. saqqummiinissaanut pisariaqaretut, siumoortumik ilinniarfimmit akuerineqareersimassapput, soraarummeernerullu nalaani piareeqqassallutik.

Soraarummeernermi piffissaq soraarummeertumut ataatsimut minutsit 24-t missaannissaaq. Piffissaq ima agguaanneqassaaq, eqimattani ataatsimoorluni saqqummiinermut minutsit 6-t missaat soraarummeertut amerlassusaannik amerlisarlugit, ataatsiakkaarluni saqqummiinermut soraarummeertumut ataatsimut minutsit 18- t missaat.

Soraarummertut ataasiakkaarlugit nalilerneqassapput, oqaluttariarsorluni saqqummiineq kisiat aallaavigalugu. Soraarummeernermi ataatsimik karakteeriliisoqassaaq.

Inuussutissarsiorneq pillugu inatsisilerineq C - 2022

1. Ilinniartitsissutip inisisimanera

Inuussutissarsiutit pillugit inatsilerinermi ilaapput inatsilerinermi tunngaviit tamanut tunngasut pillugit ilisimasaqarneq aammalu inuussutissarsiutit pillugit inatsisit siamasissumik isigalugit. Inuussutissarsiutit pillugit inatsisilerineq inuussutissarsiutit pillugit pillugit inatsisinik ilisimasaqarfiulersarpoq, taakkulu nunat tamat akornani tuniniaavinnullu tunngatillugu ingerlatsinermi qanor periarfissiisarnerat sinaakkusiisarnerallu.

2. Ilinniartitsissummi siunertat

Ilisimasat piginnaasallu

Inuussutissarsiutit pillugit inatsisilerineq pillugu ilinniartut imatut ilisimasaqartigissapput nunami namminermi nunallut tamat akornanni suliffeqarfinnut tunngatillugu inatsisitigut ajornartorsiutinut qisuariaateqarsinnaanermut ilinniartut tunnguvissaqassallutik.

Ilikkagaqartarnermi suliaqartarnermilu piginnaasat

Inatsisilerinermi tunngaviusumik tunngaviit inatsisit tunngavigalugit inuiaqatigiinni kikkut tamat oqartussaaqataaffigisaanni atuuttut atorlugit inuussutissarsiutit pillugit inatsisini ajornartorsiutinik paasiniaanermik ilinniartut ilinniartitsissummi suliaqassapput. Ilinniartut aammattaaq inatsisit tunngavigalugit aporaannerit pinngitsoortinneqarnissaannut aaqqinneqarnissaannullu inatsilerinermi ajornartorsiutinut tunngatilugu suliaqarfinni periutsit ilanngussinnaassavaat.

Inuttut inuillu akornanni attaveqaqatigiittarnermi piginnaasat

Ilinniartut pisuni nalinginnaasuni aammalu inatsisinik ilisimasatik aallaavigalugit inuussutissarsiutit pillugit inatsilerinermi apeqqutit isummerfigisinnaassavaat. Tassunga atatillugu inatsisit inuiaqatigiit ilorrisimaarnissaannut tunngaviusumik pingaaruteqassusiat suliffeqarfiillu ingerlaannarnissaannut ineriartornissaannullu pingaaruteqassusiat tunngavigalugit ilinniartut tunngavilersuisinnaassapput.

Kulturikkut inuiaqatigiillu akornanni piginnaasat

Ilinniartut inatsisit inatsisiliortunik inatsisiliortunilu inuiaqatigiinnik kulturiannillu takutsinerannik taamaattumillu Kalaallit Nunaanni nunanilu allani inatsisit assigiinngissinnaanerannik ilisimasaqarnertik tunngavigalugu inuussutissarsiutit pillugit inatsisini ajornartorsiutinik suliaqarsinnaassapput.

3. Ilikkagassatut anguniakkat imarisaalu

3.1 Ilikkagassatut anguniakkat

Ilinniartut ukuninnga pisinnaasaqassapput:

a) inatsisilerinermi filosofimi, ileqqorissaarnermi aamma nunat tamat akornanni pissutsit nassuiarsinnaassallugit,

b) nunami namminermi nunallu tamat akornanni inatsisinit pissarsivissat nassuiarsinnaassallugit,
c) atorfeqarneq pillugu inatsisilerinermi ajornartorsiutit oqallisigisinnaassallugit nalilersorsinnaassallugillu,
d) inatsisit tunngavigalugit suliassanngortitsinerni pissutsit oqallisigisinnaassallugit,
e) danskit kalaallillu inatsisaasa pingaarnerit assigiinngissutaat ilisimassallugit.

3.2 Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit

Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit tassaapput:

a) inatsisitigut killiliinerit inatsillu pillugit pissarsiviit,
b) isumaqatigiissutit avataanni taarsiissuteqarnerit, tassunga ilanngullugu tunisassiat pillugit akisussaaneq,
c) isumaqatigiissusiortarneq, atuisartunut isumaqatigiissutit pilerisaanerlu,
d) nioqqutissanik pisineq tuniniaanerlu, nunami namminermi nunanilu taman aammalu sullissineq, nunat tamat akornanni inuinnat pillugit inatsisit aamma atuisartut pisisarnerat,
e) akiligassarsineq pillugu isumaqatigiissutit aamma akigassarsianik qulakkeerinninneq, tassunga ilanngullugit sallunaveeqqusiineq qularnaveeqqusiinerlu,
f) it pillugit inatsisit
g) atorfinitsitsisarneq pillugu inatsisit aamma
h) eqqartuussivinni suliassanngortitsineq.

3.3 Ilassutitut ilinniakkat

Ilinniartut taamaallaat pingaarnertut ilinniakkat atorlugit ilikkagassatigut anguniakkat angusinnaassanngilaat.

Ilassutitut ilinniakkat toqqarneqassapput taakku pingaarnertut ilinniakkat ilanngullugit ilikkagassatut anguniakkat itisilernissaannut tapersiisussanngorlugit. Ilassutitut ilinniakkat tassaapput suliat aalajangersimasut ilikkagassatut anguniakkanut atassuteqartitsisut taakkunanngalu itisiliisut, pingaartumillu inuussutissarsiutit pillugit inatsitsini ajornartorsiutit pillugit pingaarnertut ilinniakkani immikkoortut aalajangersimasut. Pingaartut ilinniakkatulli ilassutitut ilinniakkani Kalaallit Nunaanni nunanilu tamani pissutsinut sapinngisamik atassuteqartitsisoqassaaq.

4. Ilinniartitsinerup aaqqissuunneqarnera

4.1 Ilinniartitseriaatsimi periutsit

a) Ilinniartitsinerni ilinniartut ilinniakkani qaffasissusiat ilisimasaallu aallaavigineqassapput.
b) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsisut ilinniartullu akornani ilikkagaqartarnermi oqaloqatigiittarnerattut sapinngisamik isikkulerlugu.

c) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitseriaatsit assigiinngitsut paarlakaajaanneqassallutik.
d) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut soqutigisaat pisariaqartitaallu isiginiarneqassallutik, taaamaalilluni ilinniartut ilinniartitsissutip pissanganartuuneranik, naleqquttuuneranik soqutiginartuuneranillu misigisaqarnissamut periarfissinneqassallutik.
e) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniagaqarnerup ingerlanneqarnerani sammisanilu ineriartortitsinermi ilinniartitsissut siuariarfiussalluni, tassa ilinniartitsissummi oqaatsit oqariartaatsillu ineriartorfiussallutik, taamaalilluni ilinniartut namminneerlutik suliariaaseqarnissamik ajornakusoortunillu eqqarsartarnissamut piffissap ingerlanerani sungiusarneqassallutik.
f) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq inuiaqatigiinnut avatangiiserisanut annertunerpaamik attuumassuteqalersillugu.

Inuussutissarsiutit pillugit inatsisilerinermi inatsisilerinermi maannakkut ajornartorsiutit suliani aalajangersimasuni ataatsimut isiginnilluni nalilersorneqartussat suliarineqassapput. Inatsisilerinermi atuagarsorneq ilanngunneqassaaq, ilinniartut taamaalillutik suliffeqarfiit inatsisilerinermi aalajangigaannik sumiiffinnilu iliuuseqartarnerannik nassuiaanissamut periarfissaqassallutik. Pisunit ataasiakkaanni tunngaveqarneq ilinniartitsinermik aaqqiissuussinermi pingaaruteqarpoq. Pisunit ataasiakkaanit malittarisassanik tunngaveqarluni ilinniartitsinermi ilinniartut isumaliutersuutitik aaqqissuussisinnaassusiat, oqaaseqaatiliorsinnaassusiat ingerlatitseqqiisinnaassusiallu siuarsarneqassaaq.

4.2 Suleriaatsit

Ilinniartitsineq suleriaatsinik toqqaanermi allanngorartitsilluni siuariartortitsillunilu aaqqissuunneqassaaq. Ilinniartitsinermi aammattaaq ilaapput inatsisilerinermi ajornartorsiutit killilikkat pillugit oqaluttariarsorluni allttariarsorlunilu sulineq. Paasissutissiisarnermi teknologimi atortut naleqquttut ilanngunneqassapput, aammalu paasissutissiisarnermi teknoligimut tunngatillugu inatsisilerinermi ajornartorsiutit suliarineqassallutik. Ilinniartitsineq aaqqissuunneqassaaq it-p ilinniartitsinermi perorsaanermilu atortuunera isiginiarlugu.

Ilinniartitsineq aaqqissuunneqassaaq ilinniartut ilinniartitsissummi oqaatsinik siullertut oqaaseqarnerat oqaatsillu aappaattut oqaaseqarnerat isiginiarlugu aammalu ilinniartut assigiinngiiarnerat, taakku ilinniagaqariaasiat pisariaqartitaallu isiginiarlugit.

4.3 IT

It-mi atortut tusagassiissutillu naapertuuttut ilinniartitsinermi atorneqassapput, suliamut tunngatillugu sakkutut ilinniartullu ilinniartitsissummi ilikkariartornissaannut ikorfartuutitut. Ilinniartitsineq aqqutigalugu ilinniartut periarfissat digitaliusut siamasissut atornissaat inerisassavaat, tamatumunnga ilanngullugu ataatsimooqatigiiffinni digitaliusuni allanik suleqateqarneq.

Ilinniartitsineq ilinniartup eqqarsaatigilluakkamik apersuusersuisumillu paasissutissanik toqqaasinnaaneranik, misissueqqissaarsinnaaneranik naliliisinnaaneranillu inerisaaqataassaaq. Kiisalu ilinniartitsineq aamma ilinniartut internetip atorneranut apersuusersuisumik pissuseqarfiginninnissaannut inerisaaqaataassaaq.

4.4 Ilinniartitsissummi oqaatsit

Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut ilinniartitsissumi oqaatsinik aammalu ilinniartitsissummi oqariaatsinik paasinnittarnerat atuisarnerallu aaqqissuussamik ineriartortinneqarluni. Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsissutit siulianni oqaatsinik oqariaatsinillu ilinniartut piffissap ingerlanerani paasinnilluarsinnaatikkiartortillugit atuisinnaalluartikkiartortillugillu.

4.5 Ilinniartitsissutinut allanut atassuteqartitsineq

Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq piffissat ilaanni ilinniartitsissutit akornanni suliaqartoqartarluni ilinniartitsissutinilu ilisimasaqarfiulersunut sanilliutitsilluni. Ilinniartitsissumi ilaapput nunat tamat akornanni ajornartorsiutit pillugit ilinniartitsisutinut allanut attaveqartitsineq aammalu inuussutissarsiutit pillugit inatsisilerinermut inatsisilerinermilu ajornartorsiutit tamanut tunngasunut atatillugu inuiaqatigiinnik ilisimatusarnermik ilinniartitsissutinut atassuteqartitsilluni.

5. Nalilersuineq

5.1 Ingerlaavartumik nalilersuisarneq

Nalilersuinermi ilikkagassatut anguniakkat tunngaviupput. Inunnik ataasiakkaanik ilitsersuineq nalilersuinerlu aqqutigalugu ilinniarnerup ingerlanerani tamani ilinniartut ilinniartitsissummi killiffimminni qaffasissutsiminnik ineriartornerminnillu ersarissumik paasisaqalissapput. Nalilersuinermi ilanngunneqassapput sammisaqarnerit ilinniartitsissummi pissarsinermik inuit ataatsiakkaat ataatsimullu qisuariartarnerannik annertusaanerit.

5.2 Misilitseriaaseq

Oqaasertat ilisimaneqanngitsut apeqqutillu arlallit ilanngullugit suliat tunngavigalugit oqaluttariarsorluni misilitsittoqassaaq.

Minutsit 60-it missaanni piareersarnissamut piffissaqartitsisoqassaaq, soraarummeertumullu ataatsimut soraarummeerneq minutsit 30-t missaanni piffissaqartitsisoqassaaq.

5.3 Naliliinermi tunngaviit

Naliliineq tassaavoq soraarummeertup ilikkagassatut anguniakkanik qanoq annertutigisumik malitsineranik naliliineq. Soraarummeertup ukunani piginnaasai pingaartinneqassapput:

a) Ilinniartitsissummi ilinniakkanik aaqqissuussisinnaanera ingerlatitseqqiisinnaaneralu
b) Suliarfimmik isumaliutersuutinik oqaasertalersuinera aamma

c) Ilinniartitsissumi periutsit aammalu sumiiffinni qanigisani oqartariaatsit atorlugit inuussutissarsiutit pillugit inatsisilinerinermi ajornartorsiutinik oqalliseqarnera nalilersuineralu

Ataatsimut nalilersuineq aallaavigalugu tamarmiusumik karakteriliisoqassaaq.

Inuussutissarsiornermi aningaasaqarneq C - 2022

1. Ilinniartitsissutip inissisimanera
Inuussutissarsiornermi aningaasaqarneq inuiaqatigiilerinermi ilinniartitsissutaavoq, tassani ilaallutik suliffeqarfik avatangiisilu, periusissiorneq, tuniniaaneq, aningaasaqarneq aaqqissuusaanerlu pillugit ilisimasat piginnaasallu. Ilinniartitsissummi suliffeqarfimmi nunat tamat akornanni niuerfinnillu sammisaqarfiusuni inuiatigiinni pilersitsinissamut ineriartortitsinissamullu piumasaqaatit periarfissallu pillugit ilisimasaqartitsisoqalersarpoq. Ilinniartitsissummi ataatsimut isiginnilluni sulisoqartarpoq, tassani inuit ataasiakkaat, sulifffeqarfiit inuiaqatigiillu, tassunga ilanngullugu avatangiisit, imminut ataqatigiittutut isigineqartarlutik.

2. Ilinniartitsissummi siunertat
Ilisimasat piginnaasallu
Inuussutissarsiornermi aningaasaqarnermik ilinniartitsinikkut ilinniartut suliffeqarfimmik pilersitsineq ineriartortitsinerlu, taassuma naleqalersitsisarnera taassumalu tuniniaanermi, aaqqissuussaanikkut aningaasaqarnikkullu iliuuseqarnissamut periarfissai pillugit isummersorlutik isummersinnaassusiat ineriartortinneqassaaq. Ilinniartut aamma ilinniartitsinikkut suliffeqarfimmi unalligassanik aaqqiissutissanik nutaaliorlutik sulisinnaassusiat siuarsarneqassaaq. Ilinniartut tamassuma saniatigut ilinniartitsissummi atuagarsornikkut inuussutissarsiornermi aningaasaqarnermi tunngaviusumik ajornartorsiutaannik nammineq avatangiisini nunallu tamat akornanni pissutsit tunngavigalugit sulisinnaanerat ineriartortinneqassaaq.

Ilikkagaqartarnermi sulinermilu piginnaasat
Ilinniartut nammineq avatangiisini nunallu tamat akornanni pissutsit tunngavigalugit ilinniartitsissummi atuagarsornikkut inuussutissarsiornermi aningaasaqarnermi tunngaviusumik ajornartorsiutaannik suliaqartarneq ineriartortissavaat. Ilinniartut aamma suliffeqarfiup aningaasaqarnermik ingerlatsiviani suliassat suliarineqarnissaat siunertarlugu suliffeqarfiit aningaasaqarnerannik piginnaasaqalissapput.

Inuttut inuillu akornanni attaveqaqatigiittarnermi piginnaasat
ilinniartut suliffeqarfiit aningaasaqarneranni ajortorsiutinik namminneq ataasimoorlutillu suliaqarsinnaassapput. Ilinniartut aamma nammineq sunniuteqarsinnaanerup, suleqatitut suleqatigiinni sulisinnaanerup aamma sulisorisani, qullissanik, pisisartunik pilersuisunillu suleqateqarsinaanerup suliffeqarfiit iluatitsinissaannut pisariaqartuunerannik paasinninneq tunngavigalugu sulisinnaassapput.

Kulturikkut inuiaqatigiillu akornanni piginnaasat
Ilinniartut nunarsuarmi inuiaqatigiinnilu aningaasaqarnermi isumaliuteqarnissamik pisariaqartitsinerannik, suliffeqarfiup iluatsitsinissaanut aningaasaqarnermik aalajangiisinnaassuseqarnerup pisariaqarneranik ilisimasaqarneq tunngavigalugu sulisinnaassapput. Ilinniartut aamma suliffeqarfiit Kalaallit Nunaanni pingaartumillu nunani allani niuerfinni tuniniaanerisa naleqalersitsinermut qanoq pingaaruteqartigineranik kiisalu suliffeqarfiup naatsorsuuserinermik aningaasanillu aqutsinera tamassumani apeqqutaaneranik paasinninneq tunngavigalugu sulisinnaassapput.

3. Ilikkagassatut anguniakkat imarisaalu

3.1 Ilikkagassatut anguniakkat

Ilinniartut uku piginnaalissavaat:

a) ilinniartitsissutip suunera periutsillu pillugit ilisimasaqarneq piginnaasaqarnerlu takutillugit
b) suliffeqarfiup avatangiisiniittunik sunneeqateqartarnera nassuiarlugu,
c) suliffeqarfimmik pilersitsinermut atatillugu ajornartorsiutit nassuiarlugit,
d) suliffeqarfimmi tuninianaermi pissutit suliffeqarfiup anguniassaanik aalajangiinissaanik periusissiamillu toqqaanissaanik oqallinnissamut nalilersuimullu atornissaat pillugu ilimasat atorlugit,
e) inuussutissarsiornermi aningaasaqarnermi ajornartorsiutit suliamik ingerlatsinermi ilinniartitsissutillu allat sunneeqatigiittarnerannut atorlugit,
f) suliffeqarfimmi pissutsit nassuiarsinnaajumallugit nalilersorsinnaajumallugillu suliffeqarfimmi aaqqissuussaanermi aqutsinermilu pillugit ilisimasat piginnaasallu atorlugit,
g) ukiumoortumik nalunaarusiaq aningaasaqarnermilu kisitsisit pingaarnerit aallaavigalugit suliffeqarfiup aningaasaqarnermi inissisimanera misissoqqissaarlugu nalilersorlugulu,
h) suliffeqarfiup periusissiornermi periarfissaata oqallisiginissaanut nalilersornissaanullu aningaasaqarnermik aalaajangiinermik suliaqarneq atuinerlu,
i) suliamik ingerlatsinermi oqallisaaqataaneq inuussutissarsiornermilu aningaasaqarnermi ajornartorsiutit oqallisiginnaallugit aamma
j) inuussutissarsiornermi aningaasaqarnermi ajortorsiutinik suliaqarnissamut it-mi sakkut atortullu naleqquttut atorlugit.

3.2 Ilinniartitsissutip imarisa pingaarnerit

Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit tassaapput:

a) Suliffeqarfik avatangiisiilu: Suliffeqarfiup aaqqissugaanera, nassiussuineq, niueriaatsit, sulisut, qanittumi ungasissumilu avatangiisit.
b) Periusissiaq: logistikki, Boston Matricen, Porter værdikæde (suliffeqarfiup ingerlatai pingaarnerit. ingerlatallu tapersiissutit), Ansoffip ineriartornissamut periusissiaa, periussiorluni pilersaarusiorneq.
c) Tuniniaaneq: akinik naleqqunnerpaajutitsineq, akit iluanaarutaanatillu ajunaarutaassanngippata annertussusaannik naatsorsuineq (pilerisaatut), nioqqutissanik atuineq, akiitsut, nioqqutissat ABC-t.
d) Aningaaasaqarneq: tunngaviusumik naatsorsuutinut nalunaarsuineq, ukiumoortumik nalunaarutit aamma naatsorsuutinik nalilersuineq.
e) Aaqqissuussaanermi aqutsineq: aaqqissuussaanermik pilersaarut, aaqqissuussaanermi periutsit, suliffeqarfimmi ingerlanneqartut, suliassanik agguaaneq, aqutsineq.

Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit nammineq toqqagassat:

f) Suliffeqarfik ajutoorfioriaannarmiittoq
g) Suliffeqarfik peqataatitsisoq

h) Suliffeqarfik iluatsitsilluartoq

3.3 Ilassutitut ilinniakkat

Ilinniartut taamaallaat pingaarnertut ilinniakkat atorlugit ilikkagassatigut anguniakkat angusinnaassanngilaat. Ilisassutitut ilinniakkat tassaapput inuussutissarsiornermi aningaasaqarnermi ilinniagassat, suliffeqarfimmik pilersitsinermi ineriartortitsinermiluunniit ilinniartitsissummi anguniakkanut atassusiisut itisiliisullu. Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit ilassutitut ilinniakkani Kalaallit Nunaanni nunanilu tamani pissutsinut sapinngissamik annertunerpaamik atassuserneqassapput. Ilassutitut ilinniakkat ilinniartitsissummik tamarmiusumik ilinniartitsnermi 15 pct. missaannik annertussuseqassapput

4. Ilinniartitsinerup aaqqissuunneqarnera

Inuussutissarsiornermi aningaasaqarnermi maannakkut ajornartorsiutit piviusullu suliarineqarput, tassa suliffeqarfiit aalajangersimasut ataasimut isiginninneq aallaavigalugu misissorneqassammata. Inuussutissarsiornermi aningaasaqarnermi atuagarsorneq aaqqissuussamik ingerlatsisoqartilerniarlug suliffeqarfiullu ajornartorsiutaanik paasinnitsitsilerniarluni ilanngunneqassaaq.

4.1 Ilikkagaqartarnermi tunngaviit

misissuisitsilluni ilinniartitseriaaseq ilinniartitsnermik pilersaarusiornermi qitiusumik inissisimavoq. Misissuisitsilluni ilinniartitsinermi iliniartut nammineerlutik peqatigiillutillu aaqqissuussisinnaassuseqarnerat suliamillu ingerlasinermi isumaliutersuutinik oqaasertaliisinnaassuseqarnerat siuarsarneqassaaq.

a) Ilinniartitsinermi ilinniartut ilinniartitsissummi qaffasissusiat ilisimasaallu aallaavigineqassapput.
b) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsisoq aqutsisoralugu ilinniartut oqallinnerattut sapinngisamik annertunerpaamik ingerlanneqassaaq.
c) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitseriaatsit assigiinngitsut paarlakaanneqarlutik.
d) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut soqutigisaat pisariaqartitaallu malinneqassallutik. Ilinniartut taamaaliornikkut ilinniartitsissut pissanganartutut, naleqquttutut atorneqarsinnasutullu misigissavaat.
e) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniarnerup ingerlanneqarnerani sammisanilu ilinniartitsissummi siuariartoqartarluni, aammalu ilinniartitsissummi oqaatsititigut taaguutitigullu ineriartornermi siuariartortoqassalluni, taamaaliornikkut ilinniartut nammineerlutik suleriaaseqalernissamik ajornakusoortunillu eqqarsartarnissamik sungiussiartussallutik.
f) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq, inuiaqatigiinnut avatangiiserineqartunut sapinngisamik annertunerpaamik atassuteqartitsisoqassalluni.
g) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq, ilinniartut ingerlatsinerat ilinniartitsinermik atatitsissalluni.

4.2 Suleriaatsit

Ilinniartitsinermi ilinniartitsissutip imarisaani pingaarnerni nammineq toqqagassat pingasut aallaavigalugit ataatsimoorluni suliniuteqarnerit ilaapput (taamaaliortoqarsinnaanngippat taamaaliunnginnissaq akuersissutigineqarsinnaavoq). Ilinniarneq piviusut annertuumik tunngavigalugit aaqqissuunneqassaaq, ilinniartut taamaalillutik suliamik ingerlatsinermi oqallissinnaassuseqarnerat ajornartorsiutinillu piviusunik nalilersuisinnaassusiat ineriartortinneqassalluni.

Ilinniartitsineq assigiinngiiaartunngorlugu aaqqissuunneqassaaq, taamaalilluni ilinniartut assigiinngitsut, ilikkagaqariaatsit pisariaqartitallu assigiinngitsut mianerineqassallutik. Ilinniartut ilinniartitsinermi siullertut oqaasillit aappaattullu oqaasillit sianigineqassapput.

4.3 It

It tusagassiuutillu ilinniartitsissummik ilinniartitsinermi sakkutut ilinniartullu ilinniartitsissummi ilikkagaqartarneranni tapersiutitut atorneqassapput. Ilinniartut ilinniartitsinikkut digitalimi periarfissanik amerlasuunik atuisinnaassusiat ineriartortinneqassaaq, tassunga ilanngullugit digitalinngorlugu ataatsimooqatigiiffinnik allanik suleqateqarneq ilanngunneqassaaq. Ilinniartitsineq ilinniartut isumaliuteqarlutik paasissutissanik toqqaasinnaassiisa, misissueqqissaasinnaasusiisa nalilersuisinnaassusiisalu ineriartortinneqarnerannut tapersiissaaq. Ilinniartitsineq naggasiullugu ilinniartut internetimi teknologimik attaveqaqatigeriaatsinillu isummersortarnerisa ineriartortinneqarneranut tapersiissaaq.

4.4 Ilinniartitsissummi oqaatsit

Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq, ilinniartut ilinniarititsussummi oqaatsinik atuinerat paasinnitarnerallu ilinniartitsissummilu taaguutinik atuisinnaanerat aaqqissuussamik ineriartortinneqarluni. Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq, ilinniartut ilinniartitsissummi taaguutinik paasinnilluarsinnaaleriartortillugit atuisinnaaleriartortillugillu.

4.5 Ilinniartitsissutinut allanut atassuteqartitsineq

Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq, piffissap ilaani ilinniartitsissutit akimorlugit sulisoqartassalluni ilinniartitsissutinilu allani ilisimasanut sanilliussisarluni. Ilinniartitsissutip imarisaannik pingaarnernik ilinniartitsisutillu atorneqarnerani pissutsinik itsileeqqinnissaq atassuteqartitsinissarlu siunertaralugit ilinniartitsissutini allani ataatsimik amerlanernilluunniit suleqateqarluni ilinniartitsissutit akimorlugit suliniut ikinnerpaamik ataaseq suliarineqassaaq.

5. Nalilersuineq

5.1 Ingerlaavartumik nalilersuisarneq

ilinniartitsissummi ilikkagassatut anguniakkat ilusilerluillunilu nalersuineq tunngavigalugit ingerlaavartumik nalilersuisoqartassaaq. Ataasiakkaanut suliamillu ingerlatsinermi ilitsersuisoqartassaaq, tassani ilinniartut ilinniartitsissummi killiffimmik qaffasissuanik erseqqarissumik paasitinneqartassallutik. Aamma ilinniartut ilinniartitsissummi ineriartornertik pillugu imminnut isummersortitsisunik ingerlataqartoqartassasoq kissaatiginarpoq.

Allattariarsorluni oqaluttarissanillu ingerlatsinerit pillugit kalerriuteqarnerit tunngalersuinermi, aaqqiissuussinermi, oqaatiginnissinnaassuseqarnermi suliamillu

ingerlatsinermi eqqortuliorn ermi pitsanngorsaatissanik erseqqarissunik ilitsersuuteqarluni siumut ilitersuisoqartassaaq. Minnerpaamik semesterini tamani ilinniartut ilinniartitsinermi sulinerannik, peqataavinnerannik pimoorussinerannillu nalilersuisoqartassaaq. Tassunga atillugu ilinniartitsineq pillugu ataatsimut nalilersuisoqartassaaq.

5.2 Misilitseriaatsit
Misilitseriaatsinit marlunnit ukuninnga ataaseq holdinut ataasiakkaanut ilinniarfik toqqaasassaaq.

Misilitseriaaseq a
Misilitsinnermi tunngaviuvoq apeqqutit ilanngussallu ilanngullugit oqaluttuaaraliaq. Oqaluttuaaraliaq Kalaallit Nunaanni suliffeqarfik, pisortat sulisoqarfiat imaluunniit NGO aallaavigalugit ilinniarfimmit suliarineqassaaq.

Oqaluttuaaraliaq suliffeqarfimmik kiisalu ilanngussanik arlalinnik inuussutissarsiornermi aningaasaqarnermut tunngasunik allaaserinninnernik imaqassaaq. Tassunga ilanngunneqassapput sammisani ilinniartitsissummi suliarineqartuni oqaluttuaaraliamut apeqqutit arfinillit – arfineq marluk. Ilinniartut naatsumik allaaserinninnerminni apeqqutinik tamanik suliarinnissapput.

Ilinniartut soraarummiinnginnerminni ullumi ataatsimi tamarmi oqaluttuaaqqamik suliarinnissapput. Misilitsinnermi atortut nal. 8:00 tunniunneqassapput, tassani oqaluttuaaraliaq soraarummeertitsisumit naatsumik saqqummiunneqassalluni. Naatsumik allaaserisaq ulloq taanna nal. 16:00 tunniunneqassaaq. Ilinniartut peqatigiillutik ataasiakkaarlutilluunniit sulisinnaapput. Ataatsimut suliaqarnermi ataatsimut suliaqartut ataatsimut naatsumik allaaserinninnerat tunniunneqassaaq. Ilinniartut naatsumik allaaserinninneri tunniussinerup kinguninngua censorimut nassiunneqassapput. Naatsumik allaaserinninnermi apeqqutit suut ilinniartut ataasiakkaat saqqummiussassatut kissaatigisaat ersissaaq. Ilinniartut oqaluttuaaqqami apeqqutinik tamanik paasiniaassapput. Naatsumik allaaserisamik tunniussinissaq ilinniartup soraammeernissaanut piumasaqaataavoq.

Oqaluttariarsorluni misilitsinnermi soraarummeertitsinermi naatsumik allaaserinninneq suliarineqarnikoq aallaaviussaaq. Ilinniartup oqaluttuaaqqami apeqqut nammineq toqqakkani siulliullugu saqqummiutissavaa, tamassumalu kingorna oqaluttuaaqqami apeqqummik ataatsimik marlunnilluunniit censorip toqqagaanik soraarummeertitsisoqassaaq. Suut apeqqutigineqassanersut ilinniartup siumut ilisimassanngilai, oqaluttuaaqqamilu apeqqutit tamarmiusut pillugit piareersimassalluni. Piareersarnissamut piffissaliisoqassanngilaq, piffissarlu soraarummeerfiusoq sorummeertumut ataatsimut nalilersuineq ilanngullugu minutsit 24-t missaaniissapput.

Ataatsimut suliniuteqarnermi ilinniartut ataasiakkaarlugit soraarummeertinneqassapput. Ataatsimut suliniuteqarnermi qanoq iliornissamut piareersimasoqassaaq, taamaalilluni ilinniartut soraarummeernikut ataatsimut sulaqaqatiginikuusanut suli soraarummeernikuunngitsunut attaveqarsinnaassanani.

Misilitseriaaseq b
Oqaluttariarsorluni misilitsinnermut tunngaviusoq tassaavoq suliassaq sammisamit

ilisimaneqartumeersoq ilisimaneqanngitsumik ilanngussamik ilalik, ikinnerpaamik marlunnik-pingasunik nalinginnaasumik quppernilik (toorsinerit 2400 akunneri ilanngullugit. Suliassat agguarlugit qaffasissutsit malillugit sammisaqarluni ataani apeqqutinik imaqassapput. Suliassani sammisat tassaapput ilinniartsinermi atorneqartut taamaalillunilu soraarummeertunit ilisimaneqartut. 48 minutsit missaanni piareersarnissamut piffissaliisoqassaaq, piffissarlu soraarummeerfiusoq soraarummeertumut ataatsimut minutsit 24-t missaaniissapput.

Soraarummeertitsineq soraarummertup soraarummeertitsisullu akornanni suliaq pillugu oqaloqatigiinnertut ingerlanneqassaaq.

5.3 Naliliinermi tunngaviit

Naliliineq tassaavoq soraarummeertup oqaluttarissamik misilitsinnermi ingerlatsinerani ilikkagassatut anguniakkanik immikkoortoq 3.1-imi allaqqasunik qanoq annertutigisumik eqqortitsinera.

Filosofi C - 2022

1. Ilinniartitsissutip inissisimanera
Filosofimi eqqarsartarnermi kulturikkut kingunnussat sammineqarput. Ilinniartitsissutip inissisimanera tassaavoq ilinniartut eqqarsartariaatsinik, naleqassutsinik, inuunermik pisunillu paasinnittarnermik nassaassaasunik paasisinneqarnissaat, taamaalilluni inuiaqatigiinni inuunermik sammisavissaanik ilusiliinissamut toqqaanissamillu peqaaanissamut piginnaasaqalerniassammata. Filosomi apeqqutit inuit tunngaviusumik inunneermi ilinniartitsissutinilu ilisimatusarnermilu apeqqutit sammineqarput. Filosofip isikkua tassaavoq suliaqarfiit ilisimatusarnerillu akimorlugit apeqquteqartarneq aammalu akissutaasinnaasunik tunngavilersuutaasinnaasunillu isornartorsiuilluni qisuariaateqartarneq. Ilinniartitsissummi illuinnarni ajornartorsiutit maannakkullu pisunut tunngatitat aaqqissuussamik isiginiarneqarput.

2. Ilinniartitsissummi siunertat
Ilisimasat piginnaasallu
Ilinniartut filosofimi apeqqutinik imatut ilisimasaqartigissapput filosofimi ajornartorsiutit atuagarsornerlu europamiut kalaallillu kulturianni tunngaviusimasut tunngaviusullu ilisarisinnaallugit, suliarisinnaallugit oqallisigisinnaallugillu.

Ilikkagaqartarnermi sulinermilu piginnaasat
Ilinniartut nunarsuarmut tunngaviusumik paasinittarnermi isummersuutinik periutsillu pingaarnernik ilisimasatik tunngavigalugit ilinniartitsissummi suliaqarsinnaassapput. Ilinniartut tassunga atatilluugu filosofimi inunnik piviusunillu isummat qanoq inulerinermik, inuiaqatigiinnik ilisimatusarnermik aamma pinngortitamik ilisimatusarnermik ilinniartitssutini ilanngunneqarsimanersut paasisaqarfigissavaat.

Inuttut inuillu akornanni attaveqaqatigiittarnermi piginnaasat
Ilinniartut namminersorlutik isornartorsiuillutillu inuttut eqqarsartartuutt, qaammaassalittut nammineersinnaasutulllu tunngavilersuisinnaassapput. Ilinniartut filosofimi sammisat kulturimik sunniisut pillugit namminneq isummatik, tunngavilersuutitik nalilersuinertillu oqaasertalersorsinnaassavaat.

Kulturikkut inuiaqatigiillu akornanni piginnaasat
Kalaallit kulturianni Kalaallillu Nunaanni inuiaqatigiinni ilisimasat naleqassutsillu assigiinngitsut ilinniartut nalilersorsinnaassavaat, oqallisigisinnaassallugit isummerfigisinnaassallugillu.

3. **Ilikkagassatut anguniakkat imarisaalu**

3.1 Ilikkagassatut anguniakkat

Ilinniartut uku piginnaalissavaat:

a) atuakkani assigiinngitsuni filosofimi ajornartorsiutit ilisisarisinnaassavaat nassuiarsinnaallugillu,
b) inuit, inuiaqatigiit pinngortitarlu pillugit tunngiusumik isummani filosofimi ajornartorsiutit atuagarsornerlu illugit ilisimasatik takutissinnaassavaat,
c) filosofimi ajornartorsiutit, taaguutit atuagarsornermilu aaqqissuussamik imminnut atanerinik tunngaviusumik ilisimasatik takutissinnaassavaat,
d) filosofimi ajornartorsiutit qangali aaqqiissutissatut siunnersuutaasartut pingaarnerit nassuiarsinnaassavaat,
e) taaguutinik nassuiaanerit assigiinngissutaanillu suliarinnissinnaaneq takusinnaassavaat,
f) atuagarsorluni tunngavilersuinermik tunngaviusumik ilisimasaqarneq takutissinnaassavaat,
g) qangalili ulluinnarnilu filosofimi ajornartorsiutinik suliarinnittarnermik suliaqarfimmi tunngavilersuilluni oqallinninnermut peqataasinnaassapput,
h) ileqqorissaanermi ajornartorsiutinik ilisarinnissinnaassapput nassuiaasinnaassallutillu aammalu nalilersuisinnaassallutik aamma
i) taamaalilluni ilinniartitsissutini ilisimasaqarfinnilu taakkulu akornanni atuuttunik ilisimasat assigiinngitsut immikkoortissinnaassavaat.

3.2 Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit

Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit ukuupput:

a) Kalaallit Nunaanni Europamilu killillermi filosofimi atuagarsornermi ingerlanneqartartumilu ajornartorsiutit pingaarnerit,
b) tunngaviusumik atuagarsorluni tunngavilersuineq aamma
c) tunngaviusumik ileqqorissaarneq

3.3 Ilassutitut ilinniakkat

Ilinniartut taamaallaat pingaarnertut ilinniakkat atorlugit ilikkagassatigut anguniakkat angusinnaassanngilaat.

Piffissat pingaarnerit pillugit filosifimi isumassarsisarnermilu oqaluttuarisaanerit: itsarsuarnisaq, renæssance, qaammarsagaanerup nalaa ullullu nutaaliat ilangunneqarsinnaapput. Taassuma saniatigut filosofimi inuunermillu isiginneriaatsimi atortut Europami killerminngaaniinngitsut ilanngunneqarsinnaapput. Filosifimi ilassutitut ilinniakkat ilaatigut ilinniartitsissutit allat ilanngullugit ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit tunngassuteqartilissavaat itisilerlugillu, ilinniartitsissumilu ilinniartut ilisimasaat annertusisissallugit, taamaalilluni ilikkagassatut anguniakkat ilinniartut angusinnaaniassammatigit. Ilassutitut ilinniakkat pingaarnertut ilinniakkatulli Kalaallit

Nunaanni nunanilu tamani pissutsinut sapinngisamik annertunerpaamik atassuteqartinneqassapput.

4. Ilinniartitsinermik aaqqissuussineq

4.1 Ilinniartitseriaatsimi periutsit

a) Ilinniartitsinerni ilinniartut ilinniakkani qaffasissusiat ilisimasaallu aallaavigineqassapput.
b) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsisut ilinniartullu akornani ilikkagaqartarnermi oqaloqatigiittarnerattut sapinngisamik isikkulerlugu.
c) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitseriaatsit assigiinngitsut paarlakaajaanneqassallutik.
d) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut soqutigisaat pisariaqartitaallu isiginiarneqassallutik, taaamaalilluni ilinniartut ilinniartitsissutip pissanganartuuneranik, naleqquttuuneranik soqutiginartuuneranillu misigisaqarnissamut periarfissinneqassallutik.
e) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniagaqarnerup ingerlanneqarnerani sammisanilu ineriartortitsinermi ilinniartitsissut siuariarfiussalluni, tassa ilinniartitsissummi oqaatsit oqariartaatsillu ineriartorfiussallutik, taamaalilluni ilinniartut namminneerlutik suliariaaseqarnissamik ajornakusoortunillu eqqarsartarnissamut piffissap ingerlanerani sungiusarneqassallutik.
f) ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq inuiaqatigiinnut avatangiiserisanut annertunerpaamik attuumassuteqalersillugu.

Filosofimi immikkoortut assersuutinik sungiusaatinillu piviusunik ilaneqassapput. Ilinniartitseriaatsit assigiinngitsut atornerisigut ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut ilisimasassanik ilikkagassatut anguniakkani allaaserineqartunik ilisimasaqalersillugit. Ilinniartitsinermi periutsit assigiinngitsut atorneqassapput, siuariartornerlu ilaatigut qulakkeerneqassaaq ilinniartitsineriaatsinik, sungiusaatinik atortunillu assigiinngitsunik toqqaanikkut.

Filosofimi ajornartorsiutinik, atuagasornermik immikkoortunillu ilisimasaqalerniarluni suliaqarnermi filosofimi oqaasertanik pingaarnernik, saniatigut atuakkanik ilinniartitsissumilu atuakkanik allanik atuarneq tunngavigineqassaaq. Filosofimi ajornartorsiutinik atuagarsornermillu erseqqisaanermi atuinermilu oqaasertat, eqqumiitsuliat, tusagassiat, titartakkat, nipilersuutit sammisaqarluni suliasat filosofimik imaqartut assigiinngitsut tamarmik ilanngunneqarsinnaapput.

4.2 Suleriaatsit

Marlunniit sisamanut sammisaqarnikkut ilinniartitsineq aaqqissuunneqassaaq. Sammisaqarnerni tamani filosofimi oqaasertamik pinngaanermik misissuilluni minnerpaamik ataatsimik assersuusiortoqassaaq. Taassuma saniatigut sungiusaateqassaaq, pivisunit

assigiissaannillu assersuusiortoqassalluni, taakkunanilu ulluinnarni allaniluunniit assersuusiornikkut atuagarsornermik takutitsisoqassaaq.

Sammisaqarnermut minnerpaamik ataatsimut atatillugu ilinniartut nammineerlutik ilassummik atortumik filosofimik imaqartumik imaluunniit filosofimi oqaasertamik nassaassapput, nalilersuillutik oqallisiginnillutillu. Sulineq, suleqatigiikkaarluni ingerlanneqartoq, suleqatigiit holdeqatimik sinnerinut saqqummiinerannik naggaserneqassaaq.

Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut ilinniartitsissummi oqaatsinik siullugu oqaasillit aappaattullu oqaasillit isiginiarneqassallutik. Ilinniartut assigiinngiiarnerat, taakku ilikkariaasiat pisariaqartitaallu isiginiarneqassapput.

4.3. It

It-kkut atortut atorneqassapput ilinniagassanut atatillugu siuariartornermut naapertuunnerattut annertussusilimmik, isumalioqqissaarnikkullu apeqqutit, sammisat aaqqiissutissatullu siunnersuutit misissornissaannut atorneqassallutik. Digitaliusumik saqqummeeriatsit ilisimasanillu avitseqatigiinneq ilinniartitsinermut ilaassapput.

It-mik atuinermik aamma ilisimasanik internetikkoortunik apersuusersuisumik pissusilersornerup, ilinniartut nalinginnaasumik it-mik piginnaaneqassusiat digitaliusumillu ineriartornerat tapersissaavaa.

4.4 Ilinniartitsinermi oqaatsit

Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq, ilinniartut ilinniartitsissummi oqaatsinik atuinerat paasinninnerallu ilinniartitsissummilu taaguutinik atuinerat aaqqissuussamik ineriartortinneqassallutik. Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsissutit siulianni oqaatsinik ilinniartut piffissap ingerlanerani paasinnilluarsinnaatikkiartortillugit atuisinnaalluartikkiartortillugillu.

4.5 Ilinniartitsissutinut allanut atassuteqartitsineq

Assersuutinik ilinniartitsissutit allat filosofimi nalilersuinermi isumaliutiginninnernillu qanoq isumassarsisitsiisinnaasarannik takutitsisunik ilinniartut saqqummiivigineqassapput. Akerlianik, assersuutinik ilinniartitsissutit allat filosofimik atassuteqartitsinerannik isumassarsisitsisurannillu takutitsisunik ilinniartut saqqummiissapput.

5. Nalilersuineq

5.1 Ingerlaavartumik nalilersuisarneq

Ilinniartut ilinniarnerup ingerlanerani minnerpaamik semesterini tamani ilinniartitsissummi inissisimanerrup qaffasissusianik ineriartornermillu erseqqarissumik paasisinneqartassapput. Nalilersuineq ilinniartitsissummi inissisimaneri qanoq pitsanngortinneqarnissaanik

ilitsersuinermik malitseqartinneqassaaq. Ilitsersuinermi ilinniartut ilinniartitsinermik, suliaqarnermut, tassunga ilanngallugit ilinniartitsissummi suleqatigiilluni sulinermi ilinniartullu ataasiakkaarlutik saqqummiineranni, piareersartarnerat ilanngunneqassaaq.

5.2 Misilitseriaaseq

Filosofimi ajornartorsiut atuagarsornerluunniit aammalu tamassumunnga assersuut ajornartorsiulluuniit tunngavigalugit suliaq tunngavigalugu oqaluttariarsorluni misilitsittoqassaaq. Oqaasertat annertussusaat: oqaasertat 1-3, quppernerit nalinginnaasut annerpaamik katillugit sisamat, taakkunannga quppernerit nalinginnaasut 1½-2 tassaassapput filosofimi ajornartorsiummik atuagarsornermilluunniit oqaasertanik ilinniartitsinermit ilisimaneqartunik saqqummiineq. Pivisunit atortut, atugarsornermi atuagarsornerniluunniit atorneqartussani oqaasertat siumut ilisimaneqariissaput ilisimaneqariissanatilluunniit. Qupperneq nalinginnaasoq tassaatinneqarpoq qupperneq naqinnernik 2400-nik naqinnilik, akunnequsersuutit ilanngullugit.

Piareersarnissamut minutsit 48-t missaanni piffissaliisoqassaaq, piffissarlu soraarummeerfik soraarummeertumut ataatsimut minutsit 24-t missaanissapput.

soraarummeertoq minutsit 5-7 missaanni oqaluttariarsorluni saqqummiilluni aallarnissaaq, tassani atuagarsorneq tunngavigalugu ajornartorsiulluunniit nassuiaassalluni. Tamassuma kingorna assersuutip filosofimik imaanik ilinniartoq saqqummiissaaq, soraarummeertitsisorlu ilinniartitsissut tunngavigalugu oqaloqatigissallugu. Oqaloqatigiinnermi ilinniartoq atuagarsornernut allanut sammisalluunniit sammiviinut atassuteqartitsissaaq.

5.3. Naliliinermi tunngaviit

Naliliinermi soraarummeertut ilikkagassatut anguniakkanik qanoq angusitiginersut tunngavigalugu naliliisoqassaaq. Nalilersuinermi soraarummeertut ukuninnga piginnaasaqarnerat pingaartinneqassaaq:

a) filosofimi ajornartorsiummik tamassumunngalu assersuutinik piviusuneersunik erseqqarissumik paasiuminartumillu saqqummiinera,
b) ajornartorsiummik oqallisiginninnera aamma
c) piffissamik soraarummeerfimmik atuinera aaqqissuussineralu.

Ataatsimut naliliineq tunngavigalugu karakteriliisoqassaaq.

Aningaasalersuineq C - 2022

1. Ilinniatitsissutip inissisimanera
Aningaasalersuinermut ilaapput aningaasaliisartut aningaasaliisarnermilu niuerfiit pillugit ilisimasat aamma suliffeqarfiit aningaasaliissutinik pissarsisarnerat aningaasaliissutinillu atuisarnerat pillugit ilisimasat. Ilinniartitsissummi nunat tamat akornanni aningaasaliissutinik niuerfinni akit pilersarnerat isiginiarlugu suliffeqarfiit pitsaanerpaamik aningaasaliissutinik pissarsinissamut atuinissamullu periarfissaat sammineqarput. Ilinniartitsissummi inuiaqatigiinnik ilisimatusarnermi periutsit atorneqarput.

2. Ilinniartitsissummi siunertat
Ilisimasat piginnaasallu
Ilinniartut aningaasaliisarnermik imatut ilisimasaqartigissapput suliffeqarfiit aningaasaqarnermi inissisimanerat nunanullu tamat akornanni aningaasaliissutinik niuerfinni periarfissaat pillugit qisuariaateqarlutik isummersinnaassallutik. Ilinniartut Kalaallit Nunaanni sumiiffinni nunanilu allani aningaasaliisarnermi atuagarsorneq atorlugu aningaasaliisarnermi ajornartorsiutinik nammineerlutik paasiniaasinnaassapput sulisinnaassallutillu.

Ilikkagaqartarnermi sulinermilu piginnaasat
Ilinniartut ilaatigut ingerlaqqilluni ilinniaqqinnissaq tunngavigalugu aningaasaliisarnermi ajornartorsiutinik ataatsimut isiginnillutik sulisinnaassapput aammalu paasissutissanik naleqquttunik katersuisinnaassallutik nalilersuisinnaassallutillu. Ilinniartut naggusiullugu aningaasaliisarnermi periutsinik teknikkinilllu aammalu paasissutissiisarnermi teknologimi atortunik naleqquttunik suliaqarsinnaassapput.

Inuttut inuillu akornanni attaveqaqatigiittarnermi piginnaasat
Ilinniartut nammineerlutik suleqatigiiaakkaarlutillu sulisinnaassapput. Ilinniartut aammattaaq suliffeqarfinnit iluatsinermut pingaarutaasumik piumasaqaataasoq inuttut annertuumik sunniuteqarsinnaaneq, suleqatiginik suleqatigiiaarluni sulisinnaassuseqarneq pillugit ilisimasaqarneq aammalu sulisunik aningaasaliisartunillu suleqatinik suleqateqarsinnaaneq tunngavigalugit sulisinnaassapput.

Kulturikkut inuiaqatigiillu akornanni piginnaasat
Ilinniartut nunarsuarmi sumiffimmilu inuiaqatigiinnik paasisimasaqarneq tunngavigalugu sulisinnaassapput, tassunga ilanngullugit suliffeqarfinnut iluatitsissutaasunik suliffeqarfiit aningaasaqarnermi aalajangiisinnaassuseqarnerat sulisunut pingaaruteqartoq. Suliffeqarfiit ingerlaannarsinnaasut inuiaqatigiinni naleqalersitsinissamut qanoq pingaaruteqartiginerannik paasisimasaqarneq aammalu suliffeqarfiit aningaasaqarnermi nunat tamat akornanni akuuffigisaminni inissimanerat periarfissaallu tunngavigalugit ilinniartut sulisinnaassapput. Ilinniartut naggusiullugu allamiut kulturianni aningaasaqarnermik eqqarsartariaasiannik paasisismasaqarneq tunngavigalugu sulisinnaassapput, tassunga ilanngullugu allatut

kultureqartunik suleqateqarnermi iliuuseqartarnerup naleqqussarnissaa piumasaqaataasoq, ilinniartullu aamma nunat allamiut kalaallit kulturiannut naleqqussaminnik ajornartorsiuteqarsinnaanerannik ilisimasaqassapput.

3. Ilikkagassatut anguniakkat imarisaalu

3.1 Ilikkagassatut anguniakkat

Ilinniartut ukuninnga piginnaasaqassapput:

a) aningaasaliisartut suliffeqarfiillu nassuiarsinnaassavaat,
b) aningaasaliissutini akit pilersarnerannik oqallinnermi nunat tamat akornanni aningaasaliisarnermi niuerfiit pillugit ilisimasatik atorsinnaassavaat,
c) suliffeqarfiit qummut sanimullu oqimaaqatigiissaarinermi aaqqissuussaanerat nalilersorsinnaassavaat,
d) suliffeqarfiit aningaasaqarnermi iliuusaannik oqallinnermi nalilersuinermilu aningaasaliissutaasartut pillugit ilisimasatik atorsinnaassavaat
e) suliffeqarfiit aningaasaqarnermi aningaasartuutaat pillugit oqaasertalersuisinnaassapput paasissutissanillu ingerlatitseqqiissinnaassallutik aamma
f) suliffeqarfiit aningaasanik pissarsisarnerannik oqallinnerni nalilersuinernilu nammineq pigisat taarsigassarsiallu atorlugit aningaasaliisarnerit pillugit ilisimasatik atorsinnaassavaat.

3.2 Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit

Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit ukuupput:

a) suliffeqarfiit aningaasaliisartut suliffeqarfiillu,
b) aningaasaliissutinik niuerfiit,
c) aningaasaliinerit
d) suliffeqarfiit oqimaaqatigiissaarinermi aaqqissuussaanerat,
e) nammineq pigisat atorlugit aningaasaliinerit aamma
f) taarsigassarsiat atorlugit aningaasaliinerit.

3.3 Ilassutitut ilinniakkat

Ilinniartut taamaallaat pingaarnertut ilinniakkat atorlugit ilikkagassatigut anguniakkat angusinnaassanngilaat.

Ilassutitut ilinniakkat toqqarneqassapput taakku pingaarnertut ilinniakkat ilanngullugit ilikkagassatut anguniakkat itisilernissaannut tapersiisussanngorlugit. Ilassutitut ilinniakkat aammattaaq pingaarnertut ilinniakkanni immikkoortunut atassuteqartitsissapput. Ilassutitut ilinniakkat tassaapput maannakkut aningaasaqarneq pillugu ilinniakkat, tassani aningaasaliissutinik pissarsisarneq aningaasaliissutinillu atuisarneq pingaartillugit ilikkagassatut anguniakkanut atassuteqartitsisoqassalluni taakkulu itisilerneqassallutik.

4. Ilinniartitsinerup aaqqissuunneqarnera

4.1 Ilinniartitseriaatsimi periutsit

a) Ilinniartitsinerni ilinniartut ilinniakkani qaffasissusiat ilisimasaallu aallaavigineqassapput.
b) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsisut ilinniartullu akornani ilikkagaqartarnermi oqaloqatigiittarnerattut sapinngisamik isikkulerlugu.
c) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitseriaatsit assigiinngitsut paarlakaajaanneqassallutik.
d) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut soqutigisaat pisariaqartitaallu isiginiarneqassallutik, taaamaalilluni ilinniartut ilinniartitsissutip pissanganartuuneranik, naleqquttuuneranik soqutiginartuuneranillu misigisaqarnissamut periarfissinneqassallutik.
e) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniagaqarnerup ingerlanneqarnerani sammisanilu ineriartortitsinermi ilinniartitsissut siuariarfiussalluni, tassa ilinniartitsissummi oqaatsit oqariartaatsillu ineriartorfiussallutik, taamaalilluni ilinniartut namminneerlutik suliariaaseqarnissamik ajornakusoortunillu eqqarsartarnissamut piffissap ingerlanerani sungiusarneqassallutik.
f) ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq inuiaqatigiinnut avatangiiserisanut annertunerpaamik attuumassuteqalersillugu.

Ilinniartitsinermi ilinniartitseriaatsimi periutsit ilinniartitsinerup aaqqissuunneqarneranut tunngaviliisuupput. Aningaasaliisarnermi sumiiffinni maannakkut ajornartorsiutit suliarineqartarput, tassa aningaasaqarnermi maannakkut ajornartorsiutit ataatsimut isiginninneq tunngavigalugu nalilersorneqassammata. Aningaasaliisarnermi atuagarsorneq aaqqiissuussamik ingerlatsiniarluni paasisaqartitsiniarlunilu ilanngunneqassaaq.

Pisunit ataasiakkaanni tunngaveqarneq ilinniartitsinermik aaqqiissuussinermi pingaaruteqarpoq. Pisunit ataasiakkaanit malittarisassanik tunngaveqarluni ilinniartitsinermi ilinniartut isumaliutersuutitik aaqqissuussisinnaassusiat, oqaaseqaatiliorsinnaassusiat ingerlatitseqqiisinnaassusiallu siuarsarneqassaaq.

4.2 Suleriaatsit

Ilinniartitsinermi ilaapput aningaasalersuinermi ajornartorsiutit aalajangersimasut killilikkallu tunngavigalugit sungiusarneq, ilinniartut taamaalillutik aningaasalersuinermik periutsinik suliaqarnermi piginnaasaqalissallutik. Ilinniartitsineq suleriaatsinik toqqaanermi allanngorartitsilluni siuariartortitsiniarlunilu aaqqissuunneqassaaq. Ilinniartitsineq aaqqissuunneqassaaq ilinniartut ilinniartitsissummi oqaatsinik siullertut oqaaseqarnerat oqaatsillu aappaattut oqaaseqarnerat isiginiarlugu.

Ilinniartitsineq aaqqissuunneqassaaq it-p ilinniartitsinermi perorsaanermilu atortuunera isiginiarlugu. Sammisanik suliaqarnermut atatillugu ilinniartitsineq imatut

aaqqissuunneqassaaq ilinniartut sapinngisamik annertunerpaamik attaveqaqatigiiffiusartunik elektroniskiusunik internetimillu atuisinnaatillugit.

4.3 IT

It-mi atortut tusagassiissutillu ilinniartitsinermi atorneqassapput, suliamut tunngatillugu sakkutut ilinniartullu ilinniartitsissummi ilikkariartornissaannut ikorfartuutitut. Ilinniartitsineq aqqutigalugu ilinniartut periarfissat digitaliusut siamasissut atornissaat inerisassavaat, tamatumunnga ilanngullugu ataatsimooqatigiiffinni digitaliusuni allanik suleqateqarneq.

Ilinniartitsineq ilinniartup eqqarsaatigilluakkamik apersuusersuisumillu paasissutissanik toqqaasinnaaneranik, misissueqqissaarsinnaaneranik naliliisinnaaneranillu inerisaaqataassaaq. Kiisalu ilinniartitsineq aamma ilinniartut internetip atorneranut attaveqariaatsinullu apersuusersuisumik pissuseqarfiginninnissaannut inerisaaqataassaaq.

4.4 Ilinniartitsissummi oqaatsit

Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut ilinniartitsissumi oqaatsinik aammalu ilinniartitsissummi oqariaatsinik paasinnittarnerat atuisarnerallu aaqqissuussamik ineriartortinneqarluni. Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsissutit siulianni oqaatsinik oqariaatsinillu ilinniartut piffissap ingerlanerani paasinnilluarsinnaatikkiartortillugit atuisinnaalluartikkiartortillugillu. Aningaasalersuineq Kalaallit Nunaanni nutaat ilinniartitsissutaammat ilinniartitsissutit siulianni oqariaatsinik annertuumik suliaqartoqassaaq.

4.5 Ilinniartitsissutinut allanut atassuteqartitsineq

Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq piffissat ilaanni ilinniartitsissutit akornanni suliaqartoqartarluni ilinniartitsissutinilu ilisimasaqarfiulersunut sanilliutitsilluni. Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq nunat tamat nunat tamat akornanni ajornartorsiutit aammalu aningaasalersuinermi periutsit pillugit matematikki pillugit akornanni aningaasaqarnermut atassuteqartitsinissamut periarfissiilluni.

5. Nalilersuineq

5.1 Ingerlaavartumik nalilersuisarneq

Nalilersuinermi ilikkagassatut anguniakkat tunngaviupput. Inunnik ataasiakkaanik ilitsersuineq nalilersuinerlu aqqutigalugu ilinniarnerup ingerlanerani tamani ilinniartut ilinniartitsissummi killiffimminni qaffasissutsiminnik ineriartornerminnillu ersarissumik paasisaqalissapput. Sammisaqarnerit ilanngunneqassapput ilinniartitsissummi pissarsinermik inuit ataatsiakkaat ataatsimullu qisuariartarnerannik annertusaasut.

5.2 Misilitseriaaseq

Oqaasertat ilisimaneqanngitsut apeqqutillu arlallit ilanngullugit suliat tunngavigalugit oqaluttariarsorluni misilitsittoqassaaq.

Minutsit 40-t missaanni piareersarnissamut piffissaqartitsisoqassaaq, soraarummeertumullu ataatsimut soraarummeerneq minutsit 20-t missaanni piffissaqartitsisoqassaaq.

Soraarummeerneq soraarummeertup soraarummeertitsisullu oqaloqatigiinnerisigut ingerlanneqassaaq.

5.3 Naliliinermi tunngaviit

Naliliineq tassaavoq soraarummeertup ilikkagassatut anguniakkanik qanoq annertutigisumik malitsineranik naliliineq.

Soraarummeertup ukunani piginnaasai pingaartinneqassapput:

a) Ilinniartitsissummi ilinniakkanik aaqqissuussisinnaanera ingerlatitseqqiisinnaaneralu
b) Suliarfimmik isumaliutersuutinik oqaasertalersuinera aamma
c) Kalaallit Nunaannut sumiiffinnut qanittuniittunut nunanilu tamanut tunngatillugu ilinniartitsissumi atuagarsorneq atorlugu aningaasalersuinermi ajornartorsiutinik oqalliseqarsinnaanera nalilersuisinnaaneralu.

Ataatsimut nalilersuineq aallaavigalugu tamarmiusumik karakteriliisoqassaaq.

Franskisut aallarterlaanut B - 2022

1. Ilinniartitsissutip inissimanera
Franskisoorneq piginnaasassanik ilinniartitsissutaavoq, ilisimasassanik ilinniartitsissutaavoq kulturimillu ilinniartitsissutaalluni, ilaatigullu europami nunallu tamat akornanni nalinginnaasumik attaveqaqatigiinnermi ilaatigullu paasisaqartarnermut franskit oqaasii atorneqartarlutik aammalu romamiut oqaasiinik kulturiannillu paasisaqarfiulersarlutik. Aammattaaq Frankrigimi nunanilu allani franskisut oqaluffiusuni kulturi, oqaluttuarisaaneq inuiaqatigiinnilu pissutsit ilinniartitsissutip imarai. Ilinniartitsissummi periuseq tassaaneruvoq attaveqaqatigiinnermi oqaluttarissanik sulinermilu oqaasertanik atuineq.

2. Ilinniartitsissummi siunertat
Ilisimasat piginnaasallu:
Ilinniartut franskit oqaasiinik imatut ilisimasaqartigissapput oqaatsinillu imatut piginnaasaqartigissallutik franskisut paasisinnaallutik, ajornanngitsumillu imminnullu atasunik oqalussinnaallutik attaveqaqateqarsinnaallutillu. Ilinniartut franskisut oqaasilinni inuiaqatigiinnik taakkualu kulturiannik ilisimasaqassapput paasinnillutillu.

Ilikkagaqartarnermi sulinermilu piginnaasat:
Ilinniartut aallussillutik aaqqissuussamillu oqaatsinik piginnaasaqalerniarnerminni sulisinnaassapput aammalu atuarneq, tusarnaarneq, oqaatsinik atorsinnaasaqalerneq oqaatsinilu oqaasilerinerup aaqqissuussaanerata paasisaqarfiginiarnera aqqutigalugit oqaatsit atorlugit sulisinnaassallutik.

Inuttut inuillu akornanni attaveqaqatigiittarnermi piginnaasat:
Nammineq ilinniariaatsit ilinniagaqalernermilu piginnaasaqalerneq ilinniartut paasisimassavaat. Ilinniartut ilinniartitsissutini ilinniagaqarnermilu nammineersinnaassuseqassapput aammalu marlukkaarlutik suleqatigiiaarlutillu sulisinnaassallutik.

Kulturikkut inuiaqatigiillu akornanni piginnaasat
Ilinniartut namminneq kulturertik franskisut oqaluffiusuni allani kulturinut sanilliullugu isummerfigisinnaasavaat, tassungalu atatillugu Kalaallit Nunaanni nunanilu franskisut oqaluffiusuni marlunnik oqaaseqarfiusuni marlunnillu kultureqarfiusuni peqataanermi assigiissutsit assigiinngissutsillu isumaliutigisinnaassalugit.

3. Ilikkagassatut anguniakkat imarisaalu
3.1 Ilikkagassatut anguniakkat
Ilinniartut ukuninnga piginnaasaqassapput:

a) Sammisat ilisimasat aamma nalinginnaasut tusagassiuutillu assigiinngitsut aqqutigalugit tusagassiarineqartut ajornanngitsumik franskisut oqaluttoqartillugu pingaarnertut imarisaat paasisinnaassavaat,
b) sammisat ilisimasat nalinginnaasullu pillugit franskisut ajornanngitsumik imminnullu atasunik oqaloqatigiinnermi peqataasinnaassapput,
c) franskit oqaatsit ajornanngitsut atorlugit pisimasulersaarluni atuakkiaat aammalu suliat pillugit allaatigisaat suliareqqaarneqarsimanngisut atuarsinnaassavaat imarisaalu pingaarnerit paasisinnaassallugit,
d) sammisat ilisimasat franskisut ajornanngitsumik imminnullu atasumik oqaluinnarlutik nassuiarsinnaassavaat,
e) sammisat ilisimasat aamma nalinginnaasut franskisut ajornanngitsumik imminullu atasumik allattariarsorlutik oqaatisiginnaassavaat,
f) franskisut oqaloqatigiinneermi suliaqarnermilu Frankrigimi franskisullu oqaluffiusuni kulturikkut inuiaqatigiinnilu pissutsit sammisaqarluni ilinniarnermi ilisimalikkatik atorsinnaassavaat,
g) Frankrigimi franskisullu oqaluffiusuni kulturikkut inuiaqatigiinnilu pissutsit ilisimalikkatik allani kulturikkut inuiaqatigiinnilu pissutsinut naleqqiussinnaassavaat,
h) ulluinnarni sulinermi nunat allamiut oqaasiinik qanoq ilinniartarneq pillugu ilisimasatik atussavaat,
i) oqaatsit marluk atorlugit ordbogit aammalu franskisut oqaasilerinerit ajornaatsut atussavaat.

3.2 Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit

Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit tassaapput:

a) oqaloqatigiinnerit oqaaseqatigiillu aaqqissuussaanerat pillugu aamma oqaaseqatigiilerineq pisariaqartoq oqaatsillu ilusii oqaatsit nipaannut pingaaruteqartut pillugit oqaatsit ilusilersiornerat atorneqarnerannilu tunngaviusumik tunngaviit
b) tunngaviusumik oqaatsit atorsinnaasat oqariartaatsillu immikkut ittut ilinniartut sammisat nalinginnaasut sammisallu ilinniakkat pillugit oqaloqatigiinnermi atorsinnaasaat,
c) franskit tunngaviusumik taaguusiineranni oqalunnerminnilu erinaanni immikkoortut, ilikkaruminartut ilikkaruminaatsullu,
d) Frankrigimi nunanilu allani franskisut oqaluffiusuni ullutsinni oqaluinnarluni aamma atuakkiani atuakkiaanngitsunilu taaguuseeriaatsit,
e) oqaluttuarisaanermi, kulturimi kulturillu akornanni pissutsit, sammisanut ilinniakkanut tunngassuteqartut aamma
f) Frakrigimi inuiaqatigiinni pissutsit pingaarnerit.

Oqaasertat siammasinnerusut atorneqarnissaat aallaaviuvoq. Oqaasertat multimodalit piviusunik pisuusaartitsinernillu suliat pingaarnertut ilikkagassanut ilaatinneqartut franskisut allaqqassapput annermillu suliareqqitaasimassanatik.

3.3 Ilassutitut ilinniakkat

Ilinniartut taamaallaat pingaarnertut ilinniakkat atorlugit ilikkagassatigut anguniakkat angusinnaassanngilaat. Ilassutitut ilinniakkat tassaapput nunani franskisut oqaluffiusut aallaavigalugit kultureqarnermi, atuakkiortarnermi, oqaluttuarisaanermi inuiaqatigiinnilu oqariartaatsit assigiinngitsut. Ilinniakkani ilinniakkat pingaarnerit itisilerneqassapput takussutissiorneqarlutillu aammalu ilinniartut ilinniakkami paasisaqarnerulersinneqassallutik, taamaalilluni ilikkagaqartarnermi anguniakkat anguneqassallutik. Pingaarnertut ilinniakkatuulli ilassutaasumik ilinniakkat sapinngisamik annertunerpaamik Kalaallit Nunaanni nunallu tamat akornani pissutsini takussutissiorneqassapput.

4. Ilinniartitsinerup aaqqissuunneqarnera

4.1. Ilinniartitseriiatsimi periutsit

a) Ilinniartitsinerni ilinniartut ilinniakkani qaffasissusiat ilisimasaallu aallaavigineqassapput.
b) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsisut ilinniartullu akornani ilikkagaqartarnermi oqaloqatigiittarnerattut sapinngisamik isikkulerlugu.
c) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitseriaatsit assigiinngitsut paarlakaajaanneqassallutik.
d) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut soqutigisaat pisariaqartitaallu isiginiarneqassallutik, taaamaalilluni ilinniartut ilinniartitsissutip pissanganartuuneranik, naleqquttuuneranik soqutiginartuuneranillu misigisaqarnissamut periarfissinneqassallutik.
e) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniagaqarnerup ingerlanneqarnerini ataasiakkaani sammisanilu ineriartortitsinermi ilinniartitsissut siuariarfiussalluni, tassa ilinniartitsissummi oqaatsit oqariartaatsillu ineriartorfiussallutik, taamaalilluni ilinniartut namminneerlutik suliariaaseqarnissamik ajornakusoortunillu eqqarsartarnissamut piffissap ingerlanerani sungiusarneqassallutik.
f) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq inuiaqatigiinnut avatangiiserisanut annertunerpaamik attuumassuteqalersillugu.

4.2 Suleriaatsit

Ilinniakkatigut siuariartorneq ilinniartitsinermi qitiuvoq. Aallarterlaanut ilinniartitsereernerup kingorna sammisat assigiinngitsut pingasut tallimat atorlugit sulineq aaqqissuunneqassaaq, ilikkagassatullu anguniakkat tassani ilanngunneqarnissaat qulakkeerneqassalluni. Suleriaatsit assigiinngiiaartitsineq siuariartornerlu isiginiarniarlugit toqqarneqassapput, aammalu ilinniartut attaveqartarnermik piginnaasaasa ineriartortinneqarnissaat siunertaralugu suleriaatsit ataqatigiissitsisut atorneqanerusussallutik. Ilinniartitsissummi ilinniannakkat atorneqarfissaat isiginiarlugu pingaartumik ilikkagassatut anguniakkat naapertorlugit ataatsimoortutut misigineqassapput.

Ilinniartut attaveqaqatigiittarnermi piginnaasaasa ineriartortinnissaannut pisariaqartunik oqaatsinik atugaqarsinnaalissapput, ilinniartitsinermilu qitiupput ilinniartut namminneq oqaasiliorsinnaanermut periarfissaqarnissaat ilikkagassatullu anguniakkanut tuungatillugu iliuuseqarsinnaanissaat. Oqalussinnaaneq oqaatsit eqqortumik atornissaannit pingaartinneqarnerussaaq. Tusarnaarnermi, atuarnermi attaveqaqatigiinnermilu periutsinik ilaatigut ilisimasaqarnikkut ilinniartut oqaloqatigiinnermik aallartitsinissaanni ingerlatitsiinnarnissaannilu sakkussamik tunineqassapput. Oqaasilerineq, oqaasertanik nalilersuineq nunallu allamiut oqaasiinik ilisimasaqalerneq naleqquttumik annertussusilimmik ilinniakkamilu siuariartornissaq isiginiarlugu ilanngunneqassapput. Ilinniartitsineq sapinngisamik annertunerpaamik franskisut ingerlanneqassaaq.

Oqaluinnarluni franskisut paasinninneq qulakkeerneqassaaq tusagassiuutit assigiinngitsut atornerisigut oqaatsinik ingerlatitseqqiinermik ilinniartut tusarnaarnerisigut. Frankigimi kulturi inuiaqatigiinnilu pissutsit ilinniarnermi ingerlaavartumik ilanngunneqartassapput. Allattariarsorneq oqaluttariarsornermut tapersiutitut killilimmik ilanngunneqassaaq.

4.3 It

Ilinniartut aallaqqaataaniilli it atorlugu suleriaatsinik ilinniartinneqassapput. It ilinniartitsinermut ilaavoq, aamma allalluni oqaluttariarsorlunilu attaveqatigiinnermut paasissutissiinermullu, paasissutissanik ujarlernermut aamma oqaatsitigut pisinnaasat inerisarnerannut misilerarnerannullu ikorfartuutitut atorneqassalluni. Oqaatsinik suliaqarnerup, It-p aamma suleriaatsit aaqqissuunnerat imminnut ataqatigiinnerat ataatsimoortutut isigineqassaaq.

4.4 Ilinniartitsissummi oqaatsit

Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut ilinniartitsissumi oqaatsinik aammalu ilinniartitsissummi oqariaatsinik paasinnittarnerat atuisarnerallu aaqqissuussamik ineriartortinneqarluni. Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsissutit siulianni oqaatsinik oqariaatsinillu ilinniartut piffissap ingerlanerani paasinnilluarsinnaatikkiartortillugit atuisinnaalluartikkiartortillugillu.

4.5 Ilinniartitsissutinut allanut atassuteqartitsineq

Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq piffissat ilaanni ilinniartitsissutit akornanni suliaqartoqartarluni aammalu ilinniartitsissutini allani ilisimasaqarfiusunut sanilliussisoqartassalluni. Ilinniartitsissut alla ataaseq arlallillunniit suleqatigiiffiginerisigut ilinniartitsissutit akornanni suliniut minnerpaamik ataaseq suliarineqassaaq. Ilinniartitsissutit soorlu oqaluttuarisaaneq, kulturilerineq oqaatsinillu ilinniartitsissutit allat suleqatigiissuteqarfigineqarluarsinnaapput. Piffissap suliniuteqarfiusup kingorna ilinniartitsissutinut uppernersaat ataatsimoorussaq tunniunneqassaaq.

5. Nalilersuineq

5.1 Ingerlaavartumik nalilersuisarneq

Ilinniartunik ataasiakkaanik ilitsersuisarnikkut aammalu militsinnerit, misissuinerit imminullu nalilersortarneq atorlugit ilinniartut ataasiakkaat ilinniarnerup tamarmiusup ingerlanerani ilinniakkami killiffiup qaffasissusianik ineriartorfiuneranillu ersarissumik misigisaqassapput. Ingerlatat ilinniartisinermi pissarsiat pillugit ilinniartut ataasikkaat ataatsimullu qisuariartarnissaannik ineriartortitsisut ilanngunneqassapput. Ilikkagassatut anguniakkat nalilersuisarnerni tunngaviussapput. Nalilersuisarnerni siunissaq tunngaviussaaq.

5.2 Misilitseriaatsit

Franskisut allaatigisami oqaasertamik ilisimaneqanngitsumik suliareqqaarnikuunngitsumillu qupperneq ataaseq angullugu nalinginnaasumik annertussusilimmik suliaqarneq tunngavigalugu oqaluttariarsorluni misilitsitsittoqartassaaq. Oqaasertaq sammisamut ilinniakkamut ataatsimut tunngassuteqassaaq. Suliassat aamma sammisat nalinginnaasut pillugit assimik nalusamik imaqassapput. Soraarummeerneq immikkoortunik marlunnik imaqarpoq. Misilitsinnermi immikkoortoq siulleq tassaavoq ilinniartup nassuiaanera aammalu itisiliilluni franskisut oqaloqatigiinneq kiisalu oqaasertanik paasinninnermik misiliineq. Misilitsinnermi immikkoortup aappaa tassaavoq asseq aallaavigalugu franskisut oqaloqatigiinneq. Piareersarnissamut 60 minutsit missaanni piffissaliisoqassaaq, soraarummeertumullu ataatsimut soraarummeerneq 30 minutsit missaanni sivisussusseqassaaq.

Qupperneq nalinginnaasoq allaatigisanut tunngatillugu tassaavoq qupperneq naqinnernik akunnequsikkanik 2400-nik imaqartoq, taallanut dramamullu tunngatillugu titarnerit 30-t, elektroniskimik tusagassiissutitigut atortunut tunngatillugu minutsit pingasut.

5.3 Naliliinermi tunngaviit

Soraarummeertut suliaqarnerminni ilikkagassatut siunertanik qanoq malinnitsiginersut nalilersuinermi nalilerneqassaaq. Soraarummeertut oqaasertanik ilisimanngisanik franskisut nassuiaanissaat aamma sammisani ilinniarfiusuni franskit sumiiffiillu franskisut oqaluffiusut kulturiannut, atuakkiaannut inuiaqatigiivinnullu tunngasut pingaartinneqassapput. Aammattaaq sammisat nalinginnaasut oqaasertanillu paasinninneq pillugit oqaloqatigiittarnermi piginnaasat pingaartinneqassapput. Imminut atasumik oqaatsinik atuisinnaaneq immikkoortualunni eqqortumik saqqummiinermit pingaarneruvoq.

Ataatsimut nalilersuineq tunngavigalugu karakteriliisoqassaaq.

Uumaatsulerineq A (Fysik) – 2022

1. Ilinniartitsissutip inissisimanera
Ilinniartitsissummi fysikimi pineqarpoq ilinniartut ulluinnarni naapittagaannik pinngortitami teknikimilu pisunik tamanut tunngasunik allaaserinnittarnerup nassuiaasiortoqartarneranillu inuit ineriartortitsiniarnerat. Misileraanerit atuagarsornerillu atassuteqarnerisigut ilinniartut pinngortitalerinermi tunngavilersukkamik tunngaviusumik atuagarsornermik ilisimasaqalertarput. Tassunga peqatigitillugu apeqqutit inuit nalinginnaasut inuiaqatigiit soqutigisaannik paasinninnissamut oqalliseqateqarnissamullu tunngavissalertarput.

2. Ilinniartitsissummi siunertat
Ilisimasat piginnaasallu
Ilinniartut fysikimik imatut imatut ilisimasaqartigissapput pinngortitamillu ilisimatusarnermi periutsinik eqqarsariaatsinik imatut paasisaqartigissallutik avatangiisini pisut pitsaassutsikkut annertussutsikkullu nassuiarnissaannut fysikimit suleriaatsit ajornanngitsut paasisinnaallugit atorsinnaallugillu, kiisalu sammisami aalajangersimasumi ilisimasassanik nutaanik katersisinnaassapput tulluussarsinnaallutillu. Matumani fysikkimut teknologimullu atatillugu piujuartitsinermut tunngasut ilanngullugit.

Ilikkarnissamut sulinissamullu piginnaasat
Ilinniartut ilinniartitsissummi suliaqarnerminni pitsaassutsikkut annertussutsikkullu fysikkimi misileraasinnaassapput nikerartunillu nakkutilliinermik suliaqarsinnaassallutik. Ilinniartut fysikkimi misileraanerit taakkunanngalu paasisat allatariarsornikkut oqaluttariarsornikkullu suliareqqissinnaassavaat, paasilluarsinnaassavaat isornartorsiorsinnaassallugillu.

Inuttut inuillu akornanni attaveqaqatigiittarnermi piginnaasat
Ilinniartut anguniakkanut toqqakkanut fysikimi suliat imarisaat pillugit sammisamik ingerlatitseqqiisinnaassapput, tassunga ilanngullugit nalinginnaasumik inuillu atassuteqaqatigiittarneranni pisuni

Kulturikkut inuiaqatigiillu akornanni piginnaasat
Ilinniartut fysiki namminneq kulturertik tunngavigalugu suliat imarisaannik teknologimilu ineriartorneq pillugit inuiaqatigiinni apeqqutinik oqallisigisaqarsinnaassapput.

3. Ilikkagassatut anguniakkat imarisaalu
3.1 Ilikkagassatut anguniakkat
Ilinniartut uku piginnaalissavaat:
a) fysikkimi pissutsit ataqatigiissutsillu pitsaassutsikkut periutsit assigiinngitsut arlallit atorlugit annertussutsikkullu nassuiaatinik ilisimasaqarneq, saqqummiineq atuisinnaanerlu, kiisalu periutsit atuuffii pillugit oqalliseqateqarsinnaaneq
b) fysikkimi suliaqarnermut atatillugu paasissutissarsiat assigiinngitsut aallaavigalugit ajornartorsiummik misissueqqissaarsinnaaneq periuserlu eqqortoq atorlugu aaqqiissuteqarnissamut oqaaseqatigiiliorsinnaaneq

c) Ajornartorsiut ammasoq aallaavigalugu misissuinissamut fysikkimi misileraanernik aaqqissuussisinnaaneq, nassuiaasinnaaneq piviusunngortitsisinnaanerlu, kiisalu paasisat pillugit eqqortumik saqqummiussisinnaaneq.
d) pitsaassutsikkut annertussutsikkullu misileraanerit aaqqissuussinnaassavaat, allaaserinnissinnaaneq ingerlatsisinnaanerlu,
e) misileraanerit allaaserineqartut pillugit allattuivinnik nalunaarusianillu suliaqarsinnaaneq aamma
f) fysikkimi assersuusiornikkut suliaqarfinni allani sammisanut tapersiisarneranik atassuteqartitsisinnaaneq
g) sullinniakkanut aalajangersimasunut fysikkimi suliaqarnissamut imarititanik sammisassatut oqaluttuarsinnaaneq
h) ilinniartitsissutip suussusianik periusaanillu ilisimasaqarnermik takutitsisinnaaneq
i) ilinniartitsissummi ilisimasanik periutsinillu atuinikkut ajornartorsiutinik misissuisinnaaneq aaqqiissutissanillu pilersitsisinnaaneq nalilersuisinnaanerlu
j) ilinniartitsissutit allat akuutillugit ajornartorsiutinik suliaqarsinnaaneq.

3.2 Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit

Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit aqqutigalugit ilinniartut ilinniartitsissummi itisilerineq, ilisimasat pisinnaasallu angussavaat. Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit tassaapput:

Nunarsuaq tamakkerlugu pinngortitaq pillugu ilisimatusarnermut fysikkip sunniutai

a) Silarsuarmi (Univers) fysikki pillugu nassuiaatit tunngavii taakkulu ineriartornerisa oqaluttuarisaanerat, matumani Silarsuup alliartornera spektra-titarnerit aappaluttortaasa nikittarnerat (spektrallinjers rødforskydning)
b) Pinngortitat takusinnaasatsinnut nunarsuaq seqernup systemiani planetitut nassuiaatip tunngavia
c) Pinngortitap sananeqaataasa minnersaat, matumani atomit tunngavigalugit suussutsit sananeqaatillu pinngoriartornerisa oqaluttuassartaanni makroskopiskitigut piginnaasaannik nassuiaaneq ilanngullugu

Nukissiuuteqarneq

d) nukik nukiillu katitigaaneri pillugit nassuiaat, matumani sunniutit iluaqutillu ilanngullugit
e) ilukkut nukik kiisalu kiassutsikkut sorliussutsikkullu allanngornermi nukinnut tungasut
f) Inuiaqatigiinni eqqaaniittuni nukimmut nukimmillu pilersuinermut assersuutit
g) annertussutsit nukiillu assigiissusaat, matumani kernereaktionini Q-værdi ilanngullugu

Innaallagissap aqqutai

h) Innaallagissap aqqutai paasiuminartut sarfarnerilu stationæriusut sarfap sakkortussusaa, spændingsfald, resistans aamma energiomsætning iluaqutsiullugit nassuiarneqarsimasut, matumani ingerlaarfiit elektriskiusunik malugisaatillit pillugit assersuutit ilanngullugit
i) Resistorinik serietut parallelitullu ikkussineq

Maligaasat

j) Piginnaasaat tunngaviusut: amplitude, bølgelængde, frekvens, periode, udbredelsesfart aamma interferens
k) Nipi qaamanerlu maligaasanut assersuusiullugit
l) det elektromagnetiske spektrum

Inaallagissap magnetiskillu killingi (Elektriske og magnetiske felter)

m) Inaallagissap killinga inaallagissallu imarisassa nukinga, matumani kuglesymmetriskimik immersimanerata killinga innaallagissallu killinga homogeniusoq ilanngullugit
n) killit magnetiskiusunut assersuutit, matumani killit magnetiskiusut homogeniusut innaallagissallu aqqutigisinnaasaata nukinga
o) partikelit immersimasut innaallagissani homogeniusuni killinilu magnetiskiusuni aalaneri
p) induktion, matumani Faradays induktionslov ilanngullugu

Kvantefysik

q) atomit atomillu sorlaasa sananeqaataat
r) fotonit nukingi aalanerisalu annertussusaat, partikel-bølge-dualitet, atomare systemers emission aamma absorption af stråling, spektre
s) radioaktivitet, matumani henfaldstyper, aktivitet aamma henfaldsloven ilanngullugit

Mekanikki

t) sammivimmi ataatsimi sammivinnilu marlunni aalasut, matumani kipumut milorujussineq aamma ammalortumik nikeranngitsumik aalatitsineq
u) aalasut annertussusaasa bevarelsessætningiat, matumani sammivimmi ataatsimi tasisuaartut tasisuaanngitsullu
v) nukimmut taaguut Newtonillu inatsisai, matumani naqitsineq, kivitsineq, tagiarneq silaannarmillu aqqusaartuineq ilanngullugit
w) gravitation pillugu inatsit aamma suussuseq qitiusup eqqaani aalasut
x) Nukik (kraft) nukillu (energi) nivingasut ingerlaqatigiittut ataqatigiinnerat
y) nukillu (energi) mekaniskiusoq noqitsinermi homogeniusumi kiisalu qitiusup eqqaani gravitationip killingani

21. århundredekkunni fysikki

z) sammisassaq 3.g-t atualinnginneranni nalunaarutigineqartussaq.

3.3 Ilassutitut ilinniagassat

Ilinniartut taamaallaat ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit kisiisa aqqutigalugit ilikkagassatigut anguniakkat angusinnaassanngilaat. Ilassutitut ilikkagassat piffissap atuartitsiffiusup 20 pct. missaanik annertussuseqartut, ilinniartitsissutip imarisaannut

pingaarnernut itisiliissapput, sammisassanik, suliassaqarfinnik periutsinillu nutaanik imaqassapput, ilinniartitsinerlu sanillersuunneqassalluni.

Ilassutitut ilinniagassat suliami atorneqartut, ulluinnarnut tunngasut, inuiaqatigiinnut attuumassuteqartut nunarsuarlu tamakkerlugu ajornartorsiutit, matumani piujuartitsinissamut ineriartorneq ilanngullugu, ilanngunneqassapput. Taakku saniisigut ilinniagassat ullutsinni fysikkimik suliaqarnermut itisiliissutissat.

Ilassutitut ilinniakkat ilaat ilinniartut suleqatigalugit toqqarneqassapput.

4. Ilinniartitsinerup aaqqissuunneqarnera

4.1 Ilinniartitseriaatsimi periutsit

Ilinniartitseriaatsimi periutsit makku tunngavigalugit ilinniartitsineq ima aaqqissuunneqassaaq:

a) Ilinniartitsinerni ilinniartut ilinniakkani qaffasissusiat ilisimasaallu aallaavigineqassapput.
b) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitseriaatsit assigiinngitsut paarlakaajaanneqassallutik.
c) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut soqutigisaat pisariaqartitaallu isiginiarneqassallutik, taamaalilluni ilinniartut ilinniartitsissutip pissanganartuuneranik, naleqquttuuneranik soqutiginartuuneranillu misigisaqarnissamut periarfissinneqassallutik.
d) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut soqutigisaat pisariaqartitaallu isiginiarneqassallutik, taamaalilluni ilinniartut ilinniartitsissutip pissanganartuuneranik, naleqquttuuneranik soqutiginartuuneranillu misigisaqarnissamut periarfissinneqassallutik.
e) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniagaqarnerup ingerlanneqarnerani sammisanilu ineriartortitsinermi ilinniartitsissut siuariarfiussalluni, tassa ilinniartitsissummi oqaatsit oqariartaatsillu ineriartorfiussallutik, taamaalilluni ilinniartut namminneerlutik suleriaaseqarnissamik ajornakusoortunillu eqqarsartarnissamut piffissap ingerlanerani sungiusarneqassallutik.
f) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq inuiaqatigiit peqataaffigisat sapinngisamik sanillersuunneqartassasut, fysikkimilu tunngasut atorneqartartut ilanngunneqartassallutik
g) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq misileraalluni sulinerit atuagarsorluni ilinniakkanut ilanngussisoqarluni, taamaalilluni pinngortitamik ilisimatusarnermi atortut suleriaatsillu ilinniartut ingerlatsineranik nutaaliorneranillu piumassuseqalersitsissallutik.

Aaqqissuussinermi matematikkimut ataqatigiissaarineq pingaartinneqassaaq, taamaalilluni fysikkimi ilinniartitsineq atuartup matematikkimi piginnaasai pillugit piumasaqaatit piviusorsiortunik tunngaveqassaaq. Fysikkimi systemit pillugit ilinniartitsinermi matematikki akulerutsinneratigut atorneqarnissaa pingaaruteqarpoq, matumani qarasaasialerinikkut matematikkimi sakkussat atorneqarnerat ilanngullugu. Matematikkimi formelit atorlugit tunngavilersuineq fysikkimi ataqatigiinnernik aniatitsinermut assersuutini ilaavoq.

4.2 Suleriaatsit

Ilinniartitsineq aaqqissuunneqassaaq, atuartitsinerni ataasiakkaani anguniakkat anguniarneqartut eqqarsaatigalugit suleriaatsit nikerartillugit siuariartortillugillu. Suleriaatsit

ilinniartut assigiinngissutaat, ilikkariartoriaasii pisariaqartitaallu eqqarsaatigalugit toqqartorneqassapput. Matumani Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut ilinniartitsinermi oqaatsinik siullertut oqaasillit ilinniartullu aappaattut oqaasillit tassunga peqatigitillugit isiginiarneqassallutik.

Ilinniartut misileraallutik sulinerat minnerpaamik piffissap ilinniartitsiffiusup 20 pct.-igissavaa. Ilinniartut misileraallutik sulinerat ilinniartitsinermut ilaavoq kiisalu misileraariaatsinik misileraanermullu atortorissaarutinik sungiussisimanissaat qulakkeerneqassalluni, matumani qarasaasialerineq tunngavigalugu paasissutissanik katersinermut suliarinninnermullu sakkussat. Misileraanermik suliaqarneq aaqqissuunneqassaaq, ilikkagassatut aalajangersimasumik anguniagaqartillugit, taamatullu uppernarsaanissap ilusissaanik toqqaaneq aqunneqassalluni. Misileraanerit ilinniartunut piumasaqaatinut qaffakkiartuaartillugit toqqarneqassapput, tassa misileraanermi paasisanik nalunaarsuinernit pisariitsunit namminersorluni misileraanernut pisariunerusunukariartuaarluni. Matumani matematikkimi qarasaasiatigut atortorissaarutitigut ilusilersuineq piviusuusaartitsinerlu ilaapput.

Ilinniartitsinerit sivisunerusut ikinnerpaamik marluk aaqqissuunneqassapput ilinniartullu eqimattaarakkaarlutik ajornartorsiummik namminneq aalajangikkaminnik misileraallutik suliaqassallutik.

Oqaluttariarsornikkut saqqummiineq allattariarsornikkullu sulineq ilinniartitsissummi suliaqarnermi pingaaruteqarnerpaatut ilaapput.

Allattariarsornikkut sulineq ilinniartut ilinniartitsissummut iserluarnissaasa qulakkeernissaanut iluaqutaassaaq makkuninngalu imaqassalluni:
- Misileraalluni suliaqarnermi suliareqqiineq uppernarsaanerlu
- fysikkimi ajornartorsiutinik aaqqiineq, tassunga ilanngullugu taaguutinik, suleriaatsinik periutsinillu atuinissamik sungiusarneq
- fysikkimut tunngasunik ilisimatitsineq assersuutigalugu allatat, saqqummiinerit, plakatit assigisaalu atorlugit.

Ajornartorsiummik aaqqiissuteqarnissamut suliaqarnermi ilinniartut fysik A-mi msisilitsinnissaannut atatillugu ilinniartitsissummi anguniagassaannut piumasaqaatit ersarissarneqassapput. Allattariarsornikkut suliaqarneq ilusitigut allanngorartuutillugu aaqqissuunneqassaaq, ilinniartut namminneerlutik iliuuseqarnissaannut piumasaqaatit.

Ilinniartut oqaluttariarsornikkut saqqummiinissamut suliaqassapput, tassanilu fysikkimi pissutsinik modelinillu nassuiaanissamut suliatigut tunngavilersuineq ilanngutissavaat.

Ilinniartitsineq ataaseq aaqqissuunneqassaaq, ilinniartut ajornartorsiummik misissuitinneqarlutik aaqqiissutissamillu pilersitsillutik nalilersuillutillu, tassanilu ilinniartitsissummi ilisimasat periutsillu atorneqassallutik.

4.3 It

It sakkussallu digitaliusut ilinniartitsinermi sutigut tamatigut ilaatinneqassapput ilinniartullu ilikkariartornerannut tapertaassallutik, soorlu paasissutissanik ujarlernermut, ilusilersuinermut (modellering), piviusuusaartitsinermut (simulering) ersertitsinermullu (visualisering). Ilinniartut qarasaasiatigut sakkussanik digitalitigullu isumalluutinik misileraanermik suliaqarnissamut atuisinnaasariaqarput taamatuttaaq paasissutissarpassuarnik suliaqarnermut.

4.4 Ilinniartitsissummi oqaatsit

Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut ilinniartitsissummi oqaatsinik aammalu ilinniartitsissummi oqariaatsinik paasinnittarnerat atuisarnerallu aaqqissuussamik ineriartortinneqarluni. Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsissutit siulianni oqaatsinik oqariaatsinillu ilinniartut piffissap ingerlanerani paasinnilluarsinnaatikkiartortillugit atuisinnaalluartikkiartortillugillu. Ilinniartut suliaqarnermi oqaatsit oqaatsillu ulluinnarsiutit immikkoortissinnaassavaat.

4.5 Ilinniartitsissutinut allanut atassuteqartitsineq

Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq piffissat ilaanni ilinniartitsissutit akornanni suliaqartoqartarluni ilinniartitsissutinilu ilisimasaqarfiulersunut sanilliutsitsilluni. Ilinniartitsissummut atatillugu siuariartorneq matematikkimut peqatigitillugu ataqatigiissarneqassaaq, taamaaliornikkut ilinniartut ilinniartitsissutit taakku marluk ataqatigiittutut misigissavaat. Ilinniartitsissut ilinniakkatut sammivimmi matematikkilu ilaaqatigiippata, ilinniartitsissutit taakku marluk suleqatigiitsillugit ilinniartitsinermut ataatsimut immikkut ittumik aaqqissuunneqassapput.

5. Nalilersuineq

5.1 Nalilersuisarneq

Ilinniartut ilinniartitsinermit pissarsiaat nalilersorneqakulassapput, taamaaliornikkut ilinniartut tamarmik sumut killinnerlutik nalussanngilaat, pingaartumik teoriinut, misileraanernut ajornartorsiutinillu aaqqiissuteqarnermut atatillugit paasinninnerannut tunngasut. Matumani ilinniartut ataasiakkaat ilikkagassatut anguniagaqarluni sulinermut atatillugu siunnersorneqartarnissaannut ilinniartitsinerullu naleqqussartarnissaanut tunngavissaqassaaq.

Misilitseriaatsit

Qitiusumit aalajangikkamik allattariarsorluni misilitsittoqassaaq aamma oqaluttariarsorluni misilitsittoqassaaq.

Allattariarsornikkut misilitsinneq

Qitiusumit aalajangikkamik allattariarsorluni misilitsitsineq. Misilitsinneq nalunaaquttap-akunnerinik tallimanik sivisussuseqarpoq. Ilinniartitsissummi suliassanut tunngaviusoq tassaavoq oq. 3.2-mi ilinniartitsissummi ilikkagassatut pingaarnertut nassiuarneqarsimasoq, allalli sammisat ajornartorsiutillu ilanngunneqarsinnaapput, tassami tunngaviusoq suliassap oqaasertaani nassuiarneqassammat.

Oqaluttariarsornermi misilitsinneq
Oqaluttariarsornermi misilitsinneq marloqiusaq. Suliakkiissutit misilittaanermik oqaluttariarsornermillu teoriimik ilaqassapput. Immikkoortut taakku marluk ataatsimoortinneqassapput qulequttanut allanut attuumassuteqarsinnaassallutik. Suliakkiissutit misilitsinnermut tunngaviusussat, ataatsimut katillutik pingaarnertigut ilikkagassatut anguniagassat, ilikkagassat pingaarnerit ilassutaasumillu ilikkagassat matussusissavaat. Misilitsinnerup siulliani misileraanerussaaq, misilitsittut 10-t angullugit laboratoriami 120 minutsit missaannik eqimattani marlunni amerlanerpaanilu pingasuni misileraanermi ilisimaneqartumi apeqqummut tunngasumik suliaqassallutik. Soraarummeertut siornatigut misileraanernit paasissutissanik atoqqiisinnaanngillat. Soraarummeertitsisup censorillu soraarummeertut ataasiakkaarlugit misileraassut, tassunga teorii kiisalu kingorna paasissutissanik suliarinninneq pillugit oqaloqatigissavaat. Misileraatit ataasiakkaat holdimi ataatsimi annerpaamik pingasoriarlutik atorneqarsinnaapput. Misileraalluni suliassani immikkoortut soraarummeertunit misilitsinnginnermi ilisimaneqassanngillat. Misilitsinnerup aappaa inummut ataatsimut tunngavoq oqaluttariarsornerullunilu. Teoriimik immikkoortortaa tassaaneruvoq teoriimik, atuagarsornermik kiisalu ilanngussanik imalik sammisamut sanillersuussinissamut tunngaviusinnaasoq. Piareersarnissamut minutsit 24-it missaanni piffissaliisoqassaaq, piffissarlu soraarummeerfik soraarummeertumut ataatsimut minutsit 24-t missaaniippoq. Ilanngussatut atortussat suliakkiissummut makinneqartumut attuumassuteqartut piffissap piareersarfissap aallartinnerani tunniunneqassapput. Oqaluttariarsornertaani teoriimi misilitsinneq soraarummeertup soraarummeertitsisullu akornanni atuagarsornertaanik oqaloqatigiinnertut ingerlanneqassaaq.

Teoriimi suliassat ataasiakkaat holdimi ataatsimi annerpaamik pingasoriarlutik atorneqarsinnaapput. Ilanngussat soraarummeersitsisup toqqaanera naapertorlugu suliakkiissutini assigiinngitsuni atoqqinneqarsinnaapput. Suliassat ilanngussat ilanngunnagit misilitsinnginnermi soraarummeertunit ilisimaneqassapput piffissap soraarummeerfiusup aallartinnginnerani.

5.3 Nalilersuinermi tunngaviit
Nalilersuinermi soraarummeertut ilikkagassatut anguniakkanik qanoq angusitiginersut tunngavigalugu naliliisoqassaaq

Allattariarsornikkut misilitsinneq
Allattariarsornikkut misilitsinneq makku soraarummeertup piginnaasassaatut pingaartinneqassapput:
- Ilinniartitsissummut atatillugu taaguutit modelillu amerlasuut sapinnginnissaat
- Fysikkimut atatillugu ajornartorsiummut misissueqqissaarsinnaaneq, modeli eqqortoq atorlugu aaqqiissuteqarsinnaaneq kiisalu misissueqqissaarnerup aaqqiissutaasullu ersarissumik saqqummiussinnaanissaat
- modelimik piareersaasinnaaneq atuuffiilu pillugit oqalliseqataasinnaaneq.

Ataatsimoortumik naliliineq tunngavigalugu ataatsimik karakteeriliisoqassaaq.

Oqaluttariarsornermi misilitsinneq
Misileraanermi soraarummeertut ukuninnga piginnaasaqarnerat pingaartinneqassaaq:
- misileraalluni sulisinnaaneq paasissutissallu katersat suliarisinnaallugit
- teoriimi misileraanermilu imminnut atanerat isumaliutersuutigisinnaallugu.

Oqaluttariarsorluni soraarummeertut ukuninnga piginnaasaqarnerat pingaartinneqassaaq:
- ilinniartitsissummi oqaloqatigiinnermi nammineerluni siulliusinnaaneq,
- atuagarsornermi taaguutit, periarfissat periaatsillu ilisimalluarlugit atuagarsornikkut tunngavilersornissamut atorneqarsinnaasunik takutitsinikkut
- atuagarsornertaa pillugu paasinninnini nassuarsinnaallugu.

Soraarummeertup saqqummiussineranik ataatsimut nalilersuineq tunngavigalugu karakteriliisoqassaaq.

5.4 Namminneq ilinniartut
Nammineerluni ilinniartup fysik A-mi laboratoriami sulinermik pikkorissarneq naammassisimassavaa misilitsinnissamut innersuunneqarsinnaassaguni. Nammineerluni ilinniartup uppernarsaatit saqqummiussinnaappagit, soorlu siusinnerusukkut fysikkimik ilinniartinneqarsimanermit ilinniartitsissummi tigussaasunik misileraasimanermit nalunaarusiat allattukkallu killiffiup misileraanikkut suliassartaanut naapertuuttut, nammineerluni ilinniartoq misilitsinnissamut innersuunneqarsinnaavoq laboratoriami pikkorissarneq ingerlateqqaanngikkaluarlugu. Misileraalluni siornatigut suliaasimasut, nalinginnaasumik ilinniartitsinermi misileraalluni suliat assigalugit, oqaluttariarsornikkut misilitsinnermi tunngavissanut ilaassapput. Ilinniarfiup misilitsiffiussap pisortaata aalajangissavaa, misileraalluni siusinnerusukkut suliaasimasut, nammineerluni ilinniartup oqaluttariarsornikkut misilitsinnissaanut naammaginartumik tunngaviussatut isigineqarsinnaanersut.

Uumaatsulerineq (Fysik) B - 2022

1. Ilinniartitsissutip inissisimanera
Ilinniartitsissummi fysikimi pineqarpoq ilinniartut ulluinnarni naapittagaannik pinngartitami teknikimilu pisunik tamanut tunngasunik allaaserinnittarnerup nassuiaasiortoqartarneranillu inuit ineriartortitsiniarnerat. Misileraanerit atuagarsornerillu atassuteqarnersigut ilinniartut pinngortitalerinermi tunngavilersukkamik tunngaviusumik atuagasornermik ilisimasaqalertarput. Tassunga peqatigitillugu apeqqutit inuit nalinginnaasut inuiaqatigiit soqutigisaannik paasinnissamut oqalliseqarnissamullu tunngavissalertarput.

2. Ilinniartitsissummi siunertat
Ilisimasat piginnaasallu
Ilinniartut fysikimik imatut imatut ilisimasaqartigissapput pinngortitamillu ilisimatusarnermi periutsinik eqqarsariaatsinik imatut paasisaqartigissallutik avatangiisini pisut pitsaassutsikkut annertussutsikkullu nassuiarnissaannut fysikimit suleriaatsit ajornanngitsut paasisinnaallugit atorsinnaallugillu, kiisalu sammisami aalajangersimasumi ilisimasassanik nutaanik katersisinnaassapput tulluussarsinnaallutillu. Matumani fysikkimut teknologimullu atatillugu piujuartitsinermut tunngasut ilanngullugit.

Ilikkarnissamut sulinissamullu piginnaasat
Ilinniartut ilinniartitsissummi suliaqarnerminni pitsaassutsikkut annertussutsikkullu fysikkimi misileraasinnaassapput nikerartunillu nakkutilliinermik suliaqarsinnaassallutik. Ilinniartut fysikkimi misileraanerit taakkunanngalu paasisat allatariarsornikkut oqaluttariarsornikkullu suliareqqissinnaassavaat, paasilluarsinnaassavaat isornartorsiorsinnaassallugillu.

Inuttut inuillu akornanni attaveqaqatigiittarnermi piginnaasat
Ilinniartut anguniakkanut toqqakkanut fysikimi suliat imarisaat pillugit sammisamik ingerlatitseqqiisinnaassapput, tassunga ilanngullugit nalinginnaasumik inuillu atassuteqaqatigiittarneranni pisuni

Kulturikkut inuiaqatigiillu akornanni piginnaasat
Ilinniartut fysiki namminneq kulturertik tunngavigalugu suliat imarisaannik teknologimilu ineriartorneq pillugit inuiaqatigiinni apeqqutinik oqalliseqarsinnaassapput.

3. Ilikkagassatut anguniakkat imarisaalu
3.1 Ilikkagassatut anguniakkat
Ilinniartut uku piginnaalissavaat:

a) ilinniartitsissutip inissisimanera suleriaatsillu pillugit ilisimasatik takusinnaallugit,
b) fysiki pissutsit, pisut siuliinik immikkoortunillu atuilluiarsinnaassapput,
c) fysikimi ajornartorsiutit matematiki atorlugu allaaserinnissinnaassaput oqalliseqarsinnaassallutillu,
   fysikimi suleriaatsit periutsillu oqallisigisinnaassavaat,
d) pitsaassutsikkut annertussutsikkullu misileraanerit aaqqissuussinnaassavaat, allaaserisinnaassavaat ingerlassinnaallugillu,

e) misileraanerit allaaserineqartut pillugit allattuivinnik nalunaarusianillu suliaqarsinnaassapput aamma
f) fysikimi assersuusiornikkut suliaqarfinni allani sammisanut tapersiisarneranik atassuteqartitsisinnaassapput
g) sullinniakkanut aalajangersimasunut fysikkimi suliaqarnissamut imarititanik sammisassatut oqaluttuarsinnaaneq
h) ilinniartitsissutip suussusianik periusaanillu ilisimasaqarnermik takutitsisinnaaneq
i) ilinniartitsissummi ilisimasanik periutsinillu atuinikkut ajornartorsiutinik misissuisinnaaneq aaqqiissutissanillu pilersitsisinnaaneq nalilersuisinnaanerlu
j) ilinniartitsissutit allat akuutillugit ajornartorsiutinik suliaqarsinnaaneq.

3.2 Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit

Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit aqqutigalugit ilinniartut ilinniartitsissummi itisilerineq, ilisimasat pisinnaasallu angussavaat. Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit tassaapput:

Nunarsuaq tamakkerlugu pinngortitaq pillugu ilisimatusarnermut fysikkip sunniutai

a) Silarsuarmi (Univers) fysikki pillugu nassuiaatit tunngavii taakkulu ineriartornerisa oqaluttuarisaanerat, matumani Silarsuup alliartornera spektra-titarnerit aappaluttortaasa nikittarnerat (spektrallinjers rødforskydning)
b) Pinngortitat takusinnaasatsinnut nunarsuaq seqernup systemiani planetitut nassuiaatip tunngavia
c) Pinngortitap sananeqaataasa minnersaat, matumani atomit tunngavigalugit suussutsit sananeqaatillu pinngoriartornerisa oqaluttuassartaanni makroskopiskitigut piginnaasaannik nassuiaaneq ilanngullugu

Nukissiuuteqarneq

d) nukik nukiillu katitigaaneri pillugit nassuiaat, matumani sunniutit iluaqutillu ilanngullugit
e) ilukkut nukik kiisalu kiassutsikkut sorliussutsikkullu allanngornermi nukinnut tungasut
f) Inuiaqatigiinni eqqaaniittuni nukimmut nukimmillu pilersuinermut assersuutit
g) annertussutsit nukiillu assigiissusaat, matumani kernereaktionini Q-værdi ilanngullugu

Innaallagissap aqqutai

h) Innaallagissap aqqutai paasiuminartut sarfarnerilu stationæriusut sarfap sakkortussusaa, spændingsfald, resistans aamma energiomsætning iluaqutsiullugit nassuiarneqarsimasut, matumani ingerlaarfiit elektriskiusunik malugisaatillit pillugit assersuutit ilanngullugit
i) Resistorinik serietut parallelitullu ikkussineq

Maligaasat

j) Piginnaasaat tunngaviusut: amplitude, bølgelængde, frekvens, periode, udbredelsesfart aamma interferens
k) Nipi qaamanerlu maligaasanut assersuusiullugit

l) det elektromagnetiske spektrum

Kvantefysik

m) atomit atomillu sorlaasa sananeqaataat
n) fotonit nukingi, atomare systemers emission aamma absorption af stråling, spektre
o) radioaktivitet, matumani henfaldstyper, aktivitet aamma henfaldsloven ilanngullu

Mekanikki

p) sammivimmi ataatsimi aalaneq pillugu kinematiskimik nassuiaat
q) Nukimmut taaguut (kraftbegrebet), matumani noqitsineq, naqitsineq, kivitsineq, tagiarneq ilanngullugu
r) sammivimmi ataatsimi aalasunut Newtonip inatsisaanik atuineq.
s) Nunarsuup eqqaani noqitsivimmi nukiip (energi) kinetiskiusup periarfissaasullu sulinera

3.3 Ilassutitut ilinniagassat

Ilinniartut taamaallaat ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit kisiisa aqqutigalugit ilikkagassatigut anguniakkat angusinnaassanngilaat. Ilassutitut ilikkagassat piffissap atuartitsiffiusup 20 pct. missaanik annertussuseqartut, ilinniartitsissutip imarisaannut pingaarnernut itisiliissapput, sammisassanik, suliassaqarfinnik periutsinillu nutaanik imaqassapput, ilinniartitsinerlu sanillersuunneqassalluni.

Ilassutitut ilinniagassat suliami atorneqartut, ulluinnarnut tunngasut, inuiaqatigiinnut attuumassuteqartut nunarsuarlu tamakkerlugu ajornartorsiutit, matumani piujuartitsinissamut ineriartorneq ilanngullugu, ilanngunneqassapput.

Ilassutitut ilinniakkat ilaat ilinniartut suleqatigalugit toqqarneqassapput.

4. Ilinniartitsinerup aaqqissuunneqarnera

4.1 Ilinniartitseriaatsimi periutsit

Ilinniartitseriaatsimi periutsit makku tunngavigalugit ilinniartitsineq ima aaqqissuunneqassaaq:

a) Ilinniartitsinerni ilinniartut ilinniakkani qaffasissusiat ilisimasaallu aallaavigineqassapput.
b) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitseriaatsit assigiinngitsut paarlakaajaanneqassallutik.
c) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut soqutigisaat pisariaqartitaallu isiginiarneqassallutik, taaamaalilluni ilinniartut ilinniartitsissutip pissanganartuuneranik, naleqquttuuneranik soqutiginartuuneranillu misigisaqarnissamut periarfissinneqassallutik.
d) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut soqutigisaat pisariaqartitaallu isiginiarneqassallutik, taaamaalilluni ilinniartut ilinniartitsissutip pissanganartuuneranik, naleqquttuuneranik soqutiginartuuneranillu misigisaqarnissamut periarfissinneqassallutik.
e) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniagaqarnerup ingerlanneqarnerani sammisanilu ineriartortitsinermi ilinniartitsissut siuariarfiussalluni, tassa ilinniartitsissummi oqaatsit oqariartaatsillu ineriartorfiussallutik, taamaalilluni ilinniartut

namminneerlutik suliariaaseqarnissamik ajornakusoortunillu eqqarsartarnissamut piffissap ingerlanerani sungiusarneqassallutik.

f) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq inuiaqatigiit peqataaffigisat sapinngisamik sanillersuunneqartassasut, fysikkimilu tunngasut atorneqartartut ilanngunneqartassallutik

g) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq misileraalluni sulinerit atuagarsorluni ilinniakkanut ilanngussisoqarluni, taamaalilluni pinngortitamik ilisimatusarnermi atortut suleriaatsillu ilinniartut ingerlatsineranik nutaaliorneranillu piumassuseqalersitsissallutik.

Aaqqissuussinermi matematikkimut ataqatigiissaarineq pingaartinneqassaaq, taamaalilluni fysikkimi ilinniartitsineq atuartup matematikkimi piginnaasai pillugit piumasaqaatinik piviusorsiortunik tunngaveqassaaq, sapinngisamillu matematikkimik ilinniartitsinermi assersuutissat naapertuuttut ilinniartitsissutigineqassallutik.

4.2 Suleriaatsit

Ilinniartitsineq aaqqissuunneqassaaq, atuartitsinerni ataasiakkaani anguniakkat anguniarneqartut eqqarsaatigalugit suleriaatsit nikerartillugit siuariartortillugillu. Suleriaatsit ilinniartut assigiinngissutaat, ilikkariartoriaasii pisariaqartitaallu eqqarsaatigalugit toqqartorneqassapput. Matumani Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut ilinniartitsinermi oqaatsinik siullertut oqaasillit ilinniartullu aappaattut oqaasillit tassunga peqatigitillugit isiginiarneqassallutik.

Ilinniartut misileraallutik sulinerat minnerpaamik piffissap ilinniartitsiffiusup 20 pct.-igissavaa. Ilinniartut misileraallutik sulinerat ilinniartitsinermut ilaavoq kiisalu misileraariaatsinik misileraanermullu atortorissaarutinik sungiussisimanissaat qulakkeerneqassalluni, matumani qarasaasialerineq tunngavigalugu paasissutissanik katersinermut suliarinninnermullu sakkussat. Misileraanermik suliaqarneq aaqqissuunneqassaaq, ilikkagassatut aalajangersimasumik anguniagaqartillugit, taamatullu uppernarsaanissap ilusissaanik toqqaaneq aqunneqassalluni. Misileraanerit ilinniartunut piumasaqaatinut qaffakkiartuaartillugit toqqarneqassapput, tassa misileraanermi paasisanik nalunaarsuinernit pisariitsunit namminersorluni misileraanernut pisariunerusunukariartuaarluni. Matumani matematikkimi qarasaasiatigut atortorissaarutitigut ilusilersuineq ilaavoq. Ilinniartitsinerit sivisunerusut ikinnerpaamik marluk aaqqissuunneqassapput ilinniartullu eqimattaarakkaarlutik ajornartorsiummik namminneq aalajangikkaminnik misileraallutik suliaqassallutik.

Oqaluttariarsornikkut saqqummiineq allattariarsornikkullu sulineq ilinniartitsissummi suliaqarnermi pingaaruteqarnerpaatut ilaapput.Allattariarsornikkut sulineq ilinniartut ilinniartitsissummut iserluarnissaasa qulakkeernissaanut iluaqutaassaaq makkuninngalu imaqassalluni:

- Misileraalluni suliaqarnermi suliareqqiineq uppernarsaanerlu
- fysikkimi ajornartorsiutinik aaqqiineq, tassunga ilanngullugu taaguutinik, suleriaatsinik periutsinillu atuinissamik sungiusarneq aamma
- fysikkimut tunngasunik ilisimatitsineq assersuutigalugu allatat, saqqummiinerit, plakatit assigisaalu atorlugit.

Ajornartorsiutinik aaqqiissuteqarnissamut sulineq annertusiartortumik qaffakkiartuaartillugu aaqqissuunneqassaaq. Ilinniartut A-niveaumi fyskkimi allattariarsornikkut misilitsinnermi atuuttummi allattariarsornikkut suliassanik naammassinninnissamut piumasaqaatinik saqqummiussivigineqassapput. Allattariarsorluni sulineq ilusitigut allanngorartumik ilinniartullu naamineerlutik suliaqarnissannut piumasaqaatinut naapertuuttumik pilersaarutigineqassapput.

Ilinniartut oqaluttariarsornikkut saqqummiinissamut suliaqassapput, tassanilu fysikkimi pissutsinik modelinillu nassuiaanissamut suliatigut tunngavilersuineq ilanngutissavaat.

4.3 It

It sakkussallu digitaliusut ilinniartitsinermi sutigut tamatigut ilaatinneqassapput ilinniartullu ilikkariartornerannut tapertaassallutik, soorlu paasissutissanik ujarlernermut, ilusilersuinermut (modellering), piviusuusaartitsinermut (simulering) ersertitsinermullu (visualisering). Ilinniartut qarasaasiatigut sakkussanik digitalitigullu isumalluutinik misileraanermik suliaqarnissamut atuisinnaasariaqarput taamatuttaaq paasissutissarpassuarnik suliaqarnermut.

4.4 Ilinniartitsissummi oqaatsit

Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut ilinniartitsissummi oqaatsinik aammalu ilinniartitsissummi oqariaatsinik paasinnittarnerat atuisarnerallu aaqqissuussamik ineriartortinneqarluni. Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsissutit siulianni oqaatsinik oqariaatsinillu ilinniartut piffissap ingerlanerani paasinnilluarsinnaatikkiartortillugit atuisinnaalluartikkiartortillugillu. Ilinniartut suliaqarnermi oqaatsit oqaatsillu ulluinnarsiutit immikkoortissinnaassavaat.

4.5 Ilinniartitsissutinut allanut atassuteqartitsineq

Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq piffissat ilaanni ilinniartitsissutit akornanni suliaqartoqartarluni ilinniartitsissutinilu ilisimasaqarfiulersunut sanilliutsitsilluni. Ilinniartitsissummut atatillugu siuariartorneq matematikkimut peqatigitillugu ataqatigiissarneqassaaq, taamaaliornikkut ilinniartut ilinniartitsissutit taakku marluk ataqatigiittutut misigissavaat. Ilinniartitsissut ilinniakkatut sammivimmi matematikkilu ilaaqatigiippata, ilinniartitsissutit taakku marluk suleqatigiitsillugit ilinniartitsinermut ataatsimut immikkut ittumik aaqqissuunneqassapput.

5. Nalilersuineq

5.1 Nalilersuisarneq

Ilinniartut ilinniartitsinermit pissarsiaat nalilersorneqakulassapput, taamaaliornikkut ilinniartut tamarmik sumut killinnerlutik nalussanngilaat, pingaartumik teoriinut, misileraanernut ajornartorsiutinillu aaqqiissuteqarnermut atatillugit paasinninnerannut tunngasut. Matumani ilinniartut ataasiakkaat ilikkagassatut anguniagaqarluni sulinermut atatillugu siunnersorneqartarnissaannut ilinniartitsinerullu naleqqussartarnissaanut tunngavissaqassaaq.

5.2 Oqaluttariarsornermi misilitsinneq

Oqaluttariarsornermi misilitsinneq marloqiusaq. Suliakkiissutit misilittaanermik oqaluttariaresornermillu teoriimik ilaqassapput. Immikkoortut taakku marluk ataatsimoortinneqassapput qulequttanut allanut attuumassuteqarsinnaassallutik. Suliakkiissutit

misilitsinnermut tunngaviusussat, ataatsimut katillutik pingaarnertigut ilikkagassatut anguniagassat, ilikkagassat pingaarnerit ilassutaasumillu ilikkagassat matussusissavaat. Misilitsinnerup siulliani misileraanerussaaq, misilitsittut 10-t angullugit laboratoriami 90 minutsit missaannik eqimattani marlunni amerlanerpaanilu pingasuni mileraanermi ilisimaneqartumi apeqqummut tunngasumik suliaqassallutik. Soraarummeertut siornatigut misileraanernit paasissutissanik atoqqiisinnaanngillat. Soraarummeertitsisup censorillu soraarummeertut ataasiakkaarlugit misileraassut, tassunga teorii kiisalu kingorna paasissutissanik suliarinninneq pillugit oqaloqatigissvaat. Misileraatit ataasiakkaat holdimi ataatsimi annerpaamik pingasoriarlutik atorneqarsinnaapput. Misileraalluni suliassani immikkoortut soraarummeertunit misilitsinnginnermi ilisimaneqassanngillat.

Misilitsinnerup aappaa inummut ataatsimut tunngavoq oqaluttariarsornerullunilu. Teoriimik immikkoortortaa tassaaneruvoq teoriimik, atuagarsornermik kiisalu ilanngussanik imalik suliamut isummersornissamut tunngaviusinnaasoq. Piareersarnissamut minutsit 24-it missaanni piffissaliisoqassaaq, piffissarlu soraarummeerfik soraarummertumut ataatsimut minutsit 24-t missaaniippoq. Ilanngussatut atortussat suliakkiissummut makinneqartumut attuumassuteqartut piffissap piareersarfissap aallartinnerani tunniunneqassapput. Oqaluttariarsornertaani teoriimi misilitsinneq soraarummeertup soraarummeertitsisullu akornanni atuagarsornertaanik oqaloqatigiinnertut ingerlanneqassaaq.

Teoriimi suliassat ataasiakkaat holdimi ataatsimi annerpaamik pingasoriarlutik atorneqarsinnaapput. Ilanngussat soraarummeersitsisup toqqaanera naapertorlugu suliakkiissutini assigiinngitsuni atoqqinneqarsinnaapput. Suliassat ilanngussat ilanngunnagit misilitsinnginnermi soraarummeertunit ilisimaneqassapput piffissap soraarummeerfiusup aallartinnginnerani.

5.3 Nalilersuinermi tunngaviit

Nalilersuinermi soraarummeertut ilikkagassatut anguniakkanik qanoq angusitiginersut tunngavigalugu naliliisoqassaaq.

Misileraanermi soraarummeertut ukuninnga piginnaasaqarnerat pingaartinneqassaaq:

- misileraalluni sulisinnaaneq paasissutissallu katersat suliarisinnaallugit
- teoriimi misileraanermilu imminnut atanerat isumaliutersuutigisinnaallugu.

Oqaluttariarsorluni soraarummeertut ukuninnga piginnaasaqarnerat pingaartinneqassaaq:

- ilinniartitsissummi oqaloqatigiinnermi nammineerluni siulliusinnaaneq,
- atuagarsornermi taaguutit, periarfissat periaatsillu ilisimalluarlugit atuagarsornikkut tunngavilersornissamut atorneqarsinnaasunik takutitsinikkut
- atuagarsornertaa pillugu paasinninnini nassuarsinnaallugu.

Soraarummeertup saqqummiussineranik ataatsimut nalilersuineq tunngavigalugu karakteriliisoqassaaq.

5.4 Namminneq ilinniartut

Nammineerluni ilinniartup fysik B-mi laboratoriami sulinermik pikkorissarneq naammassisimassavaa misilitsinnissamut innersuunneqarsinnaassaguni. Nammineerluni

ilinniartup uppernarsaatit saqqummiussinnaappagit, soorlu siusinnerusukkut fysikkimik ilinniartinneqarsimanermit ilinniartitsissummi tigussaasunik misileraasimanermit nalunaarusiat allattukkallu killiffiup misileraanikkut suliassartaanut naapertuuttut, nammineerluni ilinniartoq misilitsinnissamut innersuunneqarsinnaavoq laboratoriami pikkorissarneq ingerlateqqaanngikkaurtaluarlugu. Misileraalluni siornatigut suliaasimasut, nalinginnaasumik ilinniartitsinermi misileraalluni suliat assigalugit, misilitsinnermi tunngavissanut ilaassapput. Ilinniarfiup misilitsiffiussap aqutsisuata aalajangissavaa, misileraalluni siusinnerusukkut suliaasimasut, nammineerluni ilinniartup misilitsinnissaanut naammaginartumik tunngaviussatut isigineqarsinnaanersut.

Uumaatsulerineq (Fysik) C - 2022

1. Ilinniartitsissutip inissisimanera
Ilinniartitsissummi fysikimi pineqarpoq ilinniartut ulluinnarni naapittagaannik pinngartitami teknikimilu pisunik tamanut tunngasunik allaaserinnittarnerup nassuiaasiortoqartarneranillu inuit ineriartortitsiniarnerat. Misileraanerit atuagarsornerillu atassuteqarnersigut ilinniartut pinngortitalerinermi tunngavilersukkamik tunngaviusumik atuagasornermik ilisimasaqalertarput. Tassunga peqatigitillugu apeqqutit inuit nalinginnaasut inuiaqatigiit soqutigisaannik paasinnissamut oqalliseqarnissamullu tunngavissalertarput.

2. Ilinniartitsissummi siunertat
Ilisimasat piginnaasallu
Ilinniartut fysikimik imatut imatut ilisimasaqartigissapput pinngortitamillu ilisimatusarnermi periutsinik aqqarsariaatsinik imatut paasisaqartigissallutik avatangiisini pisut pitsaassutsikkut annertussutsikkulu nassuiarnissaannut fysikimit suleriaatsit ajornanngitsut paasisinnaallugit atorsinnaallugillu.

Ilikkagaqartarnermi sulinermilu piginnaasat
Ilinniartut ilinniartitsissummi suliaqarnerminni pitsaassutsikkut annertussutsikkullu fysikkimi misileraasinnaassapput taakkuninngalu nassuiaasinnaassallutik. Ilinniartut fysikkimi misileraanerit nassuiarneqarsimasut paasiuminartut allattariarsornikkut oqaluttariarsornikkullu suliarisinnaasariaqarpaat paasisinnaallugillu. Misileraalluni sulinikkut ilinniartut teoriip misileraanerullu ataqatigiinnerat paasiartussavaat, taamaaliornikkullu pinngortitamik ilisimatusarnermi misileraanermut tunngaviisa pingaaruteqassusaat ilikkassallugit.

Inuttut inuillu akornanni attaveqaqatigiittarnermi piginnaasat
Ilinniartut anguniakkanut toqqakkanut fysikimi suliat imarisaat pillugit sammisamik ingerlatitseqqiisinnaassapput, tassunga ilanngullugit nalinginnaasumik inuillu atassuteqaqatigiittarneranni pisuni.

Kulturikkut inuiaqatigiillu akornanni piginnaasat
Ilinniartut fysiki namminneq kulturertik tunngavigalugu suliat imarisaannik teknologimilu ineriartorneq pillugit inuiaqatigiinni apeqqutinik oqalliseqarsinnaassapput.

3. Ilikkagassatut anguniakkat imarisaalu
3.1 Ilikkagassatut anguniakkat
Ilinniartut ukupiginnaalissavaat:

a) ilinniartitsissutip inissisimanera suleriaatsillu pillugit ilisimasatik takusinnaallugit,
b) fysikkimi pissutsit, pisut siuliinik immikkoortunillu atuilluiarsinnaassapput,

c) fysikimi ajornartorsiutit allanngorarnerit sumulluunnnit atuumassuteqanngitsut attuumassuteqartullu aammalu imminnut atanerit assigiit immikkut isiginiarlugit matematiki atorlugu allaaserinnissinnaassaput oqalliseqarsinnaassallutillu,
d) fysikimi suleriaatsit periutsillu oqallisigisinnaassavaat,
e) pitsaassutsikkut annertussutsikkullu misileraanerit aaqqissuussinnaassavaat, allaaserisinnaassavaat ingerlassinnaallugillu,
f) misileraanerit allaaserineqartut pillugit allattuivinnik nalunaarusianillu suliaqarsinnaassapput aamma
g) fysikip assersuusiornikkut suliaqarfinni allani sammisanut tapersiisarneranik atassuteqartitsisinnaassapput.

3.2 Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit

Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit aqqutigalugit ilinniartut ilinniartitsissummi itisilerineq, ilisimasat pisinnaasallu angussavaat.

Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit tassaapput:
Nunarsuaq tamakkerlugu pinngortitaq pillugu ilisimatusarnermut fysikkip sunniutai

a) Silarsuarmi (Univers) fysikki pillugu nassuiaatit tunngavii taakkulu ineriartornerisa oqaluttuarisaanerat, matumani Silarsuup alliartornera
b) Pinngortitat takusinnaasatsinnut nunarsuaq seqernup systemiani planetitut nassuiaatip tunngavia
c) atomit tunngavigalugit suussutsit sananeqaatillu pinngoriartornerisa oqaluttuassartaanni makroskopiskitigut piginnaasaannik nassuiaaneq

Nukissiuuteqarneq

d) nukik nukiillu katitigaaneri pillugit nassuiaat, matumani sunniutit iluaqutillu ilanngullugit
e) Nunarsuup eqqaani noqitsivimmi nukik (energi) kinetiskiusoq periarfissaasorlu
f) ilukkut nukik kiisalu kiassutsikkut sorliussutsikkullu allanngornermi nukinnut tungasut
g) Inuiaqatigiinni eqqaaniittuni nukimmut nukimmillu pilersuinermut assersuutit

Nipi qaamanerlu

h) Piginnaasaat tunngaviusut: amplitude, bølgelængde, frekvens, periode aamma udbredelsesfart
i) det elektromagnetiske spektrum, fotonit aamma atomit absorptioniat qinngornernillu aniatitsineq
j) Nipit qaamanerillu fysikkimi piginnaasaat

3.3 Ilassutitut ilinniagassat

Ilinniartut taamaallaat ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit kisiisa aqqutigalugit ilikkagassatigut anguniakkat angusinnaassanngilaat. Ilassutitut ilikkagassat piffissap atuartitsiffiusup 20 pct. missaanik annertussuseqartut, ilinniartitsissutip imarisaannut

pingaarnernut itisiliissapput sanillersuussissallutillu kiisalu suliassaqarfinnik periutsinillu nutaanik imaqarsinnallutik

Ilassutitut ilinniagassat suliami atorneqartut, ulluinnarnut tunngasut, inuiaqatigiinnut attuumassuteqartut nunarsuarlu tamakkerlugu ajornartorsiutit, matumani piujuartitsinissamut ineriartorneq ilanngullugu, ilanngunneqassapput.
Ilassutitut ilinniakkat ilaat ilinniartut suleqatigalugit toqqarneqassapput.

4. Ilinniartitsinerup aaqqissuunneqarnera

4.1 Ilinniartitseriaatsimi periutsit

Ilinniartitseriaatsimi periutsit makku tunngavigalugit ilinniartitsineq ima aaqqissuunneqassaaq:

a) Ilinniartitsinerni ilinniartut ilinniakkani qaffasissusiat ilisimasaallu aallaavigineqassapput.
b) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitseriaatsit assigiinngitsut paarlakaajaanneqassallutik.
c) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut soqutigisaat pisariaqartitaallu isiginiarneqassallutik, taamaalilluni ilinniartut ilinniartitsissutip pissanganartuuneranik, naleqquttuuneranik soqutiginartuuneranillu misigisaqarnissamut periarfissinneqassallutik.
d) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut soqutigisaat pisariaqartitaallu isiginiarneqassallutik, taamaalilluni ilinniartut ilinniartitsissutip pissanganartuuneranik, naleqquttuuneranik soqutiginartuuneranillu misigisaqarnissamut periarfissinneqassallutik.
e) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniagaqarnerup ingerlanneqarnerani sammisanilu ineriartortitsinermi ilinniartitsissut siuariarfiussalluni, tassa ilinniartitsissummi oqaatsit oqariartaatsillu ineriartorfiussallutik.
f) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq inuiaqatigiit peqataaffigisat sapinngisamik sanillersuunneqartassasut, fysikkimilu tunngasut atorneqartartut ilanngunneqartassallutik
g) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq misileraalluni sulinerit atuagarsorluni ilinniakkanut ilanngussisoqarluni, taamaalilluni pinngortitamik ilisimatusarnermi atortut suleriaatsillu ilinniartut ingerlatsineranik nutaaliorneranillu piumassuseqalersitsissallutik.

Ilinniartitsineq qanoq matematikki fysikkimi atorneqarneranik assersuutinik imaqassaaq, kisianni ilinniartut fysikkimi ataqatigiinnernik matematikkitigut nassuiaasinnaanissaat siunertaanngilaq.

4.2 Suleriaatsit

Ilinniartitsineq aaqqissuunneqassaaq, atuartitsinerni ataasiakkaani anguniakkat anguniarneqartut eqqarsaatigalugit suleriaatsit nikerartillugit siuariartortillugillu. Suleriaatsit ilinniartut assigiinngissutaat, ilikkariartoriaasii pisariaqartitaallu eqqarsaatigalugit toqqartorneqassapput. Matumani Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut

ilinniartitsinermi oqaatsinik siullertut oqaasillit ilinniartullu aappaattut oqaasillit tassunga peqatigitillugit isiginiarneqassallutik.

Ilinniartut misileraallutik sulinerat minnerpaamik piffissap ilinniartitsiffiusup 20 pct.-igissavaa. Ilinniartut misileraallutik sulinerat ilinniartitsinermut ilaavoq kiisalu misileraariaatsinik misileraanermullu atortorissaarutinik sungiussisimanissaat qulakkeerneqassalluni, matumani qarasaasialerineq tunngavigalugu paasissutissanik katersinermut suliarinninnermullu sakkussat. Misileraanermik suliaqarneq aaqqissuunneqassaaq, ilikkagassatut aalajangersimasumik anguniagaqartillugit, taamatullu uppernarsaanissap ilusissaanik toqqaaneq aqunneqassalluni. Misileraalluni sulineq pitsaassutsikkut annertussutsikkullu misileraanernik imaqassaaq, ilinniartullu misissuinerit tunngavigalugit hypotesit pisariitsut misilerarnissaannut piareersarnissaannut misilerarnissaannullu periarfissinneqassallutik.

Oqaluttariarsornikkut saqqummiineq allattariarsornikkullu sulineq ilinniartitsissummi suliaqarnermi pingaaruteqarnerpaatut ilaapput.

Allattariarsornikkut sammivik ilinniartut ilinniartitsissummut iserluarnissaasa qulakkeernissaanut iluaqutaassaaq makkuninngalu imaqassalluni:
- Misileraalluni suliaqarnermi suliareqqiineq uppernarsaanerlu
- kisitsisitigut ajornartorsiutit pisariitsut, taaguutit suliaqarnermullu periutsit suliarineqareersut sungiusarnissaat pingaartillugit
- pinngortitaq pillugu ilisimatusarnermi ilisimasanut tunngasunik ilisimatitsineq assersuutigalugu allatat, saqqummiinerit, plakatit assigisaalu atorlugit.

4.3 It
It sakkussallu digitaliusut ilinniartitsinermi sutigut tamatigut ilaatinneqassapput ilinniartullu ilikkariartornerannut tapertaassallutik, soorlu paasissutissanik ujarlernermut, ilusilersuinermut (modellering), piviusuusaartitsinermut (simulering) ersertitsinermullu (visualisering). Ilinniartut qarasaasiatigut sakkussanik digitalitigullu isumalluutinik misileraanermik suliaqarnissamut atuisinnaasariaqarput.

4.4 Ilinniartitsissummi oqaatsit
Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut ilinniartitsissummi oqaatsinik aammalu ilinniartitsissummi oqariaatsinik paasinnittarnerat atuisarnerallu aaqqissuussamik ineriartortinneqarluni. Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsissutit siulianni oqaatsinik oqariaatsinillu ilinniartut piffissap ingerlanerani paasinnilluarsinnaatikkiartortillugit atuisinnaalluartikkiartortillugillu.

4.5 Ilinniartitsissutinut allanut atassuteqartitsineq
Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq piffissat ilaanni ilinniartitsissutit akornanni suliaqartoqartarluni ilinniartitsissutinilu ilisimasaqarfiulersunut sanilliussilluni. Klassip pinngortitaq pillugu ilisimatusarnermut ilinniartitsissutaa matematikkimut peqatigitillugu ataqatigiissarneqarnissaa pinaartinneqassaaq, taamaaliornikkut fysikkimi ilinniartitsineq ilinniartut pinngortitaq pillugu ilisimatusarnermi matematikkimilu piginnaasaannut tulluartuussaaq.

5. Nalilersuineq

5.1 Ingerlaavartumik nalilersuisarneq

Ilinniartut ilinniartitsinermit pissarsiaat nalilersorneqakulassapput, taamaaliornikkut ilinniartut tamarmik sumut killinnerlutik nalussanngilaat, pingaartumik teoriinut misileraanernullu tunngasut. Matumani ilinniartut ataasiakkaat ilikkagassatut anguniagaqarluni sulinermut atatillugu siunnersorneqartarnissaannut ilinniartitsinerullu naleqqussartarnissaanut tunngavissaqassaaq.

5.2 Misilitseriaaseq

Suliassaqarfiit ilinniartut sulissutigereersimasaasa akornanni suliassat assigiinngitsut tunngavigalugit oqaluttariarsornikkut misilitsittoqassaaq. Suliassat ilanngussanik suliassap sammisaanut sanilliussinissamut tunngaviusinnaasunik ilisimaneqanngitsunik imaqassapput.

Suliakkiissutit misilitsinnermut tunngaviususSat, ataatsimut katillutik ilikkagassatut anguniagassat, ilikkagassat pingaarnerit ilassutaasumillu ilikkagassat pingaarnerpaatut matussusissavaat. Taanna suliassaq ataaseq eqimattamut ataatsimut amerlanerpaamik pingoriarlugu atorneqassaaq. Ilanngussat soraarummeersitsisup toqqaanera naapertorlugu suliakkiissutini assigiinngitsuni atoqqinneqarsinnaapput. Suliassat ilanngussat ilanngunnagit misilitsinnginnermi soraarummeertunit ilisimaneqassapput, aatsaalli piffissap soraarummeerfiusup aallartereernerata kingorna.

Suliassami sammisamik sammisamik soraarummeertup saqqummiussaanut piareersarnissamut tiimit 24-t missaanni piffissaliisoqassaaq, kisiannili tiimit 24-mit sivikinnerunngitsumik. Piffissaq soraarummeerfik soraarummeertumut ataatsimut minutsit 24-t missaaniippoq.

Misilitsinneq marloqiusaavoq. Misilitsinnermi immikkoortoq siulleq piffissap soraarummeerfiup 1/3-iata missaani sivisussuseqarpoq, tassaallunilu soraarummeertitsisumit itisiliilluni apeqqutit ilanngullugit soraarummeertup saqqummiussinera. Immikkoortua aappaa suliassaq ataatsimut isigalugu soraarummeertup soraarummeertitsisullu oqaloqatigiinnerisigut ingerlanneqassaaq, tassani ilanngussat attuumassuteqartitsisut tunniunneqassallutik ilanngunneqarlutillu. Malittarisassatut pingaarnertut soraarummeertitsinermi immikkoortut atuagarsornermeersut misileraanermeersullu ilanngunneqassapput.

5.3 Nalilersuinermi tunngaviit

Nalilersuinermi soraarummeertut ilikkagassatut anguniakkanik qanoq angusitiginersut tunngavigalugu naliliisoqassaaq

Oqaluttariarsornikkut misilitsinnermi misilitsittup piginnaasassaatut makku pingaartinneqassapput:

- fysikkimi sammisat pingaarutillit naapertuuttullu ilanngussinnaassavai
- atuagarsornermi taaguutit, periarfissat periaatsillu ilisimalluarlugit atuagarsornikkut tunngavilersornissamut atorneqarsinnaasunik takutitsinikkut
- suliat pillugit paasinninnini sanillersuussinnaanissaa

Soraarummeertup saqqummiussineranik ataatsimut nalilersuineq tunngavigalugu karakteriliisoqassaaq.

5.4 Namminneq ilinniartut

Nammineerluni ilinniartup fysik C-mi laboratoriami sulinermik pikkorissarneq naammassisimassavaa, fysik C-mi misilitsinnissamut innersuunneqarsinnaassaguni. Nammineerluni ilinniartup uppernarsaatit saqqummiussinnaappagit, soorlu siusinnerusukkut fysikkimik ilinniartinneqarsimanermit ilinniartitsissummi tigussaasunik misileraasimanermit nalunaarusiat allattukkallu killiffiup misileraanikkut suliassartaanut naapertuuttut, nammineerluni ilinniartoq misilitsinnissamut innersuunneqarsinnaavoq laboratoriami pikkorissarneq ingerlateqqaanngikkaluarlugu. Misileraalluni siornatigut suliaasimasut, nalinginnaasumik ilinniartitsinermi misileraalluni suliat assigalugit, misilitsinnermi tunngavissanut ilaassapput. Ilinniarfiup misilitsiffiusussap aqutsisuata aalajangissavaa, misileraalluni siusinnerusukkut suliaasimasut, nammineerluni ilinniartup misilitsinnissaanut naammaginartumik tunngaviusussatut isigineqarsinnaanersut.

Nunalerutit B - 2022

1. Ilinniartitsissutip inissisimanera
Nunalerutit imaqarpoq Nunarsuarmi tunngaviusumik pinngortitami pisut pinngortitamilu pissutsit taakkulu inuit inuuniarneranni atugassarititaasunut pingaarutaat aamma Nunarsuup, inuunerup nunallu ineriartorneranni oqaluttuarisaaneq, geologimi nunamilu nunarsuarmi nunarsuullu immikkoortuini allanngoriartornerat assigiinngissutaallu taakkulu nassuiaatissartaat. Ilinniartitsissumi Kalaallit Nunaanni avataanilu pissutsit pillugit aaqqissuussamik misissuineq, tupigusunneq qisuariaateqartarnerlu aallaaviupput. Ilinniartitsissummi sammineqarput inuit qanoq pinngortitami isumalluutinut kinaleqqussartarnersut, taakkunannga aaqqiisarnersut, allannguisarnersut aqutsisarnersullu taakkulu kingunerat, tassanga ilanngullugit imminut nappassinaasuumik ineriartornermi tunngaviit.

2. Ilinniartitsissummi siunertat
Ilisimasat piginnaasallu
Ilinniartut geologimik suliaqarnermi nalinginnaasumik aalajangersimasunillu pinngortitamik ilisimatusarnermik imatut ilisimasaqartigissapput ingerlaqqilluni ilinniarnissamut suliaqarnissammullu tunngavissiisinnaasumik nunarsuarmut isiginnississinnaallutik periutsinillu piginnaasaqassallutik. Ilinniartut avatangiisinik aaqqissuussamik imminnullu atasunik avatangiisinik paasinnissapput, taamaalillutik sumiiffimmi nunarsuarmilu geologimi maannakkut suliaqarnerit pillugit isummersinnaallutik.

Ilikkagaqartarnermi sulinermilu piginnaasat
Ilinniartut geologimik suliaqarnermi periutsinik paasisimasaqarneq paasissutissiissutinillu pissarsiviusinnaasunik naleqquttunik ilisimasaqarneq tunngavigalugu ilinniartitsissummik ingerlatisinnaassapput. Tassunga atatillugu ilinniartut pinngortitami isumalluutinik atuinermut aammalu Kalaallit Nunaanni nunarsuullu sinnerani inuiaqatigiit aningaasaqarnerisa ineriartorneranut pinngortitamilu isumaalluutinik atuinermut pingaaruteqartunik ilisimasanik nutaanik teknologimilu nutaaliornernik ilisimasaqarneq tunngavigalugu sulisinnaassapput.

Inuttut inuillu akornanni attaveqaqatigiittarnermi piginnaasat
Ilinniartut suliaqarfimmi ilinniagaqarnermilu pisinnaasat ineriartorteqqissinnaasaavaat aammalu suleqatigiinni suliaqatigiiliortarnernilu sulisinnaassapput, taamaalillutik avatangiisini attaveqarfigisartakkat tunngavigalugit sulinermik piginnaasaqalissallutik. Ilinniartut piffissani sivisunerusuni namminersuutigalugu suliniutit aaqqissuussinnaassavaat.

Kulturikkut inuiaqatigiillu akornanni piginnaasat
Ilinniartut Kalaallit Nunaani inuiaqatigiinni geologimi pisunik, ingerlaarfinnik sunillu atortussanillu toqqaannarlugu takuneqarsinnaasunik tukunnissinnaassapput suliaqarlutillu. Tassunga atatillugu nunap isumalluutaanik nungusaataanngitsumik atuinissamik inuiaqatigiit

pisariaqartitsinerannik paasisimasaqarlutik aammalu nunarsuarmi silaannaapp allanngoriartornerata Kalaallit Nunaanni inuiaqatigiinnut kalaallillu kulturiannut kingunissaanik paasisimasaqarlutik sulisinnaassapput. Ilinniartut avatangiisinik aaqqissuussaamik imminnullu atasumik paasinnissinnaassapput, taamaalillutik sumiiffimmi nunarsuarmilu geologimi maannakkut saamineqartut isummerfigisinnaassallugit.

3. Ilikkagassatut anguniakkat imarisaalu

3.1 Ilikkagassatut anguniakkat:

Ilinniartut uku piginnaalissavaat:

a) pisut sunut tamanut sunniutillit paasillugit, ilisaralugit tulleriinnilersorlugillu
b) misileralluni sulinermik pilersaarusiorneq ingerlatsinerlu, tassunga ilanngullugu pinngortitami paasiniaaneq aammalu geologimi pisut pillugit pinngortitami uuttortaaneq,
c) geologimi saqqummeeriaatsinik ujarlerneq, pitsaassusaannik nalilersuineq, nassuiaaneq atuinerlu, soorlu oqaasertat, paasissutissat, nunat assingi diagrammit, suussusaanik allaaserinninerit takuusutissiat assit analogit digitalillu, aamma immikkut ilisimasallit oqaatigisaasa uppernassusiat atorneqarsinnaassusiallut pillugit qisuarineq,
d) nammineq paasisutissaatit, takusat uuttuinerillu tunngavigalugit pinngortitanermi ineriartornerit ingerlasarnerinik inuillu avatangiisiinik nalilersuineq nassuiaasiornerlu,
e) pinngortitami inuiallu avatangiisaanni geologimi pisut ataasiakkaat ingerlaarnerillu immikkoortui immikkoortiterlugit, nalilersorlugit nassuiaasiorlugillu taakkulu paasinartumik imminnut atanilersorlugit,
f) pinngortitamik inuillu avatangiisaannik nalilersuineq aqqutigalugu geologimi ajornartorsiutinik pingaarutilinnik tikkuussineq isummernerlu,
g) pisunik paasiuminaatsunik saqqummiinermut geologimi periutsit paasillugit isornartorsuillunilu atorlugit
h) geologimi ajornartorsiutit inuiaqatigiinni siamasinnerusumik atassuteqartitsilluni nalilersuineq,
i) ilinniartitsissutini allani ilisimalikkat piginnaalikkallu ilanngullugit geologimi ilisimasat atorlugit,
j) immikkoortuniit avatangiisinillu assigiinngitsuni paasissutissat katersorlugit nalilersorlugillu,
k) suliaqarfimmi ilisimasat, nalilersuinerit, paasisat oqallisigineqartullu ingerlateqqillugit,
l) anguniakkanut assigiinngitsunut sammisumik isumaliortaatsimut naleqquttumik, oqaluttariarsorluni allattariarsorlunilu tunngavilersuineq aamma
m) geologimi sammisanik inuiaqatigiinni maannakkut oqallinninnermi pitsaassusilimmik peqataaneq.

3.2. Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit

Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit pinngortitami pissusissamisuuginnartumik allanngorarnernut taakkualu qanoq inunnut sunniuteqartarnerannut kiisalu inuup qanoq pinngortitamik sunniisarneranut tunngasuussapput. Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit pingasunngorlugit imminnut qanimut attuumasutut qanorluunniillu atassuserneqarsinnaasutut immikkoortitaapput. Pingaartinneqarpoq ilinniartut nunarsuaq tamakkerlugu isiginneriaaseqalernissaat, ilutigisaanilli aamma nunatsinni nunarsuarlu tamakkerlugu pissutsinik paasisaqarnissaat. Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit aqqutigalugit ilinniartut ilinniartitsissummi itisilerineq, ilisimasat pisinnaasallu angussavaat.

Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit tassaapput:
Nunarsuup geologiskimik ineriartornerani pisut

a) piffissami sivisuumi nunarsuup ineriartornera, nunarsuup qaava/qalipaa pillugit takutitseriaatsit ilanngullugit,
b) nunap sajuttanera innernillu anitsisartut taakkulu nunarsuarmi sumiiffinni assigiinngitsuni inunnut sunniutaat,
c) geologiskimik pisartut inuillu sillimmatinik atuinerat, taakkununnga ilanngullugit ujaqqat kaajalukaarnerat stoffillu ingerlaartarnerat,
d) nunarsuaq tamakkerlugu kulstoffip kaajalukaarnera
e) nunat pinngortitamit inunnillu ilusilersorneqartut pilersarnerat taakkualu inuttut inuunermut pingaarutaat,

Klima aamma silap inuit inuunerminni atugassarisaannut pingarutaa:

f) nunarsuarmi anorit ingerlaarneri, immami sarfat aamma klimap pissusaa, naasut naaffigisinnaasaasa killingi ilanngullugit,
g) erngup kaajalukaarnera, tamatumunnga ilanngullugit sermersuit, sermip pilersarnera aamma sermersuup oqimaaqatigiissaarfii kiisalu imermik sillimmatinik atuineq,
h) klimap tunisassiornermut inuillu tunngaviusumik inuunerminni atugarisaannut pingaaruteqarnera,
i) piffissani assigiinngitsuni klimap allanngorarnera aamma inuiaqatigiinni ineriartornerup klimamik sunniinera.

Nutaaliorneq, nungusaataanngitsumik atuineq nukissanillu ingerlatsineq sumiiffinnut ataasiakkaanut nunarsuarmullu tamarmut sanilliullugit

j) nunat immikkoortuini nunarsuarmilu tamarmi inuunermi atugarisat ilusaat, tunisassiorneq, nukissanik atuineq mingutsitsinerillu, tamatumunnga ilanngullugit pilersaarusiorneq naleqqussarnerillu,
k) Nunarsuup nukissatigut sillimmatai, tamatumunnga ilanngullugit nukiit ingerlaarneri, nukissiornermi teknologiit aamma tunisassiornermut, niuernermut angallassinermullu nukissanik atuineq,

l) Pinngortitami inuiaqatigiinnillu pissutsini assigiinngitsuni teknologiip ineriartornera, tamatumunnga ilanngullugit teknologiit stoffit ingerlaarnerinut inunnit pilersinneqartunut inuillu inuunerminni atugarisaannut sunniutaat aamma
m) Naalagaaffiit Peqatigiit nungusaataanngitsumik ineriartortitsinissamut Nunarsuarmi anguniagaat.

Aamma atortussiat tuluttuut ilaatinneqarsinnaapput.

3.3. Ilassutitut ilinniakkat

Ilassutitut ilinniakkat pingaarnertut ilinniakkat imaluunniit suliaqarfimmi immikkoortut nutaat imatut itisilissavaat atassuteqartitsissallutillu imaluunnit, ilinniartitsissummi suliaqarnermut inuiaqatigiinnullu tunngasut saqqummersinneqassallutik. Ilassutitut ilinniakkani pingaarnertut ilinniakkatulli Kalaalli Nunaanni nunanilu tamani pissutsinut sapinngisamik annertunerpaamik attuumassuteqartitsisoqassaaq.

4. Ilinniartitsinerup aaqqissuunneqarnera

4.1 Ilinniartitseriaatsimi periutsit

a) Ilinniartitsinerni ilinniartut ilinniakkani qaffasissusiat ilisimasaallu aallaavigineqassapput.
b) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsisut ilinniartullu akornani ilikkagaqartarnermi oqaloqatigiittarnerattut sapinngisamik isikkulerlugu.
c) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitseriaatsit assigiinngitsut paarlakaajaanneqassallutik.
d) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut soqutigisaat pisariaqartitaallu isiginiarneqassallutik, taaamaalilluni ilinniartut ilinniartitsissutip pissanganartuuneranik, naleqquttuuneranik soqutiginartuuneranillu misigisaqarnissamut periarfissinneqassallutik.
e) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniagaqarnerup ingerlanneqarnerani sammisanilu ineriartortitsinermi ilinniartitsissut siuariarfiussalluni, tassa ilinniartitsissummi oqaatsit oqariartaatsillu ineriartorfiussallutik, taamaalilluni ilinniartut namminneerlutik suleriaaseqarnissamik ajornakusoortunillu eqqarsartarnissamut piffissap ingerlanerani sungiusarneqassallutik.
f) ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq inuiaqatigiinnut avatangiiserisanut annertunerpaamik attuumassuteqalersillugu.
g) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq misileraalluni sulinerit atuagarsorluni ilinniakkanut ilanngussisoqarluni, taamaalilluni pinngortitamik ilisimatusarnermi atortut suleriaatsillu ilinniartut ingerlatsineranik nutaaliorneranillu piumassuseqalersitsissallutik. Aammattaaq immikkoortut atorneqarsinnaasut sapinngisamik annertunerpaamik ilanngunneqassapput.

4.2. Suleriaatsit

Klassimi ilinniartitsineq, suleqatigiiaarluni suliniutinillu suliaqarneq, pinngortitami sulineq paasisassarsiorlunilu takusassarsiorneq ilinniartitsinermut ilanngunneqassapput. Ilinniartut ilikkagassatut anguniakkanik angusinissaannut ilikkagaqartarnerullu tamarmiusup annertusarnissaanut tapersiutitut suleriaatsit assigiinngiartut atorneqassapput. Suliaqarfimmi pingaarnertut ilinnikkanut imatut ataqatigiissitsisoqassaaq ilinniartitsineq ingerlatsinernut sivikitsunut amerlasuunut agguarneqassanani. Suliariaatsit suliaqarnermik annertuumik imaqartut, misilittagaqarfiulersut aamma paasissutissanik nalilersuinerit ilinniartitsinermi pingaaruteqartumik ilaassapput.

Suliniutinik suliaqarneq, tassani ilinniartut namminersorlutik ajornartorsiutinik oqaasertalersuinermik misissuinermillu suliaqassallutik, ilinniartitsinermut nalinginnaasumik ilaavoq. Suliniutinik suliaqarnermi sammisanik suliaqarneq ilaassaaq, taannalu paasissutissanik ujarlernermi aamma GIS-imi (Nuna pillugu Paasissutissanik Nalunaarsuiffik) suliaqarnermi IT-ip annertuumik atorneqarnerannik nalinginnaasumik kinguneqarpoq.

Misileraalluni suliaqarneq, pinngortitami suliaqarneq, takusassarsiorluni angalanerit allallu paasissutissanik aallerfinnik suliaqarnerit ilinniartitsinerup 20 %-ianik annertussuseqarput.

Ilinniartut sulianik ingerlatsinermi namminersorsinnaassusiannik, suleqateqarsinnaassusiannik ajornartorsiutinillu nammineerlutik oqaasertalersuisinnaassusiannik suleratsini suliaqarfimmilu piumasaqaatini siuariartornissaq qulakkeerneqassaaq. Tulluuffiani taamaaliortoqarsinnaaneranilu ilikkagaqartarnerup annertusarnissaa siunertaralugu ilinniartitsissutini allani ingerlatsinernut ilinniartitsissumi suleqatigiissitsisoqassaaq. Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut ilinniartitsinermi oqaatsinik siullertut oqaasillit ilinniartullu aappaattut oqaasillit tassunga peqatigitillugu isiginiarneqassallutik.

Allattariarsorluni sulineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsissummi allattariarsorluni sulineq siuariartorfiussalluni, ilinniartitsissutinilu allani allattariarsorluni sulinernut ilinniartullu ataasiakkaat allattariarsorneermi piginnaasaasa ineriartortinneqarneranut atassuteqartitsilluni.

Ilinniartut nunalerinermi allattariarsorluni sulineq aqqutigalugu:

a) pinngaortitamik geologimi suliaqarifmmi ilisimasatik ineriartortissavaat aammalu ilisimatusarnermi inuiaqatigiilerinermilu suleriaatsinik sungisassassalutik,
b) pinngortitamik ilisimatusarnermi inuiaqatigiinnillu ilisimatusarnermi paasissutissat eqqortumik ingerlateqqinneqarnissaannut piginnaasatik sungiusassavaat:
c) pinngortitamik ilisimatusarnermi paasissutissat aamma inuiaqatigiinni ilisimatusarnermi ajornartorsiutit nalilersornissaannut oqallisiginissaannullu nassuiaasinnaassuseq sungiusassavat aamma
d) pinngortitamik ilisimatusarnermi ajornartorsiutit toqqakkat sukumiisumik paasiniassavaat.

Nunalerinermi allattariarsorluni sulineq ilikkagaqartarnermut pissusissamisoortumik ilaavoq ilaatigullu immikkoortunik ukuninnga imaqarluni:

e) paasissutissanik katersukkanik allattuiffiit, misileraalluni sulineq aamma pinngortitami sulineq,
f) allattuiffiit tunngavigalugit nalunaarusiorneq,
g) suliniutinik suliaqarnerit inerneri tunngavigalugit suliat aamma
h) suliassat assigiinngiiaartut allat, soorlu eqikkaalluni takussutissiorneq, plakatit saqqummiinerilluunniit.

4.3. It

Sakkut digitaliusut ilinniartitsinermut akuullutik ilaatinneqassapput, soorlu paasissutissanik katersinermut, paasissutissanik suliarinninnermut, saqqummiinermut, paasissutissanik ujarlernermut, attaveqatigiiinnermut, ilusiliornermut, suleqatigiinnermut takussutissiornermullu. Ilinniartut nunalerutini suliamut atatillugu digitalimik sakkut naapertuuttut atorneqartarnerinik paasitinneqassapput.

4.4. Ilinniartitsissummi oqaatsit

Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut ilinniartitsissumi oqaatsinik aammalu ilinniartitsissummi oqariaatsinik paasinnittarnerat atuisarnerallu aaqqissuussamik ineriartortinneqarluni. Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsissutit siulianni oqaatsinik oqariaatsinillu ilinniartut piffissap ingerlanerani paasinnilluarsinnaatikkiartortillugit atuisinnaalluartikkiartortillugillu.

4.5. Ilinniartitsissutinut allanut atassuteqartitsineq

Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq piffissat ilaanni suliaqarfinni assigiinngitsuni suliaqartoqartarluni ilinniartitsissutinilu allani ilisimasaqarfinnut sanilliussisoqartarluni. Ilinniartitsissummi pingaarnertut ilinnikkat atorneqarsinnaasiallu annertunerusumik itisilernissaat atassuteqartinnissallu siunertaralugu suliaqarfiit assigiinngitsut akornanni ilinniartitsissut ataaseq arlallilluunniit ilanngullugit suliniummik suliaqartoqassaaq. Piffissap suliniuteqarfiusup kingorna ataatsimoorluni uppernarsaat tunniunneqassaaq.

5. Nalilersuineq

5.1 Ingerlaavartumik nalilersuisarneq

Ilinniartut ilinniagaqarnermi pissarsiaat akuttunngitsumik nalilersorneqartassapput, taamaalilluni ilinniartut ataasiakkaat ilikkagassatut anguniakkanik angusinissaat ilinniartitsissummillu aaqqiinissaq siunertaralugit ilinniartut ataasiakkaat siumut isigaluni ilitsersorneqartassallutik.

5.2. Misilitseriaatsit

Suliassaq ilinniarnermi suliarineqarsimasunut atatillugu ilanngussanik tallimaniit qulinik siumut ilisimaneqariinngitsunik imalik tunngavigalugu oqaluttariarsorluni misilitsinneq. Ilanngussat tassaasinnaapput, oqaasertat, takussutissiat, assit, diagrammit atortulluunniit, tassunga ilanngullugit ujaqqat misissugassat.

Soraarummeertup suliassamik saqqummiinissaanut atugassamik eqikkaalluni takussutissiap suliarinissaanut piareersarnissamut tiiminik 24-nik piffissaliisoqassaaq, kisiannili tiiminik 24-nik sivikinnerunngitsumik. Piffissaq soraarummeerfik soraarummeertumut ataatsimut minutsit 30-t missaanni sivisussuseqarpoq.

Soraarummeertup eqikkaalluni takussutissamik saqqummiinera soraarummeertitsisumit itisiliilluni apeqqutit ilanngullugit soraarummeertitsinermi aallaavigineqassaaq.

5.3. Naliliinermi tunngaviit

Naliliinermi ilinniartup ilikkagassatut anguniannik qanoq annertutigisumik angusinera nalilerneqassaaq. Soraarummeertup piginnaasai uku pingaartinneqassapput:

a) Kalaallit Nunaanni nunarsuarmilu sammisat sumiiffinneersut nunarsuullu immikkoortuineersut ataatsimoortinnerat tunngavigalugu asigiinniiartumik nunarsuarmik isiginnineriaaseq nunarsuarmillu tamanut tunngassumik paasinninneq,
b) Nunarsuup immikkoortuini nunalerinermili pissutsit nunarsuarmi nunarsuullu immikkoortuini pinngortitami suliaqarnermut, kulturimut inuiaqatigiinnullu qanoq pingaaruteqassusiannik paasinninneq,
c) Nunani immikkoortuni nunallu sananeqaasiani maannakkut ajornartorsiutinik paasinninneq aammalu geologimi suliaqarfiit tunngavigalugit maannakkut oqallinnermi saqqummiussanut qisuariarsinnaaneq taakunanngalu oqalliseqataasinnaaneq aamma
d) Sammisanik aalajangersimasunik namminersorluni nalilersuisinnaaneq, tassani atuagarsorneq aamma pinngorrtitami sulinermi, qarasaasiani nalunaarsuiffinni maannakkullu oqallinnerni paasissutissat ataatsimoortinneqassallutik.

Soraarummeertup saqqummiineranik ataatsimut naliliineq tunngavigalugu karakteriliisoqassaaq.

5.4 Nammineerluni atuarneq

Nammineerluni ilinniartoq misilitsissinnaassaguni geografi B-mi laboratoriami pikkorissarneq naammassisimassavaa, ilinniarfimmit pikkorissarfimminit uppernarsaasigaasumik. Nammineerluni ilinniartup, assersuutigalugu nalunaarusiat ullorsiutilluunniit aqqutigalugit, uppernarsarsinnaappagu siusinnerusukkut biologiimik ilinniarnermini, killiffiup misileraalluni suliaqarnissamik piumasaqaataasa nalinginik, misileraalluni sulianik ingerlatsisimalluni, nammineerluni ilinniartoq misilitsinnissamut innersuunneqarsinnaavoq, laboratoriami pikkorissarneq ingerlateqqaanngikkaluarlugu. Misileraalluni siornatigut suliaasimasut,

nalinginnaasumik ilinniartitsinermi misileraalluni suliat assigalugit, misilitsinnermi tunngavissanut ilaassapput. Ilinniarfiup misilitsiffiussap pisortaata aalajangissavaa, misileraalluni siusinnerusukkut suliaasimasut, nammineerluni ilinniartup misilitsinnissaanut naammaginartumik tunngaviussatut isigineqarsinnaanersut.

Nunalerutit C - 2022

1. Ilinniartitsissutip inissisimanera

Nunalerutit imaqarpoq Nunarsuarmi tunngaviusumik pinngortitami pisut pinngortitamilu pissutsit taakkulu inuit inuuniarneranni atugassarititaasunut pingaarutaat aamma Nunarsuup, inuunerup nunallu ineriartorneranni oqaluttuarisaaneq, geologimi nunamilu nunarsuarmi nunarsuullu immikkoortuini allanngoriartornerat assigiinngissutaallu taakkulu nassuiaatissartaat. Ilinniartitsissumi Kalaallit Nunaanni avataanilu pissutsit pillugit aaqqissuussamik misissuineq, tupigusunneq qisuariaateqartarnerlu aallaaviupput. Ilinniartitsissummi sammineqarput inuit qanoq pinngortitami isumalluutinut naleqqussartarnersut, taakkunannga aaqqiisarnersut, allannguisarnersut aqutsisarnersullu taakkulu kingunerat, tassanga ilanngullugit imminut nappassinaasuumik ineriartornermi tunngaviit.

2. Ilinniartitsissummi siunertat

Ilisimasat piginnaasallu

Ilinniartut geologimik suliaqarnermi nalinginnaasumik aalajangersimasunillu pinngortitamik ilisimatusarnermik imatut ilisimasaqartigissapput ingerlaqqilluni ilinniarnissamut suliaqarnissammullu tunngavissiisinnaasumik nunarsuarmut isiginnississinnaallutik periutsinillu ajornanngitsunik piginnaasaqassallutik. Ilinniartut avatangiisinik aaqqissuussamik imminnullu atasunik avatangiisinik tunngaviusumik paasinnissapput, taamaalillutik sumiiffimmi nunarsuarmilu geologimi maannakkut sammineqartut pillugit isummersinnaallutik.

Ilikkagaqartarnermi sulinermilu piginnaasat

Ilinniartut geologimik suliaqarnermi periutsinik paasisimasaqarneq paasissutissiissutinillu pissarsiviusinnaasunik naleqquttunik ilisimasaqarneq tunngavigalugu ilinniartitsissummik ingerlatisinnaassapput. Tassunga atatillugu ilinniartut pinngortitami isumalluutinik atuinermut aammalu Kalaallit Nunaanni nunarsuullu sinnerani inuiaqatigiit aningaasaqarnerisa ineriartorneranut pinngortitamilu isumalluutinik atuinermut pingaaruteqartunik ilisimasanik nutaanik teknologimilu nutaaliornernik ilisimasaqarneq tunngavigalugu sulisinnaassapput.

Inuttut inuillu akornanni attaveqaqatigiittarnermi piginnaasat

Ilinniartut suliaqarfimmi ilinniagaqarnermilu pisinnaasat ineriartorteqqissinnaasaavaat aammalu suleqatigiinni suliaqatigiiliortarnernilu sulisinnaassapput, taamaalillutik avatangiisini attaveqarfigisartakkat tunngavigalugit sulinermik piginnaasaqalissallutik. Ilinniartut piffissani sivisunerusuni namminersuutigalugu suliniutit aaqqissuussinnaassavaat.

Kulturikkut inuiaqatigiillu akornanni piginnaasat

Ilinniartut Kalaallit Nunaani inuiaqatigiinni geologimi pisunik, ingerlaarfinnik sunillu atortussanillu toqqaannarlugu takuneqarsinnaasunik tukunnissinnaassapput suliaqarlutillu.

Tassunga atatillugu nunap isumalluutaanik nungusaataanngitsumik atuinissamik inuiaqatigiit pisariaqartitsinerannik paasisimasaqarlutik aammalu nunarsuarmi silaannaapp allanngoriartornerata Kalaallit Nunaanni inuiaqatigiinnut kalaallillu kulturiannut kingunissaanik paasisimasaqarlutik sulisinnaassapput.

3. Ilikkagassatut anguniakkat imarisaalu

3.1 Ilikkagassatut anguniakkat:

Ilinniartut uku piginnaalissavaat:

a) pisut sunut tamanut sunniutillit paasillugit, ilisaralugit tulleriinnilersorlugillu
b) misileralluni sulinermik pilersaarusiorneq ingerlatsinerlu, tassunga ilanngullugu pinngortitami paasiniaaneq aammalu geologimi pisut pillugit pinngortitami uuttortaaneq,
c) geologimi saqqummeeriaatsinik ujarlerneq, pitsaassusaannik nalilersuineq, nassuiaaneq atuinerlu, soorlu oqaasertat, paasissutissat, nunat assingi diagrammit, suussusaanik allaaserinninerit takuusutissiat assit analogit digitalillu, aamma immikkut ilisimasallit oqaatigisaasa uppernassusiat atorneqarsinnaassusiallut pillugit qisuarineq,
d) pinngortitami inuiallu avatangiisaanni geologimi pisut ataasiakkaat ingerlaarnerillu immikkoortui immikkoortiterlugit, nalilersorlugit nassuiaasiorlugillu taakkulu paasinartumik imminnut atanilersorlugit,
e) pinngortitamik inuillu avatangiisaannik nalilersuineq aqqutigalugu geologimi ajornartorsiutinik pingaarutilinnik tikkuussineq isummernerlu,
f) pisunik paasiuminaatsunik saqqummiinermut geologimi periutsit paasillugit isornartorsuillunilu atorlugit
g) geologimik suliaqarfimmi ajornartorsiutinik siamasinnerusumik, inuiaqatigiinnut tunngatillugu aamma geologimi suliaqarfimmi ilisimasanik atuinermik ilinniartitsisunilu allani piginnaasaqalernernik nassuiaasinnaallutik,
h) immikkoortuniit avatangiisinillu assigiinngitsuni paasissutissat katersorlugit nalilersorlugillu,
i) Suliaqarfimmi ilisimasanik angusanillu ingerlatitseqqiineq, isumaliortaatsimut naleqquttumik tunngavilersuillutik, anguniakkanut assigiinngitsunut oqaluttariarsorluni allattarsorlunilu saaffiginnilluni aamma geologimi sammisat pillugit inuiaqatigiit maannakkut oqallinneranni pitsaassuseqartumik peqataaneq.

3.2. Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit

Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit pinngortitami allanngorarnerit taakkulu inunnut sunniutaat aallaaviupput. Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit pingasunngorlugit imminnut qanimut attuumasutut qanorluunniillu atassuserneqarsinnaasutut immikkoortitaapput. Pingaartinneqarpoq ilinniartut nunarsuaq tamakkerlugu isiginneriaaseqalernissaat, ilutigisaanilli aamma nunatsinni nunarsuarlu tamakkerlugu pissutsinik paasisaqarnissaat.

Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit aqqutigalugit ilinniartut ilinniartitsissummi itisilerineq, ilisimasat pisinnaasallu angussavaat. Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit tassaapput: Nunarsuup nunallu ilusaasa allanngorarneri

a) Nunarsuaq nunarsuullu ineriartornera, tamatumunnga ilanngullugit nunarsuup qaava/qalipaa pillugit takutitseriaatsit, nunap sajuttanera innernillu anitsisartut,
b) geologiskimik allanngoriartortarnerit inuillu sillimmatinik atuinerat,
c) nunarsuaq tamakkerlugu kulstoffip kaajalukaarnera susassaqarfimmullu atasumik ataqatigiiffii,
d) nunat pinngortitamit inunnillu ilusilersorneqartut pilersarnerat, ineriartortarnerat taakkualu tunisassiornermut inuiaqatigiinnullu pingaarutaat,

Klima aamma silap inuit inuuneranni atugassarisaannut pingarutaa:

e) nunarsuarmi anorit ingerlaarneri klimallu pissusaa, klimaqarfiit killingi naasut naaffigisinnaasaasa killingi ilanngullugit,
f) erngup kaajalukaarnera, tamatumunnga ilanngullugit sermersuit kiisalu imermik sillimmatinik atuineq,
g) klimap tunisassiornermut inuillu tunngaviusumik inuunerminni atugarisaannut pingaaruteqarnera,
h) klimap allanngorarnera aamma inuiaqatigiinni ineriartornerup klimamik sunniinera.

Nutaaliorneq, nungusaataanngitsumik atuineq nukissanillu ingerlatsineq:

i) pinngortitami inuiatigiinnilu pissutsit ataanni nungusaataanngitsumik ineriartortitsineq, tamatumunnga ilanngullugit atueriaatsit tunisassioriaatsillu,
j) pinngortitami inuiaqatigiinnilu pissutsit assigiinngitsut ataanni teknologiip ineriartornera,
k) nunarsuup nukissanik sillimmatai, tamatumunnga ilanngullugit nukissat ingerlaarnerat, nukissiornermi teknologiit aamma nukissanik atuineq aamma
l) Naalagaaffiit Peqatigiit nungusaataanngitsumik ineriartortitsinissamut Nunarsuarmi anguniagaat.

Atortut tuluttuutt ilaatinneqarsinnaapput.

3.3. Ilassutitut ilinniakkat

Ilassutitut ilinniakkat pingaarnertut ilinniakkat imaluunniit suliaqarfimmi immikkoortut nutaat imatut itisilissavaat atassuteqartitsissallutillu imaluunnit, ilinniartitsissummi suliaqarnermut inuiaqatigiinnullu tunngasut saqqummersinneqassallutik. Ilassutitut ilinniakkani pingaarnertut ilinniakkatulli Kalaalli Nunaanni nunanilu tamani pissutsinut sapinngisamik annertunerpaamik attuumassuteqartitsisoqassaaq.

4. Ilinniartitsinerup aaqqissuunneqarnera

4.1 Ilinniartitseriaatsimi periutsit

a) Ilinniartitsinerni ilinniartut ilinniakkani qaffasissusiat ilisimasaallu aallaavigineqassapput.
b) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsisut ilinniartullu akornani ilikkagaqartarnermi oqaloqatigiittarnerattut sapinngisamik isikkulerlugu.
c) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitseriaatsit assigiinngitsut paarlakaajaanneqassallutik.
d) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut soqutigisaat pisariaqartitaallu isiginiarneqassallutik, taaamaalilluni ilinniartut ilinniartitsissutip pissanganartuuneranik, naleqquttuuneranik soqutiginartuuneranillu misigisaqarnissamut periarfissinneqassallutik.
e) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniagaqarnerup ingerlanneqarnerani sammisanilu ineriartortitsinermi ilinniartitsissut siuariarfiussalluni, tassa ilinniartitsissummi oqaatsit oqariartaatsillu ineriartorfiussallutik, taamaalilluni ilinniartut namminneerlutik suliariaaseqarnissamik ajornakusoortunillu eqqarsartarnissamut piffissap ingerlanerani sungiusarneqassallutik.
f) ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq inuiaqatigiinnut avatangiiserisanut annertunerpaamik attuumassuteqalersillugu.
g) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq misileraalluni sulinerit atuagarsorluni ilinnikkanut ilanngussisoqarluni, taamaalilluni pinngortitamik ilisimatusarnermi atortut suleriaatsillu ilinniartut ingerlatsineranik nutaaliorneranillu piumassuseqalersitsissallutik. Aammattaaq immikkoortut atorneqarsinnaasut sapinngisamik annertunerpaamik ilanngunneqassapput.

4.2. Suleriaatsit

Klassimi ilinniartitsineq, suleqatigiiaarluni suliniutinillu suliaqarneq, pinngortitami sulineq paasisassarsiorlunilu takusassarsiorneq ilinniartitsinermut ilanngunneqassapput. Ilinniartut ilikkagassatut anguniakkanik angusinissaannut ilikkagaqartarnerullu tamarmiusup annertusarnissaanut tapersiutitut suleriaatsit assigiinngiartut atorneqassapput. Suliaqarfimmi pingaarnertut ilinnikkanut imatut ataqatigiissitsisoqassaaq ilinniartitsineq ingerlatsinernut sivikitsunut amerlasuunut agguarneqassanani. Suliariaatsit suliaqarnermik annertuumik imaqartut, misilittagaqarfiulersut aamma paasissutissanik nalilersuinerit ilinniartitsinermi pingaaruteqartumik ilaassapput.

Suliniutinik suliaqarnermi sammisanik suliaqarneq ilaassaaq, taannalu paasissutissanik ujarlernermi aamma GIS-imi (Nuna pillugu Paasissutissanik Nalunaarsuiffik) suliaqarnermi IT-ip annertuumik atorneqarnerannik nalinginnaasumik kinguneqarpoq. Misileraalluni sulineq, timaani sulineq, paasisassarsiornerit kiisalu misilittaalluni suliat atuartitaanerup 20 %-iata missaaniissaaq.

Ilinniartut sulianik ingerlatsinermi namminersorsinnaassusiannik, suleqateqarsinnaassusiannik ajornartorsiutinillu nammineerlutik oqaasertalersuisinnaassusiannik suleratsini

suliaqarfimmilu piumasaqaatini siuariartornissaq qulakkeerneqassaaq. Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut ilinniartitsinermi oqaatsinik siullertut oqaasillit ilinniartullu aappaattut oqaasillit tassunga peqatigitillugu isiginiarneqassallutik.

Allattariarsorluni sulineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsissummi allattariarsorluni sulineq siuariartorfiussalluni, ilinniartitsissutinilu allani allattariarsorluni sulinernut ilinniartullu ataasiakkaat allattariarsorneermi piginnaasaasa ineriartortinneqarneranut atassuteqartitsilluni.

Ilinniartut nunalerinermi allattariarsorluni sulineq aqqutigalugu:

a) pinngaortitamik geologimi suliaqarifmmi ilisimasatik ineriartortissavaat aammalu ilisimatusarnermi inuiaqatigiilerinermilu suleriaatsinik sungisassassalutik,
b) pinngortitamik ilisimatusarnermi inuiaqatigiinnillu ilisimatusarnermi paasissutissat eqqortumik ingerlateqqinneqarnissaannut piginnaasatik sungiusassavaat,
c) pinngortitamik ilisimatusarnermi paasissutissat aamma inuiaqatigiinni ilisimatusarnermi ajornartorsiutit nalilersornissaannut oqallisiginissaannullu nassuiaasinnaassuseq sungiusassavat aamma
d) pinngortitamik ilisimatusarnermi ajornartorsiutit toqqakkat sukumiisumik paasiniassavaat.

Nunalerinermi allattariarsorluni sulineq ilikkagaqartarnermut pissusissamisoortumik ilaavoq ilaatigullu immikkoortunik ukuninnga imaqarluni:

a) paasissutissanik katersukkanik allattuiffiit, misileraalluni sulineq aamma pinngortitami sulineq
b) allattuiffiit tunngavigalugit nalunaarusiorneq,
c) suliniutinik suliaqarnerit inerneri tunngavigalugit suliat aamma
d) suliassat assigiinngiiaartut allat, soorlu eqikkaalluni takussutissiorneq, plakatit saqqummiinerilluunniit.

4.3. It

Sakkut digitaliusut ilinniartitsinermut akuullutik ilaatinneqassapput, soorlu paasissutissanik katersinermut, paasissutissanik suliarinninnermut, saqqummiinermut, paasissutissanik ujarlernermut, attaveqatigiiinnermut, ilusiliornermut, suleqatigiinnermut takussutissiornermullu. Ilinniartut nunalerutini suliamut atatillugu digitalimik sakkut naapertuuttut atorneqartarnerinik paasitinneqassapput.

4.4. Ilinniartitsissummi oqaatsit

Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut ilinniartitsissumi oqaatsinik aammalu ilinniartitsissummi oqariaatsinik paasinnittarnerat atuisarnerallu aaqqissuussamik ineriartortinneqarluni. Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsissutit siulianni

oqaatsinik oqariaatsinillu ilinniartut piffissap ingerlanerani paasinnilluarsinnaatikkiartortillugit atuisinnaalluartikkiartortillugillu.

4.5. Ilinniartitsissutinut allanut atassuteqartitsineq

Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq piffissat ilaanni suliaqarfinni assigiinngitsuni suliaqartoqartarluni ilinniartitsissutinilu allani ilisimasaqarfinnut sanilliussisoqartarluni. Ilinniartitsissummi pingaarnertut ilinnikkat atorneqarsinnaasiallu annertunerusumik itisilernissaat atassuteqartinnissallu siunertaralugu suliaqarfiit assigiinngitsut akornanni ilinniartitsissut ataaseq arlallilluunniit ilanngullugit suliniummik suliaqartoqassaaq. Piffissap suliniuteqarfiusup kingorna ataatsimoorluni uppernarsaat tunniunneqassaaq.

5. Nalilersuineq

5.1 Ingerlaavartumik nalilersuisarneq

Ilinniartut ilinniagaqarnermi pissarsiaat akuttunngitsumik nalilersorneqartassapput, taamaalilluni ilinniartut ataasiakkaat ilikkagassatut anguniakkanik angusinissaat ilinniartitsissummillu aaqqiinissaq siunertaralugit ilinniartut ataasiakkaat siumut isigaluni ilitsersorneqartarnissaat tunngavissaqassalluni.

5.2. Misilitseriaatsit

Suliassaq ilinniarnermi suliarineqarsimasunut atatillugu ilanngussanik tallimaniit qulinik siumut ilisimaneqariinngitsunik imalik tunngavigalugu oqaluttariarsorluni misilitsinneq. Ilanngussat tassaasinnaapput, oqaasertat, takussutissiat, assit, diagrammit atortulluunniit, tassunga ilanngullugit ujaqqat misissugassat. Suliassanut tamanut ilanngussat siumut ilisimaneqareersut ilisimaneqanngitsullu nalinginnaasumik ilanngunneqassapput. Misilittaalluni sulineq, suliniutinik sulineq pinngortitamilu sulineq soraarummeertitsinermi apeqqutini sapinngisamik amerlanerpaani ilaassapput.

Piareersarnissamut minutsit 60-it missaanni piffissaliisoqassaaq, piffissarlu soraarummeerfik minutsit 30-t missaanni sivisussuseqassaaq. Soraarummeertup suliassamik saqqummiinera soraarummeertitsisumit itisiliilluni apeqqutit ilanngullugit soraarummeertitsinermi aallaavigineqassaaq.

5.3. Naliliinermi tunngaviit

Naliliinermi ilinniartup ilikkagassatut anguniannik qanoq annertutigisumik angusinera nalilerneqassaaq.

Soraarummeertup piginnaasai uku pingaartinneqassapput:

a) Nunarsuup immikkoortuini nunalerinermili pissutsit nunarsuarmi nunarsuullu immikkoortuini pinngortitami suliaqarnermut, kulturimut inuiaqatigiinnullu qanoq pingaaruteqassusiannik paasinninneq,

b) Nunani immikkoortuni nunallu sananeqaasiani maannakkut ajornartorsiutinik paasinninneq aammalu geologimi suliaqarfiit tunngavigalugit maannakkut oqallinnermi saqqummiussanut qisuariarsinnaaneq taakunanngalu oqalliseqataasinnaaneq aamma
c) Sammisanik aalajangersimasunik namminersorluni nalilersuisinnaaneq, tassani atuagarsorneq aamma pinngorrtitami sulinermi, qarasaasiani nalunaarsuiffinni maannakkullu oqallinnerni paasissutissat ataatsimoortinneqassallutik.

Soraarummeertup saqqummiineranik ataatsimut naliliineq tunngavigalugu karakteriliisoqassaaq.

5.4 Nammineerluni atuarneq

Nammineerluni ilinniartoq misilitsissinnaassaguni geografi C-mi laboratoriami pikkorissarneq naammassisimassavaa, ilinniarfimmit pikkorissarfimminit uppernarsaasigaasumik. Nammineerluni ilinniartup, assersuutigalugu nalunaarusiat ullorsiutilluunniit aqqutigalugit, uppernarsarsinnaappagu siusinnerusukkut geografimik ilinniarnermini, killiffiup misileraalluni suliaqarnissamik piumasaqaataasa nalinginik, misileraalluni sulianik ingerlatsisimalluni, nammineerluni ilinniartoq misilitsinnissamut innersuunneqarsinnaavoq, laboratoriami pikkorissarneq ingerlateqqaanngikkaluarlugu. Misileraalluni siornatigut suliaasimasut, nalinginnaasumik ilinniartitsinermi misileraalluni suliat assigalugit, misilitsinnermi tunngavissanut ilaassapput. Ilinniarfiup misilitsiffiussap pisortaata aalajangissavaa, misileraalluni siusinnerusukkut suliaasimasut, nammineerluni ilinniartup misilitsinnissaanut naammaginartumik tunngaviussatut isigineqarsinnaanersut.

Kalaallisut ilitsoqqussaralugu A - 2022

1. Atuartitsissutip inissisimanera
Atuartitsissutip pingaarnertut sammisarivai kalaallisut oqaatsit atuakkiaateqarnerlu. Kalaallisut atuartitsinermi kalaallisut allatanik ilisimasaqarneq misissuinerlu inuiaqatigiinni nunarsuarmioqatigiinnullu naleqqiussilluni pissaaq. Kalaallisut allatanik misissuinikkut ilaatigullu pilersitsinikkut atuakkialerinikkut, oqaasilerinikkut tusagassiuutilerinikkullu Kalaallit Nunaanni nunarsuullu sinnerani kulturikkut paasinnittaatsitigullu paasisaqarfiginissaat oqaluttuatoqqaniit nalerput angullugu siunertaavoq. Sukumiisumik allaaserisanik atuarnikkut, oqaatsitigut, oqaluttuarisaanikkut, kusanartulioriaatsimiillu isigalugu misigisaqarneq, misissuinikkut immikkoortiterisinnaaneq isummersuiffiginninnerlu ataatsimoortinneqalissapput. Atuartitsissutip pilersitsinertaani atuartut oqaatiginnissinnaassusaat paasissutissanillu ingerlatseqqissinnaassusaat ineriartortinneqassapput, allaaserinninnikkullu naqitanik misissuineq atassuserneqassalluni. Naqitanik misissueqqissaarnermi paasinneriaaseq pilersitsisinnaassuserlu ataqatigiissinneqassapput.

2. Atuartitsissutip siunertaa
Ilisimasassat piginnaasassallu
Kalaallisut atuartitsineq qaammaassaqarnissamik ilinniaqqinnissamullu piareersarnermik siunertaqarpoq. Atuartut allatanik qanganisaanerusunik nutaanerusunillu suliaqarnikkut misissuinikkut isummersinnaassusaat nunarsuarmut imminnullu naleqqiussisinnaassusaat ineriartortinneqassaaq. Atuakkialerinerup, oqaasilerinerup tusagassiuutilerinerullu ataatsimoortinnerisigut atuartut qaammassaqarnerulissapput, pilersitsisinnaassusaat, nutaaliorsinnaassusaat paasissutissarsiornermilu paasissutissanik atuisinnaassusaat nalilersuisinnaassusaallu inerisarneqassalluni. Atuartut oqaatiginnissinnaassusaasa ineriartortinnerani qitiussaaq patajaatsumik oqaatsinik atuineq paasissutissanillu ingerlatitseqqiilluarneq. Patajaatsumik oqaatiginnissinnaanerup paasissutissarsiornermilu nalilersuisinnaassuseqarnerup atuartut inuiaqatigiinni nutaaliaasuni, tamat oqartussaaqataaffianni, nunarsuarmioqataaffiusumi innuttaaqataasutut namminneerlutik paasisassarsiorlutillu iliuuseqarsinnaanngussapput.

Ilikkagassatut suleriutsinillu piginnaasassat
Atuartut kalaallisut atuartitsinermut tunngasunik misissueqqissaarsinnaassapput, isumasiuisinnaassallutik naliliisinnaassallutillu, paasissutissallu passussinnaanngussavaat, oqaatsit isumaat allanngorarsinnaanerilu nassuitsumik paasisinnaassallugit, imarisaat allanngorarsinnaanerilu paasisinnaassallugit. Atuartut kalaallisut atuartitsinermi piginnaasassaat qaammaassaqalernissamut ilinniaqqinnissamullu piareersarnermut siunertaqarpoq.

Inuttut inooqataanermillu piginnaasassat
Kusanartulioriaatsinut eqqumaffiginninneq, oqaatsitigut isumaliutersorneq oqaatsinillu atuilluarnerup, aamma naqitanik allaqqaarneqarnerminni piffissami nunamilu sumiinnermi assigiinngisitaartuni passussisinnaanerup, atuartup imminut avatangiisiminullu paasinninnerata ineriartorneranut tapertaassapput. Taakku tunngavigalugit atuartut pingaaruteqartumik inuttut kinaassutsimik paasinninnissamut tunngavissinneqassapput,

taamalu aamma inuttut namminermut peqateqarlunilu saqqumilaarsinnaanngorneranut tunngavissinneqassallutik.

Kulturikkut inuiaqatigiittullu piginnaasassat
Atuartut sammisanut tunngasutigut namminneerlutik inuiaqatigiinni nunarsuarmilu pisunut isummersorsinnaanissamut iliuuseqarsinnaanissamullu tunngavissinneqassapput. Tassuunakkullu atuartut pissutsinik paasisimasaqalissapput iliuuseqarsinnaanngussallutillu Kalaallit Nunaanni inuunermi nutaaliaasumi, tamat oqartussaaqataaffianni nunarsuarmioqataaffiusumilu nalilersuisinnaanikkut oqaatsinillu nakimaatsumik atuilluarnikkut.

3. Ilikkagassatut anguniagassat imarisaalu

3.1 Ilikkagassatut anguniagassat

Atuartut piginnaasaqarfigilissavaat:

a) oqalunnikkut allattariarsornikkullu eqqortumik, allanngorartumik namminiussuseqartumillu saqqummiussisinnaaneq,
b) oqalunnikkut allannikkullu malittarissanik nalunngisaqarnermik ersersitsisinnaaneq, ilanngullugu allaatsimi malittarisat eqqortumik oqaasiliornermut atorsinnaanerinik sapersaateqannginneq,
c) oqaatsit atuuffiinik allanngorartuunerannillu nalunngisaqarnermik taakkualu kulturimut inuiaqatigiinnullu atuummassuteqarneri
d) oqaluttariarsorluni saqqummeeriaatsit paasinartuliorluni atorsinnaallugit (ilaallutik sammisamut tunngasunik saqqummiussisinnaaneq, isummersornermut tunngavilersuisinnaaneq)
e) allattariarsorluni saqqummeeriaatsit paasinartuliorluni atorsinnaallugit (ilaallutik erseqqissaaneq, isumaliutersorneq, misissueqqissaarneq, isumasiuineq naliliinerlu),
f) sumiluunniit naqitanik takorluukkianik takorluukkiaanngitsunillu misissueqqissaarneq, isumasiuineq naleqqiussinerlu,
g) kalaallisut atuakkiat ukiut ingerlanerini pingaaruteqarnerusut nalunngisarilluarnerinik ersersitsineq, nunarsuullu sinnerani atuakkianut naleqqiussinnaallugit,
h) kalaallisut atuakkiat oqaluttuassartaannik nalunngisaqarnermik, taakkulu kulturikkut inuiaqatigiinnullu attuumassuteqarnerannik takutitsisinnaaneq,
i) nalitsinni tusagassiuuteqarnerup ilisimasaqarfigalulu isumaliutigisinnaanera
j) atuartitsissutip suuneranik periaasianillu ilisimasaqarlunilu isumaliutiginnissinnaassuseqarneq
k) naqitani elektroniskinilu naqitat assilissallu ataqatigiissusaannik atuaasinnaaneq aamma
l) qarasaasiakkut saqqummikkanik ujarlersinnaaneq kiisalu aallersinnaaneq, immikkoortiterisinnaaneq, atortussianillu naqitanik qarasaasiakkoortunillu atuisinnaaneq.

3.2. Pingaarnerutillugit pisassat

Pingaarnerutillugit pisassat aqqutigalugit atuartut itisiliineq ilisimasaqarnerlu anguniassavaat. Pingaarnerutillugit pisassat tassaapput kalaallisut naqitat. Pingaarnerutillugit pisassat

atuakkialerinikkut oqaasilerinikkut tusagassialerinikkullu naleqqersorneqassapput 2:1:1-mik. Pingaarnerutillugit pisassat immikkoortui pingasuusut atuartitsinermi ataqatigiisilluarneqassapput, aamma ingerlatani ataasiakkaani.
Saqqummersitamik atuarneq naqitamik killilikkamik itisiliinissamut periarfissiissaaq.

Pingaarnerutillugit pisassat tassaapput:
Oqaatsinut tunngasunik pisassat
Matumani naqitat assigiinngiiaartut oqaatsinik misissueqqissaarluni sammineqassapput, ilaatigut atuakkiatut allatat, allatat tunngavilersortut oqalugiaatillu. Sammineqassapput

- oqaatsinik misissueqqissaarneq, isumasiuineq naliliinerlu
- oqaloriaatsimik misissueqqissaarneq, ilaallutik attaveqatigiinnermi pisut, saaffiginneriaatsit tunngavilersuinerillu.

Atuakkialerinermut tunngasunik pisassat
Matumani oqaluttuarisaarnermi atuakkiaatit assigiinngisitaartut, atuakkialerinermi misissueqqissaarneq najoqqutaralugu misissorneqassapput. Naqitat tassaassapput kalaallisut allatat. Naqitat atuakkiaateqarnikkut, kulturikkut qaammaassaqarnikkullu naleqqiussilluni atuarneqassapput.

a) naqitat 1900 sioqqullugu allatat, matumanilu ilaassapput, oqaluttuat oqaluttuatoqqallu
b) naqitat 1900 – 1950 tikillugu
c) naqitat 1950 – 1975 tikillugu
d) 1975-ip kingorna naqitat, matumanilu ilaassapput, ukiuni kingullerni tallimani saqqummiussat
e) naqitat, nunani allamiut atuakkiaat kalaallisuunngortitat, taakkulu kalaallit atuakkiaannut sunniutigisinnaasaat.
f) minnerpaamik *suliat sisamat (4 værker)* allaaserinneriaatsini, takisuuliaq (roman), isiginnaagassiaq (drama), naatsukullaliat ataatsimut katersat (novellesamling), kiisalu taalliat katersat (digtsamling), tamatumanilu minnerpaamik ataaseq piffissaliinermi 1950-ip siornatigut allataq, minnerpaamik ataaseq piffissami 2000-ip kingorna allataq. Suliat (værket) allaaserinneriaatsini assigiinngitsuusuni minnerpaamik marluk ilaatinneqassapput. Taakku saniatigut sammisaqarnermut atatillugu atuagaq ataaseq namminersuutigalugu atuartumit toqqagaq ilinniartitsisumillu akuerisaq, atuarneqassaaq; atuagaq atuarneqartoq atuartumit oqalunnikkut allannikkulluunniit saqqummiunneqassaaq,
g) 2000 sioqqullugu *piffissami aalajangersimasumi* saqqummersunik atuarneq.

Sammineqassapput:

- atuakkianik misissueqqissaarneq isumasiuinerlu
- atuakkialerinermi sakkut pingaaruteqartut atornissaat
- atuakkiaateqarnikkut, kulturikkut qaammaassaqarnikkullu naleqqiussineq
- naqitat pinngorartitsinikkut pilersitat.

Tusagassiuutinut tunngasuni pisassat
Tusagassiuutilerinermi misissueqqissaarnikkut saqqummersartut assigiinngisitaartut sammineqassapput:

h) nutaarsiassalerineq
i) pisimasulersaarutilerineq

j) takorluukkersaarutilerineq

Matumani sammineqassapput:
- attaveqatigiinnermik misissueqqissaarneq
- tusagassiamik misissueqqissaarneq isumasiuinerlu
- tusagassiuutit inooqatigiinni, kulturikkut oqaluttuarisaanikkullu atuuffiinik misissueqqissaarneq naliliinerlu

3.3 Ilassutitut pisassat
Ilassutitut pisassiissutit pingaarnerutillugit pisassat itisilerlugillu naleqqiussussavaat, atuartullu ilinniakkat tungaatigut annerusumik paasisaqalersillugit.

4. Atuartitsinerup piareersaasiornera
4.1 Atuartitseriaatsit
a) Atuartitsinermi atuartup piginnaasai ilisimasaalu aallaaviussapput.
b) Atuartitsineq aaqqissuunneqassaaq sapinngisamik oqaloqatigiinnikkut ilitsersuineq atorneqarluni.
c) Atuartitsineq aaqqissuunneqassaaq atuartitseriaatsit allanngorartillugit.
d) Atuartitsineq aaqqissuunneqassaaq atuartut soqutigisaat pisariaqartitaallu tunngavigalugit, taamaalillutik atuartut atuartitsissut pissanganartutut, tulluartutut susassaqarfittullu isigissammassuk.
e) Atuartitsineq aaqqissuunneqassaaq sammisamut tunngatillugu ingerlatani tamani ineriartorneqartillugu aamma oqaatsitigut taaguusersuutitigullu atuartut namminneerlutik suleriaatsinut sungiusarsinnaanngorlugit.
f) Atuartitsineq aaqqissuunneqassaaq sapinngisamik inuiaqatigiinnut naleqqiussisinnaanissaq anguniarlugu.

Naqitanik misissueqqissaarneq aaqqissuussinermi qitiussaaq, tamatumani atuartut inooriaasiannit tunngaveqarluni itisiliinissaq naleqqiussinissarlu periarfissaalissammata. Atuakkialerineq, oqaasilerineq tusagassiuutilerinerlu itisilerlugillu kattussuunneqassapput. Atuartut oqaluttariarsornikkut allattariarsornikkullu oqaatiginnissinnaanerat atuartitsinermi ingerlatassani ilaatinneqassapput, taamaalilluni atuartut ilikkagassanik itisiliiutaa paasissutissanik ingerlatitseqqiineq sungiusarsinnaanngussammassuk. Taamaaliornikkuttaaq atuartut sammisamut tunngasunik ilikkariartornerat qaammaassaqaleriartoqqinnerallu ikorfartorneqassaaq. Atuartut atuartitsissutissanik pilersaarusiornermi peqataatittuarneqassapput, soorlu saqqummersitamik toqqaanerni.

Atuartut oqaatiginnissinnaassusaasa ineriartortinneranni pingaartinneqassaaq isummersinnaanerisa pilersitsilluni allannikkut sungiusarnermi inerisarnissaat, ilaatigut ilinniaqqinnissamut piukkunnarsarluni suliatigut oqaluttariarsorluni, allattariarsorluni allatigullu piginnaanngorsarneratigut.

4.2. Suleriaatsit
Atuartitsineq aaqqissuunneqassaaq allanngorartumik ineriartuaartumillu. Atuartitsinermi allanngorartitsineqassaaq, ilinniartitsisoq qitiulluni aammalu atuartut qitiutittarlugit, ilinniartitsisup saqqummiinera, kisimiilluni suliaqarneq, atuartut saqqummiussinerat, atuartut ataatsimut atuartinneri, eqimattakkaarluni sulinerit internettikkullu aaqqissuussaasunik

sulinerit, pilersaarusiornerani ineriartuaartitsineq ukiuni pingasuusuni ersarissuussaaq, aammalu piviusut (atukkat, pissutsit) aallaavigalugit atuagarsorninngortitsineq kiisalu atuagarsorneq aallaavigalugu pissutsinut iserneq (induktive og diduktive principper) sinnerseraallugit atorneqartassapput.
Oqaatsinut tunngasunik sammisaqarnerit, atuakkialerinermut tunngasunik sammisaqarnerit, tusagassiuutinut tunngasunik sammisaqarnerit kiisalu allattariarsornerit nuiuullugit atuartitsinerni ingerlanniarneqartassapput, soorluttaaq aamma atuakkialerigaanni atuakkiaatit oqaluttuassartaannut inissinniarneqartassasut.

Naqitanik misissueqqissaarneq itisiliisoq naleqqersuisorlu atuartitsinermi qitiuvoq, atuartullu ataasiakkaat isumasiuisinnaanerannik atuaqatigiillu oqaloqatigiinnerannik oqallinnissamillu periarfissiissaaq. Atuartitsinerup ilagissavaa sammisamut tunngatillugu apeqqusersuineq, misissuineq, ineriartortitsineq inerniliussanillu nalilersuineq. Misissuinermut atatillugu oqaatiginnissinnaanerup inerisarnerani atuartitsinerup nalaani annertunngikkaluanik allalluni pilersitsinermik sammisaqartoqarsinnaavoq, ataatsimoorluni paasissutissanik ingerlatitseqqiineq, ilikkagassatut anguniagassat ilaannik sungiusarnerit kiisalu suussutsinut tunngasunut annertunerusunut tunngassutilinnut ataqatigiissumik, paasissutissanillu ingerlatitseqqiilluni suussutsini saqqummeriaatsimut tulluartunik naqitanik sammisamilluunniit misissuinermi. Suliaqarnerup nalaani siunnersuineq pingaartinneqassaaq. Allaaserisassanik oqaluttariarsorlunilu sammisanik aaqqissuussinermi atuartut oqaatiginnissinnaassuseqarnerat qitiutinneqassaaq. Ingerlatassat aaqqissuunneqassapput oqaluttariarsorneq allattariarsornerlu atuartitsinermut ilaasussanngorlugit. Atuartut tunngaviusumik taaguutinik sakkussanillu naqitanut assigiinngitsunut suliaqarnissamut atugassanik ilinniartinneqassapput.

Allalluni suliaqarneq
Allalluni suliaqarnerup ilagai annertunngitsunik allalluni anguniagassat ilaannik sungiusarnerit killilikkamillu allannerit. Aamma allaaserisanik annertunerusunik allattoqassaaq, tassani atuartut ataqatigiissumik naqitamut sammisamulluunniit misissueqqissaassapput isumaliutersorlutillu.
Allalluni suliaqarneq tassaavoq allalluni saqqummiineq. Ukiumi siullermi allannermut tunngasunik atuartitsinissat ataatsimoortillugit peqqissaartumik tunngaviusumik begrebit ineriartortitsillunilu allannermut misilittakkat ilitsersuussutigineqassapput. Ilitsersuussineq nalunaaquttap akunnerini 10-15-ni sivisussuseqassaaq. Allalluni suliat ukiut pingasut ingerlaneranni 22-nit 26-nut amerlassuseqassapput, soraarummeerutinut nalunaaquttap akunnerini arfinilinni suliaasartunut assingusuussallutik.

Tunngaviliilluni atuarfiusumi taaguutit periutsillu tunngaviusut ineriartortitsilluni allaaserinninnermut tunngasut ilinniartitsissutigineqassapput.

4.3 It
Atuartitsinermi It-p ilaatinnissaa makkunani pingaaruteqarpoq:
- allannermik ilinniartitsinermi aamma oqaluttariarsorluni saqqummiinermi kiisalu
- paasissutissanik ujartuinermi

Atuartut naqitalerinermi allaaserinninnermilu qarasaasiatigut sammisanut atuuffigisinnaasaannullu misissueqqissaarsinnaanermik isornartorsiuisinnaanermik,

akisussaassuseqarnermik isumaliutiginnissinnaassuseqarnermillu ilinniassapput. Allaaserinninnermi oqaluttariarsornermilu suliaqarnermi sulianik paasinarsaasinnaanermut, ilaatigullu pinngorartitsilluni nutaaliorlunilu inerniliisinnaanermut atatillugu atuartut It atorsinnaalissavaat. Atuartut qarasaasianik atuisarnertik ineriartortillugulu isumaliutigisinnaalissavaat inuiaqatigiinnilu nutaaliaasuni, tamat oqartussaaqataaffianni, nunarsuarmioqataaffiusumi innuttaaqataasutut namminneerlutik paasisassarsiorlutillu iliuuseqarsinnaanngussapput.

4.4. Oqariartaatsit suliamut tunngasut

Atuartitsineq piareersaasiorneqassaaq aaqqissuussaasumik ilinniartut oqariartaasii suliamut tunngasut ineriartortillugit aammalu atuartitsissutip taaguusersuutaanik paasinninneq atuisinnaanerlu ineriartortillugit. Atuartitsineq piareersaasiorneqassaaq atuartut patajaatsumik oqaatsinik begrebinillu paasinnillutillu atuisinnaanngorsarlugit.

4.5 Atuartitsissutinut allanut attuumassuteqarnera

Kalaallisut atuartitsineq nalinginnaasumik atuartitsissutinut allanut attuumassuteqarpoq. Atuartitsissutip fagit allat peqatigissavai, inuttut pissuseqarnermut tunngasut kusanartulerinernullu (æstetisk) naliliisinnaanermut naleqqersuisut. Atuartitsissutit allat oqaatsinik sammisaqarfiusut ataatsimoorussamik oqaatsinut naqitanullu tunngasunik taaguusersuineq pillugu suleqatigineqarsinnaapput.

Kalaallisut atuartitsinerup ingammik danskisut atuartitsineq naqitanik misissueqqissaarnermi eqeersaataasunillu sammisaqarnermi suleqatigisinnaavaa. Ukiut pingasut ingerlanerini minnerpaamik nalunaaquttap akunnerini 30-ni ingerlaqatigiilluni atuartitsisoqassaaq, tassani atuartitsissutit kalaallisut qallunaatullu ingerlatseqatigiissallutik.

5. Naliliineq

5.1 Ingerlaavartumik naliliineq

Atuartitsinerup ingerlanerani ingerlaavartumik naliliisoqartassaaq tassuunakkut atuartup ilikkagassatigut ineriartornera ineriartoqqinnissamullu qiterisassaq ilinniartitsisumut atuartumullu ilisimaareqqullugu. Atuartup oqaatiginnissinnaaneranut nalileeriaatsit assigiinngitsut atorneqassapput, ilaatigut makkua:

- ineriartortitsilluni allanneq, ilaallutik tunniusseqqinneq
- allattariarsorluni ilitsersuineq elektronisk portfolio atorlugu, tassani atuartup allaqqaagaa oqaasertalerlugu utertinneqassaaq kiisalu allataq naammassisaq
- oqaluttariarsorluni saqqummiinerit oqaaseqarfigineqartassapput.

5.2 Misilitsissutit ilusissaat

Allattariarsorluni misilitsinneq ataaseq, oqalullunilu misilitsinneq ataaseq ingerlanneqassapput**.**

Allattariarsorluni misilitsinneq

Allattariarsorluni misilitsinneq qitiusoqarfimmit soraarummeerusianit tunngaveqassaaq. Misilitsinneq akunnernik arfinilinnik sivisussuseqarpoq. Misilitsittussaq suliassiissutit arlariit naqitanik imallit akornannit toqqaassaaq. Siullermik akunnerup aappaa avillugu eqimattakkaarluni suliassiissutinik sulisoqassaaq, eqqaamaniutissanillu

allattuisoqarsinnaalluni. Kingornatigut misilitsittup suliassiissut kisimiilluni akissuteqarfigissavaa.

Oqaluttariarsornermi misilitsinneq
Soraarummeerneq minutsinik 30-it missaaniittunik soraarummeertumut ataatsimut sivisussuseqassaaq, minutsit 60-it piareersartoqassalluni.

Suliassiissutit soraarummeerutaasussat soraarummeersitsisumit toqqartorneqassapput, ilikkagassatullu anguniakkat pingaarnertut pisassat ilassutitullu pisassat sapinngisamik imarissallugit. Suliakkiusiat agguataarneri atuakkialerinermut, oqaasilerinermut tusagassiuutilerinermullu tunngasut 2:1:1 naleqqersussavaat. Apeqqusiaq ataaseq amerlanerpaamik pingasoriarluni atuaqatigiikkuutaani atorneqarsinnaavoq.

Suliakkiut atuartitsinermi ingerlassimasamit atuakkialerinermit, oqaasilerinermit tusagassiuutilerinermilluunniit imaqassaaq, aammali arlaannik tapertalerneqarsinnaalluni. Suliakkiut naqitamik ataatsimik arlariinnilluunniit aallaaveqassaaq, kiisalu soraarummeertup qanoq suleriuseqarnissaanik ilitsersuussinernik imaqassalluni. Naqitat annerpaamik arfineq-pingasunik qupperneqassapput 2400 naqinnerit akunnerilu ilanngullugit, imaluunniit najoqqutaq annerpaamik minutsini aqqaneq-marlunnisut takitigisoq. Najoqqutat pereersimasat pisimanngisallu najoqqutarineqarsinnaapput; najoqqutarli ataaseq pinngitsoorani pisimanngisaassaaq. Suliassaq najoqqutamit pisimanngisamit aallaaveqassaaq.

Soraarummeertoq minutsini arfineq-pingasut qulillu akornanni sivisutigisumik oqalulluni saqqummiissaaq. Soraarummeernerlu ingerlaqqissaaq suliakkiut makissimasaq oqaloqatigiissutigalugu.

5.3. Naliliinissamut tunngavissat

Misilitsinnerup nalilersornera tassaassaaq, misilitsittup ilinniakkanut anguniagassanut aalajangikkat uuttuutitut atorlugit saqqummiussinnaanerai.

Allattariarsorluni misilitsinnermi isiginiagassaapput misilitsittup piginnaasai:
a) allaaserinnillaqqissutsimi
b) sammisamik suliarinninneq
c) suliakkiummik naammassinninneq aammalu
d) kalaallisut atuartitsissutinut tunngasunik periaatsinillu ilisimasaqassuseq

Oqaluttariarsorluni misilitsinnermi isiginiagassaapput misilitsittup piginnaasai:
a) oqalulluni saqqummiineq
b) suliakkiummik naammassinneq erseqqissaanerlu aammalu
c) kalaallisut atuartitsissutinut tunngasunik periaatsinillu ilisimasaqassuseq.

Misilitsinnerni taakkunani marlunni, oqaluttariarsornermi allattariarsornermilu, karakteeri ataaseq naliliissutigineqassaaq, soraarummeertup misilitsinnermini angusai ataatsimut isigalugit.

Kalaallisut ilitsoqqussarinagu A – 2022

1. Ilinniartitsissutip inissisimanera
Kalaallisut aallarterlaanut oqaatsillu aappaattut A-mik ilinniarneq piginnaasassanik, ilisimasassanik atuakkialerinermillu ilinniartitsissutaavoq, kalaallit oqaasiinik atuakkiaataannillu sammisaqarfiusoq. Ilinniartitsissummi ilaapput kalaallisut oqalunneq aamma allanneq. Ilinniartitsissummi Kalaallit Nunaanni atuakkiaateqarnermik taassumallu ataani kulturimik ilisimasanik ingerlatitseqqiineq paasisaqarnerlu ilaapput.

2. Ilinniartitsissutip siunertaa
Ilisimasat piginnaasallu
Ilinniartut kalaallit oqaasiinik nalinginnaasumik paasinnissinnaassapput atuillutillu, aammattaaq kalaallit atuakkiaataannik kulturianillu ilisimasaqassapput.

Ilikkagassatut suleriutsinillu piginnaasassat
Ilinniartut kalaallisut oqalunnermik allannermillu ilisimasaqassapput atuisinnaassallutillu aammalu oqaatsit tunngaviusumik aaqqissuunnerannik oqaasilerinermillu suliaqarsinnaassallutik, taamaalillutik oqaluttarissatigut allattarissatigullu attaveqarsinnaassallutik. Ilinniartut kalaallit atuakkiaataannik ilisimasaqassapput inuiaallu akornanni attaveqaqatigiinnermik piginnaasaqassallutik.

Inuttut inooqataanermillu piginnaasassat
Ilinniartut pisuni nalinginnaasuni kulturit akornanni atassuteqartarnermik tunngavissaqassapput, tamanullu tunngasumik ilinniagaqarnermi piginnaasat ilaattut kalaallit oqaasii kulturiallu pillugit ilinniarsinnaanermik piginnaasaqassallutik.

Kulturikkut inuiaqatigiittullu piginnaasassat
Ilinniartut kalaallit kulturiannik imatut ilisimasaqartigissapput namminneq kulturiminnik kinaassutsiminnillu paasinninnissamut tunngaviisa ilagissallugu.

3. Ilikkagassatut anguniakkat imarisaalu
3.1 Ilikkagassatut anguniakkat
Atuartut makkuninnga piginnaasaqassapput:
Oqaatsitigut piginnaasaqarneq

a) Kalaallisut oqalunnerit allannerillu ajornanngitsut pingaarnersaat ulluinnarni attaveqarnikkut, atuariikkat, ilinniariikkallu pillugit paasisinnaassallugit
b) Kalaallisut paasinartumik nattaqqallisaanngitsumillu oqaaseqarsinnaassallutik, najoqqutat atuareersimasat iluanni aammattaaq oqaatsit nalinginnaasut atorlugit ilinniarsimasat najoqqutat iluanni, oqaaseqatigiiliornermi oqaasilerinermilu qitiusut atorlugit, tunngaviusumik paasinartumillu kalaallisut nalinginnaasumik oqalussinnaassallutik.
c) Allattariarsornermi oqaatsinik aaqqissuinerit pingaarnerit atorlugit nalunaaruteqartarnerni assigiinngitsumi pingaarnerusutigut eqqortumik kalaallisut allassinnaassallutik.

Kulturimut inuiaqatigiinnullu tunngasut

d) Namminersuuteqarlutik najoqqutanik sammisanilluunniit saqqummiussisinnaassallutik aamma oqaloqatigiissuteqarsinnaassallutik.
e) Atuareersimasat sammereersimasallu pillugit itisilerlugit naleqqiussisinnaaneq aamma inuiaat akornanni paaseqatigiinnissamut tunngaviusumik piginnaasaqassallutik.
f) Ilinniartitsissummi ikiuutit pingaarnerit atorsinnaassallugit.

3.2 Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit

Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit tassaapput:

Oqaasilerinikkut pisassat

a) Taaguineq, oqalunnermi erinaq
b) Kalaallisut oqaasilerinermi immikkoortut pingaarnerit
c) Nalinginnaasunik oqaatsinik oqaluttariarsornerrmi allattariarsornermilu attaveqarnermi atugassat, atuarsimasat sammisimasallu pillugit.

Atuakkialerinermi taassumallu ataani kulturip iluani pisassat

a) Kalaallisut naqitat assilissallu nalinginnaasut, atuakkiaateqarnermik, kulturimik inuiaqatigiinnilu pissutsinik Kalaallit Nunaanni nutaaliaasumi takutitsisut
b) Kalaallit Nunaannut tunngasunik, kulturikkut inuiaqatigiinnilu pissutsinik nassuiaaneq ima annertutigissaaq, ilinniartut periarfissinneqassallutik sammisanik naqitanik sammisanillu allanik paasisinnaalersillugit, inuiaallu akornanni paasinninnerat ikorfartorneqarluni.
c) Ikiuutit pingaarnerit atorsinnaaneri.

3.3 Ilassutitut pisassat

Ilassutitut pisassiissutit pingaarnerutillugit tunngaviusumik pisassat itisilerlugillu naleqqersussavaat, atuartullu ilinniakkat tungaatigut annerusumik paasisaqalersillugit. Ilassutitut pisassani ilaasapput naqitat, aamma naqitat kalaallisuujunngitsut, saqqummeriaatsillu allat, kalaallit kulturiannit aallaaveqartut, taassuma ataani kusanartulerineq filmini, eqqumiitsuliani nipilersornermilu ilaatinneqassallutik.

4. Atuartitsissutip aaqqissuunneqarnera

4.1 Ilinniartitseriaatsimi periutsit

a) Atuartitsinermik atuartup piginnaasai ilisimasaalu aallaaviussapput.
b) Atuartitsineq aaqqissuunneqassaaq sapinngisamik ilinniartitsisut ilinniartullu ilikkagaqartarneq pillugu oqaloqatigiittassallutik.
c) Atuartitsineq aaqqissuunneqassaaq atuartitseriaatsit allanngorartillugit
d) Atuartitsineq aaqqissuunneqassaaq atuartut soqutigisaat pisariaqartitaallu tunngavigalugit, taamaalillutik atuartut atuartitsissut pissanganartutut, tulluartutut susassaqarfittullu isigissammassuk.
e) Atuartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq sammisamut tunngatillugu ingerlatani tamani ineriartorneqartillugu aamma oqaatsitigut taaguusersuutitigullu atuartut nammineerlutik suleriaatsinut sungiusarsinnaanngorlugit

f) Atuartitsineq aaqqissuunneqassaaq sapinngisamik inuiaqatigiinnut naleqqiussisinnaanissaq anguniarlugu

Oqaatsitigut pisassat
Atuartut tunngaviusumik attaveqarnermi sapinngisamik sukkanerpaamik piginnaasaqalissapput, kingusinnerusukkut ilinniartitsissummi ilisimasassanik piginnaasassanillu ilikkariartornissamut kaammattuutaasunik. Allattariarsornermi ingerlaavartumi sulinermi allannermik piginnaasat kisimik anguniarneqassanngillat, aammalu oqaasilerinermi, oqaatsinik atorsinnaasanik oqalussinnaanermillu piginnaasaqarfiulersumik ilikkagaqartarnermut tapersiisalluni. Assigiinngiiaartumik atuartitsineq ilinniartitsinermik pissusissamisoortumik tunngaviuvoq.

Atuakkialerinermi taassumalu ataani kulturikkut ilinniakka
Ilinniartitsineq sammisakkaarlugit aaqqissuunneqarluarsinnaavoq, taamaalilluni immikkoortuni assigiinngitsuni sammisassatut toqqakkat ingerlanneqarsinnaallutik aammalu ilinniarnertuunngorniarfimmi ilinniagaqarnermik ukiut pingajuanni suliniummik suliaqarnermi ingerlanneqarsinnaallutik. Suliniummik suliaqarnerit sammisat allat iluanni avataaniluunniit ilinniartunik ilinniartitsisunillu toqqarneqassapput, naggaserneqassallutillu ilinniartumut ataatsimut allattariarsorluni suliamik, quppernerit sisamat missaannik annertussusilimmik suliaqarnermik.

Oqaatsitigut atuakkialerinermut/kulturimut tunngasunik pisassat missingersorlugu 2:1-mik oqimaaqatigiissinneqassapput, ilinniagaqarfiillu taakku marluk sunneeqatigiissillugit ilinniartitsinermut ilanngunneqassapput.

4.2 Suleriaatsit
Atuartitsinermi qitiusutut inissisimavoq ilinniartitsissummi siuariartornissaq. Suleriaatsit periaatsillu allanngorartinneqassapput, ilikkagassatut anguniagassat anguniarneranut naleqqersorneqarlutik.

Atuartitsineq aaqqissuunneqassaaq suleriaatsinik siuariartorneq atorlugu, ilinniartut ilinniarsinnaanermik, sulinermilu namminersorsinnaanermik pigisaqalersillugit. Allattariarsornermi siunertalimmik tunniussassanik naatsunik suliaqartoqassaaq, taamaaliornikkut ilinniartut ikiuutinik atuinissamik sungiusarneqassapput. Suleriaatsini tunniussassanillu suliani pingaartinneqassaaq ilinniartut attaveqaqatigiinnermut, pinngorartitsisinnaanermut nutaaliornermullu piginnaasaasa ineriartortinneqarnissaat. Attaveqarsinnaanermut piginnaasat pingaartinneqarnerat qaffasissaaq, oqaluttariarsornikkut allattariarsornikkullu, IT atorlugu ikiuutit atuartitsinermi nalinginnaasumik atorneqassapput, saqqummiinermilu atorneqartassallutik, taammatuttaaq oqaatsinik atuinermi suliaqarnermi.

Kulturimut tunngasunik pisassat
Kalaallit kulturiannik inuiaqatigiinnilu pissutsinik suliaqarneq sammisanik suliaqarnermi ingerlaavartumik ilaatinneqassaaq. Suleriaatsit assigiinngiiaartut atorneqassapput: ilinniartitsisut saqqummiinerat, nammineq suliaqarneq, ilinniartut saqqummiussinerat, klassimi oqaloqatigiinnerit, eqimattani suleqatigiinneq, suliniuteqarluni suliaqarneq aamma eqimattakkuutaarluni klassimi saqqummiineq. Ilinniartut atuariaatsit ilisimasanillu ujarleriaatsit piuminartut ilinniassavaat.

4.3 It
Atuartitsinermi pingaartinneqarpoq It-p makkunani ilanngunneqarnissaa:
- Allannermik atuartitsinermi aamma oqaluttariarsorluni saqqummiinissamut suliaqarnermi aamma
- Paasissutissanik ujarlernermi.

4.4 Oqariartaatsit suliamut tunngasut
Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut ilinniartitsissummi oqaatsinik aammalu ilinniartitsissummi oqariaatsinik paasinnittarnerat atuisarnerallu aqqissuussamik ineriartortinneqarluni. Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq oqaatsinik oqariaatsinillu ilinniartut piffissap ingerlanerani paasinnilluarsinnaatikkiartortillugit atuisinnaalluartikkiartortillugillu.

4.5 Ilinniartitsissutinut allanut attuumassuteqarnera
Kalaallisut ilinniartitsissummi ilinniartitsissutit allat suleqatigineqassapput. Atuartitsinerup aaqqissuunneqarnerani ilinniartut ataasiakkaat ilinniartitsissutini allani piginnaasaat ilanngunneqassapput ikiuutaallutik, ilinniartitsissutip nalinginnaasumik ilikkagassani ersarissaaqataallutik. Ilinniartitsissutit allat suleqatigineqassapput, oqaatsit, atuakkialerineq, kulturi, inuit akornanni kulturi, oqaluttuarisaaneq aamma inuiaqatigiinni pissutsit pillugit. Ilinniarnerup ingerlanerani ilinniartitsissutit kalaallisut qallunaatullu akornanni suleqatigiinneq aaqqissuunneqassaaq 30 tiimit atorlugit.

5. Naliliineq
5.1 Ingerlaavartumik naliliineq
Ingerlaavartumik atuarnerup ingerlanerani aamma naggataarutaasumik nalilersuisoqartassaaq, ilinniartut ilinniartitsissutip ilikkagassatut anguniagaannut qanoq inissisimanerlutik ilisimasaqaqqullugit.
Ilinniartitsisut ingerlaavartumik nalilersuinerat ilinniartut sanngiiffiinut nukittuffiinullu tunngassapput. Ilinniartut taamaalillutik ersarissumik atuartitsissutip qaffasissusaa aamma qanoq siuariartornissartik paasisimalissavaat.

5.2 Misilitseriaatsit
Allattarissanik oqaluttarissanillu misilitsittoqartassaaq.

Allattariarsorluni misilitsinneq
Ilinniartitsissut qitiusumit suliakkiissutit tunngavigalugit allattariarsorluni misilitsinnermik naggaserneqassaaq. Misilitsinnerup sivisussusaa 6 tiimiuvoq. Najoqqutat tunngavigalugit suliakkiissutit akornanni soraarummeertoq nammineq toqqaassaaq. 1 ½ tiimini siullermi suleqatigiikkaarluni suliassaq suliarineqassaaq allattuisoqarsinnaassaarlu. Tamassuma kingorna suliassaq soraarummeertut ataasiakkaarlutik suliarissavaat. Soraarummeertut kisimiilerpata misiliutip immikkoortuisa aappaat tunniunneqassaaq taannalu imaqassaaq qallunaattut naqitamik nalitsinneersumik nalinginnaasumik quppernerup 1/4-ata missaanniittoq, taannalu kalaallisut allallugu oqaluttuareqqinneqassaaq.

Oqaluttariarsorluni misilitsinneq
Minutsit 60-it piareersartoqassaaq.
Misilitsinneq pingasunik immikkoortortaqarpoq, 30 minutsillu takissuseqarluni:

1) Kalaallisut naqitamik takusimanngisamik qallunaattuumut nutserineq. Naqitaq naqinnerit 200-it missaaniissaaq.
2) Kalaallisut oqaloqatigiinneq kalaallisut naqitaq sammisimasaq, naqinnernik 400-it missaanik takissusilik aallaavigalugu.
3) Saqqummiussineq oqaloqatigiinnerlu kalaallisut qallunaatulluunniit, kulturimut tunngasumik allattariarsorluni suliniutip imarisaannut tunngasumik.

Soraarummeerusiaq ataaseq atuaqatigiikkaani ataatsini annerpaamik marloriarlugu atorneqarsinnaavoq.

5.3 Naliliinissamut tunngavissat
Soraarummeertut suliaqarnerminni ilikkagassatut siunertanik qanoq malinnitsiginersut misilitsinnernik nalilersuinermi nalilerneqassaaq.

Allattariarsorluni misilitsinnermi pingaartinneqassapput:

a) Atuarnermik naqitanillu paasinninneq
b) Oqaaseqatigiiliorsinnaaneq nalunaaruteqarnerni assigiinngitsuni kalaallisut pingaarnerni eqqortumik allassinnaanermi aamma
c) Saqqummiussamut tunngatillugu nammineersinnaassuseq

Soraarummeertup akissutaanik tamakkiisumik isiginninneq tunngavigalugu karakteeriliisoqassaaq.

Oqaluttariarsorluni misilitsinnermi pingaartinneqassapput:

a) Paasineqarsinnaasumik nattaqqallisaanngitsumillu oqalunneq
b) Oqaatsit naqitanut tunngasut atorsinnaaneri, oqaaseqatigiit sananeqaataat kalaallisullu eqqukannersumik oqariartaaseqarnermi piginnaasat,
c) Soraarummeersitsisup toqqagaanik kalaallisut naqitamik takunikuunngisamik paasinnissinnaaneq
d) Kulturimut tunngasumik suliamik saqqummiineq aamma
e) Tamakkerlugu isiginnissinnaaneq ataqatigiissitsisinnaanerlu.

Ataqatigiimmik oqalussinnaaneq kukkuneqanngitsumik oqalussinnaanermiit pingaarneruvoq.
Soraarummeertup akissutaanik tamakkiisumik isiginninneq tunngavigalugu karakteeriliisoqassaaq.
Oqaatsinut atuakkialerinermullu, taassumalu ataani kulturimut tunngasut oqimaaqqatigiissinneqassapput 2:1-mik.

Oqaluttuarisaaneq A - 2022

1. Ilinniartitsissutip siunertaa
Ilinniartitsissut oqaluttuarisaaneq siusinnerusukkut pissutsinut tunngavoq inuillu piffissap ingerlanerani ullumikkut qanoq atugaqarsimanersut sammineqassallutik. Kalaallit Nunaanni, Europami nunarsuullu sinnerani qanga pisimasut, ineriartorfiit, ataavartitsinerit isasoornerillu kiisalu pereersut inunnit qanoq atorneqarnersut ilinniartitsissummi ilisimaneqalissapput piginnaasaqarfigineqalerlutillu. Ilinniartitsissut atuartut nalinginnaasumik inerikkiartornerannut qitiuvoq, naalagaaffiit nunallu tamalaat politikkikkut, aningaasaqarnikkut, isumaginninnikkut kulturikkullu oqaluttuarisaanerannik tapersiissaaq qangalu pisimasut ilisimaneqarnerisa ataasiakkaarluni ataatsimoorlunilu kinaassutsinut suniutaannik paasissutissiissalluni.

2. Ilinniartitsissutip siunertaa
Ilisimasat piginnaasallu
Ilinniartitsissutip atuartut oqaluttuarisaaneq pillugu ilisimasaat, piginnaasaat kinaassusaallu ineriartorteqqissavai nunarsuarmilu inuuffigisaanni paasiuminaattumi pereersut pillugit paasisaqarusulluni apeqquteqarsinnaanerannut soqutiginninnerannullu tapertaassalluni. Atuartut Kalaallit Nunaata, Europap nunarsuullu sinnerata oqaluttuassartaani pisut ineriartornerillu pillugit ilisimasaqalissapput piginnaasalerlutillu, kiisalu namminneq allallu kulturii pillugit ilisimasaqalissallutik.

Atuartut ilinniartitsissummi suliaqarnermigut namminneq allallu piussusaat (historicitet) ilisimasaqarfigilissavaat isummersorfigalugillu, taamaaliornikkullu oqaluttuarisaaneq pillugu ilisimasaat piukkunnarsarneqassallutik. Tassunga atatillugu oqaluttuarisaanermi ataqatigiinnernik ilisimasaqassapput, tassunga ilanngullugit inuit ataasiakkaat, inuiaqatigiit pinngortitallu imminnut ataneri atuartup ilisimatitsinissamut toqqaanissamut tunngavilersorsinnaasassai.

Atuartut oqaluttuarisaanikkut kultureqarnikkullu allanngoriartornerit pillugit ilisimasaqalissapput, taamaaliornikkullu namminneq kulturertik nunarsuarmilu allanngoriartupiloortumi kulturit allat paasinissaannut kiisalu kulturit assigiinngitsut ataqatigiissinnissaannut piginnaasaqarnerulissallutik. Atuartut ilinniartitsissut aqqutigalugu oqaluttuarisaaneq inuiaqatigiinni qanga massakkullu qanoq atorneqartarsimanersoq atorneqartarnersorlu ilisimasaqarfigilissavaat.

Ilikkarnissamut sulinissamullu piginnaasat
Ilinniartitsissummik suliaqarnermi atuartut oqaluttuarisaanermut assigiinngitsunik tunngasunik, soorlu oqaluttuarisaanermik ingerlatitseqqittarnernik atuisarnernillu atuarfimmi avataanilu ilisimalersimasaminnik, ujarlernissamut, toqqaanissamut, atuinissamut naliliinissamullu isornartorsiuisinnaanermut isummersinnaanermullu sakkussaqalissapput.

Oqaluttuarisaanermut tunngasunik suliaqarnikkut atuartut isorinnilluni misissueqqissaarsinnaassusaat nutaaliorsinnaanikkullu piginnaasaat sungiusarneqassapput.

Inuttut inoqateqarnermullu piginnaasat
Maannakkut ajornartorsiutaasunut tunngatillugu atuartut oqaluttuarisaanermi ilisimasanik inuttut inuillu akornanni qisuariaateqarsinnaassapput atuisinnaallutillu, taamaaliornikkullu atuartut oqaluttuarisaanikkut qanoq pilersinneqarsimanerlutik oqaluttuarisaanerlu qanoq ineriartussanersoq ilisimalissavaat.

Kulturi inuiaqatigiillu pillugit piginnaasat
Ilinniartitsissut atuartut pereersut pillugit soqutiginninnerat, piginnaasaat apeqqusiisinnaanerallu piorsarneqassapput. Tassunga atatillugu atuartut maannakkut pisunik ilisimasaqassapput iliuusissatullu periarfissanik ilisimasaqassallutik, ilaatigut namminneq kulturikkut tunuliaquteqarnerminnik ilisimasaqarneq aqqutigalugu. Kiisalu atuartut inuiaqatigiinni allani oqaluttuarisaanermi kulturikkullu ineriartornernik imatut ilisimasaqartigissapput kulturit nunarsuarmi allanngoriartupiloorfiusuni annertunerusumillu naapittarnerni kulturinik allanik naapinnissinnaallutik.

3. Ilikkagassatut anguniakkat imarisaalu

3.1 Ilikkagassatut anguniakkat

Atuartut ukuninnga piginnaasaqassapput:

a) Kalaallit Nunaata oqaluttuarisaanerani, Europap oqaluttuarisaanerani nunarsuarmilu oqaluttuarisaanermi ineriartornerit pisullu pingaarnerit nassuiarsinnaassavaat,
b) oqaluttuarisaanermi atortut assigiinngiiaartut nalilersuillutik/aaqqissuussamik atorsinnaassavaat,
c) Oqaluttuarisaanermi ajornartorsiutinik oqaluttariarsornikkut allattariarsornikkullu misissueqqissaarsinnaassaatit, saqqummiisinnaassaatit ilisimatitsisinnaallutillu kiisalu ilisimatitassatut toqqakkat tunngavilersorsinnaassallugit
d) oqaluttuarisaanermi sammisamik misissuineq ingerlassinnaassavaat ingerlateqqissinnaallugulu,
e) oqaluttuarisaanermi imminnut atanerannik ilisimasaqarnertik takutissinnaassavaat, tassunga ilanngullugu inuit ataasiakkaat, inuiaqatigiit pinngortitallu imminnut atanerat,
f) maannakkut oqaluttuarisaanermi inuiaqatigiit akornanni imminnut atanerit akerleriinnerillu nassuiarsinnaassavaat,
g) inuit oqaluttuarisaanermit pilersinneqarnerat oqaluttuarinaanermillu pilersitsinerat qisuariarfigisinnaassavaat,
h) oqaluttuarisaanermik atuisarnernik atornerluisarnernillu assersuutit isornartorsiuillutik isummerfigisinnaassavaat uppernarsarsinnaallugillu aamma

i) siunissami nalitsinnilu oqaluttuarisaanermi ajornartorsiutit ineriartornermilu takussutissat isornartorsiuilluni isummerfiginissaannut oqaluttuarisaaneq atorsinnaassavaat
j) ilinniartitsissutit allat akuutillugit ajornartorsiutinik suliaqarsinnaaneq

3.2 Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit

Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit ukuupput:

a) Kalaallit Nunaat pillugu oqaluttuarisaaneq
b) Kalaallit Nunaata Danmarkimut atassuteqarnera, naalagaaffeqatigiinneq ilanngullugu
c) Europap oqaluttuarisaanera nunarsuullu oqaluttuarisaanera,
d) politikkimi pissutsit nunallu tamat akornanni atassuteqarnerit,
e) najukkami nunarsuarlu tamakkerlugu nunat naalagaaffiillu pileriartorneri
f) tunisassiorneq, aningaasaqarneq pinngortitamillu tunngaveqarnermi pissutsit,
g) inuuniarnermi atugarisat, ilaqutariinni pissutsit inuillu atugarisatigut assigiinngiiaarnerat aamma
h) Oqaluttuarisaanermut teorii, periuseq, ornigulluni suliaqarneq ilisimatitsinerlu
i) tamat oqartussaaqataanerat, inuit pisinnaatitaaffii, nunat inoqqaavisa pisinnaatitaaffii kiisalu nuna tamakkerlugu nunarsuarlu tamakkerlugu naligiissitsineq
j) Nunarsuarmioqataaleriartorneq

Atortussiat tuluttuut ajornanngippallu oqaatsit allat atorlugit atortussiat ilaatinneqassapput. Ilassutitut ilinniakkat atuartut suleqatigalugit toqqarneqassapput. Ilassutitut ilinniakkat pingaarnertut ilinniakkatulli Kalaallit Nunaanni nunanilu tamani pissutsinut sapinngisamik annertunerpaamik atassuteqartinneqassapput.

Piffissap ilinniartitsinerup ingerlanerani piffissap sumiiffiillu siaruarlugit ilinniartitsinerit arfineq marluk – arfineq pingasut ingerlanneqassapput aammalu Kalaallit Nunaata Europallu oqaluttuarisaanerat pingaarnerutillugu. Ilinniartitsinerit imatut agguarneqassapput:

a) ilinniartitsineq 1721 siorna pingaarnerutillugu,
b) ilinniartitsinerit marluk 1721-p aamma 1953-ip missaata akornat pingaarnerutillugu
c) ilinniartitsinerit pingasut 1953 missaata kingorna pingaarnerutillugu aamma
d) piffissat taakku pingasut akoranni pingaarnernik nammineq toqqakkanik ilinniartitsineq ataaseq marlulluunniit.

Atuartitsineq nunap katitigaaneranut piffissamullu atatillugu siammartissinnaatillugu aaqqissuunneqassaaq: ilinniartitsinerit ikinnerpaamik marluk Kalaallit Nunaata oqaluttuarisaaneranut aallaaveqassapput, ikinnerpaamillu ilinniartitsinermi ataatsimi Europami USA-milu inuiaqatigiit kulturilu aallaavigineqassallutik.

3.3 Ilassutitut ilinniakkat

Ilassutitut ilinniakkat ilinniakkat pingaarnerit itisilissavaat taakkununngalu

atassuteqartitsillutik imaluunniit ilinniartitsissutit nutaat imatut ilanngunneqassallutik ilinniartitsissummi ilikkagassatut anguniakkat anguneqarlutik itisilerneqarlutillu. Ilassutitut ilinniakkat atuartut suleqatigalugit toqqarneqassapput. Ilassutitut ilinniakkat pingaarnertut ilinniakkatulli Kalaallit Nunaanni nunanilu tamani pissutsinut sapinngisamik annertunerpaamik atassuteqartinneqassapput.

4. Ilinniartitsinerup aaqqissuunneqarnera

4.1 Ilinniartitseriaatsimi periutsit

a) Ilinniartitsinerni atuartut ilinniakkani qaffasissusiat ilisimasaallu aallaavigineqassapput.
b) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitseriaatsit assigiinngitsut paarlakaajaanneqassallutik.
c) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq atuartitseriaatsit assigiinngitsut paarlakaatsinneqarlutik.
d) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq atuartut soqutigisaat pisariaqartitaallu isiginiarneqassallutik, taamaalilluni atuartut ilinniartitsissutip pissanganartuuneranik, naleqquttuuneranik soqutiginartuuneranillu misigisaqarnissamut periarfissinneqassallutik.
e) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniagaqarnerup ingerlanneqarnerani sammisanilu ineriartortitsinermi ilinniartitsissut siuariarfiussalluni, tassa ilinniartitsissummi oqaatsit oqariartaatsillu ineriartorfiussallutik, taamaalilluni atuartut namminneerlutik suleriaaseqarnissamik ajornakusoortunillu eqqarsartarnissamut piffissap ingerlanerani sungiusarneqassallutik.
f) ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq inuiaqatigiinnut avatangiiserisanut annertunerpaamik attuumassuteqalersillugu

4.2 Suleriaatsit

Sammisassanik suleriaatsinillu toqqaanermi atuartut peqataatinneqassapput. Suleriaatsit assigiinngitsut arlallit atorneqartussanngorlugit atuartitsineq aaqqissuunneqassaaq. Taamaaliornikkut atuartut tamanut, sulianut inuttullu piginnaasaat sutigut tamatigut ineriartornissaat qulakkeerneqassaaq. Atuartitsineq ukiuni pingasuni ilinniartitsinerup saniatigut suleriaatsit atuartunut oqaluttuarisaaneq pillugu apeqquteqaasiornissamut, paasissutissarsiornissamut, ajornartorsiutinik aaqqiissuteqarnissamut ilisimatitsinissamullu piginnaasaannik qaffakkiartuaartitsisut tunngavigalugit aaqqissuunneqassaaq.

Suleriaatsimik toqqaaneq pisuni tamani assigiinngiiaartumik aaqqissuilluni assigiinngiiaartitsinermik siuariartortitsinermillu periutsimik tunngaveqassaaq tassunga ilanngullugit klassini ilinniartitsineq, ataasiakkaarluni sulineq, marlukkaarluni suleqatigiiaarneq. Ilinniartitsissutit atuartut ilinniartitsissummi oqaatsinik, qisuariaateqartarnermik isornartorsiuillutillu nalilersuisinnaassutsimik ineriartorfigisaat isiginiarneqassapput. Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq atuartut ilinniartitsinermi

oqaatsinik siullertut oqaasillit aappaattullu oqaasillit isiginiarneqarlutik.

Atuartitsinerup kulturi aallaavigalugu atuartitsinermik tunngaveqarnissaa pingaaruteqarpoq, taamaattumillu atuartitsinermi Kalaallit Nunaata oqaluttuarisaanera sammineqangaatsiassalluni.

Ilinniartitsinermik ingerlatsineq 1953-ip missaata siorna minnerpaamik ataatsimi kingornalu minnerpaamik ataatsimi Kalaallit Nunaanni oqaluttuarisaaneq pingaartinneqassaaq. Ilinniartitsinermik ingerlatsinerni taakkunani Kalaallit Nunaata Danmarkimut atassuteqarnera aamma paasiniarneqassaaq. 1953-ip missaanik ilinniartitsinermik ingerlatsineq imatut toqqarneqasssaaq nunarsuarmi, Europami Kalaallillu Nunaanni ineriartornerit pingaarnerit sammineqarlutik. Nunarsuarmi nunat killiit kulturiisa avataanni kulturit 1953-ip missaata kingornannik ilinniartitsinermi minnerpaamik ataaseq ilaatinneqassaaq. Ilinniartitsinermik ingerlatsinermi minnerpaamik ataaseq maannakkut pissutsinut ineriartorneq sammineqassaaq, ilinniartitsinermillu ingerlatsinermi minnerpaamik ataatsimi arnat angutillu atugassarisaasa assigiinngissutaat paasiniarneqassallutik.

Ilinniartitsineq tamaat isigalugu oqaluttuarisaanermi ineriartornernut takussutissanik pingaarnernik imminnullu atanerannik paasisaqarnermut tapersiissaaq.

Ilinniartitsinermik ingerlatsinerni tamani atortut assigiinngitsut atorlugit sulisoqassaaq. Ilinniartitsissummi sammisani pingaarnernik suliaqarneq tassaavoq oqaluttuarisaanermi oqaasertanik suliaqarneq, taakkulu misissoqqissaarneqassapput, nassuiarneqarlutik atassuteqartinneqarlutillu. Aammattaaq paasisaqarfiit ilanngunneqarsinnaassapput, soorlu assit, illunik titartaariaatsit, eqqumiitsuliat, nipilersorneq, filmit, apersuinerit, grafikkinngorlugit saqqummiinerit naatsorsueqqissaarnerillu. Atortut taakku ilaanni sukumiisumik periuseqarluni sulisoqassaaq.

Periutsit oqaluttuarisaanermut tunngasut atorlugit sulinikkut atuartut oqaluttuarisaanermik ilinniartitsissummi periutsit teorillu ilisimalissavaat paasissutissallu assigiinniiaartut isorinnillutik isummersorlutillu misissorsinnaalissavaat, nassaarisinnaalissavaat toqqarsinnaalissavaat, atorsinnaalissavaat nalilersorsinnaalissallugillu. Misissuinikkut suliniuteqarnermik siunnerfeqarluni sulisoqassaaq tunisassiamillu naammassineqassalluni, tassanilu ilisimatitsinissaq ilanngullugu eqqarsaatigineqassalluni. Matumani atuartut oqaluttuarisaanermik ilinniartitsissummi periutsit teoriillu assigiinngitsut iserfigilluarnissaannut, apeqqusernissannut atornissaannullu periarfissinneqassapput. Ilinniartitsineq 10 tiiminik sivikinnerpaaffeqassaaq.

4.3 It

It aamma tusagassiissutit ilinniartitsinermut ilaatinneqassapput, atorneqassallutillu atuartut ilikkariartornerat siuarsarumallugu, nalinginnaasumik peroriartornerat inerisarumallugu

aamma atuartut tusagassiissutinut digitaliusunut, nukissarisanut paasissutissiiffinnullu naleqqiullugu apersuusersuisinnaanerat sungiusarumallugu. It atorneqassaaq oqaluttuarisaanermut tunngatillugu qulequttanik internet paasissutissiiffiillu allat atorlugit ujarlernermut misissuinernullu. Ujarlernermi nutaaliorsinnaaneq aaqqissuulluakkamillu sulisinnaaneq pingaartinneqassapput aamma nammineerluni periutsinik apersuusersuilluni suleriaaseqarnissaq. It aamma tusagassiissutit apeqqutinik oqaluttuarisaarnermut tunngasunik allattariarsorluni oqaluttariarsorlunilu saqqummiinermi ilaatinneqassapput.

4.4 Ilinniartitsissummi oqaatsit

Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq atuartut ilinniartitsissummi oqaatsinik aammalu ilinniartitsissummi oqariaatsinik paasinnittarnerat atuisarnerallu aaqqissuussamik ineriartortinneqarluni. Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsissutit siulianni oqaatsinik oqariaatsinillu atuartut piffissap ingerlanerani paasinnilluarsinnaatikkiartortillugit atuisinnaalluartikkiartortillugillu. Aappaattut oqaatsinik atuineq aallaavigalugu tulluarsaasoqarnissaa pingaaruteqarpoq, tamannami ilinniarnertuunngorniarnermut perorsaanermi tunngaviit ilagimmassuk.

4.5 Ilinniartitsissutinut allanut atassuteqartitsineq

Ilinniartitsissutip imarisaasa pingaarnerit ilaat ilassutitullu ilinniartitsissutissaq toqqarneqassapput sammineqarlutillu, taamaalillutik ilinniakkatigut sammivimmi ilikkagassatigut atassuteqartitsineq nukittorsarneqassalluni. Atuartitsinermi atuartut ilinniartitsissutinit allanit ilisimasaat piginnaasaallu ilaatinneqassapput.

5. Nalilersuineq

5.1 Ingerlaavartumik nalilersuisarneq

Ilinniartitsissummi ilikkagassatut anguniakkat tunngavigalugit ingerlaavartumik nalilersuisoqartassaaq. Ilinniartitsissut pillugu atuartunik ataasiakkaanik ilitsersuisoqartassaaq, tassani atuartut ilinniartitsissummi killiffiup qaffasissusianik erseqqarissumik paasisinneqassallutik. Semesterini tamani atuartut suliaqarnerat, peqataavinnerat ilinniartitsisumilu tunniusimanerat nalilersorneqartassapput.

5.2 Misilitseriaaseq

Misilitseriaatsit marluk ataaniittut akornanni ataatsimik klassinut ataasiakkaanut atuarfik toqqaassaaq:

Misilitseriaaseq a

Oqaluttariarsorluni misilitsinnermi pissarsiffiit ilisimaneqartut atorlugit suliassat tunngaviussapput, annertussuseqassallutillu sammisanut ilinniarsimasanut ataatsimut atasut atorlugit quppernerit nalinginnaasut amerlanerpaamik 2-4. Atortut ilisimaneqartut ajornartorsiuteqarfinnut toqqakkanut ilinniartitsinermi suliarineqarsimasunut tunngassapput. Atortut ilaat allassimassanngillat, tassunga ilanngullugit assit.

Piareersarnissamut minutsit 60-it missaanni piffissaliisoqassaaq, piffissarlu soraarummeerfik minutsit 30-t missaanni sivisussuseqassaaq.

Misilitseriaaseq b
Pissarsiffiit soraarummeertunit ilisimaneqartut quppernerit nalinginnaasut annerpaamik 2-4 aammat atortut ilisimaneqariinngitsut quppernerit nalinginnaasut 2-4 atorlugit apeqqutit tunngavigalugit suliassat tunngavigalugit oqaluttariarsorluni misilitsinneq. Atortut ilisimaneqartut ajornartorsiuteqarfinnut toqqakkanut ilinniartitsinermi suliarineqarsimasunut tunngassapput. Oqaluttuarisaanermut tunngasut siumut ilisimaneqariinngitsut ilisimaneqareersunut itisiliinerussapput sanillersuussisuussallutillu. Atortut ilaat allassimassanngillat, tassunga ilanngullugit assit.

Atuartut ataasiakkaat ulloq misilitsiffissaq sioqqullugu suliassamik tunineqassapput, piareersarnissamullu tiimi 24-it missaanni piffiliisoqassaaq, kisiannili tiiminit 24-nit sivikinnerunngitsumik. Soraarummeertoq ataaseq minutsit 30-t missaanni soraarummiissaaq.

Misilitseriaatsini taakkunani marlunni misilitsinnermi atugassat ilinniartitsinernut 4-6 tunngassapput, taakkunannga minnerpaamik ataaseq 1953-ip missaata siorna marlullu 1953-ip missaata kingorna. Kalaallit Euopamiullu oqaluttuarisaanerat kiisalu nunarsuarmi killiit kulturiisa avataanniittut ilanngunneqassapput. Ilinniartitsinerni taakkunani 4-6 ilikkagassat ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit pingaarnerpaatut ilaassapput. Kalaallit Nunaata Europallu oqaluttuarisaanerat nunallu killiit avataanni kulturit ilanngunneqassapput. Soraarummeermi sammisat tamarmiullutik sumiiffinnut, piffissanut sammisanulluunniit erseqqarissumik tunngassuteqassapput. Qupperneq nalinginnaasoq tassaavoq naqinnerit akunnequsiussat ilanngullugit 2400-t.

Soraarummeerneq soraarummeertup minutsit 7-10 saqqummiineranik aallartinneqassaaq kingornalu sammisassat makinneqartut apeqqutillu apeqqutigineqartut tunngavigalugit soraarummeertup soraarummeertitsisullu akornanni oqaloqatigiinninngoriartussalluni.

Sammisassat makitassat misilitsinneq sioqqullugu censorimut nassiunneqarsimassapput.

Allattukkat piffissami piareersarfimmi suliat atortullu misilitsinnermut ilaatinneqartut. misilitsinnermi nassarneqarsinnaapput.

5.3 Nalilersuinermi tunngaviit
Nalilersuinermi soraarummeertut ilikkagassatut anguniakkanik qanoq angusaqartigisimanersut tunngavigalugit naliliisoqartassaaq Soraarummeerut suliani pissutsinik erseqqarissumik saqqummiisinnaassusiat soraarummeernermilu piffissamik atuinerat aaqqissuussinerallu pingaartinneqassapput. Soraarummeertup saqqummiineranik ataatsimut naliliineq tunngavigalugu karakteriliisoqassaaq.

Oqaluttuarisaaneq B - 2022

1. Ilinniartitsissutip inissisimanera
Oqaluttuarisaanermi nunarsuarmi Kalaallillu Nunaanni itsarsuarmiit ullumikkut pisut, ineriartornerit imminnullu atanerit sammineqarput. Ilinniartitsissummi qitiuvoq inuit imminnut ataqatigiinerat, piffissallu inerlanerani tamanna pinngortitami paarlakaajaartitsilluni kulturit inuiaqatigiillu qanoq ineriartorsimanersut. Ilinniartitsissummi qitiuvoq oqaluttuarisaanerup ingerlasimaneranik taassumalu kingunerisaanik nassuiaasiorneq.

2. Ilinniartitsissummi siunertat
Ilisimasat piginnaasallu
Pingaartumik Kalaallit Nunaata oqaluttuarisaanerani, Europap oqaluttuarisaanerani nunarsuarmilu oqaluttuarisaanermi ineriartornerit pisullu pillugit ilinniartut nalinginnaasumik ilisimasariaqakkanik ilisimasaqassapput. Tassunga atillugu oqaluttuarisaanermi imminut atanernik ilisimasaqassapput, tassunga ilanngullugit inuit, inuiaqatigiit pinngortitallu imminnut ataneri.

Ilikkagaqartarnermi sulinermilu piginnaasat
Ilinniartitsissummi suliaqarnermi ilinniartut oqaluttuarisaanermi atortunik assigiinngiiaartunik oqaluttuarisaanerlu pillugu ingerlatitseqqiisarnermi assiiinngitsunik aaqqissuisinnaassapput, nalilersuisinnaassallutik naliliisinnaassallutillu.

Inuttut inuillu akornanni attaveqaqatigiittarnermi piginnaasat
Maannakkut ajornartorsiutaasunut tunngatillugu ilinniartut oqaluttuarisaanermi ilisimasanik inuttut inuillu akornanni qisuariaateqarsinnaassapput atuisinnaallutillu.

Kulturikkut inuiaqatigiillu akornanni piginnaasat
Ilinniartut oqaluttarisaanermi imatut ilisimasaqassapput kinaassutsimillu nalunnginnillutik, siusinnerusumi pisunik soqutiginninnertik ineriartortissinnaallugu apeqqusiisinnaassallutillu. Tassunga atatillugu ilinniartut maannaakkut pisunik ilisimasaqassapput iliuusissatullu periarfissanik ilisimasaqassallutik, ilaatigut namminneq kulturikkut tunuliaquteqarnerminnik ilisimasaqarneq aqqutigalugu. Ilinniartut naggasiullugu inuiaqatigiinni allani oqaluttuarisaanermi kulturikkullu ineriartornernik imatut ilisimasaqartigissapput kulturit akornanni sukkasuumik allanngoriartorfiumi annertunerusumillu naapittarnerni kulturinik allanik naapinnissinnaallutik.

3. Ilikkagassatut anguniakkat imarisaalu
3.1 Ilikkagassatut anguniakkat
Ilinniartut uku piginnaalissavaat:

a) Kalaallit Nunaata oqaluttuarisaanerani, Europap oqaluttuarisaanerani nunarsuarmilu oqaluttuarisaanermi ineriartornerit pisullu pingaarnerit nassuiarsinnaassavaat,

b) oqaluttuarisaanermi atortut assigiinngiiaartut nalilersuillutik/aaqqissuussamik atorsinnaassavaat,
c) oqaluttuarisaanermi ajornartorsiutit oqaluttariarsorlutik allattariarsorlutillu oqaluttuarisinnaasavaat ingerlatitseqqiisinnaallutillu,
d) oqaluttuarisaanermi sammisamik misissuineq ingerlassinnaassavaat ingerleqqissinnaallugulu,
e) oqaluttuarisaanermi imminnut atanerannik ilisimasaqarnertik takutissinnaasavaat, tassunga ilanngullugu inuit, inuiaqatigiit pinngortitallu imminnut atanerat,
f) maannakkut oqaluttuarisaanermi inuiaqatigiit akornanni imminnut atanerit akerleriinnerillu nassuiarsinnaassavaat,
g) inuit oqaluttuarisaanermit pilersinneqarnerat oqaluttuarsinaanermillu pilersitsinerat qisuariarfigisinnaassavaat,
h) oqaluttuarisaanermik atuisarnernik atornerluisarnernillu assersuutit isornartorsiuillutik isummerfigisinnaassavaat uppernarsarsinnaallugillu aamma
i) siunissami nalitsinnilu oqaluttuarisaanermi ajornartorsiutit ineriartornermilu takussutissat isornartorsiuilluni isummerfiginissaannut oqaluttuarisaaneq atorsinnaassavaat.

3.2 Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit

Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit ukuupput:

a) Kalaallit Nunaata oqaluttuarisaanera,
b) Kalaallit Nunaata Danmarkimut atassuteqarnera,
c) Europap oqaluttuarisaanera nunarsuarmilu oqaluttuarisaaneq,
d) politikkimi pissutsit nunallu tamat akornanni atassuteqarnerit,
e) tunisassiorneq, aningaasaqarneq pinngortitamillu tunngaveqarnermi pissutsit,
f) inuuniarnermi atugarisat, ilaqutariinni pissutsit inuillu atugarisatigut assigiinngiiaarnerat aamma
g) kulturi, tassunga ilanngullugit upperisarsiorneq eqqarsartaaserlu.

Piffissap ilinniartitsinerup ingerlanerani piffissap sumiiffiillu siaruarlugit ilinniartitsinerit arfineq marluk – arfineq pingasut ingerlanneqassapput aammalu Kalaallit Nunaata Europallu oqaluttuarisaanerat pingaanerutillugu. Ilinniartitsinerit imatut agguarneqassapput:

a) ilinniartitsineq 1721 siorna pingaarnerutillugu,
b) ilinniartitsinerit marluk 1721-p aamma 1953-ip missaata akornat pingaarnerutillugu
c) ilinniartitsinerit pingasut 1953 missaata kingorna pingaarnerutillugu aamma
d) piffissat taakku pingasut akoranni pingaarnernik nammineq toqqakkanik ilinniartitsinerit ataaseq – marluk.

3.3 Ilassutitut ilinniakkat

Ilassutitut ilinniakkat ilinniakkat pingaarnerit itisilissavaat taakkununngalu atassuteqartitsillutik imaluunniit ilinniartitsissutit nutaat imatut ilanngunneqassallutik

ilinniartitsissummi ilikkagassatut anguniakkat anguneqarlutik itisilerneqarlutillu. Ilassutitut ilinniakkat pingaarnertut ilinniakkatulli Kalaallit Nunaanni nunanilu tamani pissutsinut sapinngisamik annertunerpaamik atassuteqartinneqassapput.

4. Ilinniartitsinermik Aaqqissuussineq

4.1 Ilinniartitseriaatsimi periutsit

a) Ilinniartitsinerni ilinniartut ilinniakkani qaffasissusiat ilisimasaallu aallaavigineqassapput.
b) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsisut ilinniartullu akornani ilikkagaqartarnermi oqaloqatigiittarnerattut sapinngisamik isikkulerlugu.
c) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitseriaatsit assigiinngitsut paarlakaajaanneqassallutik.
d) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut soqutigisaat pisariaqartitaallu isiginiarneqassallutik, taaamaalilluni ilinniartut ilinniartitsissutip pissanganartuuneranik, naleqquttuuneranik soqutiginartuuneranillu misigisaqarnissamut periarfissinneqassallutik.
e) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniagaqarnerup ingerlanneqarnerani sammisanilu ineriartortitsinermi ilinniartitsissut siuariarfiussalluni, tassa ilinniartitsissummi oqaatsit oqariartaatsillu ineriartorfiussallutik, taamaalilluni ilinniartut namminneerlutik suliariaaseqarnissamik ajornakusoortunillu eqqarsartarnissamut piffissap ingerlanerani sungiusarneqassallutik.
f) ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq inuiaqatigiinnut avatangiiserisanut annertunerpaamik attuumassuteqalersillugu.

4.2 Suleriaatsit

Suleriaatsimik toqqaaneq pisuni tamani assigiinngiiaartumik aaqqissuilluni assigiinngiiaartitsinermik siuariartortitsinermillu periutsimik tunngaveqassaaq tassunga ilanngullugit klassini ilinniartitsineq, ataasiakkaarluni sulineq, marlukkaarluni suleqatigiiaarneq. Ilinniartitsissutit ilinniartut ilinniartitsissummi oqaatsinik, qisuariaateqartarnermik isornartorsiuillutillu nalilersuisinnaassutsimik ineriartorfigisaat isiginiarneqassapput. Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut ilinniartitsissummi oqaatsinik siullugu oqaasillit aappaattullu oqaasit isiginiarneqassallutik.

Ilinniartitsinermik ingerlatsineq 1953-ip missaata siorna minnerpaamik ataatsimi kingornalu minnerpaamik ataatsimi Kalaallit Nunaanni oqaluttuarisaaneq pingaartinneqassaaq. Ilinniartitsinermik ingerlatsinerni taakkunani Kalaallit Nunaata Danmarkimut atassuteqarnera aamma paasiniarneqassaaq. 1953-ip missaanik ilinniartitsinermik ingerlatsineq imatut toqqarneqasssaaq nunarsuarmi, Europami Kalaallillu Nunaanni ineriartornerit pingaarnerit sammineqarlutik. Nunarsuarmi nunat killiit kulturiisa avataanni kulturit 1953-ip missaata kingornannik ilinniartitsinermi minnerpaamik ataaseq ilaatinneqassaaq. Ilinniartitsinermik ingerlatsinermi minnerpaamik ataaseq maannakkut pissutsinut ineriartorneq sammineqassaaq,

ilinniartitsinermillu ingerlatsinermi minnerpaamik ataatsimi arnat angutillu atugassarisaasa assigiinngissutaat paasiniarneqassallutik.

Ilinniartitsineq tamaat isigalugu oqaluttuarisaanermi ineriartornernut takussutissanik pingaarnernik imminnullu atanerannik paasisaqarnermut tapersiissaaq. Ilinniartitsinermik ingerlatsinermi immikkoortut uku akornanni toqqaasoqassaaq:

a) Piffissami sivisunerusumi oqaluttuarisaanermi ineriartorneq.
b) Piffissaq ataaseq.
c) Sammisaq ataaseq.
d) Piffissaq sivisooq pillugu sammisaq.
e) Sumiiffimmi oqaluttuarisaanermik misissuineq.

Ilinniartitsinermik ingerlatsinerni tamani atortut assigiinngitsut atorlugit sulisoqassaaq. Ilinniartitsissummi sammisani pingaarnernik suliasaqarneq tassaavoq oqaluttuarisaanermi oqaasertanik suliaqarneq, taakkulu nalilersorneqassapput, nassuiarneqarlutik atassuteqartinneqarlutillu. Aammattaaq paasisaqarfiit ilanngunneqarsinnaassaput, soorlu assit, illunik titartaariaatsit, eqqumiitsuliat, nipilersorneq, filmit, apersuinerit, grafikkinngorlugit saqqummiinerit naatsorsueqqissaanerillu. Atortut taakku ilaanni sukumiisumik periuseqarluni sulisoqassaaq. Ilikkagassatut anguniakkat anguniarlugit ilaatigut paasissutissanik ujarlernermut oqaluttuarisaanermilu atortunik saqqummiinernut ilinniartitsinermi IT ilanngunneqassaaq, tassunga ilanngullugit ilinniartitsisut saqqummiinerat, ilinniartut saqqummiinerat isumasioqatigiinnerillu.

4.3 It

It aamma tusagassiissutit ilinniartitsinermut ilaatinneqassapput, atorneqassallutillu ilinniartut ilikkariartornerat siuarsarumallugu, nalinginnaasumik peroriartornerat inerisarumallugu aamma ilinniartut tusagassiissutinut digitaliusunut, nukissarisanut paasissutissiiffinnullu naleqqiullugu apersuusersuisinnaanerat sungiusarumallugu. It atorneqassaaq oqaluttuarisaanermut tunngatillugu qulequttanik internet paasissutissiiffiillu allat atorlugit ujarlernermut misissuinernullu. Ujarlernermi nutaaliorsinnaaneq aaqqissuulluakkamillu sulisinnaaneq pingaartinneqassapput aamma nammineerluni periutsinik apersuusersuilluni suleriaaseqarnissaq. It aamma tusagssiissutit apeqqutinik oqaluttuarisaarnermut tunngasunik allattariarsorluni oqaluttariarsorlunilu saqqummiinermi ilaatinneqassapput.

4.4 Ilinniartitsissumi oqaatsit

Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut ilinniartitsissumi oqaatsinik aammalu ilinniartitsissummi oqariaatsinik paasinnittarnerat atuisarnerallu aaqqissuussamik ineriartortinneqarluni. Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsissutit siulianni oqaatsinik oqariaatsinillu ilinniartut piffissap ingerlanerani paasinnilluarsinnaatikkiartortillugit atuisinnaalluartikkiartortillugillu.

4.5 Ilinniartitsissutinut allanut atassuteqartitsineq
Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq piffissat ilaanni ilinniartitsissutit akornanni suliaqartoqartarluni ilinniartitsissutinilu ilisimasaqarfinnut sanilliutitsilluni.

5. Nalilersuineq
5.1 Ingerlaavartumik nalilersuineq
Ilinniartitsissummi ilikkagassatut anguniakkat tunngavigalugit ingerlaavartumik nalilersuisoqartassaaq. Ilinniartitsissut pillugu ilinniartunik ataasiakkaanik ilitsersuisoqartassaaq, tassani ilinniartut ilinniartitsissimmi killiffiup qaffasissusianik erseqqarissumik paasisinneqassallutik. Semesterini tamani ilinniartut suliaqarnerat, peqataavinnerat ilinniartitsisumilu tunniusimanerat nalilersorneqartassapput.

5.2 Misilitseriaatsit
Misilitseriaatsit marluk ataaniittut akornanni ataatsimik klassinut ataasiakkaanut ilinniarfik toqqaassaaq:

Misilitseriaaseq a
Oqaluttariarsorluni misilitsinnermi paasisaqarfiit ilisimaneqatsit atorlugit suliassat tunngaviussapput, annertussuseqassallutillu sammisanut ilinniarsimasanut ataatsimut atasut atorlugit quppernerit nalinginnaasut 1-2 missaanni. Atortut ilisimaneqartut ajornartorsiuteqarfinnut toqqakkanut ilinniartitsinermi suliarineqarsimasunut tunngassapput. Atortut ilaat allassimassanngillat, tassunga ilanngullugit assit.

Piareersarnissamut 60 minutsit missaanni piffissaliisoqassaaq, soraarummeertumullu ataatsimut soraarummeerneq 30 minutsit missaanni sivisussusseqassaaq.

Misilitseriaaseq b
Paasisaqarfiit soraarummeertunit ilisimaneqartut quppernerit nalinginnaasut annerpaamik 2-3 aammat atortut siumut ilisimaneqanngitsut quppernerit nalinginnaasut 1-2 atorlugit apeqqutit tunngavigalugit suliassat tunngavigalugit oqaluttariarsorluni misilitsinneq. Atortut ilisimaneqartut ajornartorsiuteqarfinnut toqqakkanut ilinniartitsinermi suliarineqarsimasunut tunngassapput. Atortut ilaat allassimassanngillat, tassunga ilanngullugit assit.

Ilinniartut ataasiakkaat misilitsinnginnermi ulloq sioqqullugu suliassamik tunineqassapput, piffissaq piareersarfik tiimit 24-t missaanissaaq, tiiminilli 24-nit sivikinnerussanani. Soraarummeertumut ataatsimut soraarummeerneq 30 minutsit missaanni sivisussusseqassaaq.

Soraarummeeriaatsini taakkuani marlunni soraarummeernermi atortut ilinniartitsinermik ingerlatanut pingasunut-tallimanut tunngassapput, taakkunannga minnerpaamik aataaseq 1953-ip missaata siorna marlullu 1953-ip missaata kingorna. Kalaallit Nunaata Europallu oqaluttuarisaanerat nunallu killiit avataanni kulturit ilanngunneqassapput. Soraarummeermi

sammisat tamarmiullutik sumiffinnut, piffissanut sammisanulluunniit erseqqarissamik tunngassuteqassapput.

Qupperneq nalinginnaasoq tassaavoq naqinnerit akunnequsiussat ilanngullugit 2400-t.

Allattukkat piffissami piareersarfimmi suliat atortullu misilitsinnermut ilaatinneqartut. misilitsinnermi nassarneqarsinnaapput.

5.3 Naliliinermi tunngaviit

Naliliinermi soraarummeertut ilikkagassatut anguniakkanik qanoq angusitiginersut tunngavigalugu naliliisoqassaaq. Soraarummeerut suliani pissutsinik erseqqarissumik saqqummiisinnaassusiat soraarummeernermilu piffissamik atuinerat aaqqissuussinerallu pingaartinneqassapput. Soraarummeertup saqqummiineranik ataatsimut naliliineq tunngavigalugu karakteriliisoqassaaq.

Timersorneq B - 2022

1. Ilinniartitsissutip inissisimanera
Ilinniartitsissummi timersornermi timi atorlugu ingerlataqarneq aallaaviuvoq aammalu pinngortitalerinermik peqqissutsimillu ilisimatusarnermik aamma inulerilernermik inuiaqatigiinnillu ilisimatusarnermik ilinniartitsissutini ilisimasat ilanngunneqarlutik. Ilinniartitsissummi timi atorlugu ingerlataqartarnerup peqqinnissamut siamasinnerpaamik isigalugu pingaaruteqassusianik paasinnittoqartarpoq. Timersornermi piginnaasat aalanermik nuannarisaqarneq misilittagaqarnerlu timeq aalanissamullu periarfissat pillugit ilisimasaqartitsilersarput. Ilinniartitsissut assigiinngiiaartitsineq itisilerinerlu aqqutigalugit atuagarsornerullu ilanngunneratigut timersornerup kulturimi naleqqassusianik paasisaqarfiusarpoq, tassani Kalaallit Nunaat Kalaallit Nunaanni timeq pillugu qangalili kulturia pinngortitamilu timersornermik ingerlatsineq isiginiarlugit immikkut inissisimalluni.

2. Ilinniartitsissummi siunertat
Ilisimasat piginnaasallu
Ilinniartut timersuutit aammalu sungiusartarneq, inooriaaseq timersornermilu ileqqut pillugit timersornermi tunngaviusumik taaguutit pillugit tunngaviusumik ilisimasaqassapput, tassunga ilanngullugit sulinermi timip pissusai pingaarnerit timillu atuunnera pillugu ilinniakkat pillugit ilisimasaqarneq. Ilinniartut taassuma saniatigut timersornermi tamatigoortumik tunngaviusumillu piginnaasaqassapput.

Ilikkagaqartarnermi sulinermilu piginnaasat
Ilinniartut sungiusartarnermut, peqqissutsimut timersornermullu tunngatillugu atuagarsorneq timersornerlu ataatsimoortissinnaassavaat, timikkut pisinnaasani piviusorsiortumik immikkullu tamarmik anguniagassiorsinnaassapput aammalu nammineq anguniakkat angunissaannut anguniagaqarlutik sulisinnaassallutik. Ilinniartut tassunga atatillugu sungiusarnermut atatillugu ingerlatsinertik nalilersorsinnaassavaat. Ilinniartut aammattaaq timersornermik ilinniartitsinerup avataani timersornermik ingerlatitseqqissamut periarfissanik paasisaqarsinnaassapput.

Inuttut inuillu akornanni attaveqaqatigiittarnermi piginnaasat
Ilinniartut uleqatigeeriaatsini assigiinngitsuni peqataavissinnaassapput aammalu aalasarnerup nuannersuanik timilu atorlugu inooriaatsimik allanik pilerilersitsinissamut tunngaveqassallutik. Ilinniartut naggasiullugu timersuutini ileqqorissaarnermut ”malittarisassani” suleqatigeeriaatsinilu assigiinngitsuni ingerlatsisinnaassapput.

Kulturikkut inuiaqatigiillu akornanni piginnaasat
Ilinniartut timersornerup kulturikkut pingaaruteqassusia aammalu maannakkut oqaluttuarisaanermi naleqassusia pillugit qisuariaateqarsinnaassapput, minnerunngitsumik

tassunga ilanngullugu Kalaallit Nunaanni timersornermik qangalili ingerlatsisarnernik ilisimasaqarneq aqqutigalugu.

3. Ilikkagassatut anguniakkat imarisaalu

3.1 Ilikkagassatut anguniakkat:

Ilinniartut ukupiginnaalissavaat:

Ilinniartut uku piginnaalissavaat:

a) timersuutini toqqakkani ingerlatsinernilu piginnaasaqalissaput, taakkunanilu piginnaasaqarfiit uku isiginiarneqassapput 1) arsamik pinnguarneq 2) nipilersorneq, nipit aalanerlu aamma 3) qangalili timersuutit nutaallu,
b) timi pillugu paasisimasaqassapput
c) timikkut pitsaasumik eqaatsumillu ilinniartitsinikkut tassungalu atatillugu timersornermi periutsit sungiusariaatsillu pingaarutillit pillugit sungiullugit paasisimalerlugit,
d) Kalaallit Nunaanni timersornermik timimillu kulturimi qangalili ingerlanneqartartut ilisimalissavaat,
e) Timi atorlugu ingerlatsinerup inooriaatsillu peqqissutsimut pingaarutaat pillugit ilisimasaqalissapput nassuiaasinaalissallutillu,
f) Sulinermi timip pissusai pingaarnerit timerlu pillugit ilinniakkat atorneqarluarsinnaasut pillugit tunngiusumik ilisimasaqalissapput,
g) Sungiusarnermi peqqissutsimilu timi atorlugu ingerlatsinerit nalilersorsinnaalissavaat
h) Timersornerup oqaluttuarisaanerani sociologimilu timersorneq pingaartillugit inulerinermi aama inuiaqatigiinnik ilisimatusarnermi timersorneq pillugu atuagarsornermi toqqakkanik tunngaviusumik ilisimasaqalissapput,
i) Timersornerup kulturimi naleqassusai pillugit nalilersuisinnaalissapput qisuariaateqarsinnaalerlutillu,
j) Timimik misilitsinerit ajornanngitsut ingerlassinnaasalissavaat paasisaqarfigilerlugillu,
k) Timersornermi inissisimanerat ileqqorissaarnerlu ilisimalissavaat,
l) kissassarnermut pilersaarutinik suliaqarsinnaassapput ingerlatsisinnaallutillu,
m) tunngaviusumik sungiusarnermut pilersaarutinik suliaqarsinnaassapput ingerlatsillutillu kiisalu nalilersuillutik aamma
n) nammineq timikkut sungiusarnissamik suliniummik suliaqarsinnaassapput, ingerlatsisinnaassapput nalilersuisinnaassallutillu

3.2 Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit

Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit tassaapput:

a) Ingerlatsinerit timikkut pisinnaasanik siuarsaasut,
b) timersuutit timersornermillu ingerlatsinerit tamatigoortut taakkunani timermik aqutsisinnaaneq assarlu atorlugu timersorsinnaaneq isiginiarneqassallutik,
c) timersornermut misilitsinnermullu tunngaviusumik tunngaviit,

d) sungiusarneq, inooriaaseq timersornermillu ingerlatsisarnerit pillugit pinngortitamik peqqissutsimillu ilisimatusarnermi aamma inulerinermi inuiaqatigiinnillu ilisimatusarnermi tunngaviusumik taaguutit,
e) timersuutit timersuutinillu ingerlatsinerit sungiusarnerlu, taakkunani ilinniartitsissumi atuagarsorneq ilanngullugu itisiliinissaq isiginiarneqassalluni,
f) Kalaallit Nunaanni timi pillugu kulturimi qangali ingerlataat pinngortitamilu timersornermik ingerlatsinerit,
   Timersuutit suleqatigiinnermik ileqqorissaanermillu namminerlu naleqassutsimik siuarsaasunik isiginninniarfiusut aamma
g) Ilinniartitsissummi ilisimatusarnermi periutsit taaguutillu naleqquuttut
h) atuartitsissummi ilisimatuussutsikkut periutsit oqariartaatsillu attuumassuteqartut.

Ilassutitut ilinniakkat

Ilinniartut taamaallaat pingaarnertut ilinniakkat atorlugit ilikkagassatigut anguniakkat angusinnaassanngilaat. Pingaarnertut ilinniakkat saniatigut ilinniartitsissutuni assigiingitsuni allani pingaarnertut ilikkagassanut atassuteqartitsilersumik ilassutitut ilinniakkat ilaapput. Tamanna aqqutigalugu ilinniartut suliaqarfimmi ilisimasaat annertusisinneqassaaq, aammalu ilinniaritsissummi periarfissanik paasisimalerlutik. Ilassutitut ilinniakkat ilinniartut suleqatigalugit toqqarneqassapput. Ilassutitut ilinniakkat pingarnertut ilinniakkatulli Kalaallit Nunaanni nunanilu tamani pissutsinut sapinngisamik annertunerpaamik atassuteqartinneqassapput.

4. Ilinniartitsinerup aaqqissuunneqarnera

4.1 Ilinniartitseriaatsimi periutsit

a) Ilinniartitsinerni ilinniartut ilinniakkani qaffasissusiat ilisimasaallu aallaavigineqassapput.
b) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsisut ilinniartullu akornani ilikkagaqartarnermi oqaloqatigiittarnerattut sapinngisamik isikkulerlugu.
c) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitseriaatsit assigiinngitsut paarlakaajaanneqassallutik.
d) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut soqutigisaat pisariaqartitaallu isiginiarneqassallutik, taaamaalilluni ilinniartut ilinniartitsissutip pissanganartuuneranik, naleqquttuuneranik soqutiginartuuneranillu misigisaqarnissamut periarfissinneqassallutik.
e) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniagaqarnerup ingerlanneqarnerani sammisanilu ineriartortitsinermi ilinniartitsissut siuariarfiussalluni, tassa ilinniartitsissummi oqaatsit oqariartaatsillu ineriartorfiussallutik, taamaalilluni ilinniartut namminneerlutik suliariaaseqarnissamik ajornakusoortunillu eqqarsartarnissamut piffissap ingerlanerani sungiusarneqassallutik.
f) ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq inuiaqatigiinnut avatangiiserisanut annertunerpaamik attuumassuteqalersillugu

4.2 Suleriaatsit

Ilinniartitseriaatsini ilinniakkanut tunngatillugu allanngorartitsisoqassaaq, kisiannili aamma ilinniartut assigiinngiiaarneri, taakku ilikkagaqariaasiat pisariaqartitaallu annertuumik isiginiarneqassallutik. Ilinniartitseriaatsit ilinniartut suliaqarfimmi oqaasiannik, qisuariartarnerannik ajornakusoortunillu eqqarsarsinnaassusiannik ineriartortitsisut isiginiarneqassapput. Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut ilinniartitsinermi oqaatsinik siullertut oqaasillit aappaattullu oqaasillit isiginiarneqarlutik.

Ilinniartitsineq itisiliinissaq isiginiarlugu sivisunerusumik ingerlataqarnertut aaqqissuunneqassaaq. Ilinniartitsinerup aallartisarnerani ingerlatsinerni ataasiakkaani timi atorlugu ingerlatsinerit, atuagarsorneq sungiusarnerlu ilanngunneqassapput, tamassuma kingunerani ilinniartitsinermi ingerlatsinerup atugarsorlunilu ilinniartitsinerup akornanni assigiinngiiaartitsisoqassaaq. Atuagarsorluni ilinniakkat klassimi inimi ilinniartitsinertut suleqatigiilluni sulinertut aamma ilinniartitsinermi suliaqarluni misileraanertut ingerlanneqassapput.

Ilinniarnermik ingerlatsinerni ikinnerpaamik marlunni atuagarsornerup suliaqarnerullu ataatsimoortinneqarnissaat isiginiarneqassaaq. ilinniartitsinerup sinnerani atuagarsorluni suliaqarlunilu ilinniakkamik ingerlatsinerit immikkoortinneqassapput, kisiannili atuagasorneq suliaqarluni ilinniartitsinermut sapinngisamik annertuunerpaamik attuumassuteqartinniarneqassaaq.

Ilinniartut namminersorlutik suleqatigiiaarlutillu sulissapput, aammalu allattariarsorluni nalunaarusianik arlalinnik ilinniartitsissutini arlalinni ilisimasaqarfinnik ilanngutsitsisunik suliaqartoqassalluni.

Ilinniartitsinermik ingerlatsinermi ilinniartitsissummi periarfissanik ilinniartut assigiinngiiartunik misigisaqartinneqassapput, ingerlatsinernilu suiaassutsit taakku marluk timi atorlugu ingerlatitsinnissamik kajumilersinnissaat qulakkeerneqassaaq. Ilinniartitsineq taamaalilluni nammineq aaqqissuussanut aaqqissuussaanngitsunullu aammalu aaqqissuussanut inuussutissarsiutigalugulu timersornermi neqeroorutinut

Ilinniagassanik pingaarnernik suliaqarneq timimik aqutsisinnaaneq arsamillu aqutsisinnaaneq isiginiarlugit timersuutinik timersornermilu ingerlatsinernik tamatigoortunik isiginninniarluni imatut aaqqissuunneqassaaq, piginnaasaqarfiit 1) arsarneq, 2) timersorneq, nipit aalanerlu) aamma 3) qangali timersuutit nutaallu ukiut tamaasa piffissami ilinniartitsivimmi ingerlataqarnerup minnerpaamik 20 procentiutillugit.

Kissassartarnermik, tunngaviusumik sungiusarnermut pilersaarusianik sungiusarnermillu suliniutinik suliaqarnermut atatillugu allattariarsorluni suliaqarneq ilinniartitsissummi ilaavoq.

4.3. It

Ilinniartut ilinniartinneqarnerminni atussavaat atortut digitaliusut assigiinngitsut, timersornermi ingerlassat misissoqqissaarnerinut nalilernerinullu, assersuutigalugu tunngaviusumik sungiusarnermut kissassernermullu programminut atatillugu. Sungiusarnermik suliniummut atatillugu sakkut digitaliusut naapertuuttut atorneqassapput, assersuutigalugu paasissutissanik katersinermut, paasissutissanik suliarinninnermut, ullorsiusiornermut paasissutissanillu ujarlernermut.

4.4 Ilinniartitsissummi oqaatsit.

Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut ilinniartitsissumi oqaatsinik aammalu ilinniartitsissummi oqariaatsinik paasinnittarnerat atuisarnerallu aaqqissuussamik ineriartortinneqarluni. Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsissutit siulianni oqaatsinik oqariaatsinillu ilinniartut piffissap ingerlanerani paasinnilluarsinnaatikkiartortillugit atuisinnaalluartikkiartortillugillu.

4.5 Ilinniartitsissutinut allanut atassuteqartitsineq

Ilinniartitsissummi ilinniartitsissutit allat arlallit qanimut suleqatigiissutigineqarnerat ilaavoq. Timersornermik ilinniartitsissummi atugarsornerup siamisissusia imaqassusialu pinngartitamik peqqissinissamillu ilisimatusarnermik, inulerinermik inuiaqatigiinnillu ilisimatusarnermik aamma eqqumiitsuliornermik nutaaliornermillu ilinniartitsissutit iluanni akornannilu ataqatigiissitsinissamik periarfissiipput. Ataqatigiissitsinermi tassani ilinniartut timersornermik suliaqarfimmi immikkoortunik aalajangersimasunik pisariaqartumik pasisaqarnissaat qulakkeerneqassaaq, tassungalu peqatigitillugu inooriaatsimut timip pissusissaatut anguniagaqarnermut tunngatillugu timi atorlugu ingerlatsinerni sungiusarnernilu periarfissat annertunerusut pillugit ilisimasaqartitsisoqalissalluni.

5. Nalilersuineq

5.1 Ingerlaavartumik nalilersuisarneq

Ilikkagassatut anguniakkat ilinniartitsissummi ingerlaavartumik nalilersuinernut tunngaviupput. Ilinniartut ataasiakkaat ataatsimut naliliineq tunngavigalugu nalilerneqartassapput, tassani timersornermi inuillu attaveqaqatigiittarneranni piginnaasat atugarsornikkullu ilisimasat ilaassallutik. Ilinniartut atuagarsornermik namminerlu sungiusarnermik ingerlatsinermik ataqatigiissitsisinnaassusiat naliliinermut ilaassapput. Suiaassutsit ilanngutitillugit siuaassutsillu assigiinngiiaartillugit tunngavigalugit ilinniartut ataasiakkaat nalilersorneqassapput. Ilinniartut ilinniartitsissummi killiffiannik ilisimatinneqartassapput.

5.2 Misilitseriaatsit

Ilinniartitsissummi soraarummeertumut ataatsimut minutsinik 45-nik sivisussuseqartumik ingerlataqarluni/oqaluttariarsorluni misilitsinneq. Allattariarsornikkut misilitsinneq minutsinik 25-inik sivisussuseqassaaq.

Oqaluttariarsorluni misilitsinnermi arlariilluni ilinniartitsinermi ingerlanneqartut ilaannut marlunnut misilitsittoqassaaq. Ingerlanneqartuni imm. 3:1-imi nassuiarneqartuni piginnaasaqarfinni 1), 2) aamma 3) b-mi marluk pineqarput. Allattariarsornikkut piginnaasanut misilitsittoqassaaq. Imarisat apeqqutaallutik immikkoortoq taanna inunnit ataasiakkaanit imaluunniit arlariikkaanit ingerlanneqassaaq.

Misilitsinnermut atortussanut ilaasumik misilitsittut ataasiakkaat misilitsinnerup allattariarsornertaata imarisaanut najoqqutassamik suliaqassapput. Malitassaq ilinniartup suliassami imaanut pilersaarutissaraa. Malitassat soraarummeertitsisumut tunniunneqassapput, taakkulu censorimut pappiaqqat allat ilanngullugit nassiunneqarniassammata (oqaluttariarsorluni suliassat kiisalu soraarummeernissamut piffissamut pilersaarut).

Misilitsinnermut ikiortinik atuisoqarniarpat tamakku atuartut akornanneersuussapput.

Soraarummeerutip tamanut saqqummiunneranit kiisalu misilitsinnertaata piffissap akornanni soraarummeertut timersorluni atortoq imaluunniit atortut pisariaqartitat ataasiarluni marloriarluniluunniit atorsinnaassavaat misilitsinnermut piareersarnermut tunngatillugu.

Oqaluttariarsorluni misilitsinnermi oqaluttariarsorluni misilitsitseriaatsit ataaniittut marluk akornanni atuarfik klassinut immikkut toqqaassaaq:

Misilitsitseriaaseq a
Suliassaq quppernernik nalinginnaasunik marlunnik, akunnequsiussat ilanngullugit naqinnernik 2400-nik annertunerunngitsoq soraarummeertumit siumut ilisimaneqareersoq atorlugu tunngavigalugu oqaluttariarsorluni misilitsinneq. Atortut ilisimaneqartut atortunut, sammisanut misissukkanullu atuartitsinermi atorneqartunut attuumassuteqassapput. Atortut ilaat imaassinnaavoq allakkatigoortuunngitsut, tassungalu ilaapput assiliat. Atortut allattariarsornermut sammitinneqanngitsut quppernernut nalinginnaasunut missingerlugit amerlassusilerneqassapput.

Minutsit 40-t missaannik piareersartoqarsinnaassaaq (ilitsersuineq atortussanillu tunniussineq ilanngullugit), misilitsinnerlu minutsit 20-it missaannik sivisussuseqassaaq.

Misilitsitseriaaseq b
Suliassaq tunngavigalugu atortut quppernerit nalinginnaasut akunnequsiussat ilanngullugit 2400-nik naqinnillit annertunerpaamik sisamat assingi soraarummeertumut siumut

ilisimaneqareersut ilanngullugit oqaluttariarsorluni misilitsinneq. Atortut ilisimaneqartut atortunut, sammisanut misissukkanullu atuartitsinermi atorneqartunut attuumassuteqassapput. Atortut ilaat imaassinnaavoq allakkatigoortuunngitsut, tassungalu ilaapput assiliat. Atortut allattariarsornermut sammitinneqanngitsut quppernernut nalinginnaasunut missingerlugit amerlassusilerneqassapput.

Ilinniartut ataasiakkaat ulloq misilitsiffissaq sioqqullugu suliassamik tunineqassapput, piareersarnissamullu tiimi 24-it missaanni piffiliisoqassaaq, kisiannili tiiminik 24-nik sivikinnerunngitswumik. Piffissaq soraarummeerfik soraarummertumut ataatsimut minutsit 20-t missaanissaaq.

Misilitsitseriaatsini marluusuni tamani misilitsinnissamut atortut ilinniartitsinermi, nalunaarusianilu tunniunneqartuni ilikkagassatut anguniakkanut sammitinneqassapput.

Piareersarnermut misilitsippiarnermullu atortut tamarmik ilinniartitsinermut atatillugu atorneqarsimasut nassarneqarsinnaapput, taakkununngalu ilaapput suliat atuartunit suliarineqarsimasut, taakkununngalu allattugaatit.

5.3 Naliliinermi tunngaviit

Ilikkagassatut anguniakkat tunngavigalugit soraarummeertut ingerlatsineq atorlugu soraarummeernermi timersornermi piginnaasaqarnerannik naliliisoqassaaq. Oqaluttariarsornermik immikkoortumi soraarummeertut soraarummeertitsinermi ajornartorsiutit pillugit apeqqutinik nalilersuineq aqqutigalugu timersornermi periutsinik ilisimasaqarfinnillu ilisimasanik takutitsinerannik nalilerneqassapput.

Soraarummeertut ingerlatsinermi oqaluttariasornermilu saqqummiinerannik ataatsimut nalilersuinikkut karakteriliisoqassaaq.

5.4 Nammineerluni atuarneq

Nammineerlutik atuartut ataasiakkaarlugit soraarummeertinneqassapput. Nammineerluni atuartup atuarfimmi aqutsisoq isumaqatigiissuteqarfigereerlugu misilitsinnermi ikiortissaminik pissarsiussaaq. Nammineerluni atuartunut misilitseriaaseq a atorneqassaaq, sinneri immikkoortoq 5.2-mi misilitsinnermut tunngasumik malittarisassat allaaserineqartut malissavaat.

Timersorneq C - 2022

1. Ilinniartitsissutip inissisimanera
Ilinniartitsissummi timersornermi timi atorlugu ingerlataqarneq aallaaviuvoq aammalu pinngortitalerinermik peqqissutsimillu ilisimatusarnermik aamma inulerilernermik inuiaqatigiinnillu ilisimatusarnermik ilinniartitsissutini ilisimasat ilanngunneqarlutik. Ilinniartitsissummi timi atorlugu ingerlataqartarnerup peqqinnissamut siamasinnerpaamik isigalugu pingaaruteqassusianik paasinnittoqartarpoq. Timersornermi piginnaasat aalanermik nuannarisaqarneq misilittagaqarnerlu timeq aalanissamullu periarfissat pillugit ilisimasaqartitsilersarput. Ilinniartitsissut assigiinngiiaartitsineq itisilerinerlu aqqutigalugit atuagarsornerullu ilanngunneratigut timersornerup kulturimi naleqqassusianik paasisaqarfiusarpoq, tassani Kalaallit Nunaat Kalaallit Nunaanni timeq pillugu qangalili kulturia pinngortitamilu timersornermik ingerlatsineq isiginiarlugit immikkut inissisimalluni.

2. Ilinniartitsissummi siunertat
Ilisimasat piginnaasallu
Ilinniartut timersornermi tunngaviusumik piginnaasaqassapput timimillu ilisimasaqassallutik aamma aalanerit atorneqarsinnaasut atorsinnaassavaat. Ilinniartut aammattaaq timi atorlugu ingerlataqarnerit peqqussutsimut siamasinnerpaamik paasillugu pingaaruteqassusiat pillugu ilisimasaqassapput.

Ilikkagaqartarnermi sulinermilu piginnaasat
Ilinniartut sungiusartarnermut, peqqissutsimut timersornermullu tunngatillugu atuagarsorneq timersornerlu ataatsimoortissinnaassavaat, timikkut pisinnaasani piviusorsiortumik immikkullu tamarmik anguniagassiorsinnaassapput aammalu nammineq anguniakkat angunissaannut anguniagaqarlutik sulisinnaassallutik. Ilinniartut aammattaaq timersornermik ilinniartitsinerup avataani timersornermik ingerlatitseqqissamut periarfissanik paasisaqarsinnaassapput.

Inuttut inuillu akornanni attaveqaqatigiittarnermi piginnaasat
Ilinniartut uleqatigeeriaatsini assigiinngitsuni peqataavissinnaassapput aammalu aalasarnerup nuannersuanik timilu atorlugu inooriaatsimik allanik pilerilersitsinissamut tunngaveqassallutik.

Kulturikkut inuiaqatigiillu akornanni piginnaasat
Ilinniartut timersornerup kulturikkut pingaaruteqassusia aammalu maannakkut oqaluttuarisaanermi naleqassusia pillugit qisuariaateqarsinnaassapput, minnerunngitsumik tassunga ilanngullugu Kalaallit Nunaanni timersornermik qangalili ingerlatsisarnernik ilisimasaqarneq aqqutigalugu.

3. Ilikkagassatut anguniakkat imarisaalu

3.1 Ilikkagassatut anguniakkat:
Ilinniartut uku piginnaalissavaat:

a) timersuutini toqqakkani ingerlatsinernilu piginnaasaqalissaput, taakkunanilu piginnaasaqarfiit uku isiginiarneqassapput 1) arsamik pinnguarneq 2) nipilersorneq, nipit aalanerlu aamma 3) qangalili timersuutit nutaallu,
b) timi pillugu paasisimasaqassapput
c) Timersuutini sungiusarnernilu taaguutit pingaarnerit ilisimalissavaat,
d) Kalaallit Nunaanni timersornermik timimillu kulturimi qangalili ingerlanneqartartut ilisimalissavaat,
e) timi atorlugu ingerlatsinerup inooriaatsillu peqqissutsimut pingaarutaat pillugit paasisinnaassavaat,
f) timimik misiliinerik ajornanngitsunik ingerlatsisinnaassapput ilisiamasaqarlutillu
g) timersornermi inissisimanernik ileqqurissaarnermillu ilisimasaqassapput,
h) kissassarnermut pilersaarutinik suliaqarsinnaassapput ingerlatsisinnaallutillu,
i) tunngaviusumik sungiusarnermut pilersaarutinik suliaqarsinnaassapput ingerlatsillutillu aamma
j) nammineq timikkut sungiusarnissamik suliniummik suliaqarsinnaassapput, ingerlatsisinnaassapput nalilersuisinnaassallutillu.

3.2 Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit
Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit ukuupput:

a) Ingerlatsinerit timikkut pisinnaasanik siuarsaasut,
b) timersuutit timersornermillu ingerlatsinerit tamatigoortut taakkunani timermik aqutsisinnaaneq assarlu atorlugu timersorsinnaaneq isiginiarneqassallutik,
c) timersornermut misilitsinnermullu tunngaviusumik tunngaviit,
d) sungiusarneq, inooriaaseq timersornermillu ingerlatsisarnerit pillugit pinngortitamik peqqissutsimillu ilisimatusarnermi aamma inulerinermi inuiaqatigiinnillu ilisimatusarnermi tunngaviusumik taaguutit,
e) Kalaallit Nunaanni timi pillugu kulturimi qangali ingerlataat pinngortitamilu timersornermik ingerlatsinerit.

3.3 Ilassutitut ilinniakkat
Ilinniartut taamaallaat pingaarnertut ilinniakkat atorlugit ilikkagassatigut anguniakkat angusinnaassanngilaat. Pingaarnertut ilinniakkat saniatigut ilinniartitsissutuni assigiingitsuni allani pingaarnertut ilikkagassanut atassuteqartitsilersumik ilassutitut ilinniakkat ilaapput. Tamanna aqqutigalugu ilinniartut suliaqarfimmi ilisimasaat annertusisinneqassaaq, aammalu ilinniaritsissummi periarfissanik paasisimalerlutik. Ilassutitut ilinniakkat ilinniartut suleqatigalugit toqqarneqassapput. Ilassutitut ilinniakkat pingarnertut ilinniakkatulli Kalaallit Nunaanni nunanilu tamani pissutsinut sapinngisamik annertunerpaamik atassuteqartinneqassapput.

4. Ilinniartitsinerup aaqqissuunneqarnera

4.1 Ilinniartitseriaatsimi periutsit

a) Ilinniartitsinerni ilinniartut ilinniakkani qaffasissusiat ilisimasaallu aallaavigineqassapput.
b) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsisut ilinniartullu akornani ilikkagaqartarnermi oqaloqatigiittarnerattut sapinngisamik isikkulerlugu.
c) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitseriaatsit assigiinngitsut paarlakaajaanneqassallutik.
d) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut soqutigisaat pisariaqartitaallu isiginiarneqassallutik, taaamaalilluni ilinniartut ilinniartitsissutip pissanganartuuneranik, naleqquttuuneranik soqutiginartuuneranillu misigisaqarnissamut periarfissinneqassallutik.
e) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniagaqarnerup ingerlanneqarnerani sammisanilu ineriartortitsinermi ilinniartitsissut siuariarfiussalluni, tassa ilinniartitsissummi oqaatsit oqariartaatsillu ineriartorfiussallutik, taamaalilluni ilinniartut namminneerlutik suliariaaseqarnissamik ajornakusoortunillu eqqarsartarnissamut piffissap ingerlanerani sungiusarneqassallutik.
f) ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq inuiaqatigiinnut avatangiiserisanut annertunerpaamik attuumassuteqalersillugu.

4.2 Suleriaatsit

Ilinniartitseriaatsini allanngorartitsineq siuariartortitsinerlu pisuni tamani tunngavigineqassaaq. Ilinniartitsineriaatsinni ilinnikkanut tunngatillugu assigiinngiiaartitsisoqassaaq, kisiannili aamma ilinniartut assigiinngiiaarneri, taakku ilikkagaqariaasiat pisariaqartitaallu annertuumik isiginiarneqassallutik. Ilinniartitseriaatsit allanngorartinneqassapput, taamaalilluni atuagarsorluni, ingerlataqarluni misileraallunilu sulineq isiginiarneqassallutik, kisiannili ingerlatsilluni timersorneq annertunerpaamik pingaartinneqarluni. Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut ilinniartitsinermi oqaatsinik siullertut oqaasillit aappaattullu oqaasillit isiginiarneqarlutik.

Ilinniartitseriaatsini aaqqissuussaaneq nikerartinneqassaaq, tassunga ilanngullugit klassini ilinniartitsineq, nammineerluni sulineq, marlukkaarluni suleqatigiiaarlunilu sulineq. Ilinniartitseriaatsit ilinniartut suliaqarfimmi oqaasiannik, qisuariartarnerannik ajornakusoortunillu eqqarsarsinnaassusiannik ineriartortitsisut isiginiarneqassapput.

Ilinniagassanik pingaarnernik suliaqarneq timimik aqutsisinnaaneq arsamillu aqutsisinnaaneq isiginiarlugit timersuutinik timersornermilu ingerlatsinernik tamatigoortunik isiginninniarluni imatut aaqqissuunneqassaaq, piginnaasaqarfiit 1) arsarneq, 2) timersorneq, nipit aalanerlu) aamma 3) qangali timersuutit nutaallu ukiut tamaasa piffissami ilinniartitsivimmi ingerlataqarnerup minnerpaamik 20 procentiutillugit.

4.3 It

Ilinniartut ilinniartinneqarnerminni atussavaat atortut digitaliusut assigiinngitsut, timersornermi ingerlassat misissoqqissaarnerinut nalilernerinullu, assersuutigalugu programmiliornermut atatillugu. Sungiusarnermik suliniummut atatillugu sakkut digitaliusut naapertuuttut atorneqassapput, assersuutigalugu paasissutissanik katersinermut, paasissutissanik suliarinninnermut, ullorsiusiornermut paasissutissanillu ujarlernermut.

4.4 Ilinniartitsissummi oqaatsit

Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut ilinniartitsissumi oqaatsinik aammalu ilinniartitsissummi oqariaatsinik paasinnittarnerat atuisarnerallu aaqqissuussamik ineriartortinneqarluni. Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsissutit siulianni oqaatsinik oqariaatsinillu ilinniartut piffissap ingerlanerani paasinnilluarsinnaatikkiartortillugit atuisinnaalluartikkiartortillugillu.

4.5 Ilinniartitsissutinut allanut atassuteqartitsineq

Ilinniartitsineq imatut aaqqissuussineqassaaq piffissap ilaani suliaqarfiit akornanni sulisoqartarluni aammalu ilinniartitsissutini allani ilisimasaqarfinnik sanilliussisoqartarluni.

5. Nalilersuineq

5.1 Ingerlaavartumik nalilersuisarneq

Ilikkagassatut anguniakkat ilinniartitsissummi ingerlaavartumik nalilersuinernut tunngaviupput. Ilinniartut ataasiakkaat ataatsimut naliliineq tunngavigalugu nalilerneqartassapput, tassani timersornermi inuillu attaveqaqatigiittarneranni piginnaasat atugarsornikkullu ilisimasat ilaassallutik. Ilinniartut atuagarsornermik namminerlu sungiusarnermik ingerlatsinermik ataqatigiissitsisinnaassusiat naliliinermut ilaassapput. Suiaassutsit ilanngutitillugit siuaassutsillu assigiinngiiaartillugit tunngavigalugit ilinniartut ataasiakkaat nalilersorneqassapput. Ilinniartut ilinniartitsissummi killiffiannik ilisimatinneqartassapput.

5.2 Misilitseriaaseq

Timersornermi qaffasissuseq C-mi inaarutaasumik misilitsittoqassanngilaq.

Paasissutissiisarnermi teknologi C - 2022

1. Ilinniartitsissutip inissisimanera
Paasissutissiisarnermi teknologi B tassaavoq inuiaqatigiinnik ilisimatusarnermik ilinniartitsissut, teknologimik ilinniartitsissutinut attuumassuteqartoq. Ilinniartitsissut paasissutissanik teknologimi periursinilu suliaqarnermik kiisalu inunnut ataasiakkaanut, inuussutissarsiutinut inuiaqatigiinnullu tunngatillugu IT-mik ineriartortitsinermik, atuutilersitsinermik atuinermillu piginnaasanik ilisimasaqarfiulersarpoq. Ilinniartitsissummi pineqarput paasissutsiinermi paasissutissanik ingerlatsitseqqiinermilu teknologit periutsillu.

2. Ilinniartitsissummi siunertat
Ilisimasat piginnaasallu
Ilinniartut ilinniartitsissummi atugarsorneq periutsillu pillugit imatut ilisimasaqartigissapput paasissutissiisarnermi teknologimik ineriartortitsinermik aamma inunnut ataasiakkaanut, inuussutissarsiutinut inuiaqatigiinnullu pingaarutaanik qisuariaateqarlutik isummersinnaallutik. Ilinniartut qanittuni pivisuni nunallu tamat akornanni pissutsini paasissutissiisarnermi teknologimi ajornartorsiutinik ineriartortitsinermi aaqqiinermilu ilinniartitsissummi ilisimasatik atorsinnaallugit.

Ilikkagaqartarnermi sulinermilu piginnaasat
Ilinniartut ilaatigut ingerlaqqilluni ilinniagaqarnissaq eqqarsaatigalugu IT-lerinermi ajornartorsiutinik nammineerlutik suleqatigiillutillu sulisinnaassapput. Ilinniartut IT-lerinermi ilisimasanik nutaanik pissarsisinnaassapput suliareqqiisinnaassallutillu.

Inuttut inuillu akornanni attaveqaqatigiittarnermi piginnaasat
Ilinniartut suliffeqarfinni iluatsitsinissamut inuttut sunniuteqarluarsinnaaneq pingaaruteqartumik piumasaqartaaneranik, suleqatinik suleqateqarluni sulisinnaassuseqarnermik aammalu atuisunik paasissutissanillu pilersuisunik suleqateqarsinnaanermik paasisamaqarneq tunngavigalugu sulisinnaassapput. Ilinniartut inuit attaveqaqatigiittarneranni tusagassiuuutit atorlugit inuit attaveqaqatigiittarneranni piginnaasatik ineriartortissinnaassavaat.

Kulturikkut inuiaqatigiillu akornanni piginnaasat
Ilinniartut paasissutissiisarnermik teknologimik atuinermik, atornerluinermillu, nalilersuillutik isummersinnaassapput. Ilinniartut kulturit Kalaallit Nunaannut IT-mi teknologi atorlugu qanilliartornerannik aammalu allamiut IT-mik atuisarnerat Kalaallit Nunaanni atuisarnermit allaanerusinnaaneranik ilisimasaqarneq tunngavigalugu sulisinnaassapput. Ilinniartut tassunga atatillugu allamiut kulturiinik naleqquttunik ilisimasaqarneq tunngavigalugu sulisinnaassapput, tassunga ilanngullugu tamanna nunani allani pissusilersuutinut kulturinullu naleqqussarsinnaanermut piumasaqaataasinnaasoq, ilinniartut aamma nunami allamiut

kalaallit kulturiannut naleqqussarnissamik ajornartorsiuteqarsinnaanerannik ilisimasaqassapput.

3 Ilikkagassatut anguniakkat imarisaalu

3.1 Ilikkagassatut anguniakkat

Ilinniartut uku piginnaalissavaat:

a) ilinniartitsissummi tunngaviusumik taaguutinik immikkoortunillu pingaarutilinnik ilisimasaqalerneq,
b) ilinniartitsissummi periutsit teknikkillu atornissaannik piginnaasaqarneq,
c) Ilinniartitsissummi tunngaviusumik taaguutinik isumaannillu paasinninneq,
d) ilinniartitsissummi ajornartorsiutit taakkununngalu nammineq isummat pillugit qisuariaateqarneq,
e) IT-ip inunnut ataasiakkaanut, inuussutissarsiutinut inuiaqatigiinnullu pingaaruteqassusianik nassuiaaneq,
f) suliffeqarfinni attaveqaqatigiiffiit digitaliusut aaqqissuunneqarnerat aserfallatsaaliornerallu pillugit suliamik ingerlatsinermi ilisimasat atorneqarnerat,
g) qarasaasiami nalunaarsuiffiit atorneqarfii assigiinngitsut atorsinnaallugit,
h) isumannaallisaanermi ajornartorsiutit paasiniarlugit, aaqqiissutissanillu assigiinngitsunik siunersuusiorneq,
i) suliffeqarfiit ineriartortitsinerannut periutsinullu allanut atatillugu IT-mi periutsini aaqqiissutit nassuiarlugit aamma atortut programmillu assigiingiiaartut katersuinermut, suliareeqqiinermut paasissutissanillu ingerlatitseqqiinermut atorsinnaallugit, aammalu suliffeqarfinnut naleqquttunik suliamillu ingerlatsinermi pisuni assigiinngitsuni aaqqiissutissatut siunnersuutit aalajangersimasut suliarisinnaallugit.

3.2 Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit

Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit tassaapput:

a) tekstbehandlingip, regnearkip saqqummiussinermilu programmit atornissaannik sungiusarneq,
b) internetimi e-mailimilu ujarlertarnermik sungiusarneq
c) IT-mi attaveqaatit aamma IT- pillugu inatsisini malittarisassat,
d) IT-mi atortut, tassunga ilanngullugit serverit paasissutissanik nassitsisarneq attaveqaqatigiiffiillu,
e) IT-mik aaqqissuussineq, ineriartortitsineq aqutsinerlu
f) Nassitsisarnermik aaqqissuusineq tigussaasumik aaqqiissuussaanermilu paasissutissat pillugit sillimaniarneq
g) Suliffeqarfimmi IT pillugu periuseq aamma IT pillugu politikki aamma
h) Attaveqartarnermi atortut periutsillu, nittartakkat, isikkulersuineq takussutissiornerlu.

3.Ilassutitut ilinniakkat

Ilinniartut taamaallaat pingaarnertut ilinniakkat atorlugit ilikkagassatigut anguniakkat angusinnaassanngilaat. Ilassutitut ilinniakkat piffissap ilinniarititsiviusup tamarmiusup 15 pct.-ianik assinganik annertussuseqassapput imatut toqqarneqassallutik ilinniartitsissummi anguniakkat angunissaannut tapersiillutik, suliaqarfinni assigiinngitsuni pisuni IT-p atorneqaneranik tapersiillutik, pingaarnertut ilikkagassat ilisilerlugit taakkununnga atassuteqartitsillutik, suliamik ingerlatsivimmi maannakkut ineriartornernik takutitsillutik.

4. Aaqqissuussineq

4.1 Ilinniartitsinermik aaqqissuussineq

a) Ilinniartitsinerni ilinniartut ilinniakkani qaffasissusiat ilisimasaallu aallaavigineqassapput.
b) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsisut ilinniartullu akornani ilikkagaqartarnermi oqaloqatigiittarnerattut sapinngisamik isikkulerlugu.
c) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitseriaatsit assigiinngitsut paarlakaajaanneqassallutik.
d) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut soqutigisaat pisariaqartitaallu isiginiarneqassallutik, taaamaalilluni ilinniartut ilinniartitsissutip pissanganartuuneranik, naleqquttuuneranik soqutiginartuuneranillu misigisaqarnissamut periarfissinneqassallutik.
e) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniagaqarnerup ingerlanneqarnerani sammisanilu ineriartortitsinermi ilinniartitsissut siuariarfiussalluni, tassa ilinniartitsissummi oqaatsit oqariartaatsillu ineriartorfiussallutik, taamaalilluni ilinniartut namminneerlutik suliariaaseqarnissamik ajornakusoortunillu eqqarsartarnissamut piffissap ingerlanerani sungiusarneqassallutik.
f) ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq inuiaqatigiinnut avatangiiserisanut annertunerpaamik attuumassuteqalersillugu.

Ilinniartitsinermi tunngaviit tassaapput tunngaviit ilinniartitsinerup aaqqissuunneqarneranut tunngaviliisut. Ilinniartitsissummi ilinniartitsinermi ilinniakkanut nutaaliorluni misileraallunilu isumaqarnermi ilinniartut alapernaassusiat ilikkagaqarusussusiallu siuarsarneqassapput. Tamanna anguneqassaaq ilinniartitsissummi sammisaqarfinnut ilisimasat tunngavigalugit. Ilinniartut ilinniartitsinermi pisut ajunngitsumik sunneeqatigiittarnerannik suleqatigiinnermi pilersartunik paasisaqassapput, tassani ataasiakkaat piginnaasaat allat siæeqatigalugit atorluarneqassallutik.

4.2. Suleriaatsit

Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitseriaatsinik toqqaanermi assigiinngiiaartitsilluni siuariartortitsillunilu. IT-mik sungiusarnerup, tamanik takunnisinnaalersitsilluni ingerlatsinerup, sungiusarnerit suliniutillu akornanni paarlakaajaatsitsisoqassaaq, tassani suleriaatsit suliallu isiginiarneqassallutik. IT internetilu paaissutissanik ujarlernermut atorneqassapput, ilinniartullu aamma internetip ilisimasaqasanik

paarllaaseqatigiittarfittut atornissannik ilinniartinneqassapput. Ilinniartitsissummi sammineqartoq pingaarneq tassaavoq paasissutissiisarnermi teknologi. Taamaammat ilinniartitsissut paasissutissanik ujarlernermut, misileraanermut, misilittaanermut uppernarsaasiornermullu IT-mi atortut annertuumik atorlugit ingerlanneqassaaq.

Ilinniartitsineq aaqqissuunneqassaaq ilinniartut ilinniartitsissummi oqaatsinik siullertut oqaasillit aappaattullu oqaasillit isiginiarlugit.

4.3 It

It aamma tusagassiissutit ilinniartitsinermi ilinniakkamut atatillugu sakkutut ilinniartullu iliniartitsissummik ilikkariartornerannut tapertatut atorneqassapput. Ilinniartitsineq aqqutigalugu ilinniartup periarfissat digitaliusut assigiinngisitaartut atornissaat ilinniassavaa, tamatumunnga ilanngullugu ataatsimooqatigiiffinnut digitaliusunik allanik suleqateqarneq.

Ilinniartitsinerup ilinniartup eqqarsaatigilluakkamik apersuusersuisumillu paasissutissanik toqqaasinnaanera, misissuisinnaanera naliliisinnaaneralu inerisaaqataaffigissavaa. Kiisalu ilinniartitsinerup ilinniartup internet-ip atornera attaveqariaatsillu pillugit apersuusersuisumik pissusilersornissaminik inerisaanissaa peqataaffigissavaa.

4.4. Ilinniartitsissummi oqaatsit

Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut ilinniartitsissummi oqaatsinik atuinerat ilinniartitissummilu taaguutinik paasinninnerat atuinerallu aaqqissuussamik ineriartortillugu. Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut ilinniartitsissummi taassuma siuliani oqaatsinik taaguutinillu paasinnissinnaaleriartortillugit.

4.5 Ilinniartitsissutinut allanut atassuteqartitsineq

Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsissutini arlalinni piffissap ilaani sulisoqartarluni ilinniartitsissutinilu allani ilisimasaqarfinnut sanilliussisoqarluni. IT IT-mi aaqqiissutinik atuineq atuutilersitsinerlu pillugit ilinniartitsissutinik allanik suleqatiginniffiuvoq.

Ilinniartitsissut aammattaaq teknologimik ineriartortitsineq IT-mi politikkimi pissutsit pillugit ajornartorsiutinut atatillugu inuiaqatigiinnik ilisimatusarnermik ilinniartitsissutinik suleqatigiinniffiuvoq. Ilinniartitsissummi nunat tamar akornanni aningaasaqarneq internetimi paasissutissanillu nalunaarsuiffimmi paasissutissanik ujarnermi pingaaruteqartutut ilaavoq.

5. Nalilersuineq

5.1 Ingerlaavartumik nalilersuineq

Ilinniartitsissummi anguniakkat ingerlaavartumik nalilersuinermi tunngaviupput. Ataasiakkaanik ilitsersuineq naliliisarnerlu aqqutigalugit ilinniarnerup tamarmiusup ingerlanerani ilinniarttut qaffasissutsiminnik ilinniartitsissummilu killiffimminni ineriartornerminnik erseqqarissumik paasisaqassapput tassunga ilanngullugit ingerlatat

ilinniartitsinermi pissarsiaqarneq pillugu ataasikkaarlutik ataatsimullu qisuariaateqartarnermik piumassuseqartitsilersut ilanngunneqassapput.

5.2 Misilitseriaatsit
Suliassami atortut siumut ilisimaneqanngitsut tassunga ilanngullugu suliassaq atorlugit apeqqutit arlallit tunngavigalugit oqaluttariarsorluni misilitsinneq.

Minutsini 48-ni piareersarnissamut piffissaliisoqassaaq, piffissalu soraarummeerfik soraarummeertumut ataatsimut minutsit 24-upput.

Soraarummeertup soraarummeertitsisullu oqaloqatigiinnerigut soraarummeertitsineq ingerlanneqassaaq, tassungalu peqatigitillugu soraarummeertup suliamik ingerlatsinermi piginnaasani computeri atorlugu takutissallugit.

5.3 Naliliinermi tunngaviit
Naliliinermi soraarummeertoq ilinniartitsissummi anguniakkanik qanoq annertigisumik angusinersoq nalilerneqassaaq.

Soraarummeertoq tassani ukuninnga piginnaasaqassaaq:

a) ilinniartitsissummi ilinniakkanik aaqqissuussisinnaaneq ingerlatitseqqiisinnaanerlu,
b) suliamik ingerlasineq pillugu tunngavilersuisinnaassaaq,
c) suliamik ingerlatsinermi piginnaasanik takutitsisinnaassaaq aamma
d) qanitani pissutsit nunallu akornanni pissutsit tunngavigalugit ilinniartitsissummi atuagarsorneq atorlugu IT-mi ajornartorsiutinik oqallisiginnissinnaassaq nalilersuisinnaallunilu.

Tamakkiisumik naliliineq aallaavigalugu karakteriliisoqassaaq.

Nutaaliorneq B - 2022

1. Ilinniartitsissutip inissisimanera
Nutaaliorneq B-mut ilaapput nassaarsiorneq, nutaaliorneq siaruarterinerlu pillugit ilisimasat. Ilinniartitsissut namminersortuni pisortallu suliffeqarfiini kattuffinnilu aningaasannanniarfiusuni aningaasannarniuffiunngitsunilu isumassarsinermiit niuerutiginerinut ilisimasaqarfiulersarpoq. Taassuma saniatigut ilinniartitsissummi nutaaliornerup suliffeqarfinni inuiaqatigiinnilu pingaaruteqarnera sammineqarpoq. Ilinniartitsissummi inuiaqatigiinnik ilisimatusarnermi periutsit atorneqartarput, tamatumunnga ilanngullugit misissueqqissaarnerit, tunngavilersuinerit ilutsinillu suliaqarnerit.

2. Ilinniartitsissummi siunertat
Ilisimasat piginnaasallu.
Ilinniartut nutaaliornermi oqariaatsit aamma nutaaliornermi periutsit pillugit ilisimasaqassapput aamma pisinnaasaqassallutik isumassarsiamiit, iliuutsinut nalilinnik pilersitsisinnaasunut, nutaaliorlutik ingerlatsinermik suliaqarsinnaallutik.

Ilinniartut nutaaliornikkut suliamut atatillugu ajornartorsiutip ilisarinissaanut ilisimasaqarlutillu pisinnaasaqassapput, paasissallugulu ajornartorsiut pinaveersaassagaanni qaangissagaanniluunniit iliuutsit suut siunertamut naapertuuttuullutillu pisariaqartuunersut.

Ilinniartut paasissavaat nammineq pilersitsilluni iliuutsit nutaaliorluni ingerlatsinermi qanoq niunernikut kinguneqarlutillu sunniuteqarsinnaanersut. Qitiutinneqassaaq nutaaliorluni pilersitsinerit naleqartunik pilersitsisinnaasut piviusunngortinnissaat.

Ilikkagaqartarnermi sulinermilu piginnaasat
Ilinniartut suleqatigiissinnaassuseqarnerat qitiuvoq, tamannalu ajornartorsiutit piviusunut qanittut aqqutigalugit taakkulu pillugit suleqatigiikkaarluni ingerlatsinikkut patajaallisarneqassalluni. Naleqartunik aaqqissuussutissanik suliaqarnermi avataaniit soqutiginnitsit suleqatiginissaat ilaatinneqartariaqarpoq, soorlu najukkami suliffeqarfiit, inuussutissarsiutinik ingerlatsisut aamma kattuffiit pisortanit tamakkiisumik ilaannakortumilluunniit ingerlanneqartut.

Inuttut inuillu akornanni attaveqaqatigiittarnermi piginnaasat
Nutaaliorluni ingerlatsineq pillugu suleqatigiikkaarluni sulineq aamma avataaniit soqutiginnitsit suleqatigínerat aqqutigalugit ilinniartut inuttut iliuuseqarnissamut tatiginninnerat inooqatigiissutsikkullu sapiissuseqarnerat patajaallisarneqassapput. Ilinniartitsissut nutaaliorneq aaqqiissutissanik naleqartunik nutaalianillu pilersitsinissamut peqataanermi saniatigut aammattaaq ilinniartut inuttut inerikkiartornerannut aamma suliamut atatillugu inuttullu pisinnaasamik upperinnilernerannut peqataassaaq.

Kulturikkut inuiaqatigiillu akornanni piginnaasat
Ilinniartut paasisinnaassavaat nutaaliorneq aamma nutaaliornermi iliuutsit inuiaqatigiit ingerlaannarnissaannut, ineriartornissaannut siuariartornissaannullu pingaaruteqarsinnaasut, aamma nutaaliorneq suliffeqarfinnik nutaanik pilersitsinermik kinguneqartoq, inuiaqatigiinni kulturikkut oqaluttuarisaanikkullu ilaqartunik aallaaveqartartoq.

3. Ilikkagassatut anguniakkat imarisaalu

3.1 Ilikkagassatut anguniakkat

Ilinniartut uku piginnaalissavaat:

a) Inuiaqatigiinni nutaaliornermut suut pingaaruteqartuunerat nassuiarsinnaassallugu – nunami namminermi nunarsuarlu tamakkerlugu, tamannalu aqqutigalugu ilinniartitsissutip suussusianik periusaanillu ilisimasaqarneq pisinnaasaqarnerlu takutissinnaallugu,

b) nutaaliorluni ingerlatsinerit aqqutigalugit naleqartunik pilersitsinissamut periarfissat suussusilersinnaassallugit, oqaasertalersinnaassallugit nalilersinnaassallugillu,

c) niuernernermut isumassarsiat nalilernissaannut aamma isumassarsianik inerisaanissamut periutsit pilersitsiffiusut nassuiarlugillu atorsinnaassallugit,

d) nutaaliornermi oqariaatsit aamma nutaaliornermi ilusiliat atorsinnaassallugit taakkunanilu piumasaqaatit nassuiarsinnaassallugit,

e) nutaaliorluni ingerlatsineq ingerlaasinnaassallugu, immikkoortuilu isumassarsiamiit naleqartumik pilersitsilluni iliuuseqarnermut nassuiarsinnaassallugit aamma

f) paasissutissanik nutaaliornermik ingerlatsinermut naapertuuttunik katersisinnaaneq, suliarinnissinnaaneq saqqummiussisinnaanerlu paasissutissalu atorsinnaassusiannik apersuusersuisumik naliliisinnaaneq.

3.2 Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit

Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit aqqutigalugit ilinniartut ilinniartitsissummik itisiliineq, ilisimasat pisinnaasallu angussavaat.

Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit ukuupput: (ilikkagassatut anguniakkat akimorlugit):

Niunernermut ilusiliussat aamma naleqartunik pilersitsineq

a) Naleqartunik neqeroorutit aamma naleqartunik pilersitsineq

b) Niunernermut ilusiliaasartut ilusaat

c) Aningaasaqarnikkut imminut napatissinnaassuseq

Pisariaqartitat periarfissallu

d) Niuerfiit, pisisartut atuisullu

e) Diffusion aamma adoptanter

f) Ilisimatusarnikkut misissuineq

Suleqatigiinneq aaqqissugaanerlu

g) Intraprenørskab

h) Suleqatigiit, aqutsineq aamma aaqqissugaaneq

i) Attaviit aamma soqutiginnitsit

j) Attaveqaqatigiinneq

Pilersitsisinnaassuseq aamma isumassarsianik pilersitsineq

k) Annertuuliorluni aamma nalilersuinerulluni eqqarsarnissamut periutsit

l) Nutaaliornerup ingerlasaasii
m) Ilusilersuinerup ingerlasaasii takussaasunngortitsinerlu

Suliumatussuseq
n) Entreprenøritut iliuutsit
o) Suliumatussutsimut pingaarutillit
p) Niunernermut pilersaarut, pilersitsineq aningaasalersuinerlu

Ineriartornerup sammivigeqqajaasai aamma maanna saqqumilaassuseq
q) Maannakkorpiaq ineriartornermi sammivioqqajaasut niunernermi ilusiliussanut pingaarutaat
r) Maanna saqqumilaartut paasiniarnissaannut periutsit

Inuiaqatigiinni pissutsit
s) Inuiaqatigiit killiffiannut nutaaliornerup pingaarutaa
t) Nunami namminermi nunarsuarlu tamakkerlugu nutaaliornermik siuarsaallutillu kinguarsaataasarttut
u) Inooqatigiissutsikkut avatangiisitigullu piujuartitsineq
v) Pissusiserisssaarnissakkut nalilersuinerit.

3.4 Ilassutitut ilinniakkat

Pingaarnertut ilinniakkat kisiisa atorlugit ilinniartut ilinniakkani anguniakkat angusinnaanngilaat. Ilassutitut ilinniakkat imatut toqqarneqassapput ilikkagassatut ilinniakkanut atassuteqartitseqataatillugit itisiliitillugillu, pingaartumik nutaaliorneq inuiaqatigiillu kissalu suliffeqarfiup nutaaliornermi suliamik ingerlatsinera. Ilassutitut ilinniakkat imatut toqqarneqassapput nutaaliornermi sulianik ingerlatsinermi ilinniartitsissutini assigiinngitsuni ilisimasat periutsillu atorneqarnissaasa pisariaqarneranik ilinniartut paasisaqassallutik. Ilassutitut ilinniakkat tassaapput maannakkut pisunik atuagassat soorlu aviisini ilanngussat, tv-mi aallakaatitat imaluunniit suliffeqarfiit nittartagaanni paasissutissat.

4. Ilinniartitsinermik Aaqqissuussineq

4.1 Ilinniartitseriaatsimi periutsit

a) Ilinniartitsinerni ilinniartut ilinniakkani qaffasissusiat, nukissarisaat, nutaaliornermik pisinnaasaat ilisimasaallu aallaavigineqassapput.
b) Ilinniarneq aaqqissuunneqassaaq, sapinngisamik annertunerpaamik ilinniartitsisup ilinniartullu akornanni ilikkariartornermi oqaloqatigiinnertut ingerlanneqarluni. Taamaammat misissuinermik tunngaveqarneq ilinniartitsissummut pingaartuuvoq. Teoriinik aallaaveqarluni tunngaveqarneq annermik ingerlatsinerni sivikinnerusuni immikkut anguniagaqarfiusuni atorneqassaaq, anguniakkat, teoriit periutsillu qitiutillugit ingerlatsiffiusuni.
c) Ilinniartitseriaatsit assigiinngitsut paarlakaattussanngorlugit ilinniartitsineq aaqqissuunneqassaaq.

d) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut soqutigisaat pisariaqartitaallu isiginiarneqassallutik, taaamaalilluni ilinniartut ilinniartitsissutip pissanganartuuneranik, naleqquttuuneranik soqutiginartuuneranillu misigisaqarnissamut periarfissinneqassallutik. Ilinniartut namminneerlutik nutaaliorluni ingerlatsinermik pilersaarusiorneq, ingerlatsineq naliliinerlu suliarissavaat.

e) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniagaqarnerup ingerlanneqarnerani sammisanilu ineriartortitsinermi ilinniartitsissut siuariarfiussalluni, tassa ilinniartitsissummi oqaatsit oqariartaatsillu ineriartorfiussallutik, taamaalilluni ilinniartut namminneerlutik suliariaaseqarnissamik ajornakusoortunillu eqqarsartarnissamut piffissap ingerlanerani sungiusarneqassallutik. Nutaaliornermi ilisimasanut, pisinnaasanut piginnaanernullu tunngaviupput suliamut atatillugu paasisaqarnerit.

f) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq inuiaqatigiinnut avatangiiserisanut annertunerpaamik attuumassuteqalersillugu. Ilinniartitsinermut atatillugu suleqatissat avataaneersut peqataatinneqassapput.

Nutaaliorneq B-mi ilaatigut tunngaviupput ilinniartitsissummi teorii periutsillu ilaatigullu ajornartorsiutit maanna pisut piviusunullu qanittut. Ilinniartitsineq aaqqissuunneqassaaq apersuusersuisumik sammivilerlugu suleqatigiikkaarnermillu tunngaveqartillugu, pisuusaartitsinerit iliniartitsissummi teoriit paasinissaannut atugassat ilaatillugit. Ilinniartut sulilluarnikkut aaqqiissutissanik nalilinnik ataavartitsisunillu pilersitsisinnaalernissaannik inerisaaneq aamma mersernarsinnaasunut pissuseqarsinnaassusiat ilinniartitsinerup pilersaarusiornerani isiginiarneqassapput.

4.2 Suleriaatsit

Ilinniartitsineq aaqqissuunneqassaaq suleriaatsit, ilinniartitsissummi anguniakkat ilinniartunik anguneqarnissaannut tapersiisumik assigiinngiiartillugit. Ilinniartut periarfissaqassapput periutsit toqqarneqartut pillugit apersuusersuisumik eqqarsaatersornissamut, aamma kisimiilluni sulinerit suleqatigiikkaarnerillu paarlakaanneqassapput. Suleriaatsinik toqqaaneq pissaaq ilinniartut pilersitsisinnaassusiat mianeralugu, taamaalilunilu suleqatigeeriaatsit ilinniartitseriaatsillu allaanerusut nutaamillu eqqarsarfiusut salliutinneqarlutik.

Pingaartinneqassaaq ilinniartut nutaaliorluni ingerlatsinerminni piareersarsinnaassusiisa, nammassinnissinnaassusiisa uppernarsaasersusinnaassusiisalu unamnmillernissaat, namminneq paasissutissanik ujarlernerat najoqqutassanillu inerisaanerat aallaavigalugu. Ilinniartut ilinniartitsinerup pilersaarusiorneranut peqataatinneqassapput, taannalu suliniummik ingerlatsinertut aaqqissuunneqassaaq, pikkorissarluni ingerlatsinernik sivikinnerusunik, ilinniartut ilikkiariartornerinut naapertuuttutut nalilerneqartunik tapertqartillugu.

Ilinniartitsineq aaqqissuunneqassaaq, ilinniartut ilinniartitsinermi oqaatsinik namminneq oqaatsimittut siullertut atuisut aamma ilinniartut ilinniartitsinermi oqaatsinik oqaatsit aappaattut atuisut mianeralugit.

Oqaluttariarsorluni misilitsinissamut tunngaviusutut ingerlatsinerit arlallit suliarineqassapput, ilinniartitsissutit imarisaannik pingaarnernik tamatigoortumik peqataatitsisumik.

Ingerlatsinerit pingaarnertut qulequtassaa ilinniartitsisumit aalajangerneqassaaq. Tamatumunnga ilinniartut allallutik ataqatigiissumik suliaqassapput, suliamut tunngatillugu qitiutitassaq aalajangiusimaannarumallugu. Ingerlatsinerit ilaat niunernermut pilersaarusianik naggaserneqarsinnaavoq.

Piumasaanngilaq eqimattat soraarummeeqatigiittut ingerlatsinerit tamaasa ataatsimoorlutik suliarisimassagaat.

4.3 It

It ilinniartitsinermut pissusissamisuuginnartumik ilaatinneqassaaq, ilinniartullu sapinngisamik attaveqaatinik elektroniskiusunik internertimillu atuinissaminnut periarfissaqassapput.

It aamma tusagassiissutit ilinniartitsinermi ilinniakkamut atatillugu sakkutut ilinniartullu iliniartitsissummik ilikkariartornerannut tapertatut atorneqassapput. Ilinniartitsineq aaqqutigalugu ilinniartup periarfissat digitaliusut assigiinngisitaartut atornissaat ilinniassavaa, tamatumunnga ilanngullugu ataatsimooqatigiiffinnut digitaliusunik allanik suleqateqarneq.

Ilinniartitsinerup ilinniartup eqqarsaatigilluakkamik apersuusersuisumillu paasissutissanik toqqaasinnaanera, misissuisinnaanera naliliisinnaaneralu inerisaaqataaffigissavaa. Kiisalu ilinniartitsinerup ilinniartup internet-ip atornera attaveqariaatsillu pillugit apersuusersuisumik pissusilersornissaminik inerisaanissaa peqataaffigissavaa.

4.4 Ilinniartitsinermi oqaatsit

Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut ilinniartitsissummi oqaatsinik atuisarnerat ilinniartitsissummilu taaguutinik atuinerat aaqqissuussamik ineriartortinneqarluni. Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsissutit siulianni oqaatsinik oqariaatsinillu ilinniartut piffissap ingerlanerani paasinnilluarsinnaatikkiartortillugit atuisinnaalluartikkiartortillugillu.

4.5 Ilinniartitsissutinut allanut atassuteqartitsineq

Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq piffissat ilaanni ilinniartitsissutit akornanni suliaqartoqartarluni ilinniartitsissutinilu ilisimasaqarfinnut sanilliutitsilluni. Ilinniartut ilinniartitsissutinit allanit ilisimasaat, pisinnaasaat piginnaasaallu ilaatinneqassapput qulequttanik sanilliussinermut tapertaatillugit.

Ilinniartitsissutinut tuniniaaneq B-mut, suliffinni aningaasaqarneq B-mut aamma nunat tamat akornanni aningaasaqarneq B-mut ataqatigiissaarinissaq periarfissaqarluarpoq. Tuniniaaneq B-mut ataqatigiissitsineq ilinniartitsissutip imarisaanut pingaarnernut *pisariaqartitat aamma periarfissanut* aamma *ineriartornerup sammivigeqqajaasai aamma maanna saqqumillaassusermut* annermik attuumassuteqarput. Nunat tamat akornanni aningaasaqarneq B-mut ataqatigiissitsineq ilinniartitsissutip imarisaanut *inuiaqatigiinni pissutsinut* annermik attuumassuteqarpoq.

Ilinniartitsissut aamma oqaatsinik ilinniartitsissutinut annertuumik atassuteqarpoq, tassa ilinniartitsissummi oqaatsit atorneqartut tassaammata tuluit danskillu oqaasii, aammalu ilinniartitsisummi oqaariartaatsit kalaallisut oqaasertaqanngimmata taaguuteqaratilluunniit,

taamaammaalli oqaatsinik taaguutinilluunniit pisortatigoortuunngitsumik nassuiaatit nassaassaallutik.

5. Naliliinneq

5.1 Ingerlaavartumik naliliineq

linniartunik ataasiakkaanik ilitsersuinikkut nalilersuinikkullu ilinniartut ataasiakkaat ilinniagaqarnermi tamarmiusumi qaffasissutsiminnik ilinniartitsissumilu inissisimanerminni ineriartornerminnik ersarissumik paasisaqassapput. Ingerlatat ilinniartitsinermi pissariaqartarnermi pilerilersitsisut ataasiakkaanillu ataatsimut qisuariartitsisartut ilanngunneqassapput. Nalilersuinermi ilikkagassatut anguniakkat tunngaviupput.

5.2 Misilitseriaaseq

Nutaaliornermik ilinniakkami unamminartumik suliakkiissutaasoq tunngavigalugu oqaluttariarsorluni misilitsittoqassaaq. Nalunaaquttap akunneri 24-t piareersarfiussapput, taamaattorlu akunnernik 24-nik ikinnerussanatik. Suleqatigiit ilinniartunik 3-4-nik inuttaqartut makitartik aallaavigalugu nutaaliornermik ilinniagaq aallaavigalugu suliaqassapput, suliarlu ilinniartitsinermit suliniummut nammineq toqqakkamut naleqqiunneqassalluni. Suleqatigiikkaarluni soraarummeertoqassaaq. Piffissaq soraarummersitsiffiusoq soaarummeertumut ataatsimut minutsit 20-t missaanniissaaq.

Soraarummeerneq aallarnerlugu suleqatigiit suliartik saqqummiutissavaat ingerlatsinerminnullu sanilliullugu, immikkoortoq taanna annerpaamik minutsinik 20-nik sivisussuseqassaaq. Soraarummeerneq soraarummeertut soraarummeersitsisullu akornanni oqaloqatigiinnertut ingerlanneqassaaq, suleqatigiit saqqummiinerat aallaavigalugu.

Suliat ataatsimoortut ataatsimut isigalugu ilinniartitsissummi anguniakkat ilinniartitsisutillu imarisai pingaarnerit matussusissavaat.

5.3 Naliliinermi tunngaviit

Naliliinermi soraarummeertut ilikkagassatut anguniakkanik, imm. 3.1-imi taaneqartunik, qanoq angusitiginersut tunngavigalugu naliliisoqassaaq. Soraarummeertup saqqummiineranik ataatsimut naliliineq tunngavigalugu karakteriliisoqassaaq.

Nutaaliorneq C - 2022

1. Ilinniartitsissutip inissisimanera
Nutaaliorneq C imaqarpoq nassaarsiorneq, nutaaliorneq siaruarterinerlu pillugit ilisimasanik. Nutaaliornermi suliarineqartarput nutaaliornermik ingerlatsinerit, suliniutinik aqutsineq, suliniutit ingerlaartarneri niuernermilu pilersaarutit. Ilinniartitsissut namminersortuni pisortallu suliffeqarfiini kattuffinnilu aningaasannanniarfiusuni aningaasannarniuffiunngitsunilu isumassarsinermiit niuerutiginernerinut ilisimasaqarfiulersarpoq. Taassuma saniatigut ilinniartitsissummi nutaaliornerup suliffeqarfinni inuiaqatigiinnilu pingaaruteqarnera sammineqarpoq.

2. Ilinniartitsissummi siunertat
Ilisimasat piginnaasallu.
Ilinniartut nutaaliorneq pillugu imatut ilisimasaqalissapput piginnaasaqalerlutillu suliffeqarfimmik kattuffimmillu aningaasanniarfiunngitsumik pilersitsinermi isumassarsisarnermik ineriartortitsinermik aaqqissuussamik anguniagaqarlutillu suliaqarsinnaallutik. Ilinniartut tassunga atatillugu niuernermi iliuuseqarsinnaassapput aammalu suliniutinik suliaqarnermi suliffeqarfinnillu nutaanik aallartitsinermi periutsit atorneqarneranni ajutoorfiusinnaasunik suliaqarsinnaassapput.

Ilikkagaqartarnermi sulinermilu piginnaasat
Ilinniartut suleqatigiiaarlutik nutaaliornermik ingerlatsinermi ajornartorsiutit piviusorsiortut pillugit ilisimasatik ineriartortissavaat.

Inuttut inuillu akornanni attaveqaqatigiittarnermi piginnaasat
Ilinniartut isumassarsianik aaqqissuussamik anguniagaqarlutillu sulisinnaassapput. Ilinniartut namminneq isumassarsiatik upperissavaat, aammali isornartorsiorsinnaassallugit. Ilinniartut isumassarsiatik niuernermilu pilersaarutitik siornersortinut, taarsigassarsisitsisartunut, pisisartunut pilersuisunullu suliamik ingerlatsisunut takoqqusaarutigisinnaassavaat.

Kulturikkut inuiaqatigiillu akornanni piginnaasat
Inuiqatigiit ingerlaannarnissaasa ineriartorfiunissaasalu inuttaasut nutaaliornissaanerannut aallarnisaasuunerannullu atassuteqarneranik paasisimasatik tunngavigalugit sulisinnaassapput.

3. Ilikkagassatut anguniakkat imarisaalu
3.1 Ilikkagassatut anguniakkat
Ilinniartut uku piginnaalissavaat:

a) nutaaliornermi tunngaviusumik taaguutit nassuiarsinnaallugit aammalu nuna tamakkerlugu inuussutissarsiutillu immikkoortuini nutaaliornermi ingerlatsinerit taakkulu kingunissaat allaaseralugit,

b) nutaaliornermi isumassarsiat nalilersornissaannut isumassarsiat periutsillu ineriartortinnissaannut anguniagaqarluni teknikkit nassuiarsinnaallugit atorsinnaallugillu,
c) suliffeqarfiit kattuffiillu aningaasarsiorfiunngitsut pilersinneqarnerannut ingerlaannarnissaannullu tunngavittut niuernermi pissutsit nassuiarsinnaallugit,
d) nammineq suliffeqarfigisamik aallartitsinermi aqutsinermi sakkut niuernermi pilersaarutini atorsinnaallugit,
e) nutaaliornermi siaruarterinerit nassuiarsinnaallugit, aamma
f) nammineq suliffeqarfigisamik aallartitsinermi suleqatigiit suleqatigiinnilu peqataasut inissisimanerat pillugu tunngaviusumik ilisimasat atorsinnaallugit ataqatigiississinnaallugillu.

3.2 Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit

Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit ukuupput:

a) inuiaqatigiinni nutaaliorneq,
b) isumassarsianik pilersinermut, ineriartortitsinermut nalilersuinermullu periutsit tunngaviusut,
c) pilersitsineq niuernermilu periutsit,
d) niuernermut, pilersaarut,
e) siaruarterineq aamma
f) suleqatigiit suleqatigeeriaatsillu.

3.3 Ilassutitut ilinniakkat

Pingaarnertut ilinniakkat kisiisa atorlugit ilinniartut ilinniakkani anguniakkat angusinnaanngilaat. Ilassutitut ilinniakkat imatut toqqarneqassapput ilikkagassatut ilinniakkanut atassuteqartitseqataatillugit itisiliitillugillu, pingaartumik nutaaliorneq inuiaqatigiillu kissalu suliffeqarfiup nutaaliornermi suliamik ingerlatsinera. Ilassutitut ilinniakkat imatut toqqarneqassapput nutaaliornermi sulianik ingerlatsinermi ilinniartitsissutini assigiinngitsuni ilisimasat periutsillu atorneqarnissaasa pisariaqarneranik ilinniartut paasisaqassallutik. Ilassutitut ilinniakkat tassaapput maannakkut pisunik atuagassat soorlu aviisini ilanngussat, tv-mi aallakaatitat imaluunniit suliffeqarfiit nittartagaanni paasissutissat.

4. Ilinniartitsinermik aaqqissuussineq

4.1 Ilinniartitseriaatsimi periutsit

a) Ilinniartitsinerni ilinniartut ilinniakkani qaffasissusiat ilisimasaallu aallaavigineqassapput.
b) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsisut ilinniartullu akornani ilikkagaqartarnermi oqaloqatigiittarnerattut sapinngisamik isikkulerlugu.
c) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitseriaatsit assigiinngitsut paarlakaajaanneqassallutik.

d) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut soqutigisaat pisariaqartitaallu isiginiarneqassallutik, taaamaalilluni ilinniartut ilinniartitsissutip pissanganartuuneranik, naleqquttuuneranik soqutiginartuuneranillu misigisaqarnissamut periarfissinneqassallutik.
e) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniagaqarnerup ingerlanneqarnerani sammisanilu ineriartortitsinermi ilinniartitsissut siuariarfiussalluni, tassa ilinniartitsissummi oqaatsit oqariartaatsillu ineriartorfiussallutik, taamaalilluni ilinniartut namminneerlutik suliariaaseqarnissamik ajornakusoortunillu eqqarsartarnissamut piffissap ingerlanerani sungiusarneqassallutik.
f) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq inuiaqatigiinnut avatangiiserisanut annertunerpaamik attuumassuteqalersillugu.

Nutaaliorneq C-mi tunngaviuvoq illuatungaani ilinniartitsissummi atuagarsorneq periutsillu illuatungaanilu maannakku piviusunilu ajornartorsiutit ataqatigiissinneri. Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ajornartorsiutit sammillullugit ilinniartitsummilu atuagarsornerluni paasissutissiiniarluni suliassat naatsut ilanngullugit suleqatigiissitsilluni. Suliassat naatsut atorlugit ilinniartitsinermut ataatillugu avataani suleqatit ilanngunneqassapput.

Ilinniartitsinermik aaqqissuussinermi isumassarsisarneq pingaartinneqassaaq suliffeqarfimmillu imaluunnit suliffeqarfimmik aningaasannarniarfiunngitsumik nutaamik pilersinermut tunngavittut isumassarsianik nalilersuineq. Aammattaaq ilinniartut niuernermi iliuuseqarsinnaassusiat ineriartortinnissaa ilinniartitsinermik pilersaarusiornermi isiginiarneqassaput.

4.2 Suleriaatsit

Ilinniartitsineq aaqqissuunneqassaaq suleriaatsit assigiinngiartillugit, tassunga ilanngullugu periutsit toqqakkat pillugit isornartorsiuvilluni qisuariaateqarsinnaaneq aammalu ilinniartut ataasiakkat sulisillugit suleqatigiikkuutaarlugillu sulisillugit paarlakaajaartitsilluni sulisoqassaaq. Suleriaatsinik toqqaanermi ilinniartut nutaaliorsinnaanerisa ineriartortinnissaa isiginiarneqassaaq, taamaalilluni allaasunik nutaaliorlunilu eqarsarluni suleriaatsit ilinniartitseriiatsillu salliutinneqassallutik.

Ilinniartitsineq sivunerusumi imminut atasumik ilinniartitsinertut aaqqissuunneqassaaq, tassani ilinniartut isumassarsisarnermik namminerlu suliffeqarfimmik aallartitsinermik imaluunniit suliffeqarfimmik aningaasannanngiarfiunngitsumik pilersinermik suleqatigiikkaarlutik sulissallutik. Ilinniartut pingaarnertut ilinniakkanik ilassutitullu ilinniakkanik ilinniartitsissummi immikkoortunik pingaarutilinnik suliaqassapput. Ilinniartitsineq niuernermi pilersaarusiornermik naggaserneqassaaq, taannalu oqaluttariarsorluni misilitsinnermi tunngaviussaaq.

Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut ilinniartitsissummi oqaatsinik siullugu oqaasillit ilinniartitsissummilu oqaatsinik aappaattut oqaasillit isiginiarneqassallutik.

Ilinniartitsinermi ilaavoq, ilinniartitssummi naggasiullugu soraarummernissamut suliaq tassanilu ilinniartitsinermi tiimit 24-it missaat atorneqassallutik imaqassallunilu ilinniartitsissummi ajornartorsiutinik pingaarnernik. Ilinniartut suliniummik allaaserisaq suliarissavaat, taannalu suliniummut siulequtitut atuarfimmit akuerineqassaaq. Suliniut soraarummeernissamut tungavigissallugu naleqquppat akuersisoqassaaq. Suliniummi nalunaarusiap annertussusaa quppernerit annerpaamik 15-iussapput. Suliniummi ilinniartut ataasakkaarluik nammineerlutillu nutaaliornermi ajornartorsiutinik suliaqassapput.

Ilinniartitsineq aaqqissuunneqassaaq, ilinniartut ilinniartitsinermi oqaatsinik namminneq oqaatsimittut siullertut atuisut aamma ilinniartut ilinniartitsinermi oqaatsinik oqaatsit aappaattut atuisut mianeralugit.

Oqaluttariarsorluni misilitsinissamut tunngaviusutut ingerlatsinerit arlallit suliarineqassapput, ilinniartitsissutit imarisaannik pingaarnernik tamatigoortumik peqataatitsisumik.
Ingerlatsinerit pingaarnertut qulequtassaa ilinniartitsisumit aalajangerneqassaaq.
Tamatumunnga ilinniartut allallutik ataqatigiissumik suliaqassapput, suliamut tunngatillugu qitiutitassaq aalajangiusimaannarumallugu. Ingerlatsinerit ilaat niunernermut pilersaarusianik naggaserneqarsinnaavoq.
Piumasaanngilaq eqimattat soraarummeeqatigiittut ingerlatsinerit tamaasa ataatsimoorlutik suliarisimassagaat.

4.3 It

It ilinniartitsinermut pissusissamisuuginnartumik ilaatinneqassaaq, ilinniartullu sapinngisamik attaveqaatinik elektroniskiusunik internertimillu atuinissaminnut periarfissaqassapput. It aamma tusagassiissutit ilinniartitsinermi ilinniakkamut atatillugu sakkutut ilinniartullu iliniartitsissummik ilikkariartornerannut tapertatut atorneqassapput. Ilinniartitsineq aaqqutigalugu ilinniartup periarfissat digitaliusut assigiinngisitaartut atornissaat ilinniassavaa, tamatumunnga ilanngullugu ataatsimooqatigiiffinnut digitaliusunik allanik suleqateqarneq.

Ilinniartitsinerup ilinniartup eqqarsaatigilluakkamik apersuusersuisumillu paasissutissanik toqqaasinnaanera, misissuisinnaanera naliliisinnaaneralu inerisaaqataaffigissavaa. Kiisalu ilinniartitsinerup ilinniartup internet-ip atornera attaveqariaatsillu pillugit apersuusersuisumik pissusilersornissaminik inerisaanissaa peqataaffigissavaa.

4.4 Ilinniartitsissummi oqaatsit

Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut ilinniartitsissummi oqaatsinik atuisarnerat ilinniartitsissummilu taaguutinik atuinerat aaqqissuussamik ineriartortinneqarluni.
Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsissutit siulianni oqaatsinik

oqariaatsinillu ilinniartut piffissap ingerlanerani paasinnilluarsinnaatikkiartortillugit atuisinnaalluartikkiartortillugillu.

4.5 Ilinniartitsissutinut allanut atassuteqartitsineq

Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq piffissat ilaanni ilinniartitsissutit akornanni suliaqartoqartarluni ilinniartitsissutinilu ilisimasaqarfinnut sanilliutitsilluni. Ilinniartitsissut suliaqarfimmi suliarineqartartunik nunat tamat akornanni kulturillu akornanni ajornartorsiutit pillugit inulerinermik ilinniartitsussutinut atassuteqarpoq.

Ilinniartitsissut niuernermi pilersaarutit suliarineqarneranni ajornartorsiutit pillugit illinniartitsimmut tuniniaaneq B-mut aamma suliffeqarfiit aningaasaqarnerat B-mut annertuumik atassuteqarpoq. Suliffeqarfiit aningaasaqarnerannut B-mut atassuteqarneq pingaartumik tassaapput sammisat pilersitsinermi missingersuutit, ingerlatsinermi missingersuutit aamma aningaasaqarniarnermut missingersuutit.

Ilinniartitsissut oqaatsinik ilinniartitsissutinut annertuumik atassuteqarpoq, tassa ilinniartitsissummi oqaatsit atorneqartut tassaammata tuluit danskillu oqaasii, aammalu ilinniartitsisummi oqaariartaatsit kalaallisut oqaasertaqanngimmata taaguuteqaratilluunniit, taamaammaalli oqaatsinik taaguutinilluunniit pisortatigoortuunngitsumik nassuiaatit nassaassaallutik.

5. Nalilersuineq

5.1 Ingerlaavartumik nalilersuineq

Ilinniartunik ataasiakkaanik ilitsersuinikkut nalilersuinikkullu ilinniartut ataasiakkaat ilinniagaqarnermi tamarmiusumi qaffasissutsiminnik ilinniartitsissumilu inissisimanerminni ineriartornerminnik ersarissumik paasisaqassapput. Ingerlatat ilinniartitsinermi pissariaqartarnermi pilerilersitsisut ataasiakkaanillu ataatsimut qisuariartitsisartut ilanngunneqassapput. Nalilersuinermi ilikkagassatut anguniakkat tunngaviupput.

5.2 Misilitseriaaseq

Misilitsinnermi ilaapput imm. 4.2 naapertorlugu suliniut aamma oqaluttariarsorluni misilitsinneq marlunnik immikkoortulik. Aappaani soraarummeernermi suliniut suliarineqarnikoq aallaaviussaaq. Soraarummeernerup aappaani suliassat piviusut annikinnerusut tunngavigalugit siumut ilisimaneqanngitsut aallaaviussapput. Sulissani soraarummeertut ilinniartitsissummi ajornartorsiutinik allaaseqarsinnaassusiannik, nalilersuisinnaassusiannik naliliisinnaassusiannillu takutsitsinissamut periarfissinneqassapput. Ilinniartut oqaluttariarsorluni misilitsinnermi immikkoortut taakku marluk tulleriinnilersornissaat namminneq aalajangissavaat.

Oqaluttariarsorluni soraarummeernermut minutsit 30-t missaanni piareersartitsisoqassaaq, piffissarlu soraarummeerfik soraarummeertumut ataatsimut minutsit 30-it missaaniissaaq.

Marlunnik karakteriliisoqassaaq: Ataaseq soraarummeernissamut suliniummi ataaserlugu oqaluttariarsorluni soraarummeernermi saqqummiinermut. Oqaluttariarsorluni soraarummeernermi saqqummiinernut karakterimi immikkoortut marluk assigiimmik nalilerneqassapput.

5.3 Naliliinermi tunngaviit

Naliliinermi soraarummeertut ilikkagassatut anguniakkanik qanoq angusitiginersut tunngavigalugu naliliisoqassaaq. Soraarummeertup ukunani piginnaasai pingaartinneqassapput:

a) ilinniartitsissummi oqaatsit, periusit suliariaatsillu piviusunut qanittut atorlugit nutaaliornermi ajornartorsiutinik nassuiaasinnaanera oqaloqatiginnissinnaaneralu,
b) suliaqarfimmi tunngavilersueriaasia,
c) ilinniartitsissummi piginnaasanik takutitsinera aamma
d) saqummiinnermi niuernermi pilersaarummi ilinniakkanik toqqaanera, aaqqissuinera ingerlatitseqqiineralu.

Soraarummeertup saqqummiineranik ataatsimut naliliineq tunngavigalugu karakteriliisoqassaaq.

Nunat tamat akornanni aningaasaqarneq B - 2022

1. Ilinniartitsissutip inissisimanera
Nunat tamat akornanni aningaasaqarneq imaqrpoq nunami namminermi, Europami nunarsuarmilu inuiaqatigiit aningaasaqarnerisa ineriartornerannik. Ilinniartitsissut taamaalilluni aningaasaqarnerni ammasuni inuiaqatigiit aningaasaqarnerisa ineriartornera pillugu ilisimasaqarfiulersarpoq paasinniffiusarlunilu. Ilinniartitsissummi sammineqarput allaaserinnilluni aningaasaqarneq aamma aningaasaqarnermi atuagarsorneq periutsillu. Ilinniartitsissummi inuiaqatigiinnik ilisimatusarnermi periutsit atorneqarput.

2. Ilinniartitsissummi siunertat
Ilisimasat piginnaasallu
Ilinniartut nunat tamat akornanni aningaasaqarneq pillugu imatut ilisimasaqartigissapput, nunat tamat akornanni aningaasaqarnerup inuiaqatigiinnut pingaarnerusutigut pingaaruteqassusianik paasinnissinnaallutik, aammalu oqaluttuarisaanermi maannakkullu inuiaqatigiit aningaasaqarnerannut tunngasunik ajornartorsiutinillu allaaserinnissaassallutik, nalilersuisinnaassallutik, qisuariaateqarsinnaassallutik isummersinnaassallutillu.

Ilikkagaqartarnermi sulinermilu piginnaasat
Ilinniartut suliaqarfimmi nutaanik ilisimasaqalissapput, aaqqissuussamillu piginnaasaqalissallutik aammalu nunami namminermi, Europami nunarsuarmilu inuiaqatigiit aningaasaqarneranni ajornartorsiutinik paasisaqassallutik paasinnissallutillu.

Inuttut inuillu akornanni attaveqaqatigiittarnermi piginnaasat
Ilinniartut sakkussaqassapput inuillu akornanni attaveqaqatigiittarnermi piginnaasaqassallutik, taamaalillutik inuit attaveqaqatigiittarneranni ilanngunnissamut suliaqarfimmi tunngavissaqassallutik taamaalillutillu inersimasut tusarnaartut nammineq naleqassutsimik annertusisitsiniarnermi inuttullu ineriartornermi ikiuullutik tapersiisut naapissinnaassallugit.

Kulturikkut inuiaqatigiillu akornanni piginnaasat
Ilinniartut inuiaqatigiit aningaasaqarneranni ineriartorneq pillugu qisuariaateqarlutik isummersinnaassapput.

3. Ilikkagassatut anguniakkat imarisaalu
3.1 Ilikkagassatut anguniakkat
Ilinniartut ukuninnga piginnaasaqassapput:

a) aningaasaqarnermi atugarsorneq aammalu inuiaqatigiit aningaasaqarneranni imminnut attaveqarnernik nalilersuinissamut periutsit aammalu aningaasaqarnermi immikkoortut attaveqarnerat pillugit ilisimasatik atorsinnaanissaat,
b) aningaasaqarnermi oqimaaqatigiissaarinermi ajornartorsiutinik nalilerusuineq aamma inuiaqatigiit aningaasaqarneranni aningaasaqarnermi kisitsisit tunngaviusut

aallaavigalugit aningaasaqarnikkut-politikikkut akuliunnerit sunniutaannik aningaasatigullu kisitsini tunngaviusuni pisunik nalilersuineq,

c) nunami namminer nunarsuarmilu inuiaqatigiit aningaasaqarneranni ajornartorsiutit nassuiarsinnaassallugit nalilersorsinnaassallugillu,
d) Kalaallit Nunaata avammut niuiernerata nunarsuarmilu niuernerup ineriartornerannik nassuiaanissamut niuernermi atuagarsorneq nunallu tamat akornanni aningaasaqarnermik suleqatigiinneq pillugit ilisimasat atorsinnaassallugit,
e) Kalaallit Nunaanni Danmarkimilu akit ineriartornerat nassuiarsinnaassallugit,
f) nunat ineriartorneranni killiffinni assigiinngitsuni nunani inuuniarnermi atugassarisat assigiinngissusaat nassuiarsinnaassallugit.
g) nunami ataatsimi inuussutissarsiornerup aaqqissugaanera, inuiaqatigiit agguarnerat aningaasaqarnerlu pillugit tabellit, diagrammit oqaasertallu nalilersorsinnaassallugit,
h) paasissutissanik suliarinnissinnaassallutik, tassunga ilanngullugit inuiaqatigiit aningaasaqarneranni paasissutissanik ujarlersinnaassallutik nalilersuisinnaassallutillu,
i) inuiaqatigiit aningaasaqarnerannik nalilersuinermut atatillugu inuiaqatigiit aningaasaqarneranni paasissutissanik takutitsinissamut tabeliliorsinnaassallutik diagrammiliorsinnaassallutillu ajornanngitsunillu naatsorsuisinnaassallutik aamma
j) suliaqarfimmi ilikkagassanik aaqqissusinnaassallutik ingerlatitseqqiissinnaassallillu

3.2 Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit

Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit ukuupput:

a) aningaasaqarnermi tunngaviusumik atuagarsorneq periutsillu,
b) aningaasaqarnermi immikkoortut taakkulu imminnut ataqatigiinnerat,
c) aningaasaqarnermi oqimaaqatigiissaarinermi ajornartorsiutit aningaasaqarnermilu politikkit pingaarnerit
d) nunat tamat akornanni niuerneq niuernerlu pillugu atugarsorneq
e) EU-mik aningaasaqarnikkut suleqateqarneq,
f) nunap naatsorsuutaani taaguutit aamma siamasissumik aningaasaqarnermi kisitsisit pingaarnerit
g) aningaasaqarnikkut ineriartorneq aamma
h) inuiaqatigiit atugarissaartut, inuussutissarsiornerup aaqqissugaanera inuuniarnermilu atugassarisat.

3.3 Ilassutitut ilinniakkat

Ilinniartut taamaallaat pingaarnertut ilinniakkat atorlugit ilikkagassatigut anguniakkat angusinnaassanngilaat. Ilassutitut ilinniakkat toqqarneqassapput taakku pingaarnertut ilinniakkat ilanngullugit ilikkagassatut anguniakkat itisilernissaannut tapersiisussanngorlugit. Ilassutitut ilinniakkat aammattaaq pingaarnertut ilinniakkanni immikkoortunut atassuteqartitsissapput. Ilassutitut ilinniakkat tassaapput nunami namminermi nunarsuarmilu maannakkut oqaluttuarisaanermilu inuiaqatigiit aningaasaqarnerat pillugu ilinniakkat, tassaagajuttut aviisini allaaserisat, tv-mi aallakaatitat imaluunniit nittartakkat. Pingaarnertut

ilinniakkatulli ilassutitut ilinniakkat sapinngisamik annertunerpaamik Kalaallit Nunaanni nunallu tamat akornanni pissutsinut atassuteqartinneqassapput.

4. Ilinniartitsinerup aaqqissuunneqarnera

4.1 Ilinniartitseriaatsimi periutsit

a) Ilinniartitsinerni ilinniartut ilinniakkani qaffasissusiat ilisimasaallu aallaavigineqassapput.
b) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsisut ilinniartullu akornani ilikkagaqartarnermi oqaloqatigiittarnerattut sapinngisamik isikkulerlugu.
c) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitseriaatsit assigiinngitsut paarlakaajaanneqassallutik.
d) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut soqutigisaat pisariaqartitaallu isiginiarneqassallutik, taaamaalilluni ilinniartut ilinniartitsissutip pissanganartuuneranik, naleqquttuuneranik soqutiginartuuneranillu misigisaqarnissamut periarfissinneqassallutik.
e) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniagaqarnerup ingerlanneqarnerani sammisanilu ineriartortitsinermi ilinniartitsissut siuariarfiussalluni, tassa ilinniartitsissummi oqaatsit oqariartaatsillu ineriartorfiussallutik, taamaalilluni ilinniartut namminneerlutik suliariaaseqarnissamik ajornakusoortunillu eqqarsartarnissamut piffissap ingerlanerani sungiusarneqassallutik.
f) ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq inuiaqatigiinnut avatangiiserisanut annertunerpaamik attuumassuteqalersillugu.

Ilinniartitsineq suleriaatsit ilinniartunik suliaqalersitsisut annertuumik pingaartillugit sammisakkaarlugu aaqqissuunneqassaaq. Ataasiakkaaniit malittarisassat aallaavigalugit ilinniartitsineriaatsip, tassani sumiiffinni qanigisani ajornartorsiutit aallavigineqarlutik ilinniartullu nassuiaatinik ajornartorsiutillu kingunerisaannik allaaserinnillutik aamma tunngaviusumillu immikkoortut nassuiaasiorneqarnikuunngitsut aallaavigalugit ilinniartitseriaatsip, tassani ilinniartitsisoq ilinniakkat aaqqissuullugit ilinniartitsissummilu tunngaviusumik atassuteqartitsilerluni, akornanni nikerartitsisoqassaaq. Maannakkut assersuutit sammisallu ilinniartitsinermut ingerlaavartumik ilanngunneqartassapput, taamaalilluni ilinniartitsissummi atuagarsorneq periutsillu pissutsini aalajangersimasuni summiiffinnilu qanittuni pisut atorneqassallutik. Atuagarsorluni periutsinik pilersitsineq pivallaarnagu piviusorsiortumik atugarsornermik atuineq pingaartinneqassaaq.

4.2. Suleriaatsit

Suleriaatsinik toqqaanermi sutigut tamatigut allanngorartitsinissamik siuariartornissamillu tunngaviit tunngavigineqassapput. Ilinniartitsineriaatsit ilinniakkanut tunngatillugu allanngorartinneqassaaq, kisianni ilinniartut, taakku ilikkariaasiat pisariaqartitaallu assigiinngitsut assigiinngitsut annertuumik aamma isiginiarneqassapput. Ilinniartitsineriaatsit

aamma allangorartinneqassapput, taamaalilluni atugarsorluni, piviusuni misileraallunilu sulineq isiginiarneqassallutik.

Namminersorluni sulinerup, gruppeqatigiinnik ilinniartitsinerup klassimilu ilinniartitsinerup akornani nikerartinneqassaaq. Suleriaatsit assigiinngitsut ilinniartut nalilersuisinnaanerannik tunngavilersuisinnaaneranillu siuartornerannut tapersiissapput. Ilinniartitseriaatsit ilinniartut ilinniartitsissutini oqaatsinik, qisuariartarnermik ajornakusoortunilu eqqarsaateqarnerannik ineriartorfigisaat isiginiarneqassapput. Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsinermi oqaatsini ilinniartut siulliullugu oqaasii aappaattullu oqaasii isiginiarlugit.

Suleriaatsinik aaqqissuussinermi iinniartitsissutini pingaarnertut ilinniakkat ilassummillu ilinniakkat aallaavigineqassapput. Ilinniartut ilinniartitsisullu sammisat immikkut soqutigisaat soqutiginartulluunniit ataatsimoorullugu toqqassavaat, taakkunanilu Kalaallit Nunaanni nunanilu tamani pissutsinut annertunerpaamik tunngassuteqartinneqarnissaat isiginiarneqassaaq.

Allattariarsorluni sulineq imatut pilersaarusiorneqassaaq ilinniartitsissutini allani allattariarsorluni sulinermi siuariartorneqassalluni taakkununngalu atassuteqartitsilluni.

Paasissitissiisarnermi teknoligimi atortut ilinniartitsinermi ilanngunneqassapput, tassani ilikkagassatut anguniakkat tapserneqassallutik ilassuteqartinneqarlutillu, tassunga ilanngullugu paasissutissanik ujarlernermi it-mik atuineq.

4.3. It

It aamma tusagassiissutit ilinniartitsinermi ilinniakkamut atatillugu sakkutut ilinniartullu iliniartitsissummik ilikkariartornerannut tapertatut atorneqassapput. Ilinniartitsineq aqqutigalugu ilinniartup periarfissat digitaliusut assigiinngisitaartut atornissaat ilinniassavaa, tamatumunnga ilanngullugu ataatsimooqatigiiffinnut digitaliusunik allanik suleqateqarneq.

Ilinniartitsinerup ilinniartup eqqarsaatigilluakkamik apersuusersuisumillu paasissutissanik toqqaasinnaanera, misissuisinnaanera naliliisinnaaneralu inerisaaqataaffigissavaa. Kiisalu ilinniartitsinerup ilinniartup internet-ip atornera attaveqariaatsillu pillugit apersuusersuisumik pissusilersornissaminik inerisaanissaa peqataaffigissavaa.

4.4. Ilinniartitsissummi oqaatsit

Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut ilinniartitsissumi oqaatsinik aammalu ilinniartitsissummi oqariaatsinik paasinnittarnerat atuisarnerallu aaqqissuussamik ineriartortinneqarluni. Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsissutit siulianni oqaatsinik oqariaatsinillu ilinniartut piffissap ingerlanerani paasinnilluarsinnaatikkiartortillugit atuisinnaalluartikkiartortillugillu.

4.5. Ilinniartitsissutinut allanut atassuteqartitsineq

Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq piffissat ilaanni ilinniartitsissutit akornanni suliaqartoqartarluni ilinniartitsissutinilu ilisimasaqarfiulersunut sanilliutitsilluni. Ilinniartitsissut inuiaqatigiinnik ilisimatusarnermi ilinniartitsissutinut allanut atassuteqarpoq. Ilinniartitsissut inulerinermik ilinniartitsissutit ilanngullugit nunani tamani sammisanut atassuteqarpoq. Ilinniartitsissut ilinniartitsissummut tuniniaaneq A-mut qanittumik atassuteqarpoq. Naggasiullugu ilinniartitsissut inuiaqatigiit aningaasaqarneranni ajornartorisiutit matematikki pillugu matematikkut atassuteqarpoq. Ilinniartitsinerup imarisaa imatut toqqarneqassaaq ilinniartitsissutit akornanni ataqatigiissitsinermut tapersiitillugu.

5. Nalilersuineq

5.1 Ingerlaavartumik nalilersuisarneq

Inunnik ataasiakkaanik ilitsersuineq nalilersuinerlu aqqutigalugu ilinniarnerup ingerlanerani tamani ilinniartut ilinniartitsissummi killiffimminni qaffasissutsiminnik ineriartornerminnillu ersarissumik paasisaqalissapput. Tassunga ilanngullugit sammisaqarnerit ilinniartitsissummi pissarsinermik inuit ataatsiakkaat ataatsimullu qisuariartarnerannik annertusaanerit. Nalilersuinermi ilinniartitsissummi anguniakkat tunngaviupput.

5.2. Misilitseriaatsit

Atuarfik klassinut ataasiakkaannut militsineriaatsini marlunni ukunani ataaseq toqqassavaa:

Misilitseriaaseq a

Oqaasertat ilisimaqqaarneqanngitsut apeqqutillu arlallit atorlugit suliassat tunngavigalugit oqaluttariarsorluni misilitsinneq.

Piareersarnissamut minutsit 60-it missaanni piffissaliisoqassaaq, piffissarlu soraarummeerfik soraarummeertumut ataatsimut minutsit 30-it missaaniissallutik. Soraarummeerneq soraarummeertup soraarummeertitsisullu oqaloqatigiinnerisigut ingerlanneqassaaq.

Misilitseriaaseq b

Oqaasertat ilisimariinngisat ilinniartitsinermi sammisamik imaqartut tunngavigalugit oqaluttariarsorluni misilitsinneq.

Ilinniartut tamarmik ulloq sioqqullugu suliassamik tunineqassapput, piffissarlu piareersarfissaq 24 tiimit missaaniippoq, 24 tiiminilli sivikinnerussanani. Piffissaq soraarummeerfik soraarummeertumut ataatsimut 24 minutsit missaaniippoq. Piffissami piareersarfimmi suliassaq aallaavigalugu misilitsittut annerpaamik quppernernik marlunnik annertussusilimmik eqikkaalluni takussutissiamik suliaqassapput. Soraarummeertut atortut allaavigalugit eqikkaallutik takussutissamik annerpaamik quppernernik marlunnik suliaqassapput, (naqinnerit 2400, akunnequsiussat ilanngullugit).

Soraarummeernermi soraarummeertitsisumit itisiliilluni apeqqutit ilanngullugit eqikkaalluni takussutissiaq aallaavigalugu misilitsittoq saqqummiissaaq

5.3 Naliliinermi tunngaviit

Ilikkagassatut anguniakkat soraarummeertup qanoq annertutigisumik angusinerani nalilersuinikkut naliisoqassaaq. Nalilersuinermi soraarummeertup piginnaasai uku pingaartinneqassapput:

a) suliaqarfimmi ilisimasai,
b) suliaqarfimmi atuagarsornermik periutsinillu atuinera
c) suliaqarfimmi ajornartorsiutinik nalilersuisinnaassuseq, oqalliseqarsinnaassuseq nalilersuisinnaassuserlu aamma
d) suliaqarfimmi ilinniakkanik aaqqissuussisinnaassusia ingerlatitseqqiisinnaasusialu.

Soraarummeertup oqaluttariarsorlu saqqummiineranik ataatsimut naliliilluni karakteriliisoqassaaq.

Kemi A – 2022

1. Ilinniartitsissutip inissisimanera
Kemi nunarsuarmi uumasunik atortunillu tamanik ilinniarneruvoq, tassaallutillu akuutissat kemimi pisoqarnerani allanngorsinnaasut. Ilinniartitsissummi akuutissat pisinnaasaat akuutissallu malussaateqarsinnaaneranni pissutsit misissorneqartarput allaaserineqarlutillu. Ilinniartitsissut pinngortitamik ilinniartitsissut ilanngullugu nunarsuarmik nutaaliaasumik isiginninnerup ineriartornerat tapersiivoq ilaatigullu bioteknologimik, nanoteknoligimik, atortunik nutaanik, nakorsaatinik, aatsitassanik piiaanermik, nerisassanik inuussutissanillu tunisassiortarnermik paasinnittarnermut ineriartortitsinermullu tapersiisarluni. Ilinniartitsissummut ilaapput kemimi ilisimatusarnermik ilisimasaqarneq, inuit ataasiakkaat inuunerannut inuiaqatigiillu teknologiikkut aningaasaqarnikkullu ineriartornerannut pingaarutillit, ilaatigut nungusaataanngitsumik ingerlatsinissamut sanilliullugit. Ilinniartitsissummi periutsit illuatungaani misissuinerit misileraanerillu illuatungaanilu atuagarsornerup suleriaatsinillu pilersitsinerup akornanni assigiinngiiaartumik sunniisarnermik tunngaveqarput.

2. Ilinniartitsissummi siunertat
Ilisimasat piginnaasallu
Ilinniartut ilinniartitsissummi periutsinik taaguutinik inatsisinillu unioqqutitsinnginnermi ilisimasaqassapput, tassunga ilanngullugit akuutissat tamarmik atominik sananeqaaseqarnerannik ilisimasaqarneq paasinninnerlu.

Ilikkagaqartarnermi sulinermilu piginnaasat
ilinniartut pinngortitamik ilisimatusarnerup imaanik ingerlaqqilluni ilinniagaqarnermi tunngavissaqassapput, suiaqarfimmi nutaanik ilisimasaqalersinnaassapput aammalu pinngortitamik eqqarsartariaatsinik periutsinillu ilisimasaqassallutik, tassunga ilanngullugit pingaaruteqartutut ilinniartitsissummi annertussutsini tunngaviit. Ilinniartut ilinniartitsissutit allat iolanngullugit ajornartorsiutinik paasisaqarfiusinnaanernik aaqqiisoqarsinnaaneranillu paasisamaqarneq tunngavigalugu ilinniartitsissummi suliaqarsinnaassapput.

Inuttut inuillu akornanni attaveqaqatigiittarnermi piginnaasat
Ilinniartut Kalaallit Nuaanni avatangiisinut isumalluutinillu atuinermut akisussaassuseqarnermik takutitsissapput immikkoortunilu toqqakkani pinngortitami isumalluutinik atuinerup avatangiisinut kinguneranik ataatsimut takunnissinnaassallutik, tassunga ilanngullugit ujaqqat, uulia ikummatissallu uumasunit ujaranngorsimasuneersut allat. Ilinniartut tassunga atatillugu maannakkut ajornartorsiutit pinngortitamik ilisimatusarnermi imaqartut pillugit qisuariaateqarlutik akisussaassuseqarlutillu isummersinnaassapput

Kulturikkut inuiaqatigiillu akornanni piginnaasat
ilinniartut akuutissanik aalajangersimasunik taakkulu pisinnaassusiannik ilisimasaqassapput

aammalu maannakkut pisut oqaluttuarisaanerlu tunngavigalugit kemip inuiaqatigiinnut teknologimullu pingaaruteqassusianik ilisimasaqassallutik. Ilinniartut tassunga ilanngullugu kemimik ilisimasat nutaaliornerillu inunnut pinngortitamullu iluaqutaasumik atorneqartarneranik kimillu naleqqutinngitsumik atorneqarnerani peqqissutsimut avatangiisinullu sunniuteqarsinnaaneranik ilisimasaqassapput.

3. Ilikkagassatut anguniakkat imarisaalu

3.1 Ilikkagassatut anguniakkat

Ilinniartut uku piginnaalissavaat:

a) uumassusillit uumassuseqanngitsullu sananeqaasiisa atorsinnaassusiisalu imminut atanerat nassuiarsinnaallugu aamma ulluinnani teknologikkullu atorneqarsinnaanerat nassuiarsinnaallugu,
b) paasisat, periutsit ilisarnaataallu atassusersinnaassallugit,
c) kemimi ajornartorsiutit suliarineqarneranni kisitsisinik suliaqarsinnaaneq, nalilersuisinnaaneq uppernarsaasinnaanerlu
d) amerlassutsit pitsaassutsillu tunngavigalugit kemiikkut oqimaaqatigiinnerat nassuiarsinnaassallugu suliarisinnaassallugulu,
e) periutsit ilisimaneqartut aallaavigalugit kemi atorlugu misileraanerit piareersarsinnaassavat ingerlallugillu aamma kemikaliat laboratoriamilu atortut illersorneqarsinnaasumik qisuariarfigalugillu atorsinnaassallugit,
f) paasissutissat nalunaarsorsinnaassavaat suliareqqillugillu aammalu misileraanermi paasisat oqaluttariarsorluni allattariarsorlunilu nalilersorsinnaassallugit, paasissutissiissutigisinnaassallugillu,
g) matematikkimi modelinik, periutsinik aamma misissueqqissaarnermi nalilersuinermilu saqqummeeriaatsinik atuisinnaaneq,
h) digitalikkut atortorissaarutit, suliassaqarfimmi matematikkimilu oqaatsit ilanngullugit, suliamut aalajangersimasumut atatillugu atorsinnaanissaat,
i) pissarsiffinnit assigiinngitsunit akuutissat pillugit paasissutissanik pissarsiniarneq atuinerlu,
j) kemimi oqaatsinik ulluinnarnilu oqaatsinik atuinikkut kemimi ilisimasat ilinniartitsissummilu oqaatsinik nassuiaasinnaaneq,
k) ilinniartitsissutip suliassaqarfiisa assigiinngitsut ataqatigiinnerinik paasinnissimanermik takutitsisinnaaneq kiisalu
l) inuiaqatigiinni, teknologiimi avatangiisiniluunniit ajornartorsiutit kemimut tunngasunut atatillugu ilinniartitsissummik misissueqqissaarnissamut, nalilersuinissamut sanillersuussinissamullu atuisinnaaneq aaqqiissutissamillu pilersitsisinnaaneq nalilersuisinnaanerlu

3.2 Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit

Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit ukuupput:

Atortut sananeqaasiat

a) pinngoqqaatit periodesystemiat, atommodel orbitalillu ilanngullugit,
b) kemimi attassusersuusilerineq, hybridisering, qanoq ittuussutsit, arrorsinnaassuseq, ilutsinut- aamma stereoisomeri ilanngullugit,

Annertussutsinik naatsorsuineq

c) qisuariaatinut skemamut atatillugu annertussutsinik naatsorsuineq, gassit arrortitsinerillu ilanngunneqarneri ilanngullugit,

Atortunik ilisimasaqarneq, tassunga ilanngullugu atortut atorneqartarnerat

d) kemimi taaguutsit,
e) kemi uumassuseqanngitsoq: Sananeqaatinik ilisimasaqarneq, sananeqaatit uumassuseqanngitsut aalajangersimasut sananeqaataat, piginnaasaat atorneqarsinnaanerilu ilanngullugit, ionit attavii kiisalu savimernit aalajangersimasunut (overgangsmetaller) attaviit ilanngullugit,
f) kemi uumassusilik: ilusaat isomeritigullu atassusaat kiisalu fysikkimi kemimilu sananeqaatit suussusaannut piginnaasaat carbonhydridit, alkoholit, aldehydit, ketonit, carboxylsyrit aamma esterit, kiisalu sananeqaatit suussusaannut aalajangersimasunut piginnaasat aminit, phenolit, amidit aamma aminosyrit,
g) biokemi: makromolekylit carbohydratit, lipidit, proteinit enzymillu piginnaasaat eqqortut sananeqaataat aalajangersimasullu,
h) Pitsaassutsimik misissueqqissaarnikkut sananeqaatinik suussusersineq kiisalu IR aamma 1H-NMR spektroskopi atorlugu suussusersineq,

Kemimi malunniuttarnerit

i) kemimi homogenet heterogenellu oqimaaqatigiittut, oqimaaqatigiissaarineq pitsaassuseq amerlassuserlu aallaavigalugit nikingasunngortitsineq,
j) fældning aamma redox qisuariarnerit, oxidationimut kisitsisit atorlugit taakkuninnga naatsorsuineq ilanngullugit,
k) syre-base qisuariarnerit, syrenik, basenik taakkulu akulerunnerinik imerpalasuni pH-nik naatsorsuinerit, puffersystemit kiisalu bjerrumdiagrammit,
l) kissassutsikkut issutsit atuuffii; entalpi, entropi aamma Gibbs-energi kemimi qisuariaatsit ingerlanerannut atatillugu,
m) -reaktionskinetik, reaktionsorden, katalyse kiisalu sukkassusigisap kissassuserisariaqagaa,
n) Sunniuttarnerit uumassusilinneersut: substitution, addition, elimination, kondensation aamma hydrolyse

Misileraalluni sulineq

o) pitsaassutsikkut amerlassutsikkullu misileraariaatsit, avissaartitsineq (separation), syntese, titreringit assigiinngitsut, aqqutinik misissueqqissaarneq, spektrofotometri, chromatografit ilusaat assigiinngitsut kiisalu

p) kemikalianut nalunaaqutsersuineq, misileraanermi isumannaassutsimik nalilersuineq.

3.3 Ilassutitut ilinniakkat

Ilinniartut taamaallaat pingaarnertut ilinniakkat atorlugit ilikkagassatigut anguniakkat angusinnaassanngilaat. Pingaarnertut ilinniakkat saniatigut ilinniartitsissutuni assigiingitsuni allani pingaarnertut ilikkagassanut atassuteqartitsilersumik ilassutitut ilinniakkat ilaapput. Atuartitsinermi ikinnerpaamik ataatsimi kemimi ilisimatusarnerit nutaanerusut oqaluuserineqassapput. Ilassutitut ilinniakkat imatut toqqarneqassapput ilinniartut ulluinnarni inuuneranni, kulturianni maannakkullu oqallinermi sammisanut atassuteqassallutik aammalu kemip ineriartorneranut inuunitsinnilu atukkatta annertussusianut pingaaruteqassusianut assersuutit. Ilassutitut ilinniakkat ilinniartitsisutinut allanut ilinniartitsissutillu akornanni suleqatigiissitsinermut sanilliussinissamut periarfissiipput.

Ilassutitut ilinniartitsissutit ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit assigalugit Kalaallit Nunaanni nunanilu tamalaani pissutsit pillugit atassuteqartitsineqassaaq. Ilassutitut ilinniakkat ilaat ilinniartut peqataatillugit toqqarneqassapput. Tuluttoortunik ilaqassapput.

4. Ilinniartitsinerup aaqqissuunneqarnera

4.1 Ilinniartitseriaatsimi periutsit

a) Ilinniartitsinerni ilinniartut ilinniakkani qaffasissusiat ilisimasaallu aallaavigineqassapput.

b) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitseriaatsit assigiinngitsut paarlakaajaanneqassallutik.

c) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut soqutigisaat pisariaqartitaallu isiginiarneqassallutik, taaamaalilluni ilinniartut ilinniartitsissutip pissanganartuuneranik, naleqquttuuneranik soqutiginartuuneranillu misigisaqarnissamut periarfissinneqassallutik.

d) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut soqutigisaat pisariaqartitaallu isiginiarneqassallutik, taaamaalilluni ilinniartut ilinniartitsissutip pissanganartuuneranik, naleqquttuuneranik soqutiginartuuneranillu misigisaqarnissamut periarfissinneqassallutik.

e) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniagaqarnerup ingerlanneqarnerani sammisanilu ineriartortitsinermi ilinniartitsissut siuariarfiussalluni, tassa ilinniartitsissummi oqaatsit oqariartaatsillu ineriartorfiussallutik, taamaalilluni ilinniartut namminneerlutik suliariaaseqarnissamik ajornakusoortunillu eqqarsartarnissamut piffissap ingerlanerani sungiusarneqassallutik.

f) ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq inuiaqatigiinnut avatangiiserisanut annertunerpaamik attuumassuteqalersillugu

Ilinniartitsinermi sammisaqarluni ilinniakkat qitiussapput, assersuutigalugu kemimi ajornartorsiutit ilinniartut ulluinnarni inuunerminnik avatangiisiminnillu paasinninnissaannik pingaaruteqarneranik takutitsisut aallaavigalugit. Sammisaqarluni ilinniagaqarnermi pingaartut ilinniakkat ilassutitullu ilinniakkat ilaasinnaapput kisiannili sammisaqarluni ilinniarnernut aamma ilassuteqarluni ilinniakkat ilanngunneqarsinnaapput, tamannalu aqqutigalugu aaqqissuussamik ilinniartitsissumi ilisimasaqalertoqassalluni. Sammisat itisilerinissaq isiginiarlugu toqqarneqassapput, imatullu kemip immikkuullarissusianik takutitsilluni. Sulineq teoretiskiusoq sulinerlu misileraaffiusoq imminnut tapituutissapput akuleriisinneqarlutillu, taamaaliornikkut atuartut isigisatik teoriillu ataqatigiissinnaalernissaannut sungiusarneqassapput peqatigisaanillu atuartut misissueriaatsinik aaqqiissutissanillu namminneerlutik siunnersuuteqarsinnaalissallutik. Ilinniartunut erseqqissarneqassaaq pinngortitamik ilisimatusarnermut atatillugu tamanna pingaaruteqartuusoq.

Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq inuiaqatigiinnut avatangiiserisanut sapinngisamik annertunerpaamik atassuteqartitsilluni, ilinniartut taamaalillutik ilinniartut soqutigisaat pisariaqartitaallu isiginiarneqassallutik, ilinniartullu ilinniartitsissutip pissanganarneranik naleqqunneranillu misigisaqarnissamut periarfissinneqassallutik. Taamaaliortoqarsinnaatillugu assersuutit suliassallu ilinniartut Kalaallit Nunaanni ulluinnarni inuuneranneersut atorneqassapput.

4.2 Suleriaatsit

Atuartitsineq assigiinngitsunik suleriaasilersorlugu aaqqissuunneqassaaq, soorlu suleriaatsit atuartunut aallarnisaasussat atuartut ilikkariaasaannut assigiinngitsunut tulluarsarneqarlutik. Suleriaatsini ilinniaartitsissumilu piumasaqaatini siuariartortitsisoqassaaq.

Ilinniartitsinermi atassuteqartitsilerniarluni tamannalu ilinniartunut sumiiffinni pisunut atassuteqartilerniarlugu suliffeqarfimmut pulaarnerit ilinniartitsisullu avataaneersut atorneqarsinnaapput. Ilinniartut oqaluttariarsorluni oqaatiginnissinnaanerat aammalu kemimi sammisanik ingerlatitseqqiisinnaanerisa ineriartortinnissaa ilinniartitsinermi qulakkeerneqassaaq.

Ilinniartitsinermi oqaluttariaatsit assigiinngitsut allanngorartinnerisigut ilinniartut suliaqarfimmi kemimi oqaatsinik atuisinnaanerat annertusarneqassaaq. Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut ilinniartitsinermi oqaatsinik siullertut oqaasillit aappaattullu oqaasillit isiginiarneqarlutik.

Ilinniartitsissummi atuartitsinerup minnerpaamik 16 pct.-iat tassaassaaq atuartut namminneerlutik laboratoriami misilleraallutik sulinerat. Misileraalluni sulineq:

a) Atuartitsinermi qitiussaaq
b) nikerartumik siammasissumillu toqqaasoqassaaq, kiisalu amerlassutsit pitsaassutsillu tunngavigalugit misileraanermik imaqassaaq
c) ilinniartitsisut aqutsisunit aaqqissuunneqassaaq misileraalluni suliaqarnertut aaqqissuussatut namminersornerussalluni
d) misileraanertut ittunik sulianik allanik ilaartorneqarsinnaavoq, ass. takutinniarlugu misileraaneq misileraasuusaartitsinerlu, taamaakkaluartorli atuartut namminneerlutik misileraallutik sulinerannut piffissamut ilaatinneqanngilaq.

Kemimi allattariarsornermi ilikkagassatut anguniakkat angunissaannut pingaaruteqarpoq, imaassallunilu:

e) pinngortitamik ilisimatusarnermi suleriaatsimik sungiusarneq,
f) kemimi ajornartorsiutit nassuiarnissaannut oqallisiginissaannullu ilinniartut piginnaasanik sungisuarlutik,
g) kemimi paasissutissat eqqortumik paasissutissiissutiginissaannik ilinniartut piginnaasanik sungiusarlutik aamma
h) kemimi ajornartorsiutinik toqqakkanik ilinniartut itisiliinissaannut periarfissillugit.

Kemimi allattariarsornermut uku ilaapput:

i) misileraanerit pillugit allattuiffiit aammalu allattuiffiit tunngavigalugit nalunaarusiorneq,
j) ilinniarnerup ingerlanneqarnerata annertusarnissaanut suliassat assigiinngiiaartut,
k) kemimi ajornartorsiutinik aaqqiineq, tassunga ilanngullugu taaguutinik, suleriaatsinik periutsinillu atuinissamik sungiusarneq aamma
l) suliniutinik suliaqarnermi angusat atorlugit suliat.

Kemi A-mi allattariarsornikkut misilitsinnermut atatilllugu atuartut suliassanut anguniakkanik piginnaasaqarnissaannut piumasaqaatit allattariarsornikkut suliassanik suliaqarnermi nassuiarneqassapput.

4.3 It

Sakkut digitaliusut ilinniartitsinermut akuullutik ilaatinneqassapput, assersuutigalugu saqqummiinermut, attaveqatigiinnermut, suleqatigiinnermut, paasissutissanik katersinermut, ilusilersuinermut, takussutissiinermut, pisuusaartitsinermut paasissutissanillu ujarlernermut. Ilinniartitsinerup aaqqissuunnerani sakkut digitaliusut naapertuuttut ilaatinneqassapput, misileraalluni sulinerup ingerlannissaanut ilinniartullu kemimi ilinniagassanik suliaqarnerannut tamakkunanngalu saqqummiinerinut. Sakkut digitaliusut sungiusaatit naapertuuttut allattariarsornikkut misilitsinnermi atorneqarnerat pingaartinneqassaaq.

4.4 Ilinniartitsissummi oqaatsit
Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut ilinniartitsissumi oqaatsinik aammalu ilinniartitsissummi oqariaatsinik paasinnittarnerat atuisarnerallu aaqqissuussamik ineriartortinneqarluni. Taaguutit pillugit kortit, kryds og tværsit suliarineqassapput, aammalu ilikkagassat suliarineqarneranni piffissap ingerlanerani oqaatsit atorneqartut pillugit takussutissiat akunngitsumik suliarineqartassapput tunniunneqarlutillu.

Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsissutit siulianni oqaatsinik oqariaatsinillu ilinniartut piffissap ingerlanerani paasinnilluarsinnaatikkiartortillugit atuisinnaalluartikkiartortillugillu. Ilinniartitsisup paasissavaa siuliani oqaatsit oqariaatsillu suut ilinniakkat nutaat ingerlanneqarneranni ilinniartullu paasinninnissaat qulakkeerniarlugu pisariaqarnersut.

4.5 Ilinniartitsissutinut allanut atassuteqartitsineq
Ilinniartitsineq imatut aaqqissuussineqassaaq piffissap ilaani suliaqarfiit akornanni sulisoqartarluni aammalu ilinniartitsissutini allani ilisimasaqarfinnik sanilliussisoqartarluni.

5. Nalilersuineq
5.1 Nalilersuisarnerit
Ilikkagassatut anguniakkat ilinniartitsissutillu imarisai ingerlaavartumik nalilersuinernut tunngaviupput.

Ilinniartunik ataasiakkaanik nalilersinermi ulluinnarni ilinniartitsinermi allattariarsorlunilu sulinermi ilinniartut suliaqarnerat ilinniartitsissumilu qaffasissuiat aallaaviupput. Nalilersuineq tunngaviuvoq ilinniartut killiffiminnik ilisimasaqarnerannut aammalu ilinniartut suliaqarnerisa suleriaasiisalu allanngortinnissaannik pisariaqartitsisoqarnersoq nalilersuinermut, tassunga ilanngullugu ilinniartut allanik suleqateqarnerat.

Ataatsimut nalilersuinermi ulluinnarni ilinniartitsineq aallaaviuvoq. Tassani suleriaatsinik il.il. aaqqiisoqarnissaanik allannguisoqarnissaanillu pisariaqartitsisoqarnersoq ilinniartitsissut ilinniartullu ataatsimut nalilersuisarput, taamaalilluni ilikkagassatut anguniakkat anguneqarniassammata.

5.2. Misilitseriaatsit
Allattariarsornikkut oqaluttariarsornikkullu qitiusumik misilitsinneqassaaq.

Allattariarsornermi misilitsinneq
Allattariarsornikkut misilitsinneq suliassamik qitiusumit tunniunneqartumik tunngaveqassaaq, suliassat Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit imm. 3.2-miittut aallaavigalugit tunniunneqartut. Misilitsinneq nalunaaquttap-akunnerinik tallimanik sivisussuseqarpoq.

Oqaluttariarsornermi misilitsinneq
Atuarfiit klassinut ataasiakkaanut militsineriaatsini marlunni ataaseq toqqassavaat:

Oqaluttariarsornikkut misilitsinneq a
Suliassat suliassaqarfimmi tassani teoretiskiusut misileraaffiusullu aallaavigalugit oqaluttariarsornikkut misilitsinneq. Suliassaq ilanngussanik suliaqarnermi periutsinik, ilinniartitsissutip imarisaanik pingaarnernik ilassutitullu ilinniakkanik ilanngussinikkut suliamut itisiliisinnaanissamut sanilliussisinnaanissamullu tunngavissiisinnaasumik imaqassaaq, misilitsinnerullu ingerlanerani atugassiat tamakkerlugit atorneqarsinnaanissaat naatsorsuutigineqassalluni. Atugassat ilaat atuartitsinermeersuunngillat. Suliat ilanngussartaqanngitsut misilitsinnginnermi soraarummeertunit ilisimaneqassapput, kisiannili aatsaat piffissap soraarummeerfiusup aallartereernerani.

Piareersarnissamut minutsit 60-it missaanni piffissaliisoqassaaq, piffissarlu soraarummeerfik soraarummeertumut ataatsimut minutsit 30-t missaaniippoq. Piffissami piareersarfimmi, taamaaliortoqarsinnaatillugu, soraarummeertoq atortunik kemikalianillu naleqquttunik atuisinnaassaaq.

Soraarummeersitsinermi atortut naleqquttut kemikaliallu atorneqarsinnaatinneqassapput. Misileraanermi atortut ilanngussallu soraammeernermi ilanngunneqassapput. Pisuni immikkut ittuni atortut kemikaliallu atunngitsoorneqarsinnaapput.

Oqaluttariarsornikkut misilitsinneq b
Immikkoortumi ataatsimi suliaq ilisimasamik misileraanermik suliassallu atuagarsorluni immikkoortuanik imaqartoq suliat tunngavigalugit misileraalluni oqaluttariarsorluni misilitsinneq. Suliassat misilitsinnginnermi tamakkerlugit soraarummeertumit ilisimaneqassapput, kisiannili aatsaat piffissap misilitsiffiusoq aallartereerpat.

Piffissaq soraarummeerfik soraarummeertunut pingasunut minutsit 120-t missaanissaaq. Minutsit 15-it missaanni siullerni ilinniartut laboratoriamik atuisinnaanatik piareersarfigissavaat. Misilitsinneq misileraaneruvoq, tassani soraarummeertut ataatsikkut pingasut tikillugit minutsit 105-it iluanni immikkut tamarmik misileraassallutik.

Soraarummeertitsisoq censorilu suliami misileraanermut atuagarsornermullu tunngasut pillugit soraarummeertunik oqaloqateqassapput.

5.3. Nalilersuinermi tunngaviit
Nalilersuinermi soraarummeertut ilikkagassatut anguniakkanik qanoq angusitiginersut tunngavigalugu naliliisoqassaaq.

Allattariarrsornikkut misilitsinnermi misilitsittup piginnaasassaatut makku pingaartinneqassapput:

- kemimi ajornartorsiutinik suliarinninnissamut periutsinik ilinniartitsissummilu ilisimasanik atuineq
- misileraalluni sulinermi paasiniaaneq misissueqqissaarnerlu, kiisalu suliareqqiinermi tassanngalu paasisanik nalilersuineq
- ilinniartitsissummi oqaatsinik eqqortumik atuinikkut naapertuuttunik naatsorsuisinnaaneq taakkuninngalu saqqummiussisinnaaneq
- modelinik matematiskiusunik, periutsinik saqqummeeriaatsinillu eqqortunik atuisinnaaneq
- sakkunik digitaliusunik sulianut aalajangersimasunut eqqortumik atuineq
- paasissutissat assigiinngitsunit pissarsianik atorneqartunik uppernarsaaneq
- eqqarsartariaaseq ilusilerlugu ersarissunngorlugulu allattariarsornikkut nassuiaaneq.

Soraarummeertup saqqummiussineranik ataatsimut nalilersuineq tunngavigalugu karakteriliisoqassaaq.

Oqaluttariarsornikkut misilitsinnermi misilitsittup piginnaasassaatut makku pingaartinneqassapput:

- kemimi ajornartorsiutinik suliarinninnissamut periutsinik ilinniartitsissummilu ilisimasanik atuineq
- misileraalluni sulinerup ingerlarnata nassuiarnera
- misileraalluni sulinermit periutsinik paasisanillu eqqortunik ilanngussineq
- misileraalluni sulinerup taassuma teoriiata ataqatigiinnerannik nassuiaasinnaaneq
- kemi pillugu sammisanik ilanngussatullu tunniunneqartunik suliaq pillugu oqallinnermut ilanngussaqarneq
- ilinniartitsissummi susassaqarfiit assigiinngitsut ataqatigiinnerannik paasinnissimanermut nassuiaaneq
- suliat pillugit ilisimasat ilinniartitsissutip ilaanut allanut imaluunniit ajornartorsiutinut kemimik imalinnut sanillersuussineq
- eqqarsartariaaseq ilusilerlugu ersarissunngorlugulu oqaluttariarsornikkut nassuiaaneq.

Soraarummeertup saqqummiussineranik ataatsimut nalilersuineq tunngavigalugu karakteriliisoqassaaq.

5.4. Imminut ilinniartittarneq

Nammineerluni ilinniartoq misilitsissinnaassaguni Kemi A-mi laboratoriami pikkorissarneq naammassisimassavaa, ilinniarfimmit pikkorissarfimminit uppernarsaasigaasumik. Nammineerluni ilinniartup uppernarsaatit saqqummiussinnaappagit, soorlu siusinnerusukkut fysikkimik ilinniartinneqarsimanermit ilinniartitsissummi tigussaasunik misileraasimanermit nalunaarusiat allattukkallu killiffiup misileraanikkut suliassartaanut naapertuuttut, nammineerluni ilinniartoq misilitsinnissamut innersuunneqarsinnaavoq laboratoriami pikkorissarneq ingerlateqqaanngikkaurtaluarlugu. Misileraalluni siornatigut suliaasimasut, nalinginnaasumik ilinniartitsinermi misileraalluni suliat assigalugit, misilitsinnermi tunngavissanut ilaassapput. Atuarfimmi misilitsitsiffiusumi aqutsisup siusinnerusukkut misileraalluni suliaqarneq imminut ilinniartittup misilitsinnissaanut tunngavissatut naammannersoq aalajangissavaa

Kemi B - 2022

1. Ilinniartitsissutip inissimanera
Kemi nunarsuarmi uumasunik atortunillu tamanik ilinniarneruvoq, tassaallutillu akuutissat kemimi pisoqarnerani allanngorsinnaasut. Ilinniartitsissummi akuutissat pisinnaasaat akuutissallu malussaateqarsinnaaneranni pissutsit misissorneqartarput allaaserineqarlutillu. Ilinniartitsissut pinngortitamik ilinniartitsissut ilanngullugu nunarsuarmik nutaaliaasumik isiginninnerup ineriartornerat tapersiivoq ilaatigullu bioteknologimik, nanoteknoligimik, atortunik nutaanik, nakorsaatinik, aatsitassanik piiaanermik, nerisassanik inuussutissanillu tunisassiortarnermik paasinnittarnermut ineriartortitsinermullu tapersiisarluni. Ilinniartitsissummut ilaapput kemimi ilisimatusarnermik ilisimasaqarneq, inuit ataasiakkaat inuunerannut inuiaqatigiillu teknologiikkut aningaasaqarnikkullu ineriartornerannut pingaarutillit, ilaatigut nungusaataanngitsumik ingerlatsinissamut sanilliullugit. Ilinniartitsissummi periutsit illuatungaani misissuinerit misileraanerillu illuatungaanilu atuagarsornerup suleriaatsinillu pilersitsinerup akornanni assigiinngiiaartumik sunniisarnermik tunngaveqarput.

2. Ilinniartitsissummi siunertat
Ilisimasat piginnaasallu
Ilinniartut ilinniartitsissummi periutsinik taaguutinik inatsisinillu unioqqutitsinnginnermi ilisimasaqassapput, tassunga ilanngullugit akuutissat tamarmik atominik sananeqaaseqarnerannik ilisimasaqarneq paasinninnerlu.

Ilikkagaqartarnermi sulinermilu piginnaasat
ilinniartut pinngartitamik ilisimatusarnerup imaanik ingerlaqqilluni ilinniagaqarnermi tunngavissaqassapput, suiaqarfimmi nutaanik ilisimasaqalersinnaassapput aammalu pinngortitamik eqqarsatariaatsinik periutsinillu ilisimasaqassallutik, tassunga ilanngullugit pingaaruteqartutut ilinniartitsissummi annertussutsini tunngaviit. Ilinniartut ilinniartitsissutit allat iolanngullugit ajornartorsiutinik paasisaqarfiusinnaanernik aaqqiisoqarsinnaaneranillu paasisamaqarneq tunngavigalugu ilinniartitsissummi suliaqarsinnaassapput.

Inuttut inuillu akornanni attaveqaqatigiittarnermi piginnaasat
Ilinniartut Kalaallit Nuaanni avatangiisinut isumalluutinillu atuinermut akisussaassuseqarnermik takutitsissapput immikkoortunilu toqqakkani pinngortitami isumalluutinik atuinerup avatangiisinut kinguneranik ataatsimut takunnissinnaassallutik, tassunga ilanngullugit ujaqqat, uulia ikummatissallu uumasunit ujaranngorsimasuneersut allat. Ilinniartut tassunga atatillugu maannakkut ajornartorsiutit pinngortitamik ilisimatusarnermi imaqartut pillugit qisuariaateqarlutik akisussaassuseqarlutillu isummersinnaassapput.

Kulturikkut inuiaqatigiillu akornanni piginnaasat
ilinniartut akuutissanik aalajangersimasunik taakkulu pisinnaassusiannik ilisimasaqassapput aammalu maannakkut pisut oqaluttuarisaanerlu tunngavigalugit kemip inuiaqatigiinnut

teknoligimullu pingaaruteqassusianik ilisimasaqassallutik. Ilinniartut tassunga ilanngullugu kemimik ilisimasat nutaaliornerillu inunnut pinngortitamullu iluaqutaasumik atorneqartarneranik kimillu naleqqutinngitsumik atorneqarnerani peqqissutsimut avatangiisinullu sunniuteqarsinnaaneranik ilisimasaqassapput.

3. Ilikkagassatut anguniakkat imarisaalu

3.1 Ilikkagassatut anguniakkat

Ilinniartut uku piginnaalissavaat:

a) uumassusillit uumassuseqanngitsullu sananeqaasiisa atorsinnaassusiisalu imminut atanerat nassuiarsinnaallugu aamma ulluinnani teknologikkullu atorneqarsinnaanerat nassuiarsinnaallugu,
b) paasisat, periutsit ilisarnaataallu atassusersinnaassallugit,
c) naatsorsuisinnaassapput,
d) amerlassutsit pitsaassutsillu tunngavigalugit kemiikkut oqimaaqatigiinnerat nassuiarsinnaassallugu suliarisinnaassallugulu,
e) periutsit ilisimaneqartut aallaavigalugit kemi atorlugu misileraanerit piareersarsinnaassavat ingerlallugillu aamma kemikaliat laboratoriamilu atortut illersorneqarsinnaasumik qisuariarfigalugillu atorsinnaassallugit,
f) paasissutissat nalunaarsorsinnaassavaat suliareqqillugillu aammalu misileraanermi paasisat oqaluttariarsorluni allattariarsorlunilu nalilersorsinnaassallugit, paasissutissiissutigisinnaassallugillu,
g) paasissutissiivinnit assigiinngitsunit kemi pillugu paasissutissat pissarsiarinnaassalugit atorsinnaassallugillu,
h) kemimi ilinniartitsissummi oqaatsit aammalu suliaqarfimmi ulluinnarnilu oqaatsit atorlugit kemi pillugu ilisimasat paasissutissiissutigisinnaassavaat aamma
i) ulluinnarni maannakkullu oqallinnermi kemimi ajornartorsiutit ajornanngitsut paasisinnaassavaat nassuiarlugillu aammalu suliaqarfimmi ilisimalikkat atassuteqartilersinnaassallugit,
j) ilinniartitsissutinut allanut tunngatillugu taakkununngalu atassuteqartitsilluni.

3.2 Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit

Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit ukuupput:

Atortut sananeqaasiat

a) atortut pinngoqqaarneranni piffissaq aamma
b) atortut sananeqaasiannut, qanoq issusiannut arrortarnerannullu tunngasunut tunngatillugu kemikkut imminnut atalertarnerat.

Annertussutsinik naatsorsuineq

c) malunniuttarnerat pillugu skemanut arrortarnerannullu tunngatillugu annertussutsinik naatsorsuineq.

Atortunik ilisimasaqarneq, tassunga ilanngullugu atortut atorneqartarnerat

d) kemimi taaguutsit,
e) kemimi uumassuseqanngitsut: saffiugassanik saffiugassaanngitsunillu toqqakknaik ilisimasat
f) kemimi uumassusillit: katitigaanerannut atorneqarsinnaanerannullu tunngasut aamma atortut assigiinngitsut kulbrintiisa, qappiortartut, carboxylsyrit aamma esterillu kemimi pisinnaasaat aamma
g) uumassusillit toqqakkat imminnut atassuteqarnerat.

Kemimi malunniuttarnerit

h) kemimi oqimaaqatigiissuseq, tassunga ilanngullugit oqimaaqatigiinneq pillugu inatsit aamma pitsaassutsit annertussutillu tunngavigalugit nikittarnerat,
i) redoxit malunniuttarnerat, tassunga ilanngullugu taakkuninnga redoxit malunniuttarnerat, tassunga ilanngullugu taakannga naligiissaarineq,,
j) syrit-basit sunniuttarnerat, tassunga ilanngullugu syrit basillu imerpalasut arrorneranni pH-annik naatsorsuinerit aamma
k) pitsaassuseq tunngavigalugu sunniuttarnerisa sukkassusiat, tassunga ilanngullugu katalyse.
l) Sunniuttarnerit uumassusilinneersut: substitution, addition, elimination, kondensation aamma hydrolyse.

Misileraaneq

m) syntese, avissaartarnerit, pitsaasusaannik nalilersuineq amerlatsutsinilu periutsit, kemikaliat isumannaallisaanerlu.

3.3 Ilassutitut ilinniakkat

Ilinniartut taamaallaat pingaarnertut ilinniakkat atorlugit ilikkagassatigut anguniakkat angusinnaassanngilaat. Pingaarnertut ilinniakkat saniatigut ilinniartitsissutuni assigiingitsuni allani pingaarnertut ilikkagassanut atassuteqartitsilersumik ilassutitut ilinniakkat ilaapput. Ilassutitut ilinniakkat imatut toqqarneqassapput ilinniartut ulluinnarni inuuneranni, kulturianni maannakkullu oqallinermi sammisanut atassuteqassallutik aammalu kemip ineriartorneranut inuunitsinnilu atukkatta annertussusianut pingaaruteqassusianut assersuutit. Ilassutitut ilinniakkat ilinniartitsisutinut allanut ilinniartitsissutillu akornanni suleqatigiissitsinermut sanilliussinissamut periarfissiipput.

Ilassutitut ilinniakkat pingaarnertut ilinniakkatulli Kalaallit Nunaanni nunanilu tamani pissutsinut sapinngisamik annertunerpaamik atassuteqartinneqassapput.

4. Ilinniartitsinerup aaqqissuunneqarnera

4.1 Ilinniartitseriaatsimi periutsit

a) Ilinniartitsinerni ilinniartut ilinniakkani qaffasissusiat ilisimasaallu aallaavigineqassapput.
b) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsisut ilinniartullu akornani ilikkagaqartarnermi oqaloqatigiittarnerattut sapinngisamik isikkulerlugu.
c) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitseriaatsit assigiinngitsut paarlakaajaanneqassallutik.
d) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut soqutigisaat pisariaqartitaallu isiginiarneqassallutik, taaamaalilluni ilinniartut ilinniartitsissutip pissanganartuuneranik, naleqquttuuneranik soqutiginartuuneranillu misigisaqarnissamut periarfissinneqassallutik.
e) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniagaqarnerup ingerlanneqarnerani sammisanilu ineriartortitsinermi ilinniartitsissut siuariarfiussalluni, tassa ilinniartitsissummi oqaatsit oqariartaatsillu ineriartorfiussallutik, taamaalilluni ilinniartut namminneerlutik suliariaaseqarnissamik ajornakusoortunillu eqqarsartarnissamut piffissap ingerlanerani sungiusarneqassallutik.
f) ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq inuiaqatigiinnut avatangiiserisanut annertunerpaamik attuumassuteqalersillugu.

Ilinniartitsinermi sammisaqarluni ilinniakkat qitiussapput, assersuutigalugu kemimi ajornartorsiutit ilinniartut ulluinnarni inuunerminnik avatangiisiminnillu paasinninnissaannik pingaaruteqarneranik takutitsisut aallaavigalugit. Sammisaqarluni ilinniagaqarnermi pingaartut ilinniakkat ilassutitullu ilinniakkat ilaasinnaapput kisiannili sammisaqarluni ilinniarnernut aamma ilassuteqarluni ilinniakkat ilanngunneqarsinnaapput, tamannalu aqqutigalugu aaqqissuussamik ilinniartitsissumi ilisimasaqalertoqassalluni. Sammisat itisilerinissaq isiginiarlugu toqqarneqassapput, imatullu kemip immikkuullarissusianik takutitsilluni. Sammisat ilinniartitsinermi immikkuullarissutut ilinniartitsissutillu allat ilanngunnerisigut ingerlanneqarsinnaapput, taamaalilluni ilinniartut takusatik atuagarsornerlu ataatsimoortillugit sungiusassallutik. Ilinniartunut erseqqissarneqassaaq pinngortitamik ilisimatusarnermut atatillugu tamanna pingaaruteqartuusoq.

Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq inuiaqatigiinnut avatangiiserisanut sapinngisamik annertunerpaamik atassuteqartitsilluni, ilinniartut taamaalillutik ilinniartut soqutigisaat pisariaqartitaallu isiginiarneqassallutik, ilinniartullu ilinniartitsissutip pissanganarneranik naleqqunneranillu misigisaqarnissamut periarfissinneqassallutik.
Taamaaliortoqarsinnaatillugu assersuutit suliassallu ilinniartut Kalaallit Nunaanni ulluinnarni inuuneranneersut atorneqassapput.

4.2 Suleriaatsit

Ilinniartitsisup aqutaanik allattarfissuaq atorlugu ilinniartitsineq, suliassanik suliaqarneq, misileraaneq suliniutinillu suliaqarneq paarlakaajaartinneqassapput. Misileraanerit tassaasinnaapput laboratoriami misileraaneq imaluunnit klassimi annikitsualunnik

misileraaneq. Suleriaatsit allanngorartinneqassapput, taakkunanilu ilinniartut peqataallutik ilinniarnermi inissisimatinneqalissapput ilinniartut nammineersinnaassasuiannut piumasaqaatit annertusiartuaartinneqassalutik. Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq klassimi ilinniarneq, kisimiilluni, marlukkaarluni suleqatigiikkaarlunilu sulinerit paarlakaajaanneqassallutik. Suleriaatsit ilinniakkanut tunngatillugu assigiinngiiaartinneqassapput, taamaalilluni kemimi pisutsit annikitsualortai, annertunerusunngorlugit takussutissaallu takutinneqassallutiki. Suleriaatsit aamma imatut assigiinngiiaartinneqassapput ilinniartut ilinniariaasiisa assigiinnginnerat isiginiarneqassalluni. Suleriaatsini ilinniaartitsissumilu piumasaqaatini siuariartortitsisoqassaaq.

Ilinniartut ilinniartitsissummik ilinniartitsinerup minnerpaamik 20 procentiani laboratoriami namminersorlutik misileraassapput.

Ilinniartitsinermi atassuteqartitsilerniarluni tamannalu ilinniartunut sumiiffinni pisunut atassuteqartilerniarlugu suliffeqarfimmut pulaarnerit ilinniartitsisullu avataaneersut atorneqarsinnaapput. Ilinniartut oqaluttariarsorluni oqaatiginnissinnaanerat aammalu kemimi sammisanik ingerlatitseqqiisinnaanerisa ineriartortinnissaa ilinniartitsinermi qulakkeerneqassaaq.

Ilinniartitsinermi oqaluttariaatsit assigiinngitsut allanngorartinnerisigut ilinniartut suliaqarfimmi kemimi oqaatsinik atuisinnaanerat annertusarneqassaaq. Ilinniartitsineq imatut aaqqissuuneqassaaq ilinniartut ilinniartitsissummi oqaatsinik siullugu oqaasillit aappaattullu oqaasit isiginiarneqassallutik.

Kemimi allattariarsornermi ilikkagassatut anguniakkat angunissaannut pingaaruteqarpoq, imaassallunilu:

a) pinngortitamik ilisimatusarnermi suleriaatsimik sungiusarneq,
b) kemimi ajornartorsiutit nassuiarnissaannut oqallisiginissaannullu ilinniartut piginnaasanik sungisuarlutik,
c) kemimi paasissutissat eqqortumik paasissutissiissutiginissaannik ilinniartut piginnaasanik sungiusarlutik aamma
d) kemimi ajornartorsiutinik toqqakkanik ilinniartut itisiliinissaannut periarfissillugit.

Kemimi allattariarsornermut uku ilaapput:

e) misileraanerit pillugit allattuiffiit aammalu allattuiffiit tunngavigalugit nalunaarusiorneq,
f) ilinniarnerup ingerlanneqarnerata annertusarnissaanut suliassat assigiinngiiaartut,
g) kemimi ajornartorsiutinik aaqqiineq, tassunga ilanngullugu taaguutinik, suleriaatsinik periutsinillu atuinissamik sungiusarneq aamma

h) suliniutinik suliaqarnermi angusat atorlugit suliat.

4.3 It

Sakkut digitaliusut ilinniartitsinermut akuullutik ilaatinneqassapput, assersuutigalugu saqqummiinermut, attaveqatigiinnermut, suleqatigiinnermut, paasissutissanik katersinermut, ilusilersuinermut, takussutissiinermut, pisuusaartitsinermut paasissutissanillu ujarlernermut. Ilinniartitsinerup aaqqissuunnerani sakkut digitaliusut naapertuuttut ilaatinneqassapput, misileraalluni sulinerup ingerlannissaanut ilinniartullu kemimi ilinniagassanik suliaqarnerannut tamakkunanngalu saqqummiinerinut.

4.4 Ilinniartitsissummi oqaatsit

Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut ilinniartitsissumi oqaatsinik aammalu ilinniartitsissummi oqariaatsinik paasinnittarnerat atuisarnerallu aaqqissuussamik ineriartortinneqarluni. Taaguutit pillugit kortit, kryds og tværsit suliarineqassapput, aammalu ilikkagassat suliarineqarneranni piffissap ingerlanerani oqaatsit atorneqartut pillugit takussutissiat akunngitsumik suliarineqartassapput tunniunneqarlutillu.

Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsissutit siulianni oqaatsinik oqariaatsinillu ilinniartut piffissap ingerlanerani paasinnilluarsinnaatikkiartortillugit atuisinnaalluartikkiartortillugillu. Ilinniartitsisup paasissavaa siuliani oqaatsit oqariaatsillu suut ilinniakkat nutaat ingerlanneqarneranni ilinniartullu paasinninnissaat qulakkeerniarlugu pisariaqarnersut.

4.5 Ilinniartitsissutinut allanut atassuteqartitsineq

Ilinniartitsineq imatut aaqqissuussineqassaaq piffissap ilaani suliaqarfiit akornanni sulisoqartarluni aammalu ilinniartitsissutini allani ilisimasaqarfinnik sanilliussisoqartarluni.

5. Nalilersuineq

5.1 Ingerlaavartumik nalilersuisarneq

Ilikkagassatut anguniakkat ilinniartitsissutillu imarisai ingerlaavartumik nalilersuinernut tunngaviupput.

Ilinniartunik ataasiakkaanik nalilersinermi ulluinnarni ilinniartitsinermi allattariarsorlunilu sulinermi ilinniartut suliaqarnerat ilinniartitsissumilu qaffasissuiat aallaaviupput. Nalilersuineq tunngaviuvoq ilinniartut killiffiminnik ilisimasaqarnerannut aammalu ilinniartut suliaqarnerisa suleriaasiisalu allanngortinnissaannik pisariaqartitsisoqarnersoq nalilersuinermut, tassunga ilanngullugu ilinniartut allanik suleqateqarnerat.

Ataatsimut nalilersuinermi ulluinnarni ilinniartitsineq aallaaviuvoq. Tassani suleriaatsinik il.il. aaqqiisoqarnissaanik allannguisoqarnissaanillu pisariaqartitsisoqarnersoq ilinniartitsissut ilinniartullu ataatsimut nalilersuisarput, taamaalilluni ilikkagassatut anguniakkat

anguneqarniassammata.

5.2. Misilitseriaatsit
Misilitseriaatsini ukunani klassimut ataatsimut ataaseq atuarfiup toqqassavaa:

Misilitseriaaseq a
Immikkoortumi ataatsimi atuagarsorneq misileraanerlu atorlugit suliat tunngavigalugit oqaluttariarsorluni misilitsinneq. Suliaq ilanngussanik imaqassaaq. Suliat ilanngussartaqanngitsut misilitsinnginnermi soraarummeertunit ilisimaneqassapput, kisiannili aatsat piffissap soraarummeerfiusup aallartereernerani.

Piareersarnissamut minutsit 30-t missaanni periarfissiisoqassaaq, piffissarlu soraarummeerfik soraarummeertumut ataatsimut minutsit 30-t missaaniippoq. Piffissami piareersarfimmi, taamaaliortoqarsinnaatillugu, soraarummeertoq atortunik kemikalianillu naleqquttunik atuisinnaassaaq.

Soraarummeersitsinermi atortut naleqquttut kemikaliallu atorneqarsinnaatinneqassapput. Misileraanermi atortut ilanngussallu soraammeernermi ilanngunneqassapput. Pisuni immikkut ittuni atortut kemikaliallu atunngitsoorneqarsinnaapput.

Misilitseriaaseq b
Oqaluttariarsorluni misilitsinneq marlunnut avissimasoq. Suliakkiissutit misilittaanermik oqaluttariaresornermillu teoriimik ilaqassapput. Immikkoortut taakku marluk ataatsimoortinneqassapput qulequttanut allanut attuumassuteqarsinnaassallutik. Suliakkiissutit misilitsinnermut tunngaviusussat, ataatsimut katillutik pingaarnertigut ilikkagassatut anguniagassat, ilikkagassat pingaarnerit ilassutaasumillu ilikkagassat matussusissavaat.

Misilitsinnerup siulliani misileraanerussaaq, misilitsittut 10-t angullugit laboratoriami 90 minutsit missaannik eqimattani marlunni amerlanerpaanilu pingasuni mileraanermi ilisimaneqartumi apeqqummut tunngasumik suliaqassallutik. Soraarummeertut siornatigut misileraanernit paasissutissanik atoqqiisinnaanngillat. Soraarummeertitsisup censorillu soraarummeertut ataasiakkaarlugit misileraassut, tassunga teorii kiisalu kingorna paasissutissanik suliarinninneq pillugit oqaloqatigissvaat. Misileraatit ataasiakkaat holdimi ataatsimi annerpaamik pingasoriarlutik atorneqarsinnaapput. Misileraalluni suliassani immikkoortut soraarummeertunit misilitsinnginnermi ilisimaneqassanngillat.

Misilitsinnerup aappaa inummut ataatsimut tunngavoq oqaluttariarsornerullunilu. Teoriimik immikkoortortaa tassaaneruvoq teoriimik, atuagarsornermik kiisalu ilanngussanik imalik suliamut isummersornissamut tunngaviusinnaasoq. Piareersarnissamut minutsit 24-it missaanni piffissaliisoqassaaq, piffissarlu soraarummeerfik soraarummertumut ataatsimut minutsit 24-t missaaniippoq. Ilanngussatut atortussat suliakkiissummut makinneqartumut

attuumassuteqartut piffissap piareersarfissap aallartinnerani tunniunneqassapput. Oqaluttariarsornertaani teoriimi misilitsinneq soraarummeertup soraarummeertitsisullu akornanni atuagarsornertaanik oqaloqatigiinnertut ingerlanneqassaaq.

Teoriimi suliassat ataasiakkaat holdimi ataatsimi annerpaamik pingasoriarlutik atorneqarsinnaapput. Ilanngussat soraarummeersitsisup toqqaanera naapertorlugu suliakkiissutini assigiinngitsuni atoqqinneqarsinnaapput. Suliassat ilanngussat ilanngunnagit misilitsinnginnermi soraarummeertunit ilisimaneqassapput piffissap soraarummeerfiusup aallartinnginnerani.

5.3. Nalilersuinermi tunngaviit

Nalilersuinermi soraarummeertut ilikkagassatut anguniakkanik qanoq angusitiginersut tunngavigalugu naliliisoqassaaq.

Misilitsitseriaaseq a

Oqaluttariarsornikkut misilitsinnermi misilitsittup piginnaasassaatut makku pingaartinneqassapput:

- ilinniartitsissutini, periarfissani periaatsinilu taaguutinik ilisimasaqarluarneq ilinniartitsissummik tunngavilersuinissamut misissuilluarnissamullu ikorfartuutaasut
- misileraanermik suliat nassuiarsinnaallugit periaatsit inernerillu misileraanermit suliameerust ilanngussinnaallugit
- misileraalluni suliamit kiisalu tassunga teorii imminnut qanoq atanerat nassuiarsinnaallugu
- kemi pillugu sammisanik ilanngussatullu tunniunneqartunik suliaq pillugu oqallinnermut ilanngussaqarneq
- ilinniartitsissummik paasinnissimanermik nassuiaasinnaaneq

Soraarummeertup saqqummiussineranik ataatsimut nalilersuineq tunngavigalugu ataatsimik karakteeriliisoqassaaq.

Misilitsitseriaaseq b

Misileraanermi soraarummeertut ukuninnga piginnaasaqarnerat pingaartinneqassaaq:

- misileraalluni sulisinnaaneq paasissutissallu katersat suliarisinnaallugit
- teoriimi misileraanermilu imminnut atanerat isumaliutersuutigisinnaallugu.

Oqaluttariarsorluni soraarummeertut ukuninnga piginnaasaqarnerat pingaartinneqassaaq:

- ilinniartitsissummi oqaloqatigiinnermi nammineerluni siulliusinnaaneq,
- atuagarsornermi taaguutit, periarfissat periaatsillu ilisimalluarlugit atuagarsornikkut tunngavilersornissamut atorneqarsinnaasunik takutitsinikkut
- atuagarsornertaa pillugu paasinninnini nassuarsinnaallugu.

Soraarummeertup saqqummiussineranik ataatsimut nalilersuineq tunngavigalugu karakteriliisoqassaaq.

5.4 Nammineerluni atuartut

Nammineerluni ilinniartoq misilitsissinnaassaguni biologi A-mi laboratoriami pikkorissarneq naammassisimassavaa, ilinniarfimmit pikkorissarfimminit uppernarsaasigaasumik. Nammineerluni ilinniartup uppernarsaatit saqqummiussinnaappagit, soorlu siusinnerusukkut fysikkimik ilinniartinneqarsimanermit ilinniartitsissummi tigussaasunik misileraasimanermit nalunaarusiat allattukkallu killiffiup misileraanikkut suliassartaanut naapertuuttut, nammineerluni ilinniartoq misilitsinnissamut innersuunneqarsinnaavoq laboratoriami pikkorissarneq ingerlateqqaanngikkaurtaluarlugu. Misileraalluni siornatigut suliaasimasut, nalinginnaasumik ilinniartitsinermi misileraalluni suliat assigalugit, misilitsinnermi tunngavissanut ilaassapput. Ilinniarfiup misilitsiffiussap pisortaata aalajangissavaa, misileraalluni siusinnerusukkut suliaasimasut, nammineerluni ilinniartup misilitsinnissaanut naammaginartumik tunngaviussatut isigineqarsinnaanersut.

Kemi C - 2022

1. Ilinniartitsissutip inissimanera
Kemi nunarsuarmi uumasunik atortunillu tamanik ilinniarneruvoq, tassaallutillu akuutissat kemimi pisoqarnerani allanngorsinnaasut. Ilinniartitsissummi akuutissat pisinnaasaat akuutissallu malussaateqarsinnaaneranni pissutsit misissorneqartarput allaaserineqarlutillu. Ilinniartitsissut pinngortitamik ilinniartitsissut ilanngullugu nunarsuarmik nutaaliaasumik isiginninnerup ineriartornerat tapersiivoq ilaatigullu bioteknologimik, nanoteknoligimik atortunik nutaanik, nakorsaatinik aatsitassanik piiaanermik, nerisassanik inuussutissanillu tunisassiortarnermik paasinnittarnermut ineriartortitsinermullu tapersiisarluni. Ilinniartitsissummut ilaapput kemimi ilisimatusarnermik ilisimasaqarneq, inuit ataasiakkaat inuunerannut inuiaqatigiillu teknologiikkut aningaasaqarnikkullu ineriartornerannut pingaarutillit, ilaatigut nungusaataanngitsumik ingerlatsinissamut sanilliullugit. Ilinniartitsissummi periutsit illuatungaani misissuinerit misileraanerillu illuatungaanilu atuagarsornerup suleriaatsinillu pilersitsinerup akornanni assigiinngiiaartumik sunniisarnermik tunngaveqarput.

2. Ilinniartitsissummi siunertat
Ilisimasat piginnaasallu
Ilinniartut ilinniartitsissummi periutsinik taaguutinik inatsisinillu unioqqutitsinnginnermi ilisimasaqassapput, tassunga ilanngullugit akuutissat tamarmik atominik sananeqaaseqarnerannik ilisimasaqarneq paasinninnerlu.

Ilikkagaqartarnermi sulinermilu piginnaasat
ilinniartut pinngartitamik ilisimatusarnerup imaanik ingerlaqqilluni ilinniagaqarnermi tunngavissaqassapput, suiaqarfimmi nutaanik tunngaviusumik ilisimasaqalersinnaassapput aammalu pinngortitamik eqqarsatariaatsinik periutsinillu ilisimasaqassallutik, tassunga ilanngullugit pingaaruteqartutut ilinniartitsissummi annertussutsini tunngaviit. Ilinniartut ilinniartitsissutit allat iolanngullugit ajornartorsiutinik paasisaqarfiusinnaanernik aaqqiisoqarsinnaaneranillu paasisamaqarneq tunngavigalugu ilinniartitsissummi suliaqarsinnaassapput.

Inuttut inuillu akornanni attaveqaqatigiittarnermi piginnaasat
Ilinniartut Kalaallit Nuaanni avatangiisinut isumalluutinillu atuinermut akisussaassuseqarnermik takutitsissapput ilaatigullu pinngortitami isumalluutinik atuinerup avatangiisinut kinguneranik ataatsimut takunnissinnaassallutik, tassunga ilanngullugit ujaqqat, uulia ikummatissallu uumasunit ujaranngorsimasuneersut allat. Ilinniartut tassunga atatillugu maannakkut ajornartorsiutit pinngortitamik ilisimatusarnermi imaqartut pillugit qisuariaateqarlutik akisussaassuseqarlutillu isummersinnaassapput.

Kulturikkut inuiaqatigiillu akornanni piginnaasat

ilinniartut akuutissanik aalajangersimasunik taakkulu pisinnaassusiannik ilisimasaqassapput aammalu maannakkut pisut oqaluttuarisaanerlu tunngavigalugit kemip inuiaqatigiinnut teknoligimullu pingaaruteqassusianik ilisimasaqassallutik. Ilinniartut tassunga ilanngullugu kemimik ilisimasat nutaaliornerillu inunnut pinngortitamullu iluaqutaasumik atorneqartarneranik kimillu naleqqutinngitsumik atorneqarnerani peqqissutsimut avatangiisinullu sunniuteqarsinnaaneranik ilisimasaqassapput.

3. Ilikkagassatut anguniakkat imarisaalu

3.1 Ilikkagassatut anguniakkat

Ilinniartut uku piginnaalissavaat:

a) atortut katitigaanerannik kemikkullu arrortarnerannik pisariunngitsunik allaaserisinnaassallugit,
b) kemimi suliaqarfimmi oqaatsinik atorsinnaassallugit,
c) paasisat, periutsit ilisarnaataallu atassusersinnaassallugit
d) ajoranngitsunik naatsorsuisinnaassallutik
e) kemi atorlugu laboratoriami atortut pisariunngitsut illersorneqarsinnaasumik kemimi misileraasinnaassallutik, kemikalianillu illersorneqarsinnaasumik atuisinnaassallutik,
f) paasissutissat nalunaarsorsinnaassavaat suliareqqillugillu aammalu misileraanermi paasisat oqaluttariarsorluni allaaserinnaassallugit nassuiarsinnaassallugillu,
g) paasissutissiivinnit assigiinngitsunit kemi pillugu paasissutissat pissarsiarinnaassalugit atorsinnaassallugillu,
h) kemimi suliaqarfimmi oqaasertat ajornaatsut atuarsinnaassallugit aammalu suliaqarfimmi taaguutit nalequttut suliaqarfimmilu tunngavilersuutit nassuiarsinnaassallugit,
i) ulluinnarni maannakkullu oqallinnermi kemimi ajornartorsiutit ajornanngitsut paasisinnaassavaat allaaserisinnaallugillu aamma
j) suliaqarfimmi ilisimalikkat atassuteqartilersinnaassallugit, tassunga ilanngullugu ilinniartitsissutinut allanut tunngatillugu taakkununngalu atassuteqartitsilluni.

3.2 Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit

Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit ukuupput:

Atortut sananeqaasiat

a) atortut pinngoqqaarneranni piffissaq
b) atortut uumassusillit uumassuseqangitsullu ajornaatsut sananeqaasiat taaguusernerallu,
c) ionit sananeqaasiat taaguusernerallu aamma
d) atortut sananeqaasiisa qanorlu ittuunerisa imminnut atanerat akoorneqarsinnaassusiallu.

Annertussutsinik naatsorsuineq

e) malunniuttarnerat pillugu skemanut arrortarnerannullu tunngatillugu annertussutsinik naatsorsuineq.

Kemimi malunniuttarnerat

f) malunniuttarnerat ajornaatsoq, soorlu ikuallanneqartillutik malunniuttarnerat aamma seernartut basillu malunniuttarnerit, pH-mik paasinneriaaseq ilanngullugu.

Misileraaneq

g) immikkoortiterineq, arrortinneranni annertussiat, oqimaalutaanermik nalilersuineq, kemikaliat isumannaallisaanerlu.

3.3 Ilassutitut ilinniakkat

Ilinniartut taamaallaat pingaarnertut ilinniakkat atorlugit ilikkagassatigut anguniakkat angusinnaassanngilaat. Pingaarnertut ilinniakkat saniatigut ilinniartitsissutuni assigiingitsuni allani pingaarnertut ilikkagassanut atassuteqartitsilersumik ilassutitut ilinniakkat ilaapput. Ilassutitut ilinniakkat toqqarneqassapput, ilinniartut ilaatigut periarfissillugit, qulequttanik namminneq ulluinnarisaannut, mannakkorpiaq oqallinnermut imaluunniit kemip nunarsuarmi tamarmi pingaarutaanut attuumassuteqartunik suliaqarnissaannut. Ilassutitut ilinniakkat ilinniartitsissutinut allanut ilinniartitsissutillu akornanni suleqatigiissitsinermut sanilliussinissamut periarfissiipput. Ilassutitut ilinniakkat pingarnertut ilinniakkatulli Kalaallit Nunaanni nunanilu tamani pissutsinut sapinngisamik annertunerpaamik atassuteqartinneqassapput.

4. Ilinniartitsinerup aaqqissuunneqarnera

4.1 Ilinniartitseriaatsimi periutsit

a) Ilinniartitsinerni ilinniartut ilinniakkani qaffasissusiat ilisimasaallu aallaavigineqassapput.
b) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsisut ilinniartullu akornani ilikkagaqartarnermi oqaloqatigiittarnerattut sapinngisamik isikkulerlugu.
c) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitseriaatsit assigiinngitsut paarlakaajaanneqassallutik.
d) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut soqutigisaat pisariaqartitaallu isiginiarneqassallutik, taaamaalilluni ilinniartut ilinniartitsissutip pissanganartuuneranik, naleqquttuuneranik soqutiginartuuneranillu misigisaqarnissamut periarfissinneqassallutik.
e) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniagaqarnerup ingerlanneqarnerani sammisanilu ineriartortitsinermi ilinniartitsissut siuariarfiussalluni, tassa ilinniartitsissummi oqaatsit oqariartaatsillu ineriartorfiussallutik, taamaalilluni ilinniartut namminneerlutik suliariaaseqarnissamik ajornakusoortunillu eqqarsartarnissamut piffissap ingerlanerani sungiusarneqassallutik.
f) ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq inuiaqatigiinnut avatangiiserisanut annertunerpaamik attuumassuteqalersillugu.

Ilinniartitsinermi sammisaqarluni ilinniakkat qitiussapput, assersuutigalugu kemimi ajornartorsiutit ilinniartut ulluinnarni inuunerminnik avatangiisiminnillu paasinninnissaannik pingaaruteqarneranik takutitsisut aallaavigalugit. Sammisaqarluni ilinniagaqarnermi pingaartut ilinniakkat ilassutitullu ilinniakkat ilaasinnaapput kisiannili sammisaqarluni ilinniarnernut aamma ilassuteqarluni ilinniakkat ilanngunneqarsinnaapput, tamannalu aqqutigalugu aaqqissuussamik ilinniartitsissumi ilisimasaqalertoqassalluni. Sammisat itisilerinissaq isiginiarlugu toqqarneqassapput, imatullu kemip immikkuullarissusianik takutitsilluni. Sammisat ilinniartitsinermi immikkuullarissutut ilinniartitsissutillu allat ilanngunnerisigut ingerlanneqarsinnaapput, taamaalilluni ilinniartut takusatik atuagarsornerlu ataatsimoortillugit sungiusassallutik. Ilinniartunut erseqqissarneqassaaq pinngortitamik ilisimatusarnermut atatillugu tamanna pingaaruteqartuusoq.

Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq inuiaqatigiinnut avatangiiserisanut sapinngisamik annertunerpaamik atassuteqartitsilluni, ilinniartut taamaalillutik ilinniartut soqutigisaat pisariaqartitaallu isiginiarneqassallutik, ilinniartullu ilinniartitsissutip pissanganarneranik naleqqunneranillu misigisaqarnissamut periarfissinneqassallutik.
Taamaaliortoqarsinnaatillugu assersuutit suliassallu ilinniartut Kalaallit Nunaanni ulluinnarni inuuneranneersut atorneqassapput.

4.2. Suleriaatsit
ilinniartitsisup aqutaanik allattarfissuaq atorlugu ilinniartitsineq, suliassanik suliaqarneq, misileraaneq suliniutinillu suliaqarneq paarlakaajaartinneqarsinnaapput. Misileraanerit tassaasinnaapput laboratoriami misileraaneq imaluunnit klassimi annikitsualunnik misileraaneq. Suleriaatsit allanngorartinneqassapput, taakkunanilu ilinniartut peqataallutik ilinniarnermi inissisimatinneqalissapput ilinniartut nammineersinnaassasuiannut piumasaqaatit annertusiartuaartinneqassalutik. Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq klassimi ilinniarneq, kisimiilluni, marlukkaarluni suleqatigiikkaarlunilu sulinerit paarlakaajaanneqassallutik.

Suleriaatsit ilinniakkanut tunngatillugu assigiinngiiaartinneqassapput, taamaalilluni kemimi pisutsit annikitsualortai, annertunerusunngorlugit takussutissaallu takutinneqassallutiki. Suleriaatsit aamma imatut assigiinngiiaartinneqassapput ilinniartut ilinniariaasiisa assigiinnginnerat isiginiarneqassalluni. Suleriaatsini ilinniaartitsissumilu piumasaqaatini siuariartortitsisoqassaaq. Ilinniartut ilinniartitsissummik ilinniartitsinerup minnerpaamik 20 procentiani laboratoriami namminersorlutik misileraassapput.

Ilinniartitsinermi atassuteqartitsilerniarluni tamannalu ilinniartunut sumiiffinni pisunut atassuteqartilerniarlugu suliffeqarfimmut pulaarnerit ilinniartitsisullu avataaneersut atorneqarsinnaapput. Ilinniartut oqaluttariarsorluni oqaatiginnissinnaanerat aammalu kemimi

sammisanik ingerlatitseqqiisinnaanerisa ineriartortinnissaa ilinniartitsinermi qulakkeerneqassaaq.

Ilinniartitsinermi oqaluttariaatsit assigiinngitsut allanngorartinnerisigut ilinniartut suliaqarfimmi kemimi oqaatsinik atuisinnaanerat annertusarneqassaaq. Ilinniartitsineq imatut aaqqissuuneqassaaq ilinniartut ilinniartitsissummi oqaatsinik siullugu oqaasillit aappaattullu oqaasit isiginiarneqassallutik.

Kemimi allattariarsornermi ilikkagassatut anguniakkat angunissaannut pingaaruteqarpoq, imaassallunilu:

a) pinngortitamik ilisimatusarnermi suleriaatsimik sungiusarneq,
b) misileraanermi paasissutissanik ilinniartut nassuiaasinnaasusaannik oqalliseqarsinnaassusaannillu sungiusaaneq aama
c) kemimi paasissutissat paasissutissiissutiginissaannik ilinniartut piginnaasanik sungiusarlugit.

kemimi allattariarsornermut uku ilaapput:

d) misileraanerit pillugit allattuiffiit aammalu allattuiffiit tunngavigalugit nalunaarusiorneq,
e) ilikkagaqartarneq annertusarniarlugu suliassat assigiinngiiaartut, tassunga ilanngullugit suliassat tunniusassat aamma
f) suliniutinik suliaqarnerusinnaasumi angusat atorlugit suliat.

4.3 It

Sakkut digitaliusut ilinniartitsinermut akuullutik ilaatinneqassapput, assersuutigalugu saqqummiinermut, attaveqatigiinnermut, suleqatigiinnermut, paasissutissanik katersinermut, ilusilersuinermut, takussutissiinermut, pisuusaartitsinermut paasissutissanillu ujarlernermut. Ilinniartitsinerup aaqqissuunnerani sakkut digitaliusut naapertuuttut ilaatinneqassapput, misileraalluni sulinerup ingerlannissaanut ilinniartutllu kemimi ilinniagassanik suliaqarnerannut tamakkunanngalu saqqummiinerinut.

4.4 Ilinniartitsissummi oqaatsit

Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut ilinniartitsissumi oqaatsinik aammalu ilinniartitsissummi oqariaatsinik paasinnittarnerat atuisarnerallu aaqqissuussamik ineriartortinneqarluni. Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsissutit siulianni oqaatsinik oqariaatsinillu ilinniartut piffissap ingerlanerani paasinnilluarsinnaatikkiartortillugit atuisinnaalluartikkiartortillugillu. Ilinniartitsisup paasissavaa siuliani oqaatsit oqariaatsillu suut ilinniakkat nutaat ingerlanneqarneranni ilinniartullu paasinninnissaat qulakkeerniarlugu pisariaqarnersut.

4.5 Ilinniartitsissutinut allanut atassuteqartitsineq

Ilinniartitsineq imatut aaqqissuussineqassaaq piffissap ilaani suliaqarfiit akornanni sulisoqartarluni aammalu ilinniartitsissutini allani ilisimasaqarfinnik sanilliussisoqartarluni, tassunga ilanngulugit uumassusillit pillugit kemimi sammisatut nerisanut peqqissutsimullu atatillugu kalaallisut danskisullu. Annertussutsinik naatsorsuinermut atatillugu matematikimik suleqatigiissitsisoqassaaq.

5. Nalilersuineq

5.1 Ingerlaavartumik nalilersuisarneq

Ilikkagassatut anguniakkat ilinniartitsissutillu imarisai ingerlaavartumik nalilersuinernut tunngaviupput.

Ilinniartunik ataasiakkaanik nalilersinermi ulluinnarni ilinniartitsinermi allattariarsorlunilu sulinermi ilinniartut suliaqarnerat ilinniartitsissumilu qaffasissuiat aallaaviupput. Nalilersuineq tunngaviuvoq ilinniartut killiffiminnik ilisimasaqarnerannut aammalu ilinniartut suliaqarnerisa suleriaasiisalu allanngortinnissaannik pisariaqartitsisoqarnersoq nalilersuinermut, tassunga ilanngullugu ilinniartut allanik suleqateqarnerat.

Ataatsimut nalilersuinermi ulluinnarni ilinniartitsineq aallaaviuvoq. Tassani suleriaatsinik il.il. aaqqiisoqarnissaanik allannguisoqarnissaanillu pisariaqartitsisoqarnersoq ilinniartitsissut ilinniartullu ataatsimut nalilersuisarput, taamaalilluni ilikkagassatut anguniakkat anguneqarniassammata.

5.2 Misilitseriaatsit

Immikkoortumi ataatsimi atuagarsorneq misileraanerlu atorlugit suliat tunngavigalugit oqaluttariarsorluni misilitsinneq. Suliami ilanngussat ilaatinneqassapput**,** suliamut tunngasutigut itisiliinissamut sanilliussinissamullu aallaviusinnaassapput sulinermi periutsit, ilikkagassat pingaarnerit ilassutaasumillu ilikkagassat ilaatinnerisigut.

Suliakkiissutit misilitsinnermut tunngaviusussat, ataatsimut katillutik pingaarnertigut ilikkagassatut anguniagassat, ilikkagassat pingaarnerit ilassutaasumillu ilikkagassat matussusissavaat. Suliaq ataaseq holdimi ataatsimi annerpaamik pingasoriarluni atorneqarsinnaavoq. Ilanngussat soraarummeersitsisup toqqaanera naapertorlugu suliakkiissutini assigiinngitsuni atoqqinneqarsinnaapput. Suliassat ilanngussat ilanngunnagit misilitsinnginnermi soraarummeertunit ilisimaneqassapput, aatsaalli piffissap soraarummeerfiusup aallartereernerata kingorna.

Piareersarnissamut minutsit 30-t missaanni periarfissiisoqassaaq, piffissarlu soraarummeerfik soraarummeertumut ataatsimut minutsit 30-t missaaniippoq. Piffissami piareersarfimmi, taamaaliortoqarsinnaatillugu, soraarummeertoq atortunik kemikalianillu naleqquttunik atuisinnaassaaq. Ilanngussatut atortussat suliakkiissummut makinneqartumut attuumassuteqartut piffissap piareersarfissap aallartinnerani tunniunneqassapput.

Soraarummeerneq ataatsimut isigalugu soraarummeertup soraarummeertitsisullu oqatigiinnerisigut ingerlanneqassaaq suliakkiissut aallaavigalugu.

Soraarummeersitsinermi atortut naleqquttut kemikaliallu atorneqarsinnaatinneqassapput. Misileraanermi atortut ilanngussallu soraammeernermi ilanngunneqassapput. Pisuni immikkut ittuni atortut kemikaliallu atunngitsoorneqarsinnaapput.

5.3 Nalilersuinermi tunngaviit

Nalilersuinermi soraarummeertut ilikkagassatut anguniakkanik qanoq angusitiginersut tunngavigalugu naliliisoqassaaq

Oqaluttariarsornikkut misilitsinnermi misilitsittup piginnaasassaatut makku pingaartinneqassapput:

- atuagarsornermi taaguutit, periarfissat periaatsillu ilisimalluarlugit atuagarsornikkut tunngavilersornissamut atorneqarsinnaasunik takutitsinikkut
- misileraalluni sulinerup ingerlarnata nassuiarnera
- misileraalluni sulinerup taassuma teoriiata ataqatigiinnerannik nassuiaasinnaaneq
- kemi pillugu sammisanik ilanngussatullu tunniunneqartunik suliaq pillugu oqallinnermut ilanngussaqarneq
- atuagarsornertaa pillugu paasinninnini nassuarsinnaallugu

Soraarummeertup saqqummiussineranik ataatsimut nalilersuineq tunngavigalugu karakteriliisoqassaaq.

5.4 Namineerluni atuartunut

Nammineerluni ilinniartoq misilitsissinnaassaguni kemimi laboratoriami pikkorissarneq naammassisimassavaa, ilinniarfimmit pikkorissarfimminit uppernarsaasigaasumik. Nammineerluni ilinniartup uppernarsaatit saqqummiussinnaappagit, soorlu siusinnerusukkut fysikkimik ilinniartinneqarsimanermit ilinniartitsissummi tigussaasunik misileraasimanermit nalunaarusiat allattukkallu killiffiup misileraanikkut suliassartaanut naapertuuttut, nammineerluni ilinniartoq misilitsinnissamut innersuunneqarsinnaavoq laboratoriami pikkorissarneq ingerlateqqaanngikkaurtaluarlugu. Misileraalluni siornatigut suliaasimasut, nalinginnaasumik ilinniartitsinermi misileraalluni suliat assigalugit, misilitsinnermi tunngavissanut ilaassapput. Ilinniarfiup misilitsiffiusussap pisortaata aalajangissavaa, misileraalluni siusinnerusukkut suliaasimasut, nammineerluni ilinniartup misilitsinnissaanut naammaginartumik tunngaviusussatut isigineqarsinnaanersut.

Attaveqaqatigiinneq aamma it A – 2022

1. Ilinniartitsissutip inissisimanera
Attaveqaqatigiinneq aamma it tassaavoq ilinniartitsissut misissueqqissaarnikkut attaveqaqatigiinnermi tusagassiutinilu digitaliusuni najukkani nunarsuarlu tamakkerlugu attaveqaqatigiinnermut tunisassiap atorneqarfianik sammisaqarluni tunisassiamik ineriartortitsiviusoq. Ilinniartitsissut humaniorap, inuiaqatigiilerinerup teknologeqarnikkullu ilisimatusarnerup akornanni inissisimavoq ilinniarnermilu ilinniartitsissutit susassaqarfiisa ataqatigiisinnerisigut nalinginnaasumik digitaliusumillu inerikkiartornissamut iluaqutaassalluni. Ilinniartitsissutip susassaqarfia tassaavoq piviusorsiortumik paasinnittariuseqarluni attaveqaqatigiinnikkut sunniuteqaqatigiinnikkullu ajornartorsiutinut iliuuseqarnissamut teoretiskimik ulluinnarnilu iliuuseqariaaseqarnissamut paasinninneq. Ilinniartitsissummi qitiusoq tassaavoq atuartut atuisut tusagassiutillu ataqatigiinnerinik eqqarsaatersuuteqarsinnaanissaat, tamannalu aallaavigalugu nammineq allallu attaveqaqatigiinnermut aaqqiissutaannik misissueqqissaarsinnaaneq tunngavilersuisinnaanerlu kiisalu attaveqaqatigiinnissamut nammineerluni aaqqiissutissianik ilusilersuineq, pilersitsineq nalilersuinerlu.

2. Ilinniartitsissutip siunertaa
Ilisimasat piginnaasallu
Attaveqaqatigiinneq aamma it A ilinniarnissamut piareersaatigut nalinginnaasumillu inerikkiartornissamut iluaqutaassaaq. Atuartut ilusilersueriaatsit attaveqaqatigeeriaatsit pillugit tunngaviatigut paasinninnerannik ineriartortitsinikkut atuartut attaveqaqatigiinnermut tunisassiat pingaartitaat, isikkui, ilusaat, atuuffiilu kiisalu najukkani nunarsuarlu tamakkerlugu kulturikkut inuiaqatigiittullu tusagassiutit digitaliusut atugaanerat pillugit ilisimasaqarnerulernissaat siunertarineqarpoq. Ilinniaqqinnissamut piareersarnissamut qitiusoq tassaavoq atuartut periuseqarlutik, nutaaliorlutik eqqarsaatersuuteqarlutillu attaveqaqatigiinnermi sunniuteqaqatigiinnermilu ajornartorsiutinik aaqqiissuteqarsinnaatinniarlugit ilisimasaqalernissaat piginnaasaqalernissaallu.

Inuttut inuillu akornanni attaveqaqatigiittarnermi piginnaasat
Atuartut namminneq ilikkagaqartarnertik ilinniartitsissummut naleqquttoq ilisimassavaat ingerlassinnaallugulu.

Ilinniartitaanermi sulinermilu piginnaasat
Ajornartorsiut aallaavigalugu suliniummik suliaqarnikkut atuartut attaveqaqatigiinnissamut tunisassiornerminni killiffiit assigiinngitsut ilisimasaqarfiginerulissavaat atuartullu suleqatigiinnissamut suliniummillu aqutsinissamut sungiusarneqassallutik. Taamaaliornikkut atuartut attaveqaqatigiinnermut it-mullu ingerlariaqqiffiusumik ilinniarfinni kiisalu tusagassiutinik, attaveqaqatigiinnermik it-milluunniit inuussutissarsiornermi tunisassiornermut sulinermullu periutsit ilisimasaqarfigilissavaat.

Ajornartorsiutini piviusorsiortuni pilersitsinikkut aaqqiissuteqarnikkut siunertarineqarpoq atuartut attaveqaqatigiinnissamut tunisassianik ilusilersuisinnaanissaat, taamaaliornerminnilu attaveqaqatigiinnermi aalajangersimasumi nassiussisoq, pilersuisoq atuisorlu eqqarsaatigalugit.

Kulturi inuiaqatigiillu pillugit piginnaasat
Teoriip tunisassiornermilu periutsillu ataqatigiinnerat atuartut tusagassiutinik atuisutut isorinnissinnaanissaannut iliuuserisaminnillu ilisimaarinninnerunissaannut iluaqutaassaaq, taamaalillutillu tusagassiutini piviusuni digitaliusuni piukkunnarnerullutik sumiissusersiorsinnaapput peqataasinnaallutillu - inuiaqatigiinni tamat oqartussaaffigisaanni inuinnartut nunarsuarmioqataasutullu.

3. Ilikkagassatut anguniakkat imarisaalu

3.1 Ilikkagassatut anguniakkat

Ilinniartut uku piginnaalissavaat:
Misissueqqaarneq misissueqqissaarnerlu

a) namminneq misissueqqaarnertik aallaavigalugu ajornartorsiummik takunnissinnaaneq, oqaasertaliisinnaaneq
   uppernarsaasinnaanerlu, matumani ajornartorsiut attaveqaqatigiinnikkut aaqqiivigineqarsinnaanersoq nalilersornissaa ilanngullugu
b) teoriinik, periutsinik modelinillu ajornartorsiummut aaqqiissutissatut naapertuuttunik toqqaasinnaaneq, matumani ilinniartitsissutip ilisarnaatai periusaalu pillugit ilisimasanik takutitsisinnaaneq ilanngullugu
c) tunisassiorneq attaveqaqatigiinnermilu pissutsit pillugit paasissutissanik naapertuuttunik ujarlersinnaaneq, atuisinnaaneq nalilersuisinnaanerlu
d) pitsaassutsit amerlassutsillu aallaavigalugit kiisalu nakkutilliinissamut periutsit iluaqutsiullugit sullinniakkat atuisullu pillugit misissuinermik ilusilersuisinnaaneq paasissutissanillu katersisinnaaneq
e) attaveqaqatigiinnermi pissutsit digitaliseeriinermut sunnerneqarsimanerinik misissuisinnaaneq, paasinnissinnaaneq ajornartorsiutissarsisinnaaneq
f) attaveqatigiinnerup pinissaanut periusissiorsinnaaneq, matumani attaveqaqatigiinnermi pissutsit apeqqutaatillugit nassiussisoq, oqariartuut, tusagassiuut tigusisorlu ataqatigiinnerannik misissueqqissaarisinnaaneq ilanngullugu
g) piffissamut pilersaarutit, suliassanik agguaassinissaq suliassanillu aqutsinissaq eqqarsaatigalugit attaveqaqatigiinnissamut tunisassiornerup pilersaarusiornissaa.

Tunisassiorneq nalilersuinerlu

h) misissueqqaarneq tunngavigalugu attaveqaqatigiinnerup ingerlanneqarneranik aqutsineq, matumani isumalluutinik tunisassiamillu pitsanngorsaanermik ingerlatsineq ilanngullugu

i) attaveqaqatigiinnissamut tunisassianik pilersitsinermut atatillugu isumassarsiornissamut atuisunillu peqataatitsinissamut periutsinik assigiinngitsunik nassuiaaneq atuinerlu
j) oqariartuut, sunniutit, tusagassiut toqqagaq. aningaasaqarneq eqqarsaatigalugit iliuusissatut pilersaarusiorneq, matumani innuttaasunik peqataatitsinissaq pillugu eqqarsaatersuutit ilanngullugit
k) attaveqaqatigiinnermut tunisassiornissaq siunertaralugu eqimattami ilaasortat peqatigalugit suleriaatsinik eqqarsaatersuuteqarneq nalilersuinerlu
l) teoriinik, periutsinik kiisalu hardwarenik softwarenillu eqqortunik atuinikkut attaveqaqatigiinnissamut tunisassanik tunisassiornermik naammassinninneq uppernarsaanerlu
m) attaveqaqatigiinnissamut tunisassiornermut atatillugu inuttut pingaartitanik paasinninneq nassuerutiginninnerlu
n) nammineq attaveqaqatigiinnissamut tunisassiarisanik misilittaasarnissamut inaarutaasumillu misilittaanissamut periutsinik eqqortunik atuinissamut uppernarsaanissarlu paasisallu aallaavigalugit tunisassiamik periutsimillu pitsanngorsaaneq.

3.2 Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit

Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit ukuupput:

Attaveqaqatigiinnermut teorii oqaluttuariaaserlu

a) tusagassiorfiit digitaliusut socialiusullu inuiaqatigiinnut sunniutaat, matumani kulturit minnerit digitaliusut tusagassiorfinnilu ataatsimoorfiit ilanngullugit
b) attaveqaqatigiinnermut modelit, attaveqaqatigiinnermut pissutsit apeqqutaatillugit misissueqqissaarnissamut sunniuteqaqatigeeriaatsit akulerutsitseriaatsillu assigiinngitsut ilanngullugit
c) attaveqaqatigiinnermut periusissiaq iluuseqarnissamut pilersaarut
d) attaveqaqatigiinnermut tunisassianik saqqummersitsinissamut atatillugu oqaluttuariaaseqarnissamut modelit assigiinngitsut
e) attaveqaqatigiinnermut sunniutit, matumani tunngavilersuinissamut teorii atorneqartoq, oqariartaaseq kiisalu allattukkat ilisarnaatillu ilanngullugit

Atuisunik paasinninneq attaveqaqatigiinnermilu pissutsit

f) atuisunik misissueqqissaarneq, matumani sullinniat kulturii, tusagassiutinik atuinerat atugaallu assigiinngitsut ilanngullugit
g) Pitsaassutsinut amerlassutsinullu paasissutissanik katersineq, matumani nakkutilliinissamut periutsit ilanngullugit
h) paasissutissat aallaavigalugit sullinniakkat pillugit misissueqqissaarneq attaveqaqatigiinnerup ingerlarnani paasissutissanik ilanngussineq
i) nassiussisumik misissueqqissaarneq, niuernermi pissutsit kiisalu politikkimut, kulturimut inuiaqatigiinnermullu tunngasortai

j) attaveqaqatigiinnermik aallartitsinissamut nassiussisut siunertaat assigiinngitsut, matumani paasissutissanik pisariaqartitsisoqarneranik nalilersuineq ilanngullugu

Attaveqaqatigiinnermik ilusilersuineq isikkulersuinerlu

k) atoruminassuseq piginnaasaqassuserlu, matumani atuisut isigisassaaq sunniuteqaqatigiinnissamullu ilusilersuineq ilanngullugit
l) Assilialersuinikkut oqaatsit isikkorlu, matumani pappilissatut digitaliusumillu attaveqaqatigiinnermut typografi aamma grafik
m) Assit taakkulu assilialersuinikkut oqariartuutaat aalasut uninngasullu, matumani filmiliornermi sunniutit
n) qalipaatit digitalimilu qalipaatilersuutit pillugit ilinniarneq
o) skitsit, mockups, storyboards aamma prototypit

Tunisassiamik pilersitsineq misilittaanerlu

p) isumassarsiornissamut sakkussat pilersitsinerullu ingerlarnanut sakkussat
q) tusagassiutit assigiinngitsut oqariartuuteqariaasaat tusagasseeriaasaallu, matumani tusagassiutinut assigiinngitsunut paasissutissanik pilersitsineq suliaqarnerlu ilanngullugit
r) suliniutinik aqutsineq, matumani tunisassiornerup ingerlarnanik aqutsinissamut sakkussat ilanngullugit
s) agguaariaatsit assigiinngitsut, taakku sananeqaataat, periarfissaat aningaasaqarnerallu.
t) atuisunik misileraaneq

Ileqqorissarneq, inatsisit digitalimilu pissusilersorneq

u) attaveqaqatigiinnermut tunisassiornermut atatillugu ileqqorissaarneq
v) attaveqaqatigiinnermut tunisassiornermut atatillugu piginneqqaartussaatitaaneq inatsisillu allat attuumassuteqartut
w) atuisut internetsernermi pissusaat nassiussisullu inuit pillugit paasissutissat inuttullu inuunerat pillugit periusaat

Sakkussat digitaliusut

x) attaveqaqatigiinnermut tunisassiornermut atatillugu assinik, filminik, grafikkinik, assilialersuutinik, allakkanik, nipinik, aalasunik assigisaannillu suliaqarnissamut qarasaasiatigut sakkussanik digitaliusunik eqqortunik atuineq
y) sunniuteqaqatigiissutinik pilersitsinermut, programmeeriinermut aaqqissuinermillu programmit eqqortut
z) suliniutip ingerlanerani, soorlu isumassarsiornermi, prototypiliornermi allattueqatigiinnermilu, qarasaasiatigut sakkussat eqqortut.

Attaveqaqatigiinneq aamma it A-mi ilinniartitsissutitut imarisai pingaarnerit tassaapput attaveqaqatigiinnissamut tunisassiornermut tunisassiat aaqqiissutillu taakkuluunniit ilaat

ilikkagassatut aappaattut agguarlugit ilikkagassanngortinneqarsimasut pillugit ilikkagassat. Ilinniartitsissummi ilikkagassatut allattukkat tuluttoortut atuagassatut ilaassapput.

3.3 Ilassutitut ilinniakkat

Ilinniartut taamaallaat pingaarnertut ilinniakkat atorlugit ilikkagassatigut anguniakkat angusinnaassanngilaat. ilinniarnermi ilinniarnerullu susassaqarfiani ilinniartitsissutinut allanut ataqatigiitsitsinissamut atatillugu ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit paasilluarnissaat pulaffigilluarnissaallu siunertaralugu ilassutitut ilikkagassat toqqarneqassapput. Ilassutitut ilinniakkat ilaat ajornanngippat ilinniartut peqataatillugit toqqarneqassapput.

4. Atuartitsinerup aaqqissuunneqarnera

4.1 Atuartitseriaatsimi periutsit

Atuartut namminneq assigiinngitsutigullu naatsorsuutigisaat kiisalu atuartut attaveqaqatigiinnermut aaqqiissutaasa atuisunullu peqataatitsinerisa teoriivisa atorneqarnerisalu nalunassusaasa pisariussusaasalu qaffakkiartuaarneri aallaavigalugit atuartitsineq aaqqissuunneqassaaq.

Ilinniartitsissummi ilinniartitseriaatsimi periutsimi ilinniartitsinermi tunisassiornermik suliaqarnermut atatillugu killormoortuanillu teoretisk-misissueqqissaarnerup ilanngunnissaa pingaaruteqarpoq. Misissueqqissaarnikkut nalilersuinikkullu atuartut namminneq allallu attaveqaqatigiinnermut tunisassiaannit paasissutissanik, misigisanik, suniutinillu paasinnissinnaalissapput nalilersuisinnaalissallutillu. Nammineq attaveqaqatigiinnermut tunisassianik ilusilersueriaatsit pilersitseriaatsillu samminerisigut atuartut attaveqaqatigiinnermut tunisassiortutut oqariartuuteqarsinnaanermik piginnaasaqalissapput.

Attaveqaqatigiinnermut tunisassiat naqqanit pilersikkiartuaarneqarsinnaapput allanngortiterinerullutilluunniit imaluunniit pitsanngorsaanerullutik. Atuartitsineq taassuma saniatigut atuartut namminneq iliuuseqarusussusaannut paasisassarsiorusunnissaannullu annertunerulersitsissaaq kiisalu namminersorsinnaanerunissannut tapertaassalluni suleqatigiinnikkullu tusagassiutitigut attaveqaqatigiinneq digitaliusoq pillugu ilisimasaqarnerulernissamut ilisimasanillu avitseqatigiinnissamut tulluarsassallutik. Suliassat piviusorsiortut, suliffeqarfinnut pulaanerit takusassarsiornerillu atuartitsinermi nalinginnaasuussapput. Atuartut ingerlatseriaatsit nutaaliorfiusut pillugit ilisimasanut, piginnaasanut, pikkoriffinnullu tulluussarnissaannut atatillugu atuartut ilinniartitsissummi makku naammassisimassavaat:

- soqutigisaqartut avataaneersut suliakkiisartulluunniit suleqatiginerisigut ikinnerpaamik suliniutit marluk, tassa atuartut misigissapput attaveqaqatigiinnissamut aaqqiissutertik allanut iluaqutaasoq.

Atuartitsinissap pilersaarusiornerani atuartut peqataatinneqassapput, tassunga ilanngullugit ajornartorsiutinik suleriaatsinillu toqqaanermi. Teoriit, workshoppit, suliaqarneq, suliassat

aalajangersimasut ajornartorsiullu tunngavigalugu suliniutit akulerunnerisigut assigiinngisitaartorujussuarmik atuartitsineq aaqqissuunneqassaaq. Atuartut suliniummik suliaqarnermik aqutsinissaat aaqqissuussinissaallu kiisalu atuuffinnik suliassanillu assigiinngitsunik misilittaanissaat pingaartinneqassaaq.

Attaveqaqatigiinneq aamma it A-mi atuartitsinermi tamarmiusumi atuartut ataasiakkaarlutik allanillu suleqateqarlutik attaveqaqatigiinnermut suliassanik allanngorartunik, matumani nammineq isummersorsinnaaneq, tunngavilersuisinnaaneq, nalilersuisinnaaneq iluaqutissamillu utertiffiginninneq ilanngullugit, suliaqarnissamut tunngavissaqalernissaat pingaartinneqarluinnarpoq. Atuartitsinerup tamarmiusup ingerlanerani atuartut tunisassiaannut uppernarsaasarnerannullu piumasaqaatit sakkortusineqassapput. Atuartut tunisassiaq ingerlatsinerlu ataqatigiinnerat pillugu tunngavilersuineranni isummersornerinilu imarisatigut ataqatigiissutitigullu annertusiartortitsisoqassaaq.

Atuartut qarasaasialerineq attaveqaqatigiilerinerlu pillugit ingerlariaqqiffiusumik ilinniarfinni suleriaatsinut ilisimasaat taperniarlugit atuarfik atuartitsivimmik inuussutissarsiortut suleriaasaannut assingusumik misilittagaqarfigisinnaasaannik atuartut atuarfimmit avatangiiseqartinneqassapput.

4.2 Suleriaatsit

Tamakkiisumik takunnissinnaatitsineq, sammisat pillugit atuartitsineq, workshoppit, sungiusarnerit suliniuteqarnerillu paarlakaatsinnerisigut atuartitsineq aaqqissuunneqassaaq. Ilinniartitsisup makkuninnga aaqqissuussinissaa pingaartinneqarpoq:

- nutaalioriaatsit, tassami atuartut attaveqaqatigiinnermut tunisassiat assigiinngitsut pillugit ilisimasaqartutut oqariartuuteqarsinnaanerinik pitsanngorsaatitut naapertuuttunik sammisassaqarniassammata
- iluaqutissatut siunissamillu isiginnittumik utertitsiffiginnittarnernik atuisunillu misilittaanernik nalilersuisarneq, tassami atuartut attaveqaqatigiinnermut tunisassiat suleriaasiat, oqaasiisa ilusaat sunniutaallu pillugit oqariartuuteqarsinnaanerat isornartorsiorsinnaanissaannullu ilisimasaqarnerulernissaat ineriartortinneqassapput
- Inaarutaasumik soraarummeerutissatut suliniutip tungaanut nammineersinnaaneruleriartuaarneq atuartullu akisussaassuseqariartuaalernissaat siunertaralugit suliassatut suliniutinit aamma suliniutinit imminut piumassuseqarfigisariaqartut ajornartorsiut aallaavigalugu suliniutinut annertusiartuaartinneqassapput.

Suliniutini suliat ingerlarngi, tunisassiaq misileraanerillu sammineqassapput. Atuartitsinikkut siunnersuinikkut utertiffiginnittarnikkullu suliniutit ilusinikkiartortinneqassapput, tassami atuartut suliniuteqarnerminni akisussaassuseqarnissaq ilikkarniassammassuk, ajornartorsiummut aalajangersimasumut atatillugu nammineerlutik suliaq pillugu ilisimasanik naapertuuttunik toqqaasinnaaniassammata misissuilluarsinnaaniassammatalu.

Atuartut attaveqaqatigiinnermut tunisassiornermi isummersorsinnaanermut periuseqarlunilu sulisinnaanermut piginnaasai qaffassarniarlugit atuartitsinerni tamani ajornartorsiutip aaqqiivigisimasap, paasisat pitsanngoriaataasinnaasutullu siunnersuut imarisai pillugit sammineqartassapput misileraanermiluunniit uppernarsaasiortoqassalluni. Ilinniartitsissummi periutsitut atuartitsinerup ingerlarnanik uppernarsaanissamut atuartullu ataasiakkaat suliami ineriartornissaannut eqikkagaq digitaliusoq sulissutigineqassaaq. Tusagassiutini digitaliusuni attaveqaqatigiinnermut tunisassiat pingaarnertut suliarineqassapput, kisianni pissusissamisoorpat tusagassiutit naqitat suliarineqarsinnaapput. Allattariarsornikkut suliassaqarpoq assersuutigalugit nalunaarusiat uppernarsaatit digitaliusut saqqummiinerlu. ilinniartitsissutip naggasiutissaatut suliniut annertooq suliarineqassaaq, iliniartitsissummilu suliniuteqarluni misilitsinnermut tunngavissiissalluni.

Inaarutaasumik suliniummik suliaqarneq 30 tiimini atuartitsinerup atuartullu piffissaq atugassaat 10 tiimiusut missinginik sivisussuseqarpoq. Suliniut eqimattanngorluni suliarineqassaaq, ilinniartitsissummilu tunngasut pingaannginnerusut atuutsinneqassallutik. Eqimattammi tamani inuit amerlanerpaamik sisamaasinnaapput. Suliniut pillugu ilinniartitsisumit saqqummiussaq aallaavigalugu, eqimattat ilinniartitsitsisoq suleqatigalugu ajornartorsiut sammisanut ilikkagassani qitiusuniittunut ilassutitullu ilinniakkaniittunut naapertuuttoq killisiussavaat, uppernarsaasersussavaat nalilersorlugulu. Suliniut attaveqaqatigiinnermut tunisassianik ataatsimik arlalinnilluunniit imaqassaaq kiisalu allattariarsornikkut nalunaarusiaq atuartumut ataatsimut 10-15-inik quppernilik eqimattamullu atuartunut tamanut eqimattamiittumut quppernerit tallimanik ilallugit. Qupperneq nalinginnaasoq akunnequsiussat ilanngullugit 2400-inik naqinneqarpoq, tassanilu saqqaa, eqikkarnera, ilusilersukkat, tabellit, assilialiussaat, allakkiat, pissarsiffiit ilanngussallu ilanngunnagit. Allattariarsorluni nalunaarusiap 20 %-ia nalunaarusiami ilaartuutaasinnaasunik taarserneqarsinnaapput. Suliniut misissueqqaarnermik tunisassiornermillu kiisalu attaveqaqatigiinnermut tunisassianik/-mik inaarutaasumik misileraanermik imaqassaaq. Allattarisarsorluni nalunaarusiami ilikkagassatigut anguniakkat, imm. 3.1 takuuk, eqimattap qanoq angusimatigineraat uppernarsarneqassaaq. Piffissaq suliniummik tunniussiffissaq nalinginnaasuimik kingusinnerpaamik soraarummeernerup piffissaata aallartinnginnerani sap. ak. sioqqullugu inissinneqassaaq. Eqimattamiittut tunniussamut ataatsimoorlutik akisussaaffeqarput. Atuartut ataasiakkaat inaarutaasumik suliniummik sulinerat ilinniartitsissummi killiffimmut karakteerimut tunngavittut ilaassaaq.

4.3 It

Ilinniartitsissut attaveqaqatigiinnermut tunisassianik ineriartornissamut, pilersitsinissamut, misileraanissamut uppernarsaasiornissamullu sakkussanik digitaliusunik atuisarnikkut ingerlanneqassaaq.

Attaveqaqatigiinnermullu tunisassianik digitaliusunik tunisassiornermut pilersuinissamullu programmit assigiinngitsut atorlugit passussinikkut teoriilerinikkullu suliaqartoqassaaq.

Attaveqaqatigiinnermullu tunisassianik digitaliusunik tunisassiornermut pilersuinissamullu atatillugit hardwaret softwarellu assigiinngitsut pillugit teoriit sammineqassapput sulissutigineqarlutillu. Hardware softwarelu atorneqartoq ima nalinginnaassuseqassapput, attaveqaqatigiinnermut tunisassiat it-mit aallaaveqartut pisariujartuinnassusaannut atorneqarsinnaallutik.

Peqatigisaanik atuartut suliniummi ajornartorsiutaatinneqartumik misissuinerminni sakkut digitaliusut programmillu atorneqassapput, matumani paasissutissanik pissarsianillu katersinissamut, suliarinninnissamut saqqummiinissamut tunngasut ilanngullugit. Ilinniartitsissummi atuartitsinermi atuartut paasissutissanik isorinnillutik nallilersuisinnaanissaasa nukittorsaannarnissaat qulakkeerneqassaaq.

4.4 Ilinniartitsissutinut allanut atassuteqartitsineq

Ilinniartitsissutip imarisaasa pingaarnerit ilaat ilassutitullu ilinniartitsissutissaq toqqarneqassapput sammineqarlutillu taamaalillutik digitalitigut inerikkiartornerminni ilikkagassatigut atassuteqartitsineq nukittorsarneqassalluni. Ilinniarnermi sammivimmi ilinniartitsissummi allami minnerpaamik ataatsimik suliniuteqartoqassaaq. Atuartut ilinniartitsissutip suussusaanik periusaanillu ilisimasaqarnerulersinniarlugit ilinniarnermi ilinniartitsissummi allami ikinnerpaamik ataatsimik suliniuteqartoqassaaq, taamaaliornikkummi ilinniartitsissutinik kattussinikkut ajornartorsiutinik aaqqiissuteqartoqarniarnikkut ilinniartitsissutit sammisassaqarfii, periusai ilisimasaqartitsinerilu assigiinngitsut paasissutissiissutigineqassapput.

5. Nalilersuineq

5.1. Nalilersuisarneq

Atuartut piffissami atuartitsiffiusumi attaveqaqatigiinnermi sunniuteqaqatigiinnermilu ajornartorsiutinik aaqqiissuteqarnerminni attaveqaqatigiinnermut tunisassiortassapput, taassumalu peqatigisaanik tunisassiat ilusilersornerannik, misilittarnerannik pitsanngorsarnerannillu suliaqarnermut teoriimullu atatillugu eqqarsaatersuutinik uppernarsaassapput. Atuartitsinerup ingerlanerani atuartut assigiinngiiaartumik suliap ingerlanera apeqqutaatillugu nalilersueqatigineqartassapput, taamaaliornikkullu suliat aallaavigalugit iluaqutissatut utertiffiginnittarnissamut utertiffigineqartarnissamullu nammineerlutik piginnaasaqalissallutik.

Atuartitsinerit naanerinut tamanut atatillugit atuartut ilikkagassatut anguniakkanut atuartitsinermut sammineqarsimasunut atatillugit angusaat nalilersorneqartassapput. Nalilersuineq suliniummik saqqummiussinikkut, tusarnaartunit eqimattamilu ilinniartitsisumit utertiffigineqarnikkut pissaaq, taamaaliornikkullu atuartup paasissavai ilikkagassatut

anguniakkat angunissaannut suut sulissutigissanerlugit. Peqatigisaanillu ataasiakkaartumik nalilersuinermi atuartut atuartinneqarneranni siuariartornerulissapput killiffitsillu ilisimanerulissavaat.

Atuartut attaveqaqatigiinnermut tunisassiat, uppernarsaatit namminnerlu eqikkagaat digitaliusut nalilersorneqarneri imminnut nalilersornissaannut ilinniartitsisumillu nalilersueqateqarnissamut atugassiat katersussavaat.

5.2. Misilitseriaaseq

Allattariarsornikkut nalunaarusiaq attaveqaqatigiinnermullu tunisassiaq(-t) aqqutigalugit suliniummik misilitsittoqassaaq, imm. 4.2 takuuk. Oqaluttariarsornikkut soraarummeerneq tassunga atasoq ataasiakkaarluni misilitsissutaassaaq. Oqaluttariarsorluni misilitsinneq sioqqullugu eqimattat nalunaarusiaat censorimut nassiunneqassapput. Eqimattat attaveqaqatigiinnermut tunisassiaat censorimut pissarsiarineqarsinnaanissaat atuarfiup isumagissavaattaaq. Inaarutaasumik suliniut misilitsinneq sioqqullugu ilinniartitsisup/misilitsitsisup misilitsittunut saqqummiullugu nalilersorsimassanngilaa. Soraarummeertitsisoq censorilu misilitsinnissamut oqaluttariarsornertaa sioqqullugu soraarummeernermi suliniummi suut ajornartorsiutit soraarummeertup itisilertariaqarneraat oqallisigissavaat.

Soraarummeertoq ataaseq minutsini 30-ni soraarummiissaaq. Piareersarnissamut piffissaliisoqassanngilaq. Soraarummeerneq soraarummeertup suliniummik saqqummiussineranik aallarnerneqassaaq. Saqqummiinermi suliniummi ajornartorsiut inerniliussallu pingaarnerit saqqummiunneqarneri aallaavigineqassapput. Taassuma kingorna soraarummeertoq ilikkagassatut anguniakkat nammineq toqqakkat aallaavigalugit suliniummi sammisat aalajangersimasut nassuiarluassavai (imm. 3.1 takuuk). Soraarummeertup oqaluttariarsorluni saqqummiinermut saqqummiinissamut tusagassiut ataaseq arlallilluunniit atussavai. Soraarummeerneq oqaloqatigiinngoriartussaaq suliniullu aallaavigalugu soraarummeertup soraarummeertitsisullu akornanni pissalluni. Soraarummeertup saqqummiinera sivisusunerpaamik soraarummeernerup sivusussusaata affaanik sivisussuseqassaaq.

5.3. Naliliinermi tunngaviit

Nalilersuinermi soraarummeertup ilinniartitsissummi ilikkagassatut anguniakkanik, imm. 2.1-imi taagorneqarnerat naapertorlugu, qanoq annertutigisumik angusisimanera nalilerneqassaaq. Naliliinermi pingaartinneqassaaq:

Nalunaarusiaq tunisassiarlu/tunisassiallu.

- Nalunaarusiap uppernarsaanermut attaveqaqatigiinnermullu nalinga, matumani tusagassiutit digitaliusut aallaavigalugit attaveqaqatigiinnermik pilersitsinissamut teoriinik periutsinillu ilanngussineq ilanngullugu.
- suliniummi ajornartorsiutip uppernarsarneqarnera nalilersorneqarneralu

- Attaveqaqatigiinnermullu tunisassianik pilersaarusiorneq, pilersitsineq nalilersuinerlu
- Misissueqqaarnerup, tunisassiornerup misileraanerullu ataqatigiinnerat
- attaveqaqatigiinnermut tunisassiornermi mianersorneq
- suliniummik pilersaarusiorneq suliniummillu suliaqarnermi aqutsineq, matumanilu it-mik naapertuuttumik atuineq
- attaveqaqatigiinnermut tunisassiap pilersikkiartuaarnerani atuisunik eqqortunik peqataatitsineq.

Oqaluttariarsornikkut saqqummiineq sanillersuussinerlu

- suliniummi ajornartorsiutit inerniliussallu pingaarnerit pillugit oqaluttariarsornikkut saqqummiineq
- suliniummut tunisassiamillu pilersitsiartuaarnermi periutsinut tunngasunik aalajangersimasunik saqqummiineq itisiliinerlu
- ajornartorsiut toqqagaq paasisallu pitsaassusaat pillugit sulinermut atatillugu periutsit periarfissaat killiilu toqqakkat pillugit paasinninneq
- suliniutip ajornartorsiutillu suliarisimasap sanillersuunneri, matumani suliniummut atatillugu ajornartorsiutit ilanngullugit
- suliniut pillugu oqaloqatigiinnermi suliaq pillugu ilisimasaqassuseq nammineersinnaassuserlu.

Ataasiakkaarlugit nalilersorneqassapput, kiisalu oqaluttariarsornikkut saqqummiineq, allattariarsornikkut nalunaarusiaq attaveqaqatigiinnermullu tunisassiaq(-t) ataatsimoortillugit nalilerneqarnerat tunngavigalugu karakteriliisoqassalluni.
Ilinniartitsissutini qassiini misilitsinnermi ilinniartitsissut ilinniartitsissutinut allanut akulerutsillugu soraarummeertup makkuninnga piginnaasaqarnissaa pingaartinneqassaaq:

- ilinniartitsissutit allat akuutillugit ajornartorsiutinik suliaqarsinnaaneq
- ilinniartitsissutip suussusianik periusaanillu ilisimasaqarnermik takutitsineq.

5.4. Nammineerluni atuarneq

Nammineerlutik atuartut ataasiakkaarlugit, imm. 4.2 aamma 5.2 naapertorlugit, inaarutaasumik soraarummeerutissamik suliniuteqartinneqassapput. Atuarfimmi aqutsisoq atuartunut tamanut ilitsersuisussamik toqqaassaaq. Nammineerluni atuartoq ilitsersuisoq peqatigalugu imm. 4.2 naapertorlugu suliniummut ajornartorsiummik toqqaassaaq, suliniuteqarnerullu nalaani siunnersorneqartassalluni. Soraarummeerutissatut suliniut naammasseriigaq nammineerluni atuartup siunnersortaanit censorimillu avataaneersumit atuarneqassaaq, kiisalu imm. 5.2 naapertorlugu oqaluttariarsorluni misilitsinnermi ilanngunneqassalluni.
Naliliinermi tunngaviit ilinniartitsinissamut pilersaarummi matumani imm. 5.3-mi naliliinermi tunngaviit assigai.

Kulturilerineq B - 2022

1. Ilinniartitsissutip inissisimanera

Ilinniartitsissutip inissisimanera tassaavoq atuagarsorneq, periaatsit, piviusunik allaaserisat periusaasartullu aqqutigalugit nammineq kulturerisamik allallu kulturiinik ilinniartut paasisinneqarnissaat. Ilinniartitsissummi ilaapput kulturinik paasinneriaatsit assigiinngitsut, tassunga ilanngullugit kultureqariaatsit assigiinngitsut assigiinngissutaat assigiissutaallu, inuttut isigalugu aamma allat kulturiannik annertunerusumik paasinnissamut ammaassisuuneratut isigalugu. Ilinniartitsissummi kulturit assigiinngiiaassusiannik kulturinillu suliaqartarnernut paasinnissamut periaatsit isiginneriaatsillu suliarineqartarput, ilinniartitsissummilu aamma kulturit naapeqatigiittarnerannik attaveqaqatigeriaatsinillu isummernissamut ilinniartut sakkussanik tunineqartarput. Ilinniartitsissummi aamma kulturit isikkulersugaanerisa nalilersornissaannut kulturikkut, oqaluttuarisaanikkut inuttullu atukkatigut pissutsit kinaassutsimut sunniuteqartut pillugit tunngavisusumik paasisitsisoqartarpoq. Ilinniartitsissummi inuiaqatigiinnik ilisimatusarnermik ilinniartitsissummut atassuteqartitsilluni inulerinermik ilinniartitsissut aallaavigineqarpoq.

2. Ilinniartitsissummi siunertat

Ilisimasat piginnaasallu

Nammineq allallu kulturiannik ilinniartut ilisimasaqassapput, ilinniartullut nunami namminermi avataanilu kulturit assigiinngissusiannik paasinninnissamut sakkussaqassallutik. Tamassumunnga atatillugu ilinniartut atuagarsorneq periusaasartullu aallaavigalugit sumiiffinni, nunami namminermi nunallu tamat akoranni kulturit naapeqatigiittarnerat isummerfigisinnaassavaat.

Ilikkagaqartarnermi sulinermilu piginnaasat

Ilinniartut imatut piginnaasaqartigissapput ilinniartitsissumi suliaqarnerminni kulturit naapinneranni pisartunik paasinninneq tunngavigissallugu, ilinniartullu kulturit akornanni assigiinngissutaasinnaasut isornartorsiuillutik isummerfigisinnaassavaat. Nammineq qisuariaatsit eqqumaffigalugit kulturit naapinneranni qanoq pisoqartarnersoq paasisinnaassavaat allallu tupigusuutiginnaassallugit. Ilinniartut namminneq ilikkagaqariaatsiminnik paasinnissimassapput, tassunga ilanngullugu ilinniagaqarnermi piginnaasaqalerneq aammalu ilinniartitsissummi ilinniagaqarnermilu nammineersinnaassusertik ineriartortissinnaassallugu.

Inuttut inuillu akornanni attaveqaqatigiittarnermi piginnaasat

Ilinniartut marlukkaarlugit suleqatigiiaarlutillu sulisinnaassapput aammalu ilinniartut saqqummiineranni malinnaasinnaassallutik, isumaliuteqarsinnaassallutik isornartorsiuisinnaassallutillu. Inuttut kulturi, oqaluttuarisaaneq inuttullu atukkat aallaavigalugit kulturit kinaassutsillu imminnut atanerannik paasinnissapput. Kulturimi pissutsit tunngavigalugit perorsagaasimanerminnik ilinniartut inuttut paasisimasaqassapput, taassuma kingorna allanik naapitsinerminni kulturikkut suliaqarsinnaassallutik

suliareqqiisinnaassallutillu.

Kulturikkut inuiaqatigiillu akornanni piginnaasat
Ilinniartut imminnut avatangiisiminnillu paasinnissapput, tamanna aqqutigalugu Kalaallit Nunaanni inuiaqatigiinni ineriartorfiujuartuni nutaaliaasumi, arlalinnik kultureqarfiusumi inuillu tamat oqartussaaqatigiiffigisaanni namminneq isummernissaminnut peqataavinnissaminnullu tunngavissaqalerumallutik.

3. Ilikkagassatut anguniakkat imarisaalu

3.1 Ilikkagassatut anguniakkat

Ilinniartut uku piginnaalissavaat:

a) nammineq allallut kulturianni kulturini assigiinngiiarnernik ajornartorsiutinillu nalilersuilluni nassuiaanissaq siunertaralugu kulturimi atuagarsornerit naleqquttut atorsinnaassallugit,
b) kulturit misissukkat akornanni assigiinngissutsit assigiissutsillu paasisinnaassallugit,
c) kulturikkut oqaluttuarisaanerup ingerlanerata kingunerisaanik nammineq allallut naleqartitat qisuariarfigisinnaassavaat,
d) kulturimi tigussaanngitsut tigussaasullu immikkoortissinnaassavaat,
e) kulturini namminnerni pissutsit pingaartillugit kulturikkut attaveqaqatigeriaatsit assigiinngitsut paasisinnaassavaat nalilersorsinnaassallugillu; naleqartitat, iloqqut oqariaatsillu,
f) kulturimik isornartorsiuillutik isummersinnaassapput, tassunga ilanngullugit kulturikkut, inuttut atukkatigut oqaluttuarisaanermilu aaqqissuussinerit, tassa kulturit assigiinngiiaassusiannut atatillugu nunarsuarmi assigiinngiiaarfiusumi qanilliartorfiusumilu pisartunut atatillugu assigiinngiiaartunik eqqarsaasersortarneq piviusorinnittarnerlu aamma
g) tunngaviusumik periaasit sumiiffinni misissuinernut, apersueriaatsinut misissueriaatsinullu aammalu atortussanik katersinermut atatillugu atorneqartartut isummerfigisinnaassavaat atorsinnaallugillu.

3.2 Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit

Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit ukuupput:

a) taaguut kulturi,
b) nunarsuarmut isiginnilluni kalaallit qangalili maannakkullu kulturiat,
c) nunarsuarmi kitaani kitaatalu avataani kultureqariaatsit,
d) attaveqaqatigeeriaatsit, tassunga ilanngullugit kulturip iluani, appasissumik ataqatigiissitsinermi qaffasissumillu ataqatigiissitsinermi,
e) kulturimik paasinnittarneq kulturimillu paatsuuisarnerit, tassunga ilanngullugit taaguutsinut tunngatillugu assigiinngiiaassutsit, inuiaqatigiinneq pingaartitsineq aamma kulturimi eqqortunik periarfissanillu takunninngusunnginneq,
f) oqaluttuarisaanerup kulturillu ingerlanerisa kingunerisaanik kinaassuseqalertarneq,
g) kulturimi, oqaluttuarisaanermi inuttullu atugarisani pissutsit taaguutip kulturip ineriartorneranut sanniuteqartarnerat,

h) danskit/kalaallit nunasiaqarnermi oqaluttuarisaanerat isiginiarlugu taaguuti ilanngutitaaneq, inuiaqatigiinnut ilanngutivinneq inuiannillu immikkoortitsineq,
i) inuttut, ataatsimut nunarsuarmilu kinaassuseq,
j) sumiiffinni sulinermut atornissai siunertaralugu kulturimik nalilersuinermi oqariaatsit aamma
k) sumiiffinni sulinermut atornissai siunertaralugu kulturinik nalilersuineq kulturinillu misissueriaatsit.

3.3 Ilassutitut ilinniakkat

Ilinniartut taamaallaat pingaarnertut ilinniakkat atorlugit ilikkagassatigut anguniakkat angusinnaassanngilaat. Ilassutitut ilinniakkat imatut toqqarneqassapput pingaarnertut ilinniakkat ilanngullugit ilikkagassatut anguniakkat itisilernissaannut tapersiisillugit. Ilassutitut ilinniakkat assigiinngiiaartinneqassapput aammalu sammisassatut toqqakkat ilanngullugit ilinniartitsisut ilinniartullu akornanni isumaqatigiissutaassallutik. Ilassutitut ilinniakkat pingaarnertut ilinniakkatulli Kalaallit Nunaanni nunanilu tamani pissutsinut sapinngisamik annertunerpaamik atassuteqartinneqassapput.

4. Ilinniartitsinerup aaqqissuunneqarnera

4.1 Ilinniartitseriaatsimi periutsit

a) Ilinniartitsinerni ilinniartut ilinniakkani qaffasissusiat ilisimasaallu aallaavigineqassapput.
b) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsisut ilinniartullu akornani ilikkagaqartarnermi oqaloqatigiittarnerattut sapinngisamik isikkulerlugu.
c) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitseriaatsit assigiinngitsut paarlakaajaanneqassallutik.
d) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut soqutigisaat pisariaqartitaallu isiginiarneqassallutik, taaamaalilluni ilinniartut ilinniartitsissutip pissanganartuuneranik, naleqquttuuneranik soqutiginartuuneranillu misigisaqarnissamut periarfissinneqassallutik.
e) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniagaqarnerup ingerlanneqarnerani sammisanilu ineriartortitsinermi ilinniartitsissut siuariarfiussalluni, tassa ilinniartitsissummi oqaatsit oqariartaatsillu ineriartorfiussallutik, taamaalilluni ilinniartut namminneerlutik suliariaaseqarnissamik ajornakusoortunillu eqqarsartarnissamut piffissap ingerlanerani sungiusarneqassallutik.
f) ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq inuiaqatigiinnut avatangiiserisanut annertunerpaamik attuumassuteqalersillugu.
g) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsissummi oqaatsit oqariaatsillu ineriartornerat siuariarfiussalluni, ilinniartut taamaalillutik suleriaatsini ajornakusoortunillu eqqarsarnermi nammineernerusunissamik sungiusarneqassallutik.

Ilinniartitsineq ingerlatsinernut arfineq pingasunut aaqqissuunneqassaaq, taakkulu ilinniartitsissummi ilinniakkanik pingaarnernik imaqassapput. Ingerlatsinerit atasiakkaat

pingaarnertut ilinniakkat ilaannik toqqakkanik imaqarsinnaapput, kisiannili ilinniakkanik pingaanernik ingerlatsinermi tamarmiusumi ingerlanneqartunik imaqartariaqarani.

4.2 Suleriaatsit

Ilinniartitsinermi suleriaatsit ilinniartut ilinnitsitsissummi oqaatsinik, qisuariartarnermik ajornakusoortunillu eqqarsarsinnaassusiannik ineriartortitsisut paarlakaajaallugit ilinniartunillu peqataatitsilersut atorneqassapput. Tassunga tapiliullugu ilimagineqarpoq ilinniartut suliaqarfimmi atassuteqarnik isummanillu uppernarsaanissamik, ingerlatitseqqiinissamik oqallinnissamillu piginnaasaqaleriartussasut. Ilinniartitsineq aamma siuariartortitsilluni aaqqissuunneqassaaq, ilinniartut taamaalillutik atortunik, atuagarsornermik periaatsinillu toqqaanerit annertusiartortumik qisuarfigisinnaasassallugit. Ilinniartitsinermi ilaassapput atortut nammineq katersukkat tunngavigalugit kulturinik nalilersuineq. Ilinniartitsineq imatut aaqqissuuneqassaaq ilinniartut ilinniartitsissummi oqaatsinik siullugu oqaasillit aappaattullu oqaasit isiginiarneqassallutik.

4.3 It

IT ilinniartitsinerup ilaatut ilaatinneqassaaq aammalu paasissutissanik ujarlernermut, atortunik katersuinermut ilinniakkanillu suliarineqarnikuusanik saqqummiinermut atatillugu atorneqassalluni.

4.4 Ilinniartitsissummi oqaatsit

Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut ilinniartitsissumi oqaatsinik aammalu ilinniartitsissummi oqariaatsinik paasinnittarnerat atuisarnerallu aaqqissuussamik ineriartortinneqarluni. Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsissutit siulianni oqaatsinik oqariaatsinillu ilinniartut piffissap ingerlanerani paasinnilluarsinnaatikkiartortillugit atuisinnaalluartikkiartortillugillu.

4.5 Ilinniartitsissutinut allanut atassuteqartitsineq

Ilinniartitsineq imatut aaqqissuussineqassaaq piffissap ilaani suliaqarfiit akornanni sulisoqartarluni aammalu ilinniartitsissutini allani ilisimasaqarfinnik sanilliussisoqartarluni. Ilinniartitsissutit allat suleqatigiissutigalugit ilinniartitsissutit akoranni suliniummik minnerpaamik ataatsimik suliaqartoqassaaq. Ilinniartitsissutit psykologi, kalaallisut, oqaluttuarisaaneq, inuiaqatigiilerineq, danskisut upperisarsiorneq suleqatigiissutigineqarluarsinnaapput. Piffissap suliniuteqarfiusup kingorna ilinniartitsissutit suliniummi ilaatinneqartut pillugit uppernarsaammik tunniussisoqassaaq.

5. Nalilersuineq

5.1 Ingerlaavartumik nalilersuisarneq

Ilinniartunik ataasiakkaanik ilitsersuineq aqqutigalugu aammalu misissuineq, imminut nalilersorneq aamma ilinniarnerup ingerlanerani tamarmiusumi ilinniartut ataasiakkaat ilinniartinneqarnerannik nalilersuineq atorlugit ilinniartut ataasiakkaat killiffimminnik ineriartornermillu ersarissumik paasisaqassapput. Suliat ilinniartitsinermi pissarsiat pillugit

ataasiakkaarluni ataatsimullu qisuariaateqarnermik ineriartortitsisut ilanngunneqassapput. Nalilersuineq siumut isigaluni pissaaq.

5.2. Misilitseriaatsit
oqaluttariarsorluni misilitsittoqassaaq, tassani misilitseriaatsit marluk uku akornanni klassimut ataatsimut ataaseq atuarfiup toqqassallugu:

Misilitseriaaseq a
Atortoq siumut ilisimaneqanngitsoq annerpaamik quppernerit nalinginnaasut (naqinnerit 2400-t, akunnequsersuutit ilanngullugit) marluk atorlugit apeqqutit tassunga atasut tulleriinnilersukkat atorlugit suliaq tunngavigalugu oqaluttariarsorluni misilitsinneq.

Piareersarnermut minutsit 48-t missaanni piffissaliisoqassaaq piffissarlu soraarummeerfik sorarummeertumut ataatsimut minutsit 24-t missaaniissapput.

Misilitseriaaseq b
Atortut siumut ilisimaneqanngitsut atorlugit soraarummeertullu nammineq misissuiffiginikuusaa atortullu katersugai tunngavigalugit suliat tunngavigalugit oqaluttariarsorluni misilitsinneq. Atortut siumut ilisimaneqanngitsut ilinniartup misissuiffiginikuusaanut tunngatillugu oqallinnermut, sanilliussinermu nalilersuinermulluunniit tunngaviussapput. Piareersarnermut minutsit 48-t missaanni piffissaliisoqassaaq, soraarummeertumullu ataatsimut piffissaq soraarummeerneq minutsit 24-it missaanissaaq.

Soraarummeerneq marloqiusaavoq, tassa soraarummeertup nammineq misissuiffiginikuusaminit atortut inerniliinerillu siullermik saqqummiutissammagit soraarummeertitsisorlu itisiliissutinik apeqqutaanik ilaneqassalluni. Taassuma kingorna atortut siumut ilisimaneqanngitsut sumiiffinni suinermut tungasut aallaavigalugit soraarummeernermi oqaloqatigiittoqassaaq. Piffissaq soraarummeerfik immikkoortuni taakkanani marlunni assigiimmik agguarneqassaaq.

5.3 Nalilersuinermi tunngaviit
Nalilersuinermi soraarummeertut ilikkagassatut anguniakkanik qanoq angusitiginersut tunngavigalugu naliliisoqassaaq. Nalilersuinermi soraarummeertut ukuninnga piginnaasaqarnerat pingaartinneqassaaq:

a) ilinniartitsissutip imarisaani immikkoortunik ataatsimut isiginninnermik takutitsineq,
b) ilinniartitsissut ataatsimut isigalugu ajornartorsiummik ataatsimik atassuteqartitsineq,
c) suliaqarfimmi tunngavilersuutinik naleqquttunika atuineq aamma
d) tulleriinnilersineq suliaqarfimmilu ajornartorsiummik ingerlatitseqqiineq.

Ataatsimut naliliineq tunngavigalugu karakteriliisoqassaaq. Misilitseriaatsimi b)-mi soraarummeertup ilaatigut sumiiffinni sulinermi suliaa ilaatigullu oqaluttariarsorluni saqqummiinera nalilerneqassapput.

Kulturilerineq C - 2022

1. Ilinniartitsissutip inissisimanera

Ilinniartitsissutip inissisimanera tassaavoq atuagarsorneq, periaatsit, piviusunik allaaserisat periusaasartullu aqqutigalugit nammineq kulturerisamik allallu kulturiinik ilinniartut paasisinneqarnissaat. Ilinniartitsissummi ilaapput kulturinik paasinneriaatsit assigiinngitsut, tassunga ilanngullugit kultureqariaatsit assigiinngitsut assigiinngissutaat assigiissutaallu, inuttut isigalugu aamma allat kulturiannik annertunerusumik paasinnissamut ammaassisuuneratut isigalugu. Ilinniartitsissummi kulturit assigiinngiiaassusiannik kulturinillu suliaqartarnernut paasinnissamut periaatsit isiginneriaatsillu suliarineqartarput, ilinniartitsissummilu aamma kulturit naapeqatigiittarnerannik attaveqaqatigeriaatsinillu isummernissamut ilinniartut sakkussanik tunineqartarput. Ilinniartitsissummi inuiaqatigiinnik ilisimatusarnermik ilinniartitsissummut atassuteqartitsilluni inulerinermik ilinniartitsissut aallaavigineqarpoq.

2. Ilinniartitsissummi siunertat

Ilisimasat piginnaasallu

Nammineq allallu kulturiannik ilinniartut ilisimasaqassapput, ilinniartullut nunami namminermi avataanilu kulturit assigiinngissusiannik paasinninnissamut sakkussaqassallutik. Tamassumunnga atatillugu ilinniartut atuagarsorneq periusaasartullu aallaavigalugit sumiiffinni, nunami namminermi nunallu tamat akoranni kulturit naapeqatigiittarnerat isummerfigisinnaassavaat.

Ilikkagaqartarnermi sulinermilu piginnaasat

Ilinniartut imatut piginnaasaqartigissapput ilinniartitsissumi suliaqarnerminni kulturit naapinneranni pisartunik ataasiakkaanik paasinninneq tunngavigissallugu, ilinniartullu kulturit akornanni assigiinngissutaasinnaasut isornartorsiuillutik isummerfigisinnaassavaat. Ilinniartut namminneq qisuariaatsit eqqumaffigalugit kulturit naapinneranni qanoq pisoqartarnersoq paasisinnaassavaat allallu tupigusuutiginnaassallugit. Ilinniartut namminneq ilikkagaqariaatsiminnik paasinnissimassapput, tassunga ilanngullugu ilinniagaqarnermi piginnaasaqalerneq aammalu ilinniartitsissummi ilinniagaqarnermilu nammineersinnaassusertik ineriartortissinnaassallugu.

Inuttut inuillu akornanni attaveqaqatigiittarnermi piginnaasat

Ilinniartut marlukkaarlugit suleqatigiiaarlutillu sulisinnaassapput aammalu ilinniartut saqqummiineranni malinnaasinnaassallutik, isumaliuteqarsinnaassallutik isornartorsiuisinnaassallutillu. Ilinniartut kulturimi perorsagaasimanerminnik ilaatigut paasisimasaqassapput, kulturimi pissutsinut namminneq perorsagaanikuullutik, tassani taassuma kingorna kulturimik pilersitsisunik pilersitseqqittunillu allanik naapitaqartarlutik.

Kulturikkut inuiaqatigiillu akornanni piginnaasat

Ilinniartut imminnut avatangiisiminnillu paasinnissapput, tamanna aqqutigalugu Kalaallit Nunaanni inuiaqatigiinni ineriartorfiujuartuni nutaaliaasumi, arlalinnik kultureqarfiusumi

inuillu tamat oqartussaaqatigiiffigisaanni namminneq isummernissaminnut peqataavinnissaminnullu tunngavissaqalerumallutik.

Ilikkagassatut anguniakkat imarisaalu

3.1 Ilikkagassatut anguniakkat

Ilinniartut uku piginnaalissavaat:

a) nammineq allallut kulturianni kulturini assigiinngiiarnernik ajornartorsiutinillu nalilersuilluni nassuiaanissaq siunertaralugu kulturimi atuagarsornerit naleqquttut atorsinnaassallugit,
b) kulturikkut oqaluttuarisaanerup ingerlanerata kingunerisaanik nammineq allallut naleqartitat qisuariarfigisinnaassavaat,
c) kulturimi tigussaanngitsut tigussaasullu immikkoortissinnaassavaat,
d) kulturini namminnerni pissutsit pingaartillugit kulturikkut attaveqaqatigeriaatsit assigiinngitsut paasisinnaassavaat nalilersorsinnaassallugillu; naleqartitat, iloqqut oqariaatsillu aamma
e) kulturimik isornartorsiuillutik isummersinnaassapput, tassunga ilanngullugit kulturikkut, inuttut atukkatigut oqaluttuarisaanermilu aaqqissuussinerit, tassa kulturit assigiinngiiassusiannut atatillugu kinaassutsimut assigiinngiaartunik eqqarsaasersortarneq piviusorinnittarnerlu.
f) Asimi suliaqarnermut atatillugu periutsit ajornanngitsut annikitsunillu tunngaveqarluni atornissaat

3.2 Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit

Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit ukuupput:

a) taaguut kulturi,
b) nunarsuarmut isiginnilluni kalaallit qangalili maannakkullu kulturiat,
c) attaveqaqatigeeriaatsit, tassunga ilanngullugit kulturimik isiginneriaatsit assigiinngitsut,
d) kulturimik paasinnittarneq kultumillu paatsuuisarneq, assersuutigalugu inuit kulturillu apeqqutaatinnagit nunarsuaq tamakkerlugu eqqortutut isigineqarsinnaasoqarneranik paasinneriaaseq,
e) Sumiiffinni sulinermut atatillugu periutsit.

3.3 Ilassutitut ilinniakkat

Ilinniartut taamaallaat pingaarnertut ilinniakkat atorlugit ilikkagassatigut anguniakkat angusinnaassanngilaat. Ilassutitut ilinniakkat imatut toqqarneqassapput pingaarnertut ilinniakkat ilanngullugit ilikkagassatut anguniakkat itisilernissaannut tapersiisillugit. Ilassutitut ilinniakkat assigiinngiiaartinneqassapput aammalu sammisassatut toqqakkat ilanngullugit ilinniartitsisut ilinniartullu akornanni isumaqatigiissutaassallutik. Ilassutitut ilinniakkat pingaarnertut ilinniakkatulli Kalaallit Nunaanni nunanilu tamani pissutsinut sapinngisamik annertunerpaamik atassuteqartinneqassapput.

4. Ilinniartitsinerup aaqqissuunneqarnera

4.1 Ilinniartitseriaatsimi periutsit

a) Ilinniartitsinerni ilinniartut ilinniakkani qaffasissusiat ilisimasaallu aallaavigineqassapput.
b) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsisut ilinniartullu akornani ilikkagaqartarnermi oqaloqatigiittarnerattut sapinngisamik isikkulerlugu.
c) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitseriaatsit assigiinngitsut paarlakaajaanneqassallutik.
d) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut soqutigisaat pisariaqartitaallu isiginiarneqassallutik, taaamaalilluni ilinniartut ilinniartitsissutip pissanganartuuneranik, naleqquttuuneranik soqutiginartuuneranillu misigisaqarnissamut periarfissinneqassallutik.
e) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniagaqarnerup ingerlanneqarnerani sammisanilu ineriartortitsinermi ilinniartitsissut siuariarfiussalluni, tassa ilinniartitsissummi oqaatsit oqariartaatsillu ineriartorfiussallutik, taamaalilluni ilinniartut namminneerlutik suliariaaseqarnissamik ajornakusoortunillu eqqarsartarnissamut piffissap ingerlanerani sungiusarneqassallutik.
f) ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq inuiaqatigiinnut avatangiiserisanut annertunerpaamik attuumassuteqalersillugu.

Ilinniartitsineq ingerlatsinernut minnerpaamik sisamanut aaqqissuunneqassaaq, taakkulu ilinniartitsissummi ilinniakkanik pingaarnernik imaqassapput. Ingerlatsinerit atasiakkaat pingaarnertut ilinniakkat ilaannik toqqakkanik imaqarsinnaapput, kisiannili ilinniakkanik pingaanernik ingerlatsinermi tamarmiusumi ingerlanneqartunik imaqartariaqarani.

4.2 Suleriaatsit

Ilinniartitsinermi suleriaatsit ilinniartut ilinnitsitsissummi oqaatsinik, qisuariartarnermik ajornakusoortunillu eqqarsarsinnaassusiannik ineriartortitsisut paarlakaajaallugit ilinniartunillu peqataatitsilersut atorneqassapput. Tassunga tapiliullugu ilimagineqarpoq ilinniartut suliaqarfimmi atassuteqarnik isummanillu uppernarsaanissamik, ingerlatitseqqiinissamik oqallinnissamillu piginnaasaqaleriartussasut. Ilinniartitsineq aamma siuariartortitsilluni aaqqissuunneqassaaq, ilinniartut taamaalillutik atortunik, atuagarsornermik periaatsinillu toqqaanerit annertusiartortumik qisuarfigisinnaasassallugit.

Ilinniartitsineq imatut aaqqissuuneqassaaq ilinniartut ilinniartitsissummi oqaatsinik siullugu oqaasillit aappaattullu oqaasit isiginiarneqassallutik. Sumiiffimmi sulineq ingerlatsinerni sisamani minnerpaamik ataatsimi ingerlanneqassaaq.

4.3 It

IT ilinniartitsinerup ilaatut ilaatinneqassaaq aammalu paasissutissanik ujarlernermut, atortunik katersuinermut ilinniakkanillu suliarineqarnikuusanik saqqummiinermut atatillugu atorneqassalluni.

4.4 Ilinniartitsissummi oqaatsit

Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut ilinniartitsissumi oqaatsinik aammalu ilinniartitsissummi oqariaatsinik paasinnittarnerat atuisarnerallu aaqqissuussamik ineriartortinneqarluni. Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsissutit siulianni oqaatsinik oqariaatsinillu ilinniartut piffissap ingerlanerani paasinnilluarsinnaatikkiartortillugit atuisinnaalluartikkiartortillugillu.

4.5 Ilinniartitsissutinut allanut atassuteqartitsineq

Ilinniartitsineq imatut aaqqissuussineqassaaq piffissap ilaani suliaqarfiit akornanni sulisoqartarluni aammalu ilinniartitsissutini allani ilisimasaqarfinnik sanilliussisoqartarluni. Ilinniartitsissutit allat suleqatigiissutigalugit ilinniartitsissutit akornanni suliniummik minnerpaamik ataatsimik suliaqartoqassaaq.

5. Nalilersuineq

5.1 Ingerlaavartumik nalilersuisarneq

Ilinniartunik ataasiakkaanik ilitsersuineq aqqutigalugu, imminut nalilersorneq aamma ilinniarnerup ingerlanerani tamarmiusumi ilinniartut ataasiakkaat ilinniartinneqarnerannik nalilersuineq atorlugit ilinniartut ataasiakkaat killiffimminnik ineriartornermillu ersarissumik paasisaqassapput.

5.2 Misilitseriaaseq

Atortoq siumut ilisimaneqanngitsoq annerpaamik quppernerit nalinginnaasut (quppernermi ataatsimi naqinnerit 2400-t, akunnequsiinerit ilanngullugit) ataaseq-marluk sammisanut ilinniakkanut atasut atorlugit oqaluttariarsorluni misilitsinneq. Atortut siumut ilisimaneqanngitsut ilinniartut atortunut, sammisanut pisimasuiit tunngavigalut sulianut ilinniartitsinermi suliarineqartunut ilinniartut atassuteqartissavaat.

Piareersarnermut minutsit 48-t missaanni piffissaliisoqassaaq piffissarlu soraarummeerfik sorarummeertumut ataatsimut minutsit 24-t missaaniissapput.

5.3 Nalilersuinermi tunngaviit

Nalilersuinermi soraarummeertut ilikkagassatut anguniakkanik qanoq angusitiginersut tunngavigalugu naliliisoqassaaq. Nalilersuinermi soraarummeertut ukuninnga piginnaasaqarnerat pingaartinneqassaaq:

a) ilinniartitsissutip imarisaani immikkoortunik ataatsimut isiginninnermik takutitsineq,
b) ilinniartitsissut ataatsimut isigalugu ajornartorsiummik ataatsimik atassuteqartitsineq,
c) suliaqarfimmi tunngavilersuutinik naleqquttunika atuineq aamma
d) tulleriinnilersineq suliaqarfimmilu ajornartorsiummik ingerlatitseqqiineq.

Ataatsimut naliliineq tunngavigalugu karakteriliisoqassaaq.

Niuerfinni attaveqaqatigiinneq C - 2022

1. Ilinniartitsissutip inissimanera
Niuerfinni attaveqaqatigiittarnerup imarivai sociologimi, atuisartut iliuuseqartarnerannik, anguniakkanik toqqaanermi, attaveqaqatigiittarnermi aamma pilerisaarinermi periutsinik pilersaarusiornermillu ilisimasat. Ilinniartitsissummi ilinniarneqartarput niuerfinni attaveqaqatigiittarnerit suliffeqarfiillu avatangiisinik attaveqaqateqartarnerat pilersaarusiortarnerallu assigiinngitsut aqqutigalugit pisisartunik soqutigisaqartunillu allanik suliffeqarfiit attaveqaqateqarnissaannut periarfissat. Niuerfinni attaveqaqatigiittarnermi inuiaqatigiinnik ilisimatusarnermi periutsit atorneqartarput aammalu ilinnigaqarnermi anguniakkani piginnaasaqalernissamut tapersiilluni.

2. Ilinniartitsissummi siunertat
Ilisimasat piginnaasallu
Ilinniartut ilinniartitsissummi ilikkagassanik tunngaviusumillu taaguutinik imatut ilisimasaqartigissapput suliffeqarfiit niuerfinni attaveqaqatigiittarnerat qisuariaateqarlutik isummerfigisinnaallgu aamma imatut piginnaasaqartigissapput ilinniartitsissummi periutsit teknikkillu tunngaviusumik atorsinnaallugit.

Ilikkagaqartarnermi sulinermilu piginnaasat
Ilinniartut suliaqarfimmi nutaanik ilisimasaqalersinnaassapput aammalu suliffeqarfiit periusissiaat niuerfinnilu periarfissaat isiginiarlugit niuerfinni attaveqaqateqarsinnaassallutik. Tassunga atatillugu ilinniartut tusagassiuutit pillugit pilersaarusiorsinnaassapput.

Inuttut inuillu akornanni attaveqaqatigiittarnermi piginnaasat
Ilinniartut sakkussaqassapput piginnaasaqarlutillu, taamaalillutik suliaqarfimmi inuit attaveqaqatigiittarneranni niuerfinni attaveqaqatigiittarneq pillugu oqallinninnerni peqataasinnaallutik.

Kulturikkut inuiaqatigiillu akornanni piginnaasat
Ilinnartut sumiiffinni qanittuniittuni, inuiaqatigiinni aamma nunat tamat akornanni naleqquttuni ilinniartitsissummi atugarsorneq atorlugu niuerfinni attaveqaqatigiittarneq pillugu ajornartorsiutinik tunngaviusunik suliaqarsinnaassapput.

3. Ilikkagassatut anguniakkat imarisaalu
3.1 Ilikkagassatut anguniakkat:
Ilinniartut ukuninnga piginnaasaqassapput:

a) ilinniartitsissummi tunngaviusumik taaguutit ilikkagassallu pingaarnerit pillugit ilisimasatik takutissinnaassallugit,
b) ilinniartitsissummi periutsit teknikkillu atornissaannik piginnaasaqassallutik,
c) ilinniartitsissummi tunngaviusumik taaguutit isumaallu paasisinnaassallugit,

d) ilinniartitsissummi ajornartorsiutit tassungalu namminneq isummatik qisuariarfigisinnaassallugit,
e) qulliunerusumik periusissiamut tunngatillugu suliffeqarfiit attaveqartarnerat nassuiarsinnaassallugu,
f) suliffeqarfiit attaveqaqatigiittarnermi periusissiaata oqallisiginissaanut niuerfinni attaveqaqatigiittarnerit suleqatillu pillugit ilisimasat atorsinnaassallugit,
g) tapersersortissiornissamut siunnersuutit oqallisiginissaannut suliarinissaannullu suliffeqarfiit attaveqaqatigiinnermi atortagai pillugit ilisimasatik atorsinnaassallugit,
h) oqariartuutit imarisaasa ilusinersornerisalu oqallisiginissaannut tusagassiuutit attaveqaqatigiittarnerlu pillugit ilisimasatik atorsinnaassallugit,
i) tusagassiuutit pillugit pilersaarutit ilusilersorsinnaassavaat nalilersorsinnaassallugillu aamma
j) sunniutinik uuttuinerit atornissaat nassuiarsinnaassavaat.

3.2 Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit

Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit tassaapput:

a) peqataatitsilluni niuerfinni attaveqaqatigiinneq,
b) attaveqaqatigiinnermut periusissiat,
c) attaveqaqatigiittarnermut uuttuutit,
d) attaveqaqatugiiffiusartut
e) attaveqaqatigiinnermi siunertat,
f) nutaaliorluni periusissiorneq,
g) takoqqusaarinermi atortut tusagassiiffiillu,
h) tusagassiiffiit pillugit pilersaarutit aamma
i) sunniutinik uuttuineq.

3.3 Ilassutitut ilinniakkat

Ilinniartut taamaallaat pingaarnertut ilinniakkat atorlugit ilikkagassatigut anguniakkat angusinnaassanngilaat. Ilassutitut ilinniakkat toqqarneqassapput taakku pingaarnertut ilinniakkat ilanngullugit ilikkagassatut anguniakkat itisilernissaannut tapersiisussanngorlugit. Ilassutitut ilinniakkat aammattaaq pingaarnertut ilinniakkanni immikkoortunut atassuteqartitsissapput. Ilassutitut ilinniakkat tassaapput niuerfinni attaveqaqatigiinnermi ilinniakkat maannakkut atuuttut, taakkulu pingaarutmik suliniutit imarisaat ilusilersornerallu pillugit ilikkagassatut anguniakkanut atassuteqartinneqassapput taakkulu itisilerlugit. Ilassutitut ilinniakkat ilinniartitsinerup tamarmiusup 15 pct-it missanik annertussuseqassapput, tassaagajullutillu aviisini ilanngussat, tv-mi aallakaatitat, suliffeqarfiit nittartagaannit paasissutissat aamma takoqqusaarinermut assersuutit.

Pingaarnertut ilinniakkatulli ilassutitut ilinniakkat sapinngisamik annertunerpaamik Kalaallit Nunaanni nunallu tamat akornanni pissutsinut aamma atassuteqartinneqassapput.

4. Ilinniartitsinerup aaqqissuunneqarnera

4.1 Ilinniartitseriaatsimi periutsit

a) Ilinniartitsinerni ilinniartut ilinniakkani qaffasissusiat ilisimasaallu aallaavigineqassapput.
b) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsisut ilinniartullu akornani ilikkagaqartarnermi oqaloqatigiittarnerattut sapinngisamik isikkulerlugu.
c) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitseriaatsit assigiinngitsut paarlakaajaanneqassallutik.
d) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut soqutigisaat pisariaqartitaallu isiginiarneqassallutik, taaamaalilluni ilinniartut ilinniartitsissutip pissanganartuuneranik, naleqquttuuneranik soqutiginartuuneranillu misigisaqarnissamut periarfissinneqassallutik.
e) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniagaqarnerup ingerlanneqarnerani sammisanilu ineriartortitsinermi ilinniartitsissut siuariarfiussalluni, tassa ilinniartitsissummi oqaatsit oqariartaatsillu ineriartorfiussallutik, taamaalilluni ilinniartut namminneerlutik suliariaaseqarnissamik ajornakusoortunillu eqqarsartarnissamut piffissap ingerlanerani sungiusarneqassallutik.
f) ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq inuiaqatigiinnut avatangiiserisanut annertunerpaamik attuumassuteqalersillugu.

Ilinniartitsineq aaqqissuunneqassaaq maannakkut ajornartorsiutaasut piviusullu tunngavigalugit, tassa suliniutit aalajangersimasut ataatsimut isiginnilluni nalilersorneqartussaammata. Ilinniartitsinermi ilinniartut ilisimasaat annertunerpaamik ilanngunneqassapput. Aaqqissuussamik ingerlatsilersinniarluni paasisitsilersinniarlunilu niuerfinni attaveqaqatigiinnermi atuagarsorneq ilanngunneqassaaq.

Pisunit ataasiakkaanit malittarisassanut suliassallu tunngavigalugit ilinniartitseriaaseq ilinniartitsinermik aaqqissuussinermi qitiusumik inissisimavoq. Tamanna aqqutigalugu ilinniartut aaqqissuussisinnaanerat, oqaasiliorsinnaanerat suliaqarfimmilu tunngavilersuutinik ingerlatsitseqqiisinnaanerat siuarsarneqassaaq. Ilinniartut suliniutinik ineriartortitsinermik suliaqarnerannut atatillugu ilinniartitsissummi nutaaliorsinnaaneq ilinniartitsinermi pingaartinneqassaaq.

4.2 Suleriaatsit

Suleriaatsinik toqqaanermi sutigut tamatigut allanngorartitsinissamik siuariartornissamillu tunngaviit tunngavigineqassapput. Ilinniartitsineriaatsit ilinniakkanut tunngatillugu allanngorartinneqassaaq, kisianni ilinniartut, taakku ilikkariaasiat pisariaqartitaallu assigiinngitsut assigiinngitsut annertuumik aamma isiginiarneqassapput. Ilinniartitsineriaatsit aamma allangorartinneqassapput, taamaalilluni atugarsorluni, piviusuni misileraallunilu sulineq isiginiarneqassallutik.

Namminersorluni sulinerup, gruppeqatigiinnik ilinniartitsinerup klassimilu ilinniartitsinerup akornani nikerartinneqassaaq. Suleriaatsit assigiinngitsut ilinniartut nalilersuisinnaanerannik tunngavilersuisinnaaneranillu siuartornerannut tapersiissapput. Ilinniartitseriaatsit ilinniartut ilinniartitsissutini oqaatsinik, qisuariartarnermik ajornakusoortunilu eqqarsaateqarnerannik ineriartorfigisaat isiginiarneqassapput. Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsinermi oqaatsini ilinniartut siulliullugu oqaasii aappaattullu oqaasii isiginiarlugit.

Kalaallit Nunaanni nunanilu tamani pissutsinut annertunerpaamik atassuteqartitsinissaq isiginiarlugu ilinniartut ilinniartitsisullu immikkut soqutigisaannik maannakkullu atuuttunik sammisanik toqqaanissaq periarfissinneqassaaq.

Ilinniartitsinermi ilaapput suliniutit aalajangersimat piviusullu aallaavigalugit suniusarluni sulineq, taamaalilluni ilinniartut niuerfinni attaveqaqatigiittarnermik suliaqarnermik piginnaasaqalerniassammata. Ilinniartitsineq misilitsinermut b)-mut atugassamik minnerpaamik ataatsimik sivisunerusumik, imminut atasumik ilinniagaqarnissaattut aaqqissuunneqassaaq. Ilinniagaqarneq sapinngisamik suliffeqarfiup takoqqusaarusiortartup suliffeqarfiulluunniit tassunga assingusup ataatsip peqataatinneratigut aaqqissuunneqassaaq. Ilinniagaqarneq pilersaarusiorneqassaaq ilinniartut niuerfinni attaveqaqatigiittarnermik suliaqarfimmi piginnaasanik takutitsisinnaassusiat siuarsarlugu, taamaalillunilu Kalaallit Nunaanni nunanilu tamani qanigisani ilinniartitsissummi atuagarsorneq atorlugu attaveqaqatigiittarnermi ajornartorsiutinik oqallisineqarsinnaassusiat nalilersuisinnaasusiallu siuarsarlugu.

4.3 It

It aamma tusagassiissutit ilinniartitsinermi ilinniakkamut atatillugu sakkutut ilinniartullu ilinniartitsissummik ilikkariartornerannut tapertatut atorneqassapput. Ilinniartitsineq aaqqutigalugu ilinniartup periarfissat digitaliusut assigiinngisitaartut atornissaat ilinniassavaa, tamatumunnga ilanngullugu ataatsimooqatigiiffinnut digitaliusunik allanik suleqateqarneq.

Ilinniartitsinerup ilinniartup eqqarsaatigilluakkamik apersuusersuisumillu paasissutissanik toqqaasinnaanera, misissuisinnaanera naliliisinnaaneralu inerisaaqataaffigissavaa. Kiisalu ilinniartitsinerup ilinniartup internet-ip atornera attaveqariaatsillu pillugit apersuusersuisumik pissusilersornissaminik inerisaanissaa peqataaffigissavaa.

4.4 Ilinniartitsissummi oqaatsit

Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut ilinniartitsissumi oqaatsinik aammalu ilinniartitsissummi oqariaatsinik paasinnittarnerat atuisarnerallu aaqqissuussamik ineriartortinneqarluni. Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsissutit siulianni oqaatsinik oqariaatsinillu ilinniartut piffissap ingerlanerani paasinnilluarsinnaatikkiartortillugit atuisinnaalluartikkiartortillugillu.

4.5 Ilinniartitsissutinut allanut atassuteqartitsineq

Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq piffissat ilaanni ilinniartitsissutit akornanni suliaqartoqartarluni ilinniartitsissutinilu ilisimasaqarfiulersunut sanilliutitsilluni.

Tuniniaaneq B-mi ilinniartitsissummik ilinniartitsinermi iliuusissatut tunngaviusut sisamat ilaattut Ilinniartitsissut ilinniartitsummut tuniniaaneq B-mut atassuteqarpoq. Aammattaaq nunani tamani imaluunniit kulturit assigiinngitsut akornanni ajornartorsiutit nutaaliorlunilu periusissiorneq pillugit inulerinermik ilinniartitsissutinut atassuteqarpoq. Suliffeqarfiit attaveqaqatigiinnermi tunngavii pillugit niuerfinni attaveqaqatigiittarneq inuiaqatigiinnillu ilisimatusarnermi ilinniartitsissutit allat imminnut atassuteqarput. Pingaarnerut ilinniakkat ilassummillu ilinniakkat ilinniartitsinermi qanoq ilanngunneqarnissaannik pilersaarusiornerni aalajangersimasuni suliaqarfiit akornanni suleqatigiinnissamik periarfissaqarneq isiginiarneqartariaqarpoq.

5. Nalilersuineq

5.1 Ingerlaavartumik nalilersuisarneq

Inunnik ataasiakkaanik ilitsersuineq nalilersuinerlu aqqutigalugu ilinniarnerup ingerlanerani tamani ilinniartut ilinniartitsissummi killiffimminni qaffasissutsiminnik ineriartornerminnillu ersarissumik paasisaqalissapput. Ingerlaavartumik nalilersuinermut atatillugu sammisaqarnerit ilinniartitsissummi pissarsinermik inuit ataatsiakkaat ataatsimullu qisuariartarnerannik annertusaasut ilanngunneqassapput. Nalilersuinermi ilinniartitsissummi anguniakkat tunngaviupput.

5.2 Misilitseriaatsit

Atuarfiup holdinut ataasiakkaanut misilitseriaatsini marlunni ukunani ataaseq toqqassavaa:

Misilitseriaaseq a

Quppernerit marlunnik – pingasunik annertussusilimmik (quppernerup ataatsip assingai naqinnerit akunnequsiussat ilanngullugit 2400-t) apeqqutit tassunga atasut sisamat missaat ilanngullugit piviusunit oqaasertat siumut ilisimaneqanngitsut atorlugit suliaq tunngavigalugu oqaluttariarsorluni misilitsinneq.

Minutsit 90-it missaanni piareersarnermut piffissaliisoqassaaq, piffissarlu soraarummeerfik soraarummeertumut ataatsimut minutsit 30-t missaaniissaaq.

Soraarummeertup soraarummeertitsisullu oqaloqatigiinnerisigut soraarummeerneq ingerlanneqassaaq.

Misilitseriaaseq b

Oqaasertat piviusorsiortut siumut ilisimaneqanngitsut ilinniartitsinerlu imminut atasoq, takuuk immikkoortoq 4.2, tunngavigalugit oqaluttariarsorluni misilitsinneq. Oqaasertat siumut ilisimaneqanngitsut quppernermik ataatsimik – marlunnik (quppernerup ataatsip assingai

naqinnerit akunnequsiussat ilanngullugit 2400-t) apeqqutit tassunga atasut pingasut missaat ilanngullugit annertussuseqassapput.

Piareersarnissamut minutsit 60-it missaannik piffissaliisoqassaaq, piffissarlu soraarummeerfik soraarummeertumut ataatsimut minutsit 30-t missaaniissaaq.

Soraarummeertitsineq marloqiusaassaaq. Immikkoortoq siulleq tassaassaaq soraarummeertup ilinniarnermi imminut atasumi suliamik saqqummiinera, minutsillu tallimat – arfineq marluk missaanni sivisussuseqassalluni. Taassuma kingorna soraarummeertup saqqummiussaa pillugu soraarummeertitsisoq itisiliilluni apeqquteqassaaq. Immikkoortup aappaani oqaasertat siumut ilisimaneqanngitsut apeqqutit tassunga atasut ilanngullugit aallaavigineqassapput, soraarummeertullu soraarummeertitsisullu oqaloqatigiinnerisugut ingerlanneqassalluni. Piffissaq soraarummeertitsiviusoq immikkoortunut taakkununnga marlunnut assigiimmik agguarneqassaaq.

5.3 Naliliinermi tunngaviit

Naliliineq tassaavoq soraarummeertup ilikkagassatut anguniakkanik qanoq annertutigisumik angusaqarneranik naliliineq. Soraarummeertup ukuninnga piginnaasai pingaartinneqassapput:

a) suliaqarfimmi ilinniakkanik aaqqissuussineq ingerlatitseqqiinerlu,
b) suliniutissatut siunnersuutit suliarineranni atugarsornermik ilanngussisinnaasutsimik takutitsineq,
c) suliaqarfimmi ajornartorsiutinik paasinninnermik ingerlatitseqqiisinnaanermillu takutitsineq aamma
d) Kalaallit Nunaanni nunanilu tamani sumiiffinni pissutsini ilinniartitsissummi atuagarsorneq atorlugu niuerfinni attaveqaqatigiittarnermi ajornartorsiutinik oqalliseqarneq nalilersuinerlu.

Ataatsimut naliliineq tunngavigalugu karakteriliisoqassaaq.

Matematik A - 2022

1. Ilinniartitsissutip inissisimanera
Ilinniartitsissut tigussaasumit avissaartitsinermik, isumaliortaatsimut naleqquttunik eqqarsarnermik isumaliutersuutinillu tunngaveqarpoq, ilaallutillu periaasiornermut ajornartorsiutinillu suliaqarnermut periutsit arlalissuit. Ilinniartitsissummi atuagarsorluni atorneqarsinnaasunillu sammisanik suliarineqartarput. Ilinniartitsissutip atorneqarsinnaassusia tassaavoq ilinniakkap suunera apeqqutaatillugu matematikkimi atugarsorneq periatsillu atorlugit teknikikkut, pinngortitamik ilisimatusarnermi, aningaasaqarnermi inuiaqatigiinni tamakkununngalu tunngasunik sammisanik allaaserinninneq, nalilersuineq naliliinerlu.

2. Ilinniartitsissummi siunertat
Ilisimasat piginnaasallu
Ilinniartut taaguutinik imatut ilisimasaqartigissapput ilinniartitsissummilu suleriaatsinik atuinermi piginnaasaqartigissallutik, inuiaqatigiinni, inuussutissarsiornermi ilinnigaqarnermilu pisuni periutsitnik ajornakusoortunik paasinnissinnaallutik, nalilersuinnaallutik, naliliisinnaallutik aalajangiisinnaallutillu. Matematikkimi eqqarsaateqarnermik ilisimasaqarnertut ilinniartitsisutini assigiinngitsuni ajornartorsiutinik paasinnissamut, oqaasertalersuinissamut suliarinnermullu matematikkip qanoq iliorluni tapersiisinnaaneranik paasisimasaqassapput.

Ilikkagaqartarnermi sulinermilu piginnaasat
Matematikkip ajornartorsiutinik aaqqiinermi nutaaliornermilu sakkuuneranik paasinnnissamut ilinniartut suliaqarfimmi tunngavissaqassapput. Ilinniartut ilinniartitsissut pillugu nutaanik ilisimasaqalissapput ilinniartitsissutillu imarisaani periarfissat pillugit paasisimasaqassallutik. Ilinniartut namminneq ilikkagaqarnissaminnut akisussaaqataassapput aammalu ingerlaqqiluni ilinniagaqarneq matematikkimik ilaqartoq naammassisinnaajumallugu naammattunik piginnaasaqassallutik.

Inuttut inuillu akornanni attaveqaqatigiittarnermi piginnaasat
Ilinniartut pisuni assigiinngitsuni matematikki paasisinnaassavaat atorsinnaallugulu aammalu inuttut inuillu attaveqaqatigiittarneranni aaqqissuussisinnaassallutik, tigussaasumit avissaartitsisinnaassallutik naleqquttumillu eqqarsarsinnaassallutik. Ilinniartut namminersorlutik ataatsimullu misissuilluni ajornartorsiutinillu aaqqiilluni ingerlataqarneq aqqutigalugu aaqqeeriaatsinik namminneq nassaarsinnaassallutik. Tassunga atatillugu ilinniartut allat matematikkimik atuinerat isummerfigisinnaassavaat.

Kulturikkut inuiaqatigiillu akornanni piginnaasat
Kulturimut inuiaqatigiinnullu tunngatillugu matematikkip inissimanerata misiginissaanut paasinissaanullu tunngavittut ilinniartut suliaqarfimmi tunngavissaqassapput. Ilinniartut inuiaqatigiinni kikkut tamat oqartussaaqatigiiffianni akissussaaffimmik tigusinissaq

sunniuteqarnerlu siunertaralugit matematikkip nalilersuilluni atorneqarsinnaaneranik isummersinnaassapput.

3. Ilikkagassatut anguniakkat imarisaalu

3.1 Ilikkagassatut anguniakkat

Ilinniartut uku piginnaalissavaat:

a) Kisitsisilerineq kisitsisinillu saqqummiineq kiisalu taamatut ingerlatsinernit angusat apersuusersuikkuni nalilersinnaanerat
b) formelit suliarisinnaassavaat, nikerartut ataqatigiiffiinik allaaserinnerit ilisarnaatinik imallit suliarisinnaallugillu nassuiarsinnaassallugit aammalu ajornartorsiutit matematikkimik imallit suliarinissaannut oqaatsinik ilisarnaatinik ilalinnik atuisinnaaneq
c) matematikkimi ajornartorsiutit ilisarisinnaassavaat aamma oqaasinngorlugit grafikkinngorlugit ilisarnaaserlugillu saqqummiussat nikittaallugit suliarisinnaallugit kiisalu saqqummeeriaatsit assigiinngitsut qaqugukku naleqquttuunersut aalajangertarlugu
d) naatsorsueqqissaarinermi kisitsisit suliaralugit aamma oqaatsit erseqqarissut atorlugit angusanik inerniliinernillu ingerlatsitseqqiineq
e) tunngaviusumik ilimanassusiliineq
f) ilinniartitsissutini allani paasissutissat ilisimasalluunniit tunngavigalugit matematikkimi periusissiornermi atuuffii pillugit oqariartaatsit saniatigullu atuuffii pillugit oqariartaatsit atorsinnaallugit, matematikkimi periutsit aalajangersimasut nalilersorsinnaallugit, pisuusaartitsisinnaalluni kiisalu periutsinik kusanarsaanerit kingunerinillu isummersorluni isummerneq
g) sammisani differentialkvotientit atorlugit taakkulu takutitsinerinik assigiinngitsunik suussusiliineq
h) tunngaviusumik ingerlatsineq pillugu taaguummik suussusiliinerit assigiinngitsut aamma differentialligninginik naatsorsueriaatsit assigiinngitsut atorlugit
i) geomettrimi naatsorsueriaatsit takutillugit nassuiarlugillu gemotrimilu ajornartorsiutit aaqqillugit, tassunga ilanngullugit geometrimi takussutissat koordinatinil periutsimi isinngasunik nalilersuilluni allaaserinninnermi ajornartorsiutit
j) matematikkimi isumaliutersuutit uppernarsatillu atorlugit nassuiarlugillu
k) immikkoortuni toqqakkanik matematikimmik atuineq pillugu ilisimasat takutillugit, tassunga ilanngullugit ajornartorsiutinik ajornakusoornerusunik suliarinninnermik atuineq pillugu ilisimasat
l) misileraanermut taaguutinillu ineriartortitsinermut kiisalu ilisarnaatinik atuinermut ajornartorsiutinillu aaqqiinermut matematikkimut programmit sakkut
m) matematikkimi oqaasertanik atuarneq
n) matematikkimi, matematikki atorlugu aamma matematikki pillugu oqaluttariarsorluni allattariarsorlunilu ingerlatitseqqiinermi oqaloqateqarneq
o) ilinniartitsissutip imarisaani pingarnerni matemetikkimi tunngaviusumik piginnaasanut minnerpaamik piumasaqaatit eqqortissinnaallugit.

3.2 Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit

Ilinniartut ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit atorlugit ilinniartitsissummi itisilerisinnaassapput, ilisimasaqalissapput piginnaasaqalerlutillu

ilinniartitsissutip imarisai pingarnerit tassaapput:

a) missingersuutinik naatsorsuineq, kisitseriaatsit tulleriinnilersorneri, ilisarnaatinik ajornanngitsumik allanngortiterineq, assigiimmik alliartoqatigiinneq aamma aappaa alliartortoq aappalu milliartortoq, arlaleqqiutillit pillugit taaguutit annertusisat, algebrami grafikkinngorlugillu peritsiut atorlugit assigiissitamik kisitsineq kiisalu matematikkimi programmit sakkut atorlugit numeriskimi periutsit, nalingi qanillattorlugit nalingaku eqqorluartoq
b) procentimik inernianillu naatsorsuineq, allannguutivia allanullu sanilliullugu, siumut naatsorsuinermut formeli
c) kisitsisinik erseqqarivinngitsunik immikkoortitanillu suliarinninnermut periutsit allanngoranngitsut, naatsorsueqqissaarinernik grafikinngorlugu takutitsineq, tigusillattaarilluni misissuineq aamma pissusivinnik naatsorsueqqissarinerit, regressionit lineærit, eksponentielit, potens- aamma polynomielit, tassunga ilanngullugit nalorninassusiannik misissuineq residualplotillu
d) kombinatorik, tunngaviusumik ilimanassusilerineq, ilimanassuseqarfiusut aamma stokastisk variabel
e) pingasunik teqeqqullini assigiinnik vinkililinni sanilliussilluni naatsorsuineq aamma matematikkimi programmimi sakkumi pingasunik teqeqqulinnik nalinginnarnik trigonomi atorlugu naatsorsuineq
f) toornernik, titarnernik cirkelinik nalilersuilluni allaaserinninneq aamma plangemetrimi ajornartorsiutinik takutitsineq aaqqiinerlu, tassunga ilanngullugit vinkelit, imminnut naapiffii ungasissusaalu
g) nalilersuilluni vektorimik naatsorsuineq, tassunga ilanngullugit skalarproduktit, determinantit, projektionit, vinkilit arealillu kiisalu plangemetrimi ajornartorsiutinik takussutissiinermut aaqqiinermullu vektori tunngavigalugu koordinatgeometrimik atuineq
h) atuuffiinik taaguut tassanilu takutitseriaatsit, atuuffii katitikkat, atuuffii ataasiakkaarlugit nassuiaasersorlugit, atuuffii imminnut atorunnaarsittut, tunngaviusumik atuuffiini grafikkinngortitsinermilu piginnaasaanut ilisarnaatit uku: atuuffii narlusuut, polynomiet, atuuffii eksponetialit, potensit logaritmellu kiisalu trigonomemi atuuffii
i) diffentialkvotientimik nassuiaasersuineq suussusiliinerlu, tassunga ilanngullugit alliartornerata sukkassusia, atuuffiini ajornaatsuni uiggiusiinerit kiisalu katinnerinik assigiinngiiaarsitsinernut naatsorsuinermut malittarisassat, atuuffii assigiinngiiaartut inerneralu kiisalu atuuffiinik katitikkanik assigiinngiiaarsitsineq
j) assigiiaaginnarnerat, ingasaassinerit annertusaanerlu kiisa taaguutit taakku taaguutillu difffentialkvotient imminnut atanerat
k) assigiinngiiartut marluk atuuffii, nalinginnaasumik assigiinngiiaarnerinik annertusisitsineq grafikkinngortitsinerlu, tassunga ilanngullugit qaffasissusiinik grafikkinngortitsinerit
l) atuuffiisa ajornaatsut tunngaviusumik atuuffii, integralit aalajangersimanngitsut aalajangersimasullu, arealip tunngaviusumillu atuuffiata imminnut atanerat, katinneranik atuuffiisalu assigiinngissusiannik ilanngussilluni naatsorsuinermut malittarisassat kiisalu atuufia asigiiaamik gangerlugu aamma taarsiinermi ilanngussineq, integralinik atuinerit

m) siullertit differentialligningit narlusuut immikkoortinneqarsinnaasullu, tassunga ilanngullugit aaqqissuinermi differentialigningit, differentialligniningik pitsaassusiliillui nalilersuineq kiisalu differentialligninginik ajornaatsunik takutitsineq
n) matematikkimi naatsorsueriaatsit tunngaviusumik atuuffii, atuuffii assigiinngiiaarut qulaaniittut ilaannik taakkulu ataqatigiissillugit atuinermi matematikkimi naatsorsueriaasilersuineq kiisalu uiggiussiinernik atuineq.

Minnerpaamik piumasaqaatit
Minnerpaamik piumasaqaatini ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit allaaviupput, tassungalu ilallutik matematikkimi tunngaviusumik pikkoriffiit piginnaasallu, tassa ilinniartut matematikkimi taaguutit atorsinnaasavaat ajornaatsunillu isumaliutersuuteqarsinnaassallutik, saqqummiussat akornanni nikerarsinnaallutik, matematikkimi programmit sakkut atornagit atortugillu matematikkimi ajornartorsiutit ajornaatsut suliarisinnaassallugit kiisalu algebrami tunngaviusumik allanngorartitsisinnaassallutik.

3.3 Ilassutitut ilinniakkat
Ilinniartut taamaallaat pingaarnertut ilinniakkat atorlugit ilikkagassatigut anguniakkat angusinnaassanngilaat. Ilassutitut ilinniakkat ilinniartitsissummi ilisimasat annertusinissaat siunertaralugu ilinniartitsissutip imarisaanut pingaanernut atassusiisinnaassapput itisiliillutillu, ilinniartitsissutinut allanut atassuteqartitsineq tapersissallugu matematikkimilu oqaasertat suliarinissaannut inissaqartitsissalutik. Kalaallit Nunaanni nunallu tamat akornanni pissutsinut sapinngisamik annertunerpaamik atassuteqartitsisoqassaaq.

Sammisani ataaniittuni ikinnerpaamik marluk ilassutitut ilinniakkani ilanngunneqassapput
a) indekstalit, annuitet atorlugu kisitsineq
b) binomialimik agguaaneq tassungalu qanillattuisitsilluni nalinginnaasumik agguaanermik atuineq, konfidensintervalit aamma binomialimik agguaanermi isummiussaagallartumik misiliineq
c) vektori atorlugu nalilersuilluni kisitsineq, tassunga ilanngullugi titarnerit nalimuattullu, itissusilinnik naatsorsuineq, takissutsit, isorartussutsit, imminnut naapinneri qivernerillu kiisalu geometrimi ajornartorsiutinik takutitsinissamut aaqqiinissamullu vektori tunngavigalugu koordinatgeometrimik atuinerit
d) vektorit atuuffii, qivernernik grafikkinngortitsineq, tassunga ilanngullugit tangentinik suussusiliineq vektorillu atuuffiinik atuinerit.

Aamma allattariarsorluni misilitsinnissamut (tak. imm. 4.2) piareersarluni atortut ilassutitut ilinniagassatut ilaapput.

Ilinniartut ilikkagassatut anguniakkat tamaasa angusinnaanisassammatigit ilassutitut ilinniakkanut aamma ilaassapput:
e) Tunngavilersuinermik periutsit pingaartillugit ilinnianeq aamma sammisani toqqakkani uppernarsaasiorneq, tassunga ilanngullugu infinitesimali atorlugu kisitsineq
f) kisitsisinik piviusunik suliaqarneq
g) Sammisani toqqakkani matematikkip oqaluttuarisaaneranut atassuteqartitsineq.

4. Ilinniartitsinerup aaqqissuunneqarnera

4.1 Ilinniartitseriaatsimi periutsit

a) Ilinniartitsinerni ilinniartut ilinniakkani qaffasissusiat ilisimasaallu aallaavigineqassapput.
b) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsisut ilinniartullu akornani ilikkagaqartarnermi oqaloqatigiittarnerattut sapinngisamik isikkulerlugu.
c) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitseriaatsit assigiinngitsut paarlakaajaanneqassallutik.
d) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut soqutigisaat pisariaqartitaallu isiginiarneqassallutik, taaamaalilluni ilinniartut ilinniartitsissutip pissanganartuuneranik, naleqquttuuneranik soqutiginartuuneranillu misigisaqarnissamut periarfissinneqassallutik.
e) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniagaqarnerup ingerlanneqarnerani sammisanilu ineriartortitsinermi ilinniartitsissut siuariarfiussalluni, tassa ilinniartitsissummi oqaatsit oqariartaatsillu ineriartorfiussallutik, taamaalilluni ilinniartut namminneerlutik suliariaaseqarnissamik ajornakusoortunillu eqqarsartarnissamut piffissap ingerlanerani sungiusarneqassallutik.
f) ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq inuiaqatigiinnut avatangiiserisanut annertunerpaamik attuumassuteqalersillugu.

Ilinniartut matematikkimi ajornartorsiutinik suliassanillu namminersorlutik suliaqarnerat ilinniartitsinermi qitiussaaq.

Matematikkimi sammisanut, ajornartorsiutinut suliassanullu misileraalluni pullavik aqqutigalugu iliniartut matematekkimi oqariartaatsinik atuisinnaassusiat nutaaliorsinnaassusiallu ineriartortinneqassapput. Tamanna ilaatigut pissaaq pisunit ataasikaanit malittarisassanut periuseqarneq tunngavigalugu ilinniakkat ilaannik aaqqissuussinikkut, ilinniartut taamaalilltuik assersuutit aalajangersimasut tunngavigalugit ilimagisanik namminersorlutik oqaasertalersuinissamut periarfissinneqassallutik. Matematikkimi misileraaneq kisimi ingerlanneqarsinnaanngilaq. Taamaammat sammisanik toqqakkanik ilinniarneq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut matematikkimi atuagarsornermi uppernarsaatit pingaaruteqassusiannik ersarissumik paasinnitsillugit.

Matematikkip atuuffii annertuumik pingaartinneqassapput, ilinniartullu paasissavaat matematikkimi periutsit assigiit ajornartorsiutinut assigiinngitsorujussuarnut qanoq atorneqarsinnaanersut.

Tunngaviusumik ilinniarnermi ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq meeqqat atuarfianni allaaserinninnermit nassuiaanermiillu ilinniarnertuunngorniarfimmi allaatariarsorluni matematikkimik ilinniartitsinermi oqaluttuariarsornilu ingerlatsinerni isumaliutersornermut tunngavilersuinermullu naleqquttumik ikaarsaariartitsisoqarluni.

Ilinniartitsissummi ilinniakkat ilaat tunngaviusumik ilinniarnermi ingerlanneqartussat qitiusumit aalajangerneqarnikuupput, tassaallutillu narlusuunngortitsinermi periutsit, tassunga ilanngullugit narlusuumik atuuffii. Tamanna tunngaviusumik ilinniarnerup naggataami misiliinermi misiliutitut atorneqassaaq.

4.2 Suleriaatsit

Ilinniartitsinermi suleriaatsit assigiinngiiaartut ilinniagaqarnermi ilinniartunik peqataalersitsisut toqqarneqassapput, ilinniartullu nammineersinnaassusiannut piumasaqaatit annertusiartortinneqassallutik. Ilinniakkanut tunnngatillugu assigiinngiiaartitsisoqassaaq, kisiannili ilinniartut assigiinngiiaassusiat, taakku ilikkariaaseqartarnerat pisariaqartitaallu aamma annertuumik isiginiarneqassapput. Ilinniartut ilinniartitsissummi oqaatsinik siullugu oqaasillit aappaattullu oqaasit isiginiarneqassapput. Suleriaatsini ilinniartitsissummilu piumasaqaatini aamma ilinniartut nammineersinnaasusianut piumasaqaatini siuariartortoqassaaq.

Suleriaatsit imatut aaqqissuunneqassapput ilinniartut klassimi ilinniartitsinermik, ataasiukkaarluni sulinermik, marlukkaarluni suleqatigiikkuutaarlunilu sulinermik paasisaqartillugit. Suliniutinik suliaqarneq sammisanilu suliassat ilinniartitsinermut nalinginnaasumik ilaassapput, ilinniartitsissuni immikkuullarissuni imaluunniit ilinniartitsissutit allat suleqatigiissutigineqarneranni.

Oqaluttariarsorluni saqqummiineq allattariarsorlunilu sulineq ilinniartut ilinniartitsissummi oqaatsinik oqariaatsinillu atuinerat annertusarniarlugu aamma ajornakusoortunnik eqqarsaateqarsarsinnaassusiisa qisuariartarnerisalu ineriartornerannut tapersiissutitut ilinniartitsinermut ilaassapput. Allattariarsorluni sulinermut ilaassapput kisitsinermi suliassat, ajornartorsiutinik aaqqiineq, suliniutini nalunaarusiat aamma allattariarsorluni sulerinerit allat, tassunga ilanngullugit ilinniartitsinermut atatillugu sammisanik nassuiaaneq annikinnerusoq. Sulineq ilinniartitsinertut angerlarsimaffimmilu ilinniarnertut ingerlanneqassaaq.

Allattarissanik suliaqarnerni sammisat pillugit suliassat suliniullu oqaluttariarsorluni misilitsinnermi tunngaviususSaq, tak. imm. 5.2.

Naggasiullugu ilinniartitsummi allattarissamik misilitsinnissamut, tak. imm. 5.2, pifissamut piareersarfiusumut, ilnniartitsinerit tiimit qulit atorneqassapput, ilinniartut tassani piareersarluni atortut qitiusumit suliarneqartut ilitsersorneqarlutik kisimiillutik suliarissavaat.

4.3 It

Matematikkimi progammit sakkut matematikkimik suliaqarnermi pissutsini tamani ilanngunneqassapput, imatullu ilanngunneqassallutik misissuilluni ingerlataqarnissaq, taaguutinik ilinniarnissaq, naatsorsuinissat ingerlatitseqqiinissallu siunertaralugit ilinniartut namminneq matematikkimut piareersimaneranni nalinginnaasumik ilaassallutik. Ilinniartut illuatungaani programmini atortuni periarfissat matematikkimik paasinninnerup ineriartortinneqarneranut tapersiissutitut illatungaanilu matematikkimik atuisinnaanerup

programmit sakkut taakku ikisimasaqarluni isummersorluni atornissaat qulakkeerniarlugu pisariaqartut pisariaqarnerannik ilisimasaqalissapput.

Ilinniartitsineq matematikkimi programmit artortut aamma “aqerluusaq pappiliarlu” (atortulluunniit taamatut atorneqarsinnaasut) atorneqarnerat naleqquttumik parlakaajaallugit aaqqissuunneqassaaq. Matematikkimik ilinniagassanik ilinniartut namminerllutik sulineranni ilisimallugu sakkunik suliamikku ingerlatsinermi tunngavilersorluakkanik toqqaanermi.

Matematikkimi programinut sakkunut ilaapput, atortut misileraanermut ingerlatsivinnnermullu tapersiisut, geometrimi naatsorsueqqissaarinermilu atorneqarsinnaasut, tassunga ilanngullugit grafikkinik titartaaneq regnearkit atortut kiisalu CAS atorlugu ilisarnaatinik tamanut tunngasumik allanngortiterineq.

4.4 Ilinniartitsissummi oqaatsit

Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut ilinniartitsissumi oqaatsinik aammalu ilinniartitsissummi oqariaatsinik paasinnittarnerat atuisarnerallu aaqqissuussamik ineriartortinneqarluni. Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsissutit siulianni oqaatsinik oqariaatsinillu ilinniartut piffissap ingerlanerani paasinnilluarsinnaatikkiartortillugit atuisinnaalluartikkiartortillugillu.

4.5 Ilinniartitsissutinut allanut atassuteqartitsineq

Ilinniartitsineq imatut aaqqissuussineqassaaq piffissap ilaani suliaqarfiit akornanni sulisoqartarluni aammalu ilinniartitsissutini allani ilisimasaqarfinnik sanilliussisoqartarluni.

Matematik A ilinniakkat sammiviannut ataatsimut ilaagaangat, ilinniakkat ilaat imatut toqqarneqartassapput ilinniakkap sammivia suleqatigiissutigalugu suliaqarfiup annertusarnissaa periarfissaqartillugu. Ilinniartut taamaaliornikkut matematikkimi allaaserinninnerup sunniuteqarsinnaassusianik aammalu matematikkimi allaaserinninnermut allaaserinninnermilu angusat tatiginassusiannik isumaliutersuutit oqallinnerillu pingaaruteqassusiannik ilinniartut annertunerusumik paasisaqassapput.

5. Nalilersuineq

5.1 Ingerlaavartumik nalilersuisarneq

Ilinniartitsissummi ilikkagassatut anguniakkat suliaqarfiullu imarisai ingerlaavartumik nalilersuinermut tunngaviupput.

Ilinniartunik ataasiakkaanik nalilersuinermi ulluinnarni ilinniartitsinermi allattariarsorlunilu sulinermi ilinniartut sulinerat suliaqarfimmilu qaffasissusiat aallaaviussapput. Ilinniartut sulinerisa suleriaasiisalu allanngortinnissaannik pisariaqatitsisoqarneranik nalilersuineq nalilersuinermi tunngaviussaaq, tassunga ilanngullugu ilinniartut allanik suleqateqarnerat.

Ataatsimut nalilersuinermi ulluinnarni ilinniartitsineq aallaaviussaaq. Tassani ilinniartitsisup ilinniartullu ataatsimut nalilersussavaat suleriaatsit aaqqiivigineqarnissaannik

allanngortinnissaannillu pisariaqartitsisoqarnersoq, taamaalilluni ilinniartitsissummi ilikkagassatut anguniakkat anguneqarsinnaalissallutik.

Tunngaviusumik ilinniarnerup naggataani tunngaviusumik ilinniarnermi ilinniartitsissutip imarisaanut qitiusumit aalajangerneqartunut tunngatillugu ilinniartut ataasiakkaat anguniakkanik angusinerisa uppernarsarnissaa siunertaralugu allattarissamik misiliisoqassaaq. Misiliinermut tiiminik marlunnik piffissaqartitsisoqassaaq, ilinniartullut atortorissaarutinik tamanik atuisinnaassapput, tassunga ilanngullugit matematikkimut programmit atortut. Suliassani ilaapput minnerpaamik piumasaqaatit eqqortinneqarnissaat aamma matematikkimi qaffasissutsit C, B imaluunniit A ingerlassinnaanissaat siunertaralugit suliassat ilinniartut ataasiakkaat matematikkimi pikkoriffiinik piginnaasaannillu misiliutit

Qaffasissutsimi A-mi ilinniarnermi tamarmiusumi matematik B-mut suliniut qitiusumit suliakkiissutigineqartoq suliarineqassaaq.

5.2 Misilitseriaatsit

Qitiusumit suliakkiutigineqartumik ataasiarluni allattariarsorluni misilitsittoqassaaq ataasialunilu oqaluttariarsorluni misilitsittoqassalluni.

Allattariarsorluni misilitsinneq

Allattariarsorluni misilitsinnermut tunngavik tassaavoq suliassat marlunnut avinneqartut qitiusumit suliakkiutigineqartut, misilitsinnerup aallartinnerani tunniunneqartut, piareersarnermilu atortut piffissap piareersarfiusup aallartinnerani tunniunneqartut, tak. imm. 4.2. militsinneq tiiminik tallimanik sivisussuseqarpoq.

Allattariarsorluni suliassat tassaapput suliassat ilinniartitsissutip pingaarnertut imarisaaniittut piareersarnermilu atortut, sammisalli ajornartorsiutillu allat ilanngunneqarsinnaapput, tassa tunngavik suliassap oqaasertaani allaaserineqartussaammat. Misilitsinneq marlunnut avinneqarpoq. Misilitsinnerup immikkoortuani siullermi formelit qitiusumit nalunaarutigineqartut saniatigut atortorissaarutit allat atorneqassanngillat. Misilitsinnerup immikkoortuata siulliup ingerlanneqarnerata kingorna taakku pillugit akissutit tunniunneqassapput.
misilitsinnerup immikkoortuata aappaani suliassat soraarummeertup CAS-imi sakkunik ilisarnaatinik allannguissutaasinnaasut atuisinnaanissaa piumasaqataavoq, tak. imm. 4.3.

Oqaluttariarsorluni misilitsinneq

Oqaluttariarsorluni misilitsinnermut tunngaviit tassaapput, suliassat arlallit matematikkimik isumaliuteqarneq uppernarsaasiornerlu sammillugit soraarummeersitsisumit suliarineqarnikut. Ilinniartitsinermi sammisat pillugit suliassat suliniutillu suliassanut ilanngunneqassapput, tak. imm. 4.2.

Suliassat atasiakkaat qulequtsillugit suliarineqassapput, tassani soraarummeersitsinermi sammisaq pingaarneq allaqqassalluni aamm suliasst immikkoortui aalajangersimasut ilanngussallu sammisamut atassuteqartitsisut ilisimaneqanngitsut. Naggataatigut apeqqutit ilanngussat ilanngunnagit misilitsinnginnermi piffissaqartitsilluarluni saqqummiuneqassapput,

tamanilu annertunertigut ilinniartitsissummeersuussallutik, ilinniartitsissutip imarisaanit pingaarneruniissallutik ilassutitullu ilikkagassaneersuussallutik.

Piffissaq soraarummeertitsiviusoq soraarummeertumut ataatsimut minutsit 30-t missaaniissapput. Piareersarnissamut minutsit 30-t missaanni piffissaliisoqassaaq. Misilitsinnerup immikkoortua siulleq tassaavoq soraarummeertup suliassami makinneqartumi akissutiminik saqqummiinera itisiliilluni apeqqutinik ilallugu. Immikkoortuata aappa ilanngussaq ilisimanngisaq sammisarlu pingaarneq allaavvigalugit oqaloqatigiinnertut ingerlanneqassaaq.

Suliassat ilinniartitsinerullu ingerlanneqarnera pillugu allattukkat, tassunga ilanngullugit suliat annertunerit kiisalu ilanngussat ilisimaneqanngitsut misilitsinnissaq sioqqullugu censorimut nassiunneqassapput.

5.3 Nalilersuinermi tunngaviit

Allattariarsorluni oqaluttariarsorlunilu mitsilitsinnermik nalilersuineq soraarummeertup ilinniartitsissummi anguniakkanik qanoq annertutigisumik angusinera tunngavigalugu pissaaq.

Allattariarsorluni misilitsinnermi soraarummeertup pisinnaasai uku pingaartinneqassapput:

a) matematikkimi periaatsinik ajornartorsiutinillu aaqqiinermi periutsinik ilusilersineq, atuineq nalilersuinerlu,
b) IT-mi atortunik ikiuutinik pissusissamisoortumik atuineq,
c) ilinniartitsissummi oqaatsinik atuineq aamma
d) eqqarsaatsinik angusanillu ingerlatitseqqiineq.

Allattariarsornermi sulianik ataatsimut nalilersuineq tunngavigalugu karakteriliisoqassaaq. Soraarummeertup akissutaani ilinniartitsissuummi minnerpaamik piumasaqaatit, allattariarsorluni misiitsinnermi nalilerneqartut, eqqortinneqarpata soraarummeertoq angusisutut qaffasinnerusumilluunniit karaterilerneqassaaq.

Oqaluttariarsorluni misilitsinnermi soraarummeertup pisinnaasai uku pingaartinneqassapput:

a) matematikkimi sammisanik nassuiaaneq,
b) matematikki pillugu eqqarsaasersorneq,
c) ilinniartitsissummi oqaatsinik periutsinillu atuineq aamma
d) ilinniakkanik ingerlatitseqqiineq.

Oqaluttariarsorluni saqqummiinermik ataatsimut nalilersuineq tunngavigalugu karakteriliisoqassaaq.

Matematik B - 2022

1. Ilinniartitsissutip inissisimanera
Ilinniartitsissut tigussaasumit avissaartitsinermik, isumaliortaatsimut naleqquttunik eqqarsarnermik isumaliutersuutinillu tunngaveqarpoq, ilaallutillu periaasiornermut ajornartorsiutinillu suliaqarnermut periutsit arlalissuit. Ilinniartitsissummi atuagarsorluni atorneqarsinnaasunillu sammisanik suliarineqartarput. Ilinniartitsissutip atorneqarsinnaassusia tassaavoq ilinniakkap suunera apeqqutaatillugu matematikkimi atugarsorneq periatsillu atorlugit teknikikkut, pinngortitamik ilisimatusarnermi, aningaasaqarnermi inuiaqatigiinni tamakkununngalu tunngasunik sammisanik allaaserinninneq, nalilersuineq naliliinerlu.

2. Ilinniartitsissummi siunertat
Ilisimasat piginnaasallu
Ilinniartut taaguutinik imatut ilisimasaqartigissapput ilinniartitsissummilu suleriaatsinik atuinermi piginnaasaqartigissallutik, ulluinnarni inuunermi, inuiaqatigiinni pinngortitamilu pissutsinik matematikkimut tunngasunik paasinnissinnaallutik, atuisinnaassallutik attaveqaqateqarsinnaassallutillu. Matematikkimi eqqarsaateqarnermik ilisimasaqarnertut ilinniartitsisutini assigiinngitsuni ajornartorsiutinik paasinnissamut, oqaasertalersuinissamut suliarinnermullu matematikkip qanoq iliorluni tapersiisinnaaneranik paasisimasaqassapput.

Ilikkagaqartarnermi sulinermilu piginnaasat
Matematikkip ajornartorsiutinik aaqqiinermi nutaaliornermilu sakkuuneranik paasinnnissamut ilinniartut suliaqarfimmi tunngavissaqassapput. Ilinniartut ilinniartitsissut pillugu nutaanik ilisimasaqalernissamut suliaqarfimmi tunngaveqassapput ilinniartitsissutillu imarisaani periarfissat pillugit paasisimasaqassallutik. Ilinniartut namminneq ilikkagaqarnissaminnut akisussaaqataassapput aammalu ingerlaqqiluni ilinniagaqarneq matematikkimik ilaqartoq naammassisinnaajumallugu naammattunik piginnaasaqassallutik.

Inuttut inuillu akornanni attaveqaqatigiittarnermi piginnaasat
Ilinniartut pisuni assigiinngitsuni matematikki paasisinnaassavaat atorsinnaallugulu aammalu inuttut inuillu attaveqaqatigiittarneranni aaqqissuussisinnaassallutik, tigussaasumit avissaartitsisinnaassallutik naleqquttumillu eqqarsarsinnaassallutik. Ilinniartut namminersorlutik ataatsimullu misissuilluni ajornartorsiutinillu aaqqiilluni ingerlataqarneq aqqutigalugu aaqqeeriaatsinik namminneq nassaarsinnaassallutik. Tassunga atatillugu ilinniartut allat matematikkimik atuinerat isummerfigisinnaassavaat.

Kulturikkut inuiaqatigiillu akornanni piginnaasat
Kulturimut inuiaqatigiinnullu tunngatillugu matematikkip inissimanerata misiginissaanut paasinissaanullu tunngavittut ilinniartut suliaqarfimmi tunngavissaqassapput. Ilinniartut inuiaqatigiinni kikkut tamat oqartussaaqatigiiffianni akissussaaffimmik tigusinissaq

sunniuteqarnerlu siunertaralugit matematikkip nalilersuilluni atorneqarsinnaaneranik isummersinnaassapput.

3. Ilikkagassatut anguniakkat imarisaalu

3.1 Ilikkagassatut anguniakkat

Ilinniartut uku piginnaalissavaat:

a) Kisitsisilerineq kisitsisinillu saqqummiineq kiisalu taamatut ingerlatsinernit angusat apersuusersuikkuni nalilersinnaanerat
b) formelit suliarisinnaassavaat, nikerartut ataqatigiiffiinik allaaserinnerit ilisarnaatinik imallit suliarisinnaallugillu nassuiarsinnaassallugit aammalu ajornartorsiutit matematikkimik imallit suliarinissaannut oqaatsinik ilisarnaatinik ilalinnik atuisinnaaneq
c) matematikkimi ajornartorsiutit ilisarisinnaassavaat aamma oqaasinngorlugit grafikkinngorlugit ilisarnaaserlugillu saqqummiussat nikittaallugit suliarisinnaallugit kiisalu saqqummeeriaatsit assigiinngitsut qaqugukku naleqquttuunersut aalajangertarlugu
d) naatsorsueqqissaarinermi kisitsisit suliaralugit aamma oqaatsit erseqqarissut atorlugit angusanik inerniliinernillu ingerlatsitseqqiineq
e) tunngaviusumik ilimanassusiliineq
f) kisitsisinik ilusilersuinermi atuuffiinik oqariartaatsit atorsinnaallugit ilusilersuinerillu kinguneri oqallisigisinnaallugit
g) atuuffiinut differentialkvotientit atorsinnaallugit taakkulu pillugi saqqummiinernik assigiinngitsunik nassuiaasersuisinnaalluni
h) geometrimi periutsit suliarisinnaallugit nassuiarsinnaallugillu geometrimilu ajornartorsiutit aaqqissinnaallugit
i) matematikki pillugu isumaliutersuuteqarnerit uppernarsaatillu,
j) immikkoortuni toqqakkani matematikkip atorneqartarnera pillugu ilisimasat takutissinnaallugit, tassunga ilanngullugit ajornartorsiutit ajornakusoornerusut suliarinninnerup atorneqarnera pillugu ilisimasat
k) matematikkimut programmit sakkut misileraanermut taaguutinillu ineriartortitsinermut kiisalu ilisarnaatinik suliarinnermut ajornartorsiutinillu aaqqiinermut atorsinnaallugit
l) matematikkip oqaasertai atuarsinnaallugit
m) matematikkimi tunngaviusumi ilinniartitsissutip imarisaani pingaarneriittut pillugit minnerpaamik piumasaqaatit eqqortissinnaallugit.

3.2 Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit

Ilinniartut ilinniartitsissutip imarisaani pingaarnikkut ilinniartitsissummi itisilerisinnaassapput, ilisimasaqalissapput piginnaasaqalerlutillu.

Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit ukuupput:

a) missingersuutinik naatsorsuineq, kisitseriaatsit tulleriinnilersorneri, ilisarnaatinik ajornanngitsumik allanngortiterineq, assigiimmik alliartoqatigiinneq aamma aappaa alliartortoq aappalu milliartortoq, arlaleqqiutillit pillugit taaguutit annertusisat, algebrami grafikkinngorlugillu peritsiut atorlugit ligninginik kisitsineq kiisalu matematikkimi programmit sakkut atorlugit numeriskimi periutsit, nalingi qanillattorlugit nalingaku eqqorluartoq,
b) procentimik inernianillu naatsorsuineq, allannguutivia allanullu sanilliullugu, siumut naatsorsuinermut formeli,
c) kisitsisinik erseqqarivinngitsunik immikkoortitanillu suliarinninnermut periutsit allanngoranngitsut, naatsorsueqqissaarinernik grafikinngorlugu takutitsineq, tigusillattaarilluni misissuineq aamma pissusivinnik naatsorsueqqissarinerit, regressionit lineærit, eksponentielit, potens- aamma polynomielit, tassunga ilanngullugit nalorninassusiannik misissuineq residualplotillu,
d) kombinatorik, tunngaviusumik ilimanassusilerineq, ilimanassuseqarfiusut aamma stokastisk variabel,
e) pingasunik teqeqqullini assigiinnik vinkililinni sanilliussilluni naatsorsuineq aamma matematikkimi programmimi sakkumi pingasunik teqeqqulinnik nalinginnarnik trigonomi atorlugu naatsorsuineq,
f) toornernik, titarnernik cirkelinik nalilersuilluni allaaserinninneq aamma plangemetrimi ajornartorsiutinik takutitsineq aaqqiinerlu, tassunga ilanngullugit vinkelit, imminnut naapiffii ungasissusaallu,
g) atuuffiinik taaguut tassanilu takutitseriaatsit, atuuffii katitikkat, atuuffii ataasiakkaarlugit nassuiaasersorlugit, atuuffii imminnut atorunnaarsittut, tunngaviusumik atuuffiini grafikkinngortitsinermilu piginnaasaanut ilisarnaatit uku: atuuffii narlusuut, polynomiet, atuuffii eksponetialit, potensit logaritmellu kiisalu trigonomemi atuuffii
h) diffentialkvotientimik nassuiaasersuineq suussusiliinerlu, tassunga ilanngullugit alliartornerata sukkassusia, atuuffiini ajornaatsuni uiggiusiinerit kiisalu katinnerinik assigiinngiiaarsitsinernut naatsorsuinermut malittarisassat, atuuffii assigiinngiiaartut inerneralu kiisalu atuuffiinik katitikkanik assigiinngiiaarsitsineq.
i) assigiiaaginnarnerat, ingasaassinerit annertusaanerlu kiisa taaguutit taakku taaguutillu difffentialkvotient imminnut atanerat,
j) Matematikkimi ilusilersuinerit tunngaviusumik piginnaasaat, atuuffii assigiinngiiaartut qulaaniittu ilaat atorlugit taakkulu ataqatigiissillugit matematikkimi ilusilersuineq.

Minnerpaamik piumasaqaatit

Minnerpaamik piumasaqaatini ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit allaaviupput, tassungalu ilallutik matematikkimi tunngaviusumik pikkoriffiit piginnaasallu, tassa ilinniartut matematikkimi taaguutit atorsinnaasavaat ajornaatsunillu isumaliutersuuteqarsinnaassallutik, saqqummiussat akornanni nikerarsinnaallutik, matematikkimi programmit sakkut atornagit

atortugillu matematikkimi ajornartorsiutit ajornaatsut suliarisinnaassallugit kiisalu algebrami tunngaviusumik allanngorartitsisinnaassallutik.

3.3 Ilassutitut ilinniakkat

Ilinniartut taamaallaat pingaarnertut ilinniakkat atorlugit ilikkagassatigut anguniakkat angusinnaassanngilaat. Ilassutitut ilinniakkat ilinniartitsissummi ilisimasat annertusinissaat siunertaralugu ilinniartitsissutip imarisaanut pingaanernut atassusiisinnaassapput itisiliillutillu, ilinniartitsissutinut allanut atassuteqartitsineq tapersissallugu matematikkimilu oqaasertat suliarinissaannut inissaqartitsissalutik. Kalaallit Nunaanni nunallu tamat akornanni pissutsinut sapinngisamik annertunerpaamik atassuteqartitsisoqassaaq.

Sammisani ataaniittuni ikinnerpaamik marluk ilassutitut ilinniakkani ilanngunneqassapput:

a) indekstalit, annuitet atorlugu kisitsineq
b) stokastisk variabel, binomiali atorlugu agguaaneq kiisalu qanilliartortitsilluni nalinginnaasumik agguaanerup atornera
c) vektori atorlugu nalilersuilluni kisitsineq, tassunga ilanngullugit skalarprodukt, deteminant, projektion, qivernerit aamma areali kiisalu geometrimi ajornartorsiutit saqqummiunnissaannut aaqqinnissaannullu vektori tunngavigalugu koordinatgeometri
d) integrali atorlugu kisitsineq, tassunga ilanngullugit atuuffinnik pitsaasunik grafit ataanni arealit aalajangernissaannut tunngaviusumik atuuffianik atuineq

Ilinniartut ilikkagassatut anguniakkat tamaasa angusinnaanisassammatigit ilassutitut ilinniakkanut aamma ilaassapput:

e) Tunngavilersuinermik periutsit pingaartillugit ilinnianeq aamma sammisani toqqakkani uppernarsaasiorneq, tassunga ilanngullugu infinitesimali atorlugu kisitsineq
f) Matematikkimi saniatigut atuuffilinnik ilusilersuineq
g) kisitsisinik piviusunik suliaqarneq
h) Sammisani toqqakkani matematikkip oqaluttuarisaaneranut atassuteqartitsineq.

4. Ilinniartitsinerup aaqqissuunneqarnera

4.1 Ilinniartitseriaatsimi periutsit

a) Ilinniartitsinerni ilinniartut ilinniakkani qaffasissusiat ilisimasaallu aallaavigineqassapput.
b) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsisut ilinniartullu akornani ilikkagaqartarnermi oqaloqatigiittarnerattut sapinngisamik isikkulerlugu.
c) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitseriaatsit assigiinngitsut paarlakaajaanneqassallutik.
d) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut soqutigisaat pisariaqartitaallu isiginiarneqassallutik, taaamaalilluni ilinniartut ilinniartitsissutip

pissanganartuuneranik, naleqquttuuneranik soqutiginartuuneranillu misigisaqarnissamut periarfissinneqassallutik.

e) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniagaqarnerup ingerlanneqarnerani sammisanilu ineriartortitsinermi ilinniartitsissut siuariarfiussalluni, tassa ilinniartitsissummi oqaatsit oqariartaatsillu ineriartorfiussallutik, taamaalilluni ilinniartut namminneerlutik suliariaaseqarnissamik ajornakusoortunillu eqqarsartarnissamut piffissap ingerlanerani sungiusarneqassallutik.
f) ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq inuiaqatigiinnut avatangiiserisanut annertunerpaamik attuumassuteqalersillugu.

Ilinniartut matematikkimi ajornartorsiutinik suliassanillu namminersorlutik suliaqarnerat ilinniartitsinermi qitiussaaq.

Matematikkimi sammisanut, ajornartorsiutinut suliassanullu misileraalluni pullavik aqqutigalugu iliniartut matematekkimi oqariartaatsinik atuisinnaassusiat nutaaliorsinnaassusiallu ineriartortinneqassapput. Tamanna ilaatigut pissaaq pisunit ataasikaanit malittarisassanut periuseqarneq tunngavigalugu ilinniakkat ilaannik aaqqissuussinikkut, ilinniartut taamaalilltuik assersuutit aalajangersimasut tunngavigalugit ilimagisanik namminersorlutik oqaasertalersuinissamut periarfissinneqassallutik. Matematikkimi misileraaneq kisimi ingerlanneqarsinnaanngilaq. Sammisanik toqqakkanik ilinniarneq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut matematikkimi atuagarsornermi uppernarsaatit pingaaruteqassusiannik ersarissumik paasinnitsillugit.

Tunngaviusumik ilinniarnermi ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq meeqqat atuarfianni allaaserinninnermit nassuiaanermiillu ilinniarnertuunngorniarfimmi allaatariarsorluni matematikkimik ilinniartitsinermi oqaluttuariarsornilu ingerlatsinerni isumaliutersornermut tunngavilersuinermullu naleqquttumik ikaarsaariartitsisoqarluni. Ilinniartitsissummi ilinniakkat ilaat tunngaviusumik ilinniarnermi ingerlanneqartussat qitiusumit aalajangerneqarnikuupput, tassaallutillu narlusuunngortitsinermi periutsit, tassunga ilanngullugit narlusuumik atuuffii. Tamanna tunngaviusumik ilinniarnerup naggataami misiliinermi misiliutitut atorneqassaaq.

4.2 Suleriaatsit

Ilinniartitsinermi suleriaatsit assigiinngiiaartut ilinniagaqarnermi ilinniartunik peqataalersitsisut toqqarneqassapput, ilinniartullu nammineersinnaassusiannut piumasaqaatit annertusiartortinneqassallutik. Ilinniakkanut tunnngatillugu assigiinngiiaartitsisoqassaaq, kisiannili ilinniartut assigiinngiiaassusiat, taakku ilikkariaaseqartarnerat pisariaqartitaallu aamma annertuumik isiginiarneqassapput. Ilinniartut ilinniartitsissummi oqaatsinik siullugu oqaasillit aappaattullu oqaasit isiginiarneqassapput. Suleriaatsini ilinniartitsissummilu piumasaqaatini aamma ilinniartut nammineersinnaasusianut piumasaqaatini siuariartortoqassaaq.

Suleriaatsit imatut aaqqissuunneqassapput ilinniartut klassimi ilinniartitsinermik, ataasiukkaarluni sulinermik, marlukkaarluni suleqatigiikkuutaarlunilu sulinermik paasisaqartillugit. Suliniutinik suliaqarneq sammisanilu suliassat ilinniartitsinermut nalinginnaasumik ilaassapput, ilinniartitsissuni immikkuullarissuni imaluunniit ilinniartitsissutit allat suleqatigiissutigineqarneranni.

Oqaluttariarsorluni saqqummiineq allattariarsorlunilu sulineq ilinniartut ilinniartitsissummi oqaatsinik oqariaatsinillu atuinerat annertusarniarlugu aamma ajornakusoortunnik eqqarsaateqarsarsinnaassusiisa qisuariartarnerisalu ineriartornerannut tapersiissutitut ilinniartitsinermut ilaassapput.

Allattarissanik suliaqarnerni sammisat pillugit suliassat suliniullu oqaluttariarsorluni misilitsinnermi tunngaviussaq, tak. imm. 5.2.

Naggasiullugu ilinniartitsummi allattarissamik misilitsinnissamut, tak. imm. 5.2, pifissamut piareersarfiusumut, ilnniartitsinerit tiimit qulit atorneqassapput, ilinniartut tassani piareersarluni atortut qitiusumit suliarneqartut ilitsersorneqarlutik kisimiillutik suliarissavaat.

Suliniut pillugu nalunaarusiamik suliaqarneq inaarutaasumik killiffimmik karakteriliinermi tunngavittut ilaassaaq.

4.3 It

Matematikkimi progammit sakkut matematikkimik suliaqarnermi pissutsini tamani ilanngunneqassapput, imatullu ilanngunneqassallutik misissuilluni ingerlataqarnissaq, taaguutinik ilinniarnissaq, naatsorsuinissat ingerlatitseqqiinissallu siunertaralugit ilinniartut namminneq matematikkimut piareersimaneranni nalinginnaasumik ilaassallutik. Ilinniartut illuatungaani programmini atortuni periarfissat matematikkimik paasinninnerup ineriartortinneqarneranut tapersiissutitut illatungaanilu matematikkimik atuisinnaanerup programmit sakkut taakku ikisimasaqarluni isummersorluni atornissaat qulakkeerniarlugu pisariaqartut pisariaqarnerannik ilisimasaqalissapput.

Ilinniartitsineq matematikkimi programmit artortut aamma “aqerluusaq pappiliarlu” (atortulluunniit taamatut atorneqarsinnaasut) atorneqarnerat naleqquttumik parlakaajaallugit aaqqissuunneqassaaq. Matematikkimik ilinniagassanik ilinniartut namminerllutik sulineranni ilisimallugu sakkunik suliamikku ingerlatsinermi tunngavilersorluakkanik toqqaanermi.

Matematikkimi programinut sakkunut ilaapput, atortut misileraanermut ingerlatsivinnnermullu tapersiisut, geometrimi naatsorsueqqissaarinermilu atorneqarsinnaasut, tassunga ilanngullugit grafikkinik titartaaneq regnearkit atortut kiisalu CAS atorlugu ilisarnaatinik tamanut tunngasumik allanngortiterineq,

4.4 Ilinniartitsissummi oqaatsit

Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut ilinniartitsissumi oqaatsinik aammalu ilinniartitsissummi oqariaatsinik paasinnittarnerat atuisarnerallu aaqqissuussamik ineriartortinneqarluni. Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsissutit siulianni oqaatsinik oqariaatsinillu ilinniartut piffissap ingerlanerani paasinnilluarsinnaatikkiartortillugit atuisinnaalluartikkiartortillugillu.

4.5 Ilinniartitsissutinut allanut atassuteqartitsineq

Ilinniartitsineq imatut aaqqissuussineqassaaq piffissap ilaani suliaqarfiit akornanni sulisoqartarluni aammalu ilinniartitsissutini allani ilisimasaqarfinnik sanilliussisoqartarluni.

5. Nalilersuineq

5.1 Ingerlaavartumik nalilersuisarneq

Ilinniartitsissummi ilikkagassatut anguniakkat suliaqarfiullu imarisai ingerlaavartumik nalilersuinermut tunngaviupput.

Ilinniartunik ataasiakkaanik nalilersuinermi ulluinnarni ilinniartitsinermi allattariarsorlunilu sulinermi ilinniartut sulinerat suliaqarfimmilu qaffasissusiat aallaaviussapput. Ilinniartut sulinerisa suleriaasiisalu allanngortinnissaannik pisariaqatitsisoqarneranik nalilersuineq nalilersuinermi tunngaviussaaq, tassunga ilanngullugu ilinniartut allanik suleqateqarnerat.

Ataatsimut nalilersuinermi ulluinnarni ilinniartitsineq aallaaviussaaq. Tassani ilinniartitsisup ilinniartullu ataatsimut nalilersussavaat suleriaatsit aaqqiivigineqarnissaannik allanngortinnissaannillu pisariaqartitsisoqarnersoq, taamaalilluni ilinniartitsissummi ilikkagassatut anguniakkat anguneqarsinnaalissallutik.

Tunngaviusumik ilinniarnerup naggataani tunngaviusumik ilinniarnermi ilinniartitsissutip imarisaanut qitiusumit aalajangerneqartunut tunngatillugu ilinniartut ataasiakkaat anguniakkanik angusinerisa uppernarsarnissaa siunertaralugu allattarissamik misiliisoqassaaq. Misiliinermut tiiminik marlunnik piffissaqartitsisoqassaaq, ilinniartullut atortorissaarutinik tamanik atuisinnaassapput, tassunga ilanngullugit matematikkimut programmit atortut. Suliassani ilaapput minnerpaamik piumasaqaatit eqqortinneqarnissaat aamma matematikkimi qaffasissutsit C, B imaluunniit A ingerlassinnaanissaat siunertaralugit suliassat ilinniartut ataasiakkaat matematikkimi pikkoriffiinik piginnaasaannillu misiliutit.

5.2 Misilitseriaatsit

Nalunaarusiaq inaarutaasumik suliniummik aallaavilik, takuuk immikkoortoq 4.2, atorlugu suliniummik misilitsinneq aammalu suliassaq ilisimariigaq makitsinikkut tunniunneqartussaq. Suliassaq ilinniartitsissutaasunit qulequtakkaaraluni sammisaqarnermeerpoq, tak. Immikkoortoq 4.2. Aammattaaq misilitsittoq makitsinikkut suliassamik

ilisimaneqariinngitsumik tunineqassaaq taamaalilluni ilinniartitsissummi minnerpaamik anguniagassanik piumasaqaatinik naammassinnissimaneq misilinniarlugu.

Suliassat misilitsinnginnermi ilinniartunit ilisimaneqareersut tunngavigalugit misilitsittoqassaaq. Suliassat immikkut tamarmik qulliunerusumik sammisamik imaqassapput apeqqutinillu aalajangersimasumik amerlatigisunik imaqassallutik. Suliassat pingaarnertut ilinniakkanik ilassutitullu ilinniakkanik imaqassapput. Suliniummik suliaqarneq ingerlanneqarnikoq sammisallu pillugit suliat ilinniartut nalunaarusiaat taakkununnga atasut suliassanut ilanngunneqassapput.

Piareersarnissamut minutsit 60-t missaanni piffissaliisoqassaaq, piffissarlu soraarummeerfik soraarummeertumut ataatsimut minutsit 30-t missaaniissaaq.

5.3 Nalilersuinermi tunngaviit

Allattariarsorluni oqaluttariarsorlunilu mitsilitsinnermik nalilersuineq soraarummeertup ilinniartitsissummi anguniakkanik qanoq annertutigisumik angusinera tunngavigalugu pissaaq.

Suliniut tunngavigalugu misilitsinnermi soraarummeertup pisinnaasai uku pingaartinneqassapput:

a) atuagarsorluni sulinermilu pissutsit aallaavigalugit ajornartorsiummik aaqqiinermut matematikkimi atuagarsornerup periutsillu atorneqarnerat,
b) matematikkimi periaatsit isikkulersornerat suliarineqarnerallu angusanillu takutitsineq,
c) uppernarsaatinik paasiuminartunik suliaqarneq aaqqissuussinerlu,
d) matematikkimi taagutinik saqqummiinerit akornanni nikerartitsineq aamma
e) matematikkimi ilisarnaatit atorlugit oqaatsit ulluinnarnilu allattarissami oqaatsit akornanni oqaasertalersuineq nikerartitsinerlu.
f) Suliniummik ataatsimut nalilersuineq tunngavigalugu karakteriliisoqassaaq.

Oqaluttariarsorluni misilitsinnermi soraarummeertup pisinnaasai uku pingaartinneqassapput:

a) matematikkimi sammisanik nassuiaaneq,
b) matematikki pillugu eqqarsaasersorneq,
c) ilinniartitsissummi oqaatsinik periutsinillu atuineq
d) ilinniakkanik ingerlatitseqqiineq aamma
e) Suliniummut akissutaasumut piginnittuunermik takutitsisinnaaneq.

Soraarummeertup saqqummiineranik ataatsimut nalilersuineq tunngavigalugu karakteriliisoqassaaq, tassani ilaallutik suliniut soraarummeertullu oqaluttuariarsorluni saqqummiinera.

Soraarummeertup ilinniartitsissummi minnerpaamik piumasaqaatinik eqqortitsippat soraarummeertoq angusisutut qaffasinnerusumilluunniit karakterilerneqassaaq.

Matematik C - 2022

1. Ilinniartitsissutip inissisimanera
Ilinniartitsissut tigussaasumit avissaartitsinermik, isumaliortaatsimut naleqquttunik eqqarsarnermik isumaliutersuutinillu tunngaveqarpoq, ilaallutillu periaasiornermut ajornartorsiutinillu suliaqarnermut periutsit arlalissuit. Ilinniartitsissummi periusissiorneq sulinermilu ajornartorsiutinik aaqqiineq aqqutigalugit atuagarsorluni atorneqarsinnaasunillu sammisanik suliarineqartarput.

2. Ilinniartitsissummi siunertat
Ilisimasat piginnaasallu
Ilinniartut taaguutinik imatut ilisimasaqartigissapput ilinniartitsissummilu suleriaatsinik atuinermi piginnaasaqartigissallutik, ulluinnarni inuunermi, inuiaqatigiinni pinngortitamilu pissutsinik matematikkimut tunngasunik paasinnissinnaallutik, atuisinnaassallutik attaveqaqateqarsinnaassallutillu. Ilinniartitsisutini assigiinngitsuni ajornartorsiutinik paasinnissamut, oqaasertalersuinissamut suliarinnermullu matematikkip qanoq iliorluni tapersiisinnaaneranik paasisimasaqassapput.

Ilikkagaqartarnermi sulinermilu piginnaasat
Matematikkip ajornartorsiutinik aaqqiinermi nutaaliornermilu sakkuuneranik paasinnnissamut ilinniartut suliaqarfimmi tunngavissaqassapput. Ilinniartut ilinniartitsissutip imarisaani periarfissat pillugit paasisimasaqassapput. Ilinniartut namminneq ilikkagaqarnissaminnut akisussaaqataassapput aammalu ingerlaqqiluni ilinniagaqarneq matematikkimik tunngaviusumik qaffasissuseqartumik ilaqartoq naammassisinnaajumallugu naammattunik piginnaasaqassallutik.

Inuttut inuillu akornanni attaveqaqatigiittarnermi piginnaasat
Ilinniartut ulluinnarni tunngasuni matematikki paasisinnaassavaat atorsinnaassallugulu aamma ataatsimoorlutik ingerlatat misissuiffiusut ajornartorsiutinillu aaqqiiffiusut aqqutigalugit aaqqiissutissanik namminneq nassaarsinnaassallutik. Tassunga tunngatillugu allat matematikkimik atuisarnerat ilinniartut isummerfigisinnaassavaat.

Kulturikkut inuiaqatigiillu akornanni piginnaasat
Kulturimut inuiaqatigiinnullu tunngatillugu matematikkip inissimanerata misiginissaanut paasinissaanullu tunngavittut ilinniartut suliaqarfimmi tunngavissaqassapput. Ilinniartut inuiaqatigiinni tamat oqartussaaqataaffianni akissussaaffimmik tigusinissaq sunniuteqarnerlu siunertaralugit matematikkip nalilersuilluni atorneqarsinnaaneranik isummersinnaassapput.

3. Ilikkagassatut anguniakkat imarisaalu
3.1 Ilikkagassatut anguniakkat
Ilinniartut uku piginnaalissavaat:

a) Kisitsisilerineq kisitsisinillu saqqummiineq kiisalu taamatut ingerlatsinernit angusat apersuusersuikkuni nalilersinnaanerat,
b) formelit suliarisinnaassavaat, nikerartut ataqatigiiffiinik ajornanngitsunik suliaqarneq ilisarnaatinik imallit suliarisinnaallugillu nassuiarsinnaassallugit aammalu ajornartorsiutit matematikkimik imallit suliarinissaannut oqaatsinik ilisarnaatinik ilalinnik atuisinnaaneq,
c) matematikkimi ajornartorsiutit ilisarisinnaassavaat aamma oqaasinngorlugit grafikkinngorlugit ilisarnaaserlugillu saqqummiussat nikittaallugit suliarisinnaallugit kiisalu saqqummeeriaatsit assigiinngitsut qaqugukku naleqquttuunersut aalajangertarlugu,
d) pingasunik teqeqqullini assigiinnik vinkililinni sanilliussilluni naatsorsuineq aamma matematikkimi programmimi sakkumi pingasunik teqeqqulinnik nalinginnarnik trigonomi atorlugu naatsorsuineq,
e) atuuffiinik taaguut tassanilu takutitseriaatsit, narlusuut, eksponetiellit aamma potensini atuuffiisa taakkulu grafikkinngortinnerisa ilisarnaataat,
f) pokynominik qaffasissutsit aappaaniittunik logaritmillu atuuffinnik taakkulu matematikkimut programmini sakkuni piginnaasaannik grafikkinngorlugit suliaqarneq
g) tangentinik kiisalu akuttussutsinik allanngoranngitsunik akuttussutsitut killeqartutut nassuiaasersorlugit atuuffiisa annertoorujussuunerannik grafikkinngorlugu aalaangiineq
h) immikkoortuni toqqakkani matematikkimik atuineq pillugu ilisimasat takutissillugit ingerlateqqillugillu, tassunga ajornartorsiutinik illuinnarni inuunermit inuiaqatigiillu inuunerannit aallaaveqartut suliaralugit,
i) matematikkimut programmit sakkut misileraanermut taaguutinillu ineriartortitsinermut kiisalu ilisarnaatinik suliarinnermut ajornartorsiutinillu aaqqiinermut atorsinnaallugit,
j) matematikkimi oqaasertat ajornanngitsut atorsinnaallugit aamma
k) matematikkimi tunngaviusumi ilinniartitsissutip imarisaani pingaarneriittut pillugit minnerpaamik piumasaqaatit eqqortissinnaallugit.

3.2 Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit

Ilinniartut ilinniartitsissutip imarisaani pingaarnikkut ilinniartitsissummi itisilerisinnaassapput, ilisimasaqalissapput piginnaasaqalerlutillu. Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit ukuupput:

a) missingersuutinik naatsorsuineq, kisitseriaatsit tulleriinnilersorneri, ilisarnaatinik ajornanngitsumik allanngortiterineq, assigiimmik alliartoqatigiinneq aamma aappaa alliartortoq aappalu milliartortoq, arlaleqqiutillit pillugit taaguutit annertusisat, algebrami grafikkinngorlugillu peritsiut atorlugit ligninginik kisitsineq,
b) procentimik inernianillu naatsorsuineq, allannguutivia allanullu sanilliullugu, siumut naatsorsuinermut formeli,

c) kisitsisinik erseqqarivinngitsunik immikkoortitanillu suliarinninnermut periutsit allanngoranngitsut, naatsorsueqqissaarinernik grafikinngorlugu takutitsineq, tigusillattaarilluni misissuineq aamma pissusivinnik naatsorsueqqissaarinerit kiisalu regressionit lineærinik, eksponentielinik, potens-regressioninik atuineq tassunga ilanngullugu residualplotit,
d) pingasunik teqeqqullini assigiinnik vinkililinni sanilliussilluni naatsorsuineq aamma matematikkimi programmimi sakkumi pingasunik teqeqqulinnik nalinginnarnik trigonomi atorlugu naatsorsuineq,
e) atuuffiinik taaguut tassanilu takutitseriaatsit narlorissut, eksponentielit potensini atuuffiisa grafikkinngornerisalu ilisarsaanaat,
f) polynomini qaffasissutsit aappaaniittunik logaritmit atuufinik taakkulu matematikkimut programmini piginnaasaannik grafikkinngortitsineq,
g) tangentinik kiisalu akuttussutsinik allanngoranngitsunik atuuffiinillu akuttussutsitut killilittut nassuiaaserlugit ingasattunik grafikkinngorlugu aalajangiineq,
h) matematikkimi ilusilersuinerit tunngaviusumik piginnaasaat, atuuffii assigiinngiiaartut qulaaniittu ilaat atorlugit taakkulu ataqatigiissillugit matematikkimi ilusilersuineq.

Minnerpaatut piumasaqaatit
Minnerpaamik piumasaqaatini ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit allaaviupput, tassungalu ilallutik matematikkimi tunngaviusumik pikkoriffiit piginnaasallu, tassa ilinniartut matematikkimi taaguutit atorsinnaasavaat ajornaatsunillu isumaliutersuuteqarsinnaassallutik, saqqummiussat akornanni nikerarsinnaallutik, matematikkimi programmit sakkut atornagit atortugillu matematikkimi ajornartorsiutit ajornaatsut suliarisinnaassallugit kiisalu algebrami tunngaviusumik allanngorartitsisinnaassallutik.

3.3 Ilassutitut ilinniakkat
Ilinniartut taamaallaat pingaarnertut ilinniakkat atorlugit ilikkagassatigut anguniakkat angusinnaassanngilaat. Ilassutitut ilinniakkat ilinniartitsissummi ilisimasat annertusinissaat siunertaralugu ilinniartitsissutip imarisaanut pingaanernut atassusiisinnaassapput itisiliillutillu, ilinniartitsissutinut allanut atassuteqartitsineq tapersissallugu matematikkimilu oqaasertat suliarinissaannut inissaqartitsissalutik. Kalaallit Nunaanni nunallu tamat akornanni pissutsinut sapinngisamik annertunerpaamik atassuteqartitsisoqassaaq.

Sammisani ataaniittuni ikinnerpaamik marluk ilassutitut ilinniakkani ilanngunneqassapput :
a) indekstalit, annuitet atorlugu kisitsineq
b) kombinatorik, tunngaviusumik ilimanassusilerineq aamma illugiiffaarissunik ilimanassuseqartut

c) vektori atorlugu nalilersuilluni kisitsineq, tassunga ilanngullugit skalarprodukt, deteminant, projektion, qivernerit aamma areali kiisalu geometrimi ajornartorsiutit saqqummiunnissaannut aaqqinnissaannullu vektori tunngavigalugu koordinatgeometri

Ilinniartut ilikkagassatut anguniakkat tamaasa angusinnaanisassammatigit ilassutitut ilinniakkanut aamma ilaassapput:

d) sammisani toqqakkani ajornanngitsumik uppernarsaasiorneq
e) tangentip uinganerata koefficientianik matematikkimi periutsimi alliartornerata sukkasusiatut suussusiliineq
f) paasissutissanik piviusunik suliaqarneq

4. Ilinniartitsinerup aaqqissuunneqarnera

4.1 Ilinniartitseriaatsimi periutsit

a) Ilinniartitsinerni ilinniartut ilinniakkani qaffasissusiat ilisimasaallu aallaavigineqassapput.
b) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsisut ilinniartullu akornani ilikkagaqartarnermi oqaloqatigiittarnerattut sapinngisamik isikkulerlugu.
c) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitseriaatsit assigiinngitsut paarlakaajaanneqassallutik.
d) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut soqutigisaat pisariaqartitaallu isiginiarneqassallutik, taaamaalilluni ilinniartut ilinniartitsissutip pissanganartuuneranik, naleqquttuuneranik soqutiginartuuneranillu misigisaqarnissamut periarfissinneqassallutik.
e) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniagaqarnerup ingerlanneqarnerani sammisanilu ineriartortitsinermi ilinniartitsissut siuariarfiussalluni, tassa ilinniartitsissummi oqaatsit oqariartaatsillu ineriartorfiussallutik, taamaalilluni ilinniartut namminneerlutik suliariaaseqarnissamik ajornakusoortunillu eqqarsartarnissamut piffissap ingerlanerani sungiusarneqassallutik.
f) ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq inuiaqatigiinnut avatangiiserisanut annertunerpaamik attuumassuteqalersillugu.

Ilinniartut matematikkimi ajornartorsiutinik suliassanillu namminersorlutik suliaqarnerat ilinniartitsinermi qitiussaaq.

Matematikkip atuuffii annertuumik pingaartinneqassapput, aammalu ilinniartitsinermi tunngaviit matematikkimi periutsit taakku ajornartorsiutini assigiinngitsorujussuarni qanoq atorneqartarnerannik ilinniartunik paasisitsisut atorneqassapput.

Tunngaviusumik ilinniarnermi ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq meeqqat atuarfianni allaaserinninnermit nassuiaanermiillu ilinniarnertuunngorniarfimmi allaatariarsorluni matematikkimik ilinniartitsinermi oqaluttuariarsornilu ingerlatsinerni

isumaliutersornermut tunngavilersuinermullu naleqquttumik ikaarsaariartitsisoqarluni. Ilinniartitsissummi ilinniakkat ilaat tunngaviusumik ilinniarnermi ingerlanneqartussat qitiusumit aalajangerneqarnikuupput, tassaallutillu narlusuunngortitsinermi periutsit, tassunga ilanngullugit narlusuumik atuuffii. Tamanna tunngaviusumik ilinniarnerup naggataami misiliinermi misiliutitut atorneqassaaq.

4.2 Suleriaatsit

Ilinniartitsinermi suleriaatsit assigiinngiiaartut ilinniagaqarnermi ilinniartunik peqataalersitsisut toqqarneqassapput, ilinniartullu nammineersinnaassusiannut piumasaqaatit annertusiartortinneqassallutik. Ilinniakkanut tunnngatillugu assigiinngiiaartitsisoqassaaq, kisiannili ilinniartut assigiinngiiaassusiat, taakku ilikkariaaseqartarnerat pisariaqartitaallu aamma annertuumik isiginiarneqassapput. Ilinniartut ilinniartitsissummi oqaatsinik siullugu oqaasillit aappaattullu oqaasit isiginiarneqassapput. Suleriaatsini ilinniartitsissummilu piumasaqaatini aamma ilinniartut nammineersinnaasusianut piumasaqaatini siuariartortoqassaaq.

Suleriaatsit imatut aaqqissuunneqassapput ilinniartut klassimi ilinniartitsinermik, ataasiukkaarluni sulinermik, marlukkaarluni suleqatigiikkuutaarlunilu sulinermik paasisaqartillugit. Suliniutinik suliaqarneq sammisanilu suliassat ilinniartitsinermut nalinginnaasumik ilaassapput, ilinniartitsissuni immikkuullarissuni imaluunniit ilinniartitsissutit allat suleqatigiissutigineqarneranni.

Oqaluttariarsorluni saqqummiineq allattariarsorlunilu sulineq ilinniartut ilinniartitsissummi oqaatsinik oqariaatsinillu atuinerat annertusarniarlugu aamma ajornakusoortunnik eqqarsaateqarsarsinnaassusiisa qisuariartarnerisalu ineriartornerannut tapersiissutitut ilinniartitsinermut ilaassapput.

Allattarissanik suliaqarnerni sammisat pillugit suliassat suliniullu oqaluttariarsorluni misilitsinnermi tunngaviususSaq, tak. imm. 5.2.

4.3 It

Matematikkimi progammit sakkut matematikkimik suliaqarnermi pissutsini tamani ilanngunneqassapput, imatullu ilanngunneqassallutik misissuilluni ingerlataqarnissaq, taaguutinik ilinniarnissaq, naatsorsuinissat ingerlatitseqqiinissallu siunertaralugit ilinniartut namminneq matematikkimut piareersimaneranni nalinginnaasumik ilaassallutik.

Ilinniartut illuatungaani programmini atortuni periarfissat matematikkimik paasinninnerup ineriartortinneqarneranut tapersiissutitut illatungaanilu matematikkimik atuisinnaanerup programmit sakkut taakku ikisimasaqarluni isummersorluni atornissaat qulakkeerniarlugu pisariaqartut pisariaqarnerannik ilisimasaqalissapput.

Ilinniartitsineq matematikkimi programmit artortut aamma “aqerluusaq pappiliarlu” (atortulluunniit taamatut atorneqarsinnaasut) atorneqarnerat naleqquttumik parlakaajaallugit aaqqissuunneqassaaq. Matematikkimik ilinniagassanik ilinniartut namminerllutik sulineranni ilisimallugu sakkunik suliamikku ingerlatsinermi tunngavilersorluakkanik toqqaanermi.

Matematikkimi programinut sakkunut ilaapput, atortut misileraanermut ingerlatsivinnnermullu tapersiisut, geometrimi naatsorsueqqissaarinermilu atorneqarsinnaasut, tassunga ilanngullugit grafikkinik titartaaneq regnearkit atortut kiisalu CAS atorlugu ilisarnaatinik tamanut tunngasumik allanngortiterineq,

4.4 Ilinniartitsissummi oqaatsit

Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut ilinniartitsissumi oqaatsinik aammalu ilinniartitsissummi oqariaatsinik paasinnittarnerat atuisarnerallu aaqqissuussamik ineriartortinneqarluni. Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsissutit siulianni oqaatsinik oqariaatsinillu ilinniartut piffissap ingerlanerani paasinnilluarsinnaatikkiartortillugit atuisinnaalluartikkiartortillugillu.

4.5 Ilinniartitsissutinut allanut atassuteqartitsineq

Ilinniartitsineq imatut aaqqissuussineqassaaq piffissap ilaani suliaqarfiit akornanni sulisoqartarluni aammalu ilinniartitsissutini allani ilisimasaqarfinnik sanilliussisoqartarluni.

5. Nalilersuineq

5.1 Ingerlaavartumik nalilersuisarneq

Ilinniartitsissummi ilikkagassatut anguniakkat suliaqarfiullu imarisai ingerlaavartumik nalilersuinermut tunngaviupput.
Ilinniartunik ataasiakkaanik nalilersuinermi ulluinnarni ilinniartitsinermi allattariarsorlunilu sulinermi ilinniartut sulinerat suliaqarfimmilu qaffasissusiat aallaaviussapput. Ilinniartut sulinerisa suleriaasiisalu allanngortinnissaannik pisariaqatitsisoqarneranik nalilersuineq nalilersuinermi tunngaviussaaq, tassunga ilanngullugu ilinniartut allanik suleqateqarnerat.

Ataatsimut nalilersuinermi ulluinnarni ilinniartitsineq aallaaviussaaq. Tassani ilinniartitsisup ilinniartullu ataatsimut nalilersussavaat suleriaatsit aaqqiivigineqarnissaannik allanngortinnissaannillu pisariaqartitsisoqarnersoq, taamaalilluni ilinniartitsissummi ilikkagassatut anguniakkat anguneqarsinnaalissallutik.

Tunngaviusumik ilinniarnerup naggataani tunngaviusumik ilinniarnermi ilinniartitsissutip imarisaanut qitiusumit aalajangerneqartunut tunngatillugu ilinniartut ataasiakkaat anguniakkanik angusinerisa uppernarsarnissaa siunertaralugu allattarissamik misiliisoqassaaq. Misiliinermut tiiminik marlunnik piffissaqartitsisoqassaaq, ilinniartullut atortorissaarutinik tamanik atuisinnaassapput, tassunga ilanngullugit matematikkimut programmit atortut. Suliassani ilaapput minnerpaamik piumasaqaatit eqqortinneqarnissaat aamma matematikkimi

qaffasissutsit C, B imaluunniit A ingerlassinnaanissaat siunertaralugit suliassat ilinniartut ataasiakkaat matematikkimi pikkoriffiinik piginnaasaannillu misiliutit.

5.2 Misilitseriaatsit

Ilinniartitsinermi sammisat pillugit suliat tunngavigalugit oqaluttariarsorluni misilitsittoqassaaq, tak. imm. 4.2. Piffissaq soraarummeerfiusoq minutsit 24-t missaaniippoq. Piareersarnermut minutsit 48-t missaanni piffissaliisoqassaaq.

Soraarummeertoq makitsinikkut apeqqutit ilaannik ilisimasaqartunik marlunnik imalimmik suliakkerneqassaaq. Soraarummeertoq aamma makitsinikkut ilinniartitsissummi minnerpaamik piumasarineqartunik misiliiniarluni ilisimaneqangitsumik suliakkerneqassaaq.

Suliassat militsinermi tunngaviusut pingaarnertut ilinniartitsissummi anguniakkanik, ilinniartitsissutip imarisaanik pingaarnernik ilassutaasumillu ilikkagassanik imaqassaaq.

Soraarummersitsineq soraarummeertup saqqummiussineranik aallartineqassaaq tamassumalu kingorna soraarummeertup soraarummeertitsisullu suliassaq makitaq aallaavigalugu oqaloqatigiinnerattut ingerlanneqassaaq.

Sammisat pillugit suliassanut missingiutit oqaluttariarsorluni suliassat ilanngullugit censorimut misilitsinnissaq sioqqullugu nassiunneqassapput.

5.3 Nalilersuinermi tunngaviit

Naliliineq tassaavoq soraarummeertup ilinniartitsissummi anguniakkanik qanoq eqqortitsigineranik naliliineq

Soraarummeertup piginnaasai uku pingaartinneqassapput:

a) matematikkimi sammisamik nassuiaaneq,
b) ilinniartitsissummi oqaatsinik periutsinillu atuineq,
c) ilinniartitsissummi ilinniakkanik ingerlatitseqqiineq.

Tamanik naliliineq aallaavigalugu karakteriliisoqassaaq.

Soraarummeertup saqqummiussinerani ilinniartitsissummi minnerpaamik piumasaqaatit eqqortinneqarpata, soraarummeertoq angusisutut qaffasinnerusumilluunniit karakterilerneqassaaq.

Tusagassiuutilerineq B - 2022

1. Ilinniartitsissutip inissisimanera

Tagassiutilerinermi sammineqarput assilissat aalasut, kusanartulerinermut, attaveqartarnermut kulturimullu tunngasuni. Ilinniartitsissut assinut aalasanut atuagarsornermik-nalilersuinermik aamma sulinermik-tugassiutilerinermik pullaveqarneq. Ilinniartitsissummi assit aalasut nalilersornissaannut ilinniartut pisariaqartunik sakkussaqartinneqalertarput, taamaalilluni paasissutissat sunniinerillu tugassiuutinik atuisut takusartakkatik misigisinnaaniassammatigit nalilersorlugillu. Ilinniartitsissumi aamma filmini tv-milu tusagassiuutilerinnermut atatillugu takutsitseriaatsit paasisaqarfigineqartarput.

2. Ilinniartitsissummi siunertat

Ilisimasat piginnaasallu

Ilinniartut suliaqarfimmi oqaatsit tunngaviusumillu taaguutit ilisimasaqarfigissavat atorsinnaallugillu, taamaalillutik pisuusaartitsinermi piviusunillu takutsinermi taakkulu ataatsimoortinneqartarneranni Kalaallit Nunaanni nunallu tamat akornanni tusagassiornerit nalilersorsinnaaniassammatigit, atugassuteqartilerlugit nalilerlugillu. Ilinniartut tassunga peqatigitillugu ajornartorsiutit tusagassiutit arlalipassuartigut uagutsinnut sunniisartut kingunerannik paasisaqassapput ajornartorsiutillu ilaatigut paasillugit.

Ilikkagaqartarnermi sulinermilu piginnaasat

Ilinniartut ilinniartitsissummi sulinerminni, tassunga ilanngullugit suliaqarfimmi teknikikkut suleriaatsit atorlugit, assit aalasut atorlugit namminersorlutik assigiinngiiaartumillu oqariartuuteqarsinnaassapput. Ilinniartut aammattaaq Kalaallit Nunaanni tusagassianik suliaqarnermi assigiinngitsorpassuartigut peqataavitsitsilersinnaasunik piginnaasaqalissapput. Ilinniartut tassunga atatillugu ilaatigut ingerlaqqilluni ilinniagaqarnissaq eqqarsaatigalugu suliaqarfimmi nutaanik piginnaasaqalernissamut suliaqarfimmilu nutaanik ilisimasaqalernissamut tunuliaquteqassapput.

Inuttut inuillu akornanni attaveqaqatigiittarnermi piginnaasat

Ilinniartut suliaqarfimmik tunngaveqarlutik inuit attaveqaqatigiittarneranni suliaqarfimmi piginnaasaqarlutik peqataasinnaassapput aammalu filminik tv-millu peqataallutik, nutaaliorlutik qisuariaateqartarlutillu atuisuussapput.

Kulturikkut inuiaqatigiillu akornanni piginnaasat

Ilinniartut tusagassiuutit ingerlatsinerannik inuiaqatigiinnilu pingaaruteqassusiannik ilisimasaqassapput, taamaaliornikkut Kalaallit Nunaanni inuiaqatigiinni ineriartornermi namminersorlutik, peqataavillutik ilisimallugulu peqataanissamut tunngavissaqassallutik.

3. Ilikkagassatut anguniakkat imarisaalu

3.1 Ilikkagassatut anguniakkat

Ilinniartut uku piginnaalissavaat:

Atuagarsorneq nalilersuinerlu

a) filminik tv-milu suliaqarnermik nalilersuinermut atatillugu filmiliornermi oqaatsini taaguutit atorsinnaassavaat,
b) isiginnaagassiornermi periaatsit oqaluttuariaatsillu assigiinngitsut nassuiarsinnaassavaat,
c) nalilersueriaatsit assigiinngitsut atorsinnaassavaat,
d) piviusunut, pisuusaartitanut taakkunanngalu akulerutsitsinernut suut ilisarnaataanersut nassuiarsinnaassavaat,
e) suliaqariaatsit takutitassiallu assigiinngitsut pingaarnerit nassuiarsinnaassavaat,
f) filminik tv-milu takutitassiornermi pissutsit nalinginnaasut nassuiarsinnaassavaat,
g) ilinniakkat atassuteqartilersinnaassavaat
h) filmini tv-milu takutitassiat oqaluttuarisaanermut, kulturikkut inuiaqatiinnullu tunngassuteqartilersinnaassavaat,
i) takutitassiap ilusilersorneqarnerata tassanilu anguniarneqartut akornanni pissutsit nassuiarsinnaassavaat.

Suleriaaseq

j) immiussinermi aaqqissuinermilu atortut pillugit oqartariaatsit namminersorlutik assigiinngiiaartumillu atorsinnaassavaat,
k) suleqatigiiaarluni takussassialiornissaq pilersaarusiorsinnaassavaat ingerlassinnaallugulu,
l) tusagassiuliornerup ingerlanneqarnerani assigiinngitsunut atatillugu filmiliornermi oqaatsini taaguutit atorsinnaassavaat,
m) takusassialernermik suliaqarnermi ingerlaarnerit assigiinngitsut nassuiarsinnaassavaat,
n) eqikkaalluni takussutissiornerit, manuskriptit storyboardillu suliarisinnaassavaat
o) piviusunik pisuusaartitanillu takusassialiornermi iginnaagassiat ilisilersornerat pillugu ilisimasat atorsinnaassavaat
p) piviusunik pisuusaartitanillu takusassianik aaqqissuinermi tunngaviit suleriaatsillu atorsinnaassavaat nassuiarsinnaallugillu,
q) takusassiat iliusaasa imarisaasalu, paasissutissiinermi pissutsit anguniakkallu akornanni pissutsit nassuiarsinnaassavaat aamma
r) takusassiornerup ingerlanneqarnera namminerlu takusassiat nalilersuillutik isummerfigisinnaassavaat.

3.2 Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit

Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit ukuupput:

a) filmiliornermi oqaatsini taaguutit,
b) takusassiornermi periaatsit oqaluttuariaatsillu assigiinngitsut,
c) nalilersueriaatsit assigiinngitsut,
d) piviusut, pisuusaartitat taakkulu ataatsimoortinnerisa ilisarnaataat,

e) suliaqariaatsit takusassiallu assigiinngitsut pingaarnerit
f) filmilini tv-milu takusassiornermi pissutsit, nunami namminermi nunallu tamat akornanni,
g) filmit tv-milu tusagassiuutit oqaluttuassartaanni tunngaviusumik pissutsit
h) takusassiornermik aaqqissuussineq, tassunga ilanngullugit eqikkaalluni takussutissiorneq, manuskriptit storyboardillu,
i) immiussinermi tunngaviit imiusseriaatsillu,
j) aaqqissuussinermi tunngaviit aaqqissuusseriaatsillu aamma
k) attaveqaqatigiittarnermi pissutsit ingerlatitseqqiinerlu.

3.3 Ilassutitut ilinniakkat

Ilinniartut taamaallaat pingaarnertut ilinniakkat atorlugit ilikkagassatigut anguniakkat angusinnaassanngilaat. Ilassutitut ilinniakkat pingaarnertut ilinniakkat atassuteqartilissavaat itisilerlugillu, suliaqarfimmilu paasisat annertusarlugit, ilinniartut taamaalillutik ilikkagassatut anguniakkat angusinnaaniassammatigit. Oqaluttuarisaanermi, kulturimi inuiaqatigiinni suliaqariaatsinilu pissutsit ilinniaritsinermut ilanngunneqassapput. Ilassutitut ilinniakkat pingaarnertut ilinniakkatulli Kalaallit Nunaanni nunanilu tamani pissutsinut sapinngisamik annertunerpaamik atassuteqartinneqassapput.

4. Aaqqissuussineq

4.1 Ilinniartitseriaatsimi periutsit

a) Ilinniartitsinerni ilinniartut ilinniakkani qaffasissusiat ilisimasaallu aallaavigineqassapput.
b) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsisut ilinniartullu akornani ilikkagaqartarnermi oqaloqatigiittarnerattut sapinngisamik isikkulerlugu.
c) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitseriaatsit assigiinngitsut paarlakaajaanneqassallutik.
d) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut soqutigisaat pisariaqartitaallu isiginiarneqassallutik, taaamaalilluni ilinniartut ilinniartitsissutip pissanganartuuneranik, naleqquttuuneranik soqutiginartuuneranillu misigisaqarnissamut periarfissinneqassallutik.
e) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniagaqarnerup ingerlanneqarnerani sammisanilu ineriartortitsinermi ilinniartitsissut siuariarfiussalluni, tassa ilinniartitsissummi oqaatsit oqariartaatsillu ineriartorfiussallutik, taamaalilluni ilinniartut namminneerlutik suliariaaseqarnissamik ajornakusoortunillu eqqarsartarnissamut piffissap ingerlanerani sungiusarneqassallutik.
f) ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq inuiaqatigiinnut avatangiiserisanut annertunerpaamik attuumassuteqalersillugu.

Tusagassiuutilerinermi ilinniartitsineriaatsimi periutsini pingaaruteqarpoq atuagarsorluni-nalilersuilluni ilinniartitsinerup aamma sulinermut-takussiornermut, illuatungaanullu,

ilanngunnissaa. Ilinniartitsissummi ilinniakkat ataatsimoortutut misiginissaat pingaartinneqarpoq. Atuagarsorluni-nalilersuilluni ilinniartitsinermut atatillugu ilinniartitsissummi oqartariaatsit taaguutillu allat takusassiaronernermi atorneqartartut ilanngunneqassapput. Takusassiornerup ingerlanneqarneranut atatillugu sulinermi nalilersuinermut nuunneqarsinnaasunik arlalinnik misilittagaqartoqalersarpoq.

Ilinniartitsissummi ilinniartitseriaatsimiippoq pisunit ataasiakkaanit eqqarsartariaatsip aamma atuagarsornerup akornanni nikerartitsisoqartassasoq, taamaalilluni ilinniartitsineq atuagarsorluni-nalilersuilluni sulinerup aamma sulinerup-takusassiornerup akornanni assigiimmik agguarlugu aaqqissuunneqassalluni.

4.2 Suleriaatsit

Ilinniartut nalilersuinermi, nutaaliornermi, attaveqaqatigiinnermi inuillu akornanni attaveqaqatigiitarneranni piginnaasaat ineriartortinniarlugit ilinniartitseriaatsit assigiinngitsut atorneqarneqassapput tassa suliniutinik suleqatigiilluni suliaqarnermiit klassimi ilinniartitsinermut.

Atuagarsorluni-nalilersuilluni sulinermi filiminik tv-milu takusassianik takutsineq tunngavineqassapput. Aallartinnermi ilinniartitsisup ilitsersuineratigut ilinniartitsissummi taaguutinik suleriaatsinillu ilinniartut paasisamasaqartilerniarlugit issuaanerit aamma shot-to-shot-imik nalilerusinerit suliarineqassapput. Tamassuma kingorna isiginnaartitsinerit immikkoortui pisulluunnit ataasiakkaat qanimut nalilersorneqassapput, tassani ilinniartut nalilersuinermi peqataajartuaartinneqassallutik. Kingusinnerusukkut nalilersueriaatsit suleriaatsillu ajornakusoornerit ilinniartut nammineerlutik tapiissutaat pingaartillugit takusassiat ilivitsut suliarineqassapput.

Ilinniartut assigiinngiiarnerat, taakku ilikkariaasiat pisariaqartitaallu isiginiarneqassapput. Ilinniartut ilinniartitsissummi oqaatsinik siullugu oqaasillit aappaattullu oqaasit isiginiarneqassapput.

Suliaqarluni sulinerit suleqatigiiaartitsilluni suliniutiniullu suliaqarnertut ingerlanneqassapput, aammalu ilinniartitsisup ilitsersuineratigut takusassianik ajornanngitsunik naatsunik sungiusarnernik aallarniisoqassalluni. Tamassuma kingorna sungiusaatit takinerulaartut suliarineqassapput, tassani ilinniartut ingerlatsinerup ilaani annertumi akisussaajartortinneqassallutik. Takusissiat nammineerliuni suliaqartoqartalertassaaq, tassani ilinniartitsisoq ilitsuersuisuussalluni siunnersuisuussallunilu, tassani ilinniartut ataasiakkaat ilinniartitsissummi misilitsinnermi atugassamik takusassiamik suliaqassapput.

Eqikkaalluni takussutissianik storyboardinillu suliaqarnermut allattariarsorluni suliaqarnermut atatillugu siuariartortitsiniartoqassaaq suleqatigiissitsiniartoqassallunilu. Suliffeqarfinnut

sulisoqarifinnullu filminik tv-milu takusassiortartunut pulaarneq ilinniartitsissummi ingerlatat ilagilluarsinnaavaat.

4.3 It

Ilinniartitsissutini tusagassiutileriffiusuni digitalimik piginnaasaqarnissaq qitiulluinnarpoq, ilinniartitsissutip teoretiskiusunut misissueqqissaarnernullu kiisalu tigussaasunut sammisortaani. Ilinniartitsissut digitaliusumik pilersitsinermi pilersitsereernerullu kingorna atortut atornissaannik ilisimasaqalersitsissaaq, aammali platformit assigiinngitsut atorlugit akimorlugillu attaveqaqatigiinnermut periarfissanik ilikkagassaallutik.

Ilinniartitsissummi aammattaaq isiginiarneqassapput tusagassiuuteqarnermi pissuserissaarnikkut tunngaviusumillu piginnittussaatitaanermut tunngatillugu apeqqutit, filmiliat atornerinut suliarinerinullu tunngassuteqartut kiisalu tusagassiuuteqarnermik allanngorneri digitaliusumik tusagassiuuteqarnikkut kulturip nassatarisai. Taamaalilluni digitalimik piginnaasat tusagassiuteqarnermik ilinniartitsissutinut atatillugu tassaapput, ilinniartut digitaliusumik kulturimi periarfissanik killigisaanillu nalaataqartarnerminni, apersuusersuisumik ilisimasaqassusiannik inerisaanerit.

4.4 Ilinniartitsissummi oqaatsit

Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut ilinniartitsissumi oqaatsinik aammalu ilinniartitsissummi oqariaatsinik paasinnittarnerat atuisarnerallu aaqqissuussamik ineriartortinneqarluni. Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsissutit siulianni oqaatsinik oqariaatsinillu ilinniartut piffissap ingerlanerani paasinnilluarsinnaatikkiartortillugit atuisinnaalluartikkiartortillugillu.

4.5. Ilinniartitsissutinut allanut atassuteqartitsineq

Ilinniartitsissummi anguniakkat ilinniartut angusinnaaniassammatigut ilinniartitsissutit ilinniartitsissutillu immikkoortui allat suleqatigiissutiginneqassapput. Pingaarnertut ilinniakkat ilassutitullu ilinniakkat ilaat imatut toqqarneqassapput suliarineqarlutilu ilinniakkat sammivianni suliaqarfimmut ataqatigiissitsineq nukittorsarneqarluni, tassani oqaluttuarisaanermut kulturimut, inuiaqatigiinnut kusanartuliornermullu tunngasut ilanngunneqassallutik.

5. Nalilersuineq

5.1 Ingerlaavartumik nalilersuisarneq

Ilinniartut killiffiannik ilinniartitsinermillu ingerlaavartumik nalilersuinermi ilikkagassatut siunertat tunngaviupput.

Ilinniartut teoriinik misissueqqissaarnermillu kiisalu tigussaasunik suliaqarnerminni ilisimasaat pisinnaasaallu ingerlaavartumik nalilersorneqassapput. Naliliineq siumut sammisuussaaq, erseqqissumillu imarissallugit qanoq iliorluni pitsaanngorsaasoqarsinnaanersoq, taamaalillunilu naliliineq ilinniartup ilisimasassatigut ineriartornermi eqqarsaatiginissaanut peqataassalluni.

Tigussaasunik suliaqarluni ingerlatsinerit naggaserneqassapput suliat holdimut/klassimut ataatsimoorluni takutinneqarnerannik. Tamatuma kingorna suliat nalilerneqassapput, gruppit ataasiakkaat ilinniartullu ataatsimoorlutik peqataaffigisaannik. Soraarummeernermi sulianut atatillugu ilinniartitsisup ataatsimoorluni takutitsinissaq aaqqissuutissavaa, kisiannili suliat nalilernerannut karakteerilernerannullu peqataassanani.

5.2. Misilitseriaatsit

Oqaluttariarsorluni misitsittoqassaaq taannalu immikkoortunik marlunnik imaqarpoq tulleriillugit ingerlanneqartussanik.

Immikkoortoq siulleq suleqatigiilluni soraarummeerneruvoq, suleqatigiit soraarummeernissaminnut suliaannik tunngavilik, takuuk immikkoortoq 4.2. Soraarummeerneq tassaavoq aallaaqqaasiummik saqqummiineq, soraarummeertup suliamini immikkoortunik pingaarutilinnik nassuiaallunilu oqallisiginniffigisaa, soraarummeertup soraarummeersitsisullu akornanni itisilerilluni oqaloqatigiinnermik malitseqartinneqartoq

Nalileeqataasoq oqaloqatigiinnermut peqataasassaaq suleqatigiit saqqummiussaannut, sulinerminni ingerlatsisimanerannut suliaannullu tunngasunik aperisarluni. Soraarummeernissamut suliaq misilitsinnissaq sioqqullugu nalileeqataasussamut nassiunneqassaaq. Misilitsinnerup immikkoortua taanna sioqqullugu soraarummeersitsisoq nalileeqataasussarlu soraarummeernissamut suliap ilusaa, suleriaaseq saaffigisaalu pillugit oqaloqatigiissapput.

Soraarummeertumut ataatsimut minutsit 15-it immikkoortinneqassapput, taamaattoq suleqatigiinnut ataatsinut annerpaamik minutsit 60-it.

Misilitsinnerup immikkoortuanut tassunga piareersarnissamut piffisaliisoqassanngilaq, taamaammat pingaartuuvoq ilinniartunut erseqqissassallugu saqqummiussassatik takkutinnginnerminnili piareersareersimassagaat.

Immikkoortup aappaa tassaavoq teoretiskimik-misissueqqissaarnikkut ilikkagassatut anguniakkanik ataasiakkaarluni misilitsinneq, takuuk immikkoortoq 3.1 Misilitsinnermut tunngaviussaaq filmimit imaluunniit TV-kut aallakaatitassiamit issuagaq siusinnerusukkut misissorsimanngisaq. Issuagaq soraarummeerutissaq arlalinnik immikkoortortaqarsinnaavoq. Issuagaq annerpaamik minutsinik 7-nik sivisussuseqassaaq, aammalu filmimut tv-milu tusagassiaq pillugu ilinniartitsinermi teoretiskimik misissueqqissaarnermik immikkoortumi suliamut atassuteqassalluni. Issuagaq malitseqartinneqassaaq tunngavigisanik pisariaqartunik immaqalu najoqqutassiilluni apeqqutinik imaqassaaq.

Misilitsinnermi ataasiakkaarluni immikkoortumi tassani piareersarnissamut piffissaliussaq 60 minutsit missaannissaaq, soraarummeernerlu soraarummeertumut ataatsimut minutsit 30-t missaannik sivisussuseqassalluni.

Issuakkat soraarummeerutissat aamma arki tunngavigisanik imalik kiisalu apeqqutit misilitsinnissaq sioqqullugu nalileeqataasussamut nassiunneqassapput.

5.3. Nalilersuinermi tunngaviit

Nalilersuinermi soraarummeertup ilinniartitsissummi anguniakkanik qanoq annertutigisumik angusinera tunngavigalugu nalilersuisoqassaaq. Misilitsinerup immikkoortuani siullermi nalilersiunermi uku pingaartinneqassapput:

a) soraarummeertup takusassiami immikkoortunik pingaarnernik nassuiaasinnaassusia,
b) takusassiap assitaata nipaatalu aaqqissuunnerata ajornassusia eqqussusialu,
c) takusassiap siunertaata, imarisaata, isikkulersornerata anguniakkallu imminnut atanerat,
d) filmiliornermi oqaatsit atorlugu sunniutissanik aamma pissanganartulionermik oqaluttuarnermillu soraarummeertup toqaanerminik nassuiaanermini tunngavilersuinera oqallisiginninneralu,
e) ingerlatitseqqiinermi immikkoortunik soraarummeertup nassuiaasinnaassusiaq aamma
f) soraarummeerup nammineq takusassiamik takusassiamillu suliaqarnerminik nalilersuilluni-qisuariaateqarluni isummersinnaassusia.

Misilitsinnerup aappaanik nalilersuinermi soraarummeertup ukunninga piginnaasai nalilersuinermi pingaartinneqassapput:

a) issuakkami suliassamiittumi immikkoortuni pingaarutilinnik saqqummiisinnaassusia
b) filmiliornermi oqaatsini sunniuteqartartut atornerannik nassuiaanera,
c) pissanganartuliornermi, oqaluttuarnermi takusassioriaatsimilu immikkoortumi pissutsinik nassuiaarnera,
d) ilinniarnikuusanut atassuteqartitsinera aamma
e) takusassiornermi, inuaiqatigiinni oqaluttuarisaanermilu pissutsinut atassuteqartitsinera.

Misilitsinnerup immikkoortuani siullermi aappaanilu ataatsimut nalilersuineq tunngavigalugu karakteriliisoqassaaq.

Tusagassiuutilerineq C - 2022

1. Ilinniartitsissutip inissisimanera

Tagassiutilerinermi sammineqarput assilissat aalasut, kusanartulerinermut, attaveqartarnermut kulturimullu tunngasuni. Ilinniartitsissut assinut aalasanut atuagarsornermik-nalilersuinermik aamma sulinermik-tugassiutilerinermik pullaveqarneq. Ilinniartitsissummi assit aalasut nalilersornissaannut ilinniartut pisariaqartunik sakkussaqartinneqalertarput, taamaalilluni paasissutissat sunniinerillu tugassiuutinik atuisut takusartakkatik misigisinnaaniassammatigit nalilersorlugillu. Ilinniartitsissumi aamma filmini tv-milu tusagassiuutilerinnermut atatillugu takutsitseriaatsit paasisaqarfigineqartarput, taamaalillutik tamatigut, nutaaliorlutik qisuariaateqartarlutillu tusagassiuutinik atuisunngussallutik.

2. Ilinniartitsissummi siunertat

Ilisimasat piginnaasallu

Ilinniartut suliaqarfimmi oqaatsit tunngaviusumillu taaguutit ilisimasaqarfigissavat atorsinnaallugillu, taamaalillutik pisuusaartitsinermi piviusunillu takutsinermi taakkulu ataatsimoortinneqartarneranni Kalaallit Nunaanni nunallu tamat akornanni tusagassiornerit tunngaviusumik nalilersorsinnaaniassammatigit, atugassuteqartilerlugit nalilerlugillu. Ilinniartut tassunga atatillugu ajornartorsiutit tusagassiutit arlalipassuartigut uagutsinnut sunniisartut kingunerannik paasisaqassapput ajornartorsiutillu ilaatigut paasillugit.

Ilikkagaqartarnermi sulinermilu piginnaasat

Ilinniartut ilinniartitsissummi sulinerminni, tassunga ilanngullugit suliaqarfimmi teknikikkut suleriaatsit atorlugit, assit aalasut atorlugit namminersorlutik assigiinngiiaartumillu oqariartuuteqarsinnaassapput. Ilinniartut tassunga atatillugu ilaatigut ingerlaqqilluni ilinniagaqarnissaq eqqarsaatigalugu suliaqarfimmi nutaanik piginnaasaqalernissamut suliaqarfimmilu nutaanik ilisimasaqalernissamut tunuliaquteqassapput.

Inuttut inuillu akornanni attaveqaqatigiittarnermi piginnaasat

Ilinniartut suliaqarfimmik tunngaveqarlutik inuit attaveqaqatigiittarneranni suliaqarfimmi piginnaasaqarlutik peqataasinnaassapput aammalu filminik tv-millu peqataallutik, nutaaliorlutik qisuariaateqartarlutillu atuisuussapput.

Kulturikkut inuiaqatigiillu akornanni piginnaasat

Ilinniartut tusagassiuutit ingerlatsinerannik inuiaqatigiinnilu pingaaruteqassusiannik ilisimasaqassapput, taamaaliornikkut Kalaallit Nunaanni inuiaqatigiinni ineriartornermi namminersorlutik, peqataavillutik ilisimallugulu peqataanissamut tunngavissaqassallutik.

3. Ilikkagassatut anguniakkat imarisaalu

3.1 Ilikkagassatut anguniakkat

Ilinniartut uku piginnaalissavaat:

Atuagarsorneq nalilersuinerlu

a) filminik tv-milu suliaqarnermik nalilersuinermut atatillugu filmiliornermi oqaatsini taaguutit atorsinnaassavaat,
b) tunngaviusumik isiginnaagassiornermi periaatsit oqaluttuariaatsillu assigiinngitsut nassuiarsinnaassavaat,
c) piviusut pisuusaartitallu ilisarnaatit nassuiarsinnaassavaat
d) suliaqariaatsit takutitassiallu assigiinngitsut pingaarnerit paasisinnaassavaat
e) filmimi tv-milu takusassiat atassuteqartissinnaassavaat.

Suleriaaseq

f) immiussinermi aaqqissuinermilu atortut atorsinnaassavaat,
g) suleqatigiikkuutaarlutik tusagassiuunit takutitassiornissamik pilersaarusiorsinnaassapput ingerlatsisinnaassallutillu,
h) takusassialernermik suliaqarnermi ingerlaarnerit assigiinngitsut nassuiarsinnaassavaat,
i) tusagassiiutini takutitassialiornermi ingerlaffinnut atatillugu filmiliornermi taaguutit atorsinnaassavaat,
j) oqariartuut imarisaanut anguniakkanullu naleqqussarsinnaassavaat,
k) eqikkaalluni takussutissat aamma storyboardit suliarisinnaassavaat,
l) pissanganartuliornermi periutsit tunngaviit atorsinnaassvaat aamma
m) takusassiornerup ingerlanneqarnera namminerlu takusassiat nalilersuillutik isummerfigisinnaassavaat.

3.2 Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit

Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit ukuupput:

a) filmiliornermi oqaatsini taaguutit,
b) pissanganartuliornermi tunngaviusumik tunngaviit oqaluttuarnermilu pissutsit,
c) piviusunik piviusuusaartitanillu takusassiuliornerit tunngaviusumik ilisarnaataat,
d) suliaqariaatsit takusassiallu assigiinngitsut pingaarnerit
e) takusassiornermik pilersaarusiorneq, tassunga ilanngullugit eqikkaalluni takussutissiorneq storyboardilu,
f) immiussinermi tunngaviit aamma immiussinermi teknikki aamma
g) aaqqissuinermi tunngaviit aamma aaqqissuinermi teknikki.

3.3 Ilassutitut ilinniakkat

Ilinniartut taamaallaat pingaarnertut ilinniakkat atorlugit ilikkagassatigut anguniakkat angusinnaassanngilaat. Ilikkagassatut anguniakkat angusinnaaniarlugit ilassutitut ilinniakkat pingaarnertut ilinniakkat atassuteqartilissavaat itisilerlugillu, suliaqarfimmilu paasisat annertusarlugit. Oqaluttuarisaanermi, kulturimi inuiaqatigiinni suliaqariaatsinilu pissutsit ilinniaritsinermut ilanngunneqassapput.

4. Aaqqissuussineq

4.1 Ilinniartitseriaatsimi periutsit

a) Ilinniartitsinerni ilinniartut ilinniakkani qaffasissusiat ilisimasaallu aallaavigineqassapput.
b) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsisut ilinniartullu akornani ilikkagaqartarnermi oqaloqatigiittarnerattut sapinngisamik isikkulerlugu.
c) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitseriaatsit assigiinngitsut paarlakaajaanneqassallutik.
d) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut soqutigisaat pisariaqartitaallu isiginiarneqassallutik, taaamaalilluni ilinniartut ilinniartitsissutip pissanganartuuneranik, naleqquttuuneranik soqutiginartuuneranillu misigisaqarnissamut periarfissinneqassallutik.
e) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniagaqarnerup ingerlanneqarnerani sammisanilu ineriartortitsinermi ilinniartitsissut siuariarfiussalluni, tassa ilinniartitsissummi oqaatsit oqariartaatsillu ineriartorfiussallutik, taamaalilluni ilinniartut namminneerlutik suliariaaseqarnissamik ajornakusoortunillu eqqarsartarnissamut piffissap ingerlanerani sungiusarneqassallutik.
f) ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq inuiaqatigiinnut avatangiiserisanut annertunerpaamik attuumassuteqalersillugu.

Tusagassitilerinermik ilinniartitseriaatsini pingaarluinnartumik tunngaviuvoq, ilinniartitsinerup teoretiskiusup-misissueqqissaarnerusup tigussaasumik-suliaqarfiusumik ilinniartitsinermut ilaatinnissaa - illuanullu. Pingaartinneqarpoq ilinniartitsissummi sammisassat ataqatigiissutut misigineqarnissaat. Teoretiskimik-misissueqqissaartumik ilinniartitsinermi ilinniartitsissummi oqaatsit oqariaatsillu allat suliamik ingerlatsinermi atorneqartussat ilaatinneqassapput. Tamatumunnga atatillugu tigussaasunik misilittagaqartoqalissaaq, misissueqqissaarluni suliamut nuunneqarsinnaasunik.

Ilinniartitsissummik ilinniartitseriaatsimut ilaavoq, maluginiakkatigut misilittagarilikkat aamma teoriit tunngavigalugit ilinniarneq paarlakaanneqassapput, taamaalillunilu ilinniartitsineq aaqqissuuneqassalluni teoretiskimik-misissueqqissaarnermik sulineq aamma tigussaasumik-pilersitsilluni suliaqarneq naligiimmik atorneqartussanngorlugit.

4.2 Suleriaatsit

Tusagassiuutinik suliaqarfik nunarsuaq avatangiiserisaq suleqatigalugu kalaallit kulturiannik aallaaveqarpoq. Tamanna isumaqarpoq ilinniartut ilinniartitsissut aqqutigalugu paasissagaat, Kalaallit Nunaanni inuiaqatigiinni nunami namminermi nunarsuarlu tamakkerlugu inuiaqatigiinnut tusagassiuutit qanoq sunneqatigiittarnersut.

Ilinniartut nalilersuinermi, nutaaliornermi, attaveqaqatigiinnermi inuillu akornanni attaveqaqatigiitarneranni piginnaasaat ineriartortinniarlugit ilinniartitseriaatsit assigiinngitsut

atorneqarneqassapput tassa suliniutinik suleqatigiilluni suliaqarnermiit klassimi ilinniartitsinermut.

Atuagarsorluni-nalilersuilluni sulinermi filiminik tv-milu takusassianik takutsineq tunngavineqassapput. Aallartinnermi ilinniartitsisup ilitsersuineratigut ilinniartitsissummi taaguutinik suleriaatsinillu ilinniartut paasisamasaqartilerniarlugit issuaanerit aamma shot-to-shot-imik nalilerusinerit suliarineqassapput. Tamassuma kingorna isiginnaartitsinerit immikkoortui pisulluunnit ataasiakkaat qanimut nalilersorneqassapput, tassani ilinniartut nalilersuinermi peqataajartuaartinneqassallutik. Kingusinnerusukkut nalilersueriaatsit suleriaatsillu ajornakusoornerit ilinniartut nammineerlutik tapiissutaat pingaartillugit takusassiat ilivitsut suliarineqassapput. Suliaqarluni sulinerit suleqatigiiaartitsilluni suliniutiniullu suliaqarnertut ingerlanneqassapput, aammalu ilinniartitsisup ilitsersuineratigut takusassianik ajornanngitsunik naatsunik sungiusarnernik aallarniisoqassalluni. Tamassuma kingorna sungiusaatit takinerulaartut suliarineqassapput, tassani ilinniartut ingerlatsinerup ilaani annertumi akisussaajartortinneqassallutik. Takusissiat nammineerliuni suliaqartoqartalertassaaq, tassani ilinniartitsisoq ilitsuersuisuussalluni siunnersuisuussallunilu.

Ilinniartut assigiinngiiarnerat, taakku ilikkariaasiat pisariaqartitaallu isiginiarneqassapput. Ilinniartut ilinniartitsissummi oqaatsinik siullugu oqaasillit aappaattullu oqaasit isiginiarneqassapput.

4.3 It

Ilinniartitsissutini tusagassiutileriffiusuni digitalimik piginnaasaqarnissaq qitiulluinnarpoq, ilinniartitsissutip teoretiskiusunut misissueqqissaarnernullu kiisalu tigussaasunut sammisortaani. Ilinniartitsissut digitaliusumik pilersitsinermi pilersitsereernerullu kingorna atortut atornissaannik ilisimasaqalersitsissaaq, aammali platformit assigiinngitsut atorlugit akimorlugillu attaveqaqatigiinnermut periarfissanik ilikkagassaallutik.

Ilinniartitsissummi aammattaaq isiginiarneqassapput tusagassiuuteqarnermi pissuserissaarnikkut tunngaviusumillu piginnittussaatitaanermut tunngatillugu apeqqutit, filmiliat atornerinut suliarinerinullu tunngassuteqartut kiisalu tusagassiuuteqarnermik allanngorneri digitaliusumik tusagassiuuteqarnernikut kulturip nassatarisai. Taamaalilluni digitalimik piginnaasat tusagassiuteqarnermik ilinniartitsissutinut atatillugu tassaapput, ilinniartut digitaliusumik kulturimi periarfissanik killigisaanillu nalaataqartarnerminni, apersuusersuisumik ilisimasaqassusiannik inerisaanerit.

4.4 Ilinniartitsissummi oqaatsit

Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut ilinniartitsissumi oqaatsinik aammalu ilinniartitsissummi oqariaatsinik paasinnittarnerat atuisarnerallu aaqqissuussamik ineriartortinneqarluni. Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsissutit siulianni oqaatsinik oqariaatsinillu ilinniartut piffissap ingerlanerani paasinnilluarsinnaatikkiartortillugit atuisinnaalluartikkiartortillugillu.

4.5 Ilinniartitsissutinut allanut atassuteqartitsineq

Taamaaliortoqarsinnaatillugu ilinniartitsissutit ilinniartitsissutillu immikkoortui allat suleqatigiissutiginneqassapput. Taamaaliornikkut ilinniartut tusagassiuutilerinermik ilinniartitsissummillu assigiinngitsorpassuarnik imalimmik paasinninnerat annertusarneqassaaq, taassani oqaluttuarisaanermi, kulturimi, inuiaqatigiinni kusarnartuliornermilu pissutsit ilanngunneqassallutik.

5. Nalilersuineq

5.1 Ingerlaavartumik nalilersuisarneq

Ilinniartut killiffiannik ilinniartitsinermillu ingerlaavartumik nalilersuinermi ilikkagassatut siunertat tunngaviupput.

Ilinniartut teoriinik misissueqqissaarnermillu kiisalu tigussaasunik suliaqarnerminni ilisimasaat pisinnaasaallu ingerlaavartumik nalilersorneqassapput. Naliliineq siumut sammisuussaaq, erseqqissumillu imarissallugit qanoq iliorluni pitsaanngorsaasoqarsinnaanersoq, taamaalillunilu naliliineq ilinniartup ilisimasassatigut ineriartornermi eqqarsaatiginissaanut peqataassalluni.

Tigussaasunik suliaqarluni ingerlatsinerit naggaserneqassapput suliat holdimut/klassimut ataatsimoorluni takutinneqarnerannik. Tamatuma kingorna suliat nalilerneqassapput, gruppit ataasiakkaat ilinniartullu ataatsimoorlutik peqataaffigisaannik. Soraarummeernermi sulianut atatillugu ilinniartitsisup ataatsimoorluni takutitsinissaq aaqqissuutissavaa, kisiannili suliat nalilernerannut karakteerilernerannullu peqataassanani.

5.2 Misilitseriaatsit

Oqaluttariarsorluni misitsittoqassaaq taannalu immikkoortunik marlunnik imaqarpoq tulleriillugit ingerlanneqartussat.

Immikkoortumi siulleq suleqatigiilluni soraarummeerneruvoq, suleqatigiit tusagassiuutinut takusassiaat kingulleq, takuuk immikkoortoq 4.2, tunngavigineqassaq. Soraarummeersitsineq saqqummiinermik aallaqqaaserneqassaaq, tassani soraarummeertup takusassiami immikkoortut pingaarnerit nassuiassallugit oqallisigissallugillu, tulliullugulu soraarummeertup takusassiaa pillugu soraarummeertup soraarummeertitsisullu akornanni itisiliilluni oqaloqatigiittoqassalluni.

Nalileeqataasoq oqaloqatigiinnermut peqataasassaaq suleqatigiit saqqummiussaannut, sulinerminni ingerlatsisimanerannut suliaannullu tunngasunik aperisarluni. Soraarummeernissamut suliaq misilitsinnissaq sioqqullugu nalileeqataasussamut nassiunneqassaaq. Misilitsinnerup immikkoortua taanna sioqqullugu soraarummeersitsisoq nalileeqataasussarlu soraarummeernissamut suliap ilusaa, suleriaaseq saaffigisaalu pillugit oqaloqatigiissapput.

Soraarummeertumut ataatsimut minutsit 10-t immikkoortinneqassapput, taamaattoq suleqatigiinnut ataatsinut annerpaamik minutsit 40-t.

Misilitsinnerup immikkoortuanut tassunga piareersarnissamut piffisaliisoqassanngilaq, taamaammat pingaartuuvoq ilinniartunut erseqqissassallugu saqqummiussassatik takkutinnginnerminnili piareersareersimassagaat.

Immikkoortup aappaa tassaavoq teoretiskimik-misissueqqissaarnikkut ilikkagassatut anguniakkanik ataasiakkaarluni misilitsinneq, takuuk immikkoortoq 3.1 Misilitsinnermut tunngaviussaaq filmimit imaluunniit TV-kut aallakaatitassiamit issuagaq siusinnerusukkut misissorsimanngisaq. Issuagaq soraarummeerutissaq arlalinnik immikkoortortaqarsinnaavoq. Issuagaq annerpaamik minutsinik 7-nik sivisussuseqassaaq, aammalu filmimut tv-milu tusagassiaq pillugu ilinniartitsinermi teoretiskimik. misissueqqissaarnermik immikkoortumi suliamut atassuteqassalluni. Issuagaq malitseqartinneqassaaq tunngavigisanik pisariaqartunik immaqalu najoqqutassiilluni apeqqutinik imaqassaaq.

Misilitsinnermi ataasiakkaarluni immikkoortumi tassani piareersarnissamut piffissaliussaq 30 minutsit missaannissaaq, soraarummeernerlu soraarummeertumut ataatsimut minutsit 30-t missaannik sivisussuseqassalluni.

Issuakkat soraarummeerutissat aamma arki tunngavigisanik imalik kiisalu apeqqutit misilitsinnissaq sioqqullugu nalileeqataasussamut nassiunneqassapput.

5.3 Nalilersuinermi tunngaviit

Nalilersuinermi soraarummeertup ilinniartitsissummi anguniakkanik qanoq annertutigisumik angusinera tunngavigalugu nalilersuisoqassaaq.

Misilitsinerup immikkoortuani siullermi nalilersiunermi uku pingaartinneqassapput:

a) soraarummeertup takusassiami immikkoortunik pingaarnernik nassuiaasinnaassusia,
b) assitaasa nipaatalu ilusilersornerat,
c) takusassiap siunertaata, imarisaata, isikkulersornerata anguniakkallu imminnut atanerat,
d) filmimi oqaatsinik sunniutaasunik toqqaanermik tunngavilersuisunnaassuseq aamma
e) nammineq takusassiamik takusassiamillu suliaqarnerminik nalilersuilluni-qisuariaateqarluni isummersinnaassuseq.

Misilitsinnerup aappaanik nalilersuinermi soraarummeertup ukunninga piginnaasai nalilersuinermi pingaartinneqassapput:

a) soraarummeertup issuakkami suliassamiittumi immikkoortuni pingaarutilinnik saqqummiisinnaassusia
b) filmimi oqaatsinik sunniutaasunik tunngavilersuisuneq,
c) pissangartuliornermi ajornanngitsumi takutsitseriaatsimilu pissutsinik nassuiaaneq aamma
d) issuakkamik ilinniarsimasanut atassuteqartitsineq.

Misilitsinnerup immikkoortuani siullermi aappaanilu ataatsimut nalilersuineq tunngavigalugu karakteriliisoqassaaq.

Nipilersorneq A – 2022

1. Ilinniartitsissutip inissisimanera
Nipilersornermik ilinniartitsissummi atuagarsorneq-ilisimatusarneq, kusarnartulerineq, eqqumiitsuliamik pilersitsineq nipilersornerullu nunarsuarmi takutitseriaataaneranik tunngaveqarluni tusarnaartitsinermut sammitinnera katitinnerisigut, inulerinerup, pinngortitalerinerup inuiaqatigiilerinerullu ilaat ataatsimoortinneqarput. Nipilersornermik ilinniartitsissut nalinginnaasumik perorsaataanermigut, ilinniagaqarnissamut pereersaataanermigut, kinaassutsimik ineriartortitsisuunermigut kulturimillu pilersitsisuunermigut ilinniagaqartarnermi kalaallillu kulturimik ingerlatsineranni pingaarutilimmik inissisimavoq.

2. Ilinniartitsissummi siunertat
Ilisimasat piginnaasallu
Ilinniartut ilisimasaqarnikkut piginnaasaqarnikkullu suliaqarfimmi sakkussaqassapput, taamaalillutik nipilersorneq pillugu oqaluttarissamik allattarissamillu takutitsisinnaassallutik, taamaalillutillu kisimiilluni nipilersoqatigiinnilu nipilersorneq atorlugu takutitsinermik nammineq ineriartortitsinissamut piviusunngortitsinissamullu piginnaasaqassaallutik.

Ilikkagaqartarnermi sulinermilu piginnaasat
Ilinnartut nipilersornermi pissutsinilu nipilersornermut tunngasunik sukumiisumik nammineerlutik ingerlataqarnissaminnut nalilersueqqissaarnermik piginnaasaqassapput. Ilinniartut nipilersuusiorsinnaassuseqassapput, nalilersueqqissaarsinnnaassuseqassallutik isummersorsinnaassuseqarlutillu nipilersornermi tunngavinnik, nipilersornermik ilinniarnermik, tusarnaarsinnaanermik ilinniarnermik nipilersornerlu pillugu atuagarsornermik suliaqarnikkut piginnaasaqartilerneqassapput. Siunertat taakku oqaluttuinnarluni allattariarsorlunilu sulinikkut anguneqassapput, tamassumanilu ilinniartut perorsarsimasuulissapput ilinniarnermilu piginnaasaqalerlutik.

Inuttut inuillu akornanni piginnaasat
Ilinniartut eqqumiitsuliornermikkut takutitsisarnermik misigisassarsiortitsisarnermillu piginnaasaqalissapput. Ilinniartitsissummi ilinniartut tassunga peqatigitillugu nutaaliorsinnaassuseq ineriartortissavaat. Ilinniartut pipilersornermik piginnaasanik nipilersornermillu suliaqarnerminni akisussaassuseqarnermik, imminut aqussinnaanermik, nammineersinnaanermik, sammisaqarsinnaasumik suleqatigiissinnaanermillu takutitsissapput piffissarlu sivisooq atorlugu suliaqarnermik aaqqissuussisinnaassallutik.

Kulturikkut inuiaqatigiinnilu piginnaasat
Ilinniartut nipilersornermik ilinniartitsissummut atatillugu nipilersornermik paasinninnerup aamma kulturimik avatangiisinillu paasinninnerup annertusarnissaat siunertaralugu nunarsuarmut, oqaluttuarisaanermut, inuiaqatigiinnut kulturimullu atassuteqartitsinerit ilanngussinnaassavat.

3. Ilikkagassatut anguniakkat imarisaallu
3.1 Ilikkagassatut anguniakkat
Ilinniartut:
Nipilersornermik piginnaasat

a) nipilersornermik ilinniartitsissummi atuagarsorneq, aamma annertuumik assigiinngissutaanni nipilersoriaatsit tusarnersut grafikkinngorlugulu saqqummiinernik taaguutit oqaluttarisarsorluni allattariarsorlunilu nalilersueqqissaanerit atorsinnaassavaat,
b) nipilersornermik, tassunga ilanngullugit kalaallit nipilersugaannik nunarsuarmut, oqaluttuarisaanermut, inuiaqatigiinnut, kulturimut, nipilesoriaatsit imminnut atanerannut sanilliullugu nalilersuisinnaassapput,
c) nipilersersoqatigiissuarnut partiturit ilisimanerat takutissinnaassavaat,
d) digitalinngorlugu allaganngorlugu nuutinik atuagarsorneq tunngavigalugu suliaqarsinnaassapput,
e) ilinniartitsissummik ilisimasat periutsillu atorlugit ajornartorsiutit misissorsinnaassavaat, aaqqiissutissat ineriartortissinnaassavaat nalilersorsinnaallugillu,
f) paasissutisarsiffissat ilinniartitsissummut tunngasut ujartorsinnaassavaat, suliareqqissinnaassvaat isortartorsiuillutillu atorsinnaassallugit.

Nipilersorneq

g) nipilersornermi takutitseriaatsit ineriartortinnissaat piviusunngortinnissaallu siunertaralugu naammineerlutik allallu peqatigalugit nutaaliorlutik sulisinnaassapput,
h) kisimiilluni tulleeriillunilu erinarsuutit, satsit normullu kalaallit nunanilu tamani nipilersuutit atorlugit vokalistitut nipilersuutillu atorlugit tusarnaartitsisinnassapput,
i) Nammineerluni tusarnaartunut tusarnaartitsinissaq siunertaralugu nipilersuutinik aaqqissuinerit suleqatigiillutik sungiusassavaat aamma
j) Nipilersuutit atortullu taakkununnga atasut tusarnaartitsinerup annikinnerusup ingerlannissaanut pisariaqartut ikkussorsinnaassavaat, atorsinnaassavaat piiarsinnaallugillu.

3.2. Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit

Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit tassaapput:

Nipilersornermik piginnaasat

a) nipilersugassiat immikkoortui, nipilersuusiat normullu annertunerusut piffissap ingerlanerani kulturillu akimorlugit piffissani nipilersoriaatsillu annertuumik assigiinngussutaaneersut,
b) piffissap ingerlanerani nipilersornerup oqaluttuarisaanerani nipilersornermilu kulturimi pissutsit, tassunga ilanngullugit kalaallit nipilersuutaat pillugit,
c) nipilersornermik sammisat ikinnerpaamik marluk, taakkunannga ataaseq nipilersuusiornermik suliniut
d) nipilersuutinik nalilersuinermut nipilersorfigineqarnermullu atorneqarnissaat siunertaralugu nipilersuutinut uuttuutit, nipilersornermik ilinniarneq, tusarnaarnermik ilinniarneq nipilersornerlu pillugu atugarsorneq,
e) nipilersorfigineqarneq aamma nipilersuutinik aaqqissuussineq pillugu atuagarsorneq suliaqarnerlu,
f) nipilersuutinut toqqakkanut tunngatillugu taallat.

Nipilersorneq

g) nipilersoriaatsinik ilisimasaqarneq, nassuiaasersuineq tusarnaartitsinissarlu siunertaralugu sungiusarneq,

h) kisimiilluni erinarsuutit assigiinngiiaartut nunamit namminermeersut nunaniillu allaneersut,
i) tulleeriilluni erinarsorluni nipilersuutillu atorlugit nipilersugassiat ilaat assigiinngiiaartut nunamit namminermeersut nunaniillu allaneersut,
j) nipimik atuineq nipilersuutillu atorneranni teknikkit,
k) nipilersuutinik sungiusarneq nipilersornerlu, kisimiilluni nipilersoqatigiillunilu aamma
l) nipilersutinik aaqqussuinermik atuagarsorneq suliaqarnerlu.

3.3 Ilassutitut ilinniakkat

Ilinniartut taamaallaat pingaarnertut ilinniakkat atorlugit ilikkagassatigut anguniakkat angusinnaassanngilaat. Ilassutit ilinniakkani ilaatigut teknologi, radiomi, tv-mi internetimilu, kulturikkut, inuiaqatigiit, ingerlatitseqqiisarneq kiisalu tarnip pissusaani misigisaatsinullu tunngasut pillugit nipilersornermik ilisimatusarnermi ajornartorsiutit ilanngunnerisigut ilinniartitsissutip imarisa pingaarnerit itisilerneqassapput. Ilassutitut ilinniakkat aamma nipilersornermik kulturit akimorlugit nipilersoriaatsinik isummersornermut ilinniartitsissutinullu arlalinnut nipilersoriaatsit atassuteqartitsinermut aamma atorneqassapput.

4. Ilinniartitsinerup aaqqissuunneqarnera

4.1 Ilinniartitseriaatsimi periutsit

a) Ilinniartitsinermi ilinniartut ilinniartitsissummi qaffasissusiat ilisimasaallu aallaavigineqassapput.
b) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq sapinngisamik annertunerpaamik ilinniartitsisup ilinniartullu akornanni ilikkagaqartarnermi oqaloqatigiittarnerussalluni.
c) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq, ilinniartut imminut atasoqarneranik misigissallutik aamma nipilersorneq piginnaasallu paarlakaajaarneqartassallutik. Nipilersorneq pilersornermillupiginnaasat imminnut taperseqatigiipput, tassa qaffasissutini tamani niperlersukkat nipilersornerlu oqaloqatigiissutigineqartassammata, nalilersorneqartassammata oqallisigineqartarlutillu.
d) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut nipilersornermik misisaqarnerat ilinniartitsissummi atuagarsornermik piginnaasaqarnerat, taaguut periutsillu ilikkagaqavittarneq atuagarsorlunilu ilikkagaqartarneq ataatsimoortinnerisigut pitsaassusilerneqassalluni.
e) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut assigiinngiiaartut, ilikkagaqariaasiat pisariaqartitaallu mianerineqassallutik.

Nipilersornermik ilinniartitsinermi ilikkagaqartarneermi nalilersuinermi qaffasissutsit uku sammineqarput, tassani misissuinermi misilittaanermilu tunngaviit ilaallutik:

a) misigisaatsit (tusarnaarneq, misigisaqarneq),
b) nipilersuutinik atueqqineq (nipilersuusianik pioreersunik nipilersorneq),
c) issuaaneq,
d) nipilersuusiorneq (nipilersuusiorneq, piareersaqqaarani nipilersorneq, aaqqissuineq),
e) nassuiaasiorneq
f) isummersorneq (atassuteqartitsineq).

4.2 Suleriaatsit

Ilinniartitsinermi ilinniartitsissummi sammisanik aaqqissuussamik tunngaviusumik ilisimasat saqqummiunneqartrput, tassunga ilangullugit nipilersornerup oqaluttuarisaanerani tamanik takunnissinnaneq atassuteqarnernillu. Ilinniartitsineq aamma sammisaqartarluni, klassimi aaqqissuussamik ilinniartitsinikkut, suliniuteqartarnikkut nutaaliortarnertullu aaqqissuunneqassaaq, tassa nipilersorluni atuagarsorlunilu immikkoortut ilanngunneqassallutik.

Piffissaq ilinnartitsiviusoq tamassuma kingorna nipilersornermik piginnaasat pillugit ikinnerpaamik marlunnik sammisaqarnikkut aaqqissuunneqassaaq, ataaseq nipilersornermik atuagarsornermillu imaqartillugu nipilersuusiornermik suliniutaasinnaalluni. Sammisat imaluunniit suliniut sammisarlu (-sallu) nipilersoriaatsinik oqaluttuarisaanermilu assigiinngiulluinnartuussallutik. Sammisaq ataaseq tassaassaaq piffissat aamma/imaluunniit nipilersoriaatsit assigiinngitsut.

Suliniuteqartut nipilersuusiorluni suliniuteqarnermut atatillugu suliaqarnermut, tassani nutaaliornermik isumassarsiaq imaluunniit ilinniartitsissummi aallaavik anguneqartullu uppernarsaasiorneqassapput. Tamanna tassaavoq ilinniartitsisup nipilersuusiornermik suliniummut inaarutaasumik misiliutissamik suliaqarnermini tunngavissaa. Uppernarsaasiorneq soraarummeernermut tunngaviuvoq, naliliinermulli tunngaviunani.

Ilinniartut ilinniartitsissummi oqaatsinik siullertut oqaaseqartut aappaattullu oqaaseqartut isiginiarneqassapput.

Allattariarsorluni sulineq imatut imatut pilersaarusiorneqassaaq siuariartortoqarluni aaqqissuussamillu sulisoqassalluni, ilinniartut taamaalillutik allattariarsornermi ilinniartitsissutit allat ilisarisinnaassallugit. Ajornannginerusunik sungiusarnerni ilinniartut ilinniarneq tamaat pilersuutit nipilersornerlu pillugit allattariarsorlutik takutitsisinnaassapput. Tamassumani nipilersornermik ilinniartitsissummi ilinniartut taaguunik pilersitsisarnerat tapersorneqassaaq. Allattariarsorluni sulinermi nipilersorneq pillugu atugarsorneq, tusarnaarnermik ilinniarneq, nipilersonermik ilinniarneq nipilersornerlu ilanngunneqassapput. Ilinniartut akissutaat nalilersuinissaq pitsanngortitsinissarlu siunertaralugit klassimi ingerlaavartumik saqqummiunneqartassapput. Piffissap ilinniarfiusup ingerlanerani ilinniartut allattariarsornermi piginnaasatik nipilersuutinik aaqqissuinerit naammassisat suliarinerannut atortassavaat, tamassumalu kingorna klassimut tusarnaartunulluunniit allanit misilerarneqartassallutik nipilersorneqartassallutillu.

Nipilersornermi sungiusarnerit ilinniartitsissumit aqunneqartut aamma ilinniartitsisoq siunnersortigalugu ilinniartunit aqunneqartumik nipilersoqatigiinnerit paarlakaajaanneqassapput. Saqqummiisarneq ilikkagaqartarnerup pingaarutilimmik ilagaa, ilinniartitsinerullu ilaatut tusarnaartunut nipilersornissaq suliniutigineqartassalluni. Nipilersornermut atatillugu, tusarnaartitsineq, nipilersuutinik siumut immiussat, videonngorlugu nipilersorneq, radiomi aallakaatitaq allatulluunniit naleqquttoq pineqarpat, nipilersuutinik naleqquttunik ilinniartut nammineerlutik nipilersornissaannut pisariaqartut atornissaannik ilinniartitsisoqassaaq. Tamassuma kingorna nipilersornerup ineriartoqqinnissaanut tunngavissatut isummersortoqartassaaq. Ilinniartut piffissap ilinniartitsiviup avataani ilinniarfiup atortuinik ininilluunniit atuinissamik piumasaqarsinnaanngillat.

Nipilersornermik ilinniartitsinermi nipilersortartunut allanut attaveqartilersitsisoqassaaq. Nipilersornermik ilinniartitsissutip inuiaqatigiinnilu avatangiisiusuni atorneqarnerani ilinniartut suliffeqarnermi qaffakkiartornermi piginnaasaat pitsaassutsimillu paasinninnerat qaffassarneqassapput.

4.3 It

IT nipilersornermi A-mi ulluinnarni ilinniartitsinermi, ilinniarnerup ingerlannerani immikkoortuni ataasiakkaani, allattariarsornermi, nipilersuusiornermik suliniutip ilaatut, npilersornermik taannalu pillugu digitalinngorlugu ingerlatitseqqiisarnermut pingaaruteqarpoq, assersuutigalugu nipimik immiussinermi aaqqissuussinermilu, nipimik suliareqqiinermi, nipilersuusiornermi, aaqqussuinermi piginnaasanillu sungiusarnermi.

Nipilersuutinik, videonik raadiumiillu pissarsisinaneq kiisalu internetimi inuit attaveqartarfiinik toqqorsivinnillu sullissisunik atuisinnaaneq ilinniartitsissummut ilaapput.

Ilinniartut ilinniartitsissummi ineriartornermut tapersiutitut namminneq ilikkagaqartarnermi digitalimik piginnaasaminnik uku aallaavigalugit atuisinnaassapput:
- nipilersuutinik nipilersoriaatsimik digitalinngorlugu ingerlatitseqqiisarnerannut ilaassapput tapiissutaallutilu
- nammineq allallu nipilersuutaannik atuinermi nutaaliorsinnaassapput, akisussaassuseqassapput ataqqinnillutillu, tassunga ilanngullugit nipilersuutinik toqqorsivimmit allammut nuussisarnerit – nuutit tunngavigalugit, allaganngorlugu nipilersuutit imaasa digitalimik suliaqarnermi tunngaviusumik atortuinik atuisinnaaneq.

4.4 Ilinniartitsissummi oqaatsit

Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq, ilinniartut ilinniartitsissummi, immiussivimmi teknikki pillugit taaguutinik qularnaatsumik paasinnikkiartortilerlugit atuisinnaajartortilerlugillu. Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut ilinniartitsissummi oqaatsinik ilinniartitsissummi taagaatunik atuinermik aaqqissuussamik ineriartortitseqqiisillugit. Taamaaliornikkut ilinniartut nipilersorneq pillugu oqaatsinik atuinerat pitsanngorsaqqinneqassaaq. Tamanna atuuppoq nipilersornermut nipilersornermillu piginnaasaqarnermut tunngatillugu.

4.5 Ilinniartitsissutinut allanut atassuteqartitsineq

Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq, piffissat ilaanni ilinniartitsissutit akimorlugit suliaqartarluni, ilinniartitsissutinilu allani ilisimasanik sanilliussisoqartarluni. Nipilersorneq A ilinniartitssummi eqqumiitsuliornermi kusanartaliornermut allamut ilinniartitsissummut atassuteqartitsinermut ilaappat, suleqatigiissitsinermi ilinniartut kusanartuliornermik ilisimasaat avatanngiisit pillugit immikkut ittumik isummernermut ilanngunneqassapput, tassunga ilanngullugit eqqumiitsuliornermi kusanartuliaq assigiissutaat assigiinngissutaallu. Nipilersornermik ilinniartitsissut ilinniartut imminnut avatangiisinillu paasinnerannut atassuteqartitsivoq, taamaaliortoqarsinnaatillugulu ilinniarnermi ilinniartitsissutinut allanut atassuseeqataalluni, tassa nipilersornermik ilinniartitsissut immmikkoortuni pingaarnerni inulerinermi, pinngortitalerinermi inuiaqatigiilerinermilu immikkoortunut ilaammat.

5. Nalilersuineq

5.1. Ingerlaavartumik nalilersuisarneq
Ingerlaavartumik nalilersuisarnermi siunertaq tassaavoq ilinniartut suliamik siunissami ingerlatsinerminni ineriartornerminnik isummersortilernissaat. Ilinniartitsisoq ilinniartut nipilersornermik piginnaasaqarnermik suliaqarnerat tunngavigalugu ilinniartut ataasiakkaat ilinniartitsissummi angunaikkanik qanoq angusaqarnerusinnaanerannik ilitsersuisassaaq. Nipilersornermik ilinniartitsissummi nipilersornermik ingerlatsineq kinguneqarpoq nipilersornermik ingerlaavartumik nalilersuisoqartarnissaa pitsanngoriaateqartoqarnissaalut. Nalilersuinermi tassani ilinniartitsissummi eqqumiitsuliornermi immikkoortut ilanngunneqartassapput. Ilinniartunik katiterilluni nalilersuinermi nipilersorneq nipilersornermillu piginnaasaqarneq naligiisillugit nalilerneqartassapput.

5.2. Misilitseriaatsit
Nipilersornermik nipilersornermillu piginnaasanik oqaluttariarsorluni ataasiarluni misilitsittoqassalluni. marloqiusanngorlugu avillugu

Allattariarsorluni misilitsinneq
Nipilersorneq pillugu atuagarsornermik allattariarsorluni misilitsinnermi tiiminik tallimanik piffissaliisoqassaaq. Allattariarsorluni mislitsinnermi suliassat soraarummeertup nuutinik allannermi programmimik digitalinngorlugulu audiomik tusarnaarnermut atortunik peqarnissaa piumasaqaatigalugu suliarineqassapput.

Ini misilitsiffik nipilersuutinik pattafilinnik peqassaaq. Soraarummeertoq tamassuma saniatigut nipilersuummik nammineq toqqakkaminik nassarsinnaavoq

Oqaluttariarsorluni misilitsinneq
Oqaluttariarsorluni misilitsinneq marlunnut agguarneqarpoq, soraarummeertumullu ataatsimut piffissaq 40 minutsit missaaniissapput.

Mislitsinnerup immikkoortua siulleq tassaavoq nipilersornermik piginnaasanik misilitsinneq. Soraarummeertumut ataatsimut piffissaq soraarummeerfik minutsit 30-it missaaniissaaq., minutsinilu 60-it missaanni piareersartitsisoqassalluni.

Misilitsinnermi tunngavik tassaavoq nipilersornermi sammisani ikinnerpaamik marlunni imaluunniit nipilersornermik sammisami ikinnerpaamik ataatsimi aamma ilinnirtitsinermiit nipilersuusiorluni suliniut. Nipilersornermik sammisani misilitsinnermi atortut tassaassapput nipilersuummik ataatsimik arlalinnilluunniit imiusineq imaluunniit taassuminnga katillugu sivisunerpaamik minutsinik qulinik sivisussuseqartumik naalisaaneq, nuutit aamma/imaluunniit nipilersuummik tusarnersumik taassumauunniit ilaanik grafikkinngorlugu atortunillunniit allanik takutitsineq. Partiturit atorlugit nipilersuummik immikkut ajornakusoortumik misilitsinnermut atatillugu ilinniakkat ilisimaneqartut ilanngunneqarsinnaapput. Nipilersuusiornermik suliniummik misilitsinnermi atortut tassaassaput suliniummi saniatigut ilinniakkat piareersarfigineqarsimanngitsut, suliiummut suliniummullu namminermut uppernarsaatit. Misilitsinnermi atortut holdemi ataatsimit amerlanerpaamik pingasoriarlutik atorneqarsinnaapput.

Soraarummeersitsineq soraarummeertup saqqummiussineranik aallartinneqassaaq, tamassumalu kingorna misilitsinermi atortut aallaavigalugit soraarummeertup soraarummeersitsisullu oqaloqatigiinnerisigut ingerlanneqassalluni.

Ini piareersarfik nipilersuutini tusarnaarutinik naleqquttunik noqartilimmillu nipilersuummillu pattaffilimmik peqassaaq. Soraarummeertup nipilersuut nammineq toqqakkani nassarsinnaavaa.

Misilitsinnerup immikkoortuata aappaa tassaavoq nipilersorneq soraarummeertumut ataatsimut minutsit qulit missaaanni sivisuussusilik.

Soraarummeertoq nipilersuutini marlunni nammineq toqqakkani, vokalini, nipilersuutinik, kisimiilluni nipilersornermi nipilersoqatigiinnilu ataatsimoorluni nipilersornermi nipilersoqatigiinni piginnaasani takutissavai. Nipilersoqatigiit tassaaput soraarummeertut ikinnerpaamik marluk. Soraarummeertup holdimi ilinniartitsisumit siumut akuerineqarsimappat takutitsinermini ikiorteqarsinnaavoq, ikiortili misilitsinnermi nalilerneqassanngilaq. Soraarummeertup ikiortillu suliassaat soraarummeertitsisumut censorimullu erseqqarissapput.

Soraarummeertoq pisuni immikkut ittuni nipilersoqatigiini pingasut tikillugit peqataasinnaavoq nalilerneqarlunilu.

Piffissami ilinniartitsinermi tiimip kingulliup oqaluttariarsorlunilu misilitsinnerup akornanni ilinniartitsisup ataatsimut nipilersornissaq siunertaralugu nipilersornermi piginnaasat attatiinnarlugit marloriarluni pingasoriarluni holdi naapissavaa.

Imminnut ilinniartittut
Imminnut ilinniartittut kisimiilluni erinarsuutinik marlunnik erinarsornermik misilinneqassapput. Imminnut ilinniartittut nipilersortoqarsinnaaneq nammineq isumasigissavaat. Kisimiilluni erinarsuut ataaseq censorip kisimiilluni erinarsuutit arlalinnit erinarsuutinik qulinit ilinniartunit katiterneqartunit toqqassavaa. Soraarummeertup vokalimik piginnaasani kisimiilluni marlunnik erinarsornikkut takutissavai.

Imminnut ilinniartittut nipilersornermi piginnaasani nipilersornermik sammisani ikinnerpaamik ataatsimik makitsinikkut misilinneqassapput. Nipilersuusiornermi suliniutaasinnaasumik ataatsimik misilinneqarnissamik periarfissaq atorunnaassaaq. Nipilersuusiornermik suliniut tassaassaaq nipilersorneq pillugu sammisani ikinnerpaamik marluk akornanni ataaseq misilitsiffiuppat makitsoqassanngilaq, tassanilu imminnut ilinniartittut nipilersorneq pillugu sammisat sinneranni misilitsissapput.

Misilitsinneq aamma ilinniagassatut pilersaarummi allaaserineqartutut ingerlanneqassaaq.

Napparsimanerup kingorna soraarummeerneq
Napparsimanerup kingorna soraarummeernermi misilitsinnermi nipilersornermik piginnaasanik kisimiilluni nipilersukkanik marlunnik soraarummeertumit nammineq toqqakkanik soraarummeertitsisoqassaaq, tassanilu ataatsimut nipilersorneq atorunnaassaaq.

Napparsimanerup kingorna soraarummeernermi soraarummeertup vokalinik nipilersuutinillu piginnaasanik takutitsinissaanik piumasaqaat atorunnaassaaq.

Misilitsinneq aamma ilinniagassatut pilersaarummi allaaserineqartutut allatut ingerlanneqassaaq.

5.3. Naliliinermi tunngaviit
Naliliineq tassaavoq soraarummeertup saqqummiussinermini ilinniartitsissumi anguniakkat imm. 3.1-imi allaaserineqartut assinginik qanoq eqqortitsineranik naliliineq.

Allattariarsorluni misilitsinneq
Misilitsinnermi uku pingaartinneqassapput:
- ilinniartitsissummi nipilersorneq pillugu atuagarsornermut tunngatillugu vokalimik/nipilersuutit atorlugit nipilersuutit ilaannik suliaqarneq, nipilersoriaatsimik tunngavik toqqarneqartoq taassumalu atortut,
- nuutinik allaganngorlugit periuseq partiturinillu aaqqissuineq aamma
- nipilersornermik nalilersuineq.

Ataatsimut naliliineq aallaavigalugu karakteriliisoqassaaq, tassa nipilersorfigineqarneq 2/3-ip missaani missaaniissaani naleqassammat nipilersornermillu nalilersuineq 1/3-ip missaani nalilerneqarluni.

Oqaluttariarsorluni misilitsinneq
<u>Nipilersornermik piginnaasanik misilitsinnermi pingaartinneqassapput:</u>
- nipilersorneq pillugu atugarsornermik taaguutinillu sukumiisumik ilisinasaqarneq nipilersornermillu nalilersuinermi taassuminnga atuisinnaaneq,
- nipilersornerup oqaluttuarisaanermi,inuiaqatigiinni, kulturimi, nunarsuarmi, nipilersoriaatsini pissutsinik sukumiisumik ilisimasaqarneq aamma pissutsip eqqumiitsuliornermillu takutitseriaatsip imminnut ataqatigiinnerannik nassuiaasinnaassuseq oqallisigineqarsinnaassuseqarnerlu,
- nipilersornermi nuutinik atuarsinnaassuseqarneq aamma
- nipilersorneq pillugu sammisani imaluunniit nipilersuusiornermik suliniummi ajornartorsiutinik nipilersornermut tunngasunik nassuiaasinnaassuseqarneq oqalliseqarsinnaassuseqarnerlu

<u>Nipilersornermik misilitsinnermi uku pingaartinneqassapput:</u>
- soraarummeertup nipilersornermik takutitsinissamik aamma nipilersoqartigisat allat oqimaaqatigalugit nammineq ingerlatsinermik misigisaqarsinnaassusia aamma
- soraarummeertup vokalimik nipilersuutinillu piginnaasaqarnera nipilersornermillu takutitsinermi siunertaa.

Soraarummeertup ingerlatsinerani ataatsimut naliliineq aallaavigalugu karateriliisoqassaaq. Nipilersornermik piginnaasaqarneq nipilersornerlu oqimaaqatigiissinneqassapput.

Nipilersorneq B - 2022

1. Ilinniartitsissutip inissisimanera
Nipilersornermik ilinniartitsissummi atuagarsorneq-ilisimatusarneq, kusarnartulerineq, eqqumiitsuliamik pilersitsineq nipilersornerullu nunarsuarmi takutitseriaataaneranik tunngaveqarluni tusarnaartitsinermut sammitinnera katitinnerisigut, inulerinerup, pinngortitalerinerup inuiaqatigiilerinerullu ilaat ataatsimoortinneqarput. Nipilersornermik ilinniartitsissut nalinginnaasumik perorsaataanermigut, ilinniagaqarnissamut pereersaataanermigut, kinaassutsimik ineriartortitsisuunermigut kulturimillu pilersitsisuunermigut ilinniagaqartarnermi kalaallillu kulturimik ingerlatsineranni pingaarutilimmik inissisimavoq.

2. Ilinniartitsissummi siunertat
Ilisimasat piginnaasallu
Ilinniartut ilisimasaqarnikkut piginnaasaqarnikkullu ilinniartitsissummi sakkussaqassapput, taamaalillutik nipilersorneq pillugu nipilersoriaatsini ineriartortitsinissamut piviusunngortitsinissamullu piginnaasaqassallutik.

Ilikkagaqartarnermi sulinermilu piginnaasat
Ilinniartut nipilersornermik pissutsinillu nipilersornermut tunngasunik nalilersuinermik suliaqarsinnaassapput aammalu nipilersornermi takussutissanik, nipilersornermik ilinniarnermik, tusarnaarnermik ilinniarnermik nipilersornermilu atuagarsornermik suliaqartassallutik.

Inuttut inuillu akornanni attaveqaqatigiittarnermi piginnaasat
Ilinniartut eqqumiitsuliornikkut tusarnaartitsinermik misigisaqartitsinermillu piginnaasaqassapput. Ilinniartitsissummi tassunga peqatigitillugu ilinniartut nutaanik pilersitsisinnaanerat nutaaliorsinnaanerallææi ineriartortinneqassapput. Nipilersornermi piginnaasanik nipilersornermillu suliaqarnermi ilinniartut akisussaassuseqarnermik, imminut aqussinnaanissamik nammineersinnaanermik isiginninniartarnermillu suleqatigiinnermillu takutitsissapput aammalu sivisunerusumik suliaqarnerit ingerlasinnaallugit.

Kulturikkut inuiaqatigiillu akornanni piginnaasat
Ilinniartut nipilersornermik paasinninnerup aamma kulturimik avatangiisinillu paasinninnerup annertusarnissaat siunertaralugu, nipilersornermik suliaqarnermut atatillugu, nunarsuarmut oqaluttuarisaanermut, inuiaqatigiinnut kultumullu atassuteqartitsinerit ilanngutissavaat.

3. Ilikkagassatut anguniakkat imarisaalu
3.1 Ilikkagassatut anguniakkat
Ilinniartut uku piginnaalissavaat:
Nipilersornermik piginnaasat

a) nipilersornermik ilinniartitsissummi periutsit, atuagarsorneq taaguutillug aamma kitaamiut kalaallillu eqqumiitsuliornermi, nuannarineqartunik inuiaallu nipilersuutaannik nalilersuinermi periutsit kiisalu nipilersornerit kitaamiutuuallaanngisut tusarnersut aamma nipilersornermik ilusileeriaatsini nipilersoriaatsinilu grafikkinngorlugu saqqummiinerit atorneqassapput,
b) nipilersornermik, tassunga ilanngullugu, nunarsuarmut, oqaluttuarisaanermut, inuiaqatigiinnut, kulturimut, nipilersornermik ilusileeriaatsit nipilersoriaatsillu kalaallit nipilersuutaannut sanilliullugu nalilersuineq
c) nipilersornermi nuutilersueriaatsinik ilisimasaqarnermik takutitsineq,
d) ajornartorsiutinik misissuineq aaqqiissutissanik ineriartortitsineq nalilersuinerlu, tassani ilinniartitsissummi ilisimasat periutsillu atorneqassalutik aamma
e) pissarsiviusinnaasunik ilinniartitsissummut tunngasunik ujartuineq, suliareqqiineq atuinerlu

Nipilersornermik ingerlatsineq

f) nipilersoriaatsit ineriartornissaat piviusunngortinnissaallu siunertaralugu nutaanik pilersitsilluni, nutaaliorluni nammineerlunilu, kisimiilluni allallu peqatigalalugit sulineq,
g) kisimiilluni – nipilersuutilluunniit atorlugi – kalaallit nunanilu tamaneersut erinarsuutaannik aamma kisimiilluni tulleeriillunilu erinarsuutaannik nipiersuutillu ilaannik erinarsorneq nipilersorneriaatsinillu piginnaasaqarnermik takutitsineq,
h) nammineerluni tusarnaartunut nipilersornissaq siunertaralugu nipilersuutinik sungiusarneq suleqatigiissutigalugu aamma
i) nipilersuutinik saniatigullu atortunik tusarnaartitsinerit annikinnerusut ingerlannissaannut pisariaqartunik ikkussuineq, atuineq piiaanerlu.

3.2. Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit

Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit ukuupput:

Nipilersornermik piginnaasat

a) nipilersugassiat ilaat naatsut nipilersugassiat naannerusut aamma kulturit akimorlugit piffissat ingerlaneranni piffissa annertuumik assiinngissutaannit nipilersoriaatsinillu nipilersukkat
b) nipilersornerup oqaluttuarisaanera piffissallu ingerlanerani nipilersornermi kulturimi pissutsit, tassunga ilanngullugit kalaallit nipilersuusiaat,
c) nipilersornermi sammisat marluk, taakkunannga ataaseq nipilersuusiornermik suliaasinnaavoq,
d) nipilersornernik maluginiagaqartarnerup, misigisaqartarnerup nalilersuisarnerullu pitsaassusilernissaat siunertaralugu nipilersornermik nalileeriaatsit, nipilersornermik ilinniarneq, tusarnaarnermik ilinniaq nipilersornerlu pillugu atugarsorneq,
e) nipilersukkat immikkoortuini teknikkit ajornaatsut aamma
f) nipilersukkatut toqqakkanut tunngatillugu taallat.

Nipilersornermik ingerlatsineq

g) kisimiilluni nipilersoqatigiilluniluunniit nipilersukkanik sungiusarneq, nassuiaasersuineq nipilersornerlu,
h) nunami namminermi nunanilu allani nipi ataaseq atorlugu nipilersuutit toqqakkat assigiinngiiaartut,
i) nunami namminermi nunanilu allani tulleeriilluni nipilersukkat immikkoortui aamma imaluunniit nipilersuutit atorlugit nipilersukkat immikkoortui nipilersuutillu atorlugit nipilersornermi immikkoortut toqqakkat assigiinngiiaartut aamma
j) nipimik tunngaviusumik pilersitsineq, nipilersuutinillu atuisinnaaneq .

3.3 Ilassutitut ilinniakkat

Ilinniartut taamaallaat pingaarnertut ilinniakkat atorlugit ilikkagassatigut anguniakkat angusinnaassanngilaat. Ilassutitut ilinniakkani ilaatigut teknologimut, saqqummiiffigineqarttuni, kulturimut, inuiaqatigiinut, ingerlatitseqqittarnermut, tarnip pissusaanut tunngasut pillugit nipilersornermik ilisimatusarnermi aornartorsiutit ilanngunnerisigut ilinniartitsissutip imarisai pingaanerit itisilerneqassapput. Ilassutitut ilinniakkat nipilersornermi kulturit akimorlugit tusarnaartitsineriaatsinik isummersornermut ilinniartitsissutinullu arlalinnut atatillugu nipilersornermi takutitsisarnermik atassusiinermut aamma atorneqassapput.

4. Aaqqissuussineq

4.1 Ilinniartitseriaatsimi periutsit

a) Ilinniartitsinerni ilinniartut ilinniakkani qaffasissusiat ilisimasaallu aallaavigineqassapput.
b) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsisut ilinniartullu akornani ilikkagaqartarnermi oqaloqatigiittarnerattut sapinngisamik isikkulerlugu
c) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut nipilersornerup piginnaasallu imminnut ataqatigiinnerannik paarlaakaajaattarnerannillu misigisaqartillugit.
d) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut nipilersornermik misigisaqarnerat, ilinniartitsissummi atuagarsornermik, taaguutinik periutsinillu piginnaasaqarnerat iinniartitsineriaasiviit atuagarsorlunilu ilinniartitseriaaseq ataatsimoortinnerisigut pitsaassuseqartilerlugit.
e) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut assigiinnggiiaarnerat, illikagaqartarnerat pisariaqartitaallu mianerineqassallutik.

Nipilersornermik ilinniartitsinermi ilikkagaqartarnermi aaqqissuussamik uku sammineqarput, tassani pisuniit malittarisassanut eqqarsartarneq nassuiaasiornrmi tunngaviit ilaallutik:

a) Tusarnaarneq misigisaqarnerlu,
b) Nipilersuutinik pioreersunik nipilersorneq,
c) ilaarsineq, nipilersuusiorneq
d) piareersaqqaarani saqqummiussineq, aaqqissuussineq, ,

e) nassuiaasiorneq aamma
f) isummersortarneq (atassuteqartitsineq).

4.2 Suleriaatsit

Ilinniartitsinermi ilinniartitsissummi sammineqartut pillugit tunngaviusumik aaqqissuussamik saqqummiunneqartassapput, tassunga ilanngullugit nipilersornerup oqaluttuarisaanerani tamanik takunnissinnaaneq atanerilu. Ilinniartitsineq aamma imatut aaqqissuunneqassaaq sammisaqartarluni, klassimi ilinniartitsineq aaqqissuussaasungorlugu, suliniutit nutaanillu pilersitsilluni suliaqartitsisarluni, tassani immikkoortut nipilersorneq atuagarsornerlu ilaallutik.

Piffissaq ilinniartitsiviusoq tamassuma kingorna pilersornermik piginnaasanik sammisatut marluttut aaqqissuunneqassaaq, taakkunannga ataaseq nipilersornermik atugarsornermillu imaqartillugu nipilersuusiornertut aaqqissuunneqarsinnaalluni.

Nipilersuusiornermik suliniummut atatillugu suleqatigiit ingerlatsinertik, isumassarsiami nutaaliorluni sulineq aallavilluunniit ilinniartitsissummilu anguneqartut pillugit uppernarsaasiussapput. Uppernarsaat soraarummernermi tunngaviussaaq naliliinermili tunngaviussanani.

Ilinniartut ilinniartitsinermi oqaatsinik siullertut oqaaseqaatut aappaattullu oqaaseqartut mianerineqassapput.

Allattariarsorluni sulineq imatut aaqqissuunneqassaaq, ilinniartut ilinniartitsissutini allani allattariarsornermik ilisarisaannik siuariartoriartortoqarluni periuseqartoqarlunilu. Allattariarsorluni ajornannginnerusumik sungiusarnikkut, ilinniartut nipilersukkat immikkoortuni teknikkimik saqqummiivigineqassapput aammalu nipilersorneq nipilersornermillu ingerlatsineq pillugit allattariarsorluni suliaqarlutik. Tamassumani ilinniartut taaguusersuisarnerat taperserneqassaaq. Klassimi nalilersuinissaq pitsanngoriaateqarnissarlu siunertaralugit ilinnniartut akissutaat ingerlaavartumik saqqummiunneqartassapput.

Nipilersornermi sungiusarnerit ilinniartitsissumit aqunneqartut aamma ilinniartitsisoq siunnersortigalugu ilinniartunit aqunneqartumik nipilersoqatigiinnerit paarlakaajaanneqassapput. Saqqummiisarneq ilikkagaqartarnerup pingaarutilimmik ilagaa, ilinniartitsinerullu ilaatut tusarnaartunut nipilersornissaq suliniutigineqartassalluni. Nipilersornermut atatillugu, tusarnaartitsineq, nipilersuutinik siumut immiussat, videonngorlugu nipilersorneq, radiomi aallakaatitaq allatulluunniit naleqquttoq pineqarpat, nipilersuutinik naleqquttunik ilinniartut nammineerlutik nipilersornissaannut pisariaqartut atornissaannik ilinniartitsisoqassaaq. Tamassuma kingorna nipilersornerup ineriartoqqinnissaanut tunngavissatut isummersortoqartassaaq. Ilinniartut piffissap

ilinniartitsiviup avataani ilinniarfiup atortuinik ininilluunniit atuinissamik piumasaqarsinnaanngillat.

Nipilersornermik ilinniartitsineq nipilersornermik ingerlatsinerit allat attavigalugit pilersinneqassaaq. Nipilersornermik ilinniartitsissutip inuiaqatigiinnilu avatangiisiusuni atorneqarnerani ilinniartut suliffeqarnermi qaffakkiartornermi piginnaasaat pitsaassutsimillu paasinninnerat qaffassarneqassapput.

4.3 It

IT nipilersornermi B-mi ulluinnarni ilinniartitsinermi, ilinniarnerup ingerlannerani immikkoortuni ataasiakkaani, allattariarsornermi, nipilersuusiornermik suliniutip ilaatut, npilersornermik taannalu pillugu digitalinngorlugu ingerlatitseqqiisarnermut pingaaruteqarpoq, assersuutigalugu nipimik immiussinermi aaqqissuussinermilu, nipimik suliareqqiinermi, nipilersuusiornermi, aaqqussuinermi piginnaasanillu sungiusarnermi.

Nipilersuutinik, videonik raadiumiillu pissarsisinaneq kiisalu internetimi inuit attaveqartarfiinik toqqorsivinnillu sullissisunik atuisinnaaneq ilinniartitsissummut ilaapput.

Ilinniartut ilinniartitsissummi ineriartornermut tapersiutitut namminneq ilikkagaqartarnermi digitalimik piginnaasaminnik uku aallaavigalugit atuisinnaassapput:
- nipilersuutinik nipilersoriaatsimik digitalinngorlugu ingerlatitseqqiisarnerannut ilaassapput tapiissutaallutilu
- nammineq allallu nipilersuutaannik atuinermi nutaaliorsinnaassapput, akisussaassuseqassapput ataqqinnillutillu, tassunga ilanngullugit nipilersuutinik toqqorsivimmit allammut nuussisarnerit

4.4 Ilinniartitsissummi oqaatsit

Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsissutip siornani studiemi teknikkimi taaguutinik eqqortumik paasinnittoqariartorluni atuisinnaajartortoqarlunilu. Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut ilinniartitsissumi oqaatsinik aammalu ilinniartitsissummi oqariaatsinik paasinnittarnerat atuisarnerallu aaqqissuussamik ineriartorteqqinneqarluni.

Ilinniartitsinermi nipilersuutinut tusaruminartunut taakkuninngalu grafikinngorlugit takutsiteqqinnermut tunngatillugu nalunaarsuineq, nalilersuineq, nassuiaaneq qisuariartortarnerlu suliarineqassapput. Tamanna aqqutigalugu ilinniartut suliaqarfimmi taaguutinik atuisarnerat imatut ineriartortinneqassaaq nipilersorneq pillugu oqaatsinik atuisarnerit annertunerusumik pitsaassuseqalertinneqarluni. Tamanna nipilersornermut nipilersornermillu ilinniarmut tunngatillugu.

4.5. Ilinniartitsissutinut allanut atassuteqartitsineq

Ilinniartitsineq imatut aaqqissuussineqassaaq piffissap ilaani suliaqarfiit akornanni sulisoqartarluni aammalu ilinniartitsissutini allani ilisimasaqarfinnik sanilliussisoqartarluni. Ilinniartut imminnut avatangiisiminnillu paasinnittarnerat nipilersornermik ilinniartitsissummi atassuteqartinneqalissaat, taamaaliortoqarsinnaatillugulu ilinniagaqarnermi ilinniartitsisunut allanut atassuseeqataassalluni, tassa nipilersornermik ilinniartitsissummi inulernermi, pinngortitamik ilisimatusarnermi inuiaqatigiinnillu ilisimatusarnermi immikkoortuni pingaarnerni immikkoortut ilanngunneqartussaammata.

5. Nalilersuineq

5.1 Ingerlaavartumik nalilersuisarneq

Nalilersuineq nipilersornermik ilinniartitsinermi ilinniartitsissummi ilikkagassatut anguniagassatut aalajangikkat tunngavigalugit ingerlanneqassaaq, piffissalu ingerlanerani misilitsinnerit annikinnerit atorneqartassapput. Ilinniartut ilinniartitsissummi killiffimminnik ilisimatinneqartarnissaat qulakkeerneqassaaq. Nipilersornermik ilinniartitsissummi nipilersornermik nalilersuinermi nipilersornermik ingerlatsineq ingerlaavartumik nalilersorneqartassaaq pitsanngorsarneqartassallunilu. Nalilersuinermi tassani ilinniartitsissummi immikkut eqqumiitsuliorneq kusanartuliornerlu tassunga peqatigitillugu ilanngunneqassapput. Ilinniartut killiffiannik nalilersuinermi ilinniartitsissummi nipilersorneq atuagarsornerlu assigiimmik naleqartinneqassapput.

5.2. Misilitseriaatsit

Nipilersornermik ilinniartitsinermi nipilersornermillu ingerlatsinermi marlunnik immikkoortulimmik oqaluttariarsorluni misilitsittoqassaaq:

Immikkoortumi siullermi misilitsinneq tassaavoq nipilersornermik piginnaasaqarnermik misilitsinneq. Soraarummeertumut ataatsimut piffissaq soraarummeertitsineq minutsit 24-t missaanni sivisussuseqassaaq, piareersarnermullu minutsi 48-t missaanni piffissaliisoqassalluni.

Misilitsinnermi tunngaviusoq tassaassaaq suliassaq nipilersorneq pillugu sammisanit ilinniakkat ilisimasaqarnerusut imaluunniit nipilersuusiorluni suliniuteqarnermeersut imaluunniit saniatigut ilinniakkat ilisimaneqanngitsut soraarummeertitsisumit suliarineqartut. Nipilersorneq pillugu misilitsinnermi atortut tassaapput nipilersukkami ataatsimik arlalinnilluunniit immiussaq taassumaluunniit ilaa katillugu minutsinik arfineq marlunnik sivisussuseqartoq, nipilersuummik tusarnersumik taassumaluunniit ilaanik atortunilluunniit allanik grafikkinngortitsineq. Nipilersuusiorluni suliniummik misilitsinnermi atortut tassaassapput suliuniummut, suliniummut namminermut saniatigullu ilinniakkak ilisimaneqanngitsunik uppernarsaasiorneq. Suliassat nipilersorneq pillugu sammisat akornannut imaluunniit nipilersorneq pillugu sammisat nipilersuusiorlunilu suliniutip akornanni avinneqassapput. Suliassat misilitsinnermiluatortut holdimurt ataatsimut amerlanerpaamik pingasoriarlutik atorneqarsinnaapput.

Soraarummeersitsineq soraarummeertup saqqummiussineranik aallartinneqassaaq, tamassumalu kingorna suliassaq aallaavigalugu soraarummeertup soraarummeersitsisullu oqaloqatigiinnerisigut ingerlanneqassalluni.

Ini piareersarfik nipilersuutini tusarnaarutinik naleqquttunik noqartilimmillu nipilersuummillu pattaffilimmik peqassaaq. Soraarummeertup nipilersuut nammineq toqqakkani nassarsinnaavaa.

Misilitsinnerup immikkoortuata aappaa tassaavoq nipilersorneq soraarummeertumut ataatsimut minutsit qulit missaaanni sivisuussusilik.

Soraarummeertup nipilersuusiat marluk nammineq toqqarlugit kisimiilluni aamma/imaluunniit nipilersuutit atorlugit nipilersoqatigiit nipilersorneranni piginnaasaqarnini takutissavai, sorraummeertullu nipilersoqatigiinni kimisiilluni nipilersoqatigiinnilu nipilersornermi piginnaasani takutissavai. Nipilersoqatigiit tassassapput soraarummeertut ikinnerpaamik marluk. Soraarummeertup holdip ilinniartitsisuanit tamanna siumut akuerineqarsimappat takutitsinermini ikiortut atorsinnaavai, misilitsinnermili ikiortut nalilerneqassanngillat. Soraarummeertup ikiortillu suliassaat soraarummeertitsisumut censorimullu erseqqarissapput.

Soraarummeertoq pisuni immikkut ittuni nipilersoqatigiinni pingasut tikillugit peqataasinnaavoq nalilerneqarlunilu.

Piffissami ilinniartitsinermi tiimip kingulliup oqaluttariarsorlunilu misilitsinnerup akornanni ilinniartitsisup ataatsimut nipilersornissaq siunertaralugu nipilersornermi piginnaasat attatiinnarlugit marloriarluni pingasoriarluni holdi naapissavaa.

Imminnut ilinniartittut
Imminnut ilinniartittut kisimiilluni erinarsuutinik marlunnik erinarsornermik misilinneqassapput. Imminnut ilinniartittut nipilersortoqarsinnaaneq nammineq isumasigissavaat. Kisimiilluni erinarsuut ataaseq censorip kisimiilluni erinarsuutit arlalinnit erinarsuutinik qulinit ilinniartunit katiterneqartunit toqqassavaa. Soraarummeertup vokalimik piginnaasani kisimiilluni marlunnik erinarsornikkut takutissavai.

Imminnut ilinniartittut nipilersornermi piginnaasani nipilersornermik sammisani ikinnerpaamik ataatsimik makitsinikkut misilinneqassapput. Nipilersuusiornermi suliniutaasinnaasumik ataatsimik misilinneqarnissamik periarfissaq atorunnaassaaq. Nipilersuusiornermik suliniut tassaassaaq nipilersorneq pillugu sammisani ikinnerpaamik marluk akornanni ataaseq misilitsiffiuppat makitsoqassanngilaq, tassanilu imminnut ilinniartittut nipilersorneq pillugu sammisat sinneranni misilitsissapput.

Misilitsinneq aamma ilinniagassatut pilersaarummi allaaserineqartutut ingerlanneqassaaq.

Napparsimanerup kingorna soraarummeerneq
Napparsimanerup kingorna soraarummeernermi misilitsinnermi nipilersornermik piginnaasanik kisimiilluni nipilersukkanik marlunnik soraarummeertumit nammineq toqqakkanik soraarummeertitsisoqassaaq, tassanilu ataatsimut nipilersorneq atorunnaassaaq. Napparsimanerup kingorna soraarummeernermi soraarummeertup vokalinik nipilersuutinillu piginnaasanik takutitsinissaanik piumasaqaat atorunnaassaaq.

Misilitsinneq aamma ilinniagassatut pilersaarummi allaaserineqartutut allatut ingerlanneqassaaq.

5.3. Nalilersuinermi tunngaviit
Naliliineq tassaavoq soraarummeertup saqqummiussinermini ilinniartitsissumi anguniakkat imm. 3.1-imi allaaserineqartut assinginik qanoq eqqortitsineranik naliliineq.

Nipilersornermik piginnaasat (nipilersorneq pillugu atuagarsorneq oqaluttuarisaanerlu)
- nipilersornermi tunngavinnik, nipilersornermik ilinniarnermik tusarnaartarnermillu ilinniarnermik ilisimasat aammalu taakkuninngalu nipilersuummik nalilersuinermi atuisinnaassuseqarneq,
- nipilersornerup oqaluttuarisaanerani nunarsuarmi, inuiaqatigiinni, kulturimi aamma nipilersoriaatsinik assigiinngitsunik ilisimasaqarneq aamma nipilersornermi nalilersuinermi atassuteqartitsinernik naleqqutunik ilisimasanik atuisinnaaneq
- nipilersornermi nutersoriaatsinik atuisinnaassuseqarneq
- nipilersorneq pillugu sammisanut imaluunniit nipilersuusiorrnermik suliniunteqarnermut atatillugu ajornartorsiutinik taakkunuunga atasunik nassuiaasinnaassuseqarneq oqallisiginnissinnaassuseqarnerlu.

Mislitsinnerup immikkoortuata aappaani (nipilersorneq) uku pingaartinneqassapput:
– tusaasaqarsinnaassuseq nipilersorsinnaassuserlu, tassa nipilersoqatigiinnermi peqataasunut allanut nipilersoqatigiinni oqimaasaqatigiissitsinermi nammineq ingerlatsinermik malugisaqarneq,
– erinarsorluni nipilersuutinillu piginnaasat aamma kisimiilluni saqqummiinermi nipilersoqatiiinnermilu nipilersornermi saqqummiineq.

Soraarummeertup ingerlatsineranik ataatsimut naliliineq aallaavigalugu karakteriliisoqassaaq. Nipilersorneq aamma nipilersornermik piginnaasaqarneq naligiimmik nalinerneqassapput.

Nipilersorneq C - 2022

1. Ilinniartitsissutip inissisimanera
Nipilersornermik ilinniartitsissummi atuagarsorneq-ilisimatusarneq, kusarnartulerineq, eqqumiitsuliamik pilersitsineq nipilersornerullu nunarsuarmi takutitseriaataaneranik tunngaveqarluni tusarnaartitsinermut sammitinnera katitinnerisigut, inulerinerup, pinngortitalerinerup inuiaqatigiilerinerullu ilaat ataatsimoortinneqarput. Nipilersornermik ilinniartitsissut ilinniartitsinermi avatangiisinut Kalaallit Nunaannilu kulturikkut inuunermut pingaaruteqaqaaq, nalinginnaasumik perorsaataanermigut, ilinniagaqarnissamut pereersaataanermigut, kinaassutsimik ineriartortitsisuunermigut kulturimillu pilersitsisuunermigut.

2. Ilinniartitsissutip siunertai
Ilisimasat piginnaasallu
Ilinniartut ilisimasaqarnikkut piginnaasaqarnikkullu ilinniartitsissummi sakkussaqassapput, taamaalillutik nipilersorneq pillugu nipilersoriaatsini ineriartortitsinissamut piviusunngortitsinissamullu piginnaasaqassallutik.

Ilikkagaqartarnermi sulinermilu piginnaasat
Ilinniartut nipilersornermik pissutsinillu nipilersornermut tunngasunik nalilersuinermik suliaqarsinnaassapput aammalu nipilersornermi takussutissanik, nipilersornermik ilinniarnermik, tusarnaarnermik ilinniarnermik nipilersornermilu atuagarsornermik suliaqartassallutik.

Inuttut inuillu akornanni attaveqaqatigiittarnermi piginnaasat
Nipilersoernup ilinniartut suleqatigiinnissamut itisilerinermullu pisinnaasaqarnerat inerisartarpaa, nipilersornikkullu ataatsimooqatigiiffinnut peqataalernissamut periarfissiisarluni. Kusanartulerilluni ilikkariartornermi pisartut aqqutigalugit. Ilinniartut saqqummiisinnaanermik misigisaqarnissamullu sammisunik piginnaasaat patajaallisarneqartarput. Nipilersornermi piginnaasanik nipilersornermillu suliaqarnermi ilinniartut akisussaassuseqarnermik, imminut aqussinnaanissamik nammineersinnaanermik isiginninniartarnermillu suleqatigiinnermillu takutitsissapput aammalu sivisunerusumik suliaqarnerit ingerlasinnaallugit.

Kulturikkut inuiaqatigiillu akornanni piginnaasat
Ilinniartut nipilersornermik paasinninnerup aamma kulturimik avatangiisinillu paasinninnerup annertusarnissaat siunertaralugu, nipilersornermik suliaqarnermut atatillugu, nunarsuarmut oqaluttuarisaanermut, inuiaqatigiinnut kultumullu atassuteqartitsinerit ilanngutissavaat..

3. Ilikkagassatut anguniakkat imarisaalu
3.1 Ilikkagassatut anguniakkat
Ilinniartut uku piginnaalissavaat:
Nipilersornermik piginnaasat

a) Nipilersornermi ilisarnaatit taakkulu atorneqartarfii sunniutaallu suussusilersinnaassavaat – piffissanut pingaarutilinnut, assigiinngissutaannut nipilersoriaatsinullu naleqqiullugit,

b) Nipilersukkanik misissueqqissaarneq naapertuuttumik nunarsuarmut tamarmut, oqaluttuarisaanermut aamma assigiinngissutsinut nipilersoriaatsinullu inissisinnaanissaat,
c) Ilinniartitsissummi ilisimasat periutsillu atorlugit ajornartorsiutinik misissuineq aaqqiissutissanillu inerisaallunilu naliliineq,
d) Tunngavissat ilinniartitsissummut naapertuuttut ujartorlugillu atorsinnaanerat,

Nipilersornermik ingerlatsineq

e) kisimiilluni – nipilersuutilluunniit atorlugit – kalaallit nunanilu tamaneersut erinarsuutaannik aamma kisimiilluni tulleeriillunilu erinarsuutaannik nipiersuutillu ilaannik erinarsorneq nipilersorneriaatsinillu piginnaasaqarnermik takutitsineq,
f) nipilersuutinik saniatigullu atortunik tusarnaartitsinerit annikinnerusut ingerlannissaannut pisariaqartunik ikkussuineq, atuineq piiaanerlu.

3.2. Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit

Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit ukuupput:

Nipilersornermik piginnaasat

a) tunngaviusumik nipilersornermik ilinniarneq tusarnaartarnermillu ilinniarneq,
b) nipilersornermi anguniakkat piffissani pissutsimikkut assigiinngitsuni nipilersoriaatsititigullu assigigiinngitsutigut nipilersukkat aqqutigalugit ilisimatusarnerat,
c) piffissat pissutsimikkut assigiinngitsut nipilersoriaatsillu oqaluttuassartaat aamma nipilersornikkut kulturimi pissutsit, tasmatumunnga ilanngullugit kalaallit nipilersugaat,
d) immikkut ilisimatusagaq,
e) digitamik nipilersornermi saqqummeeriaatsit atorlugillu paasinissaat,
f) allatat naannerusut ilinniartitsissutip imarisaanut pingaarnernut attuumassutillit,

Nipilersornermik ingerlatsineq

g) timi, nipi nipilersuutillu atorlugit nipilersorneq,
h) nunami namminermi nunanilu allani ataatsimik nipilerluni tulleeriillunilu erinarsukkanit nipilersuutillu atorlugit nipilersornermi immikkoortut toqqakkat assigiinngiiaartut,
i) nipimik tunngaviusumik pilersitsineq, rytmemik, bassimim akkordimillu nipilersuutini tekniki ajornanngitsoq aamma
j) nipilersukanik sungiusarneq nipilersornerlu.

3.3 Ilassutitut ilinniakkat

Ilinniartut taamaallaat pingaarnertut ilinniakkat atorlugit ilikkagassatigut anguniakkat angusinnaassanngilaat. Ilassutitut iliniakkat pingaarnertut ilinniakkat sanilliussiffigalugillu itisilissavaat, nutaamik eqqarsalersillutik, pitsaassuseq pillugu ilinniartut paasinninnerat ilisimasaallu patajaallisassallugit aamma iliniartut ilinniartitsissummut atatillugu attaveqarnissamut tunngavissillugit. Tassuunakkut iliniakkap pingaarnertigut anguniagaanik piviusunngortitsisinnaaqqullugit.

4. Ilinniartitsinerup aaqqissuunnera

4.1 Ilinniartitseriaatsimi periutsit

a) Ilinniartitsinerni ilinniartut ilinniakkani qaffasissusiat ilisimasaallu aallaavigineqassapput.
b) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsisut ilinniartullu akornani ilikkagaqartarnermi oqaloqatigiittarnerattut sapinngisamik isikkulerlugu.
c) Ilinniartitsisneq ima aaqqissugaassaaq, ilinniartunit saqqummiinerup ilisimasanullu tunngasut imminnut ataqatigiinerat misigineqarsinnaanngorlugu.
d) Ilinniartitsineq ima aaqqissugaassaaq, ilinniartut nipilersornermik misigisaat aamma ilinniartitsissummi teoriinik, oqaatsinik periutsinillu pisinnaasaqarnerat pitsaanngorsarneqarluni, ilinniarneriaatsit tiggussaasut teoretiskiusullu akuleriisinnerisigut.
e) Ilinniartitsineq ima aaqqissugaassaaq,ilinniartut assigiinngitsut, ilikkariartopriaasii pisariaqartitaallu mianeralugit.

Nipilersornermik ilinniartitsinermi ilikkagaqartarnermi aaqqissuussamik uku sammineqarput, tassani pisuniit malittarisassanut eqqarsartarneq nassuiaasiornrmi tunngaviit ilaallutik:

a) Tusarnaarneq misigisaqarnerlu,
b) Nipilersuutinik pioreersunik nipilersorneq,
c) ilaarsineq,
d) nipilersuusiorneq, (nipilersuusiorneq, piareersaqqaarani nipilersorneq, aaqqissuineq),
e) nassuiaasiorneq aamma
f) qisuariaateqarneq ilikkagaqartarnerup ilaatut.

4.2 Suleriaatsit

Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit aallaavigalugit ilinniartut ilisimalersinneqassapput nipilersornikkut anguniakkanik, taakku atorneqartarnerinik sunniutaannillu aamma nipilersornerup ataqatigiissutsillu imminnut attuumassutaannik, n ipilersornermik sungiusaatit nipilersornermillu pisinnaasat pillugit suliassat aqqutigalugit.

Sammisaqartitsineq tamarmiusoq tunuliaqutaassaaq, ilinniartut ilinniartitsisullu suleqatigiillutik immikkut ilisimatusakkamik sammisaqarnissaannut. Ilinniartitsinerup tamarmiusup naalernerani immikkut ilisimatusakkamik suliallu ilisimatusakkat illugiisillugit sanilliussineq suliarineqassaaq.

Nipilersornermi sapernarsiartuaartitsineq suliarineqassaaq ilitseruilluni, issuaalluni ilinniartitsisumillu aqutaasumik ilinniartitsinermiit nipilersornikkut nammineernermut suleqatigiinnermullu. Anguniarneqassaaq nipilersornermik tiimini ataasiakkaani tigussaasumik teoretiskimillu suleriaatsit kiisalu suleriaatsit assigiinngitsut paarlakaanneqarnissaat. Ilinniartitsinerup ilaatut nipilersornermi anguniarneqassaaq tusarnaartunut saqqummiussinissaq. Tulliullugu eqqarsaatiginninneq nipilersornikkut ineriartoqqinnissamut tunngaviussaaq. Ilinniartut ilinniartitsinerup avataani ilinniarfiup atortuineq inaanillu atuisarnissaq piumasarisinnaanngilaat.

Ilinniartitsinerup tamarmiusup affaani kingullermi nipilersornermi ilinniakkanik nipilersoqatigiinneq, nassuiaaneq saqqummiinerlu suliarineqassaaq – nammineq nipilersuusianik allalluunniit nipilersuusiaannik.

Nipilersornermik ilionniartitsineq nipilersornikkut inuunermut avatangiiserisamut attaveqalernermik pilersitsissaaq. Ilinniartitsissutip nipilersornerup ilinniartitsissutillu atorneqarfiata naapinneranni ilinniartut nipilersornikkut piginnaanngoriartornissaat aamma pitsaassutsimik paasininnerat patajaallisarneqassapput.

Ilinniartut ilinniartitsinermi oqaatsinik ilitsoqqussaralugu oqaasillit aappaattullu oqaasillit mianerineqassapput.

Allattariarsorluni sulineq pilersaarusiorneqassaaq ajornarsiartuaartitsineq periutsillu ilinniartut ilinniartitsissutinit allanit allattariasornertalinnit ilisarisinnaasaat atorneqarlutik. Sungiusaatit ajornannginnerusut aqqutigalugit ilinniartut nipilersorneq nipilersornermillu ingerlatsinerit pillugit allalluni saqqummiisinnaaneq sungiusassavaat. Tamatuma nipilersornermi ilinniartut oqariaatsinik pilersitsiartornerat tapersissavaa. Klassimi ilinniartut akissutaat ingerlaavartumik saqqummiunneqartassapput, nalilersuinissaq pitsanngorsaanissarlu siunertaralugit.

4.3 It

It ulluinnarni ilinniartitsinermi pingaarutilimmik inissisimassaaq, ingerlatsinerni ataasiakkaani, allalluni sulinermi aamma nipilersorlu digitalimik saqqummiusseriaatsini.

Nipilersuutinik, videonik raadiumiillu pissarsisinaneq kiisalu internetimi inuit attaveqartarfiinik toqqorsivinnillu sullissisunik atuisinnaaneq ilinniartitsissummut ilaapput.

Ilinniartut ilinniartitsissummi ineriartornermut tapersiutitut namminneq ilikkagaqartarnermi digitalimik piginnaasaminnik uku aallaavigalugit atuisinnaassapput:

- nipilersuutinik nipilersoriaatsimik digitalinngorlugu ingerlatitseqqiisarnerannut ilaassapput tapiissutaallutilu
- nammineq allallu nipilersuutaannik atuinermi nutaaliorsinnaassapput, akisussaassuseqassapput ataqqinnillutillu, tassunga ilanngullugit nipilersuutinik toqqorsivimmit allammut nuussisarnerit

4.4 Ilinniartitsinermi oqaatsit

Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsissutip siornani studiemi teknikkimi taaguutinik eqqortumik paasinnittoqariartorluni atuisinnaajartortoqarlunilu. Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut ilinniartitsissumi oqaatsinik aammalu ilinniartitsissummi oqariaatsinik paasinnittarnerat atuisarnerallu aaqqissuussamik ineriartortinneqarluni. Ilinniartitsinermi paasisaqarluni, nalilersuilluni nassuiaallunilu tusarnaartarneq suliarineqassaaq. Tamanna aallaqqaammut ilinniartut namminneq misigisaqartarnerminnik oqaasertalersuinerannut aallaaviussaaq, kingornatigullu ilinniartitsissummi taaguutinut nutserisoqassalluni. Nipilersorneq pillugu oqaatigisanik oqaliinermi siunertaavoq ilinniartut tusakkat nipilersukkallu pillugit isummernissamut tunngavilersuinissamullu ilinniarnissaat.

4.5. Ilinniartitsissutinut allanut atassuteqartitsineq

Ilinniartitsissutip imarisassa aamma ilassutaasumik ilinniakkat ilaat toqqarneqassapput suliarineqarlutillu, ilinniartitsissutit ilinniakkamilu sammiviup imminnut ataqatigiinnerisa patajaallisarnissaannut peqataasussanngorlugit. Ilinniartitsinerup aaqqissuunnerani, ilinniartut tamarmik immikkut ilinniartitsissutinit peqataaffigisaannit ilisimasat pisginnaasallu ilaatineqassapput, qulequttanik sanilliussinermut ilinniartitsissutillu nalinginnaasumik peroriaruutaanerata erseqqissarnissaanut atorsinnaaqqullugit.

5. Naliliineq

5.1. Ingerlaavartumik naliliineq

Ilinniartut suliakkiissutinik kiisalu immikkut ilisimatusakkamik suliaqarneri saqqummiinerilu tunngavigalugit ilinniartitsisup innersuussutigisassavaa qanoq iliorluni ilinniartup ilinniartitsissummi anguniakkat suli qaffasinnerusumik piviusunngortissinnaanerai. Nipilersornermik ilinniartitsissisutip nipilersornermik sammisaqarnertaata nassatarissavaa nipilersorluni suliat ingerlaavartumnik nalilersortarnissaat, taamaalillunilu naliliineq tassaavoq ingerlatsinerup ilaa pissusissamisoortoq pisariaqartorlu. Naliliinermut tassunga ilaassapput ilinniartitsissutip eqqumiitsuliornikkut imarisai. Ilinniartunik eqikkaalluni nalilersuinermi nipilersornermik sungiusarnerit nipilersornermillu ilisimasaqarneq naligiisinneqassapput.

5.2. Misilitseriaaseq

Killiffik C-mi inaarutaasumik misilitsittoqassanngilaq.

Aaqqissuussaaneq C - 2022

1. Ilinniartitsissutip imarisaa
Aaqqissuussaanerup imarivai aaqqissuussaanerup ilusilersornera suleriaatsillu, tassunga ilanngullugu aaqqissuussiffinni aqutsineq. Aqutsisut sulisullu nunani tamani inuiaqatigiinni ineriartorneq isiginiarlugu aaqqissuussiffiup naleqqussarnissamut periarfissaat pillugit ilinniartitsissummi ilisimasaqartoqalersarpoq. Aaqqissuussaanermi suliarineqarput aaqqissuussineq pillugu aalajangiinerit avatangiisinillu suleqateqarluni iliuuseqartarneq. Ilinniartitsissummi inuiaqatigiinnik ilisimatusarnermi periuseq atorneqarpoq.

2. Siunertaq
Ilisimasat piginnaasallu
Suliffeqarfiit aaqqissuunneqarnerat, taakku naleqalersitsisarnerat inuiaqatigiinnilu kikkut tamat oqartussaaqataaffigisaanni iliuuseqarnissamut periarfissaat ilinniartut qisuariaateqarlutik isummerfigisinnaassavaat aammalu aaqqissuussiffiup iluani pissutsit inuiaqatigiillu avatangiisit suleqatigalugit aaqqissuussiffiup pisinnaasaqarluarluni immikkoortortaanera qisuariarfigisinnaassallugu.

Ilikkagaqartarnermi sulinermilu piginnaasat
Ilinniartut ilaatigut ingerlaqqilluni ilinniagaqaqqinnissaq eqqarsaatigalugu suliaqarfimmi nutaanik ilisimasaqalissapput aammalu Kalaallit Nunaanni nunanilu tamani sumiiffinni pissutsini aqqissuussaanermik atuagarsorneq atorlugu aaqqissuussaanermi ajornartorsiutinik namminersorlutik suliaqarsinnaassallutik.

Inuttut inuillu akornanni attaveqaqatigiittarnermi piginnaasat
Ilinniartut namminersorlutik suleqatigiikkaarlutillu aaqqissuussaanermi ajornartorsiutinik suliaqarsinnaassapput. Ilinniartut aammattaaq inuttut annertuumik sunniuteqarsinnaaneq suleqatillu peqatigalugit suleqatigiilluni sulisinnaaneq aammalu sulisunik, qullersanik, pisisartunik pilersuisunillu suleqateqarsinnaaneq suliffeqarfinni iluatsitsinissamut piumasaqaataanerannik ilisimasaqarneq tunngavigalugu sulisinnaassapput.

Kulturikkut inuiaqatigiillu akornanni piginnaasat
Ilinniartitsissummi Kalaallit Nunaanni inuiaqatigiit nunarsuullu sinnera immikkoortunik anguniakkanillu kisissaanngitsunik peqarnerannik ilisimasaqarneq tunngavigalugu sulisinnaassuseqassapput, tassunga ilanngullugu immikkoortunut angunniakkanullu ilisaritinnissaq takoqqusaarinissarlu suliffeqarfiit iluatsitsinissaannut apeqqutaasorujussuaq.

Ilinniartut allamiut kulturiinik assigiinngitsunik kulturillu aqutseriaatsinut sunniuteqartarnerannik ilisimasaqarneq tunngavigalugu sulisinnaassapput. Ilinniartut tassunga atatillugu kulturini pineqartuni iliuuseqartarnerup ilaatigut naleqqussartariaqarneranik ilisimasaqarneq tunngavigalugu aaqqissuunnernik pilersitsinermik suliaqarsinnaassapput.

Taamatuttaaq nunat allamiut kalaallit kulturiannut kalaallillu aaqqissuusseriaasiannut naleqqussarsinnaanerminnik ajornartorsiuteqarsinnaanerannik ilisimasaqarneq tunngavigalugu sulisinnaassapput. Ilinniartut aammattaaq inuiaqatigiinni naleqalersitsisinnaanermut pisortat suliffeqarfiillu namminersortut aaqqissuusseriaatsinut pisinnaasaqarluartunut ingerlaannarsinnaasunullu naleqqussarsinnaanerisa apeqqutaaneranik ilisimasaqarneq tunngavigalugu sulisinnaassapput.

3. Ilikkagassatut anguniakkat imarisaalu

3.1 Ilikkagassatut anguniakkat

Ilinniartut ukuninnga piginnaasaqassapput:

a) oqaluttuarisaaneq tunngavigalugu aaqqissuussaanermik atuagarsornermi maligassiuutit nassuiarsinnaassavaat
b) aaqqissuussaanerit aaqqissuunneqarnerat periutsillu pillugit ajornartorsiutit oqallisigisinnaallugit nalilersorsinnaallugillu,
c) suleqatigiinnik suliniuteqarfinnillu aaqqissuussineq aamma suleqatigiinnik suliniutinillu ingerlatsisunik aqutsineq pillugit ajornartorsiutit oqallisiginissaannut nalilersornissaannullu aaqqissuussiviit iluanni suleqatigiinnerit pillugit ilisimasat atorsinnaassallugit,
d) aaqqissuussivinni piginnaasanik annertusaaneq oqallisigisinnaallugu nalilersorsinnaallugulu,
e) aaqqissuussivinni aqutseriaatsit oqallisiginissaannut nalilersornissaannullu ilorrisimaarneq, piumassuseqarneq aqutsinerlu pillugit ilisimasat atorsinnaassallugit aamma
f) kalaallit kulturiat tunngavigalugu aqutsinermik suliaqarsinnaassallutik, pingaartumik uagut-kulturerput aamma uanga-kulturiga assigiinngissutaat tunngavigalugu.

3.2. Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit

Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit ukuupput:

a) aaqqissuussaanermik atuagarsornermi maligassiuutit,
b) aaqqissuussaanerit ilusilersornerat,
c) suleqatigiinnik aaqqissuussineq suleqatigiinnillu aqutsineq,
d) suliniutinik suliaqartunik aaqqissuussineq aamma suliniutinik suliaqartunik aqutsineq,
e) piginnaasanik annertusaaneq
f) ilorrisimaarneq, piumassuseqarneq aqutsinerlu.

3.3 Ilassutitut ilinniakkat

Ilinniartut taamaallaat pingaarnertut ilinniakkat atorlugit ilikkagassatigut anguniakkat angusinnaassanngilaat. Ilassutitut ilinniakkat toqqarneqassapput taakku pingaarnertut ilinniakkat ilanngullugit ilikkagassatut anguniakkat itisilernissaannut tapersiisussanngorlugit. Ilassutitut ilinniakkat pingarnertut ilinniakkatulli Kalaallit Nunaanni nunanilu tamani

pissutsinut sapinngisamik annertunerpaamik atassuteqartinneqassapput. Ilassutitut ilinniakkat ilinniartitsinerup tamarmiusup 15 pct-it missanik annertussuseqassapput.

4. Ilinniartitsinerup aaqqissuunneqarnera

4.1 Ilinniartitseriaatsimi periutsit

a) Ilinniartitsinerni ilinniartut ilinniakkani qaffasissusiat ilisimasaallu aallaavigineqassapput.
b) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsisut ilinniartullu akornani ilikkagaqartarnermi oqaloqatigiittarnerattut sapinngisamik isikkulerlugu.
c) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitseriaatsit assigiinngitsut paarlakaajaanneqassallutik.
d) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut soqutigisaat pisariaqartitaallu isiginiarneqassallutik, taaamaalilluni ilinniartut ilinniartitsissutip pissanganartuuneranik, naleqquttuuneranik soqutiginartuuneranillu misigisaqarnissamut periarfissinneqassallutik.
e) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniagaqarnerup ingerlanneqarnerani sammisanilu ineriartortitsinermi ilinniartitsissut siuariarfiussalluni, tassa ilinniartitsissummi oqaatsit oqariartaatsillu ineriartorfiussallutik, taamaalilluni ilinniartut namminneerlutik suliariaaseqarnissamik ajornakusoortunillu eqqarsartarnissamut piffissap ingerlanerani sungiusarneqassallutik.
f) ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq inuiaqatigiinnut avatangiiserisanut annertunerpaamik attuumassuteqalersillugu.

Pisunit ataasiakkaaniit malittarisassanut tunngaveqarluni suliassallu tunngavigineri ilinniartitsinerup aaqqissuunnerani qitiusumik inissisimapput. Ilinniartitsinermi ilinniartut ilisimasaat annertunerpaamik ilanngunneqassapput. Maanakkut sumiiffinnilua ajornartorsiutit suliarineqassapput, tassa ataatsimut isiginnilluni aaqqissuussaanernik nalilersuisoqassammat. Pisunit ataasikkaanit malittarisassanut tunngaveqarluni ilinniartitsinikkut ilinniartut aqqissuussisinnaassusiat, oqaasertalersuisinnaassusiat suliaqarfimmilu tunngavilersuutinik ingerlatitseqqiisinnaasusiat siuarsarneqassaaq.

Aaqqissuusaanermik tunngaveqarnissamik paasinninnermillu pilersitsiniarluni aaqqissuussaanermi atugarsorneq ilanngunneqassaaq. Aaqqissuussaanermi ajornartorsiutit inunnik ataasiakkaanik aaqqissuussiffinnillu isiginninniarluni isigineqassapput. Aaqqissuussaanermi atuagarsorluni ilinniartitsinermi periutsit pitsaassusillit pingaartumik ilaapput, kisiannili aaqqissuussaanermi pissutsit aalajangersimasut allaaserinissaannut periutsit annertussusaat ilanngunneqassapput.

4.2 Suleriaatsit

Suleriaatsinik toqqaanermi allanngorartitsineq siuariartortitsinerlu tunngavigalugit ilinniartitsineq aaqqissuunneqassaaq, kisiannili aamma ilinniartut assigiinngitsut, taakku ilikkariaaseqarnerat pisariaqartitaallu annertuumik aamma isiginiarneqassallutik. Ilinniartut ilinniartitsinermi oqaatsinik siullertut oqaasillit aappaattullu oqaasillit isiginiarneqassapput.

Ilinniartitsinermi ilaavoq aaqqissuussaanermi ajornartorsiutinik aalajangersimasunik killilikkanillu sungiusarluni sulineq, ilinniartut taamaalillutik aaqqissuussaanermi periutsinik suliaqarnermik piginnaasaqalerniassammata.

Ilinniartitsineq ilinniagaqarneq imminut atasoq minnerpaamik ataaseq ilinniartitsinerup tamarmiusup minnerpaamik 10 procentianik annertussuseqartoq atorlugu aaqqissuuneqassaaq. Ilinniagaqarneq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut suliaqarfimmi piginnaasaminnik takutitsisinnaassusiat siuarsarlugu, taamaalillunilu Kalaallit Nunaanni sumiiffinni nunanilu tamani pissutsini ilinniartitsissummi atuagarsorneq atorlugu aaqqissuussaanermi ajornartorsiutinik oqalliseqarsinnaassusiat nalilersuisinnaassusiallu siuarsarlugu.

4.3 It

It pissusissamisuuginnartumik atortussatut ilinniartitsinermut ilaavoq, ilinniartullu sapinngisamik attaveqarnermi atortunut elektroniskiusunut internet-imullu isernissaminnut periarfissaqassapput.

It tusagassiissutillu ilinniartitsinermi suliamut atatillugu sakkutut atorneqassapput, ilinniartitsissumillu ilinniartup ilikkariartornissaanut ikorfartuutaallutik. Ilinniartitsineq aqqutigalugu ilinniartup periarfissat digitaliusut assigiinngisitaartut atornissaat inerisassavaa, tamatumunnga ilanngullugu allanik ataatsimooqatigiiffinni digitaliusuni suleqateqarneq.

Ilinniartitsinerup ilinniartup eqqarsaatigilluakkamik apersuusersuisumillu paasissutissanik toqqaasinnaanera, misissuisinnaanera naliliisinnaaneralu inerisaaqataaffigissavaa. Kiisalu ilinniartitsinerup ilinniartup internet-ip atornera attaveqariaatsillu pillugit apersuusersuisumik pissusilersornissaminik inerisaanissaa peqataaffigissavaa.

4.4 Ilinniartitsissummi oqaatsit

Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut ilinniartitsissumi oqaatsinik aammalu ilinniartitsissummi oqariaatsinik paasinnittarnerat atuisarnerallu aaqqissuussamik ineriartortinneqarluni. Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsissutit siulianni oqaatsinik oqariaatsinillu ilinniartut piffissap ingerlanerani paasinnilluarsinnaatikkiartortillugit atuisinnaalluartikkiartortillugillu.

4.5 Ilinniartitsissutinut allanut atassuteqartitsineq

Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq piffissat ilaanni ilinniartitsissutit akornanni suliaqartoqartarluni ilinniartitsissutinilu ilisimasaqarfiulersunut sanilliutitsilluni.

Ilinniartitsissut nunat tamat akornanni kulturillu assigiinngitsut akornanni ajornartorsiutit pillugit ilinniartitsissutinut allanut atassuteqarpoq. Ilinniartitsissut aammattaaq aaqqissuussaanermik, aqutsinermik sulisoqarnermillu ilusilersuinermut ineriartortitsinermullu atatillugu aamma inuussutissarsiutit pillugit politikkimi pissutsit pillugit ajornartorsiutinut atatillugu inuiaqatigiinnik ilisamatusarnermik imaluunniit pinngortitamik ilisimatusarnermik ilinniartitsissutinut atassuteqarpoq.

5. Nalilersuineq

5.1 Ingerlaavartumik nalilersuisarneq

Ilikkagassatut anguniakkat ingerlaavartumik nalilersuisarnermi tunngaviupput. Inunnik ataasiakkaanik ilitsersuineq nalilersuinerlu aqqutigalugu ilinniarnerup ingerlanerani tamani ilinniartut ilinniartitsissummi killiffimminni qaffasissutsiminnik ineriartornerminnillu ersarissumik paasisaqalissapput. Sammisaqarnerit ilinniartitsissummi pissarsinermik inuit ataasiakkaat ataatsimullu qisuariaateqartarnerannik annertusaasut ilanngunneqassapput.

5.2 Misilitseriaatsit

Oqaasertat siumut ilisimaneqanngitsut apeqqutillu arlallit atorlugit suliaq tunngavigalugu oqaluttariarsorluni misilitsittoqassaaq.

Piareersarnissamut minutsit 40-t missaanni piffissaliisoqassaaq, piffissarlu soraarummeerfik soraarummeertumut ataatsimut minutsit 20-it missaaniissaaq. Soraarummeertup soraarummeertitsisullu oqaloqatigiinnerisigut soraarummeertitsineq ingerlanneqassaaq.

5.3 Naliliinermi tunngaviit

Saqqummiinernik naliliinermi ilikkagassatut anguniakkat soraarummeertup qanoq annertugisumik malinninnera tunngavigalugu naliliisoqassaaq. Soraarummeertup piginnaasai uku pingaartinneqassapput:

a) suliaqarfimmi ilinniakkanik aaqqissuussinera ingerlatitseqqiineralu,
b) suliaqarfik pillugu tunngavilersueriaasia
c) suliaqarfimmi piginnaasanik takutitsinera aamma
d) Kalaallit Nunaanni sumiiffinni nunallu tamat akornanni pissutsini ilinniartitsissummi atuagarsorneq atorlugu aaqqissuussaanermi ajornartorsiutit pillugit oqalliseqateqarnera nalilersuineralu.

Ataatsimut nalilersuineq tunngavigalugu karakteriliisoqassaaq.

Programmeeriineq B – 2021

1. Ilinniartitsissutip siunertaa
Programmeeriineq qarasaasiatigut aqutsissutinik sananissamut periutsinik teknikkinillu atorneqartartunik imaqarpoq. Ilinniartitsissut tassaavoq ilinniartitsissut misilittaariaatsit pilersitseriaatsillu pingaartillugit tekniskiusoq nutaaliorfiusorlu, tassanilu atuartoq suliassaqarfinni assigiinngitsuni amerlasuuni ajornartorsiutinut aaqqiissutissiornissamut programmeeriisinnaalissaaq. Taassuma saniatigut ilinniartitsissut tassaavoq ilisimasanut piginnaasanullu tunngavoq kiisalu tekniskiusut pilersitsisarnerillu imminnut tapitartuunnerisigut ilinniartitsissummik sammisassaqarluartitsillutik. Ilinniartitsissut atortut programmeererneqarsinnaasut aallaavigalugit teknologikkut aaqqiissutit tunngavigalugit qarasaasiatigut aqutseriaatsinik programmeeriinissamullu pisariitsunik imaqarpoq.

2. Ilinniartitsissutip siunertaa
Ilisimasat piginnaasallu
Ilinniartitsissutip siunertaa tassaavoq programmeeriinermut siammasinnerusumik assigiinngiiaarnerusumillu ilisarititsineq. Ilinniartitsissummi atuartut ilinniartinneqassapput qanoq qarasaasiatigut aqutsissutit pilersinneqartarnersut, kiisalu nunarsuaq tamakkerlugu, nunamut tamarmut najukkamilu ajornartorsiutinut aaqqiissutaasinnaasut.

Inuttut inuillu akornanni attaveqaqatigiittarnermi piginnaasat
Ilinniartitsissut atuartut logiskimik, periuseqarluni pilersitsiniarlunilu eqqarsartariaaseqarnermik piginnaasaqalernikkut kiisalu ilinniarnermi ilinniaqqinnissamullu atatillugu atuartitsissutinut allanut atorsinnaasunik qarasaasiatigut piginnaasanik programmeeriinermut tunngasunik immikkut piginnaasaqalernikkut ilisimasassanik nalinginnaasunik ilisimasaqalernissaannut ilinniarnissamullu piginnaasalernissaannut. Ilinniartitsissut atuartut nunarsuaq tamakkerlugu teknologi-qarnikkut siuarsimaqisumi periarfissaannut iluaqutaassaaq.

Ilikkagaqartarnermi sulinermilu piginnaasat
Ilinniartitsissummi suliaqarnermi atuartut programmeeriineq iluaqutsiullugu paasissutissanik assigiinngitsunik suliarinnissinnaalissapput, misissuisinnaalissapput ingerlarnanillu nassuiaasinnaalissallutik.

Kulturi inuiaqatigiillu pillugit piginnaasat
Ilinniartitsissut inuttut paaserusutanik, pilersikkusutanik ilisimasassiariumasanillu naammassinninnissaq siunertaralugu programmeeriinissamut ilusilersuinissamut kiisalu inuit, kattuffiit inuiaqatigiillu iluaqutissaattut aaqqiissuteqarnissamut siunertaqarpoq.

3. Ilikkagassatut anguniagassat imaalu

3.1. Ilikkagassatut anguniagassat:

Atuartut makkuninnga piginnaasaqalissapput:

a) programmip piginnaasai atorlugit nutaamik paasisassarsinissaq ajornartorsiummilluunniit aaqqiissuteqarnissat siunertaralugu programmeeriineq atorlugu sammisamik ajornartorsiummilluunniit misissuisinnaaneq
b) ilinniartitsissutit allat akuutillugit ajornartorsiutinik suliaqarsinnaaneq
c) Programmeeriinermi oqaatsit katitigaanerinik annertuunik atuisinnaaneq
d) Programmit arkitekturiisa siammasissusaasa annertussusaannik nassuiaaneq, matumani atuuffiisa atortussaaffiisalu ataqatigiinneri ilanngullugit
e) Aalajangersaanissamut modellit pisariitsunut nassuiaaneq taakkuninngalu programmini ilusilersorluakkani piviusunngortitsineq kiisalu taakkuninnga misilleraaneq
f) Programmit annertuut/siuarsimasut naqqissornissaat, naleqqussarnissaat annertusinissaallu
g) ilinniartitsissutip suussusianik periusaanillu ilisimasaqarnermik takutitsineq,
h) programmeeriinerup ingerlarnani annertusiartortumik periuseqartumillu sulineq.

3.2. Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit

Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit ukuupput:

a) Programmeeriinermi oqaatsit programmillu sananeqaataasa sannai, soorlu: variabler, typer, udtryk, kontrolstrukturer, parametrisering/abstraktionsmekanismer, rekursion, polymorfi aamma algoritmemønstre.
b) pisut aallaavigalugit sunniuteqaqateqarnissaq aqutsissutillu akornanni sunniuteqaqateqarnissaq siunertaralugit programmit avatangiisinut sunniuteqaqateqarnerisa arkitekturia
c) Programmit ilaat uteqqiattut biblioteksmodulillu
d) programmeeriinerup ingerlarnani suleriaatsit aqutseriaatsillu, matumani misilittaanerit kukkunersiuinerillu ilanngullugit
e) programmeriinermut nassuiaatit siammasissut uppernarsaanerlu.

3.3. Ilassutitut ilinniakkat

Ilinniartut taamaallaat pingaarnertut ilinniakkat atorlugit ilikkagassatigut anguniakkat angusinnaassanngilaat.

Ilinniarnermi ilinniartitsissutinut allanut suliatigut ataqatigiinnernut atatillugu ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit paasilluarnissaat pulaffigilluarnissaallu siunertaralugu ilassutitut ilikkagassat toqqarneqassapput. Ilassutitut ilinniakkat ilaat ajornanngippat ilinniartut peqataatillugit toqqarneqassapput. Qarasaasialerinermut allattukkat tuluttoortut atuagassatut ilaassapput.

4. Ilinniartitsinerup aaqqissuunneqarnera

4.1 Ilinniartitseriaatsimi periutsit

a) Ilinniartitsinerni ilinniartut ilinniakkani qaffasissusiat ilisimasaallu aallaavigineqassapput.
b) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitseriaatsit assigiinngitsut paarlakaajaanneqassallutik.
c) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut soqutigisaat pisariaqartitaallu isiginiarneqassallutik, taaamaalilluni ilinniartut ilinniartitsissutip pissanganartuuneranik, naleqquttuuneranik soqutiginartuuneranillu misigisaqarnissamut periarfissinneqassallutik.
d) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut soqutigisaat pisariaqartitaallu isiginiarneqassallutik, taaamaalilluni ilinniartut ilinniartitsissutip pissanganartuuneranik, naleqquttuuneranik soqutiginartuuneranillu misigisaqarnissamut periarfissinneqassallutik.
e) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniagaqarnerup ingerlanneqarnerani sammisanilu ineriartortitsinermi ilinniartitsissut siuariarfiussalluni, tassa ilinniartitsissummi oqaatsit oqariartaatsillu ineriartorfiussallutik, taamaalilluni ilinniartut namminneerlutik suliariaaseqarnissamik ajornakusoortunillu eqqarsartarnissamut piffissap ingerlanerani sungiusarneqassallutik.
f) ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq inuiaqatigiinnut avatangiiserisanut annertunerpaamik attuumassuteqalersillugu

Atuartitsineq sammisat suliniutissallu arlallit aallaavigalugit aaqqissuunneqassaaq. Atuartitsinerit, misileraanerit, sungiusarnerit suliniutillu tamakkiisumik takunnissinnaatitsinikkut paarlakaatsinneqassapput. Ilinniartitsinermi tunngaviit akuerisat suliamullu naapertuuttut atornerisigut atuartitsineq aaqqissuunneqassaaq.

4.2 Suleriaatsit

Atuartitsinermi teknologii atuuffinnik programmeerikkanik imalik aallaavigineqassaaq. Atuartup ulluinnarni oqaluttarnermisut programmit piginnaasaat pillugit nassuiaasinnaanissaa kiisalu taakku piginnaasat naapertuuttumik programmeeriinermi oqaasinngortitsisinnaanissaa pingaartinneqassaaq. Programmeeriinermi oqaatsit ataatsit atuartitsinermi tunngavissatut toqqarneqassapput. Qarasaasiatigut aqutsissutit allallu teknologit atorneqartut atuartunit ilisimaneqarluartut assersuutigineqarlutik sulisoqassaaq. teknologinik atorneqartunik suliaqarnikkut atuartut siunissami programmeriinermik allaniluunniit suliassaqarfinni programmeeriisinnaaneq pisariaqarfiusumi sulilernissaannut namminneq piginnaasatik soqutigisatillu eqqarsaatersuutigisinnaalissavaat.

Atuartitsineq inoqatinut sammisaqarnikkut aamma/imaluunniit avataaneersunik suleqateqarnikkut aaqqissuunneqassaaq, atuartitsissutillu atorneqarsinnaaffiinik suliffissaasinnaasunillu periarfissanik assersuusiortoqartassalluni. Atuartitsineq tamanik

takunnissinnaatitsisarnikkut suliniuteqartitsinikkullu atuartitsisarnikkut assigiinniiaartuutinneqassaaq. Atuartitseriaatsip imarisaasa nalunassusaat aaqqiissuteqarniarnermilu nammineertitsineq atuartitsinermi annertusiartortinneqassapput. Suliniummut uppernarsaat, suliamut uppernarsaariaatsimut naapertuuttunngorlugu, suliarineqassaaq. Atuartitsineq ima aaqqissuunneqassaaq, atuartut paasisassarsiorlutik pilersitsiniarlutik peqatigisaanillu aaqqiissuteqarniarnerminni programmeeriinerinilu suleriaaseqarlutik sulissallutik.

Atuartitsinerup piffissaani naggasiiffiusumi atuartut eqimattani marlukkaarlutik pingasukkaarlutilluunniit soraarummeerutissaminnik suliaqarnerminni ilinniartitsisumit siunnersorneqarnissaannut akunnerit atuartitsiviusut 20-it immikkoortinneqassapput. Periarfissaanngippat kissaatigineqanngippalluunniit, atuartut ataasiakkaarlutik sulitinneqarsinnaapput. Soraarummeernissamut suliniut tassaassaaq tunisassiaq (produkt) kiisalu eqikkaaneq. Eqikkaanermi tunisassiap naammassinissaanut pilersikkiartuaarneqarnera uppernarsarneqassaaq annerpaamillu quppernernik tallimanik takissuseqassaaq, tassanilu kodit, rutediagrammit, ilanngussat allallu ilanngunnagit. Soraarummeernissamut suliniut suliniutissatut suliassaq atuarfimmit tunniunneqartoq naapertorlugu suliarineqassaaq. Eqimattat soraarummeernissamut suliniuteqartut suliniut pillugu nassuiaammik ataatsimoorussamik allassapput, soraarummeertullu ataasiakkaat sammisaat pillugit nassuiaatit ilanngunneqassallutik. Suliniut pillugu nassuiaat suliassami siammasissusaa naammappat qaffasissusaalu naapertuuppat atuarfimmit akuerineqassaaq. Soraarummeernissamut suliniutip eqikkarnera ataasiakkaanit suliarineqassaaq. Piffissaq tunniussiffissaq nalinginnaasuimik kingusinnerpaamik soraarummeernerup piffissaata allaartinnginnerani sap. ak. sioqqullugu inissinneqassaaq. Soraarummeernissamut suliniut tunngaviatigut inaarutaasumik killiffimmut karakteeritut ilaatinneqassaaq, taamaattumik tunniussisoqassappat, misilitsinnermilu tunngaviulluni. Soraarummeernissamut suliniutip eqikkarnera misilitsinneq sioqqullugu soraarummeertitsisumit naqqinneqassanngilaq oqaaseqarfigineqaranilu. Atuartup nammineerluni ullorsiutimini suliaminik ineriartortitsimanini uppernarsassavaa. Ullorsiutini uppernarsaaneq qarasaasiatigut aqutsissutiniissinnaavoq, programminiissinnaavoq, allakkianiissinnaavoq, eqikkaanermiissinnaavoq, programmit pillugit nassuiaatiniissinnaavoq flowchartsiniluunniit.

4.3 IT

Ilinniartitsissummi programminik qarasaasiatigullu aqutsissutinik ineriartortitsinermik suliaqarnermi suliaqarnermi nalinginnaasumillu digitalitigut piginnaasat pissarsiarineqassapput, tamannalu ilinniartitsissummi ilinniaqqinnissamut digitalitigut inerissimanermut piumasaqaammut iluaqutaassaaq.

- Programmeeriinissamut sakkussat, uppernarsaataassutaasinnaasut misiliguteqartitsisinnaasullu atorneqassapput, soorlu teknologiimi paasissutissanut sakkussat allat pisariaqartinneqartillugit ilanngunneqartassasut.

- Internetsi paasissutissanik, ilitsersuutinik, assersuutinik, programmit ilaannik biblioteksmodulinillu ujarliutitut atorneqassaaq, piginneqqaartussaatitaanermut inatsit uppernarsaanissamut piumasaqaatit malillugit.
- Teknologiit aalajangersimasut pillugit ilikkagassanik nalinginnaasunngorsaanernillu suliaqarnermi atuartut pissarsiffiit pinngoqqaarfii atussavaat (assersuutigalugu programmeeriinermi oqaatsit, paasissutissat diagrammillu).
- Atuartut qarasaasiatigut aqutsissutiminni digitaliusunik uppernarsaanernik suliaqassapput, ilaatigut modellit atorlugit programmeeriinermilu kodeni oqaaseqaateqarnikkut.

4.4 Ilinniartitsissutinut allanut atassuteqartitsineq

Ilinniartitsissutip imarisaasa pingaarnerit ilaat ilassutitullu ilinniartitsissutissaq toqqarneqassapput sammineqarlutillu taamaalillutik ilinniakkatigut sammivimmi ilikkagassatigut atassuteqartitsineq nukittorsarneqassalluni. Ilinniartitsinerup aaqqissuunnerani atuartut ilisimasaat piginnaasaallu ilinniartitsissutinit allaneersut atuartut tamarmik immikkut pigisaat ilanngunneqassapput, taamaaliornikkut sammisanik sanillersuussinissamut ilinniartitsissummi ilikkagassanut nalinginnaasunut iluaqutaassallutik. Ilinniartitsissut ingerlatsinerni arlalinni ilaappat, atuartut ilinniartitsissutini pineqartuni ilinniartitsissutit qassiit akimorlugit ajornartorsiutinut aaqqiissuteqarnissamut ilisimasaminnik periutsiminnillu qanoq toqqaassanerlutik suliarinnissanerlutillu eqqarsaateqarsinnaanissaat pingaartinneqassaaq. Atuartitsinermi programmeeriineq ilinniartitsissutini allani suliassanik naammassinnissinnaanermut iluaqutaasinnaanissaa pingaartinneqassaaq. Atuartut ilinniartitsissutaannit allanit ajornartorsiutit ilanngunneqarsinnaapput, atuartullu ajornartorsiutinik aaqqiissuteqarnissamut paasisaqarnissamullu nutaaliornikkut programmeeriineq atorluarsinnaassavaat taamaaliornikkullu programmeeriinikkut nutaanik isumassarsiorsinnaassallutik. Soraarummeernissamut suliniut ilinniartitsissummi allami suliniutip ilaattut ilinniartitsissummilluunniit allamit ilisimasanik ilanngussuinikkut ilusilersorneqassaaq.

5. Nalilersuineq

5.1 Nalilersuisarneq

Atuartut piffissami atuartitsiffiusumi tunisassianik aalajangersimasunik amerlassusilinnik programminik qarasaasiatigullu aqutsissutinik uppernarsaatitalinnik tunisassiussapput. Atuartut allakkianik, tunisassianik uppernarsaatinillu ullorsiutiminni katersissapput, taakkulu atuartut imminnut nalilersuinerannut siunissamilu ilinniartitsisumik oqaloqateqarnermi utertiffigineqarnermilu nalilersuinissamut atatillugit atorneqassapput. Nalilersuinermi atuartup ilinniartitsissummi anguniakkamut piviusunngortitsinissamut atatillugu killiffia inissisimaffialu ataasiakkaarinikkut nalilersorneqassapput.

5.2 Misilitseriaaseq

Soraarummeersitsisup suliassatut suliniutissiai tunngavigalugit oqaluttariarsorluni

misilitsittoqassaaq., tak. imm. 4.2., suliassamullu ilanngussaq makitsinikkut tunniunneqartoq. Misilitsinnginnermi atuarfik eqikkaanernit assersuutinik, soraarummeernissamut suliniut pillugu allattorsimaffik kiisalu suliassat ilanngussallu ilanngullugit censorimut nassiussissaaq. Soraarummeertitsisoq censorilu misilitsinnissamut oqaluttariarsornertaa sioqqullugu soraarummeernermi suliniummi suut ajornartorsiutit soraarummeertup itisilertariaqarneraat oqallisigissavaat. Suliassat misilitsinnermi tunngaviusunut ilaasut kattullugit ilinniartitsissummi anguniakkanut naapertuutissapput. Suliassat makitsinikkut agguaanneqassapput. Suliakkiissutissat ataasiakkaat atuaqatigiiaanut ataatsimut amerlanerpaamik pingasoriarlugit atorneqarsinnaapput. Misilitsinneq minutsit 30-t missaani sivisusseseqassaaq. Minutsit 60-t missaanni piareersartoqassaaq. Soraarummeernermi soraarummeertup soraarummeernermi suliniutaa aallaavigineqassaaq, ingerlaneranilu soraarummeertitsisumit apeqqutit piareersakkat apeqqutigineqartassallutik. Soraarummeerneq kingorna oqaloqatigiinngoriartussaaq suliassarlu aallaavigalugit soraarummeertup soraarummeertitsisullu akornanni pissalluni.

Naliliinermi tunngaviit

Nalilersuinermi soraarummeertup ilinniartitsissummi ilikkagassatut anguniakkanik, imm. 3.1-imi taagorneqarnerat naapertorlugu, qanoq annertutigisumik angusisimanera nalilerneqassaaq. Misilitsinnermi ilinniartitsissut ilinniartitsissutinut allanut akulerutsillugu soraarummeertup makkuninnga piginnaasaqarnissaa pingaartinneqassaaq:

- ilinniartitsissutip suussusianik periusaanillu ilisimasaqarnermik takutitsineq,
- ilinniartitsissutit allat akuutillugit ajornartorsiutinik suliaqarsinnaaneq.

Soraarummeertup oqaluttariarsorluni soraarummeernermi suliniut suliassarlu pillugit saqqummiussineranik ataatsimut nalilersuineq tunngavigalugu ataatsimik karakteerilerneqassaaq.

Psykologi C - 2022

1. Ilinniartitsissutip inissisimanera
Psykologimi pineqarput inuit inuunermi pisuni aalajangersimasuni qanoq malugisaqartarnersut, eqqarsatarnersut, iliuuseqartarnersut inerikkiartornersullu. Ilisimatisusarnermi psykologimi pinngartitamik ilisimatusarneq, inuiaqatigiinnik ilisimatgusarneq inulerinermilu periutsi atorneqarput, ilisimatusarnermilu paasisat inuit pillugit paasisaqartarnermi pissutsini assigiinngitsorpassuarni atorneqartarput. Ilinniartitsissutip oqaluttuarisaanermi tunngavia filosofimi ilisimatusarnermilu atuagarsornermik pilersitsisarnermik imaqarpoq. Ilinniarnertuunngorniarfimmi psykologimut ilaapput inuit atugarisaannik psykologimi, inikkartortarnermi psykologimi, immikkoortuni isiginnittarnermi eqqarsatarnermilu aamma ilikkagaqarnermi kiisalu inuttut pissutsinik kinaassutsimillu ilisimatusarnerit atugarnermillu pilersitsisarnerit nutaanerusut.

2. Ilinniartitsissummi siunertat
Ilisimasat piginnaasallu
Ilisimatusarneq tunngavigalugu psykologimi pingaarnertut ilinniakkani periutsinilu ilinniartut imatut piginnaasaqartigissapput psykologimi pissutsinik ilinniartitsissutip nalinginnaasuunerani nalilersuisinnaassueqassallutik qisuariarsinnaassuqassallutillu tamassuminngalu ilakkagaqarnissamik piumassuseqassallutik kiisaalu psykologimi atuagarsorluni nassuaatit naleqassusiannik tunngaviusumik annertussusilimmik isummersorsinnaassallutik.

Ilikkagaqartarnermi sulinermilu piginnaasat
Ilinniartut psykologimi ajornartorsiutinik isornartorsiuillutik nalilersuisarnermik piginnaasaqassapput ilaatigullu psykologimi atuagarsornermik misilittagaqarlunilu ilikkagaqartarnermik aaqqissuussisinnaallutik nalilersuisinnaallutillu. Ilinniartut tassunga atatillugu ataatsimut isiginillutik pinngortitamik ilisimatusarnermik, inuiaqatigiinnik ilisimatusarnermik inulerinermillu ilinniartitsissutit suliamik ingerlatsinermi ilanngullugit psykologimik suliaqarsinnaassallutik.

Inuttut inuillu akornanni attaveqaqatigiittarnermi piginnaasat
Ilinniartut namminneq ilinniaqarnermi periutsiminnik qisuariaateqarsinnaassapput allanillu suleqateqarsinnaassallutik. Ilinniartut suliamik ingerlatsineq tunngavigalugu inuttut, inuit attaveqatigiittarneranni kulturikkullu pissutitsit tunngavigalugit inuit assigiinngiiaartuunerannik paasinnissinnaassapput ataqqinnillutillu. Tassunga atatillugu inuttut kinaassusertik, namminneq periarfissanik inuillu akornanni attaveqartarnertik inerikkiartortissinnaasavaat.

Kulturikkut inuiaqatigiillu akornanni piginnaasat

Ilinniartut suliamik ingerlatsineq tunngavigalugu aamma imminnut avatangiisiminnillu paasinninneq tunngavigalugu nuarsuarmi allanngorartumi qanilliartorfiusumilu iliuuseqarsinnaassaput.

3. Ilikkagassatut anguniakkat imarisaalu

3.1 Ilikkagassatut anguniakkat

Ilinniartut uku piginnaalissavaat:

a) ilinniartitsissummi iinniakkanik siamasissumik ilisimasaqarnertik takutissinnaassavaat, pingaartumik inuttut nalinginnaasumik iliuuseqartartunut tunngatillugu,
b) psykologimi atuagarsornermik taaguutinillu pingaarnernik nassuiaasinnaassapput isornartorsiuillutillu isummersinnaassallutik,
c) ajornartorsiutinik aalajangersimasunik maannakkullu ilinniakkanik psykologi ilisimasanik toqqaasinnaassapput atuisinnaallutillu, taakkunganngalu suliamik ingerlatsineq tunngavigalugu isornartorsiuillutik isummersinnaassallutik,
d) psykologimi ajornartorsiutinik nassuiaanissamut pissutsit assigiinngitsut, ilanngussinnaassavaat, tassunga ilanngullugu ilisimatusarnermi atuagarsornermi psykologimi atuagarsornermik inissiisinnaassallutik,
e) psykologimi ilisimatusarnermi ilinniartitsissummi ilisimatusarnermi periutsit ileqqorissaarnermilu ajornartorsiutinik tunngaviusumik ilisimasatik takutissinnaassavaat kiisalu ulluinnarni psykologip psykologilu tunngavigalugu ilisimasat immikkoortissinnaassaalugit,
f) inuit iliuuseqartarnerannut tunngatillugu kulturimi pissutsit pingaaruteqassusiat nalilersorsinnaassavaat,
g) kinaassusermik pinngortitsineq pillugu psykologimi atuagasornermi ilisimasat takutissinnaassavaat aamma
h) erserqqarissumik eqqortumillu suliamik ingerlatsinermi taaguutit atorlugit psykologimi ilisimasaminnik ingerlatitseqqiisinnaassapput.

3.2 Ilikkagassatut anguniakkat imarisaalu

Ilikkagassatut anguniakkat

Ilinniartut uku piginnaalissavaat:

Inuit attaveqaqatigiittarneranni psykologi

a) ataatsimoortut pillugit psykologimi suleriaatsit inuillu attaveqaqatigittarnerisa sunniutai aamma
b) inuit attaveqaqatigiittarnerminni takunnissinnaanerat eqqarsaateqarsinnaanerallu, tassunga ilanngullugit pissutsit assigiiaartut pigiliutiinnakkanillu isumaqartarnerit.

Ineriartorneq pillugu psykologi

c) inuit piffissami sivisuumi ineriartornerat, tassunga ilanngullugit kingornussat, avatangiisit kulturillu pingaaruteqassusiat aamma

d) isumassuineq, ajuallajassuseq aamma inuunermi atugassarititat apeqqutaatinnagit akiuussinnaassuseq.

Pissutsinik takunnissinnaaneq eqqarsaateqarsinnaanerlu aamma ilikkagaqartarneq

e) psykologip, inuit attaveqaatitigiittarnerisa kulturimilu pissutitsit ilikkagaqartarnermut, silassorissusermut, piumassuseqartarnermu eqqaamannissinnaanermullu pingaarutaat aamma
f) paasinnittarnerup eqqarsaateqartarnerullu inuit avatangiisiminnik paasinnittarnerannut pingaaruteqassusiat.

Kulturi kinaassuserlu

g) kinaassuseq inuttullu qanoq ittuuneq aamma
h) kulturikut allanngornerit kinaassutsillu ineriartornera.

3.3 Ilassutitut ilinniakkat

Ilinniartut taamaallaat pingaarnertut ilinniakkat atorlugit ilikkagassatigut anguniakkat angusinnaassanngilaat. Psykologimi ilassutitut ilinniakkat ilinniakkanut pingaarnernut atassuteqartitsissapput itisiliillutillu ilinniartitsissummilu ilisimasanik annertusaassallutik, ilinniartut taamaalillutik ilikkagassatut anguniakkat angusinnaaniassammatigit. Ilassutitut ilinniakkat ilinniakkat pingaarnerit ilanngullugit imatut aaqqissuunneqarsinnaapput ilinniakkat sammiviini aalajangersimasuni ilinniakkanut atassuteqartitsinermut tapersiillutik. Ilassutitut ilinniakkat pingaartumik ukuninnga tapersiisussanngorlugit toqqarneqarsinnaapput:

a) kulturimi psykologimi pissutsit,
b) peqqissutsimi psykologimi pissutsit,
c) tusagassiornermi psykologimi pissutsit,
d) iliuutsinut tungasut atorneqarsinnaasullu,
e) sulinermut inuussutissarsiornermullu tunngasut imaluunniit
f) ilisimatusarnermi pissutsit peqqissaarunneqartullu.

Pingaarnertut ilinniakkatullu ilassutitut ilinniakkat sapinngisamik Kalaallit Nunaanni nunallu tamat akornanni pissutsinut atassuteqartinneqassapput.

4. Aaqqissuussineq

4.1 Ilinniartitsinermik aaqqissuussineq

a) Ilinniartitsinerni ilinniartut ilinniakkani qaffasissusiat ilisimasaallu aallaavigineqassapput.
b) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsisut ilinniartullu akornani ilikkagaqartarnermi oqaloqatigiittarnerattut sapinngisamik isikkulerlugu.
c) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitseriaatsit assigiinngitsut paarlakaajaanneqassallutik.

d) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut soqutigisaat pisariaqartitaallu isiginiarneqassallutik, taaamaalilluni ilinniartut ilinniartitsissutip pissanganartuuneranik, naleqquttuuneranik soqutiginartuuneranillu misigisaqarnissamut periarfissinneqassallutik.
e) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniagaqarnerup ingerlanneqarnerani sammisanilu ineriartortitsinermi ilinniartitsissut siuariarfiussalluni, tassa ilinniartitsissummi oqaatsit oqariartaatsillu ineriartorfiussallutik, taamaalilluni ilinniartut namminneerlutik suliariaaseqarnissamik ajornakusoortunillu eqqarsartarnissamut piffissap ingerlanerani sungiusarneqassallutik.

Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq inuiaqatigiinnut avatangiiserisanut annertunerpaamik attuumassuteqalersillugu.

Aqqissuussinermi periuseq pingaarneq tassaavoq sammisat atorlugit ilinniartitsineq, tassani pingaarnertut ilinniakkani immikkoortut tamarmik ilinniartitsinerup naammassinerani misissorneqarsimassallutik. Ilinniartitseriaaseq suliaqarfimmi ingerlatsineq aallaavigalugu ilinniartut inuttut inuillu attaveqaqatigiittarneranni ineriartornerannut tapersiissaaq, ilinniarnermilu piginnaasat isornartorsiuilluni eqqarsarluni sulinikkut ilinniartitsissutinullu allanut attaveqartillugu ineriartortinneqassapput.

4.2 Suleriaatsit

Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut psykologimi pissutsinik ilinniartitsinermi ilaasunik ataatsimut isiginnillutik imminnullu atasunik paasisaqartillugit. Ilinniartitsineq aaqqissuunneqassaaq suleriaatsit ilinniartitsissumilu piumasaqaatit ilanngullugit aammalu assigiinngiiartumik pissuseqarnissaq siuariartornissarlu siunertaralugit ilinniartut nammineersinnaanerannik piumasaqaateqarluni, kisiannili aamma ilinniartut assigiinngiiartut, ilikkagaqariaasiat pisariaqartitaallu annertuumik isiginiarneqassallutik.

Ilinniartseriaatsit ilinniartitsissut qitiutillugit ilinniartullu qitiutillugit assigiinngiiaartinneqassapput aammalu pisunit ataasiakkaanit malittarisassamut eqqarsartarnermik tunngaviusumillu periutsinik nassuiaasiorneqarnikuunngitsunik tunngaveqarluni periutsit paarlakaajaartinneqassallutik, tassunga ilanngullugit suliniutit tunngavigalugit suleriuseqarnissamut periarfissiineq. Nunarsuarmut pissusivinnuta atassuteqartitsinissaq pingaartinneqassaaq. Tusagassiuutit paasissutissiinermulu teknologit assigiinngitsut ilanngunneqassapput.

4.3 It

It tusagassiissutillu ilinniartitsinermi suliamut atatillugu sakkutut atorneqassapput, ilinniartitsissumillu ilinniartup ilikkariartornissaanut ikorfartuutaallutik, ilaatigut paasissutissanik ujarlernertut ingerlatitseqqiinertullu iluseqartumik. Aammattaaq ilinniartitsissummut ilaavoq, paasissutissat psykologiimut tunngasut naapertuuttut tusagassiissutinit digitaliusuneersut atornissaat aamma psykologiimi suliamut tunngasutigut

aallaaveqarluni najoqqutassat psykologiimut tunngasut internetikkoortut nalilerlugillu oqallisigisinnaanissaat. Psykologiimik ilinniartitsinermi aammattaaq ilaatineqassapput tusgassiissutit inuit pissusilersortarnerinut, attaveqatigiittarnerinut aamma kinaassutsimik pilersitsisarnerinut pingaarutaat.

4.4 Ilinniartitsissummi oqaatsit

Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut ilinniartitsissummi oqaatsinik atuisarnerat ilinniartitsissummilu taaguutinik atuinerat aaqqissuussamik ineriartortinneqarluni. Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsissutit siulianni oqaatsinik oqariaatsinillu ilinniartut piffissap ingerlanerani paasinnilluarsinnaatikkiartortillugit atuisinnaalluartikkiartortillugillu.

4.5 Ilinniartitsissutinut allanut atassuteqartitsineq

Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq piffissat ilaanni ilinniartitsissutit akornanni suliaqartoqartarluni ilinniartitsissutinilu ilisimasaqarfinnut sanilliutitsilluni. Ilinniartitsissummi ilinniakkat ilinniartitsissutinut tamanut nalinginnaasumik atassuteqarpoq, taakkulu inunnik assigiinngitsunik iliuuseqarluni ilinniagaqarfiupput aammalu ilinniartitsissutini pineqartuni ataatsimut tapersiillutik eqqarsaasersornissamut annertunerusumillu paasisamasaqalernissamut periarfissiillutik.

5. Nalilersuineq

5.1 Ingerlaavartumik nalilersuineq

Ilinniartitsissuumi ilikkagassatut anguniakkat aallaavigalugit nalilersuineq aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsinermilu pitsaassuseq taperserlugu aaqqissuunneqassalluni. Ilinniartut inissisimanerminnik ingerlaavartumik ilisimasaqarnerisigut ilinniartut ilikkagaqartarnerminni siuariartornissaat nalilersuinermi qulakkeerneqassaaq. Ilinniatitsinerup ingerlanerani arlaleriarluni allakkatigut oqaasiinnakkullu nalilersuineq ingerlanneqassaaq. Taamaaliornikkut ilinniartitsinerup naammassinerani nalilersuineriaatsit assigiinngitsut atorneqarsimanissaat qulakkeerneqassaaq.

5.2 Misilitseriaaseq

Ilanngussami siumut ilisimaneqanngitsumi suliassaq tunngavigalugu oqaluttariarsorluni misilitsittoqassaaq. Ilanngussaq suminngaanik pissarsiarineqarimaneranik imaqassaaq. Suliassat qulequtserneqarsimassapput taassumalu ataani apeqqutinik ilitsersuutinik ilaqartinneqassallutik. Suliassaq ilanngussaq ilanngullugu annerpaamik quppernernik nalinginnaasunik pingasunik qupperneqassaaq, qupperneq nalinginnaasoq 2400-nik naqinneqarpoq, akunnequsiinerit ilanngullugit. Suliassat tamarmik sammisanik atuarneqarsimasunik imaqassapput.

Minutsit 48-t missaanni piareersartoqassaaq piffissarlu soraarummeerfik soraarummeertumut ataatsimut minutsit 24-t missaaniissalluni.

Soraarummeertitsineq soraarummeertup soraarummeertitsisullu oqaloqatigiinneratigut ingerlanneqassaaq.

5.3 Nalilersuinermi tunngaviit

Naliliinermi soraarummeertut ilikkagassatut anguniakkanik qanoq angusitiginersut tunngavigalugu naliliisoqassaaq.

Soraarummeertup ukunani piginnaasai pingaartinneqassapput:

a) psykologimi suliamik ingerlatsinermi ajornartorsiutinik aalajangersimasunik oqaluttuarneq,
b) psykologimi atuagarsorneq periutsillu atorlugit nalilersuineq,
c) psykologimi ajornartorsiutinik atassuteqartitsineq,
d) ilinniartitsissummi taaguutit atorlugit psykologimik ilisimasanik aaqqissuussineq ingerlatitseqqiinerlu aamma
e) suliamikingerlatsineq pillugu oqaloqatigiinnermut ilanngussaqarneq.

Soraarummeernermi ataatsimut nalilersuineq tunngavigalugu ataatsimik karakteeriliisoqassaaq.

Upperisalerineq C - 2022

1. Ilinniartitsissutip inissisimanera
Ilinniartitsissut upperisarsiorneq inuiaqatigiit Inuit upperisarsiornerannik nunarsuarmilu upperisarsiornermik imaqarneruvoq, ilaatigullu kristumiussutsimik tassunga ilanngullugit Inuit kristimiuunerat aamma upperisat kulturillu naapinnerat pinngitsoorani ilinniagassaapput. Ilinniartitsissummi qangali maannakkulu ileqqunik nunarsuaq tamaat isigalugu ingerlatitseqqiinerit ataatsimoortinneqarnerput. Ammasumik kinaassusersiornanilu isumaqarneq upperisarsiornermillu ilisimatusarneq tunngavigalugu qanga maannakkullu upperisat upperisanilu pingaarnerni pisut sammineqarput. Upperisarsiornermik paasinninnermi isummat allaaserinnittut, nassuiaasut isornartorsiuisullu samiisaqarluni ataatsimoortinneqarput, taakkulu uperisani nutaaliaasumik eqqarsaasersortarneq saqqummiunneqarluni, tassani upperisaqarnermik pingaarnerutitsinnginneq pillugu isummat. Ilinniartitsissut upperisanut aalajangersimasunut pituttorsimanngilaq. Upperisarsiorneq kulturimik paasinninnermut upperisallu Kalaallit Nunaanni inuiaqatigiinnut pingaaruteqarnerannik paasinninnermut tapersiivoq aammalu maannakkut nunarsuarmilu upperisanut assigiinngitsunut atassuteqatitsilluni.

2. Ilinniartitsissummi siunertat
Ilisimasat piginnaasallu
Ilinniartut upperisanik upperisarsiornermilu isunik ilisimasaqassapput paasinnillutillu aammalu upperisarsiornermik ilinniartitsissummi oqaatsinik tunngaviusumillu taaguutinik atuisinnaassallutik.

Ilikkagaqartarnermi sulinermilu piginnaasat
Upperisarsiornermi atuakkat ilinniartut nalilersorsinnaasavaat, nassuiarsinnaallugit atassuteqartissinnaallugillu. Ilinniartut aamma upperisarsiornermi upperisarsiorninngermilu pissusivinnik paasinnittarnermut tunngatillugu ilisimasaqassaput.

Inuttut inuillu akornanni attaveqaqatigiittarnermi piginnaasat
Ilinniartut upperisarsiornermik imatut ilisimasaqassapput upperisarsiornermik ilinniartitsissummut inuttut qiusariarsinnaallutik ilisimasanillu atuisinnaallutik. Ilinniartut nunarsuarmi sukkasuumik allanngoriartorfiusumi peqatigiittarnerullu annertusinerani kulturit akornanni inuiaqatigiinni upperisarsiornermik ingerlatsinermik ilisimasaqarneq tunngavigalugu kulturit akornanni naapitsisinnaassapput.

Kulturikkut inuiaqatigiillu akornanni piginnaasat
Ilinniartut upperisani ataasiakkaani upperisallu akornanni imminnut atanernik assigiinngiiaarnernillu ilisimasaqassapput aammalu upperisat inunnut ataasiakkaanut, peqatigiinnut inuiaqatigiinnullu pingaaruteqassusiat pillugu ilisimasaqassallutik. Ilinniartut imminnut avatangiisinillu imatut paasinnissapput nammineq isummersinnaanermut Kalaallillu

Nunaanni inuiaqatigiinni nunarsuarmilu inuiaqatigiinni peqataanissamut ilinniartitsissummi tunngavissiisinnaallutik.

3. Ilikkagassatut anguniakkat imarisaalu

3.1 Ilikkagassatut anguni

Ilinniartut uku piginnaalissavaat:

a) inuiaqatigiit Inuit upperisarsiorneranni pingaarnerit nassuiarlugit, Kalaallit Nunaanni Inuillu najugaqarfiini allani uppernarsarneqarneratut, tassunga ilanngullugu Inuit kulturiisa kristumiussutsimik Europamilu kulturinik naapitsinerat kiisalu kristumiuunnginnermi ileqqutoqqat kalaallit inuunermik paasinnittarnerannut sunniutaat, aamma ulluni nutaanerusuni,
b) kristumiussutsimi maannakkut, oqaluttarisaanermi sunniuteqartunillu pissutsit pingaarnerit nassuiarlugit,
c) nunarsuarmi upperisani ataatsimi-marlunni pissutsit nassuiarlugit,
d) upperisarsiornermi pisut pingaarnerit nassuiarlugi upperisarsiornermillu ingerlatsinermi tunngaviusumik oqariartaatsit atorlugit,
e) ilinniartitsissummi uppernarsaatit nalilersorlugit, nassuiarlugit attaveqartillugillu, tassunga ilanngullugit uperisarsiornermi nunami namminermi avataanilu atortut qanoq isiginniariaasiannik nalilersuineq, tassa peqataasunit avataaneersumillunniit isigalugit, immaqa upperisarsiornermik isornartorsiuilluni isummat,
f) upperisat taakkulu sunniutaannik oqaluttuarisaanerat, upperisarsiornernut nalinginnaasunut, upperisarsiornerunngitsumut imaluunniit upperisaq tunngaviginagu kulturimut eqqarsartariaatsinullu toqqakkanut tunngatillugu,
g) upperisat inuunnermillu isiginneriaatsit inunnut, inuiaqatigiinnut kulturimullu pingaaruteqassusiannik qisuariaateqarluni paasinninnermik takutitsineq,
h) suliamik ingerlatsineq tunngavigalugu nammineq allallu kulturikkut naleqartitaat pillugit oqallinnernut akuuneq, taamaaliorlunilu nunarsuarmi inuiaqatigiinnut tunngatillugu pitsaassuseqartitsileruni aamma
i) ileqqorissaarnermi ajortorsiutit oqaasertalersorlugit.

3.2 Ilikkagassatut anguniakkat imarisaalu

3.1 Ilikkagassatut anguniakkat:

a) inuiaqatigiit Inuit upperisaat, ilikkagassatut anguniakkani allaaserineqarneratut
b) kristumiuuneq, tassunga ilanngullugit Testamentitoqqami Testamentitaamilu oqaasertat, kristumiussutsip oqaluttuarisaanerani oqaasertat, maannakkullu kristiussutsimi oqaasertat,
c) nunarsuarmi upperisarsiorneq alla, tassunga ilanngullugit upperisarsiornermi pineqartumi qanga maannakkullu oqaasertat aamma
d) upperisarsiornermi pisut pingaarnerit, soorlu tusaamaneqartut, ileqqut, guutisiornerit, ileqqorissaarneq, ilinniartitsissutit, uppersarsiornermi misilittakkat upperisarsiornerillu aaqqissuussaanerat.

3.3 Ilassutitut ilinniakkat

Ilassutitut ilinniakkat pingaarnertut ilinniakkanik itiliissaput atassuteqartitsillunilu imaluunniit suliamik ingerlatsinerit nutaat imatut ilanngunneqassallutik ilinniartitsissummi oqaloqattuarisaanermi, maannakkut, inuiaqatigiinni ileqqorissaarnermilu pissutsit saqqummersinneqassallutik.

Ilassutitut ilinniakkanut ilaapput sammisat ileqqorissaarnermut, filosofimut, upperisarsiornerni inunnut, upperisarsiornermi psykologimut imaluunniit upperisarsiornermi filosofimut tunngasut. Tassunga taarseriullugu ilanngunneqarsinnaapput upperisarsiornermik ingerlatsinermi sammisat tunngavilersorluakkat, tassanilu misilittakkat tunngavigalugit misissuinerit ilanngunneqarsinnaapput aammalu nammineq toqqakkamik upperisaq alla atuarneqarsinnaalluni.

Pingaarnertut ilinniakkatullu ilassutitut ilinniakkat sapinngisamik Kalaallit Nunaanni nunallu tamat akornanni pissutsinut atassuteqartinneqassapput.

4. Aaqqissuussineq

4.1 Ilinniartitsinermik aaqqissuussineq

a) Ilinniartitsinerni ilinniartut ilinniakkani qaffasissusiat ilisimasaallu aallaavigineqassapput.
b) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsisut ilinniartullu akornani ilikkagaqartarnermi oqaloqatigiittarnerattut sapinngisamik isikkulerlugu.
c) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitseriaatsit assigiinngitsut paarlakaajaanneqassallutik.
d) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut soqutigisaat pisariaqartitaallu isiginiarneqassallutik, taaamaalilluni ilinniartut ilinniartitsissutip pissanganartuuneranik, naleqquttuuneranik soqutiginartuuneranillu misigisaqarnissamut periarfissinneqassallutik.
e) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniagaqarnerup ingerlanneqarnerani sammisanilu ineriartortitsinermi ilinniartitsissut siuariarfiussalluni, tassa ilinniartitsissummi oqaatsit oqariartaatsillu ineriartorfiussallutik, taamaalilluni ilinniartut namminneerlutik suliariaaseqarnissamik ajornakusoortunillu eqqarsartarnissamut piffissap ingerlanerani sungiusarneqassallutik.
f) ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq inuiaqatigiinnut avatangiiserisanut annertunerpaamik attuumassuteqalersillugu.

Upperisat immikkuullarissutut, kulturimik oqaluttuarisaanermillu pilersitsisartut isigineqartarput, tamarmik immikkut immikkuullarissumik isikkoqarlutik ajornartorsiuteqarfiullutillu, aammalu upperisarsiornermi pisut immikkoortinnerat atorlugu sanilliussilluni isiginnittoqartarluni.

4.2 Suleriaatsit

Ilinniartitseriaatsit ilinniartut ilinniartitsissummi oqaatsinik atuinerannik, qisuariartarnerannik ajornakusoortumillu eqqarsariarsinnaanerannik ineriartortitsisut. Ilinniarnermi siuariartoqassaaq, ilinniartut taamaalillutik ilinniartitsissummi nammineerlutik pissarsinissamut ingerlatitseqqiisarnermillu piffissap ingerlanerani sungiusartinneqassallutik. Suleriaatsinik toqqaanerit pisuni tamani allanngorartitsinermik siuariartornermillu tunngaveqassapput, taamaalilluni allanngorartumik aaqqissuussisoqassalluni, tassunga ilanngullugit klassini ilinniartitsineq, ataasiakkaarluni suliaqarneq, marlukkaarluni suleqatigiiaarlunilu sulineq. Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut ilinniartitsissummi oqaatsinik siullugu oqaasillit aappaattullu oqaasillit isiginiarneqassallutik, imaalillugulu ilinniartut ilinniakkanik erseqqarissumik aaqqissuussamillu saqqummiisinnaassusiat atorlugu ilinniartut tunngavilersuisarnermik piginnaasaat taperserneqarlutik.

Ilinniartitsissummi sammisanut pingaarnertut ilinniagaqarneq tassaavoq oqaasertanik nalilersuilluni, nassuiaasorluni atassuteqartitsillunilu suliaqarneq. Aammattaaq pissarsiat allat atorneqassapput, soorlu assit, upperisarsiornermi atortut, nipilersorneq, apersuineq, suliaqarfinni paasiniaalluniluunniit pulaarnermi paasisat. Illisimasat tunngaviusut pisriaqartut saniatigut saqqummiinikkut qulakkeerneqassaaq, soorlu ilinniartitsissummi atuakkat, quppersakkat internetimilu paasissutissat.

IT paasissutissanik ujarlernermi, upperisarsiornermi atorunik saqqummiinermi atorneqassaaq, tassunga ilanngullugit ilinniartitsissut saqqummiineranni, ilinniartut saqqummiineranni isumasioqatigiinnernilu, immaqalu kulturi pillugu qarasaasiami nalunaarsuiffimmut ammasumut ilanngutassiornermi.

4.3 It

It ilinniartitsinermut assigiinngitsunik periuseqarluni ilaatineqassaaq, tamatumanilu ilikkagassatut anguniakkanik sulianut aamma ilinniartitseriaatsitigut tunngavinnut kiisalu ilinniartut digitaliusumik peroriartornerinut tapertaassalluni.
Internet tusagassiissutillu elektroniskiusut allat upperisanut aamma upperisalerinermi ajornartorsiutinut atatillugu tunngavissiornermi ilaatinneqassapput.

Ilinniartut ilinniartitsissummut atatillugu IT-mi sakkussat assigiinngitsut atortassavaat, aamma internetikkut atortussanut tunngavissanullu naleqqiullugu apersuusersuisumik eqqarsaatigisamillu qanillattuinissamut sungiusarneqassallutik. Ilinniartut paasissutissanik ujarlernermik sungiusarneqassapput aamma taakku qanoq naapertuutsiginerisa, siunertaasa uppernassusaasalu nalilernissaannik sungiusarneqassallutik, tamatumunnga ilanngullugu atortussat iluminniit avataanniilluunniit erseqqissaavigineqarnersut.

4.4 Ilinniartitsissummi oqaatsit

Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut ilinniartitsissummi oqaatsinik atuisarnerat ilinniartitsissummilu taaguutinik atuinerat aaqqissuussamik ineriartortinneqarluni. . Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsissutit siulianni oqaatsinik oqariaatsinillu ilinniartut piffissap ingerlanerani paasinnilluarsinnaatikkiartortillugit atuisinnaalluartikkiartortillugillu.

4.5 Ilinniartitsissutinut allanut atassuteqartitsineq

Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq piffissat ilaanni ilinniartitsissutit akornanni suliaqartoqartarluni ilinniartitsissutinilu ilisimasaqarfinnut sanilliutitsilluni. Ilinniartitsissutit akornanni atassuteqartitsinikkut upperisat sunniutaannik oqaluttuarisaanermik upperisallu inuiaqatigiinnut, politikkimut kulturimullu pingaaruteqassusiannik ilinniartut paasinninnerat siuarsarneqassaaq.

5. Nalilersuineq

5.1 Ingerlaavartumik nalilersuisarneq

Ataasiakkaanik ilinniakkat pillugit ilitsersuinikkut ilinniartut ataasiakkaat ilinniartitsissutini inissimanermik qaffasissusianik ineriartornermillu ersarissumik paasisinneqassapput, tassunga ilanngullugit sanngiiffiit nukittuffiillu. Semesterini tamani minnerpaamik ataasiarluni ilinniartut suliaqarnerat, peqataanerat ilinniartitsinermillu malinnaanerat nalilersorneqartassapput.

5.2 Misilitseriaatsit

Misilitseriaatsit marluk ataaniittut arlaat atasseq klassinut tamanut atuarfiup toqqassavaa:

Misilitseriaaseq a

Oqaasertat siumut ilisimangeqanngitsut immaqalu atortut allat annerpaamik nalinginnaasumik marlunnik quppernillit atorlugit suliassat tunngavigalugit oqaluttarisarluni misilitsinneq.

Piareersarnissamut minutsit 24-t missaanni piffissaliisoqassaaq, piffissarlu soraarummeerfik soraarummeertumut ataatsimut minutsit 24-t missaanissapput.

Soraarummeertoq minutsit tallimat-arfineq marluk missaanni oqaluttariarsorluni saqqummiilluni aallarnissaaq. Soraarummeerneq suliassaq pillugu suliap imaanik oqaloqatigiinnertut ingerlateqqinneqassaaq. Oqaloqatigiinnermi ilinniakkanut atuarneqarnikunut allanut atassuteqartitsisoqassaaq.

Misilitseriaaseq b

Oqaasertat siumut ilisimangeqanngitsut immaqalu atortut allat annerpaamik nalinginnaasumik sisamanik quppernillit atorlugit suliassat tunngavigalugit oqaluttarisarluni misilitsinneq.

Piareersarnissamut minutsit 48-t missaanni piffissaliisoqassaaq, piffissarlu soraarummeerfik soraarummeertumut ataatsimut minutsit 24-t missaanissapput.

Qupperneq nalinginnaasoq 2400-nik naqinneqarpoq, akunnequtsiinerit ilanngullugit.

Soraarummeertoq minutsit tallimat-arfineq marluk missaanni oqaluttariarsorluni saqqummiilluni aallarnissaaq. Soraarummeerneq suliassaq pillugu suliap imaanik oqaloqatigiinnertut ingerlateqqinneqassaaq. Oqaloqatigiinnermi ilinniakkanut atuarneqarnikunut allanut atassuteqartitsisoqassaaq.

5.3 Naliliinermi tunngaviit

Naliliinermi soraarummeertut ilikkagassatut anguniakkanik qanoq angusitiginersut tunngavigalugu naliliisoqassaaq. Soraarummeertup suliamik ersarissumik paasiuminartumillu saqquusinnaasusia aammalu piffissamik soraarummeerfimmik atuisinnaassusia aaqqissuisinnaasusialu pingaartinneqassapput.

Soraarummeertup saqummiinneranik tamarmiusumik nalilersuineq tunngavigalugu karakteriliisoqassaaq.

Inuiaqatigiilerineq A - 2022

1. Ilinniartitsissutip inissisimanera
Inuiaqatigiilerinermi sammineqarput Kalaallit Nunaanni, Danmarkimi nunanilu tamani inuiaqatigiinni pissutsit. Ilinniartitsissut nunami namminermi, nunap immikkoortuini nunarsuarmilu inuiaqatigiit ineriartorneranni pisut annertuut assigiinngiiaaqisullu pillugit misilitakkanik atuagarsorlunilu ilisimasaqarfiulersarpoq. Inuit pissusaanni, aningaasaqarnikkut politikkikkullu inuiaqatigiinni maannakkut ineriartornernik taaguutit atassuteqartinnerisigut isummat iliuusissatullu periarfissat pitsaassusilersinneqartarput.

2. Ilinniartitsissummi siunertat
Ilisimasat piginnaasallu
Ilinniartut Kalaallit Nunaanni nunanilu tamani inuiaqatigiinnik tunngasunik inuiaqatigiinnilu nutaaliaasuni ineriartornermut sunniutaasunik ilisimasaqalissapput paasinnillutillu.

Ilikkagaqartarnermi sulinermilu piginnaasat
Ilinniartut ilaatigut ilinniagaqaqqinnissaminnut tunngatillugu inuiaqatigiinnik ilisimatusarnermi periutsini taaguutit, atuagarsorluni ingerlatsinerit ataasiakkaat periutsillu atorlugit misilittakkat tunngavigalugit ajornartorsiutinik suliaqarsinnaassapput.

Inuttut inuillu akornanni attaveqaqatigiittarnermi piginnaasat
Inuit ataasiakkaat inuiaqatigiillu akornanni pissutsit ilinniartut paasisinnaassavaat, taamaalillutik inuiaqatigiinni ajornartorsiutinik nammineerlutik ataatsimoorlutillu aaqqiissutissatut siunnersuutinik nassaarsinnaassallutik. Tamassumunnga atatillugu ilinniartut inuiaqatigiinni innuttaasutut aalajangiisarnerit qanoq iliorlutik sunniuteqarfigisinnaanerlugit politikimullu sunniuteqarsinnaanerlutik paasisaqarfigissavaat.

Kulturikkut inuiaqatigiillu akornanni piginnaasat
Ilinniartut suliamik ingerlatsineq tunngavigalugu inuit tamat oqartussaaqataaneranni pissutsinik inuit tamat oqartussaaqataanerannut inuiaqatigiinnilu ineriartornermut pingaaruteqartunik oqallinnermut isummersinnaassapput peqataallutillu, nammineerlutillu inuiaqatigiinni ajornartorsiutit pillugit tatiginartumik pitsaassusilimmillu oqallissinnaassallutik isummersinnaassallutillu. Ilinniartut tamassumunnga atatillugu kulturimut inuiaqatigiinnullu tunngatillugu, inuiaqatigiinni tamat oqartussaaqataaffigisaanni akisussaassuseqalersinnaassapput sunniuteqarsinnaassallutillu.

3. Ilikkagassatut anguniakkat imarisaalu
3.1 Ilikkagassatut anguniakkat
Ilinniartut uku piginnaalissavaat:

a) Ilinniartitsissutip sammisaanit ilisimasat inuiaqatigiinni ajornartorsiutit maanna atuuttut misissornissaannut taakkulu aaqqiiviginissaannut atorsinnaallugillu akuleriisissinnaanerat
b) taaguutit atuagarsorlunilu ingerlatsinerit ataasiakkaat atorlugit inuiaqatigiinni ajornartorsiutit nassuiarsinnaassavaat
c) politikkimi immikkoortunik misissuisinnaassapput uppernarsaasiorlutillu, tassunga ilanngullugu naalagaaffeqatigiinnermi nunarsuarmilu pissutsit pingaaruteqassusiat,

d) pissaanermut aamma politikkikkut isummertarnermut atatillugu pisartut misissornissaat
e) inuiaqatigiinni allannguutit aamma inooqatigiissutsikkut kulturikkullu ilutsit allanngornerisa imminnut ataqatigiffiinik sanilliussillunilu nassuiaasinnaaneq
f) nunami namminermi, nunap immikkoortuini nunarsuarmilu tamarmi aningaasaqarnikkut tulleriissaarinermi ajornartorsiutit aalajangersimasut misissornissaat aaqqiissutaasinnaasullu oqallisiginissaat
g) nunani assigiinngitsuni aningaasaqarnikkut ineriartornerminni assigiinngitsunik killiffilinni misissorsinnaassavaat sanilliullugillu, tassunga ilanngullugu nunami namminermi nunarsuarmilu pissutsit imminnut atanerat
h) politikkikkut aqutsinerup niuernikkullu aqutsinerup kinguneri nassuiarlugillu oqallisiginissaat
i) nunat tamat akornanni aaqqissuussinermi pisartut ineriartornikkullu sammiviit nassuiarnissaat aamma tamatumunnga atatillugu Kalaallit Nunaata iliuuseqarnissamut periarfissaasa oqallisiginerat
j) ilinniartitsissutip inissisimanera periusaalu pillugit ilisimasaqassutsimik takutitsineq
k) ajornartorsiutit suliamut tunngasut erseqqissumik oqaasertalersornissaat, tamatumunnga ilanngullugit isummiussaagallartut piviusunngortinniarneqarsinnaasut aamma atortussanik katersineq, naliliineq suliarinninnerlu, tamatumunnga ilanngullugit kisitsisitigut atortussat, ajornartorsiutinik misissuinermut, oqallisiginninnermut inerniliinermullu atugassatut
l) inuiaqatigiinnik ilisimatusarnermit ilisimasat periutsillu misissuinerit apersuusersuisumik nalilernissaannut atornissaat aamma misilittakkat tunngavigalugit misissuinerit annikinnerusut ingerlannissaat
m) tunngavilersuutit, oqariartuutit, nassuiaatit teoriillu assigiinngitsut immikkoortissinnaanissaat
n) naatsorsuinerit pigineqartut namminerlu naatsorsuinerit, tabelit, diagrammit ilusiliussallu atorlugit suliamut atatillugu ataqatigiiffiit ineriartornermilu pissutsit saqqummiusinnaallugillu erseqqissarsinnaanissaat
o) misilittakkat teoriillu tunngavigalugit ataqatigiiffiit allalluni oqaasiinnakkullu ilusilersorluakkamik nikerartumillu oqaasertalersinnaanissaat, ilinniartitsissummi taksonomi oqariaatsillu atorlugit
p) nammineq isummat pillugit ataqatigiissumik assigiinngisitaartumillu tunngavilersuisinnaaneq, taakkunanngalu teoriinut attavilersinnaanerat oqallisiginissaannullu peqataasinnaaneq.

3.2 Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit
Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit ukuupput:

Politikki
a) politikkimi tunngaviusumik isummat, tassunga ilanngullugit konservatisme, liberalisme aamma socialisme, politikkikkut avissaarfiit aamma qinersisartut pissusilersortarneri
b) pissaanermik aamma demokratiimik paasinninnerit . nunami imminermi, nunap immikkoortuini nunarsuarlu tamakkerlugu, tamatumunnga ilanngullugu eqqartuussiveqarnerup pingaarutaa
c) politikkikkut aaqqissuussinerit assigiinngitsut, naalagaaffeqatigiinneq ilanngullugu.

Sociologi

d) Kalaallit Nunaanni nunanilu allani kinaassutsimik pilersitsisarneq inuillu atugaqalertarnerat
e) tusagassiuutit amerlasuunut saaffiginnittut politikimmilu isummanik pilersitsisarneq
f) inooqatigiissutsikkut assigiinngissuseq, kulturikkut ilutsit, inooqatigiissutsikkut nikissinnaassuseq aamma inuiaqatigiit allanngoriartortarnerat
g) nunarsuarmioqataalerneq aamma inuiaqatigiit ineriartornerat

Aningaasaqarneq

h) atugarissaarnermi tunngaviit, tassunga ilanngullugit naalagaaffik, niuerfiit inuinnaallu
i) aningaasatigut aqutsinermi tunngaviit, tamatumunnga ilanngullugit nungusaataanngitsumik ineriartorneq
j) Inuiaqatigiinni aningaasaqarnermi ataqatigiiffiit, aningaasaqarnikkut nikerartut allanngornerisa sunniuteqartarnerat aamma nunami namminermi, nunap immikkoortuini nunarsuarmilu aqutsineq
k) Anguniakkatigut aporaaffiit aamma qitiusumit aningaasaqarnikkut politikkit

Nunat tamat akornanni politikki

l) Kalaallit Nunaata naalagaaffimmi inatsisitigut insissisimaffia aamma naalagaaffeqatigiinnermi nunarsuarmilu iliuuseqarnissamut periarfissai
m) Atlantikup Avannaani, Europami nunallu tamat akornanni peqataasut, pissaaneq, isumannaallisaaneq, aporaannerit akuulersitsinerlu
n) Nunarsuarmioqataaleriartorneq inuiaqatigiinnilu ineriartorneq

Periuseq

o) komparativimik, kvalitativimik aamma kvantitativimik periutsit
p) kisitsisitigut anguniakkat, tamatumunnga ilanngullugu lineær regression aamma assigiinngissutsinut takutinneqarsinnaasunut anguniakkat

3.3 Ilassutitut ilinniakkat

Ilinniartut taamaallaat pingaarnertut ilinniakkat atorlugit ilikkagassatigut anguniakkat angusinnaassanngilaat. Ilinniartitsissummi anguniakkat anguneqassapput ilinniartitsissutip imarisaani pingaarnerni oqariaatsit teoriillu ilassutitut ilinniakkat misissornerinut atornerisigut. Ilassutitut ilinniakkat imaattuugajuttarput inuiaqatigiit maannakkut oqallinnerannit assersuutit, allaaserisatut, kisitsisinik paasissutissatut tusagassiissutinillu elektroniskiusunit tigullatsiakatut iluseqartut.

Inuiqatigiilerinermik ilisimatusarnermit saqqummersitat ilassutitut ilinniakkanut ilaapput, suliamut atatillugu oqaatsit ersarissut atorneqarnerinut, periutsitigut ingerlatseriaatsinut aamma ilisimatusarnikkut uppernarsaariaatsinut assersuutitut.

Inuiaqatigiilerinermi suliamut atatillugu isiginneriaatsit suliat akimorlugit ajornartorsiutinut ingerlatanullu avammut sammisunut tunngasut ilassutitut ilinniakkanut ilaassapput.

Ilassutitut ilinniakkat ilinniartitsissutip imarisaatut pingaarnertulli sapinngisaq naapertorlugu Kalaallit Nunaanni nunallu tamat akornanni pissutsinut sanilliunneqartassapput.

4. Ilinniartitsinermik aaqqissuussineq

4.1 Ilinniartitsinermi tunngaviit

a) Ilinniartitsinerni ilinniartut ilinniakkani qaffasissusiat ilisimasaallu aallaavigineqassapput.
b) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsisut ilinniartullu akornani ilikkagaqartarnermi oqaloqatigiittarnerattut sapinngisamik isikkulerlugu.
c) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitseriaatsit assigiinngitsut paarlakaajaanneqassallutik.
d) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut soqutigisaat pisariaqartitaallu isiginiarneqassallutik, taaamaalilluni ilinniartut ilinniartitsissutip pissanganartuuneranik, naleqquttuuneranik soqutiginartuuneranillu misigisaqarnissamut periarfissinneqassallutik.
e) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniagaqarnerup ingerlanneqarnerani sammisanilu ineriartortitsinermi ilinniartitsissut siuariarfiussalluni, tassa ilinniartitsissummi oqaatsit oqariartaatsillu ineriartorfiussallutik, taamaalilluni ilinniartut namminneerlutik suliariaaseqarnissamik ajornakusoortunillu eqqarsartarnissamut piffissap ingerlanerani sungiusarneqassallutik.
f) ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq inuiaqatigiinnut avatangiiserisanut annertunerpaamik attuumassuteqalersillugu.

Ilinniartitsineq aaqqissuunneqassaaq ilinniartut inuiaqatigiinni maannakkut ajornartorsiutinut aaqqiinernullu tunngatillugu tupigusuutaanni alapernaanneranni lu sammisanik aallaaveqarluni. Ilinniartitsinerup pilersaarusiornerani ilinniartut peqataatinneqassapput, tassunga ilanngullugit ajornartorsiutinik suleriaatsinillu toqqaanermi.

Ilinniarnermi ilinniartitsissummi immmikkoortunik ataasiakkaanik ataqqinnilluni ataatsimoortillugit isiginnittoqassaaq. Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq pissutsini ataasiakkaani tunngaviit immikkullu ittut akornanni paarlakaajaatsitsisoqassalluni. Pissutsinik ataasiakkaanik tunngaveqarluni ilinniarnermi maannakkut ajornartorsiutit ataaseq arlallilluunniit nalinginnaasumik aallaavigineqassapput, tassani taaguutit periutsillu immikkoortuni arlalinni atorneqartuussallutik. Tunngaviit immikkut ittut tunngavigalugit ilinniarnermi immikkoortut ataasiakkaat aallaaviugajuttarput, aammalu taaguutit atuagarsornermi imminnut atassuteqarnerit periutsillu ajornartorsiutinik tamassuma kingorna misissuinermi ingerlatitseqqiinermilu aallaaviugajunneqartarput. Ilinniarnerup ingerlanerani tamarmi suliamik ingerlatsinermi ilinniartut ataasiakkaat namminneq isummaminnik, tunngavilersuutiminnik nalilersuinerminnillu saqqummiussinissamut periarfissinnissaat pingaartinneqassaaq.

Ingerlatsinermi tamarmiusumi pingaartinneqassaaq, ilinniartut ataasiakkaat suliamut tunngatillugu ajornartorsiutinik suliamullu tunngasunik tunngaveqarluni nammineerluni saqqummiinissaa aamma nammineq isummaminik, tunngavilersuutiminik naliliinerminillu saqqummiinissaa. Ingerlatsineq tamaat suliamut tunngatillugu imarisaasutigut aamma ilinniartut tunngavilersuinerannut erseqqissaanerannut piumasaqaatit sakkortusiartuaartinneqassapput, tamatumunnga ilanngullugit ataqatigiiffinnik teoretiskiusunik atuinerat.

Ilinniartitsineq aaqqissuunneqassaaq, isummersornerit, teoriit, periutsit suleriaatsillu toqqarneranni tamatigoortuulluni.

4.2 Suleriaatsit

Suleriaatsit assigiinngiiaartillugit ilinniartunillu suliaqartitsilersut ilinniartitsinermi atorneqassapput, ilinniartut taamaalillutik suliamik ingerlatsinermi imminnut atassuteqarnernik misissuinissamut, uppernarsaasiornissamut, ingerlatitseqqiinissamut oqallinnissamullu periarfissinneqassallutik.

Ingerlatsinermi tamarmiusumi minnerpaamik allalluni suliniutit marluk suliarineqassapput, taakkunanngalu ataaseq misilittakkat tunngavigalugit misissuinerussalluni. Suliniutinit nalunaarusiat marluk, tamatumunnga ilanngullugit atortut tunuliaqutarisat, oqaluttariarsorluni misilitsinnerup tunngavissaasa ilagaat ilinniartitsinerullu allaaserineranut ilaassallutik.

Ingerlatsinermi tamarmi suleriaatsit nammineernerulersitsisut ilinniagaqalernissamullu piareersaasut angujartuaarneqassapput, tassuunakkut ilinniartut namminneerlutik suliamut tunngatillugu ajornartorsiutinik inissitsiterisinnaanngorlugit, misissuisinnaanngorlugit nassuiaasinnaanngorlugillu.

Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqqassaaq, taamaalilluni ilinniartut assigiinngiiaartut, taakku ilikkagaqariaasiat pisariaqartitaallu isiginiarneqassallutik. Ilinniartut ilinniartitsissummi oqaatsinik siullertut oqaasillit aappaattullu oqaasillit isiginiarneqassapput.

Ingerlatsinerit avammut sammisut ingerlanneqassapput avataaniit ilinniartitsisoqarnertut, suliffeqarfinnut pulaarnertut imaluunniit misilittakkat aallaavigalugit misissuinertut iluseqartumik, suliniutinullu aalajangersimasunut ataqatigiisinneqassalluni imaluunniit ilinniartitsinermut akuutinneqarluni.

Allattariarsorluni suliat pilersaarusiorneqassapput siumukarfiussanngorlugit aamma ilinniartitsissutinut allani allattariarsorluni sulianut ataqatigiissillugit. Ingerlatsinermi tamarmi allattariarsorluni suliat ilinniartitsisummi taksonomimi killiffitsigut ajornarsiartuaartut suliarineqartassapput. Allattariarsornikkut ilinniartitsissutinik allanik suleqateqarnermi inuiaqatigiilerineq A-mit tapertaliunneqarsinnaapput suliamut atatillugu saqqummiussat ilinniartitsissummi suliaqariaatsitut iluseqartut, oqariaatsit, teoriit, misilittakkat periutsillu atorneri aqqutigalugit.

Allattariarsorluni suliat ilinniartitsissummi anguniakkat piviusunngortinniarnerat tapersissavaat, tamatumunnga ilanngullugit taksonomimi killiffinni suliamut atatillugu ajornartorsiutinik aaqqissuulluakkamik saqqummiisinnaaneq inuiaqatigiilerinermi periutsit teoriillu atornerisigut. Allalluni suliaqariaatsit assigiinngitsut atortussiallu nikerartillugit suliarineqassapput, tamatumunnga ilanngullugit allatanik kisitsisinillu atortussiat. Ilinniartut ikiorsiissutinik atuinermikkut suliamut atatillugu ataqatigiiffiit uppernarsarsinnaassavaat, taamatullu ilinniartut atortussiat tunniunneqartut namminneerlutik ilaartorsinnaassallugit.

Oqaluttariarsorluni saqqummiinernut atatillugu suliamik tamakkiisumik takunnissinnaanissamut, ilusilersuinissamut ajornartorsiutinillu oqaasertalersuinissamut sakkutut, eqikkaalluni ataatsimut katitsernerit suliarineqartassapput.

Ataqatigiissumik, allanngorartumik tunngavilersorluakkamillu ataavassusilimmik tunngavilersuinissamut piumasaqaatit sakkortusiartuaarneqassapput, taamatullu tunngavissaqartumik paasisat eqikkaanerillu ilaatinneqassallutik.

4.3. It

Atortussat sillimmatillu digitaliusut ilinniartitsinermi atorneqassapput ilinniartitsissummi anguniakkanut perorsaanermillu ingerlatsinermut tapertatut. It ukununnga atorneqarsinnaavoq

- aningaasaqarnikkut ataqatigiiffinnik pisuusaartitsineq
- anguniagaqarluartumik apersuusersuisumillu paasissutissanik ujarlerneq
- saqqummiineq suliarinninnerlu, tamatumnunnga ilanngullugit tabelinik, diagramminik ilusilianillu naatsorsuineq pilersitsinerlu,
- kisitsisinik misissueqqissaarneq tamatumunnga ilanngllugu lineær regression
- inuiaqatigiinni ajornartorsiutit pillugit ilisimasanik avitseqatigiinneq oqallinnermullu peqataaneq.

Nittartakkanik inuiaqatigiilerinermut naapertuuttunik qitiusunillu innersuussinerit aamma aalajangersimasumik sammiveqarluni ujarleriaatsinik atuinissaq ingerlatsinernut ilaassapput, tamatumunnga ilanngullugu paasissutissat uppernassusaannik apersuusersuisumik naliliineq. Ataatsimooqatigiiffinnik digitaliusunik atuineq ilinniartitsinermut akuutinneqassaaq. Allattariarsorluni sulianik suliniutinillu suliaqarnermi paasissutissat paasissutissanillu saqqummiinerit assigiinngitsut ilinniartitsinermut akuutineqarsinnaassapput. Aammattaq It atorneqassaaq misilittakkat tunngavigalugit misissuinernut sakkutut

4.4 Ilinniartitsissummi oqaatsit

Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut ilinniartitsissummi oqaatsinik atuinerat ilinniartitissummilu taaguutinik paasinninnerat atuinerallu aaqqissuussamik ineriartortillugu. Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut ilinniartitsissummi taassuma siuliani oqaatsinik taaguutinillu paasinnissinnaaleriartortillugit.

4.5 Ilinniartitsissutinut allanut atassuteqartitsineq

Inuiaqatigiilerineq A ilinniartitsissutit ataqatigiinnissaannik nalinginnaasumik piumasaqaammut ilaatinneqarpoq. Ilinniartitsissutip imarisaasa pingaarnerit aamma ilassutitut ilikkagassat ilaat toqqarneqassapput suliarineqarlutillu, ilinniakkatut sammivimmi ilinniakkatigut ataqatigiinnermut tapertaasussanngorlugit.

Inuiaqatigiilerineq A inuiaqatigiinni maanna ajornartorsiutit ataqatigiissumik paasinissaannut tapertaassaaq. Ilinniartitsinermik ingerlatsinerni aalajangersimasuni ilinniartitsissut oqaatsinik, periutsinik teoriinillu misilittakkat tunngavigalugit misissuinernut atorsinnaasunik tapertaassaaq.

Ilinniakkap sammiviani ingerlatsineq

Ilinniakkap sammiviani ingerlatsinertut allalluni suliniutit minnerpaamik marluk imm. 4.2-p ataani eqqaaneqartut ilinniartitsissutinik akimuilluni suliniutaassapput, tassanilu matematik ilaatineqassalluni. Suliniutit tigussaasuussapput imarissallugulu suliamut atatillugu ajornartorsiut erseqqissumik inuiaqatigiilerinermut sammisoq. Ajornartorsiutip suliarinerani

periutsinik atorneqartunik nassuiaaneq ilaassaaq aamma atortut uppernarsaataasussat. Suliamullu atatillugu itisilerisinnaaneq takutinneqassalluni.
Aningaasaqarnermut tunngatillugu ilikkagassat ilaasa aamma inuiaqatigiilerinermi ilisimatusarnikkut kvantitativimik periutsit ilaasa suliarineranni, tamatumunnga ilanngullugit kisitsisitigut anguniakkat atorlugillu nassuiarnerat, matematikkimut atassusiisoqassaaq.

5. Nalilersuineq

5.1 Ingerlaavartumik nalilersuineq

Ataasiakkaanik ilitsersuisarnikkut, ilinniartitsiviup iluani misilitsinnerit atornerisigut ilinniartitsissummilu ingerlatat pillugit utertitsilluni nalunaruteqarnikkut ilinniartut ilinniartitsissummi killiffimminni qaffasissusiannik ineriartornerannillu ersarissumik paasisinneqassapput. Nalilersuinermi tunngaviit tassaapput ilikkagassatut anguniakkat. Aamma ingerlatat ilinniartut ilinniartitsissummi ineriartornerminnik nammineerlutik qisuariartitsisartut ingerlanneqassapput. Allattariarsorluni oqaluttariarsorlunilu ingerlatat pillugit utertitsilluni nalunaaruteqarnerat tunngavilersuisarnerit, aaqqissuussinerit, oqaasertalersuisinnaassuseq suliamillu ingerlatsinermi eqqortuliornerit pillugit eqqorluartumik ilitsersuisarnikkut pissapput.

Minnerpaamik semesterini tamani ilinniartut ilinniartitsissummi suliaqarnerannik, peqataavinnerannik pimoorussinerannillu nalilersuisoqartassaaq. Tamassumunnga atatillugu ilinniartitsinermik ataatsimut nalilersuisoqartassaaq.

5.2 Misilitseriaatsit

Qitiusumit suliakkiissutaasumik allattariarsorluni ataatsimik misilitsittoqassaaq oqaluttariarsorlunilu ataatsimik misilitsittoqarluni.

Allattariarsorluni misilitsinneq

Misilitsinneq nalunaaquttap-akunnerinik 6-inik sivisussuseqarpoq. Misilitsinnerup aallartinnerani taamaallaat suliakkiissutit oqaasertaat tunniunneqassapput. Ilinniarfiup pisortaat aalajangersimappagu, soraarummeertussap suliakkiissutit tunngavigalugit piareersarnera suleqatigiikkaarluni pisinnaasoq, soraarummeertussat toqqassavaat suleqatigiillutik kisimiillutilluunniit piareersarniarnerlutik. Nalunaaquttap akunnerata ataatsip qaangiunnerani ilanngussat tunniunneqassapput. Akunnerni tulliuttuni tallimani ataasiakkaarluni akissutissaq ilusilersorneqassaq inuiaqatigiilerinermit ilisimasat, oqariaatsit, teoriit periutsillu atorlugit.

Oqaluttariarsorluni misilitsinneq

Oqaluttariarsorluni misilitsinneq pissaaq misilitsinnermi atortussat ilisimariikkamik qulequtallit aamma ilisimariinngisanik ilassutitut atortussallit quppernernik nalinginnaasunik 8-10-nik annertussusillit tunngavigalugit, qupperneq nalinginnaasoq ataaseq 2400-nik naqinneqarpoq, akunnequsersuutit ilanngullugit. Elektroniskimik tusagassiissutinit atortussiat ilanngussat ilaattut atorneqarpata, minutsit 4-7 assigaat qupperneq nalinginnaasoq ataaseq. Misilitsinnermi atortussat qulequtaat ilisimaneqartarpoq, tassami taassuma assigaa ingerlatsinerup quleqautaa.

Misilitsinnissamut atortussiat sapinngisamik suliassiissutinik assigiinngitsunik ilusilinnik imaqassapput, tamatumunnga ilanngullugit allatat aamma kisitsisitigut atortussiat.

Misilitsinnermi atortussiat ataatsimoorlutik ilinniartitsissummi anguniakkat tamaasa matussusissavaat. Misilitsinnermi atortussiat ataatsit annerpaamik soraarummeertuni ataatsimoortuni (ataaniittoq takuuk) pingasuni atorneqarsinnaapput.

Soraarummeerneq soraarummeertumut ataatsimut minutsit 30-t missaannik sivisusseqassaaq. Nalunaaquttap-akunnerisa 24-t missaat piareersarfiussapput, taamaattoq akunnernik 24-nik ikinnerunatik, eqikkaanermillu suliaqarnermut atorneqassallutik. Ilinniarfiup pisortaata aalajangersimappagu, piareersarneq suleqatigiikkaarluni pisinnaasoq, soraarummeertussat aalajangissavaat suleqatigiillutik piareersarniarnerlutik imaluunniit kisimillutik piareersarniarnerlutik. Soraarummeertut ataatsimoortut tassaapput suleqatigiit taaneqartutut ittut imaluunniit soraarummeertoq kisimilluni piareersartoq. Soraarummeertut ataatsimoortut tassaapput suleqatigiit qulaani pineqartutut ittut imaluunniit ataasiakkaarlutik soraarummeertut kisimiillutik piareersartut.

Ilanngussatut atortussiat tunniunneqartut, ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit naapertuuttut aamma atortussat piareersarnerup ingerlanerani nassaarineqarsimasut tunngavigalugit, soraarummeertoq paaserusutaminik oqaasertaliissaaq pingaarnertut apeqqutigiumasaminik, tamatumalu nanginneratut inuiaqatigiilerinermi ajornartorsiutit inissitsitissassallugit, misissussallugit oqallisigalugillu. Soraarummeersitsinermi aallaaviussaaq soraarummeertup eqikkaanerminik saqqummiinera (min. 10 miss.) malitsigisaanillu soraarummersitsisumit itisilerissutaasunik apersorneqarluni kiisalu soraarummeertoq soraarummeersitsisorlu suliamut atasumik oqaloqatigiissallutik.

5.3. Naliliinermi tunngaviit

Allattariarsorluni aamma oqaluttariarsorluni misilitsinnermi nalilerneqassaaq, qanoq annertutigisumik ilinniartoq ilinniartitsissummi anguniakkanik, imm. 3.1-imi taaneqartunik, angusaqarsimanersoq.

Allattariarsorluni misilitsinnermi soraarummeertup inuiaqatigiilerinermi ilisimatusarnikkut tunngaveqartumik ajornartorsiummik ataatsimik amerlanernilluunniit paasinninnini takutissavaa.

Naliliinermi makku pingaartinneqassapput:

a) ilinniartitsissutip taksonomimi killiffiisigut misissueqqissarsinnaaneq saqqummiisinnaanerlu
b) atortussiat iluaqutigalugit ikiorsiissutinillu tapertaqartillugit ilinniartitsissummut atatillugu ataqatigiiffinnik uppernarsaasinnaaneq
c) ilinniartitsissummut atatillugu ataqatigiiffiit ineriartornermilu sammiviit nassuiarnissaannut oqariaatsit teoriillu naapertuuttut atorsinnaaneraat
d) suliamut atatillugu ajornartorsiummik oqallisiginninneq, oqariaatsit, teoriit aamma assersuutit naapertuuttut suliamullu tunngatillugu ilisimasat atorlugit
e) kisitsisinik atortussiat suliarisinnaanerat, tamatumunnga ilanngullugit kisitsisitigut anguniakkat aamma naatsorsuinerit, tassuunakkullu takutillugit suliamut atatillugu ataqatigiiffiit ineriartornermilu sammiviit
f) suliamut atatillugu tunngavilersuineq pissusissamisoortumik ataqatigiissoq aamma inerniliineq – eqqoqqissaartumik nikerartumillu.

Ataatsimoortumik naliliineq tunngavigalugu ataatsimik karakteeriliisoqassaaq.

Oqaluttariarsorluni misilitsinnermi soaarummeertup inuiaqatigiilerinermi illisimatusarnikkut tunngavilinnik takutissavaa inuiqatigiinni ajornartorsiummik ineriartornermilu sammivinnik paasinninneq.

Naliliinermi makku pingaartinneqassapput:

a) suliamut atatillugu ajornartorsiummik oqaasertaliineq, misissuineq oqallisiginninnerlu
b) suliamut tunngatillugu pingaarnernik takunnissinnaaneq, tassuunakkullu assersuutit naapertuuttut, suliami ilisimasat, oqariaatsit teoriillu ilinniakkap immikkoortuinit arlalinneersut nammineerluni atorsinnaallugit
c) ilisimasanik atuinermi aamma oqariaatsinik teoriinillu paasinninnermi ataqatigiissitsisinnaaneq itisilerisinnaanerlu takutissinnaanissaat
d) inuiaqatigiilerinermi ilisimatusarnikkut periutsit pillugit ilisimsat atortussiat uppernassusiannik naliliinermut atornissaat
e) suliamut atatillugu ajornartorsiutip oqallisigisinnaanera sanilliussinnaaneralu aamma isumaq pillugu ataqatigiissumik tunngavilersuisinnaaneq
f) suliamut atatillugu ataqatigiiffiit uppernarsarnissaannut atortussat annertunerusut sanilliullugillu suliarinissaannik pisinnaasaqarneq, tamatumunnga ilanngullugit nassuiaanerit aamma kisitsisitigut anguniakkanik ataqatigiiffinnillu atuisinnaaneq
g) ilinniartitsissutip taksonomimi killiffiisigut misissueqqissaarsinnaaneq saqqummiisinnaanerlu ilinniartitsissummi oqariaatsit atuutigalugit.

Ataatsimoortumik naliliineq tunngavigalugu ataatsimik karakteeriliisoqassaaq.

Inuiaqatigiilerineq B - 2022

1. Ilinniartitsissutip inissisimanera
Inuiaqatigiilernermi sammineqarput Kalaallit Nunaanni nunanilu tamani inuiaqatigiinni pissutsit. Ilinniartitsissut nunami namminermi, nunap immikkoortuini nunarsuarmilu inuiaqatigiit ineriartorneranni pisut annertuut assigiinngiiaqisullu pillugit misilitakkanik atuagarsorlunilu ilisimasaqarfiulersarpoq. Inuit pissusaanni, aningaasaqarnikkut politikkikkullu inuiaqatigiinni maannakkut ineriartornernik taaguutit atassuteqartinnerisigut isummat iliuusissatullu periarfissat pitsaassusilersinneqartarput.

2. Ilinniartitsissummi siunertat
Ilisimasat piginnaasallu
Ilinniartut Kalaallit Nunaanni nunanilu tamani inuiaqatigiinnik tunngasunik inuiaqatigiinnilu nutaaliaasuni ineriartornermut sunniutaasunik ilisimasaqalissapput paasinnillutillu.

Ilikkagaqartarnermi sulinermilu piginnaasat
Ilinniartut ilaatigut ilinniagaqaqqinnissaminnut tunngatillugu inuiaqatigiinnik ilisimatusarnerm periutsini taaguutit, atuagarsorluni ingerlatsinerit ataasiakkaat periutsillu atorlugit misilittakkat tunngavigalugit ajornartorsiutinik suliaqarsinnaassapput.

Inuttut inuillu akornanni attaveqaqatigiittarnermi piginnaasat
Inuit ataasiakkaat inuiaqatigiillu akornanni pissutsit ilinniartut paasisinnaassavaat, taamaalillutik inuiaqatigiinni ajornartorsiutinik nammineerlutik ataatsimoorlutillu aaqqiissutissatut siunnersuutinik nassaarsinnaassallutik. Tamassumunnga atatillugu ilinniartut inuiaqatigiinni innuttaasutut aalajangiisarnerit qanoq iliorlutik sunniuteqarfigisinnaanerlugit politikimullu sunniuteqarsinnaanerlutik paasisaqarfigissavaat.

Kulturikkut inuiaqatigiillu akornanni piginnaasat
Ilinniartut suliamik ingerlatsineq tunngavigalugu inuit tamat oqartussaaqataaneranni pissutsinik inuit tamat oqartussaaqataanerannut inuiaqatigiinnilu ineriartornermut pingaaruteqartunik oqallinnermut isummersinnaassapput peqataallutillu, nammineerlutillu inuiaqatigiinni ajornartorsiutit pillugit tatiginartumik pitsaassusilimmillu oqallissinnaassallutik isummersinnaassallutillu. Ilinniartut tamassumunnga atatillugu kulturimut inuiaqatigiinnullu tunngatillugu, inuiaqatigiinni tamat oqartussaaqataaffigisaanni akisussaassuseqalersinnaassapput sunniuteqarsinnaassallutillu.

3. Ilikkagassatut anguniakkat imarisaalu
3.1 Ilikkagassatut anguniakkat:
Ilinniartut uku piginnaalissavaat:

a) inuiaqatigiinni ajornartorsiutinik misissuinermi taakkunanngalu aaqqiissutissanik misissuinermut ilinniartitsissummi atorneqartunik ilisimasat atorsinnaassavaat ataatsimoortissinnaallugillu,
b) taaguutit atuagarsorlunilu ingerlatsinerit ataasiakkaat atorlugit inuiaqatigiinni ajornartorsiutit nassuiarsinnaassavaat,
c) politikkimi immikkoortunik misissuisinnaassapput uppernarsaasiorlutillu, tassunga ilanngullugu Danmarkimi nunarsuarmilu pissutsit pingaaruteqassusiat,
d) inuit atugarisaat kulturimilu pissutsit sanilliussinnaassavaat nassuiarsinnaallugillu,
e) Kalaallit Nunaanni aningaasanik tulleriinnilersuinermi ajornartorsiutit aalajangersimasut misissorsinnaassavaat aaqqiissutillu oqallisigisinnaassallugit,
f) nunani assigiinngitsuni inuiaqatigiinni ajornartorsiutit misissorsinnaassavaat sanilliullugillu, tassunga ilanngullugu nunami namminermi pissutsit imminnut atanerat,
g) nunami namminermi, Europami nunarsuarmilu ineriartornerit imminnut atanerannik ilisimasat uppernarsarsinnaassavaat,
h) ajornartorsiutit suliamik ingerlatsinermi tunngavilersukkat oqaasertalersorsinnaassavaat, ajornartorsiutit misissornissaannut atortutunik katersisinnaassallutik, nalilersuisinnaassallutik suliareqqiisinnaassallutillu taakkunanngalu inerniliisinnaassallutik,
i) annertussutsikkut pitsaassutsikkullu periutsit atorsinnaassavaat,
j) periutsit, naatsorsuinerit, tabelit diagrammillu ajornangitsut atorlugit suliamik ingerlatsinermi imminnut atanerit ingerlateqqissinnaassavaat erseqqissarlugillu,
k) suliamik ingerlatsinermi imminut atanernik aaqqissuussamik assigiinngiiaartumillu ilinniartitsissummilu immikkoortiterinerit oqaatsillu atorlugit oqaasertaliisinnaassapput aamma
l) suliamik ingerlatsineq tunngavigalugu imminnut atanernik assigiinngiiaartumillu namminneq isummaminnik tunngavilersuisinnaassapput, suliamillu ingerlatsinermi oqaloqatigiinnermut akuusinnaassallutik.

3.2 Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit

Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit ukuupput:

Sociologi (inuit atugarisaannik pissusilersuutinik ilisimatusarneq)

a) Kalaallit Nunaanni nunanilu allani kinaassutsimik pilersitsisarneq inuillu atugaqalertarnerat,
b) tusagassiuutit amerlasuunut saaffiginnittut politikimmilu isummanik pilersitsisarneq aamma
c) inuunermi atugassarisanik kulturinillu sannilliussineq.

Politikki

d) politikkimi tunngaviusumik isummat, tassunga ilanngullugit konservatisme, liberalisme aamma socialisme, nassuiaanerit nutaaliat ilanngullugit,

e) inuit oqartussaaqataanerannik paasinninnerit, tassunga ilanngullugit eqqartuussiveqarnerup pingaarutaa,
f) pissaaneqarneq pillugu taaguutit aamma
g) politikkimi ingerlatseriaatsit assigiinngitsut, tassunga ilanngullugu Kalaallillit Nunaanni politikkimik ingerlatseriaaseq.

Nunat tamat akornanni politikkki

h) Atlatikup avaannaani kiisalu Europami nunarsuarmilu suleqatigiinneq, inuiaqatigiinnut akuutilersitsisarneq akerleriissutillu.

Aningaasaqarneq

i) atugarissaarnermi tunngaviit, tassunga ilanngullugit naalagaaffik, niuerfiit inuinnaallu.
j) aningaasat ingerlaartarnerat, aningaasaqarnermi anguniakkat, aqutsineq nungusaataanngitsumillu ineriartorneq aamma
k) nunarsuarmi qanilliartornerup Kalaallit Nunaannut pingaaruteqassusia.

Periuseq

l) sanilliussilluni periuseq aamma amerlassutsinik pitsaassutsinillu periuseq.

3.3 Ilassutitut ilinniakkat

Ilinniartut taamaallaat pingaarnertut ilinniakkat atorlugit ilikkagassatigut anguniakkat angusinnaassanngilaat. Ilassutitut ilinniakkat imaattuugajuttarput inuiaqatigiit maannakkut oqallinnerannit assersuutit, taakkulu ilinniartitsinermi suliniummillu suliaqarnermut atatillugu takutsitsinermut atassuteqartitsinermullu atorneqartarput. Tamanna pingaartumik atuuppoq nunami namminermi, nunap immikkoortuini nunarsuarmilu tamarmi pissutsit naleqqutsillugit sammisat ilaasut imminnut ataneranni. Inuiaqatigiilerinermi suliaqarfiit akornanni ajonartorsiutit avammullu suliaqarnermi isummat ilassutitut ilinniakkanut ilaapput.

Pingaarnertut ilinniakkatullu ilassutitut ilinniakkat sapinngisamik Kalaallit Nunaanni nunallu tamat akornanni pissutsinut atassuteqartinneqassapput.

4. Aaqqissuussineq

4.1 Ilinniartitsinermik aaqqissuussineq

a) Ilinniartitsinerni ilinniartut ilinniakkani qaffasissusiat ilisimasaallu aallaavigineqassapput.
b) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsisut ilinniartullu akornani ilikkagaqartarnermi oqaloqatigiittarnerattut sapinngisamik isikkulerlugu.
c) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitseriaatsit assigiinngitsut paarlakaajaanneqassallutik.
d) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut soqutigisaat pisariaqartitaallu isiginiarneqassallutik, taaamaalilluni ilinniartut ilinniartitsissutip

pissanganartuuneranik, naleqquttuuneranik soqutiginartuuneranillu misigisaqarnissamut periarfissinneqassallutik.

e) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniagaqarnerup ingerlanneqarnerani sammisanilu ineriartortitsinermi ilinniartitsissut siuariarfiussalluni, tassa ilinniartitsissummi oqaatsit oqariartaatsillu ineriartorfiussallutik, taamaalilluni ilinniartut namminneerlutik suliariaaseqarnissamik ajornakusoortunillu eqqarsartarnissamut piffissap ingerlanerani sungiusarneqassallutik.
f) ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq inuiaqatigiinnut avatangiiserisanut annertunerpaamik attuumassuteqalersillugu.

Ilinniartitsineq aaqqissuunneqassaaq ilinniartut inuiaqatigiinni maannakkut ajornartorsiutinut aaqqiinernullu tunngatillugu tupigusuutaanni alapernaanneranni sammisanik aallaaveqarluni. Ilinniartitsinerup pilersaarusiornerani ilinniartut peqataatinneqassapput, tassunga ilanngullugit ajornartorsiutinik suleriaatsinillu toqqaanermi.

Ilinniarnermi ilinniartitsissummi immmikkoortunik ataasiakkaanik ataqqinnilluni ataatsimoortillugit isiginnittoqassaaq. Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq pissutsini ataasiakkaanni tunngaviit immikkullu ittut akornanni paarlakaajaatsitsisoqassalluni. Pissutsinik ataasiakkaanik tunngaveqarluni ilinniarnermi maannakkut ajornartorsiutit ataaseq arlallilluunniit nalinginnaasumik aallaavigineqassapput, tassani taaguutit periutsillu immikkoortuni arlalinni atorneqartuussallutik. Tunngaviit immikkut ittut tunngavigalugit ilinniarnermi immikkoortut ataasiakkaat aallaaviugajuttarput, aammalu taaguutit atuargarsornermi imminnut atassuteqarnerit periutsillu ajornartorsiutinik tamassuma kingorna misissuinermi ingerlatitseqqiinermilu aallaaviugajunneqartarput. Ilinniarnerup ingerlanerani tamarmi suliamik ingerlatsinermi ilinniartut ataasiakkaat namminneq isummaminnik, tunngavilersuutiminnik nalilersuinerminnillu saqqummiussinissamut periarfissinnissaat pingaartinneqassaaq.

Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq isummanik, atuagarsornermik periutsimillu tamatigoortumik toqqaasoqartarluni.

4.2 Suleriaatsit

Suleriaatsit assigiinngiiaartillugit ilinniartunillu suliaqartitsilersut ilinniartitsinermi atorneqassapput, ilinniartut taamaalillutik suliamik ingerlatsinermi imminnut atassuteqarnernik misissuinissamut, uppernarsaasiornissamut, ingerlatitseqqiinissamut oqallinnissamullu periarfissinneqassallutik.

Tamanna pisarpoq ilinniartitsinerup ingerlanerani tamarmiusumi nammineersinnaalertitsilluni ilinniagaqarnissamullu piareersaalluni suleriaatsinik ineriartortitsinikkut, taamaalilluni ilinniartut suliamik ingerlatsinermi ajornartorsiutinik nammineerlutik allaasserisaqarsinnaassallutik, misissuisinnaasallutik nassuiaasinnaassallutillu.

Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqqassaaq, taamaalilluni ilinniartut assigiinngiiaartut, taakku ilikkagaqariaasiat pisariaqartitaallu isiginiarneqassallutik. Ilinniartut ilinniartitsissummi oqaatsinik siullertut oqaasillit aappaattullu oqaasillit isiginiarneqassapput.

Avammut sammisumik ingerlatat avataaniit ilinniartitsisoqarnikkut, suliffeqarfinnut ingerlatsivinnullu pulaarnikkut imaluunniit pissusivinnik misissuinikkut ingerlanneqassapput aammalu suliniutinik aalajangersimasunik suliaqarnerit ilanngunneqassallutik ilinniartitsinermulluunniit ilanngunneqassallutik.

Allattariarsorluni ingerlatitseqqiisarnerup, suliamik ingerlatsinermi eqqortuliornissaq, tunngavilersuusiortarneq eqqortumillu sulineq sungiusarniarlugit allattariarsorluni suliat annikinnerit ajornarsiartortut ilaatinneqassapput.

4.3 It

Atortussat sillimatillu digitaliusut ilinniartitsinermi atorneqassapput ilinniartitsissummi anguniakkanut perorsaanermillu ingerlatsinermut tapertatut.
It ukununnga atorneqarsinnaavoq:

- aningaasaqarnerup imminut ataneranik piviusuusaartitsinermut
- anguniagalimmik apersuusersuisumillu paasissutissanik ujarlernermut,
- suliaqarnermut ingerlatitseqqiinermullu, tassunga ilanngullugit naatsorsuinernut diagramminillu ilusilersuinermut aamma
- ilisimasanik paarlaasseqatigiinnernut aamma inuiaqatigiinni ajornartorsiutit pillugit oqallinnernut peqataanermut.

Inuiaqatigiilerinermi nittartakkanut naapertuuttunut innersuussinerit aamma aalajangersimasunik isiginiagaqarluni ujarlernermi periutsit ilinniartitsinerni ataasiakkaani ilaapput, tassunga ilanngullugu paasissutissat tatiginartuunerannik apersuusersuisumik nalilersuineq. Ataatsimooqatigiiffiit digitaliusut atornissaat ilinniartitsinermut ilaatineqassaaq.

4.4 Ilinniartitsissutinut allanut atassuteqartitsineq

Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq piffissat ilaanni ilinniartitsissutit akornanni suliaqartoqartarluni ilinniartitsissutinilu ilisimasaqarfinnut sanilliutitsilluni. Inuiaqatigiilerineq inuiaqatigiinni maannakkut ajornartorsiutinik imminut atasumik paasinninnermut tapersiivoq. Ilinniartitsinerni aalajangersimasuni ilinniartitsissut ilaatigut piviusunik misissuinernut periutsinut annikinnerusunut sakkussaqartitsilersarpoq.

5. Nalilersuineq

5.1 Ingerlaavartumik nalilersuineq

Ataasiakkaanik ilitsersuisarnikkut, ilinniartitsiviup iluani misilitsinnerit atornerisigut ilinniartitsissummilu ingerlatat pillugit utertitsilluni nalunaruteqarnikkut ilinniartut

ilinniartitsissummi killiffimminni qaffasissusiannik ineriartornerannillu ersarissumik paasisinneqassapput. Nalilersuinermi tunngaviit tassaapput ilikkagassatut anguniakkat. Aamma ingerlatat ilinniartut ilinniartitsissummi ineriartornerminnik nammineerlutik qisuariartitsisartut ingerlanneqassapput. Allattariarsorluni oqaluttariarsorlunilu ingerlatat pillugit utertitsilluni nalunaaruteqarnerat tunngavilersuisarnerit, aaqqissuussinerit, oqaasertalersuisinnaassuseq suliamillu ingerlatsinermi eqqortuliornerit pillugit eqqorluartumik ilitsersuisarnikkut pissapput.

Minnerpaamik semesterini tamani ilinniartut ilinniartitsissummi suliaqarnerannik, peqataavinnerannik pimoorussinerannillu nalilersuisoqartassaaq. Tamassumunnga atatillugu ilinniartitsinermik ataatsimut nalilersuisoqartassaaq.

5.2 Misilitseriaatsit

Ilinniarfeqarfiit misilitseriaatsit marluk akornanni toqqaassapput.

Misilitseriaaseq a

Suliassaq ilanngussanik siumut ilisimanngisanik ilanngussaqarfiusoq tunngavigalugu oqaluttariarsorluni misilitsittoqassaaq. Suliassaq ilinniartut sammisaasa ilaannut attuumassuteqassaaq. Suliassat misilitsinnermut tunngavissatut ilaasut pingaarnertigut ilinniartitsissummi anguniakkat ilinniartitsissutillu imarisai pingaarnerit matussusissavaat. Suliassanut ilaassapput qulequtaq aamma ilanngussat siumut ilisimaneqariinngitsut, quppernertut nalinginnaasutut 6-8-tut initutigisut, qupperneq nalinginnaasoq 2400-nik naqinneqarpoq, akunneqautsiinerit ilanngullugit. Suliakkiissutit tamarmik atortussanik assigiinngitsunik imaqassapput, tamatumunnga ilanngullugit allat aamma kisitsisitigut paasissutissat. Tusagassiinermi atortut elektroniskiusut ilanngussat ilaattut atorneranni, minutsini 4-7-ni tusarnaagassiap/isignnaagassiap assigaa qupperneq nalinginnaasoq ataaseq.

Ilinniarfiup pisortaata aalajangersimappagu, piareersarneq suleqatigiikkaarluni pisinnaasoq, soraarummeertussat aalajangissavaat annerpaamik pingasuullutik suleqatigiillutik piareersarniarnerlutik imaluunniit kisimillutik piareersarniarnerlutik. Soraarummeertut ataatsimoortut tassaapput suleqatigiit taaneqartutut ittut imaluunniit soraarummeertoq kisimilluni piareersartoq. Soraarummeertut ataatsimoortut kisimillutillu soraarummeertut tamarmik suliassamik makitsissapput. Suliakkiissut annerpaamik soraarummeertunut ataatsimoortunut ataasiakkaanulluunniit pingasut atorneqarsinnaavoq.

Piffissaq soraarummeerfik soraarummeertumut ataatsimut minutsit 30-t missaannik sivisussuseqassaaq. Nalunaaquttap-akunnereisa 24-t missaat piareersarfiussapput, taamaattorlu nalunaaquttap-akunnerinik 24-nmik ikinnerunatik. Ilanngussat aamma ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit naapertuuttut tunniunneqartut aamma piareersarnerup ingerlanerani atortussat nassaarineqartut tunngavigalugit, soraarummeertoq eqikkagaliussaaq pingaarnertut paasiniarumasap oqaasertalerneranik imaqartumik, tamatumalu nanginneratut inuiaqatigiinni ajornartorsiut inissitsiternera, misissornera oqallisigineralu. Soraarummeertussat suleqatigiillutik piareersartut, namminneq toqqaasavaat eqikkaanerit assigiinngitsut imaluunniit assigiit suliarissanerlugit.

Soraarummeerneq ataasiakkaarluni soraarummeernerusoq aallarnerneqassaaq soraarummeertussap eqikkaanermik saqqummiussineranik (min. 10 miss.) malitseqassallunilu soraarummeersitsisup itisilerissutaasunik apeqquteqarneranik ilinniakkamullu tunngatillugu soraarummeertup soraarummeersitsisullu oqaloqatigiinnerannik.

Misilitseriaaseq b
Suliassaq ilanngussanik siumut ilisimanngisanik apeqqutinik aamma siumut ilisimanngisanik ilanngussaqarfiusoq tunngavigalugu oqaluttariarsorluni misilitsittoqassaaq. Suliassaq ilinniartut sammisaasa ilaannut attuumassuteqassaaq. Suliassat misilitsinnermut tunngavissatut ilaasut pingaarnertigut ilinniartitsissummi anguniakkat ilinniartitsissutillu imarisai pingaarnerit matussusissavaat. Suliakkiissut annerpaamik soraarummeertunut ataatsimoortunut ataasiakkaanulluunniit pingasut atorneqarsinnaavoq.

Suliassanut ilaassapput qulequtaq aamma ilanngussat siumut ilisimaneqariinngitsut, quppernertut nalinginnaasutut 6-8-tut initutigisut, qupperneq nalinginnaasoq 2400-nik naqinneqarpoq, akunneqautsiinerit ilanngullugit. Suliakkiissutit tamarmik atortussanik assigiinngitsunik imaqassapput, tamatumunnga ilanngullugit allat aamma kisitsisitigut paasissutissat. Tusagassiinermi atortut elektroniskiusut ilanngussat ilaattut atorneranni, minutsini 4-7-ni tusarnaagassiap/isignnaagassiap assigaa qupperneq nalinginnaasoq ataaseq.

Misilitsinneq minutsit 30-it missaanni sivisussuseqarpoq. Piareersarnissamut minutsit 60-it missaanni periarfissaqassaaq. Misilitsinneq misilitsittup saqqummiussineqaranik aallarnerneqassaaq tamatumalu kingorna misilitsittup misilitsitsisullu suliamik aallaaveqartumik oqaloqatigiinnerattut isikkoqassalluni.

5.3 Naliliinermi tunngaviit
Soraarummeertup ilikkagassatut anguniakkanik qanoq angusitigineranik nalilersuinikkut naliliisoqassaaq.

Inuiaqatigiilerineq C - 2022

1. Ilinniartitsissutip inissisimanera
Inuiaqatigiilernermi sammineqarput Kalaallit Nunaanni nunanilu tamani inuiaqatigiinni pissutsit. Ilinniartitsissut maannakkut pisut atuagarsornerlu tunngavigalugit Kalaallit Nunaanni nutaaliaasumi nunarsuarmilu qanilliartorfiusumi inuiaqatigiit pisinnaassusiannik assigiinngiiaarnernillu ilisimasaqarfiulersarpoq paasinniffiullunilu. Inuit pissusaanni, aningaasaqarnikkut politikkikkullu inuiaqatigiinni maannakkut ineriartornernik taaguutit atassuteqartinnerisigut isummat iliuusissatullu periarfissat pitsaassusilersinneqartarput.

2. Ilinniartitsissummi siunertat
Ilisimasat piginnaasallu
Ilinniartut Kalaallit Nunaanni nunanilu tamani inuiaqatigiinnik tunngasunik inuiaqatigiinnilu nutaaliaasuni ineriartornermut sunniutaasunik tunngaviusumik ilisimasaqalissapput paasinnillutillu.

Ilikkagaqartarnermi sulinermilu piginnaasat
Ilinniartut ilaatigut ilinniagaqaqqinnissaminnut tunngatillugu inuiaqatigiinnik ilisimatusarnerm periutsini taaguutit, atuagarsorluni ingerlatsinerit ataasiakkaat periutsillu atorlugit misilittakkat tunngavigalugit ajornartorsiutinik suliaqarsinnaassapput.

Inuttut inuillu akornanni attaveqaqatigiittarnermi piginnaasat
Inuit ataasiakkaat inuiaqatigiillu akornanni pissutsit ilinniartut tunngaviusumik paasisinnaassavaat, taamaalillutik inuiaqatigiinni ajornartorsiutinik nammineerlutik ataatsimoorlutillu aaqqiissutissatut siunnersuutinik nassaarsinnaassallutik. Tamassumunnga atatillugu ilinniartut inuiaqatigiinni innuttaasutut aalajangiisarnerit qanoq iliorlutik sunniuteqarfigisinnaanerlugit politikimullu sunniuteqarsinnaanerlutik paasisaqarfigissavaat.

Kulturikkut inuiaqatigiillu akornanni piginnaasat
Ilinniartut suliamik ingerlatsineq tunngavigalugu inuit tamat oqartussaaqataaneranni pissutsinik inuit tamat oqartussaaqataanerannut inuiaqatigiinnilu ineriartornermut pingaaruteqartunik oqallinnermut isummersinnaassapput peqataallutillu, nammineerlutillu inuiaqatigiinni ajornartorsiutit pillugit tatiginartumik pitsaassusilimmillu oqallissinnaassallutik isummersinnaassallutillu. Ilinniartut tamassumunnga atatillugu kulturimut inuiaqatigiinnullu tunngatillugu, inuiaqatigiinni tamat oqartussaaqataaffigisaanni akisussaassuseqalersinnaassapput sunniuteqarsinnaassallutillu.

3. Ilikkagassatut anguniakkat imarisaalu
3.1 Ilikkagassatut anguniakkat:
Ilinniartut uku piginnaalissavaat:

a) Kalaallit Nunaanni inuiaqatigiinni ajornartorsiutit taakkununngalu aaqqiissutissanik nassuiaanermut sociologimik, aningaasaqarnermik politologimillu tunngaviusumik ilisimasat atorsinnaassallugit,
b) Tunngaviusumik assigiinngiiaatsit inuillu pissusaanni kulturimilu pissutsit imminnut atanerat misissorsinnaassallugit,
c) Maannakkut politikkimi aalajangeeriaatsit misissorsinnaassallugit,
d) Kalaallit Nunanni inuiaqatigiinni atugarissaarfiusuni tulleriiaarinermi ajornartorsiutit aalajangersimasut misissorsinnaassallugit,
e) Danmarkimi nunarsuarmilu politikkimi iliuusissasut perarfissat pingaaruteqarssusiannik assersuutissat aalajangersimasut takutissinnaassallugit,
f) Inuiaqatigiilerinermi apeqqutit oqaasertalersorsinnaassallugit,
g) Suliamik ingerlatsinermi imminnut atanerit ajornanngitsut uppernarsaasiornissaannut paasissutissat ujatorsinnaassalugit, atorsinnaassallugit isornartorsiuivillunilu nalilersorsinnaassalugit,
h) Periutsit tabellit diagraammillu ajornanngitsut sulisamik ingerlatsinermi imminnut atanerat paasissutissiissutigisinnaassallugit,
i) Suliamik ingerlatsinermi taaguutit atorlugit suliamik ingerlatsinermi imminnut atanerit pillugit ilisimasat paasissutissiissutigisinnaassallugit,
j) Ilinniarnitsitsissummi ataqatigiissillugit aaqqissuussinermi qaffasissutsit paasissutissiissutigisinnaassalugit nalilersorsinnaassallugillu,
k) Suliamikingerlatsinermi oqaloqatigiinnermi peqataassinnaassallutik suliamillu ingerlatsinermi ajornartorsiutit oqaloqatigiissutigisinnaassallugit aamma
l) Suliamik ingerlatsineq tunngavigalugit nammineq isumat tunngavilersorsinnaassallugit.

3.2 Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit

Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit ukuupput:

Politikki

a) politikkimi tunngaviusumik isummat, tassunga ilanngullugit konservatisme, liberalisme aamma socialisme, nassuiaanerit nutaaliat ilanngullugit
b) inuit oqartussaaqataanerannik paasinninnerit, tassunga ilanngullugit eqqartuussiveqarnerup pingaarutaa aamma
c) Kalaallit Nunaanni Danmarkimilu politikkimi aalajangiinerit, tassunga ilanngullugit politikkimi peqataanissamut periarfissat

Sociologi (inuit atugarisaannik pissusilersuutinik ilisimatusarneq)

d) kinaassutsip pilertarnera inuillu atugassarisaannik pilersitsisarneq
e) inuiat atugarisaanni kulturimilu assigiinngissutsit.

Aningaasaqarneq

f) aningaasaqarnermi periutsit, aningaasat ingerlaartarnerat aamma aqutsinermi atortut,

g) atugarissaarneq agguaasarnerlu aamma
h) Kalaallit Nunaanni inuussutissarsiutit aaqqissuussaanerat suliffeqarnermilu pissutsit

Periuseq
i) Kvalitativimik kvantitativimillu periuseq.

3.3 Ilassutitut ilinniakkat
Ilinniartut taamaallaat pingaarnertut ilinniakkat atorlugit ilikkagassatigut anguniakkat angusinnaassanngilaat. Ilassutitut ilinniakkat imaattuugajuttarput inuiaqatigiinni maannakkut oqallinnermi assersuutit suliamik ingerlatsinermut atatillugu annertunerusumik erseqqissaanermut atassuteqartitsisarnermullu atorneqartartut, tassunga ilanngullugit Kalaallit Nunaanni ineriartortitsinermi nunarsuarmi Europamilu pissutsit pingaaruteqassusiat. Pingaarnertut ilinniakkatullu ilassutitut ilinniakkat sapinngisamik Kalaallit Nunaanni nunallu tamat akornanni pissutsinut atassuteqartinneqassapput.

4. Aaqqissuussineq
4.1 Ilinniartitsinermik aaqqissuussineq
a) Ilinniartitsinerni ilinniartut ilinniakkani qaffasissusiat ilisimasaallu aallaavigineqassapput.
b) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsisut ilinniartullu akornani ilikkagaqartarnermi oqaloqatigiittarnerattut sapinngisamik isikkulerlugu.
c) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitseriaatsit assigiinngitsut paarlakaajaanneqassallutik.
d) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut soqutigisaat pisariaqartitaallu isiginiarneqassallutik, taaamaalilluni ilinniartut ilinniartitsissutip pissanganartuuneranik, naleqquttuuneranik soqutiginartuuneranillu misigisaqarnissamut periarfissinneqassallutik.
e) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniagaqarnerup ingerlanneqarnerani sammisanilu ineriartortitsinermi ilinniartitsissut siuariarfiussalluni, tassa ilinniartitsissummi oqaatsit oqariartaatsillu ineriartorfiussallutik, taamaalilluni ilinniartut namminneerlutik suliariaaseqarnissamik ajornakusoortunillu eqqarsartarnissamut piffissap ingerlanerani sungiusarneqassallutik.
f) ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq inuiaqatigiinnut avatangiiserisanut annertunerpaamik attuumassuteqalersillugu.

Ilinniartitsineq aaqqissuunneqassaaq ilinniartut inuiaqatigiinni maannakkut ajornartorsiutinut aaqqiinernullu tunngatillugu ilinniartut alapernaannerat aallaaveqarluni. Ilinniartitsinerup tamarmiusup ingerlanerani sammisanik suleriaatsinillu toqqaanikkut ilinniartut annertunerusumik peqataatinneqartassapput. Sammisaq minnerpaamik ataaseq sammisat akornanni suliarineqassaaq.

Ilinniartitsinermi pissutsit ataasiakkaat tunngavigineqarnissaat pingaartinneqassaaq, tassa ajornartorsiutit aalajangersimasut aallaavigineqassapput, aammalu ilinniartut ataasiakkaat suliamik ingerlatsineq tunngavigalugu isummanik saqqummiinissamut, tunngavilersuinissamut nalilersuinissamullu periarfissinneqassapput. Pissutsit ataasiakkaat tunngavigalugit ilinniartitsineq piffissat ilaanni aaqqissuunneqarpat tamassuma kingorna assersuutit aalajangersimasut atorlugit ilinniartitsissutit atorneqassapput. Ilinniartitsinermik ingerlatsinerit taamaattut inuiaqatigiilerinermi assigiissutsit assigiinngissutsillu erseqqissarnissaannut atorneqarsinnaapput.

Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq isummanik, taaguutinik periutsinillu toqqaaneq tamatigoortunngorlugu.

4.2 Suleriaatsit

Suleriaatsit assigiinngiiaartillugit ilinniartunillu suliaqartitsilersut ilinniartitsinermi atorneqassapput, ilinniartut taamaalillutik suliamik ingerlatsinermi imminnut atassuteqarnernik misissuinissamut, uppernarsaasiornissamut, ingerlatitseqqiinissamut oqallinnissamullu periarfissinneqassallutik.

Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqqassaaq, taamaalilluni ilinniartut assigiinngiiaartut, taakku ilikkagaqariaasiat pisariaqartitaallu isiginiarneqassallutik. Ilinniartut ilinniartitsissummi oqaatsinik siullertut oqaasillit aappaattullu oqaasillit isiginiarneqassapput.

Ingerlatsinerit avammut sammisut ilinniartitsinermut ilanngunneqassapput. Ilinniartitsinermi tamarmiusumi suliniut annikinnerusoq minnerpaamik ataaseq ingerlanneqassaaq, tassani suliamik ingerlatsinermi ajornartorsiut ataaseq ilinniartitsissummi periutsit atorlugit suliarineqassalluni.

Allattariarsorluni suliat assigiinngiiaartut ilinniartitsissummi itisiliinermut tapersiissapput aammalu ilinniartut inuiaqatigiilerinermi apeqqutinik oqaasertalersuisinnaassusiaannut ilinniartitsissummilu imminnut atanernik isummanillu uppernarsaasiorsinnaassusiannik tunngavilersuisinnaassusiannillu ineriartortitsissalluni.

4.3 It

Atortussat sillimatillu digitaliusut ilinniartitsinermi atorneqassapput ilinniartitsissummi anguniakkanut perorsaanermillu ingerlatsinermut tapertatut.
It ukununnga atorneqarsinnaavoq:

- anguniagalimmik apersuusersuisumillu paasissutissanik ujarlernermut,
- suliamut tunngatillugu ilisimasat sulerinerinut ingerlateqqinnerinullu
- ilisimasanik paarlaasseqatigiinnernut aamma inuiaqatigiinni ajornartorsiutit pillugit oqallinnernut peqataanermut.

Inuiaqatigiilerinermi nittartakkanut naapertuuttunut innersuussinerit aamma aalajangersimasunik isiginiagaqarluni ujarlernermi periutsit ilinniartitsinerni ataasiakkaani ilaapput. Ataatsimooqatigiiffiit digitaliusut atornissaat ilinniartitsinermut ilaatineqassaaq.

4.4 Ilinniartitsissutinut allanut atassuteqartitsineq

Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq piffissat ilaanni ilinniartitsissutit akornanni suliaqartoqartarluni ilinniartitsissutinilu ilisimasaqarfinnut sanilliutitsilluni. Ilinniartitsissutit pingaarnerit annertunerusumik itisilernissaat atassuteqartinnissaallu siunertaralugu ilinniartitsissutit allat ilinniartitsissummi ilanngunneqarsinnaassapput.

5. Nalilersuineq

5.1 Ingerlaavartumik nalilersuineq

Ataasiakkaanik ilitsersuisarnikkut, ilinniartitsiviup iluani misilitsinnerit atornerisigut ilinniartitsissummilu ingerlatat pillugit utertitsilluni nalunaruteqarnikkut ilinniartut ilinniartitsissummi killiffimminni qaffasissusiannik ineriartornerannillu ersarissumik paasisinneqassapput. Nalilersuinermi tunngaviit tassaapput ilikkagassatut anguniakkat. Aamma ingerlatat ilinniartut ilinniartitsissummi ineriartornerminnik nammineerlutik qisuariartitsisartut ingerlanneqassapput.

Allattariarsorluni oqaluttariarsorlunilu ingerlatat pillugit utertitsilluni nalunaaruteqarnerat tunngavilersuisarnerit, aaqqissuussinerit, oqaasertalersuisinnaassuseq suliamillu ingerlatsinermi eqqortuliornerit pillugit eqqorluartumik ilitsersuisarnikkut pissapput.

Minnerpaamik semesterini tamani ilinniartut ilinniartitsissummi suliaqarnerannik, peqataavinnerannik pimoorussinerannillu nalilersuisoqartassaaq. Tamassumunnga atatillugu ilinniartitsinermik ataatsimut nalilersuisoqartassaaq.

5.2 Misilitseriaatsit

Suliassaq sammisamik siumut ilisimasamik ilisimanngisamillu ilanngussaqarfiusumik annikinnerusoq minnerpaamik quppernernik nalinginnaasunik marlunnik-pingasunik annertussuslik tunngavigalugu oqaluttariarsorluni misilitsittoqassaaq. Qupperneq nalinginnnaasoq 2400-nik naqinneqarpoq, akunnequsersuutit ilanngullugit.

Suliassat sammisaniittut ilinniartitsinermi atorneqarsimassapput taamaalillutillu soraarummeertunit ilisimaneqarlutik

Minutsit 48-t missaanni piareersartoqassaaq piffissarlu soraarummeerfik soraarummeertumut ataatsimut minutsit 24-t missaaniissalluni.

Ilinniartitsissut pillugu soraarummeertup soraarummeertitsisullu oqaloqatigiinnerisigut soraarummeerneq ingerlanneqassaaq.

5.3 Naliliinermi tunngaviit

Soraarummeertup ilikkagassatut anguniakkanik qanoq angusitigineranik nalilersuinikkut naliliisoqassaaq.

Nalitsinni oqaluttuarisaaneq B - 2022

1. Ilinniartitsissutip inissisimanera
Nalitsinni oqaluttuarisaaneq B tassaavoq inuit ukiut 200-t kingulliit missaanni kulturini inuiaqatigiinnilu assigiinngitsuni qanoq inuunersut inuusimanersullu qanorlu aaqqissuussaanersut. Ilinniartitsissumi sammisaq tassaaneruvoq Kalaallit Nunaanni, Danmarkimi nunarsuullu sinnerani politikkikkut aningaasaqarnikkullu oqaluttuarisaaneq. Ilinniartitsissummi aamma sammineqarpoq Kalaallit Nunaanni avataanilu inuttut atugarisatigut kulturikkullu pissutsini ineriartorneq. Nalitsinni oqaluttuarisaanermi inulerinermi inuiaqatigiinnillu ilisimatusarnermi periutsit.

2. Ilinniartitsissummi siunertat
Ilisimasat piginnaasallu
Ilinniartut nalitsinni oqaluttuarisaanermik imatut ilisimasaqartigissapput oqaluttuariaanermik ilisimasaminnik kinaassutsimillu ineriartortitsinissamut tunngavissaqassallutik.

Ilikkagaqartarnermi sulinermilu piginnaasat
Oqaluttuarisaanermi atugassat assigiinngiiaartut oqaluttuarisaanermillu ingerlatsitseqqeeriaatsit assigiinngiiaartut ilinniartut nalilersorsinnaassavaat aaqqissuussinnaassallugillu, taamaalillutik Kalaallit Nunaanni nunallu tamat akornanni oqaluttarisaaneq maannakkullu ajornartorsiutit isummerfigisinnaassallugit.

Inuttut inuillu akornanni attaveqaqatigiittarnermi piginnaasat
Ilinniartut naliminni inuunermik nutaamik paasisaqarsinnaajumallutik qanga pisunik apeqqusiisinnaassuseqassapput aammalu Kalaallit Nunaanni inuiaqatigiinni nunallu tamat akornanni inuiaqatigiinni peqataasinnaavinnissamut tunngavissaqassallutik.

Kulturikkut inuiaqatigiillu akornanni piginnaasat
Ilinniartut Kalaallit Nunaanni avataanilu oqaluttuarisaanermi kulturikkullu ineriartornermik paasisaqassapput, aammalu nunarsuarmi sukkasuumik allanngoriartorfiusumi kulturit allat naapinnissaannut kulturillu assigiinngiiaartut akornanni annertunerusumik peqatigiinnerulernermut ammasumik kinaassusersioratillu suliamik ingerlatsinermi tunngavissaqassallutik.

3. Ilikkagassatut anguniakkat imarisaalu
3.1 Ilikkagassatut anguniakkat:
Ilinniartut uku piginnaalissavaat:

a) ukiut kingulliit 200-t missaanni Kalaallit Nunaanni, nunarsuup immikkoortuini, Europami nunarsuarmilu nalorninatik assigiinngiiaartumillu ilisimasaqarnerminnik takutitsisinnaassapput taakkulu imminnut atanerat qisuariarfigisinnaassallugu,

b) atajuarnerup kipisaarnerullu imminnut atanerattut inuiaqatigiinni allanngorarnernik paasinninnertik takutissinnaassavaat aammalu ukiut kingulliit 200-t missaanni Kalaallit Nunaanni Danmarkilu oqaluttuarisaanerup nunarsuarmilu oqaluttuarisaanerup piffissami agguarnerisa ilaannut qisuariaateqarlutik isummersinnaassallutik,
c) tunngaviusumik aqutseriaatsinik, politikkimi isummanik inuillu pisinnaatitaaffiinik ilisimasaqarnertik uppernarsaasiorsinnaassavaat,
d) saqitsaannerit pilersarnerannik taakkuninngalu aaqqiissutinik kiisalu nunat tamat akornanni suleqatigiinnermi periarfissanik taakkulu aaqqissuunneqartarnerannik paasinninnertik takutissinnaassavaat,
e) inuit, pinngortitap inuiaqatigiillu imminnut atanerat nalilersorsinnaassavaat paasissutissiissutigisinnaallugulu,
f) ineriartortitsinermik atuagarsorneq ilanngullugu nunarsuarmi atugarissaarnerup ineriartornera nalilersorsinnaassavaat paasissutissiissutigisinnaallugulu
g) Kalaallit Nunaanni nunarsuarmilu kulturikkut inuillu atugarisaanni ineriartornermik paasisimasaqarnertik takutissinnaassavaat,
h) oqaluttuarisaanermi periutsit atorsinnaassavaat, tassunga ilanngullugit oqaluttuarisaanermi ajornartorsiutit paasissutissiissutigisinnaallugit kiisalu oqaluttuarisaanermi pissarsiviit saqqummiinerillu isornartorsiuillutik isummerfigisinnaassallugit aamma
i) saqqummiinerit tunngavilersukkat atorlugit ilinniartitsissummut tunngassuteqartunik oqallinnermi peqataasinnaassapput.

3.2 Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit

Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit ukuupput:

a) Kalaallit Nunaata oqaluttuarisaanerani aamma Danmarkip oqaluttuarisaanerani nunarsuarmilu oqaluttuarisaanermi pingaarnerit,
b) ukiut hundredelikkaat 20-anni 21-iannilu saqitsaannerit suleqatigiinnerillu pingaarnerit,
c) Europami 1945-p kingorna politikkikkut aningaasaqarnikkulu ineriartortitsinerit pingaarnerit,
d) Kalaallit Nunaannit nunallu tamat akornannit isigalugu tamat oqartussaaqataanerisa inuillu pisinnaatitaaffiisa ineriartortinneqarnerat,
e) nunarsuup immikkoortuisa pisuut piitsullu akornanni pissutsit aamma nunarsuarmi suliassat agguarnerisa ineriartortinneqarnerat aamma
f) Kalaallit Nunaanni avataanilu kulturit inuuniarnermilu atugassarisat

3.3 Ilassutitut ilinniakkat

Ilinniartut taamaallaat pingaarnertut ilinniakkat atorlugit ilikkagassatigut anguniakkat angusinnaassanngilaat. Ilassutitut ilinniakkat pingaarnertut ilinniakkanut atassuteqartitsissapput itisiliillutillu, pingaartumik ilinniakkap sammiviata aaqqissuussaanera

isiginiarlugu. Ilassutitut ilinniakkanik toqqaanermi apeqqutaapput ilaatigut ilinniartitsinerup ingerlanneqarnera ilaatigullu ilinniartitsissutinut allanut atassuteqartitsineq aammalu ilinniartut ilinniartitsisullu suleqatigiinnerat. Ilassutitut ilinniakkat pingaarnertut ilinniakkatulli Kalaallit Nunaannut nunallu tamat akornanni pissutsinut sapinngisamik atassuteqartinneqassapput.

4. Aaqqissuussineq

4.1 Ilinniartitsinermik aaqqissuussineq

a) Ilinniartitsinerni ilinniartut ilinniakkani qaffasissusiat ilisimasaallu aallaavigineqassapput.
b) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsisut ilinniartullu akornani ilikkagaqartarnermi oqaloqatigiittarnerattut sapinngisamik isikkulerlugu.
c) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitseriaatsit assigiinngitsut paarlakaajaanneqassallutik.
d) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut soqutigisaat pisariaqartitaallu isiginiarneqassallutik, taaamaalilluni ilinniartut ilinniartitsissutip pissanganartuuneranik, naleqquttuuneranik soqutiginartuuneranillu misigisaqarnissamut periarfissinneqassallutik.
e) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniagaqarnerup ingerlanneqarnerani sammisanilu ineriartortitsinermi ilinniartitsissut siuariarfiussalluni, tassa ilinniartitsissummi oqaatsit oqariartaatsillu ineriartorfiussallutik, taamaalilluni ilinniartut namminneerlutik suliariaaseqarnissamik ajornakusoortunillu eqqarsartarnissamut piffissap ingerlanerani sungiusarneqassallutik.
f) ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq inuiaqatigiinnut avatangiiserisanut annertunerpaamik attuumassuteqalersillugu.

Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq Kalaallit Nunaanni avataanilu maannakkut ajornartorsiutinut sapinngisamik atassuteqartitsilluni. Suliamik ingerlatsinermi piginnaasat suleqatigiissutiginerat ilinniartitsinermi ilaavoq.

Ilinniartitsissut ilinniartitsinermi ingerlatsinertut arfinilinniit arfineq pingasunut aaqqissuunneqassaaq. Ilinniartitsinermik ingerlatsinerni ataasiakkaani immikkoortup killilikkap sammineqarnissaa imaluunniit piffissamut sivisunerusumut atassuteqartitsineq isiginninniarnerlu pingaartinneqassapput. Pisuni taakkunani marlunni atortut assigiinngiiaartut sulinermi atorneqassapput.

Ilinniartitsinermi piffissaq tamarmiusoq imatut agguarneqassaaq:

a) minnerpaamik 25 pct-iani piffissaq 1920-p siorna sammineqassaaq,
b) minnerpaamik 25 pct-iani piffissaq 1920-p 1960-illu akorna sammineqassaaq aamma
c) minnerpaamik 40 pct-iani piffissaq 1960-imiit ullummikkumut sammineqassaaq.

4.2 Suleriaatsit

Sulinermi ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit ilassutitullu ilinniakkat aallaavigalugit ilinniartitsineq aaqqissuunneqassaaq. Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit ilassutitullu ilinniakkat sapinngisamik ilinniartitsisut ilinniartullu suleqatigiinnerisigut toqqarneqassapput. Ilinniartitsinerup ingerlanneqarneratut toqqakkani minnerpaamik ataatsimut tunngatillugu ajornartorsiummik oqaasertalersuineq nammineq toqqagaq tunngavigalugu ilinnniartut suliaqassapput. Ilinniartut qitiutillugit ilinniartunillu suliaqartitsilluni sulineq pingaartinneqassaaq.

Ilinniartitsinermi aaqqissuussinermi ilinniartut assigiinngiiaartut, taakku ilikkagaqariaasii pisariaqartitaallu isiginiarneqassapput. Ilinniartut ilinniartitsissummi oqaatsinik siullertut oqaasillit aappaattullu oqaasillit isiginiarneqassapput.

Ilinniartitsinermi ukununnga tunngatillugu IT-p ilanngunneqarnissaa pingaartinneqassaaq:

a) ujarleneq,
b) atortunik katersuineq saqqummiinerlu aamma
c) pissarsivinnik isornartorsiuisinnaanermik sungiusarneq.

4.3 It

It aamma tusagassiissutit ilinniartitsinermut ilaatinneqassapput, atorneqassallutillu ilinniartut ilikkariartornerat siuarsarumallugu, nalinginnaasumik peroriartornerat inerisarumallugu aamma ilinniartut tusagassiissutinut digitaliusunut, nukissarisanut paasissutissiiffinnullu naleqqiullugu apersuusersuisinnaanerat sungiusarumallugu. It atorneqassaaq oqaluttuarisaanermut tunngatillugu qulequttanik internet paasissutissiiffiillu allat atorlugit ujarlernermut misissuinernullu. Ujarlernermi nutaaliorsinnaaneq aaqqissuulluakkamillu sulisinnaaneq pingaartinneqassapput aamma nammineerluni periutsinik apersuusersuilluni suleriaaseqarnissaq. It aamma tusagssiissutit apeqqutinik oqaluttuarisaarnermut tunngasunik allattariarsorluni oqaluttariarsorlunilu saqqummiinermi ilaatinneqassapput.

4.4 Ilinniartitsissummi oqaatsit

Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut ilinniartitsissummi oqaatsinik atuinerat ilinniartitissummilu taaguutinik paasinninnerat atuinerallu aaqqissuussamik ineriartortillugu. Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut ilinniartitsissummi taassuma siuliani oqaatsinik taaguutinillu paasinnissaaleriartortillugit.

4.5 Ilinniartitsissutinut allanut atassuteqartitsineq

Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsissutini arlalinni piffissap ilaani sulisoqartarluni ilinniartitsissutinilu allani ilisimasaqarfinnut sanilliussilluni. Nalitsinni oqaluttuarisaanermi ilinniartitsissutit danskisut, kalaallisut, kulturilerineq aamma inuiaqatigiilerineq suleqatigiissutigineqarsinnaapput, tamaamaalilluni ilinniartitsissutini

ilanngunneqartuni ilinniartut suliamik ingerlatsinerannik annertusaanermu tapersiisillugu. Nalitsinni oqaluttuarisaanermi B-mi ajornartorsiutit atortunillu toqqaaneq ilinniartitsissutinik aalajangersimasuni suleqatigiissitsinernut tunngatillugu oqaasertalersuilluni toqqaallunilu.

5. Nalilersuineq

5.1 Ingerlaavartumik nalilersuineq

Ingerlaavartumik nalilersuisarneq ilinniartitsissummi ilikkagassatut anguniakkat tunngavigalugit pisassaaq. Ilinniartitsissummi ataasiakkaanut ilitsersuisoqartassaaq, tassani ilinniartut ilinniartitsissummi killiffiup qaffasissusianik ersarissumik paasisinneqassallutik. Semesterini tamani nalilersuinermi ilaassapput ilinniartut suliaqartarnerat, peqataavarnerat ilinniartitsinermilu pimoorussinerat.

5.2 Misilitseriaatsit

Misilitseriaatsit marluk ataaniittut akornanni klassinut tamanut ilinniarfik toqqaassaaq:

Misilitseriaaseq a

Quppernernik nalinginnaasunik ataatsimik- marlunnik annertunerunngitsumik pissarsivinnik soraarummeertumit ilisimaneqartumik imalummik suliassaq tunngavigalugu oqaluttariarsorluni misilitsinneq. Atortut ilisimaneqartut ajornartorsiorfinnut ilinniartitsinermi sulianeqartunut toqqarneqartunut tunngassapput. Atortut ilaat allataassanngillat, assersuutigalugu assit.

Piareersarnissamut minutsit 30-t missaanni piffissaliisoqassaaq, piffissarlu soraarummeerfik soraarummeertumut ataatsimut minutsit 30-t missaaniissapput.

Misilitseriaaseq b

Quppernernik nalinginnaasunik ataatsimik- marlunnik annertunerunngitsumik pissarsivinnik soraarummeertumit ilisimaneqartumik imalummik atortullu siumut ilisimaneqanngitsut quppernerit ataatsip-marluk annertoqataanik imalimmik suliassaq tunngavigalugu oqaluttariarsorluni misilitsinneq. Atortut ilisimaneqartut siumullu ilisimaneqanngitsut ajornartorsiorfinnut ilinniartitsinermi sulianeqartunut toqqarneqartunut tunngassapput. Atortut siumut ilisimaneqanngitsut atortunik siumut ilisimaneqartunik itisiliissapput atassuteqartitsillutillu. Atortut ilaat allataassanngillat, assersuutigalugu assit.

Ilinniartut tamarmik immikkut ulloq misilitsiffissaq sioqqullugu suliassamik tunineqassapput, piffissarlu piareersarfissaq tiimit 24-t missaanissaaq, tiiminilli 24-nik sivikinnerussanani. Piffissaq soraarummeerfik minutsit 30-ussapput.

Misilitseriaatsini taakkunani marlunni suliassat ilinniartitsinermik ingerlatsinernut pingasunut-tallimanut tunngassapput, taakkunannga minnerpaamik ataatsimi 1960-p siorna pineqassalluni ingerlatsinernilu marlunni 1960-p kingorna pineqassalluni. Kalaallit Nunaanni

Danmarkimilu oqaluttuarisaaneq nunarsuarmilu oqaluttuarisaaneq ilanngunneqassapput. Soraarummeernermi sammisat sumiiffinnut, piffissamut sammisanulluunniit ersarissumik nassuiarlugit katiterneqassapput.

Qupperneq nalinginnaasoq 2400-nik naqinneqarpoq kunnequsersuutit ilanngullugit.

Misilitsernermi taamaallaat piffissami piareersarfimmi allattukkat aammalu atortut misilitsinermi atorneqartut nassarneqarsinnnaapput.

5.3 Naliliinermi tunngaviit

Ilikkagassatut anguniakkanik soraarummeertup qanoq angusitigineranik nalilersuinikkut naliliisoqassaaq. Pissutsinik soraarummeertup ersarissumik paasiuminartumillu saqqumiisinnaassusia kiisalu piffissamik soraarummeerfiusumik atuinera aaqqissuineralu pingaartinneqassapput.

Soraarummeertup saqqummiineranik ataatsimut naliliineq tunngavigalugu karakteriliisoqassaaq.

Science C - 2022

1. Ilinniartitsissutip inissisimanera

Ilinniartitsissut science tassaavoq ilinnirtitsissutini bioloig, fysik, kemi aamma nunalerutit tunngaviusumik immikkoortut suliarinerat aqqutigalugu pinngortitamik linniartitsissummut pinngortitamik ilisimatusarnermi assigiissutinik ilinniarnertuunngorniarfimmi ilisarititsineq. Ilinniartitsissumi science-mi misigisassarsiorneq avatangiisinilu misileraaneq ilanngullugit ajornartorsiutit, atorneqarsinnaasut maannakkut pisut ilinniartitsissutinillu akimuiffiusut ilanngunneqarput. Sumiiffik aallaavigalugu Kalaallit Nunaanni nunarsuarmilu pissutsinut atassuteqartitsisoqarpoq. Ilinniartitsissut pinngortitalerinermik ilisimatusarnermik ilinniartitsissutinik tamatigoortumik takutitsiffiuvoq.

2. Ilinniartitsissummi siunertat

Ilisimasat piginnaasallu

Ilinniartut suliamik ingerlatsinermi imatut ilisimasaqartigissapput pinngortitalerinermik ilisimatusarnermi eqqarsartariaatsimik ilisimasaqarnissaq paasinnissallu pingaaruteqassusianik paasisaqarsinnaallutik. Ilinniartut pinngortitamik ilisimatusarnermi ajornartorsiutinik pingaaruteqartunik taakkulu inuiaqatigiinnut atassuteqasaannik ilisimasaqalissapput.

Ilikkagaqartarnermi sulinermilu piginnaasat

Ilinniartut pinngortitalerinermik ilisimatusarnermi paasissutissat takusallu suliarisinnaassavaat ajornanngitsunillu misileraasinnaassallutik, tassunga ilanngullugit asimi sulinermi takusanilu paasisat, tassani paasisat pinngortitamik ilisimatusarnermi taaguutit atorlugit paasissutissiisinnaassallutik.

Inuttut inuillu akornanni attaveqaqatigiittarnermi piginnaasat

Ilinniartut pinngortitamik ilisimatusarnermi nalinginnaasumillu tamanillu ilisimasariaqartut aammalu alapernaanneq tunniusimanerlu tunngavigalugit pinngortitamik ilisatusarnerup imarisai pillugit isummersinnaassapput.

Kulturikkut inuiaqatigiillu akornanni piginnaasat

Ilinniartut pinngortitamik ilisimatusarnermik ilisimasat paasisaqarnerlu tunngavigalugit akusisussaaqquseqartumik ileqqorissaarlutik namminneq kulturiminni inuiaqatigiinnilu iliuuseqarsinnaassapput.

3. Ilikkagassatut anguniakkat imarisaalu

3.1 Ilikkagassatut anguniakkat:

Ilinniartut uku piginnaalissavaat:

a) annertussutsikkut pitsaassutsikkullu pinngortitami imminut atanernik periutsinillu ajornanngitsunik paasinnissaassapput,

b) isummiussaagallartunik suliaqarsinnaassapput nalilersuisinnaassallutillu,
c) misissuinerit qimerluuinernillu ajoranngitsunik suliaqarsinnaassapput, laboratoriami pinngortitamilu sulinermi,
d) sulianik allatanik suliaqarsinnaassapput,
e) saqqummeeriaatsit assigiinngitsut atorlugit paasissutissanik katersisinnaassapput, aaqqissuussillutik suliarinnillutillu,
f) pinngortitamik ilisimatusarnermi qulequttamnik ingerlatitseqqiisinnaassapput allatatut oqaasiinnakkullu, suliamut atatillugu oqariaatsit eqqortut saqqummeeriaatsillu atorlugit
g) inuiaqatigiinnut naleqqiussisinnaassapput.

3.2 Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit aamma ilassutitut ilinniakkat

a) pinngortitamik ilisimatusarnermi sammisat, tassani imarisai assersuusiornermi atorneqarsinnaassallutik,
b) pinngortitamik ilisimatusarnerup imarisai inuiaqatigiit eqqarsaatigalugit pinngortitamii ilisimatusarnerup naleqquttuuneranik takutitsisut,
c) pinngortitamik ilisimatusarnerup imarisai sumiiffinni, Kalaallit Nunaanni nunallu tamat akornanni pissutsinut atassuteqartitsisut,
d) pinngortitamik ilisimartusarnermi atuagarsorneq piviusumillu ingerlatsineq.

4. Aaqqissuussineq

4.1 Ilinniartitsinermik aaqqissuussineq

a) Ilinniartitsinerni ilinniartut ilinniakkani qaffasissusiat ilisimasaallu aallaavigineqassapput.
b) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsisut ilinniartullu akornani ilikkagaqartarnermi oqaloqatigiittarnerattut sapinngisamik isikkulerlugu.
c) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitseriaatsit assigiinngitsut paarlakaajaanneqassallutik.
d) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut soqutigisaat pisariaqartitaallu isiginiarneqassallutik, taaamaalilluni ilinniartut ilinniartitsissutip pissanganartuuneranik, naleqquttuuneranik soqutiginartuuneranillu misigisaqarnissamut periarfissinneqassallutik.
e) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniagaqarnerup ingerlanneqarnerani sammisanilu ineriartortitsinermi ilinniartitsissut siuariarfiussalluni, tassa ilinniartitsissummi oqaatsit oqariartaatsillu ineriartorfiussallutik, taamaalilluni ilinniartut namminneerlutik suliariaaseqarnissamik ajornakusoortunillu eqqarsartarnissamut piffissap ingerlanerani sungiusarneqassallutik.
f) ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq inuiaqatigiinnut avatangiiserisanut annertunerpaamik attuumassuteqalersillugu.

Sciencemik ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaat ilinniartut pinngortitamik ilisimatusarnermi ajornartorsiutinik suliaqavinnissamut pileritilerlugit. Ilinniaartitsineq sammisat piviusunik atuarsornermilu immikkoortut imminnut taperseeqatigiissapput. Ilinniartitsineq aamma imatut aaqqissuunneqassaaq nammineerluni suleriaaseqarnissamik kajumissaaniarluni pisunit ataasiakkaanit malittarisassanut eqqarsartarnermik periutsit salliutinneqassallutik.

4.2 Suleriaatsit

Ilinniartitsissuummi science-mi suliamik ingerlatsinermi imarisai sammisanut katersorneqassapput toqqarneqassallutillu, taamaalilluni pinngortitamik ilisimatusanrermik ilinniartitsissutit sisamat siamasissumik ilanngunneqassallutik. Sammisanik ataasiakkaanik toqqaanermi suliaqarnermilu ilinniartitsissutit arlallit ilanngunneqarnissaat pingaartnneqassaaq.

Suleriaatsinik toqqaaneq ilinniartitsisumit aqutsinermiit nammineernerullu sulinissamut assigiinngiiaartitsineq siuarnertornerlu pillugit periutsinik tunngaveqassaaq. Ilinniartitsissutip imaanut tunngatillugu ilinniartitseriaatsit assigiinngiiaartinneqassapput, kisiannili aamma ilinniartut asigiinngiiaarnert, taakku ilikkariaasiat pisariaqartitaallu isiginiarneqassapput.

Ilinniartitseriaatsit assigiinngiiartinneqassapput, taamaalilluni atuagarsorluni, suliaqarluni misileraallunilu sulineq isiginiarneqassallutik, tassani suliaqarneq misileraanerlu pingaartinneqarnerussallutik. . Ilinniartut ilinniartitsissummi oqaatsinik siullertut oqaasillit aappaattullu oqaasillit isiginiarneqassapput.

Ilinniarfiup avataani ingerlatsinerit, tassunga ilanngullugit sumiiffinni inuiaqatigiit asimilu sulinerup atassuteqartillugit ilinniartitsinermik ingerlatsineq, science-mut ilanngunneqassapput. Oqaluttariarsorluni saqqummiineq allattariarsorlunilu sulineq ilinniartut oqartariaasiat nukittorsarniarlugu ilinniartitsissumillu itisiliinermut paasisaqarnermulklu peqataatinniarugu ilinniartitsissummi sciencne-mi pingaaruteqartutut ilaapput. Saqqummeeriaatsit allat naleqqutsillugit ilanngunneqassapput.

Ilinniartitsinermi aaqqissuussinermi ilinniartut assigiinngiiaartut, taakku ilikkagaqariaasii pisariaqartitaallu isiginiarneqassapput. Ilinniartut ilinniartitsissummi oqaatsinik siullertut oqaasillit aappaattullu oqaasillit isiginiarneqassapput.

Ilinniartitseriaatsit ilinniartut ilinniartitsissumi oqaasiinik, qisuariartarnerannik ajornakusoortunillu eqqarsarsinnaanerannik ineriartortitsisut isiginiarneqassapput.

Inaarutaasumik naliliinermut atugassamik ingerlatsinermik ataatsimik amerlanernilluunniit aallaavilimmik, laboratoriami asimilu misileraalluni ingerlanneqarsimasumik ilinniarfik suliasssamik suliaqassaaq. Ilinniartut suliassaq ilinniartitsinerup ingerlanerani suleqatigiikkaarlutik kisimillutilluunniit akissuteqarfigissavaat.

4.3 It
Sakkut sillimatillu digitaliusut ilinniartitsinermi atorneqassapput paasissutissanik katersinermut, paasissutissanik suliaqarnermut, grafiliornermut, ajornanngitsunik ilusilersuinernut aamma angusaasunik allalluni saqqummiussinernut.

4.4 Ilinniartitsissummi oqaatsit
Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut ilinniartitsissummi oqaatsinik atuinerat ilinniartitissummilu taaguutinik paasinninnerat atuinerallu aaqqissuussamik ineriartortillugu. Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut ilinniartitsissummi taassuma siuliani oqaatsinik taaguutinillu paasinnissaaleriartortillugit.

4.5 Ilinniartitsissutinut allanut atassuteqartitsineq
Tunngaviusumik ilinniartitsinermi ilinniartitsissut science ingerlatsinermi ilinniartitsissutinut allanut ataqatigiissarneqassaaq.

5. Nalilersuineq
5.1 Ingerlaavartumik nalilersuineq
Ingerlaavartumik nalilersuisarneq ilinniartitsissummi ilikkagassatut anguniakkat tunngavigalugit pisassaaq. Ilinniartitsissummi ataasiakkaanut ilitsersuisoqartassaaq, tassani ilinniartut ilinniartitsissummi killiffiup qaffasissusianik ersarissumik paasisinneqassallutik.

5.2 Inaarutaasumik naliliineq
Ilinniarfimmi imminermi oqaluttariarsorluni misilitsittoqassaaq minutsit 15-it missaanni sivisussusilimmik, tunngaviusumik ingerlatsinerup naammassineranut atatillugu. Piareersarnissamut piffisaliisoqassanngilaq.

Misilitsinneq aallarnerlugu ilinniartup suliani saqqummiutissavaa, tak. imm. 4.2, soraarummeersitsisumit apeqqutinik qulaajaasunik malitseqartumik.

Naliliinermi nalilerneqassaaq ilinniartup oqaluttariarsorluni saqquumiinera ilikkagassatut anguniakkanut qanoq naapertuutsiginersoq, tak. imm. 3.1. Ataatsimoortumik naliliineq tunngavigalugu ataatsimik karakjteeriliisoqassaaq. Karakteeri Science C-mut inaarutaasumik killiffimmut karakteeritut allanneqassaaq.

Spaniamiutut aallarterlaanut B - 2022

1. Ilinniartitsissutip inissisimanera
Spaniamiutoorneq piginnaasassanik ilinniartitsissutaavoq, ilisimasassanik ilinniartitsissutaavoq kulturikkut ilinniartitsissutaavoq, attaveqaqatigiinnikkut pisinnaasaqarnissamik tunngaveqartoq. Ilinniartitsissutip qitiusumik suliassaqarfigai spaniamiut oqaasii, ilaatigut Europami nunallu tamat akornanni nalinginnaasumik attaveqaatitut ilaatigullu oqaatsit kulturillu allat paasinissaannut aqqusaagassatut. Ilinniartitsissutip suliassaqarfigai nunani spaniamiutut oqaluffiusuni oqaatsit, kulturi inuiaqatigiinnilu pissutsit – tamatigoortumik paasillugit.

2. Ilinniartitsissummi siunertat
Ilisimasat piginnaasallu
Ilinniartut spaniamiut oqaasiinik imatut ilisimasaqartigissapput oqaatsinillu imatut piginnaasaqartigissallutik spaniamiutut paasisinnaallutik, oqalussinnaallutik attaveqarsinnaallutillu spaniamiut oqaasii ajornanngitsut ataqatigiissullu atorlugit. Ilinniartut inuiaqatigiinni spaniamiutut oqaaseqarfiusuni kulturinilu inuiaqatigiinni pissutsit kulturillu pillugit pingaaruteqartutigut ilisimasaqassallutik, .

Ilikkagaqartarnermi sulinermilu piginnaasat
Ilinniartut oqaatsinik ilikkariartornermik ukkassillutik aaqqissuulluakkamillu suliaqarsinnaassapput aamma oqaatsit suliaqarsinnaassallutik atuarneq, tusarnaarneq, oqaatsinik pigiliussineq aamma oqaatsit oqaasilerinikkut ilusaanik itisilerineq aqqutigalugit.

Inuttut inuillu akornanni attaveqaqatigiittarnermi piginnaasat
Ilinniartut namminneq ilikkartarnertik ilinniarnermilu piginnaasaqalertarneq pillugit ilisimaarinnilluassapput. Ilinniartut ilinniartitsissummi ilinniartutullu nammineersinnaassapput aamma marlukkaarlutik suleqatigiikkaarlutillu sulisinnaassallutik.

Kulturikkut inuiaqatigiillu akornanni piginnaasat
Ilinniartut spaniamiut oqaasii eqqukannersumik atorsinnaassavaat, taamaalillutik kulturit akornanni attaveqarsinnaassallutik, ilaatigut taamaalillutik namminneq kulturikkut tunngavimminnik paasinnittarnertik ineriartortissallugu. Ilinniartut ilinniartitsissummi ilisimasatik Kalaallit Nunaanni pissutsinut sanilliussinnaassavaat aammalu nunarsuarmi qanilliartorfiusumi paasisassarsiornermi iliuuseqartarnermilu oqaatsit atorsinnaassallugit.

3. Ilikkagassatut anguniakkat imarisaalu
3.1 Ilikkagassatut anguniakkat
Ilinniartut ukuninnga piginnaasaqassapput:

a) qulequttat tusagassiissutit assigiinngitsut aqqutigalugit saqqummiunneqartut ilisimariikkat ilisimanngisallu pillugit spaniamiutut erseqqissumik oqaluttoqarnerani imarisaasut pingaarnerit paasinnissinnaaneq,
b) qulequttat ilisimariikkat ilisimanngisallu pillugit spaniamiutut oqaloqatigiinnermi peqataasinnaaneq,
c) allatat suliareqqitaanngitsut, takorluukkersaarutit suliamullu atatillugu allat, tamatumunnga ilanngullugit tusagassiissutini allatat atuarsinnaallugillu paasisinnaanerat,
d) qulequttat ilisimaneqareersut ilisimanngisallu pillugit oqaatsit ajornanngitsut atorlugit spaniamiutut allalluni oqariartuuteqarsinnaaneq,
e) nunani spaniamiutut oqaaseqarfiusuni kulturi inuiaqatigiinnilu pissutsit pillugit qulequttat ilisimariikkat ilisimanngisallu paasillugillu nassuiarsinnaanerat,
f) nunai spaniamiutut oqaaseqarfiusuni inuiaqatigiinni kulturikkullu pissutsit pillugit ilisimalikkat nammineq inuiaqatigiinnut kulturimullu ilaaffigisamut sannilliussinnaanerat aamma
g) allamiut oqaasiinik ilinniartarneq pillugu ilisimasat ulluinnarni sulinermi atorsinnaanerat.

3.2 Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit

Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit tassaapput:

a) oqaatsit atorsinnaasat tunngaviusut nalinginnaasullu oqalulluni attaveqarnermut atorsinnaasat,
b) qulequttanut toqqakkanut naleqqiullugu aalajangersimasunik oqaatsinik atorsinnaasaqarneq,
c) oqaatsit atornerinut sannaannullu tunngaviusumik tunngavigisat, taakkununnga ilanngullugit nalinginnaasumik morfoligii, syntax, fonetik aamma pragmatik,
d) allatat nutaaliat, Spaniamit Amerikamillu pisut,
e) Spaniami Amerikamilu oqaluttuarisaanikkut kulturikkullu pissutsit, qulequttanut ilisimatusakkanut attuumassuteqartut,
f) Spaniami Amerikamilu inuiaqatigiinni pissutsit qitiusut,
g) Spaniami Amerikamilu maanna pisutsit. Atortussat spaniamiutut oqaasertallit ilaassapput, atortussanit naqitanit elektroniskinilli kiisalu ilinniartitsissummi ikiorsissutinit qitiusunit pisut.
h) Ilinniartitsissutip qitiusumik atortui

3.3 Ilassutitut ilinniakkat

Ilinniartut taamaallaat pingaarnertut ilinniakkat atorlugit ilikkagassatigut anguniakkat angusinnaassanngilaat. Ilassutitut iliniakkat imarivaat spaniamiutut oqaluffiusunit atuakkiornikkut oqariartuutit assigiinngitsunik ilusillit inuiaqatigiinnut, kulturimut atuakkiornermullu tunngassuteqartut. Taakku ilinniakkap imarisai pingaarnerit itisilissavaat

sanilliussiffigalugillu kiisalu ilinniartitsissummut atatillugu ilisimasat annertusassallugit, tassuunakkut ilinniartut ilinniartitsissummi anguniakkanik angusaqarsinnaaqqullugit.

4. Ilinniartitsinerup aaqqissuunneqarnera

4.1. Ilinniartitseriiatsimi periutsit

a) Ilinniartitsinerni ilinniartut ilinniakkani qaffasissusiat ilisimasaallu aallaavigineqassapput.
b) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsisut ilinniartullu akornani ilikkagaqartarnermi oqaloqatigiittarnerattut sapinngisamik isikkulerlugu.
c) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitseriaatsit assigiinngitsut paarlakaajaanneqassallutik.
d) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut soqutigisaat pisariaqartitaallu isiginiarneqassallutik, taaamaalilluni ilinniartut ilinniartitsissutip pissanganartuuneranik, naleqquttuuneranik soqutiginartuuneranillu misigisaqarnissamut periarfissinneqassallutik.
e) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniagaqarnerup ingerlanneqarnerini ataasiakkaani sammisanilu ineriartortitsinermi ilinniartitsissut siuariarfiussalluni, tassa ilinniartitsissummi oqaatsit oqariartaatsillu ineriartorfiussallutik, taamaalilluni ilinniartut namminneerlutik suleriaaseqarnissamik ajornakusoortunillu eqqarsartarnissamut piffissap ingerlanerani sungiusarneqassallutik.
f) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq inuiaqatigiinnut avatangiiserisanut annertunerpaamik attuumassuteqalersillugu.

4.2. Suleriaatsit

Suleriaatsinik toqqaanermi tunngaviussapput oqaatsitigut imarisaasutigullu ajornakusuussutsimut naleqqiullugu nikerartumik siumukarfiusumillu tunngavinnik, taamatullu ilinniartut assigiinngissusaat, ilikkariartoriaasii pisariaqartitaallu eqqarsaatigineqassallutik. Suleriaatsit suliassallu ilinniartut attaveqatigiinnikkut piginnaasaannik pilersitsisinnaassusaannillu inerisaasut qitiutinneqassapput.

Ilinniartitsineq ima aaqqissuunneqassaaq, atuisinnaanissaq annermik isiginiarneqassalluni, ilinniartitseriaatsillu assigiinngitsut atorneqassallutik. Ilinniartitsinerup ilinniartut periarfissisavai oqaatsit - oqaluttariarsorluni allattariarsorlunilu attaveqatigiinnikkut piginnaasaqalernissamut pisariaqartut – pillugit ilisimasaqalernissamut, Tusarnaarnissamut, atuarnissamut oqaloqatigiinnissamullu periusissiat ilinniartut attaveqatigiinnermik aallartitsinissamut ataavartitsinissamullu sakkugissavaat.

Ilinniartut sungiusarneqassapput ordbogit oqaatsinik marlunnik ataatsimillu atuiffiusut aamma spaniamiutut oqaasilerissutit atornissaannut. Ilinniartitsineq sapinngisamik annertunerpaamik spaniamiutut ingerlanneqassaaq aamma ataqatigiissumiik oqaatsinik atuineq oqaatsitigut eqqoqqissaartuliornissamit salliutinneqassaaq.

4.3 IT

It tusagassiissutillu elektroniskiusut atorneqassapput pingaarnertut siunertaralugit ilinniartut ilikkariartornissaat ilinniarnermilu angusassaqarnissaat. It-p ilinniartitsinermi atorneratigut oqaatsit ataqatigiiffinni piviusuusuni atorneqassapput, tamatumalu periarfissippaa spaniamiut oqaasiisa nunarsuarmi tamarmi attaveqatigiinnermi oqaatsititut misigineqarnissaat, ataqatigiiffinni nikerartuni maannakkorpiarlu pisuni.

Atortussat digitaliusut ilinniartut oqaatsinik pigiliussiartornerat tapersissavaat, tamatumunnga ilanngullugu oqaatsinik pilersitsiartornerat. Ilinniartut ilinniartitsissummi atortussanik naapertuuttunik apersuusersuisumik pissuseqarlutik ujarlernissamut, toqqartuinissamut saqqummiinissamullu pisinnaasaqassusiat inerisarneqassaaq, aamma ilinniartut tusagassiissutit digitaliusut attaveqatigiinnermut pingaarutaat ilisimalissavaat, tassuunakkut akisussaasumik, apersuusersuisumik pissuserissaartumillu nunarsuarmi tamarmi digitaliusumillu ataqatigiiffinnut peqataalersinnaaqqullugit.

4.4 Ilinniartitsissummi oqaatsit

Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut ilinniartitsissumi oqaatsinik aammalu ilinniartitsissummi oqariaatsinik paasinnittarnerat atuisarnerallu aaqqissuussamik ineriartortinneqarluni. Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsissutit siulianni oqaatsinik oqariaatsinillu ilinniartut piffissap ingerlanerani paasinnilluarsinnaatikkiartortillugit atuisinnaalluartikkiartortillugillu.

4.5 Ilinniartitsissutinut allanut atassuteqartitsineq

Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq piffissat ilaanni ilinniartitsissutit akornanni suliaqartoqartarluni ilinniartitsissutinilu ilisimasaqarfiulersunut sanilliutitsilluni. Ilinniartitsissutinik allanik ataatsimik amerlanernilluunniit suleqateqarluni ilinniartitsissutit akimorlugit suliniut minnerpaamik ataaseq ingerlanneqassaaq.

5. Nalilersuineq

5.1 Ingerlaavartumik nalilersuisarneq

Ingerlaavartumik aamma sammisat ataasiakkaat suliniutilluunniit naammassereerneranni nalilersuisoqartassaaq, attaveqatigiinnermi pisinnaasassat tallimaasut iluanni: tusarnaarluni paasinninneq, atuarluni paasinninneq, oqaluttariarsorluni nassuiaaneq aamma allannermik pisinnaasaqarneq, tassuunakkut ilinniartunit ersarissumik paasineqaqqullugu ilinniartitsissummi killiffiup ineriartornerullu sumut killinnera, aamma ilinniartut ataasiakkaarlutik ataatsimoorlutillu angusarisatik pillugit eqqarsaatiginninnerat patajaallisarneqaqqullugu.

Ilinniartut ilinniartitsissummi killiffiat igerlatsinerup ingerlanerani misiliissutit assigiinngitsut atorlugit nalilerneqartassaaq: oqaluttariarsorluni allattariarsorlunilu misiliinerit, ilinniartup, klassip ilinniartitsisullu akornanni oqaloqatigiinnerit aamma ilinniartup ingerlatsineranik suliaanillu naliliinerit, tamatumunnga ilanngullugu ilinniartup imminut nalilernera.

5.2 Mislitseriaatsit
Oqaluttariarsorluni ataatsimik misilitsittoqassaaq. Misilitsinneq marloqiusaavoq, piffissaq soraarummeerfissaq ataatsimut minutsit 30-t missaannik sivisussuseqarluni.

1) Spaniamiutut oqaasertat taalliaanngitsut ilisimaneqangitsut allanngortitaanngitsullu qupperneq nalinginnaasoq ataaseq angullugu annertussusillit aallaavigalugit nassuiaaneq aamma allatanik paasinninneq. Allatat qulequttat ilisimatusarsimasat ilaannut attuumassuteqassapput. Qulequttat misilitsinnermut tunngavissanut ilaasut, ataatsimoorlutik ilinniartitsissummi ilikkagassatut anguniagassat aamma ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit matussusissavaat. Qulequtaq ilisimatusarsimasaq spaniamiutut oqaloqatigiinnermut ilaatineqassaaq. Allatami taamaallaat oqaatsit immikkut ittut piviusumillu oqaaseqaatit nalunaajarneqassapput.

2) Assit ilisimaneqariinngitsut aallaavigalugit qulequttat nalinginnaasut pillugit spaniamiutut oqaloqatigiinneq.

1)-mut aamma 2)-mut piareersarnissamut katillugit minutsit 60-it missaannik piffissaliisoqassaaq. Piareersarnerup nalaani ilinniartup ikiorsiissutit tamaasa atorsinnaavai. Avammut attaveqarnissaq inerteqqutaavoq. Aammattaaq internetimik atuinissaq inerteqqutaavoq.

Holdimi ataatsimi misilitsissutissat annerpaamik pingasoriarlutik atorneqarsinnaapput.

Qupperneq nalinginnaasoq allaatigisanut tunngatillugu tassaavoq qupperneq naqinnernik akunnequsikkanik 2400-nik imaqartoq, taallanut dramamullu tunngatillugu titarnerit 30-t, elektroniskimik tusagassiissutitigut atortunut tunngatillugu minutsit pingasut.

5.3 Naliliinermi tunngaviit
Misilitsinnermi soraarummeertup ilinniartitsissummi ilikkagassatut anguniakkanik, imm. 3.1-imi taagorneqarnerat naapertorlugu, qanoq annertutigisumik angusisimanera nalilerneqassaaq. Soraarummeertut suliaqarnerminni ilikkagassatut siunertanik qanoq malinnitsiginersut nalilersuinermi nalilerneqassaaq.

Pingaartinneqassaaq ilinniartup spaniamiut oqaasii atorlugit allatanik ilisimaneqariinngitsunik nassuiaanera aamma ilinniartup qulequtarisaminit spaniamiut kulturiannik, atuakkiaannik inuiqatigiinnillu ilaatitsinera. Aammattaaq pingaartinneqassaaq qulequttat nalinginnaasut pillugit oqaloqateqarsinnaassuseq aamma allatanik paasinninneq. Oqaatsinik ataqatigiissumik atuisinnaaneq immikkuualuttut ilanngullugit eqqoqqissaartuliornermit pingaarneruvoq.

Soraarummeertup suliaanik ataatsimoortumik naliliineq tunngavigalugu ataatsimik karakteeriliisoqassaaq.

Nukinnik sunniisartunik qajannaassutsimillu ilinniarneq C – 2022

1. Ilinniartitsissutip inissisimanera
Ilusilersuinermik qajannaassutsimillu ilinniarneq teknikimik ilinniartitsissutaavoq, tassani tunngaviusumik taaguutit ilusilersuisarnermi immikkoortuni ajornanngitsuni annertuussusiliisnermut qajanaassutsimillu misissuinermi tunngaviliisunik sammiasaqartoqarluni. Ilinniartitsissut misilittaaneruvoq teknologimillu ilinniartitsissummut atatinneqarluni

2. Ilinniartitsissummi siunertaq
Ilisimasat piginnaasallut
Ilinniartut pingaartumik issittumut tunngatillugu ilusilersuinermik qajanaassutsimillu ilinniarnermi taaguutit ajornartorsiutillu pillugit imatut ilisimasaqartigissapput aqqiissuteqartarnermi periutsit aaqqiissutillu ilinniartitsissummut naleqquttumik paasisinnaallugit, atorsinnaallugit ingerlateqqissinnaallugillu. Ilinniartut aamma ilusilersuinermut qajannaassutsimillu ilinniarnermut atatillugu avatangiisini teknikkimik ilusilersuinerit aaqqiissutillu isummersorlutik isummerfigisinnaassavaat.

Ilikkagaqartarnermi sulinermilu piginnaasat
Ilinniartut paasissutissanik ilinniartitsissummut naleqquttunik ujarlersinnaassapput, suliareqqiisinnaassapput ingerlatitseqqiillutillu, taamaalillutik ajornartorsiutinik sanaartornermut tunngasunik aalajangersimasunik itisiliisinnaassallutik aammalu atuagarsorneq suliaqarnerlu ataatsimoortissinnaallugit. Ilinniartut immikkoortut ilinniartitsissutinit allaanersut ilanngussinnaassavaat atorsinnaassagulli, tassunga ilanngullugit pingaartumik ilinniakkap sammiviani ilinniartitsissutit, ilinniartitsissullu ilinniakkap sammiviani ilinniartitsissutinut allanut tapersiissutitut atorsinnaassallugu.

Inuttut inuillu akornanni attaveqaqatigiittarnermi piginnaasat
Ilinniartut suleqatigiillutik sulinermikkut kisimiillutillu sulinermikkut suliniuteqarneq tunngavigalugu suleriaatsinik ilisimasaqassapput misilittagaqarlutillu.

Kulturikkut inuiaqatigiillu akornanni piginnaasat
Ilinniartut aaqqissuussinerit pissutsinut qanittut inuiaqatigiinni takussaasut ilinniartitsissummut ilanngussinnaassavaat.

3. Ilikkagassatut anguniakkat imarisaalu
3.1 Ilikkagassatut anguniakkat
Ilinniartut:

a) Sanaartukkani piujuartumik attassisinnaanerattut, piffissami sivisuumi attassisinnaanerattut, piffissami akunnattumi atassisinnaanerattut, piffissam sivikitsumi attasisinnaanerattut maannakkorpiaq attassisinnaanerattut attassisinnaanerit assigiinngiiaartut nassuiarsinnaassavaat kiisalu attasisinnaanerit assigiinngiiaartut qisunnik sanaartukkanut sunniutaat nassuiarsinnaassallugit,
b) sanaartugaq aallaavigalugu attassisinnaassusianik periusissiorsinnaassapput, naatsorsuinermilu periutsimut atassuteqarnera takutissinnaassallugu,

c) sanaartukkami atortut peqinnermut sunniutaanni sunniutit malunniunnerannik, nalinginnaasumik sunniutaannik sanimullu sunniutaannik pissutsinillu suussusiisinnaassapput,
d) naatsorsuineq aallaavigalugu sanaartukkamut sunniutaanik nalilersuinermut, nalinginnaasumik sunniutaanik, sanimut sunniutaanik sangoriarneranillu titartaasinnaassapput aamma
e) qisummik sanaartukkat pinerullugit kippaata ilusaata atortunillu toqqaanerup sanaartukkap qajannaassusianik takutitsisinnaassapput.

3.2 Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit

Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit tassaapput:

a) namminneq namminneq naqitsinermik sunniinerat, sanaartukkat naqitsinermik sunnerneqarnerannut annikillisitsineq, sanaartukkat anorimit naqitsinermik sunnerneqarnerat sanaartukkallu apummik naqitsinermik sunnerneqarnerat ilanngullugit sanaartukkanik naqitsinernik nutsiinerit assigiinngitsut,
b) sanaartukkat naqitsinermik sunnerneqarnerannik aalajangiinissamut najoqqutasiat,
c) sanaartukkat nukinnit ataasiakkaanit sunnerneqarnerat aamma/imaluunniit narlumuinnartumi nukiit naqitsinerat,
d) naqitsinermut nusussinernullu amitsukujuut, tassunga ilanngullugit sukaanik ungalunillu sanaartukkat, nukinnit ataasiakkaanit naqitsinermik sunnerneqartut,
e) nalinginnaasunik, sanimut immikkoortunilu aalajangersimasuni nukiit naqitsinerannik naatsorsuineq,
f) kippaat naqinneqarnerat assigiiaat ajortiaassusiilu pillugit naatsorsukkat, qisunnik sanaartukkat ajortiaassusiat immikkut sammillugu,
g) nusutsineq pillugu taaguut aamma nusutsinerit, naqitsinerit, kipungasut aamma qissallanerit sananeqaasiisa ajortut sunniinerannik aalajangiinissamut misissuinerit assiginngitsut, qisummik sanaartukkat immikkut sammillugit aamma
h) malittarisassat pitsaassutsillu sulianut aalajangersimasut tunngasut.

3.3 Ilassutitut ilinniakkat

Ilinniartut taamaallaat pingaarnertut ilinniakkat atorlugit ilikkagassatigut anguniakkat angusinnaassanngilaat. Ilassutitut ilinnikaat pissutsit nutaat itisilissavaat, atassuteqartilissavaat ersersitsillugillu, ilaallunilu ilinniartitsissutip imarisaanik pingaarnernik atuisinnaaneq. Ilassutitut ilinniakkat ilinniartitsissut ataatsimoortilerpaat imatullu toqqarneqassallutik, ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit ilanngullugit ilinniartitsissummi anguniakkat ineriartortitseqataatillugit, ilinniartitsissutip imarisaani pingaarnerni immikkoortunut atassuteqartitsilersitsioq ilinniartitsissummilu piviusunik tapersiilluni.

4. Ilinniartitsinerup aaqqissuunneqarnera

4.1 Ilinniartitseriaatsimi periutsit

a) Ilinniartitsinermi ilinniartut ilinniartitsissummi qaffasissusiat ilisimasaallu aallaavigineqassapput.

b) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsisup ilinniartullu akornanni ilikkagaqartarnermi oqaloqatigiittarneq atorneqarluni,
c) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitseriaatsit assigiinngitsut paarlakaajaanneqassallutik.
d) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut soqutigisaat pisariaqartitaallu isiginiarneqassallutik, taaamaalilluni ilinniartut ilinniartitsissutip pissanganartuuneranik, naleqquttuuneranik soqutiginartuuneranillu misigisaqarnissamut periarfissinneqassallutik.
e) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniagaqarnerup ingerlanneqarnerani sammisanilu ineriartortitsinermi ilinniartitsissut siuariarfiussalluni, tassa ilinniartitsissummi oqaatsit oqariartaatsillu ineriartorfiussallutik, taamaalilluni ilinniartut namminneerlutik suliariaaseqarnissamik ajornakusoortunillu eqqarsartarnissamut piffissap ingerlanerani sungiusarneqassallutik.
f) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq inuiaqatigiinnut avatangiiserisanut annertunerpaamik atassuteqalersillugu.
g) Ilinniartut pissutsini aalajangersimasunik misissuilluni atuagarsornerlu aallaavigalugu ilinniartitsinermi tunngaviit atorlugit atuagarsornermik ajornartorsiutinik aalajangersimasunik aaqqiinermi atorneqartartut atorlugit sulisassassapput.
h) Ilinniartitsineq teknikkimi ajornartorsiutit aallaavigalugit atuagarsorneq assersuutillu atorlugit ilinniartullu nammineerlutik misileraatillugit ingerlanneqassaaq.

4.2 Suleriaatsit
ilinniartitsineq suleriaatsit assigiinngitsut siuariartornermik qulakkeerinnitsitsiut aallaavigalugit aaqqissuunneqassaaq, ilinniartut taamaalillutik ajornartorsiutinik killilikkanik, piviusunik atuagarsornerlu atorlugu nammineerlutik sulisinnaassallutik. Ilinniartut ilinniakkani pingaarnerni ilinniartitsissummik allattariarsorlutik oqaluttariarsorlutillu ingerlatitseqqiisarnermik suliaqassapput. Siuariartorfiusunik allattarissanik suliaqartoqartassaaq.

Naggasiilluni suliaq oqaluttariarsorluni misilitsinnermut tunngaviussaaq. Naggasiilluni suliassaq atuarfimmit suliakkiissutigineqassaaq. Suliassamik suliaqarneq piffissami ilinniartitsiviusumi tiimit 20-t missaanni sivisutigissaaq. Ilinniartut tamassumunnga atatillugu nukinnik sunniisartunik periusissiornermut, agguaqatigiissillugu aalajangiinissamut aamma pisariaqartumik annertussuliinissamut sananeqaatsinik ajortunik naatsorsuinermut tunngavittut sanaartukkat pissutsinut qanittut kisimiillutik suleqatigiillutilluunniit toqqassavaat. Suliaq ilinniartitsissummi ukiumoortumik karakteriliinermut tunngaviusinnaassaaq, taamaattoqarpallu oqaluttariarsorluni misilitsinermut tunngaviusinnaassalluni.

4.3 It
ilinniartut digitali atorlugu sulinissamut piginnaasaqalersinneqassapput.
Ilinniartut uku piginnaasaqarfigilissavaat:
a) Paasissutissani ujarlerneq, paasissutissanik katersuineq pissarsivinnilu ujartuisinnaallutik, atuisinnaallutik nalilersuisinnaallutillu,

b) Teknikkikkut ajortorsiummi toqqarneqartumi tamanik takunnissinnaalernissamut naleqqutillugu digitalimi atortorissaarutinik atuineq,
c) digitalinngorlugu sulianik uppernarsaaneq, assersuutigalugu titartakkit, diagrammit, takussutissiorneq, naatsorsuineq, pisuusaatitsineq, nipi videoluunniit atorlugu suliaqarneq.

4.4 Ilinniartitsissummi oqaatsit
Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut ilinniartitsissumi oqaatsinik aammalu ilinniartitsissummi oqariaatsinik paasinnittarnerat atuisarnerallu aaqqissuussamik ineriartortinneqarluni. Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsissutit siulianni oqaatsinik oqariaatsinillu ilinniartut piffissap ingerlanerani paasinnilluarsinnaatikkiartortillugit atuisinnaalluartikkiartortillugillu.

4.5 Ilinniartitsissutinut allanut atassuteqartitsineq
Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq piffissat ilaanni ilinniartitsissutit akornanni suliaqartoqartarluni ilinniartitsissutinilu ilisimasaqarfiulersunut sanilliutitsilluni. Nukinnik sunniisartunik qajannaassutsimillu ilinniarneq C nukiit sunniisartut qajannaassutsillu pillugit ilinniarnermi immikkoortut aalajangersimasut pillugit teknikkilerinermi pinngortitalerinermilu ilinniartitsissutinut allanut atassuteqartitsinikkut ilinniakkap sammiviani ilinniartitsissutit ataqatigiinneranni siuarnertornermut tapersiissaaq.

5. Nalilersuineq
5.1 Ingerlaavartumik nalilersuisarneq
ilinniartut suliaqarnerat suliaalu tamarmiusut ingerlaavartumik nalilersorneqartassapput. Naliliineq ilinniartut ilinniartitsissummi killiffiannik suliaqarnerannillu tamarmiusumik naliliineruvoq.

5.2 Misilitseriaatsit
Soraarummeertut inaarutaasumik suliaat ilinniarfimmit suliakkiissutigineqartut tunngavigalugit oqaluttariarsorluni misilitsittoqassaaq, tak. imm.4.2. Soraarummeertut inaarutaasumik suliaanni suliat isikkulersornerannik allattuivikilanngulugu misilitsinnissaq sioqqullugu censorimut nassiunneqassapput. Ilaarutaasumik suliaq misilitsinnginnermi aaqqinneqassanngilaq aamma ilinniartitsisumit/soraarummeertitsisumit oqaaseqaateqarfigineqassanngilaq.

Piffissaq soraarummeerfik minutsit 24-t missaaniipoq. Piareersarnissamut piffissaliisoqassanngilaq.

Soraarummeersitsinermi soraarummeertup saqqummiinera inaarutaasumillu saqqummiinera apeqqutit soraarummeersitsisup siumut piareersarsimasaani ataatsimik arlalinnilluunniit ilallugu saqqummiinera allaavigineqassapput. Soraarummersitsineq tamassuma kingorna itisiliilluni oqaloqatigiinnertut ingerlanneqassaq, tassani ilaallutik ilinniartitsissutip imarisaani pingaarnerni tamani ilassutitullu ilinniakkani sammisat.

5.3 Naliliinermi tunngaviit
Naliliineq tassaavoq Soraarummeertup ilikkagassatut anguniakkanik imm. 3.1-imi

allaqqasunik qanoq annertutigisumik eqqortitsineranik nalilersuineq. Soraarummeertup piginnaasai uku pingaartinneqassapput:

a) ajornartorsiummut soraarummeertup inaarutaasumik suliamini nammineq toqqagaanut aaqqiinermit periutsimik nassuiaanera,
b) nukinnik sunniisartunik qajannaassutsimillu ilinniarnermi siamasissumik takutitsinera suleriaatsimilu paasinninnermik tassannga piviusunngortitsinera aamma
c) ilinniartitsissummi anguniakkanut tunngatillugu suiamut itisiliilluni ilassutaasumillu apeqqutit pillugit akinera. Taakkununnga ilanngullugit nammineq allallu angusaannik paasinninnera, oqaaseqarnera nassuiaasersuineralu. Soraarummeertup oqaluttariarsorluni saqqummiinerani tamaniknaliliilluni ataatsimik karakteriliisoqassaaq.

Ilinniarnermi periuseq C - 2022

1. Ilinniartitsissutip inissisimanera
Ilinniartitsissummi ilinniarnermi periutsimi ilinniartut ilinniarnertuunngorniarfimmi sulianik ingerlatsinermi sulinermik ilisimasarlutik nammineerlutillu isummernissamik ilinniassapput. Teknikkit suleriaatsillu ilinniarnermut naleqquttut ilinniarnertuunngorniarfimmi ilinniarnerminni ingerlaqqillutillu ilinniarnerminni atorsinnnaasatik ineriartorteqqissinnaasatillu atornissaannik ilinniartut ilinniartitsissummi sungiusassapput. Pitsaasumik suleriaaseqaleriartornissamut ilinniarnermillu ingerlatsinissamut ilinniartut ilinniartitsissummi taperserneqassapput, taamaalillutik aaqqissuussamik isiginninniarlutillu ilikkagaqarnissamut ilinniarnerup ingerlannerani tunngaveqalissallutik.

2. Ilinniartitsissummi siunertat
Ilisimasat piginnaasallu
Ilinniartut ilinniarnermi teknikkinik suleriaatsinillu tunngaviusunik atuinissamik ilisimasaqalissapput piginnaasaqalerlutillu.

Ilikkagaqartarnermi sulinermilu piginnaasat
Ilinniartut pinngortitalerinermi, inuiaqatigiilerinermi, teknimik inulerinermillu ilinniartitsissutini ilinniarnermi periutsinik atuisinnaassapput, taamaalillutik ilinniartitsissutini tamani annertunerpaamik pissarsinissamut tunngavissaqalissallutik, ilinniarnermilu periuseq taamaalilluni ilinniartut ilinniarneranni atassuteqartitsinissamut tapersiissalluni.

Inuttut inuillu akornanni attaveqaqatigiittarnermi piginnaasat
Ilinniartut namminneq ilinniagaqarnertik pillugu qisuariaateqarsinnaassapput allanillu suleqateqarsinnaassallutik. Ilinniartut inuttut kinaassutsip pilersinneranut atatillugu namminneq ilikkagaqartarnerminni periusertik ineriartortinnissaanik annertusarnissaanillu suliaqarsinnaassapput, taammalilluni ataasiakkaarlutik inuillu attaveqaqatigiittarneranni ingerlatsinissamut periarfissaat annertusarneqassalluni.

Kulturikkut inuiaqatigiillu akornanni piginnaasat
Ilinniartut ilikkagaqartarnermi periutsinik imatut ilisimasaqartigissapput atuisinnaatigissallutillu Kalaallit Nunaanni inuiaqatigiinni nunarsuarmilu inuiaqatigiinni peqataavinnissami piginnaasaat nukittorsarneqassallutik.

3. Ilikkagassatut anguniakkat imarisaalu
3.1 Ilikkagassatut anguniakkat:
Ilinniartut uku piginnaalissavaat:

a) ilinniartitsinissamik peqataavinnissap pingaaruteqassusianik ilisimasaqarneq takutissinnaassavaat,

b) immikkoortunut immikkoortitsinermi qaffasissutsit assigiinngitsut atorluarsinnaanerat takussinnaassavaat,
c) nalilersuisinnaassapput timitaqanngitsumillu eqqarsarsinnaassallutik,
d) namminneq misilittakkanik oqallisigisinnaassavaat,
e) allattugaqarsinnaassapput taakkunanngalu atuisinnaassallutik,
f) suleqatigiinni suliniutinillu suleqarnermi suleriaatsit, suliassat agguataarnerat siuariartornerlu pillugit ilisimasaqarnertik takutissinnaassavaat,
g) oqaluttariarsorluni saqqummiineq sungiusassavaat.
h) tunngavilersuisinnaaneq sungiususSavaat,
i) suut attaveqaqatigiittarnermut pitsaasumut siuarsaataasarnersut akornutaasarnersullu pillugit ilisimasatik takutissinnaassavaat aamm
j) allagaqarnerup ingerlavii sungiusassavaat.

3.2 Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit

Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit ukuupput:

a) atuartarnermi periutsit,
b) allattueriaatsit,
c) tusarnaavissinnaaneq,
d) sulinermi ileqqut aaqqissuullugit,
e) allagaqartarnermi teknikkit,
f) suleqatigiilluni suliniutinillu suliaqarneq,
g) isornartorsiuisinnaalluni pasissutissanik ujarlerneq
h) ilikkagaqariaatsit pillugit atuagarsorneq
i) attaveqartarneq, tassunga ilanngullugit oqaluuttariarsorluni saqqummiinermi periutsit
j) nalilersueriaatsit aamma
k) Ukkataqarsinnaaneq, ingerlatsiinnarsinnaassuseq aamma itisiliisinnaaneq.

3.3 Ilassutitut ilinniakkat

Ilinniartut taamaallaat pingaarnertut ilinniakkat atorlugit ilikkagassatigut anguniakkat angusinnaassanngilaat. Ilinniartitsissummi ilinniarnermi periuseq ilassutitut ilinniakkat ilinniakkat imaarisaanut pingaarnernut atassuteqartitsissapput itisiliillutillu, suliamillu ingerlatsinermi ilisimasat annertusarneqassallutik, ilinniartut taamaalillutik ilikkagassatut anguniakkat angusinnaaniassammatigit. Ilinniartitsissutmmiilinniarnermi periuseq ilinniartitsissutinik allanik annertuumik suleqatigiissitsisoqartariaqarpoq, ilassutitullu ilinniakkat tassunga atatillugu imatut aaqqissuunneqassalutik ilinniakkat sammivianik isiginniarnerup annertusarnissaanut tapersiisillugu.

Ilassutitut ilinniakkani sammisat tassaasinnaapput:

a) nalunaarusiamik allanneq,
b) allamiut oqaasiinik piginnaasaqalerneq,
c) allattarfissuaq teknologik atuisoq

d) apersueriaaseq,
e) misissueriaaseq,
f) oqallorinneq aamma
g) regnearkit.

4. Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit

Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit ukuupput:

a) Kalaallit Nunaata oqaluttuarisaanerani aamma Danmarkip oqaluttuarisaanerani nunarsuarmilu oqaluttuarisaanermi pingaarnerit,
b) ukiut hundredelikkaat 20-anni 21-iannilu saqitsaannerit suleqatigiinnerillu pingaarnerit,
c) Europami 1945-p kingorna politikkikkut aningaasaqarnikkulu ineriartortitsinerit pingaarnerit,
d) Kalaallit Nunaannit nunallu tamat akornannit isigalugu tamat oqartussaaqataanerisa inuillu pisinnaatitaaffiisa ineriartortinneqarnerat,
e) nunarsuup immikkoortuisa pisuut piitsullu akornanni pissutsit aamma nunarsuarmi suliassat agguarnerisa ineriartortinneqarnerat aamma
f) Kalaallit Nunaanni avataanilu kulturit inuuniarnermilu atugassarisa.
g) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq inuiaqatigiinnut avatangiiserisanut annertunerpaamik atassuteqartitsilluni.

Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut ilinniarnerminni tamani suleriaatsinik ilinniarnermilu teknikkinik ilinniartitsissumi ilaasunik ataatsimut isiginnissinnaalersillugit imminnullu atanerannik paasinnissinnaalersillugit.

Aqqissuussinermi periuseq tunngaviusoq tassaavoq sammisaqarluni ilinniartitsineq, tassani ilinniakkat imarisai pingaarnerit immikkoortui ilinniartitsinerup naammassinerani paasissutissiissutigineqarsimassallutik. Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq taanna ilinniartut suliamik ingerlatsineq aallaavigalugu inuttut inuillu attaveqaqatigiittarnerani piginnaasaasa ineriartortinnerannut tapersiisillugu, aammalu ilinniarnermi piginnaasat isortorsiuilluni eqqarsarsinnaanermik suliaqarneq aqqutigalugu ilinniartitsissutinillu allanik suleqatigiissitsinikkut ineriartortinneqassallutik.

4.2 Suleriaatsit

Assigiinngiiaarsitsinissaq siuariartornissarlu siunertaralugit ilinniartitsineq aaqqissuunneqassaaq. Ilinniartitsisut qitiutillugit ilinniartullu qitiutillugit ilinniartitseriaatsit allanngorartinneqassapput, aammalu pisunit ataasiakkaaniit malittarisassanut eqqarsartariaaseq aammalu uppernarsaasiornerlu paarlakaajaatsinneqassallutik. Ilinniartitsinermi ilinniartut piginnaasaasa assigiinngiiaarnerat isiginiarneqassaaq.

Ilinniartitsinermi aaqqissuussinermi ilinniartut assigiinngiiaartut, taakku ilikkagaqariaasii pisariaqartitaallu isiginiarneqassapput. Ilinniartut ilinniartitsissummi oqaatsinik siullertut oqaasillit aappaattullu oqaasillit isiginiarneqassapput.

4.3 It

IT-mik atuineq ilinniarnermi piginnaasani qitiuvoq. Ilinniartitsissummi ilinniarnermi periutsimi IT-mi sakkut tamatigoortumik atorneqarnerat aamma internetimi apersuusersuisumik paasissutissanik ujarlerneq suliarineqassapput.

4.4 Ilinniartitsissummi oqaatsit

Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut ilinniartitsissummi oqaatsinik atuinerat ilinniartitissummilu taaguutinik paasinninnerat atuinerallu aaqqissuussamik ineriartortillugu. Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut ilinniartitsissummi taassuma siuliani oqaatsinik taaguutinillu paasinnissaaleriartortillugit.

4.5 Ilinniartitsissutinut allanut atassuteqartitsineq

Ilinniarnermi periuseq ilinniartitsissuni tamani qitiuvoq, tamassumalu suliamik ingerlatsinerni suleqatigiinneq annertuumik pingaaruteqalersippaa. Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsissutini allani ilinniakkat imarisaannik ilinniartut suliarisaannik piffissap ilaani suliaqartoqartarluni.

5. Nalilersuineq

5.1 Ingerlaavartumik nalilersuineq

Ingerlaavartumik nalilersuisarneq ilinniartitsissummi ilikkagassatut anguniakkat tunngavigalugit pisassaaq. Ilinniartitsissummi ataasiakkaanut ilitsersuisoqartassaaq, tassani ilinniartut ilinniartitsissummi killiffiup qaffasissusianik ersarissumik paasisinneqassallutik

5.2 Misilitseriaaseq

Ilinniarnermi periutsimi inaarutaasumik misilitsittoqassanngilaq.

Ilinniarnermi suliniut - 2022

1. Ilinniarnermi suliniutip inissisimanera
Ilinniarnerup ukiuani kingullermi ilinniarnermi suliniut suleriaatsinut ilinniartut ingerlaqqillutik ilinniarnerminni atugassaannut piareersaasitsinermut atatillugu ilinniagaqarnissamut periareersaanermik ersarissumik siunertaqarpoq. Suliniummi ajornartorsiut aalajangersimasoq aallaaviuvoq, kinguneqarlunnilu ilinniartitsissummi pisuni nutaani ilinniartitsissutit ataasiakkaat qaangerlugit ilinniartut piginnaasaminnik atuinerannik. Suliniut ilinniartut nammineerlutik isornartorsiuillutillu misissuisinnaassusiannik, suliani piviusuni pissutsinik nalilersuisinnaassusiannik kiisalu sulianik naammassisanik ilisimatitsissutigalugit ingerlatitseqqiisinnaassusiannik annertusaavoq.

2. Ilinniarnermi suliniummi siunertat
2.1 Ilinniartitsissummi siunertat
Ilisimasat piginnaasallu
Ilinniartitsissut ilinniartitsissutilluunniit ilinniarnermi, aammalu ilinniakkap sammivianut atattillugu immikkoortuni nammineq toqqakkani suliamik ingerlatsinermi ilinniartitsissutini periutsit pillugit ilisimasat ilaasut ilinniartut atorsinnaassavaat.

Ilikkagaqartarnermi sulinermilu piginnaasat
Ilinniartut ajornatorsiummik namminneq toqqakkaminnik isiginninniarlutik nammineerlutik nalilersuisinnaassapput, tassunga ilanngullugit ilinniartsissummi atortunik naleqquttunik toqqaaneq, ilanngussineq atuinerlu. Ilinniartut tassunga atatillugu ajornartorsiummut toqqakkamut tunngatillugu nutaanik ilisimasaqalissapput itisiliillutillu.

Inuttut inuillu akornanni attaveqaqatigiittarnermi piginnaasat
Ilinniartut suliamik ingerlatsinermi periutsimillu tunngaveqarlutik sammisamik toqqakkamik isornartorsiuillutik nalilersuisinnaassapput, aammalu allattarissamik oqaluttarissamillu suliamik naammassisami ajortorsiummik suliamik ingerlatsineq tunngavigalugu ajornakusoortillu ingerlatitseqqiissinnaassallutik.

Kulturikkut inuiaqatigiillu akornanni piginnaasat
Ilinniartut ilinniartitsinerup avataani ajornartorsiutinik suliamik ingerlatsinermi ilisimasaminnik nammineerlutik atuisinnaassapput.

3. Ilikkagassatut anguniakkat imarisaalu
3.1 Ilikkagassatut anguniakkat:
Ilinniartut uku piginnaalissavaat:

a) sammisami ajornartorsiummik killilikkamik allaaserinninneq,
b) paasissutissanik nammineerluni ujarlerneq atorlugu sammisamik misissuineq,

c) ajornartorsiutip aalajangersimasup misissornissaanut periutsimik naleqquttumik suliaqarneq,
d) suliamik ingerlatsinermi itisilerisinnaassuseq takutillugu sulianillu ingerlatsinermi immikkoortut nutaat paasisaqarfigalugit,
e) atortut naleqquttut toqqarlugit, suliaralugit aaqqissuullugillu,
f) atortunut toqqakkanut isornartorsiuilluni qisuariaateqarlunilu isummerneq,
g) suliamik ersarissumik paasinartumillu saqqummiussineq,
h) allattariarsorluni suliamik saqqummeeriaaseq atorsinnaallugu, tassunga ilanngullugu issuaanermi teknikkip, allattukkat, pissarsivinnik atuakkanillu atorneqartunik allatuivimmik atuinerit aamma
i) suleriaaseq allaaseralugu, qisuariarfigalugu isornartorsiuillunilu nalilersorlugu.

3.2 Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit
Ilinniarnermi suliniut ilinniartut ilinniarnermi sammivianni ilinniartitsissummi aalajangersimasumi imarisanut pituttoqanngilaq, kisiannili qulliunerusumik sammisamut, tassani ilinniartut ilitsersuisullu suleqatigiillutik ajornartorsiut oqaasertalersussallugu.

4. Aaqqissuunnera sinaakkutillu
4.1. Ilinniarnermi suliniut sammisap iluani ataasiakkaanit suliarneqassaaq, tassanillu ilinniartitsissummi ataatsip arlalilluunniit imarisaat ilamnngunneqarsinnaapput. Ilinniartitsissut ilinniartitsissutilluunniit ilinniarnermi suliniummi ilaasut ilinniakkamut sammivianut tunngassuteqassapput.

4.2. Ilinniarnermi sammisaq ilinniartut ataasiakkaat toqqassavaat. Suleriaaseq ilinniarfimmit aalajangersarneqartoq naapertorlugu piffissap suliniuti aallartinnginnera sapaatit akunnerinik pingasunik sioqqullugu sammisaq toqqarneqartoq pillugu ilinniartut allaganngorlugu paasissutissiissapput. Sammisaq ilinniartup toqqagaa ilinniarfiup akuerissavaa. Akuersinermi tunngaviussaaq sammisap ilinniarnermi suliniutip siunertaanut ilikkagassatullu anguniakkanut tunngatillugu naleqquuneranik naliliineq. Akuersinermi aamma pissusiviit tunngaviusinnaapput.

4.3. Ilinniartunut ataasiakkaanut ilitsersuisunik ilinniarfimmi ilinniartitsisut akoranni ilinniarfik toqqaassaaq. Ilinniartut ilitsersuisullu suleqatigiillutik suliniummi ajornartorsiut oqaasertalersussavaat, tassunga ilanngullugu suliassamik inaarutaasumik oqaasertalersuinermi immikkoortut pingaaruteqartut.

Ilitsersuisoq suliamik ingerlatsinermi ilitsersuisutut suliamillu ingerlatsinermi ilitsersuisutut nalinnginnaasumik attuuttarpoq, sammisami ilinniartitsissutit arlalli ilaatinneqarpata ilinniartitsisoq ataaseq arlallilluunniit suliamik ingerlatsinermi saniatigut ilitsersuisuussapput.

Ilinniartut tassunga atatillugu sammisamut tunngatillugu allaganngorlugu ukuninnga nassuiaateqassapput:

a) suliamik ingerlatsinermi isiginneriaasiusinnaasut isiginiarneqarsinnaasullu,
b) ilinniartitsissutit sorliit suliniummi illanngutivinneqartussat pillugit qisuariaatini,
c) misilittaanerit misiliinerillu suliniummi ilanngunneqassanersut pillugit isumaliuutini,
d) suliniummi misilittakkat tunngavigalugit atortut asimilu misissuinerit ilanngunneqassanersut pillugit qiusariaatini.

Ilitsersuisut ilinniartut ukuninnga ilisimatissavaat:

a) atuagarsornerit periutsit suut sammisami atorneqarsinnaanersut, tassunga ilanngullugu sammisap ajornassiusianik ilisimatitsineq,
b) ilinniartitsissutit sorliit ilanngunneqarsinnaanersut
c) misileraanerit misiliinerillu atornissaannut periarfissat,
d) sammisaqarfimmi sulinerup atorneqarnissaanut atornissaanut katersuinissamullu periarfissat aammalu misilittakkat tunngavigalugit atortut aamma
e) sammissaq pillugu atortut ilinniartup sumi nassaarisinnaanerai, tassunga ilanngullugu sammisaq pillugu atortut naleqquttumik annertussusillit nassaassaanersut.

4.4. Ilinniarnermi suliniutip suliarilernissaata tungaanut allalluni suliassat annertunerusut aaqqissuunnerat

1.g-miit 3.g-mut allalluni suliassat annertunerusut siumukarfiusumik ingerlanneqartut suliarineqartassapput. Ilinniakkanut sivikinnerusunut sivisunerusunulluunniit tunngavik taanna aammattaaq atorneqassaaq.

Allalluni annertunerusumik suliat ilinniarfimmut ilinniartumullu, ilinniakkap siunertaanik annermik allannikkut piginnaasanut, ilinniakkanik ataqatigiissitsinermut nalinginnaasumillu ilinniarnermik piginnaasaqarnermut tunngasunik, ilinniartup qanoq piviusunngortitsitigineranik nalerassiilluarput.

Sulianik annertunerusunik suliaqarneq, tamatumunnga ilanngulugu 1.g-mi aamma 2.g-mi suliassat kiisalu 3.g-mi ilinniarnermi suliniut, ilinniartitsissut ilinniarnermi periutsit ilaatippaat, taassumami siunertaani ilinniartut ilinniarnermi piginnaasaannik inerisaanissaq anguniarneqarpoq. Taamaalilluni ilinniartut allalluni suliassanik annertunerusunik suliaqarnissamut piffissaq atugassaat, ilaatigut piffissamit ilinniarnermi periutsinut immikkoortinneqarsimasumit tiguneqarsinnaavoq.

1. aamma 2.g-mi suliassat 3.g-mi ilinniarnermi suliniummi kingusinnerusukkullu ingerlaqqiffiusumik ilinniakkani ingerlatseriaasissat naapertorlugu ingerlanneqassapput. Suliassat ulluinnarni ilinniartitsinermi suliassaasartunit annertunerusumik ilinniartut pissaqarnerutillugillu suliamut atatillugu itisilerinissamut periarfississavaat. Ilikkagassatut anguniakkat suliassamut attuumatinneqartut tassaassapput ilinniartitsissutip ilikkagassatut pilersaarutaanni ersittut.

Ilinniarfiup suliassani annertunerusuni ajornarsiartuaartumik aaqqissuussinissaq pilersaarusiussavaa, tamatumunnga ilanngullugit ilinniartut apeqqutinik assigiinngisitaarnerusunik sulinissaat aamma allattariarsorluni ajornarsiartuaartunik piginnaasaqalernissaat.

1. g-p naalernerani ilinniartitsissummi ataatsimi amerlanerniluunniit suliassaq suliarineqassaaq, ilinniartup 1.g-mi ilinniagaanut tunngasoq. Ilinniartitsissutit ilinniarfimmit aalajangersarneqassapput. Suliassap siunertaraa ilinniartut ilinniakkami ilinniartitsissutit qitiusut ilaanni suliassamik annertunerusumik namminneerlutik pilersaarusiornissaannut, ilusilersuinissaannut allannissaannullu periarfissinnissaat. Aammattaaq siunertaavoq, ilinniartut tunngaviusumik qaffasissulilimmik suliamut tunngatillugu ajornartorsiummik saqqummiisinnaanissaat, ilinniartitsissutip imarisaasa pingaarnerit iluanni qulequttami namminneq toqqakkaminni. Inaarutaasumik suliaq quppernernik nalinginnaasunik 5-8-nik annertussuseqassaaq, qupperneq nalinginnaasoq ataaseq 2400-nik naqinneqarluni – akunnequsiinerit ilanngullugit.

2.g-p naalernerani ilinniartitsissutit arlallit ilaatillugit suliassaq suliarineqassaaq, tassanilu minnerpaamik ilinniakkap sammiviani ilinniartitsissut ataaseq immikkut ilaatinneqassaaq. Inaarutaasumik suliaq quppernernik nalinginnaasunik 8-10-nik annertussuseqassaaq, qupperneq nalinginnaasoq ataaseq 2400-nik naqinneqarluni – akunnequsiinerit ilanngullugit. Ilinniartut ilinniakkap sammivianik inuussutissarsiornermik sammisaqarnermik B-mik ilaatitaqartunut inuussutissarsiornermik sammisamik suliaq 2.g-mi suliatut isigineqarsinnaavoq. 2. g-mi suliap siunertaraa ilinniartut ilinniarnermi piginnaasaminnik annertusaanermik ilaattut namminneerlutik sulinissamut periarfissinnissaat, aamma ilinniarnermi suliniut sioqqullugu sungiusarnissaat. Ilinniartut qulequttap namminneq toqqakkamik iluani suliamut tunngatillugu ajornartorsiummik itisilerillutillu saqqummiisinnaassapput, ilinniartitsissutip ataatsip amerlanerilluunniit ilinniarfimmit toqqarneqartut iluanni (ulluinnarni nalinginnaasumik ilinniartitsisoqatigiinnit toqqarneqartut). Qulequtaq toqqarneqassaaq ilinniakkap sammiviani pinngitsoorani ilinniartitsissutaasussamut ataatsimut attuumassuteqartillugu.

4.5 Piffissaq suliniuteqarfik aamma suliniut naammassisaq

4.5.1 Piffissaq sulinuteqarfik piffissami 15. januaari – 1. apriili ilinniarfimmit nalinginnaasumik aalajangerneqartarpoq.

4.5.2. Piffissaq suliniuteqarfik tamarmiusoq, tassani allanik ilinniarititsisoqartarani, ullunik ilinniartitsiviusunik tallimanik sivisusseqartarpoq, tassaallunilu ilitsersuineq allannerlu. Piffissap suliniuteqarfiusup aallartinnerani suliassamik inaarutaasumik allaaserinninneq tunniunneqassaaq, taannalu ajornartorsiuteqarfiusumik ilinniartumit siumut ilisimaneqanngitsumik imaqassaaq.

4.5.3 Piffissami allaffiusumi ilitsersuineq tassaavoq allannermut tunngatillugu aammalu suliap imarisaanut aaqqissuunneranullu tunngatillugu siunnersuineq. Ilitsersuineq suliamik naliliinertut isikkoqassanngilaq.

4.5.4 Suliaq naammassisaq suliniummi allaganngorlugit suliatut suliassamik allaarinnermut piumasaqaatit naapertorlugit suliarineqassaaq imaluunniit suliatut tigussaasutut suliap ingerlaneranik allaaserinninnertalittut suliarineqarluni. Allaganngorlugu suliat saniatigut suliaq tigussaasoq suliamillu ingerlatsinermik allaaserinninnermi suliami tamarmiusumi ilanngunneqarsinnaapput. Suliaq naammassisaq quppernerit nalinginnaasut 12-15 annertoqataannik annertussuseqassaaq, qupperneq nalinginnaasoq 2400nik naqinneqarpoq, akunnequsersuutit ilanngullugit.

Tigussaasumik suliami suliap ingerlasimaneranik allaaserinninnermi suliniummut atatillugu periutsit eqqarsaatersuutillu ersissapput kiisalu siunertaa, isiginneriaatsit tunngavissaqartumillu paasisat ersersinneqassallutik.

5. Inaarutaasumik naliliineq

5.1 Misilitseriaaseq

Misilitsineq tassaavoq ilinniartup allaganngorlugu suliaa naammassisaq.

Suliaq naammassisaq tamarmiusoq censorimit pissarsiarineqarsinnaassaaq. Suliat tigussaasut, tamanna pisariaqartinneqassappat, censorimit pissarsiarineqarsinnaassapput, tassa assit, videot imaluunniit nipit assisallu allat, taakkulu suliamik tamakkiisumik immaqalu atorneqarsinnaassusiannik uppernarsaataassapput. Uppernarsaanerupsuliap ingerlarsimanerata allaaserinera malissavaa.

Suliamik naammassisamik censori ilitsersuisorlu ataatsimoorlutik naliliissapput. Censori toqqarneqassaaq, taamaalillunilu censori ilitsersuisorlu ilinniartitsissutit suliniummut ilaasut ataatsimoorlutik suliaqarfigissallugit.

5.2 Naliliinermi tunngaviit

Suliamik naammassisamik naliliineq tassaavoq soraarummeertup suliniummi ilikkagassatut anguniakkanik qanoq annertutigisumik angusaqarnera. Soraarummeertup ukuninnga piginnaasaqarnera pingaartginneqassaaq:

a) suliassamik allaaserinninneq naapertorlugu suliniummik ingerlatsineq,
b) suliniummi ajornartorsiummik nassuiaaneq aammalu ilinniartitsissummi itisiliisinnaassutsimik takutitsineq,
c) ilinniartitsissumi ataatsimi arlalinniluunniit ilisimasat naleqquttut ilanngunneqarnerat paasiniarneqarnerallu,
d) suliamik ingerlatsinermi inuiaqatigiinnilu sammisasunut naleqquttunut atassuteqartitsineq,

e) ilinniartitsissummi oqaatsinik taaguutinillu naleqquttunik atuineq aamma
f) allaganngorlugu suliap naammassisap tunniunneqartup aaqqissugaalluarneqarnera aammalu innersuussinernik pissarsivinnillu naleqquttunik imaqarnera.

Suliami naammassisami sulianilu tigussaasuni suliamillu ingerlatsinermi allaaserinninnermi soraarummeertup taassuma saniatigut ukuninnga piginnaasaqarnera pingaartinneqqassaaq:

a) atuagarsornerup sulivinnerullu ataqatigiissinerat,
b) suliniummik ineriartortitsinermik pilersaarusiorneq nalilersuinerlu aamma
c) suliniutip toqqarneqartup pingaaruteqassusia pillugu qisuariaateqarneq.

Teknikkimik illinniartitsissut A – 2022

Teknikkimik ilinniartitsissut A-mut ilinniartitsissutit ataatsimoortut uku arlaat malinnaavigineqassaaq:

a) Teknikkimik ilinniartitsissut A Geologi aatsitassallu,
b) Teknikkimik ilinniartitsissut A Pinngortitaq avatangiisillu imaluunniit
c) Teknikkimik ilinniartitsissut A Sanaartornerq nukissiornerlu.

Malugiuk ilinniartitsissutit ataatsimoortut tamarmik immikkut inissisimaffeqarmata, ilikkagassatut anguniagaqarlutik pingaarnertullu imarisaqarlutik.

1. Ilinniartitsissutip inissisimanera

Teknikkimik ilinniartitsissut tassaavoq tunisassianik suleriatsinillu taakkununngalu piumasaqaatinik ineriartortitsineq pilersitsinerlu. Teknikkimik ilinniartitsissummi ilaapput teknikkip, ilisimasat, aaqqissuussaanerup tunisassiallu imminnut atanerat, teknikkimi pinngortitamillu ilisimatusarnermi ilisimasat tunisassianik ineriartortitsinermi tunisassianillu tunisassiornermi ilanngunnissaat isiginiarlugu, tamannalu saffiorfimmi laboratoriamilu sulilluni ataqatigiissinneqarput. Ilinniartitsissut ilinniartitsissutip sammiviata teknikkip piviusuni qanittuniinnissaat nalitsinnullu naleqquttuunissaanut peqataavoq, tassunga peqatigitillugu ilinniartitsissutit ilagalugu ilinniartitsissutit sammiviata suussusaanik atuutilersitsisoq. Tassunga tunngatillugu pingaartumik teknikkimik aamma pinngortitamik ilisimatusarnermik ingerlaqqilluni ilinniagaqarnerup naammaasinissaannut ilinniartut piginnaasaqarnissaannut ilinniartitsissut annertusaaqataavoq.

a) Geologi aatsitassallu

Teknikkimik ilinniartitsissummi A-mi – geologi aatsitassallu - ilaapput aatsitassanik ujaqqanillu allaaserinninnerit, geologimi pisartut, atortussanik katersineq, asimi teknikkit, paasiniaariaatsit, aatsitassanik nalituunik ujarlerneq, tunisassiornerit ingerlanneqartarnerat, tunisassiorneq inuiaqatigiinnullu atassuteqartitsineq.

b) Pinngortitaq avatangiisillu

Teknikkimik ilinniartitsissummi A-mi – pinngortitaq avatangiisillu –pineqarput pinngortitaq, avatangiisit, pinngortitami pissuseqatigiit, uumasut aamma inuit ingerlassaat, asimi suleriaatsit, misissueqqissaariaatsit, pilersitsineq taakkunanngalu inerisaaneq ingerlatsinerlu aamma inuiaqatigiinnut attuumalersitsineq – najukkami nunarsuarlu tamakkerlugu.

c) Sanaartorneq nukissiornerlu

Teknikkimik ilinniartitsissummi A-mi – sanaartorneq nukissiornerlu – pineqarput sanaat, atortussat, sanaartornermi pisartut, sanaartukkat, ikkussukkat, pilersuineq, ingerlatsineq aamma aaqqissugaaneq.

2 Ilinniartitsissummi siunertat

Ilisimasat piginnaasallu

Ilinniartut pingaartumik Kalaallit Nunaannut tunngatillugu ilinniartitsissutit ataatsimoortut pillugit ilisimasaqassapput, suliniutit aalajangersimasut pilersaarusiorsinnaallugit, ingerlassinnaallugit allaaserisinnaallugillu nammineerluni suliniutitut ingerlatsinertut.

Ilikkagaqartarnermi sulinermilu piginnaasat
Ilinniartut suliamut atatillugu paasissutissat naapertuuttut allatatut oqaluttariarsorlunilu ujarnissaat, suliarinissaat saqqummiunnissaallu piginnaaneqarfigissavaat, tassuunakkut apeqqutit tigussaasut suliamut tunngasut itisilersinnaajumallugit aamma teoretiskimik tigusaasumillu suliaqarnermik ilaqartissinnaajumallugit. Ilinniartut ilinniartitsissutinit allanit immikkoortut suliniutinut ilaatissinnaassavaat atorsinnaallugillu, tamatumunnga ilanngullugu pingaarnertullu ilinniakkap sammivini ilinniartitsissutineersut, tassuunakkullu ilinniakkap sammiviani ilinniartitsissutinik allanik annertunerusumik atuisinnaaneq takutissinnaassallugu.

Inuttut inuillu akornanni attaveqaqatigiittarnermi piginnaasat
Ilinniartut suleqatigiilluni sulineq ataasiakkaarlunilu sulineq aqqutigalugit suliniuteqarnermi suleriaatsinik misilittagaqassaput. Tassunga atatillugu ilinniartut avatangiisini teknikkimi aaqqiissutit ilisimatusarnermilu ilisimasat atorneqartut isornartorsiuillutik, nalilersuillutik nutaaliorlutillu isummerfigisinnaassavaat.

Kulturikkut inuiaqatigiillu akornanni piginnaasat
Ilinniartut ilinniakkap sammiviani ilinniartitsissutinut allanut ataqatigiissitsillutik suliniutinik oqaluttuarisaanermut, kulturimut, aningaasaqarnermut avatangiisinullu tunngasut ilanngussinnaassavaat kiisalu ajornartorsiutit kulturi inuiaqatigiillu tunngavigalugit aammalu sumiiffik nunarsuarlu tunngavigalugit isigisinnaassallugit.

3. Ilikkagassatut anguniakkat imarisaalu

3.1 a) Geologimi aatsitassanilu ilikkagassatut anguniakkat

Ilinniartut uku piginnaalissavaat:
Ajornartorsiummik suussusiliineq

- Ajornartorsiummik naapertuuttumik, oqaasertaliineq, suliniutigisamut naleqqiussiffiusumik
- Ajornartorsiummut pingaarutillit suussusilernerat
- Apeqqutinik oqaasertaliineq, misissueqqissaarnissamut ilusilersorluakkamut tunngavissatut

Ajornartorsiummik misissueqqissaarneq

- Pisut/periutsit naapertuuttut nassuiarnerat
- Ajornartorsiutip misissoqqissaarnissaanut ilisimasanik katersineq
- Paasissutissanik ujarlernerup suliamut atatillugu ilisimasanut naapertuuttunut tunngalersillugu ilusilersornissaa aamma tunngavigisanik apersuusersuisumik pissuseqarneq

- Ilisimasat assigiinngitsut uppernarsaasersuinermut atornissaat, assersuutigalugu avataani ingerlatsisut, kisitsisitigut paasissutissat aamma misileraanerit inerneri
- Nammineq ilisimasanik pilersitsineq

Pilersitsinermi/ingerlatsinermi tunngavik

- Ajornartorsiummik misissueqqissaarnerit tunuliaqutaralugit piumasaqaatinik/tunngavissanik naapertuuttunik inissitsiterineq taakkunanngalu tunngavilersuineq
- Isumassarsianik pilersitsinermut periutsinik atuineq
- Tunngavigisat aallaavigalugit aaqqiissutaasinnaasunut siunnersuutinik assigiinngitsunik takutitsineq

Pilersitsinermik/ingerlatsinermik piareersarneq

- Pilersaarusiornermi sakkussanik atuisinnaaneq
- Atortussanik sakkuutinillu toqqartuineq
- Atortunik naleqqussaaneq (kalibrere)
- Atortut allattorsimaffiinik suliaqarneq

Piviusunngortitsineq

- Atortussianik assigiinngitsunik aamma misissueqqissaarnermi periutsinik assigiinngitsunik suliaqarneq
- Sullivinni, laboratoriani aamma/imaluunniit pinngortitami ingerlatsinernik aamma misissueqqissarnermi periutsinik atuisinnaaneq
- Paasissutissanik suliaqarneq, tamatumunnga ilanngullugit naatsorsuinernik, grafiskimik saqqummiussanik kisitsisitigullu paasissutissanik ajornanngitsunik naapertuuttunik ingerlatsinerit
- Sullivinni, laboratoriani pinngortitamilu sulisinnaaneq isumannaatsumillu pissusilersorsinnaaneq
- Ajornartorsiummut naleqqiullugu nammineq aaqqiissutissatut siunnersuutigisap nalilersornera

Tamakku saniatigut ilinniartup ilisimassavai

- Suliamik oqaluttariarsorluni allattariarsorlunilu saqqummiunnissaat
- Saqqummiinermi atortut digitaliusut atornissaat
- Ilinniartitsissutit allat peqataatillugit ajornartorsiutinik suliarinninneq
- Ilinniartitsissutip suussusianik periusaanillu ilisimasaqarnerup takutinnissaa

Suliamut atatillugu sammisassat ersarinnerusut ataani ilinniartitsissutip imarisaasa pingaarnerit allaaserineranni ersipput.

3.1 b) Pinngortitami avatangiisinilu ilikkagassatut anguniakkat

Ilinniartut uku piginnaalissavaat:

Ajornartorsiummik suussusiliineq

- Ajornartorsiummik naapertuuttumik, oqaasertaliineq, suliniutigisamut naleqqiussiffiusumik
- Ajornartorsiummut pingaarutillit suussusilernerat
- Apeqqutinik oqaasertaliineq, misissueqqissaarnissamut ilusilersorluakkamut tunngavissatut

Ajornartorsiummik misissueqqissaarneq

- Pisut/periutsit naapertuuttut nassuiarnerat
- Ajornartorsiutip misissoqqissaarnissaanut ilisimasanik katersineq
- Paasissutissanik ujarlernerup suliamut atatillugu ilisimasanut naapertuuttunut tunngalersillugu ilusilersornissaa aamma tunngavigisanik apersuusersuisumik pissuseqarneq
- Ilisimasat assigiinngitsut uppernarsaasersuinermut atornissaat, assersuutigalugu avataani ingerlatsisut, kisitsisitigut paasissutissat aamma misileraanerit inerneri
- Nammineq ilisimasanik pilersitsineq

Pilersitsinermi/ingerlatsinermi tunngavik

- Ajornartorsiummik misissueqqissaarnerit tunuliaqutaralugit piumasaqaatinik/tunngavissanik naapertuuttunik inissitsiterineq taakkunanngalu tunngavilersuineq
- Isumassarsianik pilersitsinermut periutsinik atuineq
- Tunngavigisat aallaavigalugit aaqqissutaasinnaasunut siunnersuutinik assigiinngitsunik takutitsineq

Pilersitsinermik/ingerlatsinermik piareersarneq

- Pilersaarusiornermi sakkussanik atuisinnaaneq
- Atortussanik sakkuutinillu toqqartuineq
- Atortunik naleqqussaaneq (kalibrere)
- Atortut allattorsimaffiinik suliaqarneq

Piviusunngortitsineq

- Atortussianik assigiinngitsunik aamma misissueqqissaarnermi periutsinik assigiinngitsunik suliaqarneq
- Sullivinni, laboratoriani aamma/imaluunniit pinngortitami ingerlatsinernik aamma misissueqqissarnermi periutsinik atuisinnaaneq
- Paasissutissanik suliaqarneq, tamatumunnga ilanngullugit naatsorsuinernik, grafiskimik saqqummiussanik kisitsisitigullu paasissutissanik ajornanngitsunik naapertuuttunik ingerlatsinerit

- Sullivinni, laboratoriani pinngortitamilu sulisinnaaneq isumannaatsumillu pissusilersorsinnaaneq
- Ajornartorsiummut naleqqiullugu nammineq aaqqiissutissatut siunnersuutigisap nalilersornera

Tamakku saniatigut ilinniartup ilisimassavai
- Suliamik oqaluttariarsorluni allattariarsorlunilu saqqummiunnissaat
- Saqqummiinermi atortut digitaliusut atornissaat
- Ilinniartitsissutit allat peqataatillugit ajornartorsiutinik suliarinninneq
- Ilinniartitsissutip suussusianik periusaanillu ilisimasaqarnerup takutinnissaa

Suliamut atatillugu sammisassat ersarinnerusut ataani ilinniartitsissutip imarisaasa pingaarnerit allaaserineranni ersipput.

3.1 c) Sanaartornermi nukissiornermilu ilinniakkatut anguniakkat
Ilinniartut uku piginnaalissavaat:
Ajornartorsiummik suussusiliineq
- Ajornartorsiummik naapertuuttumik, oqaasertaliineq, suliniutigisamut naleqqiussiffiusumik
- Ajornartorsiummut pingaarutillit suussusilernerat
- Apeqqutinik oqaasertaliineq, misissueqqissaarnissamut ilusilersorluakkamut tunngavissatut

Ajornartorsiummik misissueqqissaarneq
- Pisut/periutsit naapertuuttut nassuiarnerat
- Ajornartorsiutip misissoqqissaarnissaanut ilisimasanik katersineq
- Paasissutissanik ujarlernerup suliamut atatillugu ilisimasanut naapertuuttunut tunngalersillugu ilusilersornissaa aamma tunngavigisanik apersuusersuisumik pissuseqarneq
- Ilisimasat assigiinngitsut uppernarsaasersuinermut atornissaat, assersuutigalugu avataani ingerlatsisut, kisitsisitigut paasissutissat aamma misileraanerit inerneri
- Nammineq ilisimasanik pilersitsineq

Pilersitsinermi tunngavik
- Ajornartorsiummik misissueqqissaarnerit tunuliaqutaralugit piumasaqaatinik/tunngavissanik naapertuuttunik inissitsiterineq taakkunanngalu tunngavilersuineq
- Isumassarsianik pilersitsinermut periutsinik atuineq
- Tunngavigisat aallaavigalugit aaqqiissutaasinnaasunut siunnersuutinik assigiinngitsunik takutitsineq

Pilersitassamik ilusilersuineq

- Pilersitamik takussutissiineq, teknikkikkut aaqqiissutissanik aamma naatsorsuinernik angusanillu saqqummiinerit
- Teknikkikkut titartakkat atorlugit pilersitap saqqummiunnera
- Aaqqiissutissap immikkoortuinik tunngavilersuineq piumasaqaatit/tunngaviit inissitsitikkat iluaqutigalugit
- Teknikkikkut naatsorsuinernik paasissutissanillu naapertuuttunik suliaqarneq saqqummiinerlu

Pilersitassamik piareersaaneq

- Pilersaarusiuornermi sakkussanik atuisinnaaneq
- Atortussanik sakkuutinillu toqqartuineq
- Atortut allattorsimaffiinik suliaqarneq

Piviusunngortitsineq

- Atortussianik komponentinillu assigiinngitsunik suliaqarneq, taakku pisinnaasaat, sannaat naleqqussusiilu tunuliaqutaralugit
- Sullivimmi sullivigisami ingerlatsinerit suliarinneriaatsillu pissuseqarfigisinnaanerat
- Sullivinni laboratorianilu isumannaatsumik sulillunilu pissusilersorsinnaaneq
- Suliap teknikkikkut, ilisimatusarnikkut imaluunniit atuuffiini aalajangersimasuni misilerarsinnaanera
- Ajornartorsiummut naleqqiullugu nammineq aaqqiissutiginiakkap nalilernissaa

Tamakku saniatigut ilinniartup ilisimassavai

- Suliamik oqaluttariarsorluni allattariarsorlunilu saqqummiunnissaat
- Saqqummiinermi atortut digitaliusut atornissaat
- Ilinniartitsissutit allat peqataatillugit ajornartorsiutinik suliarinninneq
- Ilinniartitsissutip suussusianik periusaanillu ilisimasaqarnerup takutinnissaa

Suliamut atatillugu sammisassat ersarinnerusut ataani ilinniartitsissutip imarisaasa pingaarnerit allaaserineranni ersipput.

3.2 a) Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit - Geologi aatsitassallu

Ilinniartitsissutip imarisaanut pingaarnernut ilaapput sammisassat pingaarnerit aamma sammisassat nammineq toqqagassat marluk-pingasut:

Qulequttat pingaarnerit

1) Suliniummik aqutsineq

- Suliniummik aqutsinermut sakkut
- Suliniummik suliaqarnermi suleqatigeeriaatsit, suliassat akisussaaffiillu agguaannerat
- Ataatsimiinnermik ingerlatsineq, tamatumunnga ilanngullugit qarasaasiakkut ataatsimiinnerit

2) Kalaallit Nunaata geologiia

- Nunarsuup sananeqaatai
- Kalaallit Nunaata geologiskimik ineriartornerata oqaluttuassartaa, annermik Kitaata,
- Ujaqqat aamma geologiimi uuttuutit
- Sumiiffimmi asimi sulinerit aallaavigalugit gelogiskimik allaaserinninnerit
- geoteknik
- asimi laboratoriamilu misissueqqissaariaatsit naapertuuttut.

3) Mineralogi aamma saffiugassaqarfiit

- tunngaviusumik mineralogi, mineralinik ilisarinnissinnaaneq, allaaserinnissinnaaneq taakkunanngalu atuineq
- assammik tigussaassut aamma mineralit immikkut toqqakkat allaaserinerat
- asimi laboratoriamilu misissueqqissaariaatsit naapertuuttut.

4) Sedimentologi aamma uulia

- sedimentologiimik petroleumsgeologiimillu ilinniarneq naapertuuttoq
- uuliap gassillu pilersarnerat, ujarlerneq tunisassiornerlu
- geofysiskimik ujarlerneq
- ujarlernermut tunisassiornermullu periutsit naapertuuttut

5) Pilersaarusiorneq, misissueqqissaarnermi periutsit pitsaassutsimillu naliliineq

- misissueqqissaarnermi periutsit fysiskiusut aamma mikrogeologiskiusut
- atortut (apparater) pillugit teknikki naapertuuttoq
- uppernarsaanermi periutsit
- asimi sulinermik pilersaarusiorneq ingerlatsinerlu, tamatumunnga ilanngullugit asimi paasissutissanik katersineq nalunaarsuinerlu

Qulequttat toqqagassat

6) *Avatangiisinut teknikki*

- avatangiisinut teknikki aamma geoteknik
- avatangiisit atortullu pillugit ilinniarneq
- avatangiisit artorsartinneqarnerannik naliliinermut periutsit
- sumiiffimmi kulturikkut avatangiisillu pillugit oqaluttuarisaaneq

7) Palæontologi

- ujarannguunnikunik ilisarsiniaaneq
- uumasunik ilinniarneq
- piffissap ingerlanerani ineriartorneq aamma piuneeruttarnerit
- naapertuuttumik sanilliussinerit

8) Suliassat pilersaarusiorneri

- sakkussat naapertuttut aamma naliliilluni misissueqqissaarnerit
- aatsitassanik naliliineq piiaanerlu
- avatangiisit pillugit inatsisit, ergonomi aamma sulinermi isumannaallisaaneq

3.2 b) Pinngortitami avatangiisinilu ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit

Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit tassaapput qulequttat pingaarnerit aamma qulequttat toqqagassat 2-3:

Qulequttat pingaarnerit

1) Suliniummik aqutsineq

- Suliniummik aqutsinermut sakkut
- Suliniummik suliaqarnermi suleqatigeeriaatsit, suliassat akisussaaffiillu agguaannerat
- Ataatsimiinnermik ingerlatsineq, tamatumunnga ilanngullugit qarasaasiakkut ataatsimiinnerit

2) Issittumi biologi

- Imaani nunami issitumi biologi, tamatumunnga ilanngullugit uumassusillit assigiinnginnerat, uumassusillit ataatsimoortut ingerlaasaat, evolution aamma adaptationer
- Nukissat uumassusillit atornerat, tamatumunnga ilanngullugit nungusaataanngitsumik atuineq, inatsisit naapertuuttut aamma maanna qangalu ingerlatsineq
- Issittumi biotopini asimi misissueqqissaariaatsit

3) Issittumi avatangiisit

- Nunami imaanilu issittumi avatangiisit
- Kalaallit Nunaanni eqqaanilu klima, imaani sarfaqarfiit silaannarmilu silaannaap ingerlaarfii
- Issittumi inuit ingerlassaqarneranni ajornartorsiutit avatangiisinillu sunniinerit
- Inatsisit naapertuuttut
- Asimi laboratoriamilu misissueqqissaariaatsit naapertuuttut

4) Peqqissuseq avatangiisillu

- Peqqissutsikkut avatangiisitigullu ajornartorsiutit, assersuutit kisitsisillu atorlugit paasinarsakkat
- Avatangiisinut peqqissutsimullu tunngatillugu misissueqqissaariaatsit
- fysiologi, genetik aamma nappaatinik avatangiisinillu ilinniarnerit naapertuuttut
- ajornartorsiummik qulaajaasumik aaqqiisumilluunniit misissuinerit

Qulequttat toqqagassat

5) Illup iluani silaannaq

- illup iluani silaannaq taassumalu inuunerissutsimut sunniutai,
- illup iluani silaannarmut atatillugu misissueqqissaariaatsit, ajornartorsiummik qulaajaaffiusut
- ajornartorsiutip aaqqiissutissaanut siunnersuutit
- inatsisit immikkut toqqakkat

6) Avanatangiisinut teknikki

- avatangiisit sunnigaanerannik allaaserinninneq misissueqqissaarnerlu
- avatangiisinut teknikki atorlugu aaqqiissutissamik suliaqarneq, tassumannga ilaanilluunniit misileraaneq avatangiisinullu sunniutaasunik naliliineq
- avatangiisinut teknikki
- avatangiisinik ilinniarneq, tamatumunnga ilanngullugit piujuartitsineq aamma stoffit avatangiisinik siuarsaasinnaasut
- avatangiisit sunnigaanerannik nalileeriaatsit
- inatsisit naapertuuttut
- sumiiffimmi kulturikkut avatangiisillu pillugit oqaluttuarisaaneq

7) Tunngaviusumik illoqarfinnik pilersaarusiorneq

- illoqarfinnik pilersaarusiorneq, tamatumunnga ilanngullugit illut, aqquserngit aamma imermik, kiassarnermik innaallagissamillu pilersuineq
- eqqagassalerineq, tamatumnunnga ilanngullugit imeq eqqagassaq eqqagassallu aalaakkaasut
- avatangiisinik naliliineq aamma inuunerup kaajalukaarneranik misissueqqissaarnerit
- sumiiffimmi ajornartorsiutinik misissueqqissaarneq takussutissiornerlu, tamatumunnga ilanngullugit eqqagassanik immikkoortiterineq, imermik qasersumik qernertumillu eqqaaneq ilanngullugu

8) Uumassusillit amerlassusiat aamma ineriartorneq

- uumassusillit sananeqaataannut, uumassusillit pinngortitami kaajalukaarnerannut ineriartornermilu biologiimi tunngasutigut tunngaviusumik oqariaatsit, tamatumunnga ilanngullugit sananeqaatit nikerarnerat, uumassusillit aamma molekylær populationsgenetik, demografi unammillernerlu kiisalu økologiimi toqqartuisarnermut ilutsit aamma artit pinngortarnerat
- uumassusillit amerlassusaannut matematikkimi teoriit atorlugit ilusilersuinerit
- asimi laboratoriamilu sulineq

9) Nunalerutit uumaatsulerinermut tunngasut

- Kalaallit Nunaata inissisimanera tamatumalu kinguneranik sunniutit, tamatumunnga ilanngullugit sila klimalu, imaani sarfat, pladetektonik, sermersuaq, nuna sermimit

ilusilersugaq, nuna, imermik ilinniarneq, arsarnerit, seqerngup anorai aamma nunarsuup saviup kajungerisaqarfia
- Uumaatsulerinermi misissueqqissaarnerit takutitsinerillu
- Kalaallit Nunaata inissisimanerata inuiaqatigiinnut kingunerisai

10) Innuttaasut peqqissusaat inooriaasiallu
- Inooriaatsitigut inuunermilu atugarisani nikerartut uuttorneqarsinnaasut peqqissutsimut sunniutaat
- Nuna tanmakkerlugu ajornartorsiutit, peqqissutsimik misissuisarnerit aamma peqqinnissaqarfimmi iluarsartuusseqqinnerit
- Paasissutissanik katersineq aamma misissueqqissaariaatsit, tamatumunnga ilanngullugit pinngortitamik ilisimatusarnermi kisitsisitigut paasissutissat tunngaviusut
- Tunngaviusumik nappaatinik ilinniarneq, tamatumunnga ilanngullugit najukkami inuiaqatigiit kulturilu eqqarsaatigalugit pinaveersaartitsinerit

11) Nukissatigut sillimmatit, sipaarniutit, allatut periarfissat pissusilersornerillu
- Nunarsuaq tamakkerlugu najukkamilu nukissatigut sillimmatit
- Atueriaatsit aamma atuinermut, eqqagssanut sipaarniutinullu atatillugu inuup pissusilersortarnera
- Avatangiisit sunnigaanerannik naliliinermut periutsit periarfissallu allat sunniutaat

12) *Økotoksikologi*
- Økotoksikologi tunngaviusoq, tamatumunnga ilanngullugit stoffinik avatangiisinik siuarsaasunik pinngortitamut imaluunniit pinngortitami tassanilu uumassuseqartunut aniatitsineq, ingerlaartitsineq, tigooraaneq nungutitsinerlu
- Misissueqqissaariaatsit økotoksikologimut attuumassuteqartut
- Økotoksikologimi paasissutissat nassuiarnerat

13) Imeq, aput sermerlu
- Erngup pissuserisartagai
- Kalaallit Nunaata uumaatsulerinikkut silarsuaa, erngup, aputip sermillu naapiffiat
- Erngup, aputip sermillu økologiimut inuiaqatigiinnullu sunniutaat
- Qulequttamut tunngatillugu misusseqqissaariaatsit misileraanerillu

14) Issittumi nukissatigut sillimaatinik piujuartitsisumik tunisassiorneq
- Issittumi nukissatigut sillimmatit immikkut toqqakkat tikikkuminassusii
- Soqutiginnitsinik misissueqqissaarneq
- Najukkami nukissatigut sillimmatit tunngavigalugit tunisassianik inerisaaneq
- Uumassuseqartut kaajalukaarnerannik misissueqqissaarneq

- Pitssaassutsimik naliliinermut periutsit, tamatumunnga ilanngullugit tunisassianut pioreersunut sanilliussinerit

15) Bioteknologi

- Bioteknologiimi periutsit, tamatumunnga ilanngullugit gensplejsning, kloning aamma fermentering
- Uumassuseqartut iluaqutsiullugit pisuusaartitsilluni piviusumilluunniit suliassanik suliaqarneq aamma/imaluunniit uumassuseqartut atorlugit tunisassianik inerisaaneq
- Bioteknologiip atorneqarfigisinnaasaanik sanilliussineq
- Bioteknologiimut atatillugu pissuserissaarneq

3.2 c) Sanaartornermi nukissiornermilu ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit

Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit tassaapput qulequttat pingaarnerit aamma qulequttat toqqagassat 2-3:

Qulequttat pingaarnerit

1) Suliniummik aqutsineq

- Suliniummik aqutsinermut sakkut
- Suliniummik suliaqarnermi suleqatigeeriaatsit, suliassat akisussaaffiillu agguaannerat
- Ataatsimiinnermik ingerlatsineq, tamatumunnga ilanngullugit qarasaasiakkut ataatsimiinnerit

2) Sanaassanik pilersaarusiorneq

- Illuliat ilaannik tamakkiisumik angissusilinnik annikinnerusunik pilersaarusiorlunilu sananeq
- Sullivinni sanaartorfinnilu isumannaatsumik sulineq pissusilersornerlu aamma suliffimmi isumannaallisaaneq pillugu ilisimasaqarnermik takutitsineq

3) Nunamik uuttortaaneq sanaartornerlu

- Qaqqap ilusaanik nunallu qanoq issusaanik ilisimasaqarneq
- Nunamik misissuinerit
- Annikinnerumik nunami nalunaaqutsersuinermi, nunamik uuttortaanermi nalerissaanermilu tunngaviit taakkunanngalu suliaqarneq
- Aqqusinniornerit sanaartornerillu annikinnerusut pilersaarusiornerat

4)Sanaartugassanik pilersaarusiorneq

- Nalunaarutit malittarisassallu tamanut atuuttut
- Teknikkikkut attaveqaqatigiinneq, tamatumunnga ilanngullugit pilersaarusiornerup ingerlanera, atortussiat, sanaassanik pilersaarusiorneq, ikkussuinerit sanaartukkallu
- IT atorlugu titartaassutinik atuineq, tamatumunnga ilanngullugit CAD 2D-mik aamma 3D-mik

5) Pilersaarusiorneq

- Sanaartornermi pilersaarusiornerit ingerlasarnerat

- Pilersaarusiornermut inatsisit malittarisassallu

6) Nukissiorneq avatangiisillu

- Illup pilersornissaanut nukissiuuteqarfiit assigiinngitsut, tamatumunnga ilanngullugit ataavartumik nukissiuutit
- Illunik nalinginnaasumik ingerlatsinermi avatangiisitigut pissutsit toqqakkat nassuiarnerat, tamatumunnga ilanngullugit imeq eqqagassaq eqqaanerlu.
- Qulequttat toqqagassat

7) Illussanik sanaartorneq

- Kalaallit Nunaanni qisunnik sanaartorneq
- Kalaallit Nunaanni illoqarnikkut ukiuni kingullerni 100-ni ineriartorneq
- Sanaartukkat ilaannik annikinnerusunik annertussusilersuineq, aamma illulianik sanaartukkat statisk systemiinik ilisimasaqarneq, tamatumunnga ilanngullugit sanaartornermi malittarisassat naapertorlugit sanaartukkat najummisuusut, nalinginnaasumik tunngaviit aamma innersuussutit
- U-værdier naatsorsorneri aamma nukissiornikkut sinaakkutigisanut naleqqiullugu kiammik annaasaqartarnermik naatsorsuinerit

8) Kiassarneq, silaannarissarneq aamma VVS-imi ikkussuussat

- Erngup eqqagassap suliarisarnerani ineriartorneq
- VVS-imik ikkussuinermi tunngaviit
- VVS-imik ikkussugassat annikinnerusutigut annertussusilersornerat
- Erngup eqqagassap salittarneranut tunngaviit, tamatumunnga ilanngullugu atueqqiisarneq

9) Nukissiornikkut sinaakkutissat atuinerlu

- Illut ilusaanni assigiinngitsuni nukissamik atuineq
- Illumi toqqakkami misileraaneq aamma nukissamik atuinerup pitsaanerpaanissaanut aaqqiissutissanik misileraallunilu inerisaaneq
- Nukissiornermut sinaakkutissat naatsorsornerinut tunngaviit, tamatumunnga ilanngullugit kiammik annaasaqarnermik naatsorsuinerit
- U-værdier naatsorsorneri aamma nukissiornikkut sinaakkutigisanut naleqqiullugu kiammik annaasaqartarnermik naatsorsuinerit

10) Sanaartornermi atortut

- Sanaartornermi atortut komponentillu ineriartornenri
- Atortussiat pisinnaasaat
- Sanaartornermi atortut misissornissaannut inerisarnissaannullu misileraanermi periutsit

11) Illut automatisererneri

- Illut automatiseerernerinut atatillugu ineriartorneq
- Automatiseeriinermut atortut assigiinngitsut nakkutiginerinut ataqatigiinnerinullu tunngaviit, tamatumunnga ilanngullugit atortunik automatiskiusunik aqutsinermut naleqqussaanermullu periutsit

- Pilersinnerinut piviusunngortinnerinullu malittarisassat

12) Innaallagissap aaqutai

- Annertussusiliinermi tunngavinnut malittarisassat aamma ingerlatsinermi atuinermilu malittarisassat
- Innaallagissap aqqutaanik ikkussuinermut tunngaviit

13) Illussanik titartaasarneq

- Illussanik titartaasarnerup oqaluttuassartaa illoqariaatsit aamma ilaqutariinnut ataatsinut illut qitiutillugit
- Suliniummik saqqummiineq, titartakkatut saqqumiinertullu
- Angorusutanik oqaasertaliineq aamma inarisaasussanik pilersaaruisiorneq; atornissaanut, initussusaanut eqqumiitsuliornermullu tunngasumik
- Ilusiliinernik misissuinerit, tamatumunnga ilanngullugit misileraanerit nalinginnaasumik ilutsip immikkuualuttullu atortutut tigussaasutut iluseqartut ataqatigiinnerat qitiutillugu
- Sanaartornermi sumiiffinni ataasiakkaani pissutsit immikkuullarissut ilaatinnerat, tamatumunnga ilanngullugit nunap ilusaa, illoqarfimmi avatangiisit aamma illoqarfimmik pilersaarusuornermut tunngasut.

14) Tunngaviusumik illoqarfinnik pilersaarusiorneq

- Illoqarfinnik pilersaarusiorneq, tamatumunnga ilanngullugit illut, aqquserngit aamma imermik, kiassarnermik innaallagissamillu pilersuineq
- eqqagassalerineq, tamatumunnga ilanngullugit imeq igittassaq aamma eqqagassat aalaakkaasut
- avatangiisinik nalilersuineq aamma uumassuseqartut kaajalukaarnerannik misissueqqissaarnerit
- sumiiffinni ataasiakkaani ajornartorsiutinik misissueqqissaarneq ilusinnguinerlu, tamatumunnga ilanngullugit eqqagassanik immikkoortiterineq, erngup qasersup qernertullu kuutsinneqartarneri

3.3 Ilassutitut ilinniakkat

Ilinniartut taamaallaat pingaarnertut ilinniakkat atorlugit ilikkagassatigut anguniakkat angusinnaassanngilaat. Ilassutitut ilinniakkat imatut toqqarneqassapput pissutsit nutaat erseqqissinneqarlutik aammalu Kalaallit Nunaanni nunallu tamat akornanni pissutsinut atassuteqartitsilluni ilinniakkallu pingaarnerit itisilerneqarlutik. Ilassutit ilinniakkat toqqarneqassapput pingaartumik itisiliinermi anguniakkat anguneqarnissaat siunertaralugu, toqqarneqassallutillu ilinniakkap sammiviani ilinniartitsissutini allani ilinniartut ilisimasaat ilanngullugit. Ilassutitut ilinniakkat pingaarnertut ilinniakkatulli Kalaallit Nunaannut nunallu tamat akornanni pissutsinut sapinngisamik atassuteqartinneqassapput.

4. Aaqqissuussineq

4.1 Ilinniartitsinermik aaqqissuussineq

a) Ilinniartitsinerni ilinniartut ilinniakkani qaffasissusiat ilisimasaallu aallaavigineqassapput.
b) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsisut ilinniartullu akornani ilikkagaqartarnermi oqaloqatigiittarnerattut sapinngisamik isikkulerlugu.
c) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitseriaatsit assigiinngitsut paarlakaajaanneqassallutik.
d) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut soqutigisaat pisariaqartitaallu isiginiarneqassallutik, taaamaalilluni ilinniartut ilinniartitsissutip pissanganartuuneranik, naleqquttuuneranik soqutiginartuuneranillu misigisaqarnissamut periarfissinneqassallutik.
e) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniagaqarnerup ingerlanneqarnerani sammisanilu ineriartortitsinermi ilinniartitsissut siuariarfiussalluni, tassa ilinniartitsissummi oqaatsit oqariartaatsillu ineriartorfiussallutik, taamaalilluni ilinniartut namminneerlutik suliariaaseqarnissamik ajornakusoortunillu eqqarsartarnissamut piffissap ingerlanerani sungiusarneqassallutik.
f) ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq inuiaqatigiinnut avatangiiserisanut annertunerpaamik attuumassuteqalersillugu.

Ilinniartitsinermi ilikkagaqartarnermi periutsit assigiinngiiaartut atorneqassapput. Ilinniartitsissummi immikkoortut ataatsimoortutut misigineqarnissaat ilinniartitsinermi pingaartinneqassaaq. Atuagarsorluni sulineq suliaqavinnissaq siunertaralugu ingerlanneqassaaq, suliasanillu ingerlaneq pissaaq atuagarsornermi ilinniakkat ilanngullugit. Sammisat pingaarnerit toqqarneqarsinnaasullu annertusiartortumik ilanngunneqassapput, ilinniartitsinerlu suliniutinik suliaqarnermi annertusiartortumik siuariartortitsilluni aaqqissuunneqassaaq. Ilinniartitsineq ataatsimut isiginnitsitsilersoq, atorneqarsinnaasoq ilisimasanillu tunngavilik ingerlanniarneqassaaq.

4.2 Suleriaatsit

Suliniutit tunngavigalugit sammisallu atorlugit ilinniartitsineq ingerlanneqassaaq. Suleriaaseq pisuni tamani assigiinngiiaartitsinermik siuariartornermillu periutsinik tunngaveqassaaq. Ilinniartut assiginngiiaartut, taakku ilikkariaasii pisariaqartitaallu isiginiarneqassaapput. Ilinniartitseriaatsit assigiinngitsut ilinniartitsinermi ilanngunneqassapput, taaamaalilluni ilinniartut suliamik ingerlatsiermi oqaatsinik, qisuariaateqartarnermik ajornakusoortunillu eqqarsatarnermik ineriartortitsinissaat isiginiarneqassalluni. Ilinniartitsineq aaqqissuunneqassaaq ilinniartut ilinniartitsissummi oqaatsinik siullertut oqaasillit aappaattullu oqaasillit isiginiarlugit.

Ilinniartitsineq atuagarsorneq suliassanillu suliaqartarneq paarlakaajaallugit atorneqarsinnaasut tunngavigalugit ingerlanneqassaaq. Ilinniartut teknikkimi ajornartorsiutinik suliaqassapput, aammalu atugarsorneq aamma sannavimmi laboratoriamilu sulineq pingaartinneqassapput. Ilinniartitsineq ingerlanneqassaaq teknikkimik

ilinniartitsissummi toqqarneqartumi inuussutissarsiornermi ingerlatsilluarsinnaaneq tunngavigalugu.

Tigussaasumik ilinniartitsineq ingerlaavartumik ingerlanneqassaaq, tassungalu ilaassapput misileraaneq, takutitsineq, tunisassiorneq aamma atortunut tunisassianullu misiliutit pulaarnerilluunniit ilanngunneqassapput. Suliffeqarfiit ilinniartitsinermi ilanngunneqassapput, tassunga ilanngullugit ilinniartitsisut avataaneersut, suliffissuit saqqummersitsineri, suliniutinik suleqatigiinneq pulaarnerilluunniit. Oqaluttuariarsorluni allattariarsorlunilu paasisitsiniaalluni ingerlatitseqqinneq suliarineqassaaq, aammalu suliniummik nalunaarusiornikkut allattariarsorluni suliaqartoqassalluni.
Ilassutitut ilinniakkat aqqutigalugit ilinniartut qulequttami suliamut tunngatillugu ilisimasaqarnerulernissaq, paasinninneq, eqqarsaatiginninneq nammineernerunerlu tikikkiartuaassavaat. Sulinermi anguniagassat ilinniartitsinerup aallartinnginnerani ilinniarfimmit erseqqissarneqassapput.

4.3 It
Paasissutissiinermi teknologiikkut ikiorsiissutit ilinniartitsissummi pissusissamisuuginnartumik sakkutut ilaatinneqassapput atorneqassallutillu paasissutissanik ujarlernermut, paasissutissanik katersinermut, naatsorsuinernut, pisuusaartitsinernut, aqutsinermut naleqqussaanermullu, titartaanermut takussutissiinermullu aamma suliniutinik nalunaarusianut atugassanik allatanik assinillu suliaqarnermut.

4.4 Soraarummeernermi suliniut
Ilinniartut ilinniartitsissummi suliniummik misilitsinnissamut immikkut soraarummeernermi suliniummik suliaqassapput. Suliniut ingerlanneqassaaq piffissami suliniutileriffimmi ilinniartitsissumi ilinniartitsinermit nalinginnaasumit avissaaqqasumi. Suliniummik suliaqarnermi sapaatip-akunnerani kingullermi nalinginnaasumik allanik ilinniartitsisoqartanngilaq. Piffissap suliniummik suliaqarfiup imarissavai sapaatip-akunnerisa arfineq-pingasut missaasa iluanni 80 tiimit missaat ilinniartitsiffiusut. Suliniummik suliaqarnerup nalaani ilinniartoq suliniummik suliaqarnermik ilitsersuisulerneqassaaq.

Suliniut suliarineqassaaq sinaakkutissat ilinniarfiup sulinniummik pisassiissutaasa iluanni. Suliniummik pisassiissutit oqaasertaligaanermikkut ilinniartitsissummi ilikkagassat pingaarnerit ilassutitullu ilikkagassat matussusissavaat, allaaserineqassaarlu teknologiikkut imaluunniit teknikkikkut ajornartorsiut suna suliassaanersoq, pissutsinik immikkut ittuusinnaasunik, piumasaqaatinik ajornartorsiutillu aaqqiiviginissaanut isumageqqaartariaqartunik paasissutissiissalluni.

Pisassiissutit akornanni ilinniartoq toqqaassaaq. Suliniut aallarnerlugu ilinniartut tamarmik imaluunniit suleqatigiiaat pingasut angullugit inuttallit tamarmik suliniutip allaaserinera

suliarissavaat, taannalu ilinniarfimmit akuerineqassaaq, allaaserisaq ilinniakkamut qaffasissutsimullu tunngatillugu ilinniarfiup sinaakkusiussaanut naapertuuppat. Piffissap suliniummik suliaqarfiup ingerlanerani minnerpaamik sapaatip-akunnera ataaseq sullivimmi sulinissamut immikkoortinneqassaaq. Sapaatip-akunneranut tassunga tiimit suliniutip suliarinissaanut immikkoortitanut 80 tiiminut ilaapput.

Suliamik tunniussinissaq nalinginnaasumik piffissaq misilitsiffiusussap aallartinnginnerani minnerpaamik sapaatio akunnera sioqqullugu tunniunneqassaaq. Piffissami tunniussivissatut aalajangiunneqartumi ilinniartup allattariarsorluni nalunaarusiaq aamma akunnaatsumik suliaqarluni naammassisaq imaluunniit process-imik ingerlatsilluni suliaqarsimanerup uppernarsarneqarnera tunniutissavaa. Eqimattat suleqatigiillutik nalunaarusiaq silarissavaat, taamaalilluni eqimattani ilaasortat tamrmik peqataatinneqarlutillu nalunaarusiami suliat tamaasa ilisimassammatigit.

4.5 Ilinniartitsissummi oqaatsit

Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut ilinniartitsissummi oqaatsinik atuinerat ilinniartitissummilu taaguutinik paasinninnerat atuinerallu aaqqissuussamik ineriartortillugu. Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut ilinniartitsissummi taassuma siuliani oqaatsinik taaguutinillu paasinnissaaleriartortillugit. Teknikkimik ilinniartitsissummi suliamik ingerlatsinermi oqaatsit kinaassutsimik pilersitsisut atorneqassapput, taakkulu ilinniartitsinerup ingerlanerani ilinniartut ilisimalissavaat. Teknikkimik ilinniartitsissummi pineqartumi suliamik ingerlatsinermi oqartariaatsit, taaguutit aammalu taaguutit aaqqissuussat nunallu akornanni akuerisaasut ilisimanissaat ilinniartitsissummi tamakkiisumik pissarsinissamut pisariaqarput.

4.6 Ilinniartitsissutinut allanut atassuteqartitsineq

Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsissutini arlalinni piffissap ilaani sulisoqartarluni ilinniartitsissutinilu allani ilisimasaqarfinnut sanilliussilluni. Ilinniakkat pingaarnerit tapiliussamillu ilinniakkat ilaat toqqarneqassapput suliarineqarlutilu ilinniakkap sammiviani suliamik ingerlatsinermi ataqatigiissitsinermut annertusaaqaatillugit.

Ilinniartitsissummi suliniut ilinniakkap sammiviani ilinniartunut ilinniartitsisut ataaseq arlallilluunniit ilanngullugit ingerlanneqassaaq. Ilinniartut soraarummeernissamut suliniutaani ilinniakkap sammiviani ilinniartitsissutini allani ilisimasat ilanngunneqassapput. Ilinniakkat sammiviini ilinniartitsissutini suliniutit tunngavigalugit suleriaatsit ilanngunneqassaput.

5. Nalilersuineq

5.1 Ingerlaavartumik nalilersuineq

Ilinniartut piffissami ilinniartitsiviusumi suliniutinik arlalinnik suliaqassapput, taakkulu sulianik suliniut pillugug nalunaarusiat ilanngullugit kinguneqassapput. Piffissat sammisaqarfiit suliniuteqarfiillu tamarmik naammassinerannut atatillugu ingerlatsineq

ilinniartullu ataasiakkaat sulinerat nalilersorneqartassapput. Nalilersuineq ingerlanneqartassaaq ilaatigut isornartorsiuisunik akileqarluni suliniummik saqqummiinikkut ilaatigullu suliaqarnerup siunissami qanoq iliorluni pitsanngortinnissaa pillugu itisiliilluni oqaloqatigiinnikkut. Ineriartortitsinissatut ilimagisamut ilikkagassatullu anguniakkanut tunngatillugu ilinniartut ataasiakkaat qaffasissusiannik suliamillu ingerlatsinermi killiffimmi ineriartornerannik nalilersuinermi ilinniartut ataasiakkaat nalilersorneqartassapput.

5.2 Misilitseriaaseq

Suliniummik misilitsinneq allaganngorlugu aammalu suliaq sumilluunniit ingerlatsineq ataaseq ilanngullugit oqaluttariarsorluni misilitsinneq ilanngullugu.

Oqaluttariarsorluni misilitsinnginnermi nalunaarusiap assilinera ilinniarfiup censorimut nassiutissavaa. Ajornartorsiutit suut soraarummeertup itisilissanera pillugit oqaluttariarsorluni misilitsinnginnermi soraarummeertitsisoq censorilu oqaloqatigiissutigissavaat. Piareersarnissamut piffissaliisoqassanngilaq, piffissarlu soraarummeerfik soraarummeertumut ataatsimut minutsit 30-t missaanissaaq. Suleqatigiilluni soraarummeertoqarnerani soraarummeerneq soraarummeertumut ataatsimut minutsinik arfinilinnik sivikillisarneqassaaq.

Oqaluttariarsorluni misilitsinneq tassaavoq soraarummeertup suliniumminik ilisarititsinera saqqummiineralu, soraarummeertitsisumit itisiliilluni apeqqutinik ilallugu. Suliniut aallaavigalugu oqaluttariarsorluni misilitsinneq aamma imaqarpoq itisiliilluni oqaloqatigiinnermik, taannalu imaqarpoq ilinniartitsissummi pingaarnertut ilinniakkat ilassutitillu ilinniakkat tamarmiusut iluanni sammisat naleqquttut. Ilinniartup suliniummik ilisarititsinera saqqummiineralu piffissap soraarummeerfiusup annertunerpaamik affaanik sivisussuseqassaaq. Suleqatigiilluni soraarummeertoqartillugu qularnaarneqassaaq soraarummeertut tamarmik suliniummik ilisarititsinermut saqqummiinermullu peqataanissaat, taamatullu oqaloqatigiinnermut malittaasumut.

Atortut suliamut piffissamulluunniit suliamik ingerlatsivimmut atorneqarnikut ineriartortinneqarnikullu oqaluttariarsorluni misilitsinnermut nassarneqarsinnaapput.

5.3 Naliliinermi tunngaviit

Naliliineq tassaavoq ilikkagassatut anguniakkanik soraarummeertup qanoq angusitiginera.
Nalinginnaasumik

- suliniummi atuagarsornermik suliamillu ingerlatsinermik ataqatigiissitsineq,
- ilinniakkap sammiviani ilinniartitsissutinik allani ilisimasanik naleqquttunik ilanngussinera,
- teknikkimik ilinniartitsissummi sammisanut naleqquttunut atassuteqartitsinera aamma
- ilinniartitsissummi oqaatsinik allattariarsorluni oqaluttariarsorlunilu paasisimasaqarnermik takutitsinera.

Nalunaarusiap ilusaak imarisaalu

- suliniummi ajornartorsiutinik suliareqqiineq,
- suliniummik suliaqarnermik pilersaarusiorneq nalilersuinerlu,
- uppernarsaatit attaveqarnermilu nalingi, tassunga ilanngullugit paasiuminarnerat, imminnut atanerat, pissarsivinnut innersuussinerit teknikkikkullu uppernarsaatit,
- toqqaanermut suliamik ingerlatsinermi uppernarsaatissaqarluni tunngavilersuineq.

Suliaq/suliamik ingerlatsineq

- suliamik suliaqarnermi sulinermilluunniit ingerlatsinermi aaqqissuussinermi peqqissaarneq suliammillu ingerlatsilluarneq
- piumasaqaatinut tunngatillugu pitsaassuseq
- Ilatinniarlugit imaluunniit ilaatinniarnagit toqqaanernut tunngavilersuutit

Oqaluttariarsorluni misilitsinneq

- suliniummik oqaluttariarsorluni ilisarititsineq
- aaqqiissutit toqqarneqartut pillugit nassuiaaneq,
- suliniutip imarisaanut tunngatillugu piginnittuunermik takutitsineq aamma
- itisiliilluni ilassutitullu apeqqutinut akissuteqarneq.

Suliniut pillugu nalunaarusiamik ingerlanneqavissuni angusat tassunga ilaasut ilanngullugit oqaluttariarsorlunilu misilitsinnermi soraarummeertup angusaqarneranik ataatsimut naliliineq tunngavigalugu karakteriliisoqassaaq.

Tyskisut aallarterlaanut B - 2022

1 Ilinniartitsissutip inissisimanera
Tyskisoorneq piginnaasassanik ilinniartitsissutaavoq, ilisimasassanik ilinniartitsissutaavoq kulturimillu ilinniartitsissutaalluni. Tyskisut ilinniartitsissummi nunani tyskisut oqaluffiusuni kulturimi, oqaluttuarisaanermi inuiaqatigiinnilu pissutsit sammineqarput, taamaalillunilu inulerinermik inuiaqatigiinnillu ilinniakkani immikkoortunik pingaarnernik imaqarluni. Tyskisut ilinniartitsissut ilinniartut ilianniagaqarnermi piginnaasaannut tamanut tunngasunut tapersiivoq.

2. Ilinniartitsissummi siunertat
Ilisimasat piginnaasallu
Ilinniartut tyskisut paasisinnaassapput aammalu oqalunnerit allannerillu isummerfigisinnaassallugit, aammalu oqaatsit aaqqissuussaanerat pillugu imatut ilisimasaqartigissapput paasisamasaqartigissallutillu tyskisut tunngaviusumik annertussuseqartumik attaveqarsinnaassallutik. Ilinniartut aammattaaq immikkoortuni toqqakkani nunamut namminermut, Europamut nunanullu tamanut tunngasuni nunanut tyskisut oqaluffiusunut tunngatillugu kulturimi, oqaluttuarisaanermi inuiaqatigiinnilu pissutsinik paasisaqassallutik.

Ilikkagaqartarnermi sulinermilu piginnaasat
Ilinniartut ilinniartitsissutini allani ilisimasat tyskisut ilinniarnermut ataatsimoortissinnaassavaat, aammalu tyskisut oqaasertanik ilinniagaqarnermi ilinnartitsissutinut allanut tunngassuteqartunik ilisimasat isummerfigisinnaasavaat.

Inuttut inuillu akornanni attaveqaqatigiittarnermi piginnaasat
Ilinniartut tyskisut ilinniartitsissummi oqaatsinik imatut piginnaasaqartigissapput, ilisimaqartigissallutik paasisaqarsimatigissallutillu aammalu atornissaannut tulluuttunik tyskisut oqaatsinik ilisimasaqartigissallutik attaveqaqatitigiittarnermi piginaasamik ineriartortinnissaannut tunngavissaqassallutik.

Kulturikkut inuiaqatigiillu akornanni piginnaasat
Ilinniartut misigisassanik, qisuariaateqartarnermik kusanartuliornermillu ilisimasaqarnermut aallaavittut atuakkianik eqqumiitsuliornermilu oqariartaatsinik allanik paasinnissapput. Taassuma saniatigut ilinniartut kulturit akornanni imatut piginnaasaqartigissapput, tyskisut sulinerminni kulturit aallat inuiaqatigiinnilu pissutsit pillugit ilisimasatik paasisatillu ilanngussinnaallugit. Tassunga atatillugu ilinniartut qisuariaateqarlutik, sungiussillutik paasinnillutillu allanik kulturilinnik oqaloqateqarsinnaassapput.

3. Ilikkagassatut anguniakkat imarisaalu
3.1 Ilikkagassatut anguniakkat

Ilinniartut ukuninnga piginnaasaqassapput:

a) tunngaviusumik oqaatsinik ajornanngitsunik oqaluttoqaraangat tyskisut oqalunnerit imarisaannik paasinnissaassallutik,
b) tyskisut oqaasillit, kulturiannik ilisimasaqalernissamut oqaatsit atorsinnaassallugit,
c) tyskit oqaasii atorlugit oqaasertanik assigiinngiiaartunik atuarsinnaassallutik paasisinnaassallutillu,
d) oqaasertat sammisallu imarisaannik nassuiaasinnaassallutik aammalu tunngaviusumik oqaatsit atorsinnaasat atorlugit tyskisut ajornanngitsumik imminullu atasumik oqaasertanik sammisanillu atassuteqartitsisinnaassallutik,
e) sammisat inunnut, kulturinut inuiaqatigiinnullu tunngasut assigiinngitsut pillugit tyskisut oqaluttunik naleqquttunik tyskisut ajornanngitsumik oqaloqateqarsinnaassapput aammalu oqaatsit ajornanngitsut imminullu atasut atorlugit sammisat ilisimasaqarfigisatik pillugit oqaloqateqarsinnaassallutik, imaqarniliorsinnaassallutik, oqaaseqaateqarsinnaassallutik isummanillu assigiinngitsunik saqqummiisinnaassallutik,
f) oqaasertanut sammisanulluunniit tunngatillugu tyskisut oqaasertanik naatsunik allassinnaassallutik,
g) tusarnaartarnermi atuarnermilu periutsit aamma oqaluinnarluni attaveqartarnermi periutsit atorsinnaassallugit annertusarsinnaassallugillu,
h) atuakkiani oqaasertat kusanartuliornilu oqariartaatsit allat pillugit tyskisut paasinninnertik qisuariarnertillu tyskisut oqaatigisinnaallugu,
i) ilinniakkat sammiviata suussusianut tunngatillugu oqaasertanik piviusorsiortunik paasinninnertik tyskisut oqaatigisinnaassallugu aamma
j) Tysklandimi maannakkut pissutsinik toqqakkani ilisimasaqarneq tyskisut oqaatigisinnaassallugu, tassunga ilanngullugit nunani tyskisut oqaluffiusuni kulturikkut, inuiaqatigiinni oqaluttuarisaanermilu pissutsit toqqakkat pillugit.

3.2 Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit

Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit tassaapput:

a) tunngaviusumik oqaatsit atorsinnaasat
b) tyskisut tunngaviusumik oqaasilerineq aamma nipisiuineq,
c) oqaatsinik ilikkagaqarneq,
d) Tysklandimi kulturikkut inuiaqatigiinnilu pissutsinik tunngaviusumik ilisimasat,
e) Tysklandimi 1945-p kingorna kulturikkut, oqaluttuarisaanermi inuiaqatigiinnilu pissutsit, pingaartumik ukiuni kingullerni qulini pissutsit,
f) tyskisut oqaatsinit atortut, tusagassiuutini naqitat elektroniskillu,
g) maannakkut atuakkiat suliallu pillugit allaatigisat aamma
h) oqaluinnarluni oqaatsinik atuinermi attaveqaqatigiittarnermilu tunngaviusumik najoqqutassat

Allatanik paasinneriaaseq annertusisaq aallaavigineqassaaq. Allatat piviusunngitsunik piviusunillu allaserinnittut ataatsikkut periutsinik assigiinngitsunik atuiffiusut tyskisuujussapput annermillu suliareqqitaassanatik.

3.3 Ilassutitut ilinniakkat

Ilinniartut taamaallaat pingaarnertut ilinniakkat atorlugit ilikkagassatigut anguniakkat angusinnaassanngilaat. Ilassutitut ilinniakkanik toqqaasoqassaaq, taamaalilluni ilinniartut oqaatsitigut ilisimasaat paasinninnerallu annertusarneqassalluni aammalu pingaarnertut ilinniakkani atuakkianut kulturimullu tunngasut Europamut atatillugu tyskisut oqaasillit kulturiannik assigiinngiiaarnerusumik paasinninissamut attuumassuteqartitsisoqalissaluni. Aammattaaq pingaarnertut ilinniakkanut tunngatillugu ilassutitut ilinniakkani Kalaallit Nunaanni nunanilu tamani pissutsinut sapinngisamik annertunerpaamik attuumassuteqartitsisoqassaaq.

4. Ilinniartitsinerup aaqqissuunneqarnera

4.1. Ilinniartitseriiatsimi periutsit

a) Ilinniartitsinerni ilinniartut ilinniakkani qaffasissusiat ilisimasaallu aallaavigineqassapput.
b) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsisut ilinniartullu akornani ilikkagaqartarnermi oqaloqatigiittarnerattut sapinngisamik isikkulerlugu.
c) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitseriaatsit assigiinngitsut paarlakaajaanneqassallutik.
d) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut soqutigisaat pisariaqartitaallu isiginiarneqassallutik, taaamaalilluni ilinniartut ilinniartitsissutip pissanganartuuneranik, naleqquttuuneranik soqutiginartuuneranillu misigisaqarnissamut periarfissinneqassallutik.
e) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniagaqarnerup ingerlanneqarnerini ataasiakkaani sammisanilu ineriartortitsinermi ilinniartitsissut siuariarfiussalluni, tassa ilinniartitsissummi oqaatsit oqariartaatsillu ineriartorfiussallutik, taamaalilluni ilinniartut namminneerlutik suliariaaseqarnissamik ajornakusoortunillu eqqarsartarnissamut piffissap ingerlanerani sungiusarneqassallutik.
f) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq inuiaqatigiinnut avatangiiserisanut annertunerpaamik attuumassuteqalersillugu.

Ilinniartitsinermi qitiuvuoq ilinniartut ataasiakkaat ilinniakkami siuariartornissaat aammalu ilinniartitsinermik assigiinngiiaartitsineq taamaalilluni ilinniartitsinermik aaqqissuussinermi saneqqunneqarsinnaanngilaq. Ilinniartitsinermi ilinniakkat ataatsimoortinneqartutut misiginissaat ilinniartitsinermi pingaartinneqarpoq. Oqaatsinut tunngasunik suliaqarnermi oqaatsinik atuineq suli isiginiarneqarpoq. Ilinniartut nutaaliorsinnaanerat nalinginnaanngitsumillu eqqarsarsinnaanerat ilinniartitsinermi siuarsarneqassapput.

Ilinniartitsineq sapinngisamik annertunerpaamik tyskisut ingerlanneqassaaq.

4.2 Suleriaatsit

Suleriaatsinik toqqaanermi oqaatsitigut imarisaatigullu ajornakusoortuunissaannut nammineerlunilu sulinerup annertussaasunut tunngatillugu assigiinngiiaartitsinermik siuariartortitsinermillu tunngaviit tunngavigineqassapput, kisiannili ilinniartut assigiinngitsuunerat, ilikkagaqariaasiat pisariaqartitaallu aamma isiginiarneqassallutik.

Suleriaatsit suliassallu assigiinngiiaartut ilinniartut attaveqaqatigiinnermi piginaasaannik nutaaliorsinnaassusiannillu ineriartortitsisut isiginiarneqassapput. Sulineq sammisat assigiinngitsut pingasuniit tallimat atorlugit aaqqissuunneqassaaq, sulinermilu tassani ilikkagaqarnissamut anguniakkat ilanngunneqarnissaat qulakkeerneqassaaq. Ilinniartitseriaatsit assigiinngitsut atorneqartussanngullugit ilinniartitsineq aaqqissuunneqassaaq.

Allattariarsorluni suliaqarneq tyskisut pingaaruteqartumik piginnaasaqalernissamik sungiusaatitut ilaavoq, tassa ilinniartut ingerlatitseqqiisarnermik piginnaasaat oqaatsinillu atuilluarsinnaanerat annertusarneqartarmat. Allattariarsorluni sulit ilaanni piviusuni attaveqaqatigiittarnerit isiginiarneqassapput.

4.3 It

Ilinniartut aallaqqaataaniilli suleriaatsinik It-mik tunngavilinnik ilisaritinneqassapput. It ilinniartitsinermut ilaatineqassaaq aamma allattariarsorluni oqaluttariarsorlunilu attaveqatigiinnermut saqqummiinermullu, paasissutissanik ujarlernermut kiisalu oqaatsitigut pisinnaasat inerisarnerannut misilerarnerannullu ikorfartuutitut atorneqassalluni. Tamatuma saniatigut It-p ilinniartitsinmermut ilaatinneqarnerata ilinniartut periarfississavai oqaatsit ataqatigiiffinni nikerartuni, piviusuni maannalu pisuni misiginissaannut. Oqaatsinik suliaqarnerup, It-p aamma suleriaatsinik aaqqissuussinerup ataqatigiinnerat atatsimoorpoq.

4.4 Ilinniartitsissummi oqaatsit

Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut ilinniartitsissumi oqaatsinik aammalu ilinniartitsissummi oqariaatsinik paasinnittarnerat atuisarnerallu aaqqissuussamik ineriartortinneqarluni. Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsissutit siulianni oqaatsinik oqariaatsinillu ilinniartut piffissap ingerlanerani paasinnilluarsinnaatikkiartortillugit atuisinnaalluartikkiartortillugillu.

4.5 Ilinniartitsissutinut allanut atassuteqartitsineq

Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq, piffissat ilaanni ilinniartitsissutit akornanni sulisoqartarluni aammalu ilinniartitsissutit allat atuuffiinut sanilliussisoqartarluni.

5. Nalilersuineq

5.1 Ingerlaavartumik nalilersuisarneq

Ilikkagassatut siunertat ilinniartut oqaluttarissani allattarissanilu killiffiannik ingerlaavartumik nalilersuisarnernut tunngaviupput. Ilinniartut oqaluttarissani allattarissanilupginnaasaat piginnaasat, ilisimasat naammassisaqartarnerlu eqqarsaatigalugit ingerlaavartumik nalilersorneqartassapput, taamaalilluni ilinniartut ataasiakkaat killiffimminnik ingerlaavartumik ilisimasaqartassallutik. ilinniarnermi misissuinerit, misiliinerit misilitsinnerillu ilikkagassatut siunertanut tunngatillugu ilinniartut killiffiannik ilisimasaqarfiulissapput aammalu ilinniartitsissummi ilinniartut siuariartornerisa ingerlaannarnissaanut tapersiissalluni.

5.2 Misilitseriaatsit

Suliakkiissut tyskisut allatanik ilisimareerneqanngitsunik imalik quppernerillu nalinginaasut sisamat missaannik annertussusilik aallaavigalugu ataasiarluni oqaluttariarsorluni misilitsittoqassaaq. Allatat qulequttanut ilinniarsimasat ilaannut attuumassuteqassapput. Atortussani taamaallaat oqaatsit immikkut ajornakusoortut oqaaseqaatillu piviusut pisariaqartut kisimik nalunaarneqassapput. Misilitsinnermut ilaapput saqqummiineq, oqaloqatigiinneq, allatanik paasinninneq aamma sanilliussineq.

Allatat atortussat misilitsinnissaq ullormik sioqqullugu tunniunneqassapput, nalunaaquttallu akunneri 24-t missaat piareersarfiussallutik, taamaattoq akunnernik 24-nik ikinnerunngitsut.

Qupperneq nalinginnaasoq allatanut taalliaanngitsunut 2400-nik naqinneqarpoq (akunnequsiinerit ilanngullugit), taallianut isiginnaartitsissutinullu atatillugu titarnerit 30-ussapput, elektroniskimik tusagassiissutinut atatillugu minutsit pingasuussapput.

Soraarummeerneq soraarummeertumut ataatsimut minutsinik 30-nik sivisussuseqassaaq

5.3 Naliliinermi tunngaviit

Soraarummeertut suliaqarnerminni ilikkagassatut siunertanik qanoq malinnitsiginersut nalilersuinermi nalilerneqassaaq.

Naliliinermi ilinniartup pisinnaasai uku pingaartinneqassapput:

a) oqaasertamik ilisimanngisamik saqqummiineq atassuteqartitsinerlu,
b) sammisani ilinniakkani tyskit kulturiat, atuakkiaat inuiaqatigiillu pillugit immikkoortut naleqquttut ilanngunneqarnerat aamma
c) oqaloqatigiittarnermik oqaasertanillu paasinninnermi piginnaasat, tassani oqaatsit imminnut atanerat immikkoortualuit eqqortuunerannit pingaarnerullutik.

Ataatsimut nalilersuineq tunngavigalugu karakteriliisoqassaaq.

Tyskisut ingerlaqqittunut B - 2022

1. Ilinniartitsissutip inissisimanera
Tyskisoorneq piginnaasassanik ilinniartitsissutaavoq, ilisimasassanik ilinniartitsissutaavoq kulturimillu ilinniartitsissutaalluni. Immikkoortut taanna naligiipput imminnullu imminnullu piumasaqaateqarfigeqatigiiffiullutik. Tyskisut ilinniartitsissummi nunani tyskisut oqaluffiusuni kulturimi, oqaluttuarisaanermi inuiaqatigiinnilu pissutsit sammineqarput, taamaalillunilu inulerinermik inuiaqatigiinnillu ilinniakkani immikkoortunik pingaarnernik imaqarluni. Tyskisut ilinniartitsissut ilinniartut ilianniagaqarnermi piginnaasaannut tamanut tunngasunut tapersiivoq.

2. Ilinniartitsissummi anguniakkat
Ilisimasat piginnaasallu
Ilinniartut tyskisut paasisinnaassapput aammalu oqalunnerit allannerillu isummerfigisinnaassallugit, aammalu oqaatsit aaqqissuussaanerat pillugu imatut ilisimasaqartigissapput paasisamasaqartigissallutillu tyskisut tunngaviusumik annertussuseqartumik attaveqarsinnaassallutik. Ilinniartut aammattaaq immikkoortuni toqqakkani nunamut namminermut, Europamut nunanullu tamanut tunngasuni nunanut tyskisut oqaluffiusunut tunngatillugu kulturimi, oqaluttuarisaanermi inuiaqatigiinnilu pissutsinik paasisaqassallutik.

Ilikkagaqartarnermi sulinermilu piginnaasat
Ilinniartut ilinniartitsissutini allani ilisimasat tyskisut ilinniarnermut ataatsimoortissinnaassavaat, aammalu tyskisut oqaasertanik ilinniagaqarnermi ilinnartitsissutinut allanut tunngassuteqartunik ilisimasat isummerfigisinnaasavaat.

Inuttut inuillu akornanni attaveqaqatigiittarnermi piginnaasat
Ilinniartut tyskisut ilinniartitsissummi oqaatsinik imatut piginnaasaqartigissapput, ilisimaqartigissallutik paasisaqarsimatigissallutillu aammalu atornissaannut tulluuttunik tyskisut oqaatsinik ilisimasaqartigissallutik attaveqaqatitigiittarnermi piginaasamik ineriartortinnissaannut tunngavissaqassallutik.

Kulturikkut inuiaqatigiillu akornanni piginnaasat
Ilinniartut misigisassanik, qisuariaateqartarnermik kusanartuliornermillu ilisimasaqarnermut aallaavittut atuakkianik eqqumiitsuliornermilu oqariartaatsinik allanik paasinnissapput. Taassuma saniatigut ilinniartut kulturit akornanni imatut piginnaasaqartigissapput, tyskisut sulinerminni kulturit aallat inuiaqatigiinnilu pissutsit pillugit ilisimasatik paasisatillu ilanngussinnaallugit. Tassunga atatillugu ilinniartut qisuariaateqarlutik, sungiussillutik paasinnillutillu allanik kulturilinnik oqaloqateqarsinnaassapput.

3. Ilikkagassatut anguniakkat imarisaalu

3.1 Ilikkagassatut anguniakkat

Ilinniartut ukuninnga piginnaasaqassapput:

a) tunngaviusumik oqaatsinik ajornanngitsunik oqaluttoqaraangat tyskisut oqalunnerit imarisaannik paasinnissaassallutik,
b) oqaasertat assigiinngiiaartut suliareqqaarneqarnikuunngitsut nutaanerit ajornanngitsullu atuarlugit paasillugillu aammalu allaatigisani oqaasertat suliareqqaarneqarnikuunngitsut misissorlugit,
c) oqaasertat sammisallu ilinniarneqarnikut tyskisut nassuiarlugit, taakkulu nalilersorlugit sammisanullu allanut atassuteqartillugit, tassani oqaatsit atorsinnaasat allannguallartarnerat atorneqassallugu aammalu oqaatsit suussusii oqaaseqatigiillu eqqortunik atorlugit
d) sammisat ilisimasatik pillugit oqaatsit imminut atasut kukkuneqanngingajattumillu atorlugit tyskisut oqaloqateqarsinnaallutik aammalu isummat asigiinngitsut nassuiarsinnaallugit oqallisigisinnaallugillu,
e) oqaatsit atorsinnaasat ajornanngisut oqariartaatsillu atorneqarajuttartut atorlugit oqaasertat sammisallu ilinniarsimanngisat pillugit oqaluinnarluni tyskisut oqaaseqarsinnaassallutik,
f) assigiinngiiaartunik oqaatsinik atugaqarsinnaalluni oqaatsit suussusii oqaaseqatigiillu pingaarnerit nalorninani atorlugit tyskisut allattariarsorlutik oqaaseqarsinnaassallutik,
g) tusarnaartarnermi atuarnermilu periutsit aamma oqaluinnarluni attaveqartarnermi periutsit atorsinnaassallugit annertusarsinnaassallugillu,
h) atuakkiani oqaasertat eqqumiitsuliornermilu oqariartaatsit allat pillugit tyskisut nassuiarsinnaallugit qisuariarfigisinnaallugillu taakkulu nalilersorsinnaallugit nassuiaasiorsinnaallugillu,
i) Tysklandi pingaartinnerullugu nunanut tyskisut oqaaseqarfiusunut tunngatillugu 1945-p kingorna kulturikkut, oqaluttuarisaanermi inuiaqatigiinnilu pissutsit tyskisut nassuiarsinnaallugit,
j) Oqaasertat tusagassiuutillu piviusuusaartitat piviusuusaartitaanngitsullu atorlugit aammalu kulturimi inuiaqatigiinnilu pissutsit allat pillugit suliaqarnermi oqaasertat sammisallu sanilliullugit nunani tyskisut oqaaluffiusuni inuuniarnermi pissutsit, naleqartitat ileqqullu pillugit tunngaviusumik ilisimasat ilanngussinnaallugit.

3.2 Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit

Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit tassaapput:

a) Tysklandi 1945-p kingorna pingaarnerutillugu nunani tyskisut oqaaseqarfiusuni kulturimi, oqaluttuarisaanermi inuiaqatigiinnilu pissutsit pillugit quppernerit toqqakkat, tassunnga ilanngullugu 1945 sioqqullugu sammisat pillugit oqaasertaq minnerpaamik oqaaseq,
b) Tysklandi pingaarnerutillugu nunani tyskisut oqaaseqarfiusuni maannakkut pissutsit,
c) atuakkiani oqaasertat Tysklandimi eqqumiitsuliornermik aamma inuuniarnermi atugassanik, naleqartitanik ileqqunillu ilinniartunik misigisaqartitsisinnaasut

assigiinngiiaartut, tassunga ilanngullugit ukiunikingullerni qulini oqaasertat tusagassiuutinilu elektroniskiusuni allaatigisat,

d) kulturikkut inuiataqatigiinnilu pissutsit, Tysklandip kulturinilu inuiaqatigiinnilu allani assigiissutsit assigiinngissutillu isiginiarlugit,
e) allattariarsorluni oqaluttariarsorlunilu oqaatsinik atuinermi attaveqartarnermilu tunngaviusumik ileqqut malittarisassallu, tassunga ilanngullugit kulturimut inuiaqatigiinnullu pissutsini assigiinngitsuni oqaatsit atorsinnaasat atorneqartarnerat aamma
f) tyskit oqaasiannik oqaatsillu aaqqissuussaanerannik tunngaviusumik malittarisassat ileqqullu, tassunga ilanngullugit attaveqarnertarnermi oqaatsinillu ilikkagaqartarnermi periutsit naleqquttut ilinniarnerat.

Allatanik paasinneriaaseq annertusisaq aallaavigineqassaaq. Allatat piviusuunngitsunik piviusunillu allaserinnittut ataatsikkut periutsinik assigiinngitsunik atuiffiusut tyskisuujussapput annermillu suliareqqitaassanatik.

3.3 Ilassutitut ilinniakkat

Ilinniartut taamaallaat pingaarnertut ilinniakkat atorlugit ilikkagassatigut anguniakkat angusinnaassanngilaat. Ilassutitut ilinniakkanik toqqaanermi ilinniakkap sammiavinik toqqagaq apeqqutaalluinnassaaq, tassa ilinniakkat sammivianni inuussutissarsiornermi pissutsit oqaatsillu inuussutissarsiornermut tunngasut oqaluttariasorluni allattariarsorlunilu sulinermi Tysklandimilu suliffeqarfiit pillugit pissutsit pingaartinneqassammata.

Ilassutitut ilinniakkani ilinniartut oqaatsinik ilisimasaat atassuteqartitsinerallu itisilerneqassapput aammalu pingaarnertut ilinniakkani atuakkianut kulturimullu tunngasut Europamut tunngatillugu tyskit kulturiannik assigiinngiiaarnerusumik atassuteqartitsisoqassalluni. Aammattaaq pingaarnertut ilinniakkanut tunngatillugu ilassutitut ilinniakkani Kalaallit Nunaanni nunanilu tamani pissutsinut sapinngisamik annertunerpaamik attuumassuteqartitsisoqassaaq.

4. Aaqqissuussineq

4.1 Ilinniartitseriiatsimi periutsit

a) Ilinniartitsinerni ilinniartut ilinniakkani qaffasissusiat ilisimasaallu aallaavigineqassapput.
b) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsisut ilinniartullu akornani ilikkagaqartarnermi oqaloqatigiittarnerattut sapinngisamik isikkulerlugu.
c) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitseriaatsit assigiinngitsut paarlakaajaanneqassallutik.
d) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut soqutigisaat pisariaqartitaallu isiginiarneqassallutik, taaamaalilluni ilinniartut ilinniartitsissutip

pissanganartuuneranik, naleqquttuuneranik soqutiginartuuneranillu misigisaqarnissamut periarfissinneqassallutik.

e) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniagaqarnerup ingerlanneqarnerini ataasiakkaani sammisanilu ineriartortitsinermi ilinniartitsissut siuariarfiussalluni, tassa ilinniartitsissummi oqaatsit oqariartaatsillu ineriartorfiussallutik, taamaalilluni ilinniartut namminneerlutik suliariaaseqarnissamik ajornakusoortunillu eqqarsartarnissamut piffissap ingerlanerani sungiusarneqassallutik.
f) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq inuiaqatigiinnut avatangiiserisanut annertunerpaamik attuumassuteqalersillugu.

Ilinniartitsinermi qitiuvuoq ilinniartut ataasiakkaat ilinniakkami siuariartornissaat aammalu ilinniartitsinermik assigiinngiiaartitsineq taamaalilluni ilinniartitsinermik aaqqissuussinermi saneqqunneqarsinnaanngilaq. Ilinniartitsinermi ilinniakkat ataatsimoortinneqartutut misiginissaat ilinniartitsinermi pingaartinneqarpoq. Oqaatsinut tunngasunik suliaqarnermi oqaatsinik atuineq suli isiginiarneqarpoq. Ilinniartut nutaaliorsinnaanerat nalinginnaanngitsumillu eqqarsarsinnaanerat ilinniartitsinermi siuarsarneqassapput.

Ilinniartitsineq sapinngisamik annertunerpaamik tyskisut ingerlanneqassaaq.

4.2 Suleriaatsit

Suleriaatsinik toqqaanermi oqaatsitigut imarisaatigullu ajornakusoortuunissaannut nammineerlunilu sulinerup annertussaasunut tunngatillugu assigiinngiiaartitsinermik siuariartortitsinermillu tunngaviit tunngavigineqassapput, kisiannili ilinniartut assigiinngitsuunerat, ilikkagaqariaasiat pisariaqartitaallu aamma isiginiarneqassallutik. Suleriaatsit suliassallu assigiinngiiaartut ilinniartut attaveqaqatigiinnermi piginaasaannik nutaaliorsinnaassusiannillu ineriartortitsisut isiginiarneqassapput.

Sulineq sammisat assigiinngitsut arfinilinniit arfineq pingasut atorlugit aaqqissuunneqassaaq, sulinermilu tassani ilikkagaqarnissamut anguniakkat ilanngunneqarnissaat qulakkeerneqassaaq. Ilinniartitseriaatsit assigiinngitsut atorneqartussanngullugit ilinniartitsineq aaqqissuunneqassaaq.

Ilinniartut ilinnianermi allattariarsorluni suliassat aalajangersimasumik amerlassusillit suliarissavaat. Suliassat ilaat sammisanut ilinniakkanut atatillugu suliarineqassapput. Allattariarsorluni suliat tyskisut ilinniartitsissummi pingaarnertut piginnaasassanik sungiusarnermut ilaassapput, tassa allattarissanik suliaqarnermi ilinniartut ingerlatitseqqiisarnermi piginnassaannik oqaatsinillu kukkuneqanngitsumik eqqortumillu atuisinnaanissaannik nukittorsarneqartarmat. Allattarissanik suliaqarneq aqqutigalugu ilinniakkanik aaqqissuussamik ingerlatitseqqiisarnermik ilinniartut aamma sungiusarneqartarput. Allattariarsorluni suliat ilaanni piviusuni attaveqaqatigiittarnerit isiginiarneqassapput.

4.3 It

Ilinniartut aallaqqaataaniilli suleriaatsinik It-mik tunngavilinnik ilisaritinneqassapput. It ilinniartitsinermut ilaatineqassaaq aamma allattariarsorluni oqaluttariarsorlunilu attaveqatigiinnermut saqqummiinermullu, paasissutissanik ujarlernermut kiisalu oqaatsitigut pisinnaasat inerisarnerannut misilerarnerannullu ikorfartuutitut atorneqassalluni. Tamatuma saniatigut It-p ilinniartitsinmermut ilaatinneqarnerata ilinniartut periarfississavai oqaatsit ataqatigiiffinni nikerartuni, piviusuni maannalu pisuni misiginissaannut. Oqaatsinik suliaqarnerup, It-p aamma suleriaatsinik aaqqissuussinerup ataqatigiinnerat atatsimoorpoq.

4.4 Ilinniartitsissummi oqaatsit

Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut ilinniartitsissumi oqaatsinik aammalu ilinniartitsissummi oqariaatsinik paasinnittarnerat atuisarnerallu aaqqissuussamik ineriartortinneqarluni. Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsissutit siulianni oqaatsinik oqariaatsinillu ilinniartut piffissap ingerlanerani paasinnilluarsinnaatikkiartortillugit atuisinnaalluartikkiartortillugillu.

4.5 Ilinniartitsissutinut allanut atassuteqartitsineq

Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq, piffissat ilaanni ilinniartitsissutit akornanni sulisoqartarluni aammalu ilinniartitsissutit allat atuuffiinut sanilliussisoqartarluni.

5 Nalilersuineq

5.1 Ingerlaavartumik nalilersuisarneq

Ilikkagassatut siunertat ilinniartut oqaluttarissani allattarissanilu killiffiannik ingerlaavartumik nalilersuisarnernut tunngaviupput. Ilinniartut oqaluttarissani allattarissanilupginnaasaat piginnaasat, ilisimasat naammassisaqartarnerlu eqqarsaatigalugit ingerlaavartumik nalilersorneqartassapput, taamaalilluni ilinniartut ataasiakkaat killiffimminnik ingerlaavartumik ilisimasaqartassallutik. ilinniarnermi misissuinerit, misiliinerit misilitsinnerillu ilikkagassatut siunertanut tunngatillugu ilinniartut killiffiannik ilisimasaqarfiulissapput aammalu ilinniartitsissummi ilinniartut siuariartornerisa ingerlaannarnissaanut tapersiissalluni.

5.2 Misilitseriaatsit

Suliakkiissut tyskisut allatanik ilisimareerneqanngitsunik imalik quppernerillu nalinginnaasut sisamat missaannik annertussusilik aallaavigalugu ataasiarluni oqaluttariarsorluni misilitsittoqassaaq. Allatat qulequttanut ilinniarsimasat ilaannut attuumassuteqassapput. Atortussani taamaallaat oqaatsit immikkut ajornakusoortut oqaaseqaatillu piviusut pisariaqartut kisimik nalunaarneqassapput. Qulequttat misilitsinnermut tunngavissatut ilaasut ataatsimoorlutik ilikkagassatut anguniakkat ilinniartitsissutillu imarisai pingaarnerit matussusissavaat. Qulequtaq ilisimatusagaq saqqummiinermut ilaatinneqassaaq, itisilerillunilu oqaloqatigiinnermik malitseqartinneqarluni. Misilitsinneq tyskisut ingerlanneqassaaq, ilaassappullu saqqummiineq, oqaloqatigiinneq, allatanik paasinninneq aamma sanilliussineq.

Allatat atortussat misilitsinnissaq ullormik sioqqullugu tunniunneqassapput, nalunaaquttallu akunneri 24-t missaat piareersarfiussallutik, taamaattoq akunnernik 24-nik ikinnerunngitsut.

Qupperneq nalinginnaasoq allatanut taalliaanngitsunut 2400-nik naqinneqarpoq (akunnequsiinerit ilanngullugit), taallianut isiginnaartitsissutinullu atatillugu titarnerit 30-ussapput, elektroniskimik tusagassiissutinut atatillugu minutsit pingasuussapput.

Soraarummeerneq soraarummeertumut ataatsimut minutsinik 30-nik sivisussuseqassaaq.

5.3 Naliliinermi tunngaviit

Soraarummeertut suliaqarnerminni ilikkagassatut siunertanik qanoq malinnitsiginersut nalilersuinermi nalilerneqassaaq. Naliliinermi ilinniartup pisinnaasai uku pingaartinneqassapput:

a) oqaasertamik ilisimanngisamik saqqummiineq atassuteqartitsinerlu,
b) sammisani ilinniakkani tyskit kulturiat, atuakkiaat inuiaqatigiillu pillugit immikkoortut naleqquttut ilanngunneqarnerat aamma
c) oqaloqatigiittarnermik oqaasertanillu paasinninnermi piginnaasat, tassani oqaatsit imminnut atanerat immikkoortualuit eqqortuunerannit pingaarnerullutik.

Soraarummeerummi tyskisut oqaasertai pingaartinneqarnerussapput. Ataatsimut nalilersuineq tunngavigalugu karakteriliisoqassaaq.

Suliffeqarfiit aningaasaqarnerat A - 2022

1. Ilinniartitsissutip inissimanera
Suliffeqarfiit aningaasaqarneranni ilaapput periusissiornermi, suliffeqarfiup iluanut avataanilu atugassanik naatsorsuusiorneq, aningaasalersuineq aamma nassiussassanik piareersaaneq aqutsinerlu. Ilinnniartitsissumi suliffeqarfiup anguniagai nunanilu tamani niuerfinni pissutsit isiginiarlugit isumalluutinik pitsaanerpaamik atuinissamut suliffeqarfiit periarfissaat pillugit ilisimasaqalertoqartarpoq. Ilinniartitsissummi sammineqarput Suliffeqarfiit aalajangiisarneri pissusilersortarnerilu avatangiiserisatik peqatigalugit. Ilinniartitsissummi apeqqutit nalinginnaasumik inunnut tunngassuteqartut sammineqassapput, inunnut suliffeqarfimmut inuiaqatigiinnullu atatillugit. Ilinniartitsissummi inuiaqatigiinnik ilisimatusarnermi periutsit atorneqarput.

2. Ilinniartitsissummi siunertat
Ilisimasat piginnaasallu
Ilinniartut iinniartitsissummi atuagarsornermik periutsinillu imatut ilisimasaqartigissapput inuiaqatigiinni kikkut tamarmik oqartussaaqaaffigisaanni sulieeqarfiit, taakku naleqalersitsisarnerat aningaasatigullu iliuuseqarnissamut periarfissaat pillugit qisuaariaateqarlutik isummersinnaallutik. Ilinniartut aammattaaq sumiiffimmi nunanilu allani aningaasaqarneq pillugu atuagarsornermik atugaqarlutik suliffeqarfiit aningaasaqarneranni ajornartorsiutinik nalilersuisinnaassapput ingerlatitseqqiillutillu.

Ilikkagaqartarnermi sulinermilu piginnaasat
Ilinniartut ilaatigut ingerlaqqilluni ilinniagaqaqqinnissaq eqqarsaatigalugu suliffeqarfiit aningaasaqarnermi ajornartorsiutaannik ataatsimut isiginnillutik sulisinnaassapput aammalu suliaqarneq tunngavigalugu aalajangiisoqarnissaa siunertaralugu paasissutissanik naleqquttunik katersisinnaassallutik nalilersuisinnaassallutillu. Ilinniartut naggasiullugu suliffeqarfiit aningaasaqarnerat pillugu atuagassorneq periutsillu atorlugit paasissutissiisarnermilu teknologimi atortut atorlugit sulisinnaassapput.

Inuttut inuillu akornanni attaveqaqatigiittarnermi piginnaasat
Ilinniartut suliffeqarfinni aningaasaqarnermi ajornartorsiutinik namminersorlutik suleqatigiikkaarlutillu sulisinnaassapput. Ilinniartut aammattaaq inuttut annertuumik sunniuteqarsinnaaneq suleqatillu peqatigalugit suleqatigiilluni sulisinnaaneq aammalu sulisunik, qullersanik, pisisartunik pilersuisunillu suleqateqarsinnaaneq suliffeqarfinni iluatsitsinissamut piumasaqaataanerannik ilisimasaqarneq tunngavigalugu sulisinnaassapput.

Kulturikkut inuiaqatigiillu akornanni piginnaasat
Ilinniartut nunarsuup inuiaqatigiillu aningaasaqarnermik isumaliuteqarnermik isumalluuteqarnerat aamma aningaasatigut aalajangiisinnaassuseqarneq suliffeqarfiit iluatsitsinissaannut apeqqutaalluinnarnera pillugit ilismasaqarneq tunngavigalugu

sulisinnaassapput. Ilinniartut aammattaaq suliffeqarfiit Kalaallit Nunaanni pingaartumillu nunat tamat akornanni tuniniaavinni tuniniaanerisa suliffeqarfiillu naatsorsuutitigut aningaasaqarnikkullu aqutsissutinik pilersitsinerisa inuiaqatigiinni naleqalersitsinermut pingaaruteqarnerannik ilisimasaqarnertik tunngavigalugu sulisinnaassapput. Ilinniartut naggasiullugu allamiut kulturianni naleqquttumik ilisimasaqarnertik tunngavigalugu sulisinnaassapput, tassunga ilanngullu allamiut kulturianni aningaasanik aqutsinermi iliuuseqartarnerup naleqqussarnissaa pingaaruteqartumik piumasaqaataasoq, ilinniartut aammattaaq allamiut kalaallit kulturiannut naleqqussarnissamik ajornartorsiuteqarsinnaanerannik ilisimasaqassapput.

3. Ilikkagassatut anguniakkat imarisaalu

3.1 Ilikkagassatut anguniakkat

Ilinniartut makku takutissavaat:

a) Aningaasaqarnikkut eqqarsarsinnaassuseqarneq: ilinniartup aalajangersinnaassavaa pissutsit suut suliffeqarfiup aningaasaqarneranut pingaaruteqartuunersut
b) Ajornartorsiummik suliarinnissinnaassuseqarneq: ilinniartup aningaasaqarnikkut unamminartut, suliffeqarfiup ineriartortuarnissaanut attuumassuteqartut suussusilersinnaassavai, oqaasertalersinnaallugit suliarisinnaallugillu.
c) Aningaasaqarnikkut ilusilersuisinnaassuseqarneq: Ilinniartut suliffeqarfiit aningaasaqarnerinut ilusiliussat atorsinnaassavaat aamma ilusiliussap tunngavii pisinnaasaalu nassuiarsinnaallugit.
d) Aningaasaqarnikkut tunngavilersukkamik isumaliutersorsinnaassuseqarneq: Ilinniartut suliffeqarfiup aningaasaqarnera pillugu tunngavilersorlugu isumaliutersorsuummik suliaqarsinnaassapput, tamatumunnga ilanngullugu ataqatigiiffimmi aalajangersimasumi aningaasaqarnikkut pissutsit arlaqartut imminnut ataqatigiinnerat nassuiarsinnaassallugu.
e) Paasissutissanik suliaqarsinnaassuseqarneq: Ilinniartut suliffeqarfiup aningaasaqarnera pillugu paasissutissanik katersisinnaassapput, suliarinnissinnaallutik saqqummiisinnaallutillu, ataqatigiiffimmilu aalajangersimasumi paasissutissat uppernassususiat naapertuunnerallu nalilersinnaassallugu.
f) Aningaasaqarnikkut attaveqaqatigiissinnaassuseqarneq: Ilinniartut suliffeqarfinni aningaasaqarnikkut pissutsit nassuiarsinnaallugillu saqqummiussinnaassavaat.
g) It-mi atortunik toqqartuinikkut atuinikkullu sakkussanik atuisinnaassuseqarnermik piginnaaneqarneq.

3.2 Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit

Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit ukuupput:

a) suliffeqarfiit aningaasanik aqutsinerat,
b) ukiumoortumik nalunaarusiat
c) suliffeqarfinnik nalilersuineq
d) isertitanik aningaasartuutinillu nalilersuineq,
e) nassiussassanik piareersaaneq aqutsinerlu,
f) ingerlatassutut pilersaarutit, aningaasaliineq missingersuusiorneq aamma
g) missingersuutinik nakkutilliineq.

3.3 Ilassutitut ilinniakkat

Ilinniartut taamaallaat pingaarnertut ilinniakkat atorlugit ilikkagassatigut anguniakkat angusinnaassanngilaat. Ilassutitut ilinniakkat tassaapput suliffeqarfiit aningaasaqarneranni pillugu ilinniagassat maannakkut atuuttut, takkulu aningaasaqarnermik nalunaarusiat, aningaasanik isumalluutinik annertusaaneq imaluunniit aningaasaqarnermik pilersaarusiorneq pillugit ilikkagassatut anguniakkanut atussuteqartitsissapput itisiliillutillu. Ilassutitut ilinniakkat pingarnertut ilinniakkatulli Kalaallit Nunaanni nunanilu tamani pissutsinut sapinngisamik annertunerpaamik atassuteqartinneqassapput. Ilassutitut ilinniakkat ilinniartitsinerup tamarmiusup 15 pct-it missaasa annertoqataanik annertussuseqassapput.

4. Ilinniartitsinerup aaqqissuunneqarnera

4.1 Ilinniartitseriaatsimi periutsit

a) Ilinniartitsinerni ilinniartut ilinniakkani qaffasissusiat ilisimasaallu aallaavigineqassapput.
b) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsisut ilinniartullu akornani ilikkagaqartarnermi oqaloqatigiittarnerattut sapinngisamik isikkulerlugu.
c) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitseriaatsit assigiinngitsut paarlakaajaanneqassallutik.
d) Ilinniartitsineq aaqqissuunneqassaaq ajornartorsiutit tunngavigalugit ingerlatsinermik minnerpaamik ataatsimik ilaqartillugu
e) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut soqutigisaat pisariaqartitaallu isiginiarneqassallutik, taaamaalilluni ilinniartut ilinniartitsissutip pissanganartuuneranik, naleqquttuuneranik soqutiginartuuneranillu misigisaqarnissamut periarfissinneqassallutik.
f) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniagaqarnerup ingerlanneqarnerani sammisanilu ineriartortitsinermi ilinniartitsissut siuariarfiussalluni, tassa ilinniartitsissummi oqaatsit oqariartaatsillu ineriartorfiussallutik, taamaalilluni ilinniartut namminneerlutik suliariaaseqarnissamik ajornakusoortunillu eqqarsartarnissamut piffissap ingerlanerani sungiusarneqassallutik.
g) ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq inuiaqatigiinnut avatangiiserisanut annertunerpaamik attuumassuteqalersillugu, annermik Kalaallit Nunaanni pissutsinut immikkut ittunut tunngatillugu.

Suliffeqarfiit aningaasaqarneranni ajornartorsiutit ataatsimut isiginnilluni nalilersorneqassapput, tassani suliffeqarfiit aningaasaqarneranni suliffeqarfiit aalajangiisarnerannut iliuusaannullu tunngatillugu inuit ataasiakkaat inuiaqatigiillu soqutisaqarlutik.

Suliffeqarfiit aningaasaqarnermi ajornartorsiutaat suliffeqarfinnit isiginilluni isigineqassapput. Ajornartorsiutit tunngavigalugit ilinniartitseriaaseq ilinniartitsinermik aaqqissuussinermi

qiutiusumik inissisimavoq. Sumiiffinni suliffeqarfiit aningaasaqarnerat pillugu atuagarsorneq ilanngullugu suliffeqarfiit aningaasaqarnermi aalajangigaat pillugit ajornartorsiutinik suliaqartoqassaaq.

Suliffeqarfiit aningaasaqarnerat atuagarsorluni ilinniartitsinermut ilaapput periusissiortarnermi, pilersaarusiornertarmi iliuuseqartarnermilu annertussutsikkut pitsaassusikkullu periutsit. Ilinniartitsineq taanna aqqutigalugu ilinniartut aaqqissuussisinnaassusiaat, oqaasertalersuisinnaassusiat suliaqarfillu pillugu tunngavilersuutinik ingerlatitseqqissinnaassusiat siuarsarneqassaaq. IT atorlugu aaqqiissutissanik eqqarsaateqarluarnissamut ilinniartut piffissalerneqassapput.

Paasissutissanik tigussaasunik tunngaveqarluni ilinniartitseriaatsit ilinniartut ilinniartitsissummi piginnaasaqaleriartornissaannut qitiupput. Teoriinik allaaveqarluni ilinniartitseriaatsit annermik atorneqassapput ingerlatsinerni sivikinnerusuni anguniagaqaerluartunilu, ilinniartitsissumi teoriit, oqariaatsit ilutsillu kiisalu killissaasut qitiuffigisaanni.

4.2 Suleriaatsit

Ilinniartitsineq ilinniartitsinerup tamarmiusup minnerpaamik 10 procentiata annertoqataanik minnerpaamik ataatsimik ilinniarnertut imminut atasutut aaqqissuunneqassaaq. Ilinniarnerit IT atorlugu aningaasaqarniarnermik nalunaarsuivik ilanngullugu aaqqissuunneqassaaq, ilinniartut taamaalillutik Kalaallit Nunaanni sumiiffinni pissutsini aningaasaqarneq pillugu paasissutissanik paasissutissanillu suliarinnittarnermik suliaqarnissamut periarfissinneqassallutik. Ilinniarnerit aaqqissuunneqassapput, ilinniartut taamaalillutik ilinniartitsissummi pisinnaasaminni siuiarnertorsinnaassutsiminnik takutitsisinnaanngorlugit, suliffeqarfinnilu ajornartorsiutinik aalajangersimasunik tunngaveqarlutik oqalliseqarsinnaassusiat nalilersuisinnaasusiallu ineriartortinneqassalluni.

Ilinniartitsineq ilinniartut assigiinngiiaartut, taakku ilikkariaasiat pisariaqartitaallu isiginiarlugit aaqqissuunneqassaaq. Ilinniartut ilinniartitsinermi oqaatsinik siullertut oqaasillit aappaattullu oqaasillit isiginiarneqassapput.

4.3. It

It tusagassiissutillu ilinniartitsinermi atorneqassapput suliamut atatillugu sakkutut aamma ilinniartut digitaliusumik ineriartornissaannut tapertatut. Ilinniartitsineq aqqutigalugu ilinniartup digitalimik periarfissat siamasissut atornissaannut piginnaasaqarnini inerisassavaa, tamatumunnga ilanngullugu ataatsimooqatigiiffinni digitaliusuni allanik suleqateqarsinnaaneq.

Ilinniartitsinerup peqataaffigissavaa, ilinniartup eqqarsaatigilluakkamik apersuusersuisumillu paasissutissanik toqqartuisinnaalernissaa, misissueqqissaarsinnaalernissaa

naliliisinnaalernissaalu. Kiisalu ilinniartitsinerup peqataaffigissavaa ilinniartup internertimik atuineq tassanilu attaveqariaatsit pillugit apersuusersuisumik isummersorsinnaanissaa.

4.4 Ilinniartitsissummi oqaatsit

Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut ilinniartitsissumi oqaatsinik aammalu ilinniartitsissummi oqariaatsinik paasinnittarnerat atuisarnerallu aaqqissuussamik ineriartortinneqarluni. Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsissutit siulianni oqaatsinik oqariaatsinillu ilinniartut piffissap ingerlanerani paasinnilluarsinnaatikkiartortillugit atuisinnaalluartikkiartortillugillu.

4.5 Ilinniartitsissutinut allanut atassuteqartitsineq

Ilinniartitsissut aningaasaqarnermik aqutsinermut pilersaarusiornermullu, it-ip atorneqarneranut inuussutissarsiutinilu politikkimi pissutsit pillugit ajornartorsiutinut atatillugu inuiaqatigiinnik ilimatusarnermik ilinniartitsissutinut atassuteqarpoq. Naggasiullugu aningaasaqarnermi ajornartorsiutinik matematikkimi periusissiorneq pillugu matematikkimut ilinniartitsissut atassuteqarpoq.

5 Nalilersuineq

5.1 Ingerlaavartumik nalilersuisarneq

Ilikkagassatut anguniakkat ingerlaavartumik nalilersuisarnermi tunngaviupput. Inunnik ataasiakkaanik ilitsersuineq nalilersuinerlu aqqutigalugu ilinniarnerup ingerlanerani tamani ilinniartut ilinniartitsissummi killiffimminni qaffasissutsiminnik ineriartornerminnillu ersarissumik paasisaqalissapput. Nalilersuinermi sammisaqarnerit ilinniartitsissummi pissarsinermik inuit ataasiakkaat ataatsimullu qisuariaateqartarnerannik annertusaasut ilanngunneqassapput.

5.2 Misilitseriaatsit

Ataasiarluni allattariarsorluni ataasiarlunilu oqaluttariarsorluni misilitsittoqassaaq.

Allattariarsorluni misilitsinneq

Allattariarsorluni misilitsinnermi qitiusumit suliakkiissut tunngaviuvoq. Misilitsinneq tiiminik tallimanik sivisussuseqarpoq.

Oqaluttariarsorluni misilitsinneq

Oqaasertat siumut ilisimaneqanngitsut apeqqutillu arlallit atorlugit suliaqarneq tunngavigalugu oqaluttariarsorluni misilitsittoqassaaq. Piareersarnissamut minutsit 60-it missaannik periarfissiisoqassaaq, piffissarlu soraarummeerfik soraarummeertumut ataatsimut minutsi 30-t missaaniilluni

Soraarummeertup soraarummeertitsisullu oqaloqatigiinnerisigut soraarummeertitsineq ingerlanneqassaaq.

5.3 Naliliinermi tunngaviit

Naliliinermi soraarummeertup allattariarsorluni misilitsinnermi ilikkagassatut anguniakkanik qanoq annertutigisumik angusaqarsinnaassusia nalilerneqassaaq. Soraarummeertup ukunani piginnaasai pingaartinneqassapput:

a) suliaqarfimmi ilinniakkanik aaqqissuussinera ingerlatitseqqiineralu,
b) suliaqarfik pillugu tunngavilersueriaasia periusaalu
c) suliaqarfimmi piginnaasanik takutitsinera aamma
d) sumiiffinni nunallu tamat akornanni pissutsini ilinniartitsissummi atuagarsorneq atorlugu suliffeqarfinni aningaasaqarnermi ajornartorsiutit pillugit oqalliseqarnera nalilersuineralu.

Allattariarsorluni oqaluttariarsorluni misilitsinnermi ataatsimut naliliineq tunngavigalugu ataatsimut karakteriliisoqassaaq.

Suliffeqarfiit aningaasaqarnerat B - 2022

1. Ilinniartitsissutip inissimanera
Suliffeqarfiit aningaasaqarneranni ilaapput periusissiornermi, suliffeqarfiup iluanut avataanilu atugassanik naatsorsuusiorneq, aningaasalersuineq aamma nassiussassanik piareersaaneq aqutsinerlu. Ilinnniartitsissumi suliffeqarfiup anguniagai nunanilu tamani niuerfinni pissutsit isiginiarlugit isumalluutinik pitsaanerpaamik atuinissamut suliffeqarfiit periarfissaat pillugit ilisimasaqalertoqartarpoq. Ilinniartitsissummi sammineqarput inuussutissarsiutigalugu suliffeqarfiit avatangiisit peqatigalugit aningaasaqarnermik aalajangiisarnerat pissusilersortarnerallu. Ilinniartitsissummi inuiaqatigiinnik ilisimatusarnermi periutsit atorneqarput, tassunga ilanngullugu nalilersuineq.

2. Ilinniartitsissummi siunertat
Ilisimasat piginnaasallu
Ilinniartut iinniartitsissummi atuagarsornermik periutsinillu imatut ilisimasaqartigissapput inuiaqatigiinni kikkut tamarmik oqartussaaqaaffigisaanni sulieeqarfiit, taakku naleqalersitsisarnerat aningaasatigullu iliuuseqarnissamut periarfissaat pillugit qisuaariaateqarlutik isummersinnaallutik. Ilinniartut aammattaaq sumiiffimmi nunanilu allani aningaasaqarneq pillugu atuagarsornermik atugaqarlutik suliffeqarfiit aningaasaqarneranni ajornartorsiutinik nalilersuisinnaassapput ingerlatitseqqiillutillu.

Ilikkagaqartarnermi sulinermilu piginnaasat
Ilinniartut ilaatigut ingerlaqqilluni ilinniagaqaqqinnissaq eqqarsaatigalugu suliffeqarfiit aningaasaqarnermi ajornartorsiutaannik ataatsimut isiginnillutik sulisinnaassapput aammalu suliaqarneq tunngavigalugu aalajangiisoqarnissaa siunertaralugu paasissutissanik naleqquttunik katersisinnaassallutik nalilersuisinnaassallutillu. Ilinniartut naggasiullugu suliffeqarfiit aningaasaqarnerat pillugu atuagassorneq periutsillu atorlugit paasissutissiisarnermilu teknologimi atortut atorlugit sulisinnaassapput.

Inuttut inuillu akornanni attaveqaqatigiittarnermi piginnaasat
Ilinniartut suliffeqarfinni aningaasaqarnermi ajornartorsiutinik namminersorlutik suleqatigiikkaarlutillu sulisinnaassapput. Ilinniartut aammattaaq inuttut annertuumik sunniuteqarsinnaaneq suleqatillu peqatigalugit suleqatigiilluni sulisinnaaneq aammalu sulisunik, qullersanik, pisisartunik pilersuisunillu suleqateqarsinnaaneq suliffeqarfinni iluatsitsinissamut piumasaqaataanerannik ilisimasaqarneq tunngavigalugu sulisinnaassapput.

Kulturikkut inuiaqatigiillu akornanni piginnaasat
Ilinniartut nunarsuup inuiaqatigiillu aningaasaqarnermik isumaliuteqarnermik isumalluuteqarnerat aamma aningaasatigut aalajangiisinnaassuseqarneq suliffeqarfiit iluatsitsinissaannut apeqqutaalluinnarnera pillugit ilismasaqarneq tunngavigalugu sulisinnaassapput. Ilinniartut aammattaaq suliffeqarfiit Kalaallit Nunaanni pingaartumillu

nunat tamat akornanni tuniniaavinni tuniniaanerisa suliffeqarfiillu naatsorsuutitigut aningaasaqarnikkullu aqutsissutinik pilersitsinerisa inuiaqatigiinni naleqalersitsinermut pingaaruteqarnerannik ilisimasaqarnertik tunngavigalugu sulisinnaassapput. Ilinniartut naggasiullugu allamiut kulturianni naleqquttumik ilisimasaqarnertik tunngavigalugu sulisinnaassapput, tassunga ilanngullu allamiut kulturianni aningaasanik aqutsinermi iliuuseqartarnerup naleqqussarnissaa pingaaruteqartumik piumasaqaataasoq, ilinniartut aammattaaq allamiut kalaallit kulturiannut naleqqussarnissamik ajornartorsiuteqarsinnaanerannik ilisimasaqassapput.

3. Ilikkagassatut anguniakkat imarisaalu

3.1 Ilikkagaqartarnermi anguniakkat

Ilinniartut makku takutissavaat:

a) Aningaasaqarnikkut eqqarsarsinnaassuseqarneq: ilinniartup aalajangersinnaassavaa pissutsit suut suliffeqarfiup aningaasaqarneranut pingaaruteqaretuunersut
b) Ajornartorsiummik suliarinnissinnaassuseqarneq: ilinniartup aningaasaqarnikkut unamminartut, suliffeqarfiup ineriartortuarnissaanut attuumassuteqartut suussusilersinnaassavai, oqaasertalersinnaallugit suliarisinnaallugillu.
c) Aningaasaqarnikkut ilusilersuisinnaassuseqarneq: Ilinniartut suliffeqarfiit aningaasaqarnerinut ilusiliussat atorsinnaassavaat aamma ilusiliussap tunngavii pisinnaasaalu nassuiarsinnaallugit.
d) Aningaasaqarnikkut tunngavilersukkamik isumaliutersorsinnaassuseqarneq: Ilinniartut suliffeqarfiup aningaasaqarnera pillugu tunngavilersorlugu isumaliutersuummik suliaqarsinnaassapput, tamatumunnga ilanngullugu ataqatigiiffimmi aalajangersimasumi aningaasaqarnikkut pissutsit arlaqartut imminnut ataqatigiinnerat nassuiarsinnaassallugu.
e) Paasissutissanik suliaqarsinnaassuseqarneq: Ilinniartut suliffeqarfiup aningaasaqarnera pillugu paasissutissanik katersisinnaassapput, suliarinnissinnaallutik saqqummiisinnaallutillu, ataqatigiiffimmilu aalajangersimasumi paasissutissat uppernassusiat naapertuunnerallu nalilersinnaassallugu.
f) Aningaasaqarnikkut attaveqaqatigiissinnaassuseqarneq: Ilinniartut suliffeqarfinni aningaasaqarnikkut pissutsit nassuiarsinnaallugillu saqqummiussinnaassavaat.
g) It-mi atortunik toqqartuinikkut atuinikkullu sakkussanik atuisinnaassuseqarnermik piginnaaneqarneq

3.2 Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit

Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit tassaapput:

a) suliffeqarfiit aningaasaqarnermik nalunaarsuinerat,
b) suliffeqarfiit aningaasaqarnermik aqutsinerat,
c) ukiumoortumik nalunaarut,
d) naatsorsuutinik nalilersuineq,
e) isertitanik aningaasartuutinillu nalilersuineq,
f) nassiussassanik piareersaaneq aqutsinerlu aamma
g) pilersaarusiorneq missingersuusiornerlu.

3.3 Ilassutitut ilinniakkat

Ilinniartut taamaallaat pingaarnertut ilinniakkat atorlugit ilikkagassatigut anguniakkat angusinnaassanngilaat. Ilassutitut ilinniakkat tassaapput suliffeqarfiit aningaasaqarneranni pillugu ilinniagassat maannakkut atuuttut, takkulu aningaasaqarnermik nalunaarusiat, aningaasanik isumalluutinik annertusaaneq imaluunniit aningaasaqarnermik pilersaarusiorneq pillugit ilikkagassatut anguniakkanut atussuteqartitsissapput itisiliillutillu. Ilassutitut ilinniakkat pingarnertut ilinniakkatulli Kalaallit Nunaanni nunanilu tamani pissutsinut sapinngisamik annertunerpaamik atassuteqartinneqassapput. Ilassutitut ilinniakkat ilinniartitsinerup tamarmiusup 15 pct-it missaasa annertoqataanik annertussuseqassapput.

4. Ilinniartitsinerup aaqqissuunneqarnera

4.1 Ilinniartitseriaatsimi periutsit

a) Ilinniartitsinerni ilinniartut ilinniakkani qaffasissusiat ilisimasaallu aallaavigineqassapput.
b) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsisut ilinniartullu akornani ilikkagaqartarnermi oqaloqatigiittarnerattut sapinngisamik isikkulerlugu.
c) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitseriaatsit assigiinngitsut paarlakaajaanneqassallutik.
d) Anguniarneqassaaq ajornartorsiutit tunngavigalugit ingerlatsinermik minnerpaamik ataatsimik ilaqartitsinissaq
e) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut soqutigisaat pisariaqartitaallu isiginiarneqassallutik, taaamaalilluni ilinniartut ilinniartitsissutip pissanganartuuneranik, naleqquttuuneranik soqutiginartuuneranillu misigisaqarnissamut periarfissinneqassallutik.
f) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniagaqarnerup ingerlanneqarnerani sammisanilu ineriartortitsinermi ilinniartitsissut siuariarfiussalluni, tassa ilinniartitsissummi oqaatsit oqariartaatsillu ineriartorfiussallutik, taamaalilluni ilinniartut namminneerlutik suliariaaseqarnissamik ajornakusoortunillu eqqarsartarnissamut piffissap ingerlanerani sungiusarneqassallutik.
g) ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq inuiaqatigiinnut avatangiiserisanut annertunerpaamik attuumassuteqalersillugu.

Suliffeqarfiit aningaasaqarneranni ajornartorsiutit ataatsimut isiginnilluni nalilersorneqassapput, tassani suliffeqarfiit aningaasaqarneranni suliffeqarfiit aalajangiisarnerannut iliuusaannullu tunngatillugu inuit ataasiakkaat inuiaqatigiillu soqutisaqarlutik.

Suliffeqarfiit aningaasaqarnermi ajornartorsiutaat suliffeqarfinnit isiginilluni isigineqassapput. Ajornartorsiutit tunngavigalugit ilinniartitseriaaseq ilinniartitsinermik aaqqissuussinermi qiutiusumik inissisimavoq. Sumiiffinni suliffeqarfiit aningaasaqarnerat pillugu atuagarsorneq

ilanngullugu suliffeqarfiit aningaasaqarnermi aalajangigaat pillugit ajornartorsiutinik suliaqartoqassaaq.

Suliffeqarfiit aningaasaqarnerat atuagarsorluni ilinniartitsinermut ilaapput periusissiortarnermi, pilersaarusiornertarmi iliuuseqartarnermilu annertussutsikkut pitsaassusikkullu periutsit. Ilinniartitsineq taanna aqqutigalugu ilinniartut aaqqissuussisinnaassusiaat, oqaasertalersuisinnaassusiat suliaqarfillu pillugu tunngavilersuutinik ingerlatitseqqissinnaassusiat siuarsarneqassaaq. IT atorlugu aaqqiissutissanik eqqarsaateqarluarnissamut ilinniartut piffissalerneqassapput.

4.2 Suleriaatsit

Ilinniartitsineq ilinniartitsinerup tamarmiusup minnerpaamik 10 procentiata annertoqataanik minnerpaamik ataatsimik ilinniarnertut imminut atasutut aaqqissuunneqassaaq. Ilinniarnerit IT atorlugu aningaasaqarniarnermik nalunaarsuivik ilanngullugu aaqqissuunneqassaaq, ilinniartut taamaalillutik Kalaallit Nunaanni sumiiffinni pissutsini aningaasaqarneq pillugu paasissutissanik paasissutissanillu suliarinnittarnermik suliaqarnissamut periarfissinneqassallutik. Ilinniarnerit aaqqissuunneqassapput, ilinniartut taamaalillutik ilinniartitsissummi pisinnaasaminni siuiarnertorsinnaassutsiminnik takutitsisinnaanngorlugit, suliffeqarfinnilu ajornartorsiutinik aalajangersimasunik tunngaveqarlutik oqalliseqarsinnaassusiat nalilersuisinnaasusiallu ineriartortinneqassalluni.

Ilinniartitsineq ilinniartut assigiinngiiaartut, taakku ilikkariaasiat pisariaqartitaallu isiginiarlugit aaqqissuunneqassaaq. Ilinniartut ilinniartitsinermi oqaatsinik siullertut oqaasillit aappaattullu oqaasillit isiginiarneqassapput.

4.3. It

It tusagassiissutillu ilinniartitsinermi atorneqassapput suliamut atatillugu sakkutut aamma ilinniartut digitaliusumik ineriartornissaannut tapertatut. Ilinniartitsineq aqqutigalugu ilinniartup digitalimik periarfissat siamasissut atornissaannut piginnaasaqarnini inerisassavaa, tamatumunnga ilanngullugu ataatsimooqatigiiffinni digitaliusuni allanik suleqateqarsinnaaneq.

Ilinniartitsinerup peqataaffigissavaa, ilinniartup eqqarsaatigilluakkamik apersuusersuisumillu paasissutissanik toqqartuisinnaalernissaa, misissueqqissaarsinnaalernissaa naliliisinnaaleernissaalu. Kiisalu ilinniartitsinerup peqataaffigissavaa ilinniartup internertimik atuineq tassanilu attaveqariaatsit pillugit apersuusersuisumik isummersorsinnaanissaa.

4.4 Ilinniartitsissummi oqaatsit

Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut ilinniartitsissumi oqaatsinik aammalu ilinniartitsissummi oqariaatsinik paasinnittarnerat atuisarnerallu aaqqissuussamik ineriartortinneqarluni. Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsissummi aamma

ilinniartitsissutit siulianni oqaatsinik oqariaatsinillu ilinniartut piffissap ingerlanerani paasinnilluarsinnaatikkiartortillugit atuisinnaalluartikkiartortillugillu.

4.5 Ilinniartitsissutinut allanut atassuteqartitsineq

Ilinniartitsissut imatut aaqqissuunneqassaaq piffissat ilaanni suliassaqarfiit akornanni sulisoqartarluni. Ilinniartitsissut aningaasaqarnermik aqutsinermut pilersaarusiornermullu, it-ip atorneqarneranut inuussutissarsiutinilu politikkimi pissutsit pillugit ajornartorsiutinut atatillugu inuiaqatigiinnik ilimatusarnermik ilinniartitsissutinut atassuteqarpoq. Naggasiullugu aningaasaqarnermi ajornartorsiutinik matematikkimi periusissiorneq pillugu matematikkimut ilinniartitsissut atassuteqarpoq. Ilinniartitsissummi periutsit ilinniartitsissut tuniniaaneq peqatigalugu ilinniartitsissummi inuussutissarsiutinik sammisaqarnermi atorneqarput.

5. Nalilersuineq

5.1 Ingerlaavartumik nalilersuisarneq

Ilikkagassatut anguniakkat ingerlaavartumik nalilersuisarnermi tunngaviupput. Inunnik ataasiakkaanik ilitsersuineq nalilersuinerlu aqqutigalugu ilinniarnerup ingerlanerani tamani ilinniartut ilinniartitsissummi killiffimminni qaffasissutsiminnik ineriartornerminnillu ersarissumik paasisaqalissapput. Nalilersuinermi sammisaqarnerit ilinniartitsissummi pissarsinermik inuit ataasiakkaat ataatsimullu qisuariaateqartarnerannik annertusaasut ilanngunneqassapput.

5.2 Misilitseriaatsit

Qitiusumit suliakkiissut tunngavigalugu allattarissamik misilitsittoqassaaq. Misilitsinneq tiiminik tallimanik sivisussuseqarpoq.

5.3 Naliliinermi tunngaviit

Naliliinermi soraarummeertup allattariarsorluni misilitsinnermi ilikkagassatut anguniakkanik qanoq annertutigisumik angusaqarsinnaassusia nalilerneqassaaq. Soraarummeertup ukunani piginnaasai pingaartinneqassapput:

a) suliaqarfimmi ilinniakkanik aaqqissuussinera ingerlatitseqqiineralu,
b) suliaqarfik pillugu tunngavilersueriaasia
c) suliaqarfimmi piginnaasanik takutitsinera aamma
d) sumiiffinni nunallu tamat akornanni pissutsini ilinniartitsissummi atuagarsorneq atorlugu suliffeqarfinni aningaasaqarnermi ajornartorsiutit pillugit oqalliseqarnera nalilersuineralu.

Ataatsimut naliliineq tunngavigalugu ataatsimut karakteriliisoqassaaq.